

**2019 ЖЫЛЫ
БЕКІТІЛГЕН ТЕРМИНДЕР**

Нұр-Сұлтан

2020

Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Мемлекеттік терминология комиссиясы мәжілістерінде 2019 жылы бекітілген терминдер. *Құрастырушылар:* С.Жайлау, А.Қожахмет, О.Мақсұт. Нұр-Сұлтан, 2020, 1003 - бет

Бұл сөздікке Қазақстан Республикасы Үкіметінің жанындағы Мемлекеттік терминология комиссиясы мәжілістерінде 2019 жылы бекітілген терминдер дефинициясымен, 8 тілдегі аудармасымен енді.

Кітап терминтанушы ғалымдар мен мамандарға, студенттерге, магистранттарға, докторанттарға және тақырыпқа қызығушылық білдірген көпшілікке арналған.

АЛҒЫ СӨЗ

Тілдің өміршеңдігінің басты көрсеткіштерінің бірі – оның ғылым тілі ретінде дамуы болса, ал ғылым тілінің дамуы терминологиямен тығыз байланысты.

Ал терминологияның өзекті мәселесі – терминдерді біріздендіру. Осы өзекті мәселені шешу жолында қазақ терминологиясында бекітілген, мақұлданған терминдерді сөздік етіп шығару үрдісі қалыптасқан. Атап айтқанда, 2012 жылы «Бекітілген терминдер жинағы» баспадан шығарылды. Сөздікте 1971-2011 жылдар аралығында бекітілген терминдер жинақталып, терминдер сала бойынша бекітілу уақытына қарай хронологиялық тәртіппен берілді. Ал осы 2020 жылы бекітілген терминдер екі кітап болып баспадан шығарылды. Бірінші кітапта жоғарыда аталған жинақ қайта басылып берілсе, екінші кітапта 2012-2019 жылдары бекітілген терминдер қамтылды. Екі кітаптан тұратын аталған сөздікте бекітілген терминдер орыс-қазақ тілінде берілген. Екі кітаптағы термин, сөз тіркесі, қысқарған сөздің жалпы саны – 30000-ға жуық.

Қазіргі ақпараттық ХХІ ғасырда ғаламтор кеңістігінің кең жайылуы сөздіктердің жаңа түрлерінің пайда болуына әсер еткені сөзсіз. Ұсынылып отырған «2017-2019 жылдардағы бекітілген терминдер» электронды сөздігі терминдерді біріздендіріп, тіліміздің өміршеңдігін арттырып, қажеттілігін өтеуге үлес қосу мақсатында әзірленген. Сөздіктегі терминдер биылғы жылы жарық көрген жинақтың екінші кітабында бар. Электронды сөздіктің ерекшелігі – терминнің шығу төркінінің анықталып, толық көлемде терминдер дефинициясының ашылып, 8 тілдегі аудармасының берілуі. Бұл өз кезегінде терминология мәселелеріне деген қызығушылықты арттырады деген үміттеміз.

Дегенмен де қазақ тілінің өркен жаюы үшін электронды сөздіктің сапасын арттыру – алдағы күндердің үлесінде. Себебі, бұл сөздікті жасауға бағдарламалық қамтамасыз етумен айналысатын бағдарлама жасаушылар, web-шеберлер, дизайнерлер мен электронды сөздікті жасаушы редактор, тілшілер тарту мүмкіндігі болған жоқ. «Тіл-қазына» ұлттық ғылыми-практикалық орталығы Терминология және ономастика басқармасы қызметкерлерінің күшімен ғана терминдердің аталған жылдар аралығындағы электронды нұсқасы алынып, жинақталды, яғни еңбек электронды сөздік талабына толық жауап бере алмайды, бұл толыққанды электронды сөздік жасаудағы алғашқы талпыныс қана. Сол себепті болашақта көптеген сұраныстарды қанағаттандыра алатын, электронды сөздіктің құрылымына сәйкес келетін сөздік әзірлеуді қолға алу аса қажеттілік болып табылады.

2019 жылғы терминдер

ЗАҢТАНУ САЛАСЫ ТЕРМИНДЕРІ

1.	авторский договор	авторлық шарт	<p>1.Автор – грек. autos – өзім. Автор (немесе оның мұрагерлері) баспа, театр, киностудия, т.б баспа, театр және киностудия, т. б. арасындағы әдебиет, ғылым немесе өнер туындыларын пайдалану туралы шарт. Авторлық шарттың талаптары азаматтық заңнамамен айқындалады.</p> <p>2. Әзербайжан: müəllif müqaviləsi</p> <p>3. Қырғыз: басма келишим</p> <p>4. Өзбек: mualliflik shartnomasi</p> <p>5. Түрік: telif hakkı anlaşması</p> <p>6. Ағылшын: author's agreement</p> <p>7. Испан: acuerdo del autor</p> <p>8. Неміс: Zustimmung des Autors</p> <p>9. Француз: accord de l'auteur</p>
2.	авторское право	авторлық құқық	<p>1.Автор – грек. autos – өзім. Азаматтық құқықтың ғылым, әдебиет және өнер туындыларын жасауға және пайдалануға (басып шығаруға, орындауға, т.б.) байланысты қатынастарды реттейтін бөлімі. Ұлттық құқықпен және авторлық құқықтарды қорғау жөніндегі халықаралық конвенциялармен реттеледі. Бұзылған құқықтар сот тәртібімен құқықтарды қалпына келтіру туралы, сондай-ақ залалдардың орнын толтыру туралы талаптар қою жолымен қорғалады.</p> <p>2. Әзербайжан: müəllif müqaviləsi</p> <p>3. Қырғыз: басма келишим</p> <p>4. Өзбек: mualliflik shartnomasi</p> <p>5. Түрік: telif hakkı anlaşması</p> <p>6. Ағылшын: Copyright</p> <p>7. Испан: Derechos de autor</p> <p>8. Неміс: Urheberrechte</p> <p>9. Француз: droits d'auteur</p>
3.	агенда	агенда	<p>1.Агенда – ағыл. agenda – күн тәртібі. Кеңесте, іскерлік кездесуде талқылануға тиісті мәселелердің тізбесі.</p> <p>2. Әзербайжан: agenta</p> <p>3. Қырғыз: күн тартиби</p>

			<p>4. Өзбек: agenti 5. Түрік: gündem 6. Ағылшын: agenda 7. Испан: agenda 8. Неміс: Agenda 9. Француз: ordre du jour</p>
4.	адвайзер	адвайзер	<p>1. Адвайзер – (ағыл. adviser) – кеңесші, кеңес беруші. 2. Өзбекбайжан: məsləhətçi 3. Қырғыз: адвайзер 4. Өзбек: maslahatchi 5. Түрік: advayzera 6. Ағылшын: adviser 7. Испан: asesor 8. Неміс: Berater 9. Француз: conseiller</p>
5.	административно-командная система	әкімшілік-әміршілдік жүйе	<p>1. Администрация – лат. administratio – басқару, басшылық. Команда – лат. *commandare – «ұсынуым жасауға тапсыру, беріп жіберу. Система - көне грек. σύστημα – тұтас, бөліктерден құралған; жалғаным, қосылыс Елдің экономикасын басқару жүйесі. Мұнда әкімшілдік, әміршілдік әдіс басты рөл атқарады және билік орталық басқару органдарына, төрешілдік аппаратқа шоғырландырылған. 2. Өзбекбайжан: inzibati komanda sistemi 3. Қырғыз: башкаруу-буйрук берүү системасы 4. Өзбек: ma'muriy buyruq tizimi 5. Түрік: yönetimsel komut 6. Ағылшын: administrative command system 7. Испан: sistema de mando administrativo 8. Неміс: administratives Befehlssystem 9. Француз: système de commande administratif</p>
6.	аккреция	аккреция	<p>1. Аккреция – лат. accretio – өсім, көбею, ұлғаю. Халықаралық құқықта: мемлекет аумағының жаңадан түзілген құрлық бөліктерімен табиғи ұлғаюы. 2. Өзбекбайжан: accretion 3. Қырғыз: кобойоо 4. Өзбек: o'sish 5. Түрік: büyüme 6. Ағылшын: accretion</p>

			<p>7. Испан: <i>acreción</i> 8. Неміс: <i>Akkretion</i> 9. Француз: <i>accumulation</i></p>
7.	алеаторный договор	алеаторлық шарт	<p>1. Алеаторный – лат. alea – тар мағынада: ойын сүйегі; кең мағынада: жеребе. Азаматтық құқықта: орындалуы тараптарға шарт жасасқан кезде белгісіз жағдайларға байланысты болатын тәуекелді шарттар. 2. <i>aleator tedavileri</i> (түрік), 3. <i>aleator tələbləri</i> (әзербайжан), 4. <i>aleatr treatiyaları</i> (өзбек), 5. байкабастык келишимдер (қырғыз) 6. Ағылшын: <i>aleatory contract</i> 7. Испан: <i>contrato aleatorio</i> 8. Неміс: <i>aleatorischer Vertrag</i> 9. Француз: <i>contrat aléatoire</i></p>
8.	альтернат	альтернат	<p>1. Альтернат – лат. alter – екеуінің біреуі. Халықаралық құқықта: халықаралық келісімнің белгілі бір уағдаласушы тарапқа арналған данасында бірінші орында оның атауы, уәкілетті тұлғалардың қолтаңбалары, мөр және шарт мәтіні орналасады. 2. Әзербайжан: <i>alternate</i> 3. Қырғыз: <i>альтернат</i> 4. Өзбек: <i>alternat</i> 5. Түрік: <i>alterna</i> 6. Ағылшын: <i>alternate</i> 7. Испан: <i>alternno</i> 8. Неміс: <i>wechseln</i> 9. Француз: <i>alterner</i></p>
9.	ангария	ангария	<p>1. Ангария – грек. angareia. Халықаралық құқықта: соғысып жатқан тараптардың бірінің аумағында орналасқан, бейтарап мемлекеттерге тиесілі кемелерді және басқа да көлік құралдарын (темір жолдардың жылжымалы құрамын қоса алғанда) осы тараптың әскери мақсатта пайдалануы. 2. Әзербайжан: <i>angarya</i> 3. Қырғыз: <i>ангария</i> 4. Өзбек: <i>angariya</i> 5. Түрік: <i>hangar</i> 6. Ағылшын: <i>angaria</i> 7. Испан: <i>angaria</i> 8. Неміс: <i>Angarie</i></p>

			9. Француз: angarie
10.	анклав	анклав	<p>1. Анклав – лат. inclavo – кiлтпен жабамын, кұлыптап тастаймын.</p> <p>Бiр мемлекет аумағының басқа немесе бiрнеше мемлекеттiң кұрлық аумағымен толықтай қоршалған бөлiгi.</p> <p>2. Өзербайжан: həlli</p> <p>3. Қырғыз: kiritish</p> <p>4. Өзбек: баткен</p> <p>5. Түрiк: enclave</p> <p>6. Ағылшын: enclave</p> <p>7. Испан: enclave</p> <p>8. Немiс: Enklave</p> <p>9. Француз: enclave</p>
11.	апартеид	апартеид	<p>1. Апартеид – ағылшын. apartheid – бөлек өмiр сүру, бөлу, оқшаулау.</p> <p>Адамзатқа қарсы бағытталған халықаралық қылмыс; нәсiлдiк сегрегациялау, кемсiту және қорлау саясаты.</p> <p>2. Өзербайжан: apartheid</p> <p>3. Қырғыз: апартеид</p> <p>4. Өзбек: apartheid</p> <p>5. Түрiк: ırk ayırımı</p> <p>6. Ағылшын: apartheid</p> <p>7. Испан: segregación racial</p> <p>8. Немiс: Apartheid</p> <p>9. Француз: aparté</p>
12.	аттестационно-лицензионная комиссия	аттестация-лық-лицензиялық комиссия	<p>1. Аттестация, аттестаттау – фр. attestation, лат. attestatio – куәлiк, растау.</p> <p>Лицензия - лат. licentia - бостандық, кұқық.</p> <p>Комиссия - лат. commissio – тапсырма.</p> <p>Аудиторларды аттестаттау және аудиторлық қызметке лицензия беру үшiн кұрылған алқалы орган. Комиссия берген аттестаттар мен лицензиялар жалпы аудиттi, биржалар мен инвестициялық институттардың аудитiн жүзеге асыруға кұқық бередi.</p> <p>2. Өзербайжан: sertifikatlaşdırma və lisenziyalaşdırma komissiyasi</p> <p>3. Қырғыз: тастыктоочу жана комиссия</p> <p>4. Өзбек: sertifikatlashtirish va litsenziya berish bo'yicha komissiya</p> <p>5. Түрiк: sertifika ve lisans komisyonu</p>

			<p>6. Ағылшын: attestation and licensing commission</p> <p>7. Испан: comisión de certificación y licencias</p> <p>8. Неміс: Bescheinigungs- und Lizenzkommission</p> <p>9. Француз: commission d'attestation et de licence</p>
13.	баллистика	баллистика	<p>1. Баллистика – лат. ballistica, ballista баллиста, тас ататын әскери мәшине</p> <p>Қаруды пайдаланумен (сақталумен, сатумен, жасаумен және қолда ұстаумен байланысты қылмыстарды тергейтін криминалистиканың бір саласы.</p> <p>2. Әзербайжан: balistik</p> <p>3. Қырғыз: баллистика</p> <p>4. Өзбек: balistik</p> <p>5. Түрік: balistik</p> <p>6. Ағылшын: ballistics</p> <p>7. Испан: balística</p> <p>8. Неміс: Ballistik</p> <p>9. Француз: balistique</p>
14.	беспартийное правительство	партиясыз үкімет	<p>1. Партия – лат. partīta, partīre – бөлу.</p> <p>Саяси партиялардың өкілдігі қағидатына емес, қатаң түрде кәсіби немесе өзге де партиялық емес қағидатқа негізделген үкімет.</p> <p>2. Әзербайжан: iddia edilmiş hökumət</p> <p>3. Қырғыз: партиялық эмес өкмөт</p> <p>4. Өзбек: nomidagi hukumat</p> <p>5. Түрік: bütünlü hükümet</p> <p>6. Ағылшын: non-partisan government</p> <p>7. Испан: gobierno no partidista</p> <p>8. Неміс: überparteiliche Regierung</p> <p>9. Француз: gouvernement non partisan</p>
15.	биоцид	биоцид	<p>1. Биоцид – гр. bios – өмір + лат. caedere – өлтіру</p> <p>Жалпы жоюға арналған қарумен адамдарды, тірі табиғатты қасақана және жалпы жоюды білдіретін және адамға, басқа тіршілік иелеріне қарсы бағытталған, адамзатқа қарсы халықаралық қылмыс.</p> <p>2. Әзербайжан: biyosit</p> <p>3. Қырғыз: биоцид</p> <p>4. Өзбек: biosit</p>

			<p>5. Түрік: biyosit 6. Ағылшын: biocide 7. Испан: biocida 8. Неміс: Biozid 9. Француз: biocide</p>
16.	букингнот	букингнот	<p>1.Букингнот – ағылшын. booking note. Қатынас жолдарында жүкті теңіз арқылы тасымалдауға арналған келісімшарттың бір түрі. 2. Әзербайжан: buckinghot 3. Қырғыз: букингнот 4. Өзбек: buckinghot 5. Түрік: bukingnot 6. Ағылшын: bookingnot 7. Испан: reservando no 8. Неміс: Buchung nicht 9. Француз: réservation non</p>
17.	бургомистр	бургомистр	<p>1.Бургомистр – нем. Burgermeister. Бірқатар елдерде (ГФР, Бельгия, Нидерланд, Австрия) жергілікті басқару органдарының жоғары лауазымды тұлғасы; орталық үкіметтің өкілдері болып табылады, муниципалды қызметшілерді тағайындайды, ауыстырады, бюджеттің құралуы мен орындалуын қадағалайды. 2. Әзербайжан: burgomister 3. Қырғыз: бургомистр 4. Өзбек: burgomister 5. Түрік: belediye başkanı 6. Ағылшын: burgomaster 7. Испан: burgomaestre 8. Неміс: Bürgermeister 9. Француз: bourgmestre</p>
18.	ведомство	ведомство	<p>1.Ведомство – орыс. веть – хабардар болу. Шаруашылық және әлеуметтік-мәдени құрылыстың жекелеген салаларын басқаруға қажеттілік туындаған жағдайда құрылатын мемлекеттік орталық басқару органы. 2. Әзербайжан: bölüm 3. Қырғыз: ведомство 4. Өзбек: kafedraning 5. Түрік: ofis 6. Ағылшын: department</p>

			<p>7. Испан: Departamento</p> <p>8. Неміс: Abteilung</p> <p>9. Француз: département</p>
19.	вексельное право	вексельдік құқық	<p>1.Вексель – нем. Wechsel.</p> <p>объективті мағынада: ұлттық вексельдік заңнама жүйесінен, сондай-ақ вексельдерді жасаумен және берумен байланысты туындайтын құқықтық қатынастарды реттейтін халықаралық актілерден тұратын құқықтық нормалар жиынтығы; 2) субъективті мағынада: вексельді заңды ұстаушы үшін туындайтын талап құқығы; 3) вексельдік құқықты, оның пайда болу тарихын, қалыптасуы мен дамуын, вексельге және вексельдік міндеттемедеге қатысты ғылыми көзқарастар жүйесін, бірқатар маңызды экономикалық категориялар мен ережелерді зерттейтін оқу пәні; 4) вексельдік құқық ғылымы.</p> <p>2. Әзербайжан: righteous law</p> <p>3. Қырғыз: алмашуу мыйзам</p> <p>4. Өзбек: haqiqiy qonun</p> <p>5. Түрік: saġlik hukuku</p> <p>6. Ағылшын:</p> <p>7. Испан:</p> <p>8. Неміс:</p> <p>9. Француз</p>
20.	вексельный договор	вексельдік шарт	<p>1.Вексель – нем. Wechsel.</p> <p>бір тараптың екінші тараптап вексельді беруін талап етуін белгілейтін келісім; 2) вексельді белгілі бір негіздеме, қабылдау-тапсыру актілерінің суррогаттары бойынша беруді растайтын құжат.</p> <p>2. Әзербайжан: billable tələblər</p> <p>3. Қырғыз: карыздык аккорд</p> <p>4. Өзбек: billablik shartlari</p> <p>5. Түрік: billable treaties</p> <p>6. Ағылшын: bill of exchange</p> <p>7. Испан: letra de cambio</p> <p>8. Неміс: Wechsel</p> <p>9. Француз: lettre de change</p>
21.	вексельное обязательство	вексельдік міндеттеме	<p>1.Вексель – нем. Wechsel.</p> <p>Жай немесе аударымдық вексельден туындайтын азаматтық құқықтық қатынас.</p>

			<p>2. Өзербайжан: bilməz tələblər</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам долбоору милдеттери</p> <p>4. Өзбек: bill majburiyatlari</p> <p>5. Түрік: fatura yükümlülükleri</p> <p>6. Ағылшын: bill of exchange</p> <p>7. Испан: letra de cambio</p> <p>8. Неміс: Wechsel</p> <p>9. Француз: lettre de change</p>
22.	вестинг	вестинг	<p>1. Вестинг – лат. vestis – киім, көйлек. Жұмыскерлердің негізінен жұмыс берушілердің (мысалы, зейнетақы қоры) жарнасы есебінен құрылатын қорлардан әртүрлі төлемдер алу құқығы, осы ұйымда белгілі бір мерзім ішінде жұмыс істеген адамдарға беріледі.</p> <p>2. Өзербайжан: westing</p> <p>3. Қырғыз: вестинг</p> <p>4. Өзбек: westing</p> <p>5. Түрік: haciz</p> <p>6. Ағылшын: vesting</p> <p>7. Испан: vesting</p> <p>8. Неміс: Vesting</p> <p>9. Француз: vesting</p>
23.	виктимология	виктимология	<p>Виктимология – лат. victima – құрбандық. Криминологияның бір бөлімі қылмыстың кәбірленушісі туралы ғлым.</p> <p>2. Өзербайжан: qurbanlıq</p> <p>3. Қырғыз: жапа чеккендер</p> <p>4. Өзбек: qurbonlik</p> <p>5. Түрік: kurban seçimi</p> <p>6. Ағылшын: victimology</p> <p>7. Испан: victimologia</p> <p>8. Неміс: Viktimologie</p> <p>9. Француз: victimologie</p>
24.	вице-консул	вице-консул	<p>1. Вице- – лат. vice – орнына. Консул – лат. consul. Жеке вице-консулдықты басқаратын немесе басқа мемлекетте жоғары санаттағы консулдық мекемеде осы дәрежеге ие лауазымды тұлға.</p> <p>2. Өзербайжан: vice-konsul</p> <p>3. Қырғыз: вице-консул</p> <p>4. Өзбек: vice-konsul</p> <p>5. Түрік: viskonsül</p>

			<p>6. Ағылшын: vice consul 7. Испан: Vice cónsul 8. Неміс: Vizekonsul 9. Француз: vice-consul</p>
25.	внутренняя компетенция государства	мемлекеттің ішкі құзыреті	<p>1.Компетенция – лат. competere – сәйкес келу, сәйкестену. Мемлекеттің халықаралық-құқықтық реттеу мәселесіне жатпайтын уәкілеттіктері, құқықтары және міндеттемелері. 2. Әзербайжан: dövlətin içli şəxsləri 3. Қырғыз: мамлекеттердин ички укук 4. Өзбек: davlatning iqtisodiy qo'mishi 5. Түрік: devlet içi yetkinlik 6. Ағылшын: internal state jurisdiction 7. Испан: jurisdicción estatal interna 8. Неміс: interne staatliche Gerichtsbarkeit 9. Француз: juridiction interne de l'État</p>
26.	водное законодательство	су заңнамасы	<p>1.Суды пайдалану және қорғау саласындағы қоғамдық қатынастарды реттеуші нормативтік актілер жүйесі. 2. Әзербайжан: su qanunvericiliyi 3. Қырғыз: суу мыйзамдарынын 4. Өзбек: suv qonunchiligi 5. Түрік: su mevzuati 6. Ағылшын: water legislation 7. Испан: legislación de aguas 8. Неміс: Wassergesetzgebung 9. Француз: législation sur l'eau</p>
27.	водное право	су құқығы	<p>1.Суды пайдалану және қорғау саласындағы қоғамдық қатынастарды реттеуші нормативтік актілер жүйесі, сондай-ақ осы саладағы тиісті ғылыми және оқу пәні. 2. Әзербайжан: su qanuni 3. Қырғыз: суу укугу 4. Өзбек: suv qonuni 5. Түрік: su hukuku 6. Ағылшын: water law 7. Испан: ley del agua 8. Неміс: Wassergesetz 9. Француз: loi de l'eau</p>
28.	военная администрация	әскери әкімшілік	<p>1.Администрация – лат. administratio – басқару, басшылық. мемлекеттің әскери әкімшілік органдарының жүйесі, әскери басқарудың мемлекеттік</p>

			<p>аппараты; 2) соғыс қимылдары барысында басып алынған немесе соғыс нәтижесінде оккупацияланған аумақты әскери басқару.</p> <p>2. Өзербайжан: xarici idarəetmə</p> <p>3. Қырғыз: аскердик башкаруу</p> <p>4. Өзбек: harita administrash</p> <p>5. Түрік: askeri yönetim</p> <p>6. Ағылшын: military administration</p> <p>7. Испан: administración militar</p> <p>8. Неміс: Militärverwaltung</p> <p>9. Француз: administration militaire</p>
29.	военная оккупация	әскери оккупация	<p>1. Оккупация – лат. occupatio – басып алу. Халықаралық құқықта: қарулы күштердің қарсыластың аумағын уақытша иемденуі.</p> <p>2. Өзербайжан: hərbi işlər</p> <p>3. Қырғыз: аскердик иш</p> <p>4. Өзбек: xalqaro hamkorlik</p> <p>5. Түрік: askeri müdahale</p> <p>6. Ағылшын: military occupation</p> <p>7. Испан: ocupación militar</p> <p>8. Неміс: militärische Besetzung</p> <p>9. Француз: occupation militaire</p>
30.	военная прокуратура	әскери прокуратура	<p>1. Прокуратура – лат. procurator – менгеруші, басқарушы, прокуратор. Қарулы Күштерде, заңнамаға сәйкес құрылған басқа да әскери бөлімшелерде прокурорлық қадағалауды жүзеге асыратын, прокуратура жүйесінің мамандандырылған органы.</p> <p>2. Өзербайжан: hərbi prokurorluq</p> <p>3. Қырғыз: аскердик прокуратура</p> <p>4. Өзбек: xalqaro davuda kengashi</p> <p>5. Түрік: askeri müdürlüğü ofisi</p> <p>6. Ағылшын: military prosecutor's office</p> <p>7. Испан: oficina del fiscal militar</p> <p>8. Неміс: Militärstaatsanwaltschaft</p> <p>9. Француз: bureau du procureur militaire</p>
31.	военное право	әскери құқық	<p>1. Әскерлердің өмірінде, тұрмысында және қызметінде Қарулы Күштер құрылысы саласында қоғамдық қатынастарды реттеуші құқықтық нормалар жиынтығы.</p> <p>2. Өзербайжан: hərbi hüquq</p> <p>3. Қырғыз: аскердик мыйзам</p> <p>4. Өзбек: harbiy qonun</p> <p>5. Түрік: asker hukuku</p>

			<p>6. Ағылшын: military law 7. Испан: ley militar 8. Неміс: Militärrecht 9. Француз: droit militaire</p>
32.	военный преступник	әскери қылмыскер	<p>1.Халықаралық құқық бойынша бейбітшілікке, адамзатқа, соғыс заңдары мен салттарына қарсы қылмыс жасаған адам. 2. Әзербайжан: hərbi cinayət 3. Қырғыз: согуш қылмышкерлер 4. Өзбек: harbiy jinoyatlar 5. Түрік: askeri suçlar 6. Ағылшын: war criminal 7. Испан: criminal de guerra 8. Неміс: Kriegsverbrecher 9. Француз: criminel de guerre</p>
33.	военный суд	әскери сот	<p>1.Қарулы Күштерде, басқа да әскери бөлімшелерде және атқарушы билік органдарында соттық билікті жүзеге асыратын жалпы юрисдикция соты. 2. Әзербайжан: rəsmi sənədlər 3. Қырғыз: аскер соттору 4. Өзбек: harbiy sudlar 5. Түрік: askeri mahkemeler 6. Ағылшын: military court 7. Испан: tribunal militar 8. Неміс: Militärgericht 9. Француз: tribunal militaire</p>
34.	возбуждение уголовного дела	қылмыстық іс қозғау	<p>1.Қылмыс белгілерін көрсететін, мәліметтердің жеткілікті болуына негізделетін қылмыстық процестің кезеңі. 2. Әзербайжан: cinayət işi quruluşu 3. Қырғыз: жазык ишин козгоо 4. Өзбек: jinoiy ish qo'zg'atish 5. Түрік: ceza yargılaması kurumu 6. Ағылшын: criminal proceedings 7. Испан: procedimientos criminales 8. Неміс: Strafverfahren 9. Француз: procédure pénale</p>
35.	воздушное законодательство	әуе заңнамасы	<p>1.Әуе кеңістігін пайдалану және авиация саласының қызметі бойынша қатынастарды реттеуші нормативтік актілер жиынтығы. 2.Әзербайжан: hava qanunu</p>

			<p>3. Қырғыз: аба мыйзамы</p> <p>4. Өзбек: havo qonunchiligi</p> <p>5. Түрік: evzuati</p> <p>6. Ағылшын: air legislation</p> <p>7. Испан: legislación aérea</p> <p>8. Неміс: Luftgesetzgebung</p> <p>9. Француз: législation aérienne</p>
36.	воздушное право	әуе құқығы	<p>1.Әуе кеңістігін пайдалануға байланысты туындайтын қатынастарды реттеуші құқықтық нормалар жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: hava qanunu</p> <p>3. Қырғыз: абанын мыйзам</p> <p>4. Өзбек: havo qonuni</p> <p>5. Түрік: hava hukuku</p> <p>6. Ағылшын: air law</p> <p>7. Испан: ley del aire</p> <p>8. Неміс: Luftgesetz</p> <p>9. Француз: droit aérien</p>
37.	возмездная сделка	қайтарымды мәміле, қайтарыл-тын мәміле	<p>1. Азаматтық құқық ғылымында: тараптардың бірінің белгілі бір іс-әрекетті жасау міндеттемесі екінші тараптың материалдық немесе басқа да игіліктерді беру міндеттемесіне сәйкес келетін мәміле.</p> <p>2. Әзербайжан: idarə edilmiş əlaqələr</p> <p>3. Қырғыз: түйшүктүү бүтүм</p> <p>4. Өзбек: indispensable transactions</p> <p>5. Түрік: yoğunluk işlemleri</p> <p>6. Ағылшын: onerous deal</p> <p>7. Испан: trato oneroso</p> <p>8. Неміс: lästiger Deal</p> <p>9. Француз: affaire onéreuse</p>
38.	вооруженный конфликт международно го характера	халықаралық сипаттағы қарулы қақтығыс	<p>1.Конфликт – лат. conflictus – соғысу, қақтығысу.</p> <p>Характер - грек. характер – ырым, ерекше белгі, таңба.</p> <p>Ұлт-азаттық қозғалыстар және ереуілдеуші (соғысушы) тараптың метрополиясы мен қандай да бір мемлекеттің қарулы күштері арасындағы қақтығыс.</p> <p>2. Әзербайжан: beynəlxalq xərcəng armed münaqişəsi</p> <p>3. Қырғыз: куралдуу чыр эл аралык мүнөздөгү</p> <p>4. Өзбек: xalqaro xarajning armed muhokamasi</p> <p>5. Түрік: uluslararası karakterinin armed çatı</p>

			<p>6. АҒЫЛШЫН: armed conflict of an international character</p> <p>7. Испан: conflicto armado de carácter internacional</p> <p>8. Неміс: bewaffneter Konflikt von internationalem Charakter</p> <p>9. Француз: conflit armé de caractère international</p>
39.	встречная вина	қарсы айып	<p>1.Азаматтық құқықта: жәбірленушінің залалдың пайда болуына немесе оның көлемінің ұлғаюына себеп болған кінәсі.</p> <p>2. Әзербайжан: qiymətlə görüş</p> <p>3. Қырғыз: баш күнө</p> <p>4. Өзбек: gunlarga javob beradi</p> <p>5. Түрік: toplanti şaraplari</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: counter fault</p> <p>7. Испан: contraataque</p> <p>8. Неміс: Gegenfehler</p> <p>9. Француз: contre-défaut</p>
40.	выборщик	таңдаушы	<p>1.Жанама (көпсатылы) сайлау кезінде екінші (үшінші, төртінші) сатыда дауыс беруге құқылы адам.</p> <p>2. Әзербайжан: seçək</p> <p>3. Қырғыз: шайлоочу</p> <p>4. Өзбек: selectioner</p> <p>5. Түрік: seçmen</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: elector</p> <p>7. Испан: elector</p> <p>8. Неміс: Kurfürst</p> <p>9. Француз: électeur</p>
41.	габитоскопия	габитоскопия	<p>1.Габитоскопия – лат. habitus – адамның сыртқы пішіні, оның құрылымы, дене бітімі және грек. skopeo – қарау.</p> <p>Криминалистік техниканың саласы, адамның сыртқы пішіні туралы ілім.</p> <p>2. Әзербайжан: gabitoskopiya</p> <p>3. Қырғыз: габитоскопия</p> <p>4. Өзбек: gabitoskopiya</p> <p>5. Түрік: gabitoskopiya</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: habitoscopy</p> <p>7. Испан: habitoscoria</p> <p>8. Неміс: Habitoskopie</p> <p>9. Француз: habitoscopie</p>
42.	глава	атқарушы	<p>1.Жалпыұлттық немесе өңірлік деңгейде</p>

	исполнитель- ной власти	биліктің басшысы	мемлекеттік басқару органдарының немесе жергілікті басқару органдарының жоғары басшысы. 2. Өзербайжан: yüksək gücü bölümü 3. Қырғыз: башкы аткаруучу бийлик 4. Өзбек: boshqa qo'shimcha bob 5. Түрік: yürütme gücü bölümü 6. Ағылшын: chief executive 7. Испан: director 8. Неміс: Geschäftsführer 9. Француз: directeur général
43.	горное право	тау құқығы	1.Тау-кен өндірісі саласында және онымен байланысты қызметте мүлік, жер, еңбек, қаржы, әкімшілік, табиғатты қорғау қоғамдық қатынастарын реттеуші құқықтық нормалар жиынтығы болып табылатын кешенді құқық саласы. 2. Өзербайжан: dağlıq qanun 3. Қырғыз: тоо-кен казып алуу мыйзам 4. Өзбек: tog'lar qonuni 5. Түрік: daği hukuku 6. Ағылшын: mining law 7. Испан: ley minera 8. Неміс: Bergbaugesetz 9. Француз: droit minier
44.	государствен- ная премия	мемлекеттік сыйлық	1.Премия – лат. praemium – марапат, сыйлық тапсыру, олжа. Ғылым мен техникаға, әдебиет пен өнерге қосқан айтарлықтай үлесі үшін, үздік өндірістік нәтижелері үшін азаматтарға тағайындалатын жалпымемлекеттік ынталандыру. 2. Өзербайжан: dövlət mükafatlari 3. Қырғыз: мамлекеттик сыйлығынын лауреаты 4. Өзбек: davlat mukofotlari 5. Түрік: state ödülleri 6. Ағылшын: state prize 7. Испан: premio estatal 8. Неміс: Staatspreis 9. Француз: prix d'État
45.	государствен- ное преступление	мемлекеттік қылмыс	1.Мемлекетте қоғамдық және саяси құрылымға, сондай-ақ мемлекет қауіпсіздігіне (сатқындық, бүлік, билікті

			<p>басып алу мақсатындағы арандатушылық, шпионаж және т.б.) қарсы бағытталған қылмыстық әрекет.</p> <p>2. Өзербайжан: dövlət kriminalari</p> <p>3. Қырғыз: мамлекеттик қылмыштар</p> <p>4. Өзбек: davlat jinoyati</p> <p>5. Түрік: devlet suçlari</p> <p>6. Ағылшын: state crime</p> <p>7. Испан: crimen estatal</p> <p>8. Неміс: Staatskriminalität</p> <p>9. Француз: crime d'État</p>
46.	гражданское дело	азаматтық іс	<p>1.Сотта азаматтық-процестік заңнамада көзделген тәртіпте қаралатын кез келген іс.</p> <p>2. Өзербайжан: siviliyan biznesi</p> <p>3. Қырғыз: жарандык иш</p> <p>4. Өзбек: siviliy ishlar</p> <p>5. Түрік: sivil işletme</p> <p>6. Ағылшын: Civil case</p> <p>7. Испан: Caso civil</p> <p>8. Неміс: Zivilverfahren</p> <p>9. Француз: Affaire civile</p>
47.	дипломатическое право	дипломатиялық құқық	<p>1.Дипломатия – көне грек. δίπλωμα екеуден салынған (жазбаша құжат).</p> <p>Халықаралық құқық саласы, мемлекеттер мен басқа да халықаралық құқық субъектілері арасындағы дипломатиялық қатынастар тәртібін реттеуші нормалар жиынтығы.</p> <p>2. Өзербайжан: diplomatik qanun</p> <p>3. Қырғыз: дипломатиялык укук</p> <p>4. Өзбек: diplomatik qonun</p> <p>5. Түрік: diplomatik hukuk</p> <p>6. Ағылшын: diplomatic law</p> <p>7. Испан: derecho diplomático</p> <p>8. Неміс: diplomatisches Recht</p> <p>9. Француз: droit diplomatique</p>
48.	дисмисл	дисмисл	<p>1.Дисмисл – ағылшын. dismissal – жұмыстан босату.</p> <p>Дипломатиялық құқықта: дипломатты жеке тұлға ретінде тану.</p> <p>2. Өзербайжан: dismissl</p> <p>3. Қырғыз: дисмисл</p> <p>4. Өзбек: dismissl</p> <p>5. Түрік: dismissl</p> <p>6. Ағылшын: dismissal</p>

			<p>7. Испан: despido 8. Неміс: Entlassung 9. Француз: congédiement</p>
49.	дополнительный список кандидатов в присяжные заседатели	алқабиге кандидаттардың қосымша тізімі	<p>1.Кандидат – лат. candidatus – ақ киім киген адам. Алқабиге кандидаттардың бірыңғай және қосалқы тізімдерінің ресурстары болмаған жағдайда жасалатын облыстан (республикалық маңызы бар қаладан, астанадан) алқабиге кандидаттардың тізімі («Алқабилер туралы» 2006 жылғы 16 қаңтардағы № 121 ҚРЗ 1 – бап) 2. Әзербайжан: Jüqarçılar üçün əlavə namizəd siyahısı 3. Қырғыз: сот арачылары кошумча тизме 4. Өзбек: sudlarning nomzodlarining qo'shimcha ro'uxati 5. Түрік: jüri üyeleri için ek liste 6. Ағылшын: additional list of candidates for jurors 7. Испан: lista adicional de candidatos a jurados 8. Неміс: lista adicional de candidatos a jurados 9. Француз: liste supplémentaire de candidats aux jurés</p>
50.	Европейское право	Еуропалық құқық	<p>1) Барлық Еуропалық құқық жүйесінің жинақтау белгісі: 2) Еуропалық мемлекеттерімен бекітілген екі жақты және көп жақты халықаралық келісім-шарттардың жиынтығы; 3) құқықтықтың нормалардың құрамының белгісі, еуропалық интеграциялық бірлестіктердің шегінде қарым-қатынастарды реттейтін, еуропалық бірлестіктер шегінде (ЕБ құқығын және еуропалық конвенция адам құқығы және негізгі бостандығы 1950 ж.) және еуропалық бірлестік (ЕБ құқығы). 2. Әзербайжан: Avropa qanunu 3. Қырғыз: Европа мыйзам 4. Өзбек: Evropa qonunchiligi 5. Түрік: Avrupa hukuku 6. Ағылшын: European law 7. Испан: Ley europea 8. Неміс: Europäisches Recht</p>

			9. Француз: Droit européen
51.	единый список кандидатов в присяжные заседатели	алқабиге кандидаттардың бірыңғай тізімі	<p>1.Кандидат – лат. candidatus – ақ киім киген адам. Азаматтардың тиісті облыстық және оған теңестірілген сот төрағасы айқындайтын санын қамтитын, облыстан (республикалық маңызы бар қаладан, астанадан) алқабиге кандидаттардың негізгі тізімі («Алқабилер туралы» 2006 жылғы 16 қаңтардағы № 121 ҚРЗ 1-бап)</p> <p>2. Әзербайжан: münsiflər heyətinə vahid namizəd siyahısı</p> <p>3. Қырғыз: калыстар тобунун кызматка талапкерлерди бирдиктүү тизмеси</p> <p>4. Өзбек: sudlarning a'zolari uchun yagona nomzodlar ro'yxati</p> <p>5. Түрік: jüri üyeleri için tek liste</p> <p>6. Ағылшын: single list of candidates for jury</p> <p>7. Испан: lista única de candidatos a jurado</p> <p>8. Неміс: einzelne Kandidatenliste für die Jury</p> <p>9. Француз: liste unique de candidats au jury</p>
52.	законодательство трудовое	еңбек заңнамасы, еңбек заңдары	<p>1.Қазақстан Республикасының еңбек туралы заңдары Қазақстан Республикасының Конституциясына негізделеді және Еңбек туралы заң мен қызметкерлердің жекелеген санаттарының еңбек қатынастарын реттейтін, нормалары осы Заңның нормаларынан кем бола алмайтын өзге де нормативтік құқықтық актілерден тұрады.</p> <p>2. Әзербайжан: əmək qanunvericiliyi</p> <p>3. Қырғыз: эмгек мыйзамдары</p> <p>4. Өзбек: mehnat qonunchiligi</p> <p>5. Түрік: iş mevzuatı</p> <p>6. Ағылшын: labor legislation</p> <p>7. Испан: legislación laboral</p> <p>8. Неміс: Arbeitsgesetzgebung</p> <p>9. Француз: législation du travail</p>
53.	законы экономические	экономикалық заңдар	<p>1.Экономика - грек. οἰκονομοσ — үй шаруашылығын жүргізу өнері. Ішкі, елеулі, орнықты, қайталанып тұратын себеп-салдарлы байланыстар және адамдардың экономикалық қатынастарының тәуелділігі, экономикалық теория дамуының</p>

			<p>мақсаты, яғни тәжірибе, практикалық қызмет негізінде белгіленген, ғылыми зерттеулер жолымен анықталған экономикалық құбылыстар, үдерістер, олардың шамаларымен және көрсеткіштерімен сипатталатын қатынастар арасындағы тұрақты, елеулі байланыстар, өзара тәуелділіктер.</p> <p>2. Әзербайжан: iqtisadi qanunlar</p> <p>3. Қырғыз: экономикалық мыйзамдар</p> <p>4. Өзбек: iqtisodiy qonunlar</p> <p>5. Түрік: ekonomik yasalar</p> <p>6. Ағылшын: economic laws</p> <p>7. Испан: leyes económicas</p> <p>8. Неміс: Wirtschaftsgesetze</p> <p>9. Француз: lois économiques</p>
54.	запасной список кандидатов в присяжные заседатели	алқабиге кандидаттардың қосалқы тізімі	<p>1.Кандидат – лат. candidatus – ақ киім киген адам.</p> <p>Алқабиге кандидаттардың бірыңғай тізімінің ресурстарын пайдаланғаннан кейін алқабилерді іріктеу рәсіміне алқабиге кандидаттарды тартуға арналған, облыс орталығында (республикалық маңызы бар қалада, астанада) тұрақты тұратын азаматтар қатарынан алқабиге кандидаттардың тізімі («Алқабилер туралы» 2006 жылғы 16 қаңтардағы № 121 ҚРЗ 1 – бап)</p> <p>2. Әзербайжан: Jüqarçılar üçün alternativ namizəd siyahısı</p> <p>3. Қырғыз: калыстар тобунун кызматка талапкерлерди камдык тизмеси</p> <p>4. Өзбек: Juzg'uvchilar uchun alternativ nomzodlar ro'yxati</p> <p>5. Түрік: jüri üyeleri için alternatif liste</p> <p>6. Ағылшын: reserve list of jurors</p> <p>7. Испан: lista de reserva de jurados</p> <p>8. Неміс: Reserveliste der Juroren</p> <p>9. Француз: liste de réserve des jurés</p>
55.	исковое производство	қуынымдық іс жүргізу	<p>1.Азаматтық сот өндірісінің бір түрі; азаматтық, еңбек, отбасылық құқықтық қатынастардан пайда болатын даулар бойынша құқықты немесе мүддені қорғау үшін сотқа жүгіну.</p> <p>2. Әзербайжан: əməkdaşlıq üretim</p>

			<p>3. Қырғыз: иш өндүрүшү</p> <p>4. Өзбек: ishlatilishi</p> <p>5. Түрік: gerekli üretim</p> <p>6. Ағылшын: lawsuit</p> <p>7. Испан: demanda judicial</p> <p>8. Неміс: Klage</p> <p>9. Француз: procès</p>
56.	кандидат присяжные заседатели	алқабиге кандидат	<p>1.Кандидат – лат. candidatus – ақ киім киген адам.</p> <p>ҚР Қылмыстық іс жүргізу кодексіне сәйкес кейіннен алқабилерді іріктеу ресіміне қатысу үшін алқабиге кандидаттардың тізіміне енгізілген ҚР азаматы («Алқабилер туралы» 2006 жылғы 16 қаңтардағы № 121 ҚРЗ 1 – бап)</p> <p>2. Әзербайжан: münsif namizədidir</p> <p>3. Қырғыз: сот арачылары кандидат</p> <p>4. Өзбек: sudlarning nomzodlari</p> <p>5. Түрік: jüri adayı</p> <p>6. Ағылшын: jury candidate</p> <p>7. Испан: candidato al jurado</p> <p>8. Неміс: Jurykandidat</p> <p>9. Француз: candidat au jury</p>
57.	киднепинг	киднепинг	<p>1.Киднепинг – ағыл. kidnapping < kid – бала + to nad – ұрлау.</p> <p>Бопсалау, төлемақы алу мақсатында адамдарды, оның ішінде балаларды ұрлау.</p> <p>2. Әзербайжан: qaçırma</p> <p>3. Қырғыз: адам уурдоо</p> <p>4. Өзбек: o'g'irlash</p> <p>5. Түрік: kaçırma</p> <p>6. Ағылшын: kidnaping</p> <p>7. Испан: secuestro</p> <p>8. Неміс: Kidnaping</p> <p>9. Француз: kidnapper</p>
58.	ковернот	ковернот	<p>1.Ковернот – ағылшын. cover – өтеу, жабу, қамтамасыз ету; note – қысқаша жазба.</p> <p>Сақтандырушы (сақтандыру мақлері, агент және т.б.) беретін құжат; сақтанушыны нұсқаулықтың орындалғаны туралы хабардар етеді немесе агенттің сақтандыру жасағанын растайды.</p> <p>2. Әзербайжан: carvernote</p> <p>3. Қырғыз: коштомо жазуу</p>

			<p>4. Өзбек: carvernote 5. Түрік: geçici sigorta makbuzu 6. Ағылшын: cover note 7. Испан: Nota de portada 8. Неміс: Anschreiben 9. Француз: note de couverture</p>
59.	Коллегии Верховного суда	Жоғарғы Сот алқалары	<p>1.Жоғарғы Соттың қадағалау алқасын, азаматтық істер жөніндегі алқасын және қылмыстық істер жөніндегі алқасын алқалардың төрағалары басқарады. Әр алқадағы судьялардың саны және олардың дербес құрамы Жоғарғы Сот Төрағасының ұсынуы бойынша жалпы отырыста белгіленеді. Жоғарғы Соттың Төрағасы алқаларда мамандандырылған құрамдарды құруы мүмкін («ҚР сот жүйесі мен судьяларының мәртебесі туралы» 2000 жылғы 25 желтоқсандағы № 132 ҚР ҚЗ 19-бап)</p> <p>2. Әзербайжан: Ali Məhkəmənin Kollegiyası 3. Қырғыз: Жогорку соттун коллегиясы 4. Өзбек: Oliy sudning kollegiyasi 5. Түрік: Yüksek Mahkeme Collegium 6. Ағылшын: Chambers of the Supreme Court 7. Испан: Salas de la Corte Suprema 8. Неміс: Kammern des Obersten Gerichtshofs 9. Француз: Chambres de la Cour suprême</p>
60.	коллективный подряд	ұжымдық мердігерлік	<p>1.Коллектив - лат. collectivus – жинақталған. Ұжымдық еңбекті ұйымдастыру мен ынталандыру нысаны, ол ұжымдық еңбекақыны түпкілікті нәтижелермен тығыз байланыстыру және иесіздік пен теңгермешілдікті жою мақсатын көздейді.</p> <p>2. Әзербайжан: kollektiv müqavilə 3. Қырғыз: жамааттык келишим 4. Өзбек: jamoa shartnomasi 5. Түрік: toplu sözleşme 6. Ағылшын: collective contract 7. Испан: contrato colectivo 8. Неміс: Tarifvertrag 9. Француз: contrat collectif</p>
61.	коллективные трудовые	ұжымдық еңбек	<p>1.Коллектив - лат. collectivus – жинақталған.</p>

	споры	даулары	<p>Жұмыс беруші (жұмыс берушілердің бірлестігі) мен қызметкерлердің ұжымдары арасындағы ұйымдарда еңбек жағдайлары мен ақысын белгілеу және өзгерту, ұжымдық шарттар мен келісімдерді жасасу, орындау жөніндегі, сондай-ақ ұжымдық шарттар мен келісімдердің қолданыстағы заңнамасының ережесін қолдану мәселелері бойынша алауыздық.</p> <p>2. Өзербайжан: kollektiv әmək mübahisәləri</p> <p>3. Қырғыз: жамааттык әмгек талаш-тартыштары</p> <p>4. Өзбек: jamoaviy mehnat kelishmovchiligi</p> <p>5. Түрік: toplu iş uyuşmazlıkları</p> <p>6. Ағылшын: collective labor disputes</p> <p>7. Испан: conflictos laborales colectivos</p> <p>8. Неміс: kollektive Arbeitskonflikte</p> <p>9. Француз: conflits collectifs du travail</p>
62.	компиляция	компиляция	<p>1.Компиляция – лат. compilatio – тонау. Дереккөздерді дербес өңдемей, өзгелердің зерттеулері немесе шығармалары негізінде жұмыс әзірлеу.</p> <p>2. Өзербайжан: tәlәblәg</p> <p>3. Қырғыз: компиляция</p> <p>4. Өзбек: tug'ilgan</p> <p>5. Түрік: derleme</p> <p>6. Ағылшын: compilation</p> <p>7. Испан: Compilacion</p> <p>8. Неміс: Zusammenstellung</p> <p>9. Француз: compilation</p>
63.	конституционная ответственность	конституциялық жауаптылық	<p>1.Конституция – лат. constitutio – құрылым. Әлеуметтік жауапкершіліктің ерекше түрі; конституциялық құқықбұзушылыққа жатады және аса теріс салдарларға алып келеді.</p> <p>2. Өзербайжан: konstitusional mәsuliyuәt</p> <p>3. Қырғыз: укуктук жоопкерчилик</p> <p>4. Өзбек: konstitutsiyaviy javobgarlik</p> <p>5. Түрік: kurumsal sorumluluk</p> <p>6. Ағылшын: constitutional responsibility</p> <p>7. Испан: responsabilidad constitucional</p> <p>8. Неміс: verfassungsrechtliche Verantwortung</p> <p>9. Француз: responsabilite constitutionnelle</p>
64.	консульская экзекватура	консулдық экзекватура	<p>1.Консул – лат. consul. Экзекватура – лат. exsequor –</p>

			<p>орындаймын. Консулдық қызметтерді іске асыру үшін мемлекетте болуға ІІМ арқылы берілетін рұқсат. 2. Өзербайжан: konsulluq sərgisi 3. Қырғыз: консулдук экзекватура 4. Өзбек: konsullar 5. Түрік: konsey sergisi 6. Ағылшын: consular eхеquatura 7. Испан: eхеquatura consular 8. Неміс: konsularische Eхеquatura 9. Француз: eхеquatura consulaire</p>
65.	консульская конвенция	консулдық конвенция	<p>1.Консул – лат. consul. Конвенция – лат. conventio – шарт, келісім. Мемлекеттер арасында жасалатын және консулдық құқық нормаларынан тұратын келісім; консулдық өкілдіктер құру тәртібін, консулдық лауазымды тұлғаларды және консулдық қызметкелерін тағайындау және шақырып алу, олардың қызмет аясын, құқықтарын, артықшылықтары мен иммунитеттерін белгілейді. 2. Өзербайжан: konsullu konvensiyalar 3. Қырғыз: консулдук конвенция 4. Өзбек: konsullik konventsiyalari 5. Түрік: konsolosluk konulari 6. Ағылшын: consular convention 7. Испан: convención consular 8. Неміс: konsularische Konvention 9. Француз: convention consulaire</p>
66.	консульские привилегии	консулдық артықшылықтар	<p>1.Консул – лат. consul. Мемлекетте консулдық өкілдіктерге, лауазымды тұлғаларға және олардың отбасы мүшелеріне халықаралық құқықтық нормалар мен сыйластық ережелері негізінде берілетін айырықша басымдықтар. 2. Өзербайжан: konsullu iddialar 3. Қырғыз: консулдук артыкчылықтар 4. Өзбек: konsullik xizmatlari 5. Түрік: konsolosluk imkanlari 6. Ағылшын: consular privileges 7. Испан: privilegios consulares 8. Неміс: konsularische Privilegien 9. Француз: privilèges consulaires</p>

67.	консульский иммунитет	консулдық иммунитет	<p>1. Консул – лат. consul. Иммунитет - лат. immunitas – босату, құтқару. Қабылдаған мемлекеттің органдарының консулдық лауазымды тұлғалардан, олардың отбасы мүшелерінен және мүлкінен мәжбүрлі соттық, әкімшілік және фискальдық шараларды (қамау, қуыным, тінту, сауал алу, салық, эмбарго, реквизиция және т.б.) алып тастауы.</p> <p>2. Өзербайжан: konsul imani 3. Қырғыз: консулдук иммунитет 4. Өзбек: konsullik immunity 5. Түрік: konsey bağışiklik 6. Ағылшын: consular immunity 7. Испан: inmunidad consular 8. Неміс: konsularische Immunität 9. Француз: immunité consulaire</p>
68.	консульский корпус	консулдық корпус	<p>1. Консул – лат. consul. Корпус – лат. corpus – дене, организм. Қабылдаған мемлекеттің қандай да бір белгілі жерінде (айлақ, қала) болатын барлық консулдық мекеменің жедел персоналы.</p> <p>2. Өзербайжан: consula case 3. Қырғыз: консулдук корпус 4. Өзбек: consula case 5. Түрік: consula durumu 6. Ағылшын: consular corps 7. Испан: cuerpo consular 8. Неміс: Konsularkorps 9. Француз: corps consulaire</p>
69.	консульский патент	консулдық патент	<p>1. Консул – лат. consul. Патент - орта ғасырлық лат. litterae patentes – грамота, марапат; лат. patens – ашық. Жіберетін мемлекеттің құзыретті органдары беретін және тиісті тұлғаны дербес консулдық мекеменің басшысы ретінде тағайындауды растайтын құжат.</p> <p>2. Өзербайжан: consulate patent 3. Қырғыз: консулдук патент 4. Өзбек: consulate patent 5. Түрік: püskültüsü 6. Ағылшын: consular patent</p>

			<p>7. Испан: patente consular 8. Неміс: konsularisches Patent 9. Француз: brevet consulaire</p>
70.	консульский щит	консулдық қалқан	<p>1. Консул – лат. consul. Өз елінің елтаңбасы бейнеленген және жіберген және қабылдаған мемлекеттің тілінде консулдық мекеменің атауы жазылған маңдайша жазу. 2. Әзербайжан: consul shield 3. Қырғыз: консулдук калқан 4. Өзбек: consul shield 5. Түрік: consul shield 6. Ағылшын: consular shield 7. Испан: escudo consular 8. Неміс: konsularischer Schild 9. Француз: bouclier consulaire</p>
71.	консульское право	консулдық құқық	<p>1. Консул – лат. consul. Консулдық мекеменің және оның қызметкерлерінің қызметін реттеуші және олардың мәртебесін, қызметін, құқықтары мен міндеттерін анықтаушы халықаралық құқықтық қағидаттар мен нормалар жиынтығы. 2. Әзербайжан: konsul hüququ 3. Қырғыз: консулдук укук 4. Өзбек: konsullik huquqi 5. Түрік: konsey hukuk 6. Ағылшын: consular law 7. Испан: ley consular 8. Неміс: konsularisches Recht 9. Француз: droit consulaire</p>
72.	консульское представительство	консулдық өкілдік	<p>1. Консул – лат. consul. Мемлекеттің сыртқы қарым-қатынас органдарының бірі; екі мемлекеттің арасында консулдық қатынас орнатудың нәтижесінде ұйымдастырылады. 2. Әзербайжан: konsullu nümayəndəlik şurası 3. Қырғыз: консулдук өкүлчүлүктөрү 4. Өзбек: konsulat vakolatxona 5. Түрік: temsil temsilcisi ofisi 6. Ағылшын: consular representation 7. Испан: representación consular 8. Неміс: konsularische Vertretung 9. Француз: représentation consulaire</p>

73.	консульское учреждение	консулдық мекеме	<p>1.Консул – лат. consul Жеке құрамы ҚР тіркелген кез келген бас консулдық консулдық, вице-консулдық немесе консулдық агенттік (2003 жылғы 5 сәуірдегі № 401 -II ҚР ҚК 278-бап)</p> <p>2. Әзербайжан: konsulluq 3. Қырғыз: консулдук мекемелер 4. Өзбек: konsullik 5. Түрік: konsolosluk ofisi 6. Ағылшын: consular post 7. Испан: oficina consular 8. Неміс: konsularische Post 9. Француз: poste consulaire</p>
74.	Конфессиио - нальное представитель ство	конфессиялы қ өкілдік	<p>1.Конфессия – лат. confessio – ақталу, құлшылық жасау. Жекелеген көпконфессиялы мемлекеттерде өкілдік билікті ұйымдастыру қағидаты.</p> <p>2. Әзербайжан: konfessional təqdimat idarəsi 3. Қырғыз: диний өкүлчүлүгү 4. Өзбек: konfessional vakolatxona 5. Түрік: konfessional temsilcilik ofisi 6. Ағылшын: konfessional representation 7. Испан: representación confesional 8. Неміс: konfessionelle Vertretung 9. Француз: représentation confessionnelle</p>
75.	криминалисти ческая техника	криминалис тік техника	<p>1.Криминология – лат. crimena, р.п. cri- minis – қылмыс; логос – гр. logos – сөз, ілім. Техника - грек. techne - өнер, кәсіп, шеберлік.</p> <p>Криминалистиканың дәлелдемелерді жинау, бекіту және зерттеу бойынша арнаулы тәсілдер мен ғылыми-техникалық құралдар жүйесінен тұратын жеке саласы.</p> <p>2. Әзербайжан: criminalistik texnologiya 3. Қырғыз: соттук-технология 4. Өзбек: crminalistik texnologiyasi 5. Түрік: criminalistic technology 6. Ағылшын: forensic technique 7. Испан: técnica forense 8. Неміс: forensische Technik 9. Француз: technique médico-légale</p>
76.	криминальное предпринима тельство	криминалды кәсіпкерлік	<p>1.Криминалистика - лат. criminalis – қылмысқа қатысты. Кәсіпқой қылмыстық қызмет түрлері мен</p>

			<p>нысандарының бірі. Ол өмірлік қажеттерді ғана қанағаттандырып қоймай, сонымен бірге кейіннен қылмыстық бизнесті ұдайы жандандыруға пайдаланылатын табыс алуды да қамтамасыз етеді.</p> <p>2. Әзербайжан: cinayət işi</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш ишкана</p> <p>4. Өзбек: jinoiy biznes</p> <p>5. Түрік: suç iş</p> <p>6. Ағылшын: criminal entrepreneurship</p> <p>7. Испан: emprendimiento criminal</p> <p>8. Неміс: kriminelles Unternehmertum</p> <p>9. Француз: entrepreneuriat criminel</p>
77.	криминогенез	криминогенез	<p>1. Криминология – лат. crimena, p.n. criminis – қылмыс.</p> <p>Нақты адамның нақты жағдайда жеке қылмыстық әрекетінің қалыптасу процесі.</p> <p>2. Әзербайжан: criminogenesis</p> <p>3. Қырғыз: криминогенез</p> <p>4. Өзбек: criminogenesis</p> <p>5. Түрік: criminogenesis</p> <p>6. Ағылшын: criminogenesis</p> <p>7. Испан: criminogenesis</p> <p>8. Неміс: Kriminogenese</p> <p>9. Француз: criminogenèse</p>
78.	криминогенная обстановка	криминогенді ахуал	<p>1. Криминология – лат. crimena, p.n. criminis – қылмыс; логос – гр. logos – сөз, ілім.</p> <p>Белгілі бір аумақта қылмыстың сақталуы мен өсуіне ықпал ететін факторлардың жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: criminografik durum</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш қырдаал</p> <p>4. Өзбек: criminografiya vizasi</p> <p>5. Түрік: criminografik durum</p> <p>6. Ағылшын: criminality</p> <p>7. Испан: criminalidad</p> <p>8. Неміс: Kriminalität</p> <p>9. Француз: Kriminalität</p>
79.	криминогенный фактор	криминогенді фактор	<p>1. Криминология – лат. crimena, p.n. criminis – қылмыс; логос – гр. logos – сөз, ілім.</p> <p>Фактор – лат. factor – жасаушы, өндіруші; жасаған адам, кінәлі адам.</p> <p>Қылмыстың сақталуы мен өсуіне ықпал ететін құбылыс.</p> <p>2. Әзербайжан: criminojen faktör</p>

			<p>3. Қырғыз: криминогендик жагдайлар</p> <p>4. Өзбек: criminogene faktori</p> <p>5. Түрік: criminogeneo factor</p> <p>6. Ағылшын: crime factor</p> <p>7. Испан: factor de crimen</p> <p>8. Неміс: Kriminalitätsfaktor</p> <p>9. Француз: facteur de criminalité</p>
80.	криминологическая прогностика	криминологиялық болжам	<p>1. Криминология – лат. crimena, р.п. criminis – қылмыс; логос – гр. logos – <i>сөз, ілім</i>. Прогностика – грек. prognostes – болжаушы.</p> <p>Криминологияның қылмыстың жай-күйі мен динамикасына және оның жекелеген қасиеттеріне, факторларына, қылмыспен және оның салдарымен күресу шараларына болжам жасаумен айналысатын саласы.</p> <p>2. Әзербайжан: criminoloji təlimat</p> <p>3. Қырғыз: криминология прогностикасы</p> <p>4. Өзбек: criminologiya predictishi</p> <p>5. Түрік: criminological prediction</p> <p>6. Ағылшын: criminological prognostics</p> <p>7. Испан: pronósticos criminológicos</p> <p>8. Неміс: kriminologische Prognose</p> <p>9. Француз: pronostics criminologiques</p>
81.	криминологическая характеристика	криминологиялық сипаттама	<p>1. Криминология – лат. crimena, р.п. criminis – қылмыс; логос – гр. logos – <i>сөз, ілім</i>. Характер - грек. χαρακτήρ – ырым, ерекше белгі, таңба</p> <p>Қылмыстың қасиеттерін, заңдылықтарын, факторларын және салдарларын, сондай-ақ қылмыскердің жеке басының қасиеттерін сипаттау.</p> <p>2. Әзербайжан: criminoloji xüsusiyyətləri</p> <p>3. Қырғыз: криминология мүнөздөмөсү</p> <p>4. Өзбек: criminologiyal xususiyatlari</p> <p>5. Түрік: criminological characteristics</p> <p>6. Ағылшын: criminological characterization</p> <p>7. Испан: caracterización criminológica</p> <p>8. Неміс: kriminologische Charakterisierung</p> <p>9. Француз: caractérisation criminologique</p>
82.	криминологическое программирование	криминологиялық бағдарлама лау	<p>1. Криминология – лат. crimena, р.п. criminis – қылмыс; логос – гр. logos – <i>сөз, ілім</i>. Программа – көне грек. πρόγραμμα – «жарияланым, хабарландыру, бұйрық».</p>

			<p>Криминологияның қылмысқа, оның жекелеген түрлеріне қарсы күрес бағдарламаларын (жоспарларын) әзірлеу саласындағы зерттеулермен айналысатын саласы.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>criminoloji proqramlama</i></p> <p>3. Қырғыз: криминологиялык программалоо</p> <p>4. Өзбек: <i>criminologiya programma</i></p> <p>5. Түрік: <i>criminological proqramlama</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>criminological programming</i></p> <p>7. Испан: <i>programación criminológica</i></p> <p>8. Неміс: <i>kriminologische Programmierung</i></p> <p>9. Француз: <i>programmation criminologique</i></p>
83.	криминология	криминология	<p>1.Криминология – лат. <i>crimen (criminis)</i> – қылмыс; логия – лат. <i>logos</i> – сөз, сөйлеу</p> <p>Қылмыстылық, оның себептері, қылмыскердің жеке басы, қылмыстылықты болдырмаудың жолдары мен құралдары және оны жоюдың туралы ғылым.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>kriminologiya</i></p> <p>3. Қырғыз: криминология</p> <p>4. Өзбек: <i>kriminologiya</i></p> <p>5. Түрік: <i>kriminoloji</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>criminology</i></p> <p>7. Испан: <i>criminología</i></p> <p>8. Неміс: <i>Kriminologie</i></p> <p>9. Француз: <i>criminologie</i></p>
84.	криминопенология	криминопенология	<p>1.Криминология – лат. <i>crimena, p.n. criminis</i> – қылмыс; логос – гр. <i>logos</i> – сөз, ілім.</p> <p>Пенология – лат. <i>poenologia, poena</i> – жаза.</p> <p>Криминологияның қылмысты, оның себептері мен шарттарын, қылмыскердің жеке басын, қылмысқа қарсы күрес шараларының мамандандырылған жүйесін және бас бостандығынан айыру орындарында қылмыстың салдарын зерттейтін саласы.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>criminopenologiya</i></p> <p>3. Қырғыз: криминопенология</p> <p>4. Өзбек: <i>criminopenology</i></p> <p>5. Түрік: <i>kriminopenologiya</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>criminopenology</i></p> <p>7. Испан: <i>afbrotafrædi</i></p> <p>8. Неміс: <i>Kriminopenologie</i></p> <p>9. Француз: <i>Kriminopenologie</i></p>
85.	криминофами	криминофа	<p>1.Криминология – лат. <i>crimena, p.n. criminis</i></p>

	листика	милистика	<p>– қылмыс; логос – гр. logos – сөз, ілім. Фамилистика – лат. familia – туыстық. Криминологияның қылмыстың отбасылық-тұрмыстық көріністерін, оның себептері мен шарттарын, қылмыскердің жеке басын, салдарларын және қылмысқа қарсы күрес шараларының мамандандырылған жүйесін зерттейтін саласы.</p> <p>2. Әзербайжан: criminofamilistics 3. Қырғыз: байланыштуу қылмыш-жаза мыйзамы 4. Өзбек: criminofamilistika 5. Түрік: ilgili ceza hukuku 6. Ағылшын: criminology 7. Испан: criminología 8. Неміс: Kriminologie 9. Француз: criminologie</p>
86.	ксенофобия	ксенофобия	<p>1. Ксенофобия – грек. xenos – жат + phobos қорқыныш. Толеранттылыққа мүлде қарама-қайшы ұғым. Этноәлеуметтану ғылымында «ксенофобия – діні, салт-дәстүрі, ұлты бөлек жандардан қорқу, оларды жек көру» деп түсіндіріледі (мысалы, русофобия-орыстармен жауласу, антисемитизм – еврейлерге өштесу және т.б).</p> <p>2. Әзербайжан: ksenofobiya 3. Қырғыз: ксенофобия 4. Өзбек: ksenofobiya 5. Түрік: yabancı düşmanlığı 6. Ағылшын: xenophobia 7. Испан: xenofobia 8. Неміс: Fremdenfeindlichkeit 9. Француз: xénophobie</p>
87.	левиратный брак	әмеңгерлік	<p>1. Левират – лат. levir – қайынаға, қайыніні, күйеуінің ағасы (інісі) Ері өлген соң жесір әйелдің бір жылдан кейін күйеуінің туыстарының біріне тұрмысқа шығуға құқығы.</p> <p>2. Әзербайжан: evlənmək 3. Қырғыз: молдолор нике 4. Өзбек: turmush qurish 5. Түрік: evlenmek 6. Ағылшын: levirate marriage 7. Испан: matrimonio levirato</p>

			8. Неміс: Levirate Ehe 9. Француз: mariage en lévirat
88.	лесное право	орман құқығы	1. Орман ресурстарын пайдалану мен қорғау бойынша қоғамдық қатынастарды реттеуші құқықтық нормалар жүйесі. 2. Әзербайжан: forest right 3. Қырғыз: токой мыйзамы 4. Өзбек: o'rmon huquqi 5. Түрік: orman dođru 6. Ағылшын: forest law 7. Испан: ley forestal 8. Неміс: Waldrecht 9. Француз: droit forestier
89.	лизингодатель	лизинг беруші	1. Лизинг – ағыл. leasing, lease- жалға алу. Лизингілік мәмілені іске асыру барысында сырттан тартылған немесе меншікті қаражат есебінен мүлік сатып алып, оны лизинг заты ретінде лизинг алушыға белгілі бір ақыға және белгілі бір шарттармен уақытша иеленуге және лизинг затына меншік құқығын лизинг алушыға көшетін немесе көшпейтін шартпен пайдалануға беретін жеке немесе заңды тұлға. 2. Әзербайжан: kirayəçi 3. Қырғыз: лизинг берүүчү 4. Өзбек: lizing beruvchisi 5. Түрік: kiraya veren kimse 6. Ағылшын: lessor 7. Испан: arrendador 8. Неміс: Vermieter 9. Француз: bailleur
90.	лизингополучатель	лизинг алушы	1. Лизинг – ағыл. leasing, lease - жалға алу. Лизинг шартына сәйкес лизинг затын белгілі бір ақыға, белгілі бір мерзімге және белгілі бір шартпен уақытша иеленуге және лизинг шартына орай пайдалануға қабылдауға міндетті жеке немесе заңды тұлға. 2. Әзербайжан: icarəçi 3. Қырғыз: лизинг алуучу 4. Өзбек: lizing oluvchi 5. Түрік: kiracı 6. Ағылшын: lessee 7. Испан: arrendatario 8. Неміс: Mieter

			9. Француз: preneur à bail
91.	мажилис (меджлис)	мәжіліс	1. Араб. مجلس – меджлис – парламент; қаз. мәжіліс – отырыс, кеңесу. Қазақстан Республикасы Парламентінің бір Палатасы. 2. Өзербайжан: mazhilis 3. Қырғыз: мажилис 4. Өзбек: mazhilis 5. Түрік: majilis
92.	маслихат	мәслихат	1. Депутаттар жиналысы – облыс, аудан, қала (аудандық бағыныстағы қаладан және қаладағы ауданнан басқа), қыстақ, ауыл (село), ауылдық (селолық) округ аумағындағы халықтың өкілдікті органы, яғни мемлекеттік басқарудың тиісті аумақтағы істің жайы үшін жауап беретін жергілікті өкілді және атқарушы орган. 2. Өзербайжан: maslikhat 3. Қырғыз: маслихат 4. Өзбек: maslikhat 5. Түрік: maslihat
93.	мафия	мафия	1. Мафия – < ит. maf(f)ia – құпия қылмыстық топ. Бопсалау, зорлық-зомбылық, кісі өлтіру әдістерімен әрекет ететін жасырын қылмыстық ұйым; сөзсіз бағынуға, сыбайлас жемқорлыққа және аяусыз террорға негізделген. 2. Өзербайжан: mafıya 3. Қырғыз: қылмышкер 4. Өзбек: mafıya 5. Түрік: mafıya 6. Ағылшын: mafia 7. Испан: mafia 8. Неміс: Mafia 9. Француз: mafia
94.	международные монополии	халықаралық монополиялар	1. Монополия - грек. μονο — бір; πωλέω — сатамын. Барынша көп пайда алу мақсатымен дүниежүзілік шаруашылықтың бір немесе бірнеше салаларын бақылайтын жекеше және акционерлік кәсіпорындардың ірі бірлестіктері. 2. Өзербайжан: beynəlxalq monopolıyalar

			<p>3. Қырғыз: эл аралык берилген монополиялар</p> <p>4. Өзбек: xalqaro monopoliyalar</p> <p>5. Түрік: uluslararası tekeller</p> <p>6. Ағылшын: international monopolies</p> <p>7. Испан: monopolios internacionales</p> <p>8. Неміс: internationale Monopole</p> <p>9. Француз: monopoles internationaux</p>
95.	международный договор	халықаралық шарт	<p>1.Мемлекеттер мен халықаралық құқықтың басқа да түрлі субъектілері арасындағы олардың өзара және халықаралық қатынастарының алуан түрлі мәселелері бойынша келісім, ол өзінің қатысушылары үшін халықаралық құқықтар мен міндеттіліктерді белгілейді; халықаралық құқықтың негізгі бастау идара аралық көзі.</p> <p>2. Әзербайжан: beynəlxalq müqavilə</p> <p>3. Қырғыз: эл аралык келишим</p> <p>4. Өзбек: xalqaro shartnoma</p> <p>5. Түрік: uluslararası anlaşma</p> <p>6. Ағылшын: international treaty</p> <p>7. Испан: tratado internacional</p> <p>8. Неміс: internationaler Vertrag</p> <p>9. Француз: traité international</p>
96.	многопартийность	көппартиялық	<p>1.Партия – лат. partīta, partīre – бөлу. Қазіргі заманғы демократиялық мемлекеттерде саяси өмірді ұйымдастырудың негізгі конституциялық қағидаттардың бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: multiparty</p> <p>3. Қырғыз: көппартиялук</p> <p>4. Өзбек: multiparty</p> <p>5. Түрік: çok partili</p> <p>6. Ағылшын: multiparty</p> <p>7. Испан: multipartidista</p> <p>8. Неміс: Mehrparteien</p> <p>9. Француз: pluripartite</p>
97.	модус вивенди	модус вивенди	<p>1.Модус вивенди – лат. modus vivendi – өмір салты, тіршілік ету тәсілі. Өтіп жатқан жағдайларда толыққанды уағдаластыққа қол жеткізу мүмкін болмаған жағдайдағы уақытша келісім.</p> <p>2. Әзербайжан: modus vivendi</p> <p>3. Қырғыз: модус вивенди</p> <p>4. Өзбек: modus vivendi</p>

			<p>5. Түрік: <i>modus vivendi</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>modus vivendi</i></p> <p>7. Испан: <i>modus vivendi</i></p> <p>8. Неміс: <i>Modus Vivendi</i></p> <p>9. Француз: <i>modus vivendi</i></p>
98.	модус проседенди	модус проседенди	<p>1.Модус проседенди – лат. <i>modus prosedendi</i> – іс-әрекет әдеті.</p> <p>Дипломатиялық практикада қандай да бір міндеттеме немесе іс-қимыл қалай және қандай ретпен орындалуға тиіс екендігін білдіретін термин.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>modus prosedendi</i></p> <p>3. Қырғыз: модус проседенди</p> <p>4. Өзбек: <i>modus prosedendi</i></p> <p>5. Түрік: <i>modus prosedendi</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>modus peredendi</i></p> <p>7. Испан: <i>modus peredendi</i></p> <p>8. Неміс: <i>Modus peredendi</i></p> <p>9. Француз: <i>modus peredendi</i></p>
99.	молчаливое согласие	үнсіз келісім	<p>1.Дипломатиялық практикада қолданылатын, халықаралық құқықтық қатынас қатысушысының (халықаралық шарт тараптарының) айқын көңілі болмаған жағдайдағы көзқарасын анықтауға мүмкіндік беретін рәсімдік нысан.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>əliləşdirəcək</i></p> <p>3. Қырғыз: көрмөксөнгө салса</p> <p>4. Өзбек: <i>jilmaydi</i></p> <p>5. Түрік: <i>sessiz tüketici</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>silent agreement</i></p> <p>7. Испан: <i>acuerdo silencioso</i></p> <p>8. Неміс: <i>stille Vereinbarung</i></p> <p>9. Француз: <i>accord silencieux</i></p>
100.	морское право	теңіз құқығы	<p>1.Сауда және әскери теңіз қатынасы, балық аулауда және теңіз кәсіпшілігінде, теңізде биологиялық және минералды ресурстар өндіруде, ғылыми зерттеу жүргізуде және т.б. салалардағы қатынастарды реттеуші құқықтық нормалар жиынтығы.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>maritime law</i></p> <p>3. Қырғыз: мыйзамы көлүнүн</p> <p>4. Өзбек: <i>dengiz huquqi</i></p> <p>5. Түрік: <i>deniz hukuku</i></p>

			<p>6. Ағылшын: maritime law 7. Испан: derecho Marítimo 8. Неміс: Seerecht 9. Француз: loi maritime</p>
101.	муниципальное право	муниципалдық құқық	<p>1.Муниципальдық – лат. municipalis – муниципальдық; тоғышар, еркін қала. Біркатар елдерде конституциялық құқықтың жергілікті өзін-өзі басқаруды ұйымдастыруды реттеуші нормалар жүйесінен тұратын кіші саласы. 2. Әзербайжан: bələdiyyə qanunu 3. Қырғыз: муниципал мыйзам 4. Өзбек: munikatsiya qonunlari 5. Түрік: belediye hukuku 6. Ағылшын: municipal law 7. Испан: ley Municipal 8. Неміс: Stadtrecht 9. Француз: loi municipale</p>
102.	«мягкое» право	«жұмсақ» құқық	<p>1.Халықаралық практикада ұсынымдық нормаларды білдіретін термин. 2. Әзербайжан: «soft» right 3. Қырғыз: «жумшак» укук 4. Өзбек: «soft» huquqi 5. Түрік: «soft» sağ 6. Ағылшын: Soft law 7. Испан: Ley suave 8. Неміс: Weiches Gesetz 9. Француз: Loi souple</p>
103.	наблюдатель дипломатический	дипломатиялық байқаушы	<p>1.Дипломатия – көне грек. δίπλωμα - екеуден салынған (жазбаша құжат). Халықаралық конференциялардың, ұйымдардың және органдардың жұмысына қатысу үшін жіберілетін мемлекеттің немесе халықаралық ұйымның өкілі. 2. Әзербайжан: observer diplomatik 3. Қырғыз: дипломатиялык байкоочу 4. Өзбек: observer diplomatik 5. Түрік: observer diplomatik 6. Ағылшын: diplomatic observer 7. Испан: observador diplomático 8. Неміс: diplomatischer Beobachter 9. Француз: observateur diplomatique</p>
104.	Наркологическая помощь	наркологиялық көмек	<p>1.Наркотики – грек. narkotikos – орап алатын, баурап алатын.</p>

			<p>Наркологиялық сырқатқа шалдығудың алдын алуды, нашақорлықпен ауыратын адамдарға диагностика жасауды, оларды емдеу мен медициналық-әлеуметтік оңалтуды қамтитын мамандандырылған медициналық көмек түрлерінің бірі («Нашақорлықпен ауыратын адамдарды медициналық-әлеуметтік оңалту туралы» 2002 жылғы 27 мамырдағы № 325-ІІ ҚРЗ 1-бап)</p> <p>2. Әзербайжан: narkotik müalicəsi</p> <p>3. Қырғыз: наркологиялық жардам</p> <p>4. Өзбек: dori davolash</p> <p>5. Түрік: ilaç tedavisi</p> <p>6. Ағылшын: drug treatment</p> <p>7. Испан: tratamiento de drogas</p> <p>8. Неміс: medikamentöse Behandlung</p> <p>9. Француз: traitement médical</p>
105.	наркологические организации	наркологиялық ұйымдар	<p>1. Наркотики – грек. narkotikos – орап алатын, баурап алатын</p> <p>Организация – лат. organizo – ұйымдастыру</p> <p>ҚР заңдарында белгіленген тәртіппен наркологиялық көмек көрсететін ауруханалар, диспансерлер, орталықтар, бөлімшелер немесе кабинеттер («Нашақорлықпен ауыратын адамдарды медициналық-әлеуметтік оңалту туралы» 2002 жылғы 27 мамырдағы № 325-ІІ ҚРЗ 1-бап)</p> <p>2. Әзербайжан: dərman müalicəsi təşkilatları</p> <p>3. Қырғыз: наркологиялық уюм</p> <p>4. Өзбек: giyohvandlik tashkilotlari</p> <p>5. Түрік: ilaç tedavisi organizasyonları</p> <p>6. Ағылшын: narcological organizations</p> <p>7. Испан: organizaciones narcológicas</p> <p>8. Неміс: narkologische Organisationen</p> <p>9. Француз: organisations narcologiques</p>
106.	нормативный документ по стандартизации	стандарттау жөніндегі нормативтік құжат	<p>1. Норматив – лат. normatio – ретке келтіру</p> <p>Стандарт – ағыл. standard – норма, үлгі</p> <p>Стандарттау жөніндегі қызметтің әр түріне немесе оның нәтижелеріне қатысты нормаларды, ережелерді, сипаттамаларды, принциптерді белгілейтін құжат («Техникалық реттеу туралы» 2004 жылғы 9 қарашадағы № 603 ҚРЗ 1-бап)</p>

			<p>2. Өзербайжан: standart qəbulu sənəd</p> <p>3.Қырғыз: стандартташтыруу боюнча ченемдик документ</p> <p>4. Өзбек: standart sozlamali hujjat</p> <p>5. Түрік: standart ayarlı belge</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: normative document on standardization</p> <p>7. Испан: documento normativo sobre normalización</p> <p>8. Неміс: normatives Dokument zur Normung</p> <p>9. Француз: document normatif sur la normalisation</p>
107.	нормативы экономические	экономикалық нормативтер	<p>1. Экономика - грек. οἰκονομος — «үй шаруашылығын жүргізу өнері». Норматив - лат. normatio – ретке келтіру. Халық шаруашылығында экономикалық қатынастарды реттеу үшін қолданылатын және өндіріс шығындары мен нәтижелеріне, олардың бөлінуі мен пайдаланылуына қойылатын тиісті талаптарды білдіретін абсолюттік немесе салыстырмалы шама.</p> <p>2. Өзербайжан: iqtisadi standartlar</p> <p>3. Қырғыз: экономикалық нормативтер</p> <p>4. Өзбек: iqtisodiy me'yorlar</p> <p>5. Түрік: ekonomik standartlar</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: economic standards</p> <p>7. Испан: estándares económicos</p> <p>8. Неміс: wirtschaftliche Standards</p> <p>9. Француз: normes économiques</p>
108.	обратная сила уголовного закона	қылмыстық заңның кері күші	<p>1. Заңның заңды күшіне енуіне дейін таралуы. Қылмысы бар тұлға қолданылатын жағдай, әрекеттің жоятын қылмыстылығы, жұмсартатын жаза немесе басқа түрде кері күші болады, бірақ сотталған тұлғаға, соның ішінде жазасының қалғанын өтейтін тұлғаларға, яғни мұндай заңның кіруіне дейін тиісті әрекеті арқасында соттылығы бар тұлғаларға таралады. Егер жаңа қылмыстық заң тұлғаға жазаны өтеген әрекеттің жазасын жұмсартса, онда тағайындалған жаза қайта шығарылған заңның санкциясы шектеріндегі қысқартуға жатады. Бұл әрекет болған тұлғаның нашарлататын жағдайы әрекеттің</p>

			<p>КЫЛМЫСТЫЛЫҚ немесе жазалаушылығы, өсіретін жауапкершілік немесе жаза немесе басқа түр қоятын заңның кері күші болмайды.</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət qanununun retroaktivliyi</p> <p>3. Қырғыз: жазык мыйзамынын күчтүн</p> <p>4. Өзбек: jinoiy qonunning orqaga qaytarilishi</p> <p>5. Түрік: suçluların geriye dönük gücü bir yasa</p> <p>6. Ағылшын: retroactive criminal the law</p> <p>7. Испан: criminal retroactivo la Ley</p> <p>8. Неміс: rückwirkender Verbrecher Recht</p> <p>9. Француз: criminel rétroactif loi</p>
109.	охлократия	охлократия	<p>1. Охлократия – гр. ochlos – тобыр, кара халық – тобыр билігі.</p> <p>2. Өзербайжан: ақlokrasi</p> <p>3. Қырғыз: төгүнгө чыгарган</p> <p>4. Өзбек: ochlocrasy</p> <p>5. Түрік: halk yönetimi</p> <p>6. Ағылшын: ochlocrasy</p> <p>7. Испан: oclocrascia</p> <p>8. Неміс: Ochlokratie</p> <p>9. Француз: gouvernement de populace</p>
110.	патентные поверенные	патенттік сенім білдірілген өкілдер	<p>1. Патент – орта ғасырлық лат. litterae patentes – грамота, марапат; лат. patens – ашық</p> <p>Жеке және заңды тұлғалардың уәкілетті орган және сараптама жасау ұйымы алдындағы өкілдігіне ҚР заңнамасына сәйкес құқық берілген ҚР азаматтары («ҚР патент заңы» 1999 жылғы 16 шілдедегі № 427-І ҚРЗ 1-бап)</p> <p>2. Өзербайжан: patent vәkillәri</p> <p>3. Қырғыз: патенттик ишенимдүү өкүлдөр</p> <p>4. Өзбек: patent vakillari</p> <p>5. Түрік: patent avukatları</p> <p>6. Ағылшын: patent attorneys</p> <p>7. Испан: abogados de patentes</p> <p>8. Неміс: Patentanwälte</p> <p>9. Француз: conseils en brevets</p>
111.	патентообладатель	патент иеленуші	<p>1. Патент – орта ғасырлық лат. litterae patentes – грамота, марапат; лат. patens – ашық</p> <p>Қорғау құжатының иесі («ҚР патент заңы» 1999 жылғы 16 шілдедегі № 427-І ҚРЗ 1-бап)</p> <p>2. Өзербайжан:</p> <p>3. Қырғыз:</p>

			<p>4. Өзбек: 5. Түрік: 6. Ағылшын: patentee 7. Испан: poseedor de patente 8. Неміс: Patentinhaber 9. Француз: breveté</p>
112.	первичный список кандидатов в присяжные заседатели	алқабиге кандидаттардың бастапқы тізімі	<p>1.Кандидат – лат. candidatus – ақ киім киген адам. Алқабиге кандидаттардың бірыңғай тізімін жасау кезінде негіз болатын, ауданнан (облыстық маңызы бар қаладан) алқабиге кандидаттардың тізімі («Алқабилер туралы» 2006 жылғы 16 қаңтардағы № 121 ҚРЗ 1 – бап) 2. Өзбек: sudlarning nomzodlarining asosiy ro'yxati 3. Түрік: jüri için birincil aday listesi 4. Ағылшын: primary list of candidates for jury 5. Испан: lista primaria de candidatos para jurado 6. Неміс: Hauptliste der Kandidaten für die Jury 7. Француз: liste primaire des candidats au jury</p>
113.	подсудность уголовного дела	қылмыстық істердің соттылығы	<p>1.Қарастырылуы сот құзырына жататын қылмыстық істің белгілерінің жиынтығы. Қылмыстық істердің соттылығы ҚР соттардың арасындағы құзыретін шектеу қызметін атқарады. 2. Өзбек: jinoy ishning sudlovga tegishliligi 3. Түрік: ceza davasının yargı yetkisi 4. Ағылшын: jurisdiction of a criminal case 5. Испан: jurisdicción de un caso penal 6. Неміс: Gerichtsbarkeit eines Strafverfahrens 7. Француз: compétence d'une affaire pénale</p>
114.	подтверждающие документы	растайтын құжаттар	<p>1.Тіркелген азаматтық-құқықтық мәміленің шарттарына немесе ҚР заң актісіне сәйкес келетін тауарлардың жеткізілу, жұмыстардың орындалу немесе қызметтердің көрсетілу фактісін дәлелдейтін құжаттар (2004 жылғы 24</p>

			<p>сәуірдегі № 548 ҚР БК105-бап) 2. Өзербайжан: dəstəkləyən sənədlər 3. Қырғыз: растоо документтер 4. Өзбек: qo'llab-quvvatlovchi hujjatlar 5. Түрік: destekleyici belgeler 6. Ағылшын: supporting documents 7. Испан: documentos de respaldo 8. Неміс: Belege 9. Француз: documents justificatifs</p>
115.	правила конкуренции	бәсеке қағидалары	<p>1.Конкуренция - кейінгі лат. concurrentia, concurrere – соқтығысу, түйісу, қақтығысу. Шектейтін іскерлік практиканы бақылау және бәсекені қорғау жөніндегі келісілген халықаралық нормалар. 2. Өзербайжан: rəqabət qaydaları 3. Қырғыз: атаандаштық эрежелери 4. Өзбек: raqobat qoidalari 5. Түрік: rekabet kuralları 6. Ағылшын: competition rules 7. Испан: Normas de competencia 8. Неміс: Wettbewerbsregeln 9. Француз: règles de concurrence</p>
116.	право обычное	ғұрыптық құқық	<p>1.Ғұрыпқа негізделген нормалар (мінез-құлық ережелері) жүйесі, ол нақты бір қоғамдағы, белгілі бір жердегі не нақты бір этникалық немесе әлеуметтік топ үшін қоғамдық қатынастарды реттеуші. 2. Өзербайжан: adi qanun 3. Қырғыз: кадимки укук 4. Өзбек: odat huquqi 5. Түрік: geleneksel hukuk 6. Ағылшын: common law 7. Испан: ley común 8. Неміс: Gewohnheitsrecht 9. Француз: loi commune</p>
117.	правообязанность	құқықтық міндеттілік	<p>1.Қолданыстағы заңнамада белгіленген заңи міндеттелік, тұлғаның лайықты (қажетті) мінез-құлқы (жүріс-тұрысы). 2. Өзербайжан: hüquqi vəziyyət 3. Қырғыз: милдети мыйзам 4. Өзбек: huquqiy holat 5. Түрік: yasal durum 6. Ағылшын: legal obligation 7. Испан: obligación legal</p>

			8. Неміс: rechtliche Verpflichtung 9. Француз: obligation légale
118.	правоохранительные органы	құқық қорғау органдары	1. Орган – көне грек. ὄργανον – құрал Бұзылған құқықты орнына келтіруге, заң бойынша міндеттің орындалуын қамтамасыз етуге бағытталған мемлекеттік органның мәжбүрлеу қызметі. 2. Әзербайжан: hüquq-mühafizə orqanları 3. Қырғыз: укук коргоо органдары 4. Өзбек: huquq-tartibot idoralari 5. Түрік: kolluk kuvvetleri 6. Ағылшын: law enforcement 7. Испан: cumplimiento de la ley 8. Неміс: Strafverfolgungsbehörden 9. Француз: forces de l'ordre
119.	право субъективное	субъективтік құқық	1. Субъект – лат. subjectum – адам, жекебас және оның көзқарастарымен, мүдделерімен, талғамдарымен айқындалатын құқықтары. Өз мүдделерін, өздерінің жеке басының құқықтарын қанағаттандыру мақсатымен азаматтың немесе ұйымның ықтимал мінез-құлқының заңмен қамтамасыз етілген шарасы. 2. Әзербайжан: subyektiv qanun 3. Қырғыз: башкача укугу 4. Өзбек: sub'ektiv qonun 5. Түрік: öznel hukuk 6. Ағылшын: subjective right 7. Испан: derecho subjetivo 8. Неміс: subjektives Recht 9. Француз: droit subjectif
120.	право трудовое	еңбек құқығы	1. Жалдамалы қызметкерлердің еңбегін реттейтін құқық саласы. Еңбек құқығы жұмысшылар мен қызметшілердің жұмыс берушімен қатынастарын реттейді, жұмыс берушінің атынан әкімшілік еңбектің тікелей жұмсалыуына күш салады; әкімшіліктің еңбек ұжымымен өндірісті басқаруға қызметкерлердің қатысуы, еңбек жағдайларын жасау және қолдану жөніндегі қатынастары; еңбек дауларын қарау жөніндегі қатынастар; еңбекті қорғау жөніндегі қатынастар мен басқа да бірқатар қатынастар. 2. Әзербайжан: əmək qanunvericiliyi

			<p>3. Кыргыз: эмгектик укук 4. Өзбек: mehnat qonuni 5. Түрік: iş hukuku 6. Ағылшын: labor law 7. Испан: derecho laboral 8. Неміс: Arbeitsrecht 9. Француз: droit du travail</p>
121.	право эмиссионное	эмиссиялық құқық	<p>1. Эмиссия – лат. emissio шығару; сәулелендіру. Ақша белгілерін айналысқа шығарудың белгілі бір кезеңге арналып белгіленген шекті мөлшері, сондай-ақ коммерциялық ұйымдардың және мемлекеттің бағалы қағаздар (акциялар, облигациялар, депозиттік сертификаттар) шығаруы тәртібін реттейтін қағидат пен құқықтық нормалар жиынтығы, эмиссиялық жүйенің құқықтық тетігі. 2. Өзербайжан: мәсәлә қануи 3. Кыргыз: берүүгө укугу 4. Өзбек: qonun chiqarish 5. Түрік: ihraç kanunu 6. Ағылшын: issue right 7. Испан: emitir bien 8. Неміс: Problem richtig 9. Француз: problème droit</p>
122.	предварительный список кандидатов в присяжные заседатели	алқабиге кандидаттардың алдын ала тізімі	<p>1. Кандидат – лат. candidatus – ақ киім киген адам. Азаматтарды кездейсоқ тандау ресімін жүргізу үшін негіз болатын, алқабиге кандидаттардың алдын ала бастапқы немесе алдын ала қосалқы тізімі («Алқабилер туралы» 2006 жылғы 16 қаңтардағы № 121 ҚРЗ 1 – бап) jüri üyeleri için ön liste (түрік), 2. Өзербайжан: Hakimlärin namizədlärinin ilkin siyahısı 3. Кыргыз: мүмкүн болуучу сот арачыларынын алдын ала тизме 4. Өзбек: sudlarning nomzodlari oldindan ro'uxati 5. Түрік: jüri üyeleri için ön aday listesi 6. Ағылшын: preliminary list of candidates for jurors 7. Испан: lista preliminar de candidatos a jurados</p>

			<p>8. Неміс: vorläufige Liste der Kandidaten für Juroren</p> <p>9. Француз: liste préliminaire des candidats aux jurés</p>
123.	прекращение конституционного производства	конституциялық іс жүргізуді тоқтату	<p>1. Конституция – лат. constitutio – құрылым. Конституциялық іс жүргізу кез келген сатыда, бірақ қорытынды шешім шығарылғанға дейін мынадай реттерде: субъект өзі мәлімдеген өтініштен бас тартса; конституциялылығы талас тудыратын актілер күшін жойса немесе заңдық күшін жойса; мәлімделген өтініш Конституциялық Кеңестің қарауына жатпаса тоқтатылуға тиіс. Конституциялық Кеңестің мәлімделген өтініші бойынша конституциялық іс жүргізуді тоқтату туралы шешімі өтініш субъектісін Конституциялық Кеңеске осы негіздер бойынша қайтадан өтініш беру мүмкіндігінен айырады (1995 жылғы 29 желтоқсандағы № 2737 «ҚР Конституциялық Кеңесі туралы» ҚР КЗ 30-бап)</p> <p>2. Әзербайжан: konstitusiya icraatının dayandırılması</p> <p>3. Қырғыз: конституциялук өндүрүшү токтотулганда</p> <p>4. Өзбек: Konstitutsiyaviy sud ishlarini tugatish</p> <p>5. Түрік: anayasa işlemlerinin sona ermesi</p> <p>6. Ағылшын: termination of constitutional proceedings</p> <p>7. Испан: terminación del proceso constitucional</p> <p>8. Неміс: Beendigung des Verfassungsverfahrens</p> <p>9. Француз: clôture des procédures constitutionnelles</p>
124.	преступление умышленное	қасақана қылмыс, қасақана жасалған қылмыс, қасақы қылмыс	<p>1. Тікелей немесе жанама ниетпен жасалған әрекет. Адам өз іс-әрекетінің (әрекетсіздігінің) қоғамға қауіпті екенін ұғынып, оның қоғамдық қауіпті зардаптары болуы мүмкін екенін немесе болмай қоймайтынын алдын ала білсе және осы зардаптардың болуын тілесе, қылмыс тікелей ниетпен жасалған қылмыс деп танылады. Адам өз іс-әрекетінің (әрекетсіздігінің) қоғамға қауіпті екенін ұғынып, оның қоғамдық қауіпті зардаптары болуы мүмкін</p>

			<p>екенін алдын ала білсе, осы зардаптардың болуын тілемесе де оған саналы түрде жол берсе не бұған немқұрайды қараса, қылмыс жанама ниетпен жасалған қылмыс деп танылады.</p> <p>2. Әзербайжан: qəsdli cinayət</p> <p>3. Қырғыз: атайылап қылмыш</p> <p>4. Өзбек: qasddan jinoyat</p> <p>5. Түрік: kasıtlı suç</p> <p>6. Ағылшын: intentional crime</p> <p>7. Испан: crimen intencional</p> <p>8. Неміс: vorsätzliches Verbrechen</p> <p>9. Француз: crime intentionnel</p>
125.	преступления в сфере экономической деятельности	экономикалық қызмет саласындағы қылмыстар	<p>1. Экономика - грек. οἰκονομος – үй шаруашылығын жүргізу өнері.</p> <p>Қылмыстық құқық бойынша – мүліктік және өндірістік қатынастар, азаматтардың, заңды тұлғалардың, жергілікті және мемлекеттік құрылымдардың экономикалық құқықтары – ортақ қол сұғу объектісі болып табылатын қылмыс түрлерінің бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: iqtisadi fəaliyyət sahəsində cinayətlər</p> <p>3. Қырғыз: экономикалық иш чөйрөсүндөгү қылмыштар</p> <p>4. Өзбек: iqtisodiy faoliyat sohasidagi jinoyatlar</p> <p>5. Түрік: ekonomik faaliyet alanında suçlar</p> <p>6. Ағылшын: economic crime</p> <p>7. Испан: crimen económico</p> <p>8. Неміс: Wirtschaftskriminalität</p> <p>9. Француз: crime économique</p>
126.	преступления банковские	банк қылмыстары	<p>1. Банк – итал. banco — монеталар қойылған, айырбасталған орындық, сәкі, үстел.</p> <p>Банктердің заңсыз айла-шарғылары және қалың көпшілік тұрғындардың тәжірибесіздігін қысастықпен пайдалану.</p> <p>2. Әзербайжан: bank cinayətləri</p> <p>3. Қырғыз: банк қылмыштар</p> <p>4. Өзбек: bankdagi jinoyatlar</p> <p>5. Түрік: banka suçları</p> <p>6. Ағылшын: banking crimes</p> <p>7. Испан: delitos bancarios</p> <p>8. Неміс: Bankverbrechen</p>

			9. Француз: crimes bancaires
127.	преступления валютные	валюталық қылмыстар	<p>1.Валюта – итал. valuta құн, монета, валюта. Елдің аумағында валютаны пайдалану туралы ұлттық заңнаманы бұзу. Әдетте, валютаны заңсыз сатып алумен, сатумен, айырбастаумен, сондай-ақ валютаны төлем құралы ретінде пайдаланумен байланысты болып келеді.</p> <p>2. Әзербайжан: valyuta cinayətləri 3. Қырғыз: қылмыш акча 4. Өзбек: valyutaga oid jinoyatlar 5. Түрік: döviz suçları 6. Ағылшын: currency crimes 7. Испан: delitos monetarios 8. Неміс: Währungsverbrechen 9. Француз: crimes de change</p>
128.	преступления должностные	лауазымдық қылмыстар	<p>1.Мемлекеттік және қоғамдық аппараттың қалыпты қызметіне қол сұғатын, лауазымды тұлғалар өзінің қызмет бабын пайдаланып жасайтын қылмыстар. 2. Әзербайжан: ofisin cinayətidir 3. Қырғыз: қызматкерлер қылмышы 4. Өзбек: jinoyat sodir etganlikda aybdor 5. Түрік: ofis suçu 6. Ағылшын: official crimes 7. Испан: delitos oficiales 8. Неміс: offizielle Verbrechen 9. Француз: crimes officiels</p>
129.	преступления имущественные	мүліктік қылмыстар	<p>1.Мемлекеттің, кәсіпорындардың, мекемелердің, қоғамдық ұйымдар мен азаматтардың мүліктік құқықтары мен мүдделеріне ұрлау, тонау, қарақшылық жасау, алаяқтық, қорқытып алу, сеніп тапсырылған мүлікті иемденіп алу, мүлікті қасақана жойып жіберу немесе зақымдау жолымен жасалатын қол сұғушылық. 2. Әзербайжан: əmlak cinayətləri 3. Қырғыз: мүлік қылмыш 4. Өзбек: mulkiy jinoyatlar 5. Түрік: mülkiyet suçları 6. Ағылшын: property crimes 7. Испан: delitos contra la propiedad 8. Неміс: Eigentumsverbrechen</p>

			9. Француз: crimes contre les biens
130.	преступления корпоративные	корпоративтік қылмыстар	<p>1.Корпорация - лат. corporatio – бірлестік. Корпорация немесе оның қызметкерлері жасаған қылмыстар. Корпорациялар көбінесе алаяқтық жасайды, бөгденің мүлкін иемденіп алады немесе жекебастың меншігіне зиян келтіреді.</p> <p>2. Әзербайжан: korporativ cinayətlər</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык қылмыш</p> <p>4. Өзбек: korporativ jinoyatlar</p> <p>5. Түрік: kurumsal suçlar</p> <p>6. Ағылшын: corporate crimes</p> <p>7. Испан: delitos corporativos</p> <p>8. Неміс: Unternehmensverbrechen</p> <p>9. Француз: crimes d'entreprise</p>
131.	преступления налоговые	салықтық қылмыстар	<p>1.Қылмыстық заңнама бойынша құқыққа қарсы жасалған қоғамдық қауіпті әрекет (қолданыстағы салық жүйесіне нұқсан келтіретін әрекет немесе әрекетсіздік). Бұл әрекет үшін қылмыстық жауапкершілік көзделген.</p> <p>2. Әзербайжан: vergi cinayətləri</p> <p>3. Қырғыз: салықтык қылмыштар</p> <p>4. Өзбек: soliq jinoyatlari</p> <p>5. Түрік: vergi suçları</p> <p>6. Ағылшын: tax crimes</p> <p>7. Испан: delitos fiscales</p> <p>8. Неміс: Steuerverbrechen</p> <p>9. Француз: délits fiscaux</p>
132.	преступления средней тяжести	ауырлығы орташа қылмыс	<p>1.Жасалғаны үшін қылмыстық кодексте көзделген ең ауыр жаза бес жылға бас бостандығынан айырудан аспайтын қасақана жасалған әрекет, сондай-ақ жасалғаны үшін бес жылдан астам мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза көзделген абайсызда жасалған әрекет (1997 жылғы 16 шілдедегі № 167 ҚР ҚК 10-бап)</p> <p>2. Әзербайжан: orta ağırlığındakı cinayətlər</p> <p>3. Қырғыз: орто оуур қылмыштары</p> <p>4. Өзбек: o'rtacha og'irlikdagi jinoyatlar</p> <p>5. Түрік: orta yerçekimi suçları</p> <p>6. Ағылшын: moderate crimes</p> <p>7. Испан: delitos moderados</p>

			<p>8. Неміс: moderate Verbrechen</p> <p>9. Француз: crimes modérés</p>
133.	прецедент права	құқық прецеденті	<p>1.Прецедент – лат. praecedens – алдыңғы. Жоғары мемлекет (сот) органдары қабылдаған нақты шешім. Осы шешім төменгі мемлекет органдарына ұқсас істерді шешкенде негіз болады (АҚШ, Англия, Үндістан, Австралия).</p> <p>2. Әзербайжан: iddia hüququ</p> <p>3. Қырғыз: укук прецедент</p> <p>4. Өзбек: amaliy qonun</p> <p>5. Түрік: içtihat hukuku</p> <p>6. Ағылшын: precedent of law</p> <p>7. Испан: precedente de la ley</p> <p>8. Неміс: Präzedenzfall des Gesetzes</p> <p>9. Француз: précédent de droit</p>
134.	принцип невмешательства	араласпау қағидаты	<p>1.Принцип - лат. principium – бастау, негіз. Халықаралық құқықтың мемлекеттерге (халықаралық ұйымдарға) басқа мемлекеттердің және халықтардың ішкі ісіне араласпауды міндеттейтін негізгі қағидаттарының бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: iştirakçiliğin prinsipi</p> <p>3. Қырғыз: эмес кийлигишүү принцип</p> <p>4. Өзбек: boshqarmasining printsipi</p> <p>5. Түрік: girişimcilik ilkesi</p> <p>6. Ағылшын: principle of non-interference</p> <p>7. Испан: principio de no injerencia</p> <p>8. Неміс: Prinzip der Nichteinmischung</p> <p>9. Француз: principe de non-interférence</p>
135.	принцип ненападения	шабуыл жасамау қағидаты	<p>1.Принцип - лат. principium – бастау, негіз. Халықаралық құқықтың екі дүниежүзілік соғыстың арасында қалыптасқан негізгі қағидаттарының бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: hər şeyin prinsipi</p> <p>3. Қырғыз: бирине жобосу</p> <p>4. Өзбек: notning printsipi</p> <p>5. Түрік: bildirim ilkesi</p> <p>6. Ағылшын: non-aggression principle</p> <p>7. Испан: principio de no agresión</p> <p>8. Неміс: Nichtangriffsprinzip</p> <p>9. Француз: principe de non-agression</p>
136.	опинио юрис	опинио юрис	<p>1.Опинио юрис – лат. opinio juris – құқыққа қатысты пікір.</p> <p>Халықаралық құқық субъектілерінің</p>

			<p>құқықтық норманың заңдық шынайылығына сенімі.</p> <p>2. Әзербайжан: opinio iuris</p> <p>3. Қырғыз: опинио юрис</p> <p>4. Өзбек: opinio iuris</p> <p>5. Түрік: opinio iuris</p> <p>6. Ағылшын: Opinio Juris</p> <p>7. Испан: Opinio Juris</p> <p>8. Неміс: Opinio Juris</p> <p>9. Француз: Opinio Juris</p>
137.	парламентская оппозиция	парламенттік оппозиция	<p>1.Оппозиция – лат. oppositio – қарсы қою. Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу.</p> <p>Үкіметті құруға қатыспайтын және бірқатар қағидаттық мәселелер бойынша оның саясатына қарсы шығатын парламент депутаттарының тобы немесе қандай да бір партияның парламенттік фракциясы.</p> <p>2. Әзербайжан: parlament məhkəməsi</p> <p>3. Қырғыз: парламенттик оппозиция</p> <p>4. Өзбек: parlament axboroti</p> <p>5. Түрік: parlamenteu operasyonu</p> <p>6. Ағылшын: parliamentary opposition</p> <p>7. Испан: oposición parlamentaria</p> <p>8. Неміс: parlamentarische Opposition</p> <p>9. Француз: opposition parlementaire</p>
138.	осмотр следственный	тергеулік қарап-тексеру	<p>1.Қылмыстық процесте: қылмыстық ізін немесе басқа да заттай дәлелдемелер табу, оқиғаның мән-жайын анықтау және т.б. мақсатында іске асырылатын тергеу іс-қимылы</p> <p>2. Әзербайжан: istintaq müayinəsi</p> <p>3. Қырғыз: тергөө экспертизасы</p> <p>4. Өзбек: tergov ekspertizasi</p> <p>5. Түрік: araştırma incelemesi</p> <p>6. Ағылшын: investigative examination</p> <p>7. Испан: examen de investigacion</p> <p>8. Неміс: Untersuchungsuntersuchung</p> <p>9. Француз: examen d'investigation</p>
139.	основание иска	қуыным негіздемесі	<p>1.Қуынымшы өзінің сотқа берген жолданымын негіздейтін мән-жай.</p> <p>2. Әзербайжан: fəaliyyətəin əsası</p> <p>3. Қырғыз: иш-аракеттердин негизи</p> <p>4. Өзбек: harakatning asosi</p> <p>5. Түрік: eylem temeli</p>

			<p>6. Ағылшын: basis of action 7. Испан: base de acción 8. Неміс: Handlungsgrundlage 9. Француз: base d'action</p>
140.	парламента ризм	парламента ризм	<p>1. Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу. Заң шығарушы орган – парламенттің заңдық үстемдігі кезінде заң шығару және атқарушылық қызметті нақты бөлумен сипатталатын басқару жүйесі. 2. Әзербайжан: parlamentarizm 3. Қырғыз: парламентаризм 4. Өзбек: parlamentarism 5. Түрік: parlamenter sistem 6. Ағылшын: parliamentarism 7. Испан: parlamentarismo 8. Неміс: Parlamentarismus 9. Француз: parlementarisme</p>
141.	парламента рий	парламента рий	<p>1. Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу. Парламентарий – ағылшын. parliamentary. Парламент мүшесі. 2. Әзербайжан: parlamentaran 3. Қырғыз: парламентарий 4. Өзбек: parlamentaran 5. Түрік: parlamenterlerin 6. Ағылшын: parliamentary 7. Испан: parlamentario 8. Неміс: Parlamentarier 9. Француз: parlementaire</p>
142.	парламентер	парламентер	<p>1. Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу. Халықаралық құқықта: дұшпанмен келіссөз жүргізуге әскери басшылық уәкілеттік берген тұлға. 2. Әзербайжан: parlament 3. Қырғыз: тынчтык чабарманы 4. Өзбек: parlamentlik 5. Түрік: ateşkes elçisi 6. Ағылшын: envoy 7. Испан: enviado 8. Неміс: Gesandte 9. Француз: envoyé</p>
143.	Парламентские вопросы	парламенттік сұрақтар	<p>1. Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу. Парламентарлық мемлекеттерде парламенттің үкіметтің қызметін бақылау нысанының бір</p>

			<p>түрі.</p> <p>2. Өзербайжан: parlament sorulari</p> <p>3. Қырғыз: парламенттик суроолор</p> <p>4. Өзбек: parlament savollar</p> <p>5. Түрік: parlamenter sorulari</p> <p>6. Ағылшын: parliamentary issues</p> <p>7. Испан: cuestiones parlamentarias</p> <p>8. Неміс: parlamentarische Fragen</p> <p>9. Француз: questions parlementaires</p>
144.	парламентский контроль	парламенттік бақылау	<p>1.Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу. Контроль - лат. contra – қарсы.</p> <p>Мемлекеттік бақылау нысанының бір түрі. Жалпы саяси және әкімшілік сипатта болады.</p> <p>2. Өзербайжан: parlament kontrol</p> <p>3. Қырғыз: парламенттик көзөмөл</p> <p>4. Өзбек: parlamentlik nazorati</p> <p>5. Түрік: parlamenter kontrol</p> <p>6. Ағылшын: parliamentary control</p> <p>7. Испан: control parlamentario</p> <p>8. Неміс: parlamentarische Kontrolle</p> <p>9. Француз: contrôle parlementaire</p>
145.	парламентское право	парламенттік құқық	<p>1.Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу.</p> <p>Парламент және оның палаталарының мүшелері жеке және ұжымдық іс-қимылдарда басшылыққа алатын жазбаша және кәдімгі нормалар жиынтығы; парламенттің «ішкі заңы», оның ерекше құзыреті.</p> <p>2. Өзербайжан: parlament yasasi</p> <p>3. Қырғыз: парламенттик мыйзам</p> <p>4. Өзбек: parlament huquqi</p> <p>5. Түрік: parlamenter hukuku</p> <p>6. Ағылшын: parliamentary law</p> <p>7. Испан: ley parlamentaria</p> <p>8. Неміс: parlamentarisches Recht</p> <p>9. Француз: loi parlementaire</p>
146.	парламентское расследование	парламенттік тергеп-тексеру	<p>1.Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу.</p> <p>Мемлекеттік билік органдарының, соның ішінде үкіметтің және оның жекелеген мүшелерінің қызметіне парламенттік бақылауды жүзеге асыру тәсілінің бірі.</p> <p>2. Өзербайжан: parlament təcübəsi</p> <p>3. Қырғыз: парламенттик иликтөө</p> <p>4. Өзбек: parlamentlik tadqiqoti</p> <p>5. Түрік: parlamenter inceleme</p>

			<p>6. Ағылшын: parliamentary inquiry 7. Испан: investigación parlamentaria 8. Неміс: parlamentarische Untersuchung 9. Француз: enquête parlementaire</p>
147.	патронаж	патронаж	<p>1. Патронаж – лат. patronus – қамқоршы, қолдаушы. Денсаулық жағдайына байланысты өз құқықтары дербес жүзеге асыра және міндеттерін орындай алмайтын кәмелеттік жасқа толған әрекетке қабілетті азаматтың өтініші бойынша оған белгіленген қамқоршылық нысаны. 2. Әзербайжан: patronaj 3. Қырғыз: колдоочулук 4. Өзбек: patronaj 5. Түрік: patronaji 6. Ағылшын: patronage 7. Испан: mecenazgo 8. Неміс: Schirmherrschaft 9. Француз: patronage</p>
148.	пенология	пенология	<p>1. Пенология – лат. poenologia, poena – жазалау, жаза. Жазалауды орындау туралы ілім, криминологияның жеке пәні; ғылыми-практикалық негізде жазалаудың оңтайлы санкцияларын және қылмыскерді қайта әлеуметтендіру шараларын әзірлейді. 2. Әзербайжан: penoloji 3. Қырғыз: пенология 4. Өзбек: penoloja 5. Түрік: penoloji 6. Ағылшын: penology 7. Испан: criminología 8. Неміс: Penologie 9. Француз: pénologie</p>
149.	пиратство	пираттық	<p>1. Пиратство - лат. pirata, грек. πειρατής, πειράω – бақыт іздеу + грек. -τής πείρα – әрекет, талап. 1) халықаралық құқықта: қандай да бір мемлекеттің юрисдикциясынан тыс ашық теңізде немесе басқа жерде зорлау, ұстап тұру немесе тонау әрекеті; 2) қазіргі сөйлеуде және әдебиетте: контрафакция, яғни зияткерлік меншік</p>

			<p>күқығын бұзу.</p> <p>2. Өзербайжан: pırasıу</p> <p>3. Қырғыз: каракчылык</p> <p>4. Өзбек: pırası</p> <p>5. Түрік: korsanlık</p> <p>6. Ағылшын: pırasıу</p> <p>7. Испан: pırasıa</p> <p>8. Неміс: Pırasıe</p> <p>9. Француз: le pırasıe</p>
150.	политическая дееспособность	саяси әрекетке қабілеттілік	<p>1. Политика - көне грек. πολιτική мемлекеттік қызмет.</p> <p>Азаматтың өзіне тиісті елдің конституциясымен және заңдарымен кепілдік берілген саяси құқықтары мен еркіндігін дербес жүзеге асыру қабілеті.</p> <p>2. Өзербайжан: siyasi qerar</p> <p>3. Қырғыз: саясий укук жөндөмдүүлүгү</p> <p>4. Өзбек: siyosiy qaror</p> <p>5. Түрік: siyasal karar</p> <p>6. Ағылшын: political capacity</p> <p>7. Испан: capacidad política</p> <p>8. Неміс: politische Kapazität</p> <p>9. Француз: capacité politique</p>
151.	политическая ответственность	саяси жауаптылық	<p>1. Политика - көне грек. πολιτική - мемлекеттік қызмет.</p> <p>1) халықаралық құқықтық жауапкершіліктің бір түрі;</p> <p>2) конституциялық жауапкершіліктің бір түрі</p> <p>2. Өзербайжан: siyasi soruma</p> <p>3. Қырғыз: саясий жоопкерчилик</p> <p>4. Өзбек: siyosiy ma'lumot</p> <p>5. Түрік: siyasi sorumluluk</p> <p>6. Ағылшын: political responsibility</p> <p>7. Испан: responsabilidad política</p> <p>8. Неміс: politische Verantwortung</p> <p>9. Француз: responsabilité politique</p>
152.	политическая правоспособность	саяси құқықтық қабілет	<p>1. Политика - көне грек. πολιτική - мемлекеттік қызмет.</p> <p>Азаматтың саяси құқықтық қатынастардың субъектісі болу, яғни өзіне тиісті елдің конституциясымен және заңдарымен кепілдік берілген саяси құқықтары мен еркіндігіне ие болу және олармен байланысты міндеттерді мойнына алу қабілеті.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: siyasi әmәliyyat</p> <p>3. Қырғыз: саясий компетенттүүлүк</p> <p>4. Өзбек: siyosiy etkinlik</p> <p>5. Түрік: siyaset etkilisi</p> <p>6. Ағылшын: political standing</p> <p>7. Испан: posición política</p> <p>8. Неміс: politisches Ansehen</p> <p>9. Француз: position politique</p>
153.	политический режим	саяси режім	<p>1. Политика - көне грек. πολιτική - мемлекеттік қызмет.</p> <p>Режим - лат. regimen – басқару, бұйрық беру, басшылық.</p> <p>Конституциялық құқық ғылымында: қоғамда саяси билікті жүзеге асыру тәсілдері, әдістері, нысандары жүйесін білдіретін ұғым.</p> <p>2. Өзөрбайжан: siyasi bölmә</p> <p>3. Қырғыз: саясий режим</p> <p>4. Өзбек: siyosiy rejim</p> <p>5. Түрік: siyasal rejim</p> <p>6. Ағылшын: political regime</p> <p>7. Испан: régimen político</p> <p>8. Неміс: Politisches Regime</p> <p>9. Француз: régime politique</p>
154.	посольское право	елшілік құқық	<p>1. Посол – орыс. посылать – жіберу.</p> <p>Халықаралық құқықтың ежелгі саласы; бір мемлекеттің дипломатиялық агенттері мен дипломатиялық өкілдіктерінің басқа мемлекеттің аумағындағы заңи мәртебесін белгілейтін және олардың қызметінің режімін реттейтін қағидаттар мен нормалар.</p> <p>2. Өзөрбайжан: rozole qanun</p> <p>3. Қырғыз: әлчилик мыйзам</p> <p>4. Өзбек: huquqiy qonun</p> <p>5. Түрік: possole hukuku</p> <p>6. Ағылшын: ambassadorial law</p> <p>7. Испан: ley de embajadores</p> <p>8. Неміс: Botschafterrecht</p> <p>9. Француз: loi des ambassadeurs</p>
155.	право международных договоров	халықаралық шарттар құқығы	<p>1. Халықаралық шарттардың талаптары, жасалу тәртібі, әрекет етуі, өзгерту және тоқтату нормаларын анықтайтын халықаралық құқық саласы.</p> <p>2. Өзөрбайжан: beynәlxalq müqavilәlәр hüququ</p> <p>3. Қырғыз: келишимдердин мыйзамы</p>

			<p>4. Өзбек: xalqaro huquqlarning huquqi</p> <p>5. Түрік: uluslararası tedaviler hakkı</p> <p>6. Ағылшын: law of international treaties</p> <p>7. Испан: derecho de los tratados internacionales</p> <p>8. Неміс: Recht der internationalen Verträge</p> <p>9. Француз: droit des traités internationaux</p>
156.	право международ ных организаций	халықаралық ұйымдар құқығы	<p>1. Организация – лат. organizo – ұйымдастыру. Мемлекетаралық (үкіметаралық) ұйымдардың заңи мәртебесін, оларға мүшелікке қабылдау шарттарын, құзыреттерінің сипаты мен көлемін, олардың органдарының құрылымдары мен қызметтерінің процесік аспектілерін, сондай-ақ олар қабылдайтын нормативтік актілердің заңи күшін анықтайтын халықаралық құқықтық қағидаттар мен нормалар жиынтығы.</p> <p>2. Өзбек: beynəlxalq təşkilatların hüquqları</p> <p>3. Қырғыз: эл аралық уюмдардын кыргыз республикасынын мыйзамы</p> <p>4. Өзбек: xalqaro tashkilotlarning huquqi</p> <p>5. Түрік: uluslararası organizasyonlar hakkı</p> <p>6. Ағылшын: law of international organizations</p> <p>7. Испан: derecho de las organizaciones internacionales</p> <p>8. Неміс: Recht internationaler Organisationen</p> <p>9. Француз: droit des organisations internationales</p>
157.	право на жизнь	өмір сүру құқығы	<p>1. Халықаралық құқықпен және демократиялық елдердің көпшілігінің конституциясымен қорғалатын адамның негізгі құқықтарының бірі.</p> <p>2. Өзбек: həyat hüququ</p> <p>3. Қырғыз: укугу life</p> <p>4. Өзбек: hayot huquqi</p> <p>5. Түрік: yaşam hakkı</p> <p>6. Ағылшын: the right to live</p> <p>7. Испан: el derecho a vivir</p> <p>8. Неміс: das Recht zu leben</p> <p>9. Француз: le droit de vivre</p>
158.	право на иск	қуыным құқығы	<p>1. Мүдделі тұлғаның мемлекет қамтамасыз ететін және заңмен бекітілген, соттан бұзылған немесе даулы субъективті</p>

			<p>құқығын мәжбүрлі түрде қорғауға қол жеткізу мүмкіндігі.</p> <p>2. Өзербайжан: hüquq istəyir</p> <p>3. Қырғыз: иш-аракет жүргүзүү укугу</p> <p>4. Өзбек: kurash haqida</p> <p>5. Түрік: suit hakki</p> <p>6. Ағылшын: right to claim</p> <p>7. Испан: derecho a reclamar</p> <p>8. Неміс: Anspruchsrecht</p> <p>9. Француз: droit de réclamer</p>
159.	право на правосудие	сот төрелігіне құқық	<p>1.Адамның негізгі материалдық құқықтары мен еркіндігін қорғауға кепілдік беруге бағытталған процестік құқықтарының кешені.</p> <p>2. Өзербайжан: əməkdaşlıq haqqında</p> <p>3. Қырғыз: укугу justice</p> <p>4. Өзбек: adolat huquqi</p> <p>5. Түрік: adalet hakki</p> <p>6. Ағылшын: right to justice</p> <p>7. Испан: derecho a la justicia</p> <p>8. Неміс: Recht auf Gerechtigkeit</p> <p>9. Француз: droit à la justice</p>
160.	право политического убежища	саяси баспанаға құқық	<p>1.Политика - көне грек. полiтикi - мемлекеттік қызмет.</p> <p>Қазіргі заманғы демократиялық мемлекеттердің конституциялары мен заңдары шетелдік азаматтарға және азаматтығы жоқ адамдарға ұсынатын ерекше жеке құқық.</p> <p>2. Өзербайжан: siyasi asylum hakimiyyəti</p> <p>3. Қырғыз: башпаанек алуу укугу</p> <p>4. Өзбек: siyosiy ta'limning huquqi</p> <p>5. Түрік: politik asylum hakki</p> <p>6. Ағылшын: right of political asylum</p> <p>7. Испан: derecho de asilo político</p> <p>8. Неміс: Recht auf politisches Asyl</p> <p>9. Француз: droit d'asile politique</p>
161.	право помилования	кешірім жасау құқығы	<p>1.Әлемнің барлық елдеріндегі мемлекет басшысының негізгі конституциялық құзыретінің бірі.</p> <p>2. Өзербайжан: əfv haqlari</p> <p>3. Қырғыз: кечире турган бийлик</p> <p>4. Өзбек: pardon huquqi</p> <p>5. Түрік: pardon hakki</p>

			<p>6. Ағылшын: pardon 7. Испан: perdón 8. Неміс: Pardon 9. Француз: pardon</p>
162.	правовед	құқықтанушы	<p>1.Құқықтану бойынша маман, заңгер-ғалым. 2. Әзербайжан: qanun 3. Қырғыз: укук таануучу 4. Өзбек: qonun 5. Түрік: hukuk 6. Ағылшын: jurist 7. Испан: jurista 8. Неміс: Jurist 9. Француз: juriste</p>
163.	правопреемство государств	мемлекеттердің құқық мирасқорлығы	<p>1.Бір мемлекет құқықтары мен міндеттемелерінің екінші мемлекетке өтуі немесе қандай да бір аумақ үшін жауапты мемлекет иелігінің ауысуы. 2. Әзербайжан: dövlət dövlətləri 3. Қырғыз: мамлекеттердин мурастоо 4. Өзбек: shtatlarning qaytishi 5. Түрік: devlet devletleri dönüşü 6. Ағылшын: succession of states 7. Испан: sucesión de estados 8. Неміс: Nachfolge von Staaten 9. Француз: succession d'états</p>
164.	правопреемство правительств	үкіметтердің құқық мирасқорлығы	<p>1.Мемлекеттегі ішкі өзгерістер кезінде құқықтар мен міндеттемелердің кезекті үкіметке өтуі. 2. Әзербайжан: hüquqlarin hüquq müdafiəsi 3. Қырғыз: мурастоо өкмөттөрү 4. Өзбек: hukumatlarning huquqiy huquqlari 5. Түрік: devletlerin ihracat haklari 6. Ағылшын: succession of governments 7. Испан: sucesión de gobiernos 8. Неміс: Nachfolge von Regierungen 9. Француз: succession de gouvernements</p>
165.	правопреемство процессуальное	процестік құқық мирасқорлығы	<p>1.Процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс. Азаматтық процесте тарап болып табылатын бір тұлғаның екіншісіне ауысуы, бұл соңғы тұлғаға даулы материалдық құқықтардың (міндеттемелердің) өтуіне байланысты болады.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: prosedur təlimi</p> <p>3. Қырғыз: мурастоо түзөтүүчү</p> <p>4. Өзбек: tartibi prosedurasi</p> <p>5. Түрік: prosedür prosedürü</p> <p>6. Ағылшын: legal succession procedural</p> <p>7. Испан: procesal de sucesión legal</p> <p>8. Неміс: Rechtsnachfolgeverfahren</p> <p>9. Француз: succession juridique procédurale</p>
166.	правоприменительная практика	құқық қолдану практикасы	<p>1. Практика – көне грек. практикῆ (χρησις) – практикалық (қолдану), практикός – іскер, қолданыстағы, практикалық, πρῶσσω – өту, істеу, жұмыс жасау.</p> <p>Соттардың және басқа да құқық қолданушылардың құқықтық нормалардың қалыптасқан түсінігіне, олардағы олқылықтар мен күңгірт жерлерді толықтыруға негізделген жалпы қабылданған заңи маңызды әрекеті.</p> <p>2. Өзөрбайжан: law-әтәкдаши тәсрүбәси</p> <p>3. Қырғыз: укук колдоо практикасы</p> <p>4. Өзбек: amalga oshirish amaliyotlari</p> <p>5. Түрік: yasa-uygulama uygulaması</p> <p>6. Ағылшын: law enforcement practice</p> <p>7. Испан: práctica de aplicación de la ley</p> <p>8. Неміс: Strafverfolgungspraxis</p> <p>9. Француз: pratique de l'application de la loi</p>
167.	предпринимательское право	кәсіпкерлік құқық	<p>1. Кәсіпкерлік қызметті реттеуші заңнаманың кешенді саласы.</p> <p>2. Өзөрбайжан: girişi hüquq</p> <p>3. Қырғыз: ишкердик чөйрөсүндө мыйзамдар</p> <p>4. Өзбек: tadbirkorlik qonunchiligi</p> <p>5. Түрік: girişimcilik hukuku</p> <p>6. Ағылшын: business law</p> <p>7. Испан: derecho empresarial</p> <p>8. Неміс: Wirtschaftsrecht</p> <p>9. Француз: droit des affaires</p>
168.	президенто-нализм	президенто-нализм	<p>1. Президент - лат. praesidens – сөзбе-сөз: алдыда отыратын.</p> <p>1) президенттік институттан тұратын конституциялық жүйе;</p> <p>2) президенттік биліктің конституциялық-құқықтық институты.</p> <p>2. Өзөрбайжан: presidentializm</p> <p>3. Қырғыз: президентонализм</p>

			<p>4. Өзбек: presidentialism 5. Түрік: prezidentsionalizm 6. Ағылшын: presidentialism 7. Испан: presidencialismo 8. Неміс: Präsidialismus 9. Француз: présidentialisme</p>
169.	президентство	президенттілік	<p>1. Президент - лат. praesidens – сөзбе-сөз: алдыда отыратын. 1) президент лауазымы; 2) президенттің қызмет ету уақыты. 2. Әзербайжан: prezident 3. Қырғыз: президенттук 4. Өзбек: prezidentlik 5. Түрік: başkanlığı 6. Ағылшын: presidency 7. Испан: presidencia 8. Неміс: Präsidenschaft 9. Француз: présidence</p>
170.	президентура	президентура	<p>1. Президент - лат. praesidens – сөзбе-сөз: алдыда отыратын. Қандай да бір адамның президент лауазымындағы құзыретінің мерзімі, сондай-ақ қызметінің кезеңі. 2. Әзербайжан: prezident 3. Қырғыз: президенттик 4. Өзбек: prezident 5. Түрік: başkan 6. Ағылшын: presidency 7. Испан: presidencia 8. Неміс: Präsidenschaft 9. Француз: présidence</p>
171.	преступность беловоротнич ковая	ақжағалылар қылмыстылы ғы	<p>1. Мемлекеттік қызметті жүзеге асыруға уәкілетті лауазымды тұлғалар (шенеуніктер) жасаған қылмыстар жиынтығының шартты атауы. 2. Әзербайжан: ağ düdүlmәnin cәzasi 3. Қырғыз: курбалесия кылмыштуулугу 4. Өзбек: oq hushtakning jinoiyligi 5. Түрік: beyaz düdүgün suçluluđu 6. Ағылшын: white collar crime 7. Испан: delito de cuello blanco 8. Неміс: Wirtschaftskriminalität 9. Француз: crime en col blanc</p>
172.	преступность	тұрмыстық	<p>1. Криминологияда: құрамына «тұрмыстық</p>

	бытовая	қылмыстылық	негізде» жасалатын әрекеттер енетін қылмыс нысанының бірі түрі. 2. Әзербайжан: crime crime 3. Қырғыз: қылмыштардын үй 4. Өзбек: jinoiy jinoiyat 5. Түрік: suç crime 6. Ағылшын: domestic crime 7. Испан: crimen doméstico 8. Неміс: häusliche Kriminalität 9. Француз: crime domestique
173.	преступность рецидивная	рецидивті қылмыстылық	1. Рецидив – лат. recidivus – қайталанушы. Криминологияда: қылмыскерліктің бір түрі; қылмыстық жаза немесе қылмыстық-құқықтық сипаттағы басқа да шаралар қолданылған адамдар жасаған қылмыстар жиынтығы. 2. Әзербайжан: crime retaining 3. Қырғыз: қылмыштардын нече 4. Өзбек: jinoiy ishni qayta ko'rib chiqish 5. Түрік: crime retaining 6. Ағылшын: recurrent crime 7. Испан: crimen recurrenente 8. Неміс: wiederkehrendes Verbrechen 9. Француз: crime récurrent
174.	преступность транснациональная	трансұлттық қылмыстылық	1. Транс - лат. trans – арқылы. Нация - лат. natio – тайпа, халық. Криминологияда: қылмыскерліктің бір түрі; екі немесе одан да көп мемлекетке немесе екі және одан да көп мемлекеттің заңды немесе жеке тұлғаларына залал келтірілген, белгілі бір кезең ішінде жасалған қылмыстар жиынтығы. 2. Әзербайжан: crime transnational 3. Қырғыз: crime transnational 4. Өзбек: crime transnational 5. Түрік: crime transnational 6. Ағылшын: transnational crime 7. Испан: crimen transnacional 8. Неміс: grenzüberschreitende Kriminalität 9. Француз: criminalité transnationale
175.	прецедентное право	прецеденттік құқық	1. Перцедент - лат. praecedens, praecedentis – алдыңғы. 1) ағылшын-американдық жүйе елдерінде сот прецеденттері түзетін құқықтың құрамдас

			<p>бөлігі;</p> <p>2) құқықтың негізгі көзі сот прецеденті саналатын құқықтық жүйе.</p> <p>2. Өзербайжан: әтәкдашлиқ қанун</p> <p>3. Қырғыз: прецедент мыйзамы</p> <p>4. Өзбек: nima қонун</p> <p>5. Түрік: ön hukuk</p> <p>6. Ағылшын: case law</p> <p>7. Испан: caso de ley</p> <p>8. Неміс: Rechtsprechung</p> <p>9. Француз: jurisprudence</p>
176.	преюдициальность	алдын-ала шешу	<p>1.Преюдициальность – лат. praejudicio – алдын ала шешу.</p> <p>Процестік құқықта: істі қараушы барлық соттардың бұрын анықталып, сот шешімімен немесе үкіммен заңды күшіне енген дәлелдемелер мен деректерді тексерусіз қабылдау міндеттілігі.</p> <p>2. Өзербайжан: хусусиуәтлә</p> <p>3. Қырғыз: зыян келтирүү</p> <p>4. Өзбек: хусусиу</p> <p>5. Түрік: önyargili</p> <p>6. Ағылшын: prejudice</p> <p>7. Испан: perjudicar</p> <p>8. Неміс: Vorurteil</p> <p>9. Француз: préjudice</p>
177.	пророгация	пророгация	<p>1.Пророгация – лат. prorogatio – ұзарту, созу.</p> <p>1) парламент отырысын мемлекет басшысының шешімі бойынша кейінге жылжыту;</p> <p>2) халықаралық құқықта: соттылықты шартты белгілеу.</p> <p>2. Өзербайжан: prorofasia</p> <p>3. Қырғыз: токтотуу критерийлери</p> <p>4. Өзбек: prorofasia</p> <p>5. Түрік: tatile girme</p> <p>6. Ағылшын: prejudice</p> <p>7. Испан: perjudicar</p> <p>8. Неміс: Vorurteil</p> <p>9. Француз: préjudice</p>
178.	работники консульского учреждения	консулдық мекеменің қызметкерле	<p>1.Консул – лат. consul.</p> <p>Консулдық лауазымды адамдар, консулдық қызметшілер (әкімшілік-техникалық</p>

		рі	<p>міндеттерді атқаратын адамдар) және қызмет көрсетуші жеке құрамның қызметкерлері (2003 жылғы 5 сәуірдегі № 401-ІІ ҚР КК 278-бап)</p> <p>2. Өзербайжан: konsul vəzifəlisi</p> <p>3. Қырғыз: консулдук мекемелеринин мүчөлөрү</p> <p>4. Өзбек: konsullik xodimi</p> <p>5. Түрік: konsolosluk memuru</p> <p>6. Ағылшын: consular officers</p> <p>7. Испан: funcionarios consulares</p> <p>8. Неміс: Konsularbeamte</p> <p>9. Француз: agents consulaires</p>
179.	работорговля	құл саудасы	<p>1.Бірқатар халықаралық шарттарда күресу қажеттілігі көзделген қылмыс.</p> <p>2. Өзербайжан: əməliyyat böyük</p> <p>3. Қырғыз: кул саудоо</p> <p>4. Өзбек: boshqa ishtiroki</p> <p>5. Түрік: çalıřma işi</p> <p>6. Ағылшын: slave trade</p> <p>7. Испан: trata de esclavos</p> <p>8. Неміс: Sklavenhandel</p> <p>9. Француз: commerce des esclaves</p>
180.	рабство	құлдық	<p>1.1926 жылғы 25 қыркүйекте Женева қаласында қол қойылған Конвенцияға сәйкес, «кейбір немесе барлық құзырет жүзеге асырылатын тұлғаның жағдайы немесе жай-күйі меншік құқығына тән».</p> <p>2. Өзербайжан: klavəsi</p> <p>3. Қырғыз: кулчулук</p> <p>4. Өзбек: slavery</p> <p>5. Түрік: kölelik</p> <p>6. Ағылшын: slavery</p> <p>7. Испан: esclavitud</p> <p>8. Неміс: Sklaverei</p> <p>9. Француз: esclavage</p>
181.	разделение властей	биліктерді бөлісу	<p>1.Құқықтық мемлекетте мемлекеттік биліктің дербес және бір-біріне тәуелсіз тармақтары болуға тиіс қағидат: заң шығарушылық, атқарушылық және сот билігі.</p> <p>2. Өзербайжан: səlahiyyətlərin ayrılması</p> <p>3. Қырғыз: бийликти бөлүштүрүү</p> <p>4. Өзбек: vakolatlarni ajratish</p>

			<p>5. Түрік: güçler ayrılığı</p> <p>6. Ағылшын: separation of powers</p> <p>7. Испан: separación de poderes</p> <p>8. Неміс: Gewaltenteilung</p> <p>9. Француз: séparation des pouvoirs</p>
182.	разоружение	қарусыздану, қарусыздан дыру	<p>1. Соғыс құралдарын арттыруды тоқтатуға, оларды шектеуге, азайтуға және жоюға бағытталған шаралар кешені.</p> <p>2. Әзербайжан: disarmament</p> <p>3. Қырғыз: куралсыздандыруу</p> <p>4. Өзбек: disarmament</p> <p>5. Түрік: silahsızlanma</p> <p>6. Ағылшын: disarmament</p> <p>7. Испан: desarmamiento</p> <p>8. Неміс: Abrüstung</p> <p>9. Француз: désarmement</p>
183.	расовый ценз	нәсілдік ценз	<p>1. Раса – лат. ratio – ру, тұқым, түр. Ценз – лат. censeo – бағасын анықтау, бағалау.</p> <p>Сайлау құқығы белгілі бір нәсіл азаматтарына ғана берілетін заң талабы.</p> <p>2. Әзербайжан: rəssiya qiyumətlər</p> <p>3. Қырғыз: расалық квалификация</p> <p>4. Өзбек: rasiyal price</p> <p>5. Түрік: yariş fiyat</p> <p>6. Ағылшын: racial qualification</p> <p>7. Испан: calificación racial</p> <p>8. Неміс: Rassenqualifikation</p> <p>9. Француз: qualification raciale</p>
184.	расчетная палата	есеп айырысу палатасы, есептесу палатасы	<p>1. Палата - лат. palatium - сарай, шертек.</p> <p>1) өзара талаптарды есепке алу арқылы чектер мен басқа да төлемдік құжаттар бойынша қолма-қол ақшасыз есеп айырысуды, яғни банк аралық клирингіні жүзеге асыратын арнаулы банк аралық мамандандырылған ұйым; 2. биржа операциялары бойынша есеп айырысатын келісімшарттарды тіркейтін, олардың атқарылуына кепіл болатын, депозит мөлшерін белгілейтін, депозит пен марка төлемдерін қабылдайтын және бағадағы айырманы төлейтін, есеп айырысу ережелерін айқындайтын, оның ішінде тауарды фьючерстік келісімшарт бойынша тауар жеткізілімі кезінде есеп айырысу ережелерін</p>

			<p>айқындайтын орган.</p> <p>2. Өзербайжан: kliring evi</p> <p>3. Қырғыз: эсапка алуу палатасы</p> <p>4. Өзбек: kliring uyi</p> <p>5. Түрік: takas evi</p> <p>6. Ағылшын: clearing house</p> <p>7. Испан: cámara de compensación</p> <p>8. Неміс: Clearinghaus</p> <p>9. Француз: chambre de compensation</p>
185.	расчетные документы	есеп айырысу құжаттары, есептесу құжаттары	<p>1. Документ – лат. documentum – үлгі, куәлік, дәлелдеме.</p> <p>Кәсіпорындардың, бірлестіктердің, ұйымдардың, мекемелердің босатылған (жөнелтілген) тауар-материалдық құндылықтар, орындалған жұмыстар мен көрсетілген қызметтер үшін, сондай-ақ басқа да төлемдер бойынша ақшалай қаражатты қолма-қол ақшасыз есеп айырысу тәртібімен аудару жөніндегі жазбаша түрде ресімделген талаптары немесе тапсырмалары.</p> <p>2. Өзербайжан: həll sənədləri</p> <p>3. Қырғыз: эсепке алуу документтери</p> <p>4. Өзбек: hisob-kitob hujjatlari</p> <p>5. Түрік: yerleşim belgeleri</p> <p>6. Ағылшын: settlement documents</p> <p>7. Испан: documentos de liquidación</p> <p>8. Неміс: Abrechnungsunterlagen</p> <p>9. Француз: documents de règlement</p>
186.	ратифицирующий референдум	ратификат таушы референдум	<p>1. Ратификация – лат. ratificatio, ratus – шешілген, бекітілген; facere – істеу, жасау.</p> <p>Референдум – лат. referendum – хабарланған нәрсе.</p> <p>Заң жобасын парламент қабылдағаннан соң, бірақ заңды күшіне енгенген дейін осы заң жобасы бойынша немесе өкілді органнан аттап өтіп, дауысқа салынатын, атқарушы билік немесе сайлаушылар тобы дайындаған заң жобасы бойынша халықтық дауыс беру.</p> <p>2. Өзербайжан: referendumun tanitimi</p> <p>3. Қырғыз: макул бекитет</p> <p>4. Өзбек: referendumni tasdiqlash</p> <p>5. Түрік: ratifying referendum</p> <p>6. Ағылшын: ratifying referendum</p> <p>7. Испан: referéndum de ratificación</p>

			<p>8. Неміс: ratifizierendes Referendum</p> <p>9. Француз: référendum de ratification</p>
187.	реверс	реверс	<p>1.Реверс – лат. revertor – артқа бұрыламын, қайта ораламын.</p> <p>Сауда құқығында: бір адамның екінші бір адамға беретін, бір нәрсеге кепілдік берілетін, бір нәрсе расталатын жазбаша міндеттемесі.</p> <p>2. Әзербайжан: təmir</p> <p>3. Қырғыз: артқа</p> <p>4. Өзбек: reverse</p> <p>5. Түрік: ters</p> <p>6. Ағылшын: reverse</p> <p>7. Испан: contrarrestar</p> <p>8. Неміс: umkehren</p> <p>9. Француз: inverser</p>
188.	ревокация	ревокация	<p>1.Ревокация – лат. revocatio – шақырып алу, қайтарып алу.</p> <p>1) белгілі бір өкімнің, тапсырманың күшін жою;</p> <p>2) чек берушінің берілген чектің күшін жою туралы ұсынысы.</p> <p>2. Әзербайжан: revocation</p> <p>3. Қырғыз: чакыртуу</p> <p>4. Өзбек: revocation</p> <p>5. Түрік: iptal</p> <p>6. Ағылшын: revocation</p> <p>7. Испан: revocación</p> <p>8. Неміс: Widerruf</p> <p>9. Француз: révocation</p>
189.	региональная организация по стандартизации	стандарттау жөніндегі өңірлік ұйым	<p>1.Регион – лат. regiō (-onis) бағыт, шегара, аумақ.</p> <p>Организация – лат. organizo – ұйымдастыру</p> <p>Стандарт – ағыл. standard – норма, үлгі</p> <p>Географиялық немесе экономикалық бір ғана өңірдің стандарттау жөніндегі тиісті органдары қызметіне қатысу үшін ашық болатын стандарттау жөніндегі ұйым («Техникалық реттеу туралы» 2004 жылғы 9 қарашадағы № 603 ҚРЗ 1-бап)</p> <p>2. Әзербайжан: standartlaşdırma üzrə regional təşkilatı</p> <p>3. Қырғыз: стандартташтыруу боюнча аймактык уюму</p>

			<p>4. Өзбек: standartlashtirish bo'yicha mintaqaviy tashkilot</p> <p>5. Түрік: standartlaşma için bölgesel örgütlenme</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: regional organization for standardization</p> <p>7. Испан: organización regional de normalización</p> <p>8. Неміс: regionale Organisation zur Normung</p> <p>9. Француз: organisation régionale de normalisation</p>
190.	региональное представительство	өңірлік өкілдік	<p>1.Регион – лат. regiō (-onis) – бағыт; шекара; облыс, regere – басқару, бағыттау.</p> <p>Өкілдік билікті ұйымдастыру қағидаты: депутаттар бүкіл халықтың емес, мемлекеттің қандай да бір аумақтық бөлігінің мүддесін білдіреді.</p> <p>2. Әзербайжан: bölgə tərəfindən nümayəndəsi</p> <p>3. Қырғыз: аймақтык өкүлү</p> <p>4. Өзбек: viloyat vakolatxona</p> <p>5. Түрік: bölge temsilcilik ofisi</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: regional representation</p> <p>7. Испан: representación regional</p> <p>8. Неміс: regionale Vertretung</p> <p>9. Француз: représentation régionale</p>
191.	регрессат	регрессат	<p>1.Регрессат – лат. regressat.</p> <p>Өзіне регрессанттың талабы қарсы жолданған адам.</p> <p>2. Әзербайжан: regqress</p> <p>3. Қырғыз: ресурстар үчүн жооптуу жак</p> <p>4. Өзбек: reggress</p> <p>5. Түрік: rücu sorumluluğu kişi</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: regress</p> <p>7. Испан: regreso</p> <p>8. Неміс: Regress</p> <p>9. Француз: régresser</p>
192.	реинтеграция	реинтеграция реинтеграция лау	<p>1.Реинтеграция – лат. re – қайта жаңғыратын іс-әрекетті білдіретін приставка, integro – қалпына келтіру.</p> <p>Бұрын қандай да бір мемлекеттің азаматтығы болған (кейін одан айырылған) адамның азаматтығын қалпына келтіру.</p> <p>2. Әзербайжан: reytegrasiya</p> <p>3. Қырғыз: жардам</p>

			<p>4. Өзбек: reintegration 5. Түрік: yeniden bütünleşmesi 6. Ағылшын: reintegration 7. Испан: reintegracion 8. Неміс: Wiedereingliederung 9. Француз: réintégration</p>
193.	религиозное право	діни құқық	<p>1.Религия – лат. <i>religare</i> – байланыстыру, жалғастыру. Алғашқы дереккөз ретінде зайырлы мемлекеттік билік емес, қасиетті жазбаларда немесе аңыз-эпсаналарда жазылған құдай сөзі негізге алынатын, құқықтың негізгі тарихи нысандарының бірі. 2. Әзербайжан: dini qanun 3. Қырғыз: диний укуктар 4. Өзбек: diniy qonun 5. Түрік: dinlenme hukuku 6. Ағылшын: religious law 7. Испан: Ley religiosa 8. Неміс: religiöses Gesetz 9. Француз: loi religieuse</p>
194.	религиозный суд	діни сот	<p>1.Религия – лат. <i>religare</i> – байланыстыру, жалғастыру. Кейбір елдерде діни құқық нормалары қолданылатын мемлекеттік емес сот. 2. Әзербайжан: dini sənədlər 3. Қырғыз: диний соттор 4. Өзбек: diniy qurbonlar 5. Түрік: din eğitimi 6. Ағылшын: religious court 7. Испан: corte religiosa 8. Неміс: religiöses Gericht 9. Француз: tribunal religieux</p>
195.	репарация	репарация	<p>1.Репарация – лат. <i>reparatio</i> – қалпына келтіру. Халықаралық құқықбұзушылық салдарынан халықаралық құқық субъектісінің екінші бір субъектіге келтірген залалы үшін өтейтін материалдық жауапкершілік нысандарының бірі. 2. Әзербайжан: xəbərdarlıq 3. Қырғыз: ордун талап 4. Өзбек: reparasiya 5. Түрік: tazminat</p>

			<p>6. Ағылшын: repair 7. Испан: reparar 8. Неміс: Reparatur 9. Француз: réparation</p>
196.	репрессалия	репрессалия	<p>1.Репрессалия – лат. repressaliae. Халықаралық құқықта: мемлекеттің екінші бір мемлекет бұзған құқықтарын қалпына келтіруге бағытталған заңды мәжбүрлі іс-әрекеті. 2. Әзербайжан: repressiya 3. Қырғыз: репрессалия 4. Өзбек: repressia 5. Түрік: misilleme 6. Ағылшын: reprisal 7. Испан: represalia 8. Неміс: Repressalie 9. Француз: représailles</p>
197.	республиканские общественные объединения	республикалық қоғамдық бірлестіктер	<p>1.Республика – лат. respublica – сөзбе-сөз: – қоғамдық жұмыс ҚР облыстарының жартысынан астамының аумағында өздерінің құрылымдық бөлімшелері (филиалдары мен өкілдіктері) бар бірлестіктер («Қоғамдық бірлестіктер туралы» 1996 жылғы 31 мамырдағы № 3-1 ҚРЗ 7-бап) 2. Әзербайжан: respublika ictimai birlikleri 3. Қырғыз: улуттук коомдук бирикмелер 4. Өзбек: respublika jamoat birlashmalari 5. Түрік: cumhuriyetçi halk dernekleri 6. Ағылшын: republican public associations 7. Испан: asociaciones públicas republicanas 8. Неміс: republikanische öffentliche Vereinigungen 9. Француз: associations publiques républicaines</p>
198.	реституция уголовно-процессуальная	қылмыстық-процестік реституция	<p>1.Реституция – лат. restitutio – қалпына келтіру. Процесс – лат. prōcēssus – алға қарай қозғалу. Қылмыстық істе қылмыстан жәбірленген адамның материалдық мәртебесін оған заттық дәлелдемелерді қайтару жолымен (заңда көзделген тәртіпте) қалпына келтіру. 2. Әзербайжан: cinayət sənədinin yönənməsi 3. Қырғыз: калыбына келтирүү кылмыш</p>

			<p>тартиби</p> <p>4. Өзбек: jinoiy jarayonni qayta tiklash</p> <p>5. Түрік: ceza sürecinin restezi</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: restitution criminal procedure</p> <p>7. Испан: procedimiento penal de restitución</p> <p>8. Неміс: Rückerstattungsverfahren</p> <p>9. Француз: procédure pénale de restitution</p>
199.	реторсия	реторсия	<p>1.Реторсия – лат. retorsio.</p> <p>Мемлекеттің өз азаматтарының және заңды тұлғаларының шектеулеріне жауап ретінде шетелдік азаматтарға және заңды тұлғаларға енгізетін құқықтық шектеулері.</p> <p>2. Әзербайжан: retort</p> <p>3. Қырғыз: реторсия</p> <p>4. Өзбек: retorsia</p> <p>5. Түрік: misilleme</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: retortion</p> <p>7. Испан: réplica</p> <p>8. Неміс: Retorte</p> <p>9. Француз: rétorsion</p>
200.	риск гражданской ответствен ности	азаматтық жауапкерші лік тәуекелі	<p>1.Риск – лат. resesō – қырку, қысқарту немесе көне грек. ρίσκόν – қауіптілік, қатер.</p> <p>Азаматтық құқықта: басқа адамның өміріне, денсаулығына немесе мүлкіне зиян келтіру салдарынан туындайтын міндеттемелер бойынша, ал заңда көзделген жағдайларда шарттар бойынша жауапкершіліктің де тәуекелдігі.</p> <p>2. Әзербайжан: mülki məsuliyyət riski</p> <p>3. Қырғыз: жарандык жоопкерчилик тобокелдиги</p> <p>4. Өзбек: fuqarolik javobgarligi xavfi</p> <p>5. Түрік: kişisel sorumluluk riski</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: civil liability risk</p> <p>7. Испан: riesgo de responsabilidad civil</p> <p>8. Неміс: zivilrechtliches Haftungsrisiko</p> <p>9. Француз: risque de responsabilité civile</p>
201.	родство	туыстық	<p>1.Заң бойынша белгілі бір құқықтар мен міндеттемелер байланысты болатын адамдар арасындағы қандық байланыс.</p> <p>2. Әзербайжан: native</p> <p>3. Қырғыз: биртуган</p> <p>4. Өзбек: mahalliy</p>

			<p>5. Түрік: rodney 6. Ағылшын: kinship 7. Испан: parentesco 8. Неміс: Verwandtschaft 9. Француз: parenté</p>
202.	роспуск парламента	парламентті тарату	<p>1.Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу. Парламенттік мемлекеттерде, сондай-ақ аралас типтегі республикаларда мемлекеттік биліктің конституциялық механизмінің негізгі элементтерінің бірі. 2. Әзербайжан: parlamentin rospaki 3. Қырғыз: парламенттин токтому 4. Өзбек: parlament rospaki 5. Түрік: parlamentosun rospack 6. Ағылшын: dissolution of parliament 7. Испан: disolución del parlamento 8. Неміс: Auflösung des Parlaments 9. Француз: dissolution du parlement</p>
203.	рэндж	рэндж	<p>1.Рэндж – ағылшын. range. Теңіз құқығында: белгілі бір айлақтар арасындағы жағалау жолағының кесіндісі. 2. Әзербайжан: rand 3. Қырғыз: рэндж 4. Өзбек: rand 5. Түрік: ranjit 6. Ағылшын: range 7. Испан: rango 8. Неміс: Angebot 9. Француз: gamme</p>
204.	садизм	садизм	<p>1.Садизм – франц. sadisme, қатал эротикалық романдардың авторы Маркиз де Садтың атына байланысты шыққан (de Sade, 1740–1814). Қаталдыққа деген құмарлық, басқалардың азаптануынан ләззат алу. 2. Әзербайжан: sadişm 3. Қырғыз: аларга садизм 4. Өзбек: sadism 5. Түрік: sadizm 6. Ағылшын: sadism 7. Испан: sadismo 8. Неміс: Sadismus 9. Француз: sadisme</p>
205.	самооборона	жеке өзін-өзі	<p>1.Индивид – лат. individuum –</p>

	индивидуальная	қорғау	<p>атом, individuus – бөлінбейтін, ажырмайтын.</p> <p>Басқа мемлекеттің қарулы шабуылынан бұзылған саяси тәуелсіздігін, аумақтық тұтастығын және қол сұғылмаушылығын қалпына келтіру үшін мемлекет қабылдаған жауапты әскери іс-қимылдар.</p> <p>2. Өзербайжан: özü-müdafiə yaradici</p> <p>3. Қырғыз: өзүн-өзү коргоо</p> <p>4. Өзбек: o'zini-o'zi himoya qilish huquqi</p> <p>5. Түрік: öz-savunma bireysel</p> <p>6. Ағылшын: individual self-defense</p> <p>7. Испан: autodefensa individual</p> <p>8. Неміс: individuelle Selbstverteidigung</p> <p>9. Француз: légitime défense individuelle</p>
206.	самооборона коллективная	ұжымдық өзін-өзі қорғау	<p>1. Коллектив - лат. collectivus – жинақталған.</p> <p>Халықаралық құқықта: қарулы шабуылдан бұзылған саяси тәуелсіздігін, аумақтық тұтастығын және қол сұғылмаушылығын қалпына келтіру үшін екі немесе одан да көп мемлекет қабылдаған жауапты әскери іс-қимылдар.</p> <p>2. Өзербайжан: self-collective collective</p> <p>3. Қырғыз: жамааттық коргонуу</p> <p>4. Өзбек: o'z-o'ziga xizmat qiladigan kollektiv</p> <p>5. Түрік: kendini toplayici kollektif</p> <p>6. Ағылшын: collective self-defense</p> <p>7. Испан: autodefensa colectiva</p> <p>8. Неміс: kollektive Selbstverteidigung</p> <p>9. Француз: légitime défense collective</p>
207.	санкции налоговые	салықтық санкциялар, салықтық ықпалшаралар, салық ықпалшаралары	<p>1. Санкция - лат. sanctio — қатаң қаулы.</p> <p>Салық салу туралы қолданылып жүрген заңдарды сақтамайтын салық төлеушілер мен лауазымды адамдарға салық органдарының мемлекеттік экономикалық және әкімшілік жолмен ықпал ету құралы, яғни салық төлеушінің салық заңнамасын бұзғаны үшін жауапкершілігін заңнамамен белгілеу.</p> <p>2. Өзербайжан: vergi sanksiyaları</p> <p>3. Қырғыз: салык жаза</p> <p>4. Өзбек: soliq imtiyozlari</p> <p>5. Түрік: vergi yaptırımları</p> <p>6. Ағылшын: tax sanctions</p>

			<p>7. Испан: sanciones fiscales</p> <p>8. Неміс: Steuersanktionen</p> <p>9. Француз: sanctions fiscales</p>
208.	санкции экономическое	экономикалық санкциялар, экономикалық ықпалшаралар	<p>1. Экономика - грек. οἰκοσυσμός — үй шаруашылығын жүргізу өнері.</p> <p>Санкция - лат. sanctio — қатаң қаулы.</p> <p>Қаржы-шаруашылық қызметінде бұрмалаушылыққа жол берген, сол арқылы өзінің серіктестеріне және мемлекетке зиян келтірген кәсіпорындарға (ұйымдарға) қолданылатын күштеп ықпал жасау шаралары.</p> <p>2. Әзербайжан: iqtisadi sanksiyalar</p> <p>3. Қырғыз: экономикалық чаралар</p> <p>4. Өзбек: iqtisodiy sanksiyalar</p> <p>5. Түрік: ekonomik yaptırımlar</p> <p>6. Ағылшын: economic sanctions</p> <p>7. Испан: sanciones económicas</p> <p>8. Неміс: Wirtschaftssanktionen</p> <p>9. Француз: sanctions économiques</p>
209.	сводничество	жеңгетайлық	<p>1. Некесіз жыныстық қатынастарға немесе жыныстық құмарлықты басқаша нысанда қанағаттандыруға жәрдемдесу.</p> <p>2. Әзербайжан: segregation</p> <p>3. Қырғыз: бөлүштүрүү</p> <p>4. Өзбек: segregasiation</p> <p>5. Түрік: ayırım</p> <p>6. Ағылшын: pimping</p> <p>7. Испан: proxenetismo</p> <p>8. Неміс: Zuhälter</p> <p>9. Француз: proxénétisme</p>
210.	семейное законодательство	отбасылық заңнама	<p>1. Неке-отбасы және олармен байланысты қарым-қатынастарды реттеуші нормативтік құқықтық актілер жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: ailə məlumatı</p> <p>3. Қырғыз: үй-бүлө мыйзамы</p> <p>4. Өзбек: oilaviy qonunchilik</p> <p>5. Түрік: aile mevzuatı</p> <p>6. Ағылшын: family law</p> <p>7. Испан: ley familiar</p> <p>8. Неміс: Familiengesetz</p> <p>9. Француз: droit de la famille</p>
211.	сепаратизм	сепаратизм	<p>1. Сепаратизм – лат. separatus – жеке.</p>

			<p>Бөлектенуге, оқшаулануға ұмтылу; мемлекеттің бөлігін бөлшектеуге және жаңа мемлекеттік түзілім құруға немесе елдің бір бөлігіне автономия алып беруге бағытталған қозғалыс.</p> <p>2. Әзербайжан: separatism 3. Қырғыз: сепаратизм 4. Өзбек: separatika 5. Түрік: ayrılıkçılık 6. Ағылшын: separatism 7. Испан: separatismo 8. Неміс: Separatismus 9. Француз: séparationnisme</p>
212.	парламенттік сессия	парламенттік сессия	<p>1. Сессия – лат. sessio – отырыс. Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу. Парламенттің (парламент палаталарының) және оның комиссияларының пленарлық отырысы өтетін уақыт кезеңі.</p> <p>2. Әзербайжан: parlamentin sessiyasi 3. Қырғыз: парламенттин жыйыны 4. Өзбек: parlamentlik sessiyasi 5. Түрік: parlamenterin oturumu 6. Ағылшын: parliamentary session 7. Испан: sesión parlamentaria 8. Неміс: parlamentarische Sitzung 9. Француз: session parlementaire</p>
213.	системность права	құқықтың жүйелілігі	<p>1. Система - көне грек. σύστημα – тұтас, бөліктерден құралған; жалғаным, қосылыс. Құқықтың айырықша сипатының бірі, заңдарда жазылған құқықтық нормалардың өзара байланысты, үйлесімді болуы.</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq sistemi 3. Қырғыз: тутум эрежелери 4. Өзбек: huquq tizimi 5. Түрік: hukuk sistemi 6. Ағылшын: consistency of law 7. Испан: coherencia de la ley 8. Неміс: Rechtskonsistenz 9. Француз: cohérence de la loi</p>
214.	синаллагматический договор	синаллагматикалық шарт	<p>1. Азаматтық құқық теориясында: екіжақты міндеттеуші шарттың атауы. 2. Әзербайжан: sinellagmatik saziş 3. Қырғыз: өз ара келишим</p>

			<p>4. Өзбек: sinellagmatik shartnoma</p> <p>5. Түрік: sinellagmatik sözleşme</p> <p>6. Ағылшын: synallagmatic contract</p> <p>7. Испан: contrato sinalagmático</p> <p>8. Неміс: synallagmatischer Vertrag</p> <p>9. Француз: contrat synallagmatique</p>
215.	система законодательства	заңнама жүйесі	<p>1. Система - көне грек. συστήμα – тұтас, бөліктерден құралған; жалғаным, қосылыс.</p> <p>Құқықтың дереккөздерінің құрылысын көрсететін құқықтың сыртқы нысаны.</p> <p>2. Әзербайжан: qanunvericiliyə dair sistem</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам чыгаруу системасы</p> <p>4. Өзбек: qonunchilik tizimi</p> <p>5. Түрік: mevzuat sistemi</p> <p>6. Ағылшын: system of legislation</p> <p>7. Испан: sistema de legislación</p> <p>8. Неміс: System der Gesetzgebung</p> <p>9. Француз: système de législation</p>
216.	система права	құқық жүйесі	<p>1. Система - көне грек. συστήμα – тұтас, бөліктерден құралған; жалғаным, қосылыс.</p> <p>Белгілі бір бөліктерге арналған ішкі келісілген бірыңғай нормалар жеке-жеке берілетін ұлттық құқық құрылымы.</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq sistemi</p> <p>3. Қырғыз: укуктар системы</p> <p>4. Өзбек: huquq tizimi</p> <p>5. Түрік: hukuk sistemi</p> <p>6. Ағылшын: system of law</p> <p>7. Испан: sistema de derecho</p> <p>8. Неміс: Rechtssystem</p> <p>9. Француз: système de droit</p>
217.	следственный изолятор	тергеу изоляторы	<p>1. Изолятор - франц. isoler – бөлектеу.</p> <p>Бұлтартпау шарасы ретінде қамаққа алу қолданылған күдіктілер мен айыптыларды ұстап тұруға арналған мекеме.</p> <p>2. Әзербайжан: araşdirma izolatörü</p> <p>3. Қырғыз: сотко чейин кармоо изоляторлорунда</p> <p>4. Өзбек: tadqiq isolati</p> <p>5. Түрік: inceleme izolatörü</p> <p>6. Ағылшын: remand prison</p> <p>7. Испан: prisió n preventiva</p>

			8. Неміс: Untersuchungsgefängnis 9. Француз: maison d'arrêt
218.	служебное право	қызметтік құқық	1.Нормалары мемлекеттік қызметті ұйымдастыру мен өтуді реттейтін әкімшілік құқықтың кіші салаларының бірі. 2. Әзербайжан: hüquqi xidmət 3. Қырғыз: кызмат мыйзам 4. Өзбек: huquq xizmati 5. Түрік: yasal hizmet 6. Ағылшын: service law 7. Испан: ley de servicio 8. Неміс: Dienstleistungsrecht 9. Француз: droit des services
219.	служебный ценз	қызметтік ценз	1.Ценз - лат. census, censeo – тізбе жасаймын, санақ. Азаматтардың сайлау құқығын олардың атқаратын лауазымына, кәсіби қызметі немесе рухани сенімі бойынша шектеуші сайлау заңының ережесі. 2. Әзербайжан: bütün qiyməti 3. Қырғыз: мансап квалификация 4. Өзбек: office price 5. Түрік: ofis fiyatı 6. Ағылшын: service qualification 7. Испан: calificación del servicio 8. Неміс: Service-Qualifikation 9. Француз: qualification de service
220.	совокупность приговоров	үкімдердің жиынтығы	1.Қылмыстық заңнамада: бір адамға қатысты екі немесе бірнеше үкімнің шығарылуы. 2. Әзербайжан: sadıqlıklərin təqdimatı 3. Қырғыз: эгерде өкүмдөрдүн жыйындысы 4. Өзбек: huquqlarning tug'ilgani 5. Түрік: sentanslarin hazirlanmasi 6. Ағылшын: cumulative sentences 7. Испан: oraciones acumulativas 8. Неміс: kumulative Sätze 9. Француз: phrases cumulatives
221.	стандарт государствен ный	мемлекеттік стандарт	1.Стандарт - ағылшын. standard — норма, үлгі. Мемлекеттік стандарттау органы бекітетін, нормалар кешенін, стандарттауға қойылатын талаптардың ережелерін белгілейтін

			<p>нормативтік-техникалық құжат.</p> <p>2. Өзербайжан: dövlət standartı</p> <p>3. Қырғыз: мамлекеттик стандарт</p> <p>4. Өзбек: davlat standartı</p> <p>5. Түрік: devlet standardı</p> <p>6. Ағылшын: state standard</p> <p>7. Испан: estándar estatal</p> <p>8. Неміс: Staatsstandard</p> <p>9. Француз: norme d'état</p>
222.	суверенитет	егемендік	<p>1. Суверенитет – нем. Souveränität < фр. souverainete – тәуелсіздік.</p> <p>Биліктің үстемдігі мен тәуелсіздігі. Мынадай түрлерге бөлінеді: 1) мемлекеттік егемендік – ел ішіндегі мемлекеттік биліктің үстемдігі және оның сыртқы саяси қатынастарда тәуелсіздігі; 2) ұлттық егемендік – ұлттың толық билігі, оның саяси бостандығы, бөлініп шығып, дербес мемлекет құруға дейін саяси өзін өзі билеуді, т.б. қоса ұлттық өмірдің сипатын айқындаудың нақты мүмкіндігіне ие болу; 3) халықтық егемендік – халықтың толық билігі, яғни қоғам мен мемлекет істерін басқаруға барлық әлеуметтік топтардың нақты қатысуын қамтамасыз ететін әлеуметтік-экономикалық және саяси құралдарды халықтың иеленуі.</p> <p>2. Өзербайжан: suverenlik</p> <p>3. Қырғыз: бийлик</p> <p>4. Өзбек: suverenitet</p> <p>5. Түрік: egemenlik</p> <p>6. Ағылшын: sovereignty</p> <p>7. Испан: soberanía</p> <p>8. Неміс: Souveränität</p> <p>9. Француз: souveraineté</p>
223.	судебная власть	сот билігі	<p>1. Биліктерді бөлісу теориясына сәйкес мемлекеттік биліктің түбегейлі және дербес үш қызмет-міндетінің бірі; азаматтардың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қорғауға арналған билік сатысы.</p> <p>2. Өзербайжан: mühakimə</p> <p>3. Қырғыз: сот билиги</p> <p>4. Өзбек: sud tizimi</p>

			<p>5. Түрік: yargıçlar</p> <p>6. Ағылшын: judicial branch</p> <p>7. Испан: rama Judicial</p> <p>8. Неміс: Rechtsabteilung</p> <p>9. Француз: branche judiciaire</p>
224.	судебная защита	сот қорғауы	<p>1. Азаматтың конституциялық құқығы. Әрбір азаматтың ар-намысы мен қадыр-қасиетіне, өмірі мен денсаулығына, жеке басының бостандығына және мүлкіне қол сұғудан сот қорғауында болу құқығы бар;</p> <p>2. Айыпталушының (сотталушының) жауаптылығын болдырмау немесе жеңілдету мақсатымен айыптауды теріске шығаруға немесе оның көлемін азайтуға бағытталған және қылмыстық іс жүргізу заңнамасымен реттелетін заңи іс жүргізу әрекеттерінің жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: məhkəmə qorunması</p> <p>3. Қырғыз: соттук коргоо</p> <p>4. Өзбек: sud himoyasi</p> <p>5. Түрік: adli koruma</p> <p>6. Ағылшын: judicial protection</p> <p>7. Испан: protección judicial</p> <p>8. Неміс: gerichtlicher Schutz</p> <p>9. Француз: protection judiciaire</p>
225.	судебная инстанция	сот сатысы	<p>1. Инстанция – лат. instantia – тікелей жақындық, етжақын, табан. Белгілі бір құзыреттегі сотта істің қаралу сатысы. Азаматтық және қылмыстық іс жүргізуде соттар бірінші сатыдағы (шешімді немесе үкімді орындайтын), кассациялық сатыдағы (бірінші сатыдағы соттардың шешімдеріне, үкімдеріне және ұйғарымдарына жасалған шағымдар мен наразылықтар бойынша істерді қарайтын), қадағалау сатысындағы (наразылықтар бойынша істерді қарайтын) соттар түрлеріне бөлінеді.</p> <p>2. Әзербайжан: məhkəmə</p> <p>3. Қырғыз: карамагына даражасы</p> <p>4. Өзбек: sud</p> <p>5. Түрік: mahkeme</p> <p>6. Ағылшын: judicial instance</p> <p>7. Испан: instancia judicial</p>

			<p>8. Неміс: Gerichtsinstanz</p> <p>9. Француз: instance judiciaire</p>
226.	судебная медицина	сот медицинасы	<p>1. Медицина - лат. medicīna (ars), medicus, medeor - емдеймін, қолданамын.</p> <p>Құқықтық практика сұратуларына қатысты медициналық және биологиялық сипаттағы мәселелерді зерттейтін ғылым саласы.</p> <p>2. Әзербайжан: məhkəmə müalicəsi</p> <p>3. Қырғыз: соттук илим</p> <p>4. Өзбек: judicial medicine</p> <p>5. Түрік: yargi tipi</p> <p>6. Ағылшын: forensic Medicine</p> <p>7. Испан: medicina Forense</p> <p>8. Неміс: forensische Medizin</p> <p>9. Француз: médecine légale</p>
227.	судебная практика	сот практикасы	<p>1. Практика – көне грек. практиκή (χρήσις) – практикалық (қолдану), практикός – іскер, қоданыстағы, практикалық, πράσσω – өту, істеу, жұмыс жасау.</p> <p>Роман-герман құқықтық жүйесіне жататын елдерде қандай да бір мәселелер бойынша соттар (ең алдымен жоғарғы) шешімінің жиынтығын білдіретін ұғым.</p> <p>2. Әзербайжан: məhkəmə təcübəsi</p> <p>3. Қырғыз: сотто териштирүү</p> <p>4. Өзбек: judicial practice</p> <p>5. Түрік: yargili uygulama</p> <p>6. Ағылшын: arbitrage practice</p> <p>7. Испан: práctica de arbitraje</p> <p>8. Неміс: Arbitrage-Praxis</p> <p>9. Француз: pratique d'arbitrage</p>
228.	судебная психиатрия	сот психиатриясы	<p>1. Психиатрия – көне грек. ψυχή – дем, рух, жан.</p> <p>Қылмыстық және азаматтық құқықтың белгілі бір мәселелеріне қатысты психикалық бұзылыстарды зерттейтін медицина ғылымының саласы.</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq psikiyasi</p> <p>3. Қырғыз: соттук психиатрия</p> <p>4. Өзбек: judicial psychiatry</p> <p>5. Түрік: jud amaçli psikiyat</p> <p>6. Ағылшын: forensic psychiatry</p> <p>7. Испан: psiquiatria forense</p> <p>8. Неміс: forensische Psychiatrie</p>

			9. Француз: <i>psychiatrie légale</i>
229.	судебная система	сот жүйесі	<p>1. Система - көне грек. <i>συστήμα</i> – тұтас, бөліктерден құралған; жалғаным, қосылыс.</p> <p>Мемлекеттің барлық соттарының жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>məhkəmə sistemi</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>сот системасы</i></p> <p>4. Өзбек: <i>sud tizimi</i></p> <p>5. Түрік: <i>yargi sistemi</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>judicial system</i></p> <p>7. Испан: <i>sistema judicial</i></p> <p>8. Неміс: <i>Rechtssystem</i></p> <p>9. Француз: <i>système judiciaire</i></p>
230.	судебная токсикология	сот токсикологиясы	<p>1. Токсикология – лат. <i>toxicus</i>, лат. <i>toxicum</i> – яд.</p> <p>Өлтіру, өзін-өзі өлтіру немесе өндірісте және тұрмыста жазатайым жағдайлардың салдарынан болатын өлтіру мақсатында уланды зерттейтін сот медицинасы мен токсикология саласы.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>axtar toksikoloji</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>соттук токсикология</i></p> <p>4. Өзбек: <i>axborot toksikoloji</i></p> <p>5. Түрік: <i>adli toksikoloji</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>forensic toxicology</i></p> <p>7. Испан: <i>toxicologia forense</i></p> <p>8. Неміс: <i>forensische Toxikologie</i></p> <p>9. Француз: <i>toxicologie médico-légale</i></p>
231.	судебное поручение	сот тапсырмасы	<p>1. Істі қарап жатқан соттың екінші бір сотқа (соның ішінде шетелдік сотқа) оның аумағында белгілі бір процестік іс-қимылдарды жүргізуді тапсыруы (құжаттарды тапсыру, куәгерден жауап алу, оқиға орнын қарап-тексеру және т.б.).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>məktub rogatory</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>катты туура эмес</i></p> <p>4. Өзбек: <i>xatni yolg'on</i></p> <p>5. Түрік: <i>mektup istinabe</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>letter rogatory</i></p> <p>7. Испан: <i>carta rogatoria</i></p> <p>8. Неміс: <i>Brief Rechtshilfe</i></p> <p>9. Француз: <i>lettre rogatoire</i></p>
232.	судебное право	сот құқығы	<p>1) сот прецеденттері (прецеденттік құқық), сот практикасы, конституциялық сот</p>

			<p>шешімдері және басқа да сот актілері арқылы жасалатын құқық; 2)сот құрылымын және сот ісін жүргізуді реттеуші нормалар жиынтығы. 2. Өзербайжан: məhkəmə qanunları 3. Қырғыз: сот мыйзамы 4. Өзбек: sud qonuni 5. Түрік: adli hukuk 6. Ағылшын: judicial law 7. Испан: derecho judicial 8. Неміс: Justizrecht 9. Француз: droit judiciaire</p>
233.	судебное следствие	сот тергеуі	<p>1.Қылмыстық процесте: айыпталушы, сотталушы, қорғаушы, жәбірленуші, азаматтық қуынымшы, азаматтық жауапкер және олардың өкілдерінің қатысуымен соттың дәлелдемелерді зерттеуінен тұратын, соттық талқылаудың екінші бөлігі. 2. Өзербайжан: məhkəmə nəticəsi 3. Қырғыз: соттук териштирүү 4. Өзбек: judicial natijalar 5. Түрік: yargi sonuçlari 6. Ағылшын: judicial investigation 7. Испан: investigacion judicial 8. Неміс: gerichtliche Untersuchung 9. Француз: enquête judiciaire</p>
234.	суицид	суицид	<p>1.Суицид (лат. sui – өзінді + caedere – өлтіру) – қасақана өзінді өз өміріңнен айыру. 2. Өзербайжан: intihar 3. Қырғыз: өзүн өзү өлтүрүү 4. Өзбек: o'z joniga qasd qilish 5. Түрік: intihar 6. Ағылшын: suicide 7. Испан: suicidio 8. Неміс: Selbstmord 9. Француз: suicide</p>
235.	суицидология	суицидология	<p>1.Суицид – лат. sui – өзінді + caedere – өлтіру; логия – лат. logos – «сөз, сөйлеу». Өзіне-өзі қол жұмсау оқиғаларын теріс ауытқушылық мінез-құлық ретінде қарастыратын ілім.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: suicidoloji</p> <p>3. Қырғыз: суицидология</p> <p>4. Өзбек: suicidologia</p> <p>5. Түрік: suicidology</p> <p>6. Ағылшын: suicidology</p> <p>7. Испан: suicidología</p> <p>8. Неміс: Suizidologie</p> <p>9. Француз: suicidologie</p>
236.	суперарбитр	супертөреші	<p>1. Суперарбитр – лат. super – үстінде; лат. arbiter – бақылаушы, куә, төреші.</p> <p>Аралық (третей) соттың мүшелері (төрешілер) сайлайтын төраға, ол аралық (третей) судьялар арасында келіспеушілік туындаған жағдайда дауды түпкілікті шешеді.</p> <p>2. Өзөрбайжан: superarbiter</p> <p>3. Қырғыз: суперарбитр</p> <p>4. Өзбек: superarbiter</p> <p>5. Түрік: hakem</p> <p>6. Ағылшын: suicidology</p> <p>7. Испан: suicidología</p> <p>8. Неміс: Suizidologie</p> <p>9. Француз: suicidologie</p>
237.	таможенный документ	кедендік құжат	<p>1. Таможня – түркі. – таңба. Документ – лат. documentum – үлгі, куәлік, дәлелдеме.</p> <p>Кедендік рәсімдеуді жүзеге асыруды растайтын құқықтық ережелерге сәйкес нысанда және мазмұнда толтырылған құжат.</p> <p>2. Өзөрбайжан: gücləsi diqqət</p> <p>3. Қырғыз: бажы документтери</p> <p>4. Өзбек: bojxona hujjati</p> <p>5. Түрік: özel belgeler</p> <p>6. Ағылшын: customs document</p> <p>7. Испан: documento de aduana</p> <p>8. Неміс: Zolldokument</p> <p>9. Француз: document douanier</p>
238.	тендерное законодательство	тендерлік заңнама	<p>1. Тендер – ағылшын. tender, tend – қызмет көрсету.</p> <p>Мемлекет атынан мердігерлік сауданы дайындау, ұйымдастыру және өткізу процесін регламенттеуші нормативтік құжаттар жүйесі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: tender qanunvericiliyi</p> <p>3. Қырғыз: тендер мыйзамы</p>

			<p>4. Өзбек: tender qoidalari</p> <p>5. Түрік: ihale mevzuati</p> <p>6. Ағылшын: tender legislation</p> <p>7. Испан: legislación de licitaciones</p> <p>8. Неміс: Ausschreibungsgesetzgebung</p> <p>9. Француз: législation sur les appels d'offres</p>
239.	территория государственная	мемлекет аумағы	<p>1. Территория – лат. territorium – аумақ. Қандай да бір мемлекеттің билігінде болатын, оның егемендігіне қарасты жер кеңістігінің бөлігі.</p> <p>2. Әзербайжан: dövlət əməkdaşi</p> <p>3. Қырғыз: мамлакат территориясы</p> <p>4. Өзбек: davlat terroroti</p> <p>5. Түрік: devlet bölgesi</p> <p>6. Ағылшын: state territory</p> <p>7. Испан: territorio estatal</p> <p>8. Неміс: Staatsgebiet</p> <p>9. Француз: territoire de l'Etat</p>
240.	территория международная	халықаралық аумақ	<p>1. Территория - лат. territorium – аумақ. Қандай да бір мемлекетке тиесілі емес, бүкіл адамзаттың, барлық мемлекеттердің ортақ пайдалануында болатын және құқықтық мәртебесі мен режімі халықаралық құқықпен белгіленетін мемлекеттік аумағынан тыс жатқан географиялық кеңістік.</p> <p>2. Әзербайжан: territory international</p> <p>3. Қырғыз: эл аралык жер</p> <p>4. Өзбек: territory xalqaro</p> <p>5. Түрік: uluslararası bölgesi</p> <p>6. Ағылшын: international territory</p> <p>7. Испан: territorio internacional</p> <p>8. Неміс: internationales Territorium</p> <p>9. Француз: territoire international</p>
241.	террорист	терроршы	<p>1. Террор – лат. terror-қорқыныш, үрей, сұмдық. Террористік іс-әрекетті жүзеге асыруға қатысушы адам.</p> <p>2. Әзербайжан: terrorist</p> <p>3. Қырғыз: террорчу</p> <p>4. Өзбек: terrorist</p> <p>5. Түрік: terörist</p> <p>6. Ағылшын: terrorist</p> <p>7. Испан: terrorista</p> <p>8. Неміс: Terrorist</p>

			9. Француз: terroriste
242.	террористическая группа	террорлық топ	<p>1.Террор – лат. terror-қорқыныш, үрей, сұмдық. Группа – нем. Gruppe. Бір немесе бірнеше террористік қылмыс жасау мақсатын көздейтін ұйымдасқан топ.</p> <p>2. Әзербайжан: terrorik qrupu 3. Қырғыз: террористтик топтор 4. Өзбек: terrorchilar guruhi 5. Түрік: terör grubu 6. Ағылшын: terrorist group 7. Испан: grupo terrorista 8. Неміс: Terroristengruppe 9. Француз: groupe terroriste</p>
243.	террористическая организация	террорлық ұйым	<p>1.Террор – лат. Terror-қорқыныш, үрей, сұмдық. Организация – лат. organizo – ұйымдастыру. Террористік іс-әрекетті жүзеге асыратын не өзінің іс-әрекетінде терроризмді пайдалану мүмкіндігін мойындайтын, оған қатысты террористік ұйым деп тану туралы сот шешімі қабылданған және заңды күшіне енген ұйым.</p> <p>2. Әзербайжан: terror təşkilati 3. Қырғыз: террористтик уюмдар 4. Өзбек: terror tashkiloti 5. Түрік: terörist organizasyon 6. Ағылшын: terrorist organization 7. Испан: organización terrorista 8. Неміс: Terrororganisation 9. Француз: organisation terroriste</p>
244.	технический комитет по стандартизации	стандарттау жөніндегі техникалық комитет	<p>1.Комитет – лат. comitatus – ілесетін, алып жүретін Техника – грек. techne – өнер, кәсіп, шеберлік Стандарт – ағыл. standard – норма, үлгі Бекітілген стандарттау объектілері немесе қызмет бағыттары бойынша стандарттарды әзірлеу және мемлекеттік техникалық реттеу жүйесін құруға қатысу үшін ерікті негізде экономика салаларында құрылатын консультациялық-кеңесші орган («Техникалық реттеу туралы» 2004 жылғы 9</p>

			<p>карашадағы № 603 ҚРЗ 1-бап)</p> <p>2. Өзербайжан: standartlaşdırma üzrə texniki komitə</p> <p>3. Қырғыз: стандартташтыруу боюнча техникалык комитет</p> <p>4. Өзбек: standartlash bo'yicha texnik qo'mita</p> <p>5. Түрік: standardizasyon için teknik komite</p> <p>6. Ағылшын: technical committee for standardization</p> <p>7. Испан: comité técnico de normalización</p> <p>8. Неміс: Technisches Komitee für Normung</p> <p>9. Француз: comité technique de normalisation</p>
245.	торговое право	сауда құқығы	<p>1.Көптеген шетелдік мемлекеттерде азаматтық құқықтан бөлектенген, саудасаттық және кәсіпкерлік қызметті реттеуші құқық саласы.</p> <p>2. Өзербайжан: ticarət qanunu</p> <p>3. Қырғыз: ишкердик укугу</p> <p>4. Өзбек: savdo huquqi</p> <p>5. Түрік: ticaret hukuku</p> <p>6. Ағылшын: commercial law</p> <p>7. Испан: ley comercial</p> <p>8. Неміс: Handelsrecht</p> <p>9. Француз: droit commercial</p>
246.	уголовное наказание	қылмыстық жаза	<p>1.Соттың үкімі бойынша тағайындалатын мемлекеттік мәжбүрлеу шарасы. Жаза қылмыс жасауға кінәлі деп танылған адамға қолданылады және адамды құқықтары мен бостандықтарынаң заңда көзделген айыру немесе оларды шектеу болып табылады. (ҚР ҚК 38 б.)</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət cəzası</p> <p>3. Қырғыз: кылмыш жаза</p> <p>4. Өзбек: jinoiy jazo</p> <p>5. Түрік: cezaî ceza</p> <p>6. Ағылшын: criminal penalty</p> <p>7. Испан: pena criminal</p> <p>8. Неміс: strafrechtliche Sanktion</p> <p>9. Француз: sanction pénale</p>
247.	уголовный закон	қылмыстық заң	<p>1.Парламент қабылдайтын нормативтік-құқықтық акт (қылмыстық құқықтың жалпы ережелері бекітілетін, қандай қоғамда қауіпті әрекеттер қылмыс болып табылатын және соған байланысты жаза тағайындалатын</p>

			<p>жалпы ережелер).</p> <p>2. Өзербайжан: Cəza Qanunu</p> <p>3. Қырғыз: Жаза мыйзамы</p> <p>4. Өзбек: Jinoiy qonun</p> <p>5. Түрік: Ceza Hukuku</p> <p>6. Ағылшын: Criminal law</p> <p>7. Испан: Derecho penal</p> <p>8. Неміс: Strafrecht</p> <p>9. Француз: Loi criminelle</p>
248.	указное право	жарлық құқығы	<p>1) мемлекет басшысының жарлық шығару құқығы;</p> <p>2) мемлекет басшысы шығарған қолданыстағы жарлықтар жиынтығы.</p> <p>2. Өзербайжан: bireysiz right</p> <p>3. Қырғыз: указ мыйзамы</p> <p>4. Өзбек: shaxsiy huquq</p> <p>5. Түрік: bireysel sağ</p> <p>6. Ағылшын: decree right</p> <p>7. Испан: decreto derecho</p> <p>8. Неміс: Dekret richtig</p> <p>9. Француз: décret droit</p>
249.	уличная преступность	көшедегі қылмыстылық	<p>1.Қоғамдық орындарда жасалатын барлық құқықбұзушылықтарды қамтитын криминалистік ұғым.</p> <p>2. Өзербайжан: sokak crime</p> <p>3. Қырғыз: көче қылмышы</p> <p>4. Өзбек: sirad jamoasi</p> <p>5. Түрік: sokak suyu</p> <p>6. Ағылшын: street crime</p> <p>7. Испан: crimen de calle</p> <p>8. Неміс: Straßenkriminalität</p> <p>9. Француз: crime de rue</p>
250.	управляющий	басқарушы	<p>1.Қайсыбір мекеменің, ұйымның, шаруашылықтың істерін жүргізуші; жауапты басшы; корпорацияның істеріне күнделікті басшылықты жүзеге асырушы және директорлар басқармасының шешімдерін іске асырушы жоғары лауазымды тұлға.</p> <p>2. Өзербайжан: menecer</p> <p>3. Қырғыз: бачкаручу</p> <p>4. Өзбек: menejeri</p> <p>5. Түрік: müdür</p> <p>6. Ағылшын: manager</p>

			<p>7. Испан: gerente 8. Неміс: Manager 9. Француз: directeur</p>
251.	уловия патентоспособности	патентке қабілеттілік шарттары	<p>1. Патент – орта ғасырлық лат. litterae patentes – грамота, марпат; лат. patens – ашық Өнеркәсіптік меншік объектілеріне құқықтық қорғауды берудің ҚР патент заңында көзделген шарттары («ҚР патент заңы» 1999 жылғы 16 шілдедегі № 427-І ҚРЗ 1-бап) 2. Әзербайжан: patentləşdirmə şərtləri 3. Қырғыз: патентке жарамдуулугунун шарттары 4. Өзбек: patentga layoqatlilik shartlari 5. Түрік: patent verilebilirlik koşullari 6. Ағылшын: conditions of patentability 7. Испан: condiciones de patentabilidad 8. Неміс: Bedingungen der Patentierbarkeit 9. Француз: conditions de brevetabilité</p>
252.	участники конституционного производства	конституциялық іс жүргізуге қатысушылар	<p>1. Конституция – лат. constitutio – құрылым. Өтініштері бойынша конституциялық іс қозғалып отырған мына адамдар мен органдар танылады: Республика Президенті; Парламент Сенатының Төрағасы; Парламент Мәжілісінің Төрағасы; өздерінің жалпы санының кемінде бестен бірі болатын Парламент депутаттары; Премьер-Министр; Республика соттары; актілерінің конституциялылығы тексерілетін мемлекеттік органдар мен лауазымды адамдар (1995 жылғы 29 желтоқсандағы № 2737 «ҚР Конституциялық Кеңесі туралы» ҚР ҚЗ 20-бап) 2. Әзербайжан: Konstitusiyacılar 3. Қырғыз: конституциялук өндүрүшү қатышуучулары 4. Өзбек: Konstitutsiyaviy tuzum 5. Түрік: anayasal işlemlerin katılımcıları 6. Ағылшын: participants in constitutional proceedings 7. Испан: participantes en procesos constitucionales 8. Неміс: Teilnehmer an Verfassungsverfahren 9. Француз: participants aux procédures constitutionnelles</p>

253.	факты, имеющие юридическое значение	заңи маңызы бар фактілер	<p>Юридический - лат. jus-құқық. Факт – лат. factum-жасалған, іс-әрекет, қылық.</p> <p>Сот анықтайтын фактілер, азаматтардың немесе заңды тұлғалардың жеке не мүліктік құқықтарының туындауы, өзгеруі немесе тоқтатылуы осы фактілерге байланысты. Сот мынадай фактілерді анықтау туралы істерді қарайды: 1) адамдардың туыстық қатынастары; 2) адамның біреудің асырауында болуы; 3) тууды, бала (қыз) асырап алуды, некелесуді, ажырасуды және қайтыс болуды тіркеу; 4) құқық белгілейтін құжаттардың (әскери құжаттарды, паспорттарды, жеке куәліктерді және азаматтық хал актілерін жазу органдары беретін куәліктерді қоспағанда, құжатта көрсетілген аты, әкесінің аты немесе тегі осы адамның паспортында немесе жеке куәлігінде, немесе туу туралы куәлігінде көрсетілген атқа, әкесінің атына немесе тегіне сәйкес келмейтін адамдікі екендігі; 5) мүлікті меншік, шаруашылық жүргізу және оралымды басқару құқықтары негізінде иелену, пайдалану және (немесе) оған билік ету; 6) жазатайым жағдай; 7) азаматтық хал актілерін жазу органдары қайтыс болу оқиғасын тіркеуден бас тартқан жағдайда адамның белгілі бір уақытта белгілі бір мән-жайларда қайтыс болуы; 8) мұрагерлікті қабылдау және мұрагерліктің ашылу орны; 9) егер заңдарда оларды анықтауды өзгеше тәртібі көзделмесе, басқа да заңи маңызы бар фактілерді анықтау.</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi əhəmiyyət kəsb edən faktlar</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык мааниге ээ болгон маалыматтар</p> <p>4. Өзбек: huquqiy ahamiyatga molik fakt</p> <p>5. Түрік: yasal öneme sahip gerçekler</p> <p>6. Ағылшын: facts of legal significance</p> <p>7. Испан: hechos de importancia legal</p> <p>8. Неміс: Tatsachen von rechtlicher Bedeutung</p> <p>9. Француз: faits d'importance juridique</p>
254.	федерализм	федерализм	<p>1.Федерализм – фр. federalisme.</p> <p>1) мемлекеттің аумақтық ұйымдасу</p>

			<p>нысанының бірі;</p> <p>2) федеративтік құрылымды қолдайтын саяси қозғалыс.</p> <p>2. Әзербайжан: federalizm</p> <p>3. Қырғыз: федерализм</p> <p>4. Өзбек: federalizm</p> <p>5. Түрік: federalizm</p> <p>6. Ағылшын: federalism</p> <p>7. Испан: federalismo</p> <p>8. Неміс: Föderalismus</p> <p>9. Француз: fédéralisme</p>
255.	цели уголовного наказания	қылмыстық жазаның мақсаттары	<p>1.Адам мен азаматтың құқығымен бостандықтарын, меншікті қорғау, қоғамдық тәртіпті және қоршаған ортаның қауіпсіздігін қорғау, конституция негізінде қылмыстық қол сұғулардан әлемді және адам баласын қорғау және қауіпсіздігін қамтамасыз ету, сонымен бірге қылмыстарды ескерту.</p> <p>2. Әзербайжан: cəza cəzalarının məqsədi</p> <p>3. Қырғыз: жазык жазасын максаты</p> <p>4. Өзбек: jinoiy jazo maqsadlari</p> <p>5. Түрік: cezai cezanın amaçları</p> <p>6. Ағылшын: purposes of criminal punishment</p> <p>7. Испан: fines del castigo penal</p> <p>8. Неміс: Zwecke der strafrechtlichen Bestrafung</p> <p>9. Француз: fins de la sanction pénale</p>
256.	шариатский суд	шариғат соты	<p>1.Шариат – араб. شريعة – путь.</p> <p>Мұсылман мемлекеттеріндегі сот төрелегі органы.</p> <p>2. Әзербайжан: shariat məhkəməsi</p> <p>3. Қырғыз: бандунг соту</p> <p>4. Өзбек: shariat məhkəməsi</p> <p>5. Түрік: shariat court</p> <p>6. Ағылшын: sharia court</p> <p>7. Испан: corte de la sharia</p> <p>8. Неміс: Scharia Gericht</p> <p>9. Француз: tribunal de la charia</p>
257.	экологическое право	экологиялық құқық	<p>1.Экология - грек. oikos – үй; logos – ілім.</p> <p>Құқықтың кешенді саласы, табиғи ресурстарды қорғау және ұтымды пайдалану саласындағы қатынастарды реттеуші заңи нормалардың жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: ətraf mühitin mühafizəsi</p>

			<p>3. Қырғыз: айлана-чөйрөнү коргоо</p> <p>4. Өзбек: atrof-muhit huquqlari</p> <p>5. Түрік: çevre haklari</p> <p>6. Ағылшын: environmental law</p> <p>7. Испан: ley del Medio Ambiente</p> <p>8. Неміс: umweltgesetz</p> <p>9. Француз: loi environnementale</p>
258.	экономический волюнтаризм	экономикалық волюнтаризм экономикалық жосықсыздық, экономикалық белден басушылық	<p>1. Экономика - грек. οἰκονομος — үй шаруашылығын жүргізу өнері. Волюнтаризм – лат. voluntarius-өз еркімен, өз қалауымен әрекет ететін. Шаруашылық практикада, экономикалық көкейтесті мәселелерді шешуде объективтік жағдайлар мен ғылыми негізделген ұсыныстарды, нақты мүмкіндіктерді мансұқ етіп белден басушылық. Басқарушылық шешімдерді қабылдауда, кадрларды іріктеу мен орналастыруда көбінесе белден басуға жол беретін төрешілдік басқару жүйесінің өзі.</p> <p>2. Әзербайжан: iqtisadi könüllülük</p> <p>3. Қырғыз: экономикалық ықтыярдуулук</p> <p>4. Өзбек: iqtisodiy voluntarizm</p> <p>5. Түрік: ekonomik gönüllülük</p> <p>6. Ағылшын: economic voluntarism</p> <p>7. Испан: voluntarismo económico</p> <p>8. Неміс: wirtschaftlicher Freiwilligendienst</p> <p>9. Француз: volontarisme économique</p>
259.	юридическое население	заңды тұрғын халық	<p>1. Юридический – лат. jus – құқық, заңды Тұрғын халық санаттарының бірі, белгілі бір елді мекенмен тіркелудің қайсыбір ережелері арқылы, мыс., тіркеліммен байланысқан адамдарды біріктіретін жиынтық.</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi əhali</p> <p>3. Қырғыз: укуктук калк</p> <p>4. Өзбек: huquqiy aholi</p> <p>5. Түрік: yasal nüfus</p> <p>6. Ағылшын: legal population</p> <p>7. Испан: población legal</p> <p>8. Неміс: legale Bevölkerung</p> <p>9. Француз: population légale</p>
260.	юрисдикция налоговая	салық юрисдикциясы, салықтық хукім, салық	<p>1. Юрисдикция – лат. jurisdictio – заңды. Мемлекеттік салық органдарының құқықтық дауларды және салықтық құқық бұзушылық туралы істерді шешу жөніндегі</p>

		хүкімі	өкілеттіктерінің заңнамада белгіленген жиынтығы қолданылатын құқықтық ая. 2. Әзербайжан: vergi yurisdiksiyası 3. Қырғыз: салық жазасы 4. Өзбек: soliq yurisdiksiyasi 5. Түрік: vergi yetkisi 6. Ағылшын: tax jurisdiction 7. Испан: jurisdicción fiscal 8. Неміс: Steuerhoheit 9. Француз: juridiction fiscale
261.	юрисдикция обязательная	міндетті юрисдикция, міндетті хүкім	1.Юрисдикция – лат. jurisdictio – заңды Мемлекет аралық шартқа қатысушылардың өздерінің арасында кез келген немесе кейбір мәселелер бойынша туындаған дауларды шартта белгіленген халықаралық сот немесе төрелік органның қарауына беруді өзіне ерікті түрде қабылдайтын міндеттілігі. 2. Әзербайжан: məcburi yurisdiksiya 3. Қырғыз: милдеттүү түрдө укук 4. Өзбек: majburiy yurisdiksiya 5. Түрік: zorunlu yargı yetkisi 6. Ағылшын: jurisdiction compulsory 7. Испан: jurisdicción obligatoria 8. Неміс: Gerichtsstand obligatorisch 9. Француз: juridiction obligatoire
262.	язык актов государственн ых органов	мемлекеттік органдар актілерінің тілі	1.Орган - көне грек. ὄργανον-құрал. Мемлекеттік органдардың актілері мемлекеттік тілде әзірленіп, қабылданады, қажет болған жағдайда, мүмкіндігінше, басқа тілдерге аударылуы қамтамасыз етіле отырып, оларды әзірлеу орыс тілінде жүргізілуі мүмкін. 2. Әзербайжан: dövlət orqanlarının aktları 3. Қырғыз: мамлекеттик органдардын тили 4. Өзбек: davlat organlari akkreditatsiya qilingan til 5. Түрік: devlet organlarının eylem dili 6. Ағылшын: language of government acts 7. Испан: lenguaje de los actos gubernamentales 8. Неміс: Sprache der Regierungsakte 9. Француз: le langage des actes gouvernementaux
263.	язык в вооруженных	қарулы күштер мен	1.Орган - көне грек. ὄργανον — құрал. Акт – от лат. actus- әрекет.

	<p>силах и правоохранных органах</p>	<p>құқық қорғау органдарын дағы тіл</p>	<p>Қазақстан Республикасының Қарулы күштерінде, сондай-ақ әскери және әскерилендірілген құрамалардың барлық түрінде, мемлекеттік бақылау мен қадағалау, азаматтарды құқықтық қорғау ұйымдарында және құқық қорғау органдарында мемлекеттік тілдің және орыс тілінің қолданылуы қамтамасыз етіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: silahlı qüvvələr və hüquq-mühafizə orqanlarının dili</p> <p>3. Қырғыз: куралдуу күчтөрдүн жана укук коргоо органдарынын жана тил</p> <p>4. Өзбек: qurolli kuchlar va huquq-tartibot idoralarida tilni o'rganish</p> <p>5. Түрік: silahlı kuvvetler ve kolluk kuvvetlerinde dil</p> <p>6. Ағылшын: language in the military and law enforcement</p> <p>7. Испан: lenguaje en el ejército y las fuerzas del orden</p> <p>8. Неміс: Sprache im Militär und in der Strafverfolgung</p> <p>9. Француз: langue dans l'armée et les forces de l'ordre</p>
264.	<p>язык в государственной и негосударственной организациях и органах местного самоуправления</p>	<p>мемлекеттік және беймемлекеттік ұйымдар мен жергілікті өзін-өзі басқару органдарын дағы тіл</p>	<p>Орган - көне грек. ὄργανον-құрал.</p> <p>Организация - лат. organizo- ұйымдастыру.</p> <p>Мемлекеттік тіл Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдарының, ұйымдарының жұмыс және іс қағаздарын жүргізу тілі болып табылады, орыс тілі қазақ тілімен тең қолданылады. Беймемлекеттік ұйымдардың жұмысында мемлекеттік тіл және қажет болған жағдайда басқа тілдер қолданылады.</p> <p>Әзербайжан: dövlət və qeyri-dövlət qurumlarında və yerli özünüidarəetmə orqanlarında dil,</p> <p>Өзбек: davlat va nodavlat tashkilotlari va mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlarida til мамлекеттик жана мамлекеттик эмес</p> <p>Қырғыз: уюмдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен тил</p> <p>Түрік:devlet ve devlet dışı örgütlerde ve yerel özerk yönetim organlarında dil</p>

265.	язык в сфере образования, науки, культуры и средствах массовой информации	білім беру, ғылым, мәдениет және бұқаралық ақпарат құралдары саласындағы тіл	<p>1.Сфера – көне грек. σφαῖρα-шар, доп, өзек.</p> <p>Культура - лат. cultura — өндіру, тәрбиелеу, білім беру, дамыту.</p> <p>Информация – лат. informātiō – түсіндіру, ұсыну, бір нәрсе туралы түсінік.</p> <p>Қазақстан Республикасында мемлекеттік тілде, ал ұлт топтары жинақы тұратын жерлерде солардың тілдерінде жұмыс істейтін мектепке дейінгі балалар мекемелерін құру қамтамасыз етіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: təhsil, elm, mədəniyyət və media sahəsində dil</p> <p>3. Қырғыз: билим берүү, илим, маданият жана маалымат каражаттарынын тили</p> <p>4. Өзбек: ta'lim, ilm-fan, madaniyat va ommaviy axborot vositalari sohasidagi tillarni o'rganish</p> <p>5. Түрік: eğitim, bilim, kültür ve medya alanında dil</p> <p>6. Ағылшын: language in education, science, culture and the media</p> <p>7. Испан: el lenguaje en la educación, la ciencia, la cultura y los medios</p> <p>8. Неміс: Sprache in Bildung, Wissenschaft, Kultur und Medien</p> <p>9. Француз: la langue dans l'éducation, la science, la culture et les médias</p>
266.	язык ведения документации	құжаттама жүргізу тілі	<p>1.Документ – лат. documentum – үлгі, куәлік, дәлелдеме.</p> <p>Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары жүйесінде, ұйымдарында, меншік нысанына қарамастан, статистикалық-есеп, қаржы және техникалық құжаттама жүргізу мемлекеттік тілде және орыс тілінде қамтамасыз етіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: sənədlərin dili</p> <p>3. Қырғыз: документтердин тили</p> <p>4. Өзбек: hujjat tili</p> <p>5. Түрік: doküman dili</p> <p>6. Ағылшын: documentation language</p> <p>7. Испан: idioma de documentación</p> <p>8. Неміс: Dokumentations-sprache</p> <p>9. Француз: langue de la documentation</p>
267.	администрати	әкімшілік	<p>1.Администрация – лат. administratio –</p>

	вное задержание	ұстап алу, әкімшілік ұстау	<p>басқару, басшылық Әкімшілік ұстау – жеке адамды жеке бас бостандығынан, атап айтқанда, оның құқыққа қарсы әрекеттерін тыю мақсатында белгілі бір уақыт ішінде арнаулы орында мәжбүрлеп ұстай отырып, іс-әрекет және жүріп-тұру бостандығынан уақытша айыру (2001 жылғы 30 қаңтардағы № 155 ҚР ӘКБТК 620 - бап).</p> <p>2. Әзербайжан: inzibati həbs 3. Қырғыз: башкаруу кармоо 4. Өзбек: ma'muriy hibsga 5. Түрік: idari gözaltı 6. Ағылшын: administrative detention 7. Испан: detención administrativa 8. Неміс: Verwaltungshaft 9. Француз: détention administrative</p>
268.	административный процесс	әкімшілік процесс, әкімшілік іс жүргізу	<p>1. Администрация – лат. administratio – басқару, басшылық Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс Нақты жеке әкімшілік істерді қарайтын және шешетін өкілетті субъектілердің нормативті реттелген әрекеттерінің тәртібі (http://1referat.kz/aleumettanu-sayasattanu/akimshilik-quyqg-buzushylyq-turaly-ister-bojynsha-ondirister-tusinigi-ereksheligi-zhane-kezenderi.html).</p> <p>2. Әзербайжан: inzibati proses 3. Қырғыз: башкаруу тартиби 4. Өзбек: ma'muriy jarayon 5. Түрік: idari işlem 6. Ағылшын: administrative process 7. Испан: proceso administrativo 8. Неміс: Verwaltungsprozess 9. Француз: processus administratif</p>
269.	буквальное толкование	дәлме-дәл түсінік беру, дәлме-дәл түсіндіру	<p>Дәлме-дәл түсіндіру деп заңның өз мәтіні мен заң нормаларының оның мазмұнына және мәнісіне, оның сөйлем құрамына тура келетін түсіндіруді айтамыз (http://bigox.kz/kylmystyk-zandy-tusindiru/).</p> <p>2. Әзербайжан: hərfi şərh 3. Қырғыз: кадимки чечмелөө 4. Өзбек: so'zma-so'z talqin 5. Түрік: literal yorumlanması 6. Ағылшын: literal interpretation</p>

			<p>7. Испан: interpretación literal 8. Неміс: wörtliche Interpretation 9. Француз: interprétation littérale</p>
270.	бюрократия	бюрократия, төрешілдік	<p>Бюрократия- франц.-bureau, грек.– kratos, сөзбе-сөз кеңседегі үстемдік дегенді білдіреді – орталықтандырылған үкімет органдарының қолында барлық билік шоғырланған елдердегі мемлекеттік басқару (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>Төрешілдік. зат. 1. Мансап сүйгіштік, лауазымқұмарлық, әкімшілдік. 2. сөйл. Қағазбастылық, кеңсешілдік, формализмге бой ұрушылық (ҚС, 1275). 2. Әзербайжан: bürokratiya 3. Қырғыз: бюрократия 4. Өзбек: rasmiyatchilik 5. Түрік: bürokrasi 6. Ағылшын: bureaucracy 7. Испан: burocracia 8. Неміс: Bürokratie 9. Француз: bureaucratie</p>
271.	валютная политика	валюталық саясат	<p>Валюта – итал. valuta Политика – көне грек. πολιτική – мемлекеттік қызмет. Валюталық саясат – мемлекеттік органдардың, орталық банктің және қаржы мекемелерінің, сондай-ақ халықаралық валюта-қаржы мекемелері мен ұйымдарының валюталық қарым-қатынастар саласында жүзеге асыратын экономикалық, құқықтық және ұйымдық шараларының жиынтығы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Валюта_саясаты).</p> <p>2. Әзербайжан: pul siyasəti 3. Қырғыз: акча-кредит саясаты 4. Өзбек: pul-kredit siyosati 5. Түрік: para politikası 6. Ағылшын: monetary policy 7. Испан: la política monetaria 8. Неміс: Geldpolitik 9. Француз: politique monétaire</p>
272.	валютное законодательство	валюталық заңнама	<p>Валюта – итал. valuta Валюталық заңнама – валюталық реттеу мен валюталық бақылау саласында қолданылатын құқықтық актілердің жиынтығы</p>

			<p>(https://kk.wikipedia.org/wiki/Валюталық_заңдар).</p> <p>2. Өзербайжан: valyuta qanunvericilik</p> <p>3. Қырғыз: алмашуу мыйзам</p> <p>4. Өзбек: valyuta qonunchiligi</p> <p>5. Түрік: döviz mevzuatı</p> <p>6. Ағылшын: Currency legislation</p> <p>7. Испан: Legislación cambiaria</p> <p>8. Неміс: Währungsgesetzgebung</p> <p>9. Француз: Législation monétaire</p>
273.	вербальная нота	вербальды нота	<p>Вербаль – лат. verbum – сөз</p> <p>Нота – лат. nōta – белгі, ерекше белгі.</p> <p>Вербальды нота – мазмұны баса көңіл аударуды қажетсінетін, бірақ жариялауға жатпайтын өте маңызды дипломатиялық құжат (https://kk.wikipedia.org/wiki/Вербальды_нота).</p> <p>2. Өзербайжан: şifahi qeyd</p> <p>3. Қырғыз: оозеки эскертүү</p> <p>4. Өзбек: og'zaki eslatma</p> <p>5. Түрік: sözlü notu</p> <p>6. Ағылшын: note verbale</p> <p>7. Испан: Nota verbal</p> <p>8. Неміс: note verbale</p> <p>9. Француз: note verbale</p>
274.	вердикт	кесім, шешім, ұйғарым	<p>Вердикт-лат. vere dictum – шынайы айтылған – сотталушының кінәлілігі туралы негізгі мәселені қоса алғанда, алдарына қойылған мәселелер бойынша алқаби төрағалары алқасының шешімі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Вердикт).</p> <p>Кесім. зат. 1. Айыптау шешімі; шығарылған үкім, кесік, жаза. 2. ауыс. Үзілді-кесілді пікір, тұжырымды ой-қорытынды (ҚС, 636).</p> <p>2. Өзербайжан: hökm</p> <p>3. Қырғыз: өкүм</p> <p>4. Өзбек: hukm</p> <p>5. Түрік: karar</p> <p>6. Ағылшын: verdict</p> <p>7. Испан: veredicto</p> <p>8. Неміс: Urteil</p> <p>9. Француз: verdict</p>
275.	вето	вето, әміртыйым	<p>Вето-лат. veto – тыйым саламын – адамның немесе адамдар тобының біржақты тәртіппен қандай да бір шешімді қабылдауды бұғаттауға құзыретті екендігін білдіретін құқық</p>

			<p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Beto).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: veto 3. Қырғыз: тыюу 4. Өзбек: veto 5. Түрік: veto 6. Ағылшын: veto 7. Испан: veto 8. Неміс: Einspruch 9. Француз: veto
276.	Видеообращение	Бейнежолданым, бейнеөтініш	<p>Бейнеөтініш – «Үкімет – азаматтар үшін» мемлекеттік корпорациясы жүзеге асыратын, өтінішті қарайтын субъектіге немесе лауазымды адамға жіберілген бейнеформаттағы жеке немесе ұжымдық ұсыныс, арыз, шағым, сұрау салу немесе үн қосу</p> <p>(http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000221_compare).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: video mesaj 3. Қырғыз: видео билдирүү 4. Өзбек: video xabar 5. Түрік: video mesajı 6. Ағылшын: video message 7. Испан: mensaje de video 8. Неміс: Videonachricht 9. Француз: message vidéo
277.	вымогательство	қорқытып алушылық	<p>Қорқытып алушылық – қорқытып алушылық, яғни бөтен мүлікті немесе мүлікке құқықты беруді немесе күш қолданумен не бөтен мүлікті жоюмен немесе бүлдірумен қорқыту арқылы мүліктік сипаттағы басқа да іс-әрекеттер жасауды талап ету, сол сияқты жәбірленушіні немесе оның туыстарын масқаралайтын мәліметтерді таратумен не жәбірленушінің немесе оның жақындарының мүдделеріне елеулі зиян келтіруі мүмкін өзге де мәліметтерді жариялау (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: qəsb 3. Қырғыз: опузалап талап кылуу 4. Өзбек: tovlamachilik 5. Түрік: gasp 6. Ағылшын: extortion 7. Испан: extorsión 8. Неміс: Erpressung 9. Француз: extorsion

278.	государственные функции	мемлекеттік функциялар, мемлекеттік міндеттер	<p>Функция – лат. functio – орындау, іске асыру; қызметтік міндет.</p> <p>Мемлекеттік міндеттер – ҚР Конституциясымен және заңдарымен мемлекеттің, оның органдары мен мемлекеттік қызмет атқаратын адамдардың өкілеттігіне жатқызылған іс жүргізу мәндері. (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: dövlət funksiyaları</p> <p>3. Қырғыз: мамлекеттик иш-милдеттери</p> <p>4. Өзбек: davlat vazifalari</p> <p>5. Түрік: devlet fonksiyonları</p> <p>6. Ағылшын: state functions</p> <p>7. Испан: funciones estatales</p> <p>8. Неміс: Zustandsfunktionen</p> <p>9. Француз: fonctions d'état</p>
279.	гражданская оборона	азаматтық қорғаныс	<p>Азаматтық қорғаныс – басқару органдарының мемлекеттік жүйесі мен бейбіт уақытта және соғыс уақытында халықты, шаруашылық жүргізу объектілері мен ел аумағын осы заманғы зақымдау құралдарының зақымдау (қирату) факторларының әсерінен, табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардан қорғау мақсатында жүргізілетін жалпы мемлекеттік шаралардың жиынтығы (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: mülki müdafiə</p> <p>3. Қырғыз: жарандык коргонуу</p> <p>4. Өзбек: fuqarolik mudofaa</p> <p>5. Түрік: sivil savunma</p> <p>6. Ағылшын: civil defense</p> <p>7. Испан: defensa Civil</p> <p>8. Неміс: Zivilschutz</p> <p>9. Француз: défense civile</p>
280.	гражданская процессуальная дееспособность	азаматтық процестік қабілеттілік, азаматтық іс жүргізу әрекет қабілеттілігі	<p>Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Азаматтық процестік қабілеттілік – азаматтық процестік құқықтар мен міндеттерге ие болу қабілеттілігі (азаматтық процестік құқық қабілеттілігі) барлық азаматтар және материалдық құқық субъектілері болып табылатын заңды тұлғалар үшін бірдей шамада танылады («Қазақстан</p>

			<p>Республикасының Азаматтық процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2015 жылғы 31 қазандағы № 377-V ҚРЗ).</p> <p>2. Әзербайжан: mülki prosessual gücü</p> <p>3. Қырғыз: граждандык жөндөмдүүлүгү</p> <p>4. Өзбек: fuqarolik protsessual imkoniyatlar</p> <p>5. Түрік: sivil usul kapasite</p> <p>6. Ағылшын: civil procedural capacity</p> <p>7. Испан: capacidad procesal civil</p> <p>8. Неміс: Zivilprozesskapazität</p> <p>9. Француз: capacité procédurale civile</p>
281.	гражданская процессуальная правоспособность	азаматтық процестік құқық қабілеттілік, азаматтық іс жүргізу құқық қабілеттілігі	<p>1.Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Азаматтық процестік құқық қабілеттілігі – азаматтық іс жүргізу құқықтары мен міндеттеріне ие болу қабілеттілігі (азаматтық іс жүргізу құқық қабілеттілігі) материалдық құқық субъектілері болып табылатын барлық азаматтар мен ұйымдар үшін бірдей дәрежеде танылады («Қазақстан Республикасының Азаматтық процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2015 жылғы 31 қазандағы № 377-V ҚРЗ).</p> <p>2. Әзербайжан: məhkəmədə mülki daimi</p> <p>3. Қырғыз: соттун жарандык турган</p> <p>4. Өзбек: sud fuqarolik tik</p> <p>5. Түрік: mahkemede sivil ayakta</p> <p>6. Ағылшын: civil standing</p> <p>7. Испан: posición civil</p> <p>8. Неміс: Zivilstand</p> <p>9. Француз: statut civil</p>
282.	гражданские объекты права	азаматтық құқық объектілері	<p>1.Объект – лат. objectum – зат</p> <p>Азаматтық құқық объектілері (ағыл. objects of civil rights (civil law) (property); нем. Objekte der Bürgerrechte (materiell)) – мүліктік және жеке мүліктік емес игіліктер мен құқықтар</p> <p>https://kk.wikipedia.org/wiki/Азаматтық_құқықтар_объектілері_(мүліктік).</p> <p>2. Әзербайжан: mülki mülkiyyət hüquqları</p> <p>3. Қырғыз: жарандык мүлктүк укуктар</p> <p>4. Өзбек: fuqarolik mulkiy huquqlar</p> <p>5. Түрік: sivil mülkiyet hakları</p> <p>6. Ағылшын: civil objects of law</p>

			<p>7. Испан: objetos civiles de derecho</p> <p>8. Неміс: zivile Rechtsgegenstände</p> <p>9. Француз: objets de droit civil</p>
283.	гражданский истец	азаматтық қуынымшы, азаматтық талапкер	<p>1. Азаматтық талапкер – өзіне қатысты тікелей мүліктік залал келтірілді деп ұйғаруға жеткілікті негіз бар және оны өтеу туралы талап қойған жеке және заңды тұлға азаматтық талапкер болып танылады. Азаматтық талапкер моральдық зиянды мүлікті өтеу үшін де талап қоя алады. Прокурор заңдарда көзделген жағдайларда өз бастамашылығы бойынша жеке немесе заңды тұлғаны азаматтық талапкер деп тануға құқылы (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>Қуыным – қайтадан іс қозғау, шағымданып тергеуге бару (ҚС, 831).</p> <p>Талап (араб). зат. 1. Ынта, ықылас, ұмтылушылық. 2. психолог. Адамның ішкі ізденісінен туындап, ілгері ұмтылысымен сипатталатын ізгі қасиеті. 3. Мақсат, тілек. 4. Міндет, жауапкершілік (ҚС, 1211).</p> <p>2. Әзербайжан: mülki iddiaçı</p> <p>3. Қырғыз: жарандык доогер</p> <p>4. Өзбек: fuqaroviy da'vogar</p> <p>5. Түрік: sivil davacı</p> <p>6. Ағылшын: civil claimant</p> <p>7. Испан: demandante civil</p> <p>8. Неміс: Zivilkläger</p> <p>9. Француз: demandeur civil</p>
284.	гражданский процесс	азаматтық процесс, азаматтық іс жүргізу	<p>1. Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Азаматтық істерді қараумен және олардың мәнін шешумен байланысты, соттың, іске қатысушы адамдардың және сот жүргізу ісінің басқа қатысушыларының азаматтық іс жүргізу құқығы нормаларымен реттелген қызметі, сонымен бірге сот қараулары мен шешімдерінің нәтижесінде қабылданған сот актілерін мәжбүрлі орындату органдарының қызметі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Гражданский_процесс).</p> <p>2. Әзербайжан: mülki prosessual</p> <p>3. Қырғыз: жарандык тартиби</p>

			<p>4. Өзбек: fuqarolik-protssual</p> <p>5. Түрік: medeni usul</p> <p>6. Ағылшын: civil procedure</p> <p>7. Испан: procedimiento Civil</p> <p>8. Неміс: Zivilprozess</p> <p>9. Француз: procédure civile</p>
285.	гражданско-процессуальное законодательство	азаматтық процестік заңнама, азаматтық іс жүргізу заңнамасы	<p>1.Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Азаматтық істер бойынша соттардың сот төрелігін жүргізу жөніндегі қызметін заңнамалық тұрғыдан қамтамасыз ететін құқықтық-нормативтік актілер жиынтығы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Заңнама).</p> <p>2. Әзербайжан: mülki prosesual hüquq</p> <p>3. Қырғыз: жарандық тартиби мыйзам</p> <p>4. Өзбек: fuqarolik-protssual qonun</p> <p>5. Түрік: medeni usul hukuku</p> <p>6. Ағылшын: civil procedural legislation</p> <p>7. Испан: legislación procesal civil</p> <p>8. Неміс: Zivilprozessrecht</p> <p>9. Француз: législation procédurale civile</p>
286.	гражданско-процессуальное право	азаматтық процестік құқық, азаматтық іс жүргізу құқығы	<p>1.Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Азаматтық істерді сотта караудың және шешудің тәртібін, сондай-ақ соттардың және басқа да кейбір органдардың қаулыларын орындау тәртібін реттейтін құқық саласы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Азаматтық_іс_жүргізу_құқығы).</p> <p>2. Әзербайжан: mülki prosesual</p> <p>3. Қырғыз: жарандық тартиби</p> <p>4. Өзбек: fuqarolik-protssual</p> <p>5. Түрік: medeni usul</p> <p>6. Ағылшын: civil procedural law</p> <p>7. Испан: derecho procesal civil</p> <p>8. Неміс: Zivilprozessrecht</p> <p>9. Француз: droit procédural civil</p>
287.	гриф секретности	күпиялылық грифі, күпиялық грифі	<p>1.Күпиялық грифі – күпиялық дәрежесін анықтайтын, оларды, тасымалдаушының өзінде қойылатын немесе соған қатысты құжатта қойылатын реквизиттер (http://sachok.kz/referat/show/719).</p> <p>2. Әзербайжан: təhlükəsizlik təsnifatı</p> <p>3. Қырғыз: коопсуздук классификациясу</p>

			<p>4. Өзбек: xavfsizlik tasniflash</p> <p>5. Түрік: güvenlik sınıflandırması</p> <p>6. Ағылшын: classified</p> <p>7. Испан: clasificado</p> <p>8. Неміс: klassifiziert</p> <p>9. Француз: classifié</p>
288.	декриминали зация	қылмыстық сипаттан арылту, қылмыс деп танымау, декриминали зация	<p>1. Қылмыс деп танымау – қылмыс ретінде жазаланатын әрекеттің бір бөлігінің заңды қайта біліктіліктен өткізу және оларды әкімшілік, тәртіптік және басқа құқық бұзушылық тобына немесе заңды іс-қимылға ауыстыру (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/14260).</p> <p>2. Әзербайжан: dekriminallaşdırılması</p> <p>3. Қырғыз: алып салуусу</p> <p>4. Өзбек: decriminalization</p> <p>5. Түрік: decriminalization</p> <p>6. Ағылшын: decriminalization</p> <p>7. Испан: despenalización</p> <p>8. Неміс: Entkriminalisierung</p> <p>9. Француз: décriminalisation</p>
289.	деликт	деликт	<p>1. Деликт – лат. delictum – теріс қылық, құқықбұзушылық Деликт – құқық бұзушылық, теріс қылық, қылмыс (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: tort</p> <p>3. Қырғыз: төрт-күл</p> <p>4. Өзбек: huquqbuzarlik</p> <p>5. Түрік: haksız fiil</p> <p>6. Ағылшын: tort</p> <p>7. Испан: agravio</p> <p>8. Неміс: unerlaubte Handlung</p> <p>9. Француз: délit</p>
290.	деликтоспособ ность	деликт қабілеттілік	<p>1. Деликт – лат. delictum – теріс қылық, құқықбұзушылық. Деликт қабілеттілік – азаматтың құқыққа қайшы іс-әрекеті салдарында келтірілген зардабы үшін азаматтық-құқықтық жауапкер бола алу қабілеті. Бұл құқықтық категорияны жеке қатынастар үшін қолдану Франция мен Швейцария елдерінің ерекшеліктері (http://lektsii.net/5-49757.html).</p> <p>2. Әзербайжан: delictual</p> <p>3. Қырғыз: укук жөндөмдүүлүгү</p>

			<p>4. Өзбек: huquqbuzarlik qobiliyati</p> <p>5. Түрік: delictual</p> <p>6. Ағылшын: delicacy</p> <p>7. Испан: delicadeza</p> <p>8. Неміс: Delikatesse</p> <p>9. Француз: délicatesse</p>
291.	делинквент	делинквент	<p>1. Делинквент лат. delinquens – құқық бұзушы – әрекеті құқықтық норманы бұзу болып сипатталатын субъект, нәтижесінде жауапкершілік құқықтық қатынас пайда болады.</p> <p>2. Өзбекбайжан: gecikmiş</p> <p>3. Қырғыз: убактысы</p> <p>4. Өзбек: qonunbuzar</p> <p>5. Түрік: suçlu</p> <p>6. Ағылшын: delinquent</p> <p>7. Испан: delincuente</p> <p>8. Неміс: Delinquent</p> <p>9. Француз: délinquant</p>
292.	демарш	демарш	<p>1. Демарш фр. démarche – қарсы жақты көндіруге арналған дипломатиялық әрекет (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Өзбекбайжан: demarşı</p> <p>3. Қырғыз: КЭР</p> <p>4. Өзбек: murojaat</p> <p>5. Түрік: diplomatik girişim</p> <p>6. Ағылшын: demarche</p> <p>7. Испан: gestión</p> <p>8. Неміс: demarche</p> <p>9. Француз: démarche</p>
293.	демократические права	демократиялық құқықтар	<p>1. Демократия – көне грек. δημοκρατία – халық билігі. Демократиялық құқықтар – демократиялық қоғам ретіндегі құқықтық мемлекет кепілдік беретін жеке адамның және азаматтың құқықтары. Демократиялық қоғамда әрбір адам тікелей немесе еркін сайланған өкілдер арқылы мемлекетті басқаруға, мемлекеттік қызметке тұруға құқылы. Демократиялық қоғамда мемлекеттік биліктің негізі халықтың қалауы болып табылады (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзбекбайжан: demokratik hüquq</p> <p>3. Қырғыз: демократиялық укуктарын</p>

			<p>4. Өзбек: demokratik huquq</p> <p>5. Түрік: demokratik haklar</p> <p>6. Ағылшын: democratic rights</p> <p>7. Испан: derechos democráticos</p> <p>8. Неміс: demokratische Rechte</p> <p>9. Француз: droits démocratiques</p>
294.	демократическое государство	демократиялық мемлекет	<p>1. Демократия – көне грек. δημοκρατία – халық билігі.</p> <p>Демократиялық мемлекет – бүкіл әлемде жаһандану дәуірінде кеңінен таралған мемлекет үлгісі. Мемлекет демократизмі халықтың билікке қатысуынан, биліктің заң шығарушы, атқарушы, сот билігіне бөлінуінен, саяси алуан түрліліктен, жергілікті өзін-өзі басқаруынан көрініс табады</p> <p>(https://kk.wikipedia.org/wiki/Демократиялық_мемлекет)</p> <p>2. Өзбекбайжан: demokratiya</p> <p>3. Қырғыз: демократиялық мамлекет</p> <p>4. Өзбек: demokratiyalıq davlat</p> <p>5. Түрік: demokrasi</p> <p>6. Ағылшын: Democratic state</p> <p>7. Испан: Estado democrático</p> <p>8. Неміс: Demokratischer Staat</p> <p>9. Француз: État démocratique</p>
295.	детализация показаний	көрсетпелерді тәптіштеу, көрсетпелерді нақтылау	<p>1. Жауап алу кезінде қолданылатын тактикалық әдістердің бірі.</p> <p>Криминалистикада негізінен бұл әдісті жауап алынатын адамның алибиін тексеру үшін қолдануды ұсынады. Тергеуші алиби мен байланысты тергеліп отырған іс-жағдайы жөнінде сезікті немесе айыпкерден толық әрі жан-жақты түрде жауап алуы қажет</p> <p>(http://pps.kaznu.kz/kz/Main/FileShow/365544/119/446/4082/Даубасова%20Сүлушаш%20Шинжрхановна/2015/2).</p> <p>2. Өзбекбайжан: ifadəsində ətraflı</p> <p>3. Қырғыз: күбөлөрдүн маалымат</p> <p>4. Өзбек: guvohligi batafsil</p> <p>5. Түрік: tanıklık detaylandırma</p> <p>6. Ағылшын: detailing of indications</p> <p>7. Испан: detalle de indicaciones</p> <p>8. Неміс: Detaillierung der Indikationen</p> <p>9. Француз: détail des indications</p>
296.	децимация	децимация	<p>1. Децимация-лат. decimatio, decimus –</p>

			<p>(әрбір) оныншы – жеребе бойыншы әрбір оныншыны жазалау, рим әскеріндегі тәртіптік жазалаудың ең жоғарғы шегі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Децимация_(наказание)).</p> <p>2. Өзербайжан: kırım</p> <p>3. Қырғыз: децимация</p> <p>4. Өзбек: imhasını</p> <p>5. Түрік: kırım</p> <p>6. Ағылшын: decimation</p> <p>7. Испан: ejecución</p> <p>8. Неміс: Dezimierung</p> <p>9. Француз: décimation</p>
297.	деяние	іс-әрекет	<p>1.Қылмыстық құқықта қоғамдық қауіпті салдарларға алып келетін әрекет немесе әрекетсіздік нысанындағы саналы-еріктік әрекет актісі</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Деяние_в_уголовном_праве)</p> <p>.</p> <p>2. Өзербайжан: akt</p> <p>3. Қырғыз: иш</p> <p>4. Өзбек: ish</p> <p>5. Түрік: hareket</p> <p>6. Ағылшын: act</p> <p>7. Испан: actuar</p> <p>8. Неміс: Handlung</p> <p>9. Француз: acte</p>
298.	диаспора	диаспора	<p>1.Диаспора (грек. диаспорá, «шашырау, тарау») – өзінің тарихи шығу тегінен тысқары елде тұрып жатқан халықтың бір бөлігі (этникалық қауымдастық) (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзербайжан: diaspor</p> <p>3. Қырғыз: диаспора</p> <p>4. Өзбек: diasporasi</p> <p>5. Түрік: diaspora</p> <p>6. Ағылшын: diaspora</p> <p>7. Испан: diáspora</p> <p>8. Неміс: Diaspora</p> <p>9. Француз: diaspora</p>
299.	дополнительное наказание	қосымша жаза, қосымша жазалау	<p>1.Қосымша жаза – негізгі жазамен салыстырғанда қосалқы сипаттағы жаза, ол тек негізгі жазаны қолдану жазалаудағы мақсатты қамтамасыз ете алмайтын жағдайда қолданылады</p> <p>(http://kitaphana.kz/ru/downloads/referatu-na-</p>

			<p>kazakskom/212-zan/2975-jaza.html).</p> <p>2. Өзербайжан: əlavə cəza</p> <p>3. Қырғыз: кошумча жаза</p> <p>4. Өзбек: qo'shimcha jazo</p> <p>5. Түрік: ek ceza</p> <p>6. Ағылшын: additional punishment</p> <p>7. Испан: castigo adicional</p> <p>8. Неміс: zusätzliche Bestrafung</p> <p>9. Француз: punition supplémentaire</p>
300.	допуск к государственным секретам	мемлекеттік құпияларға қолжетімділік, мемлекеттік құпияларға рұқсат ету	<p>1. Мемлекеттік құпияларға рұқсат ету – азаматтарға мемлекеттік құпиялар болып табылатын мәліметтерге рұқсат етілу, ал ұйымдарға осындай мәліметтерді пайдалану арқылы жұмыс жүргізу құқығын ресімдеу рәсімі (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзербайжан: dövlət sirri çixiş</p> <p>3. Қырғыз: мамлекеттик сыр менен таанышууга мүмкүндүк алуу</p> <p>4. Өзбек: davlat sirlarini foydalanish</p> <p>5. Түрік: devlet sirlarina erişim</p> <p>6. Ағылшын: access to state secrets</p> <p>7. Испан: acceso a secretos de estado</p> <p>8. Неміс: Zugang zu Staatsgeheimnissen</p> <p>9. Француз: accès aux secrets d'État</p>
301.	жалоба в уголовном процессе	қылмыстық процестегі шағым, қылмыстық іс жүргізудегі шағым	<p>1. Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Іс жүргізуге қатысушының құқықтарының және заңмен қорғалатын мүдделерінің бұзылуы себепті тиісті органға немесе шағымдарды қарауға құзыретті тиісті лауазымды тұлғаға жүгінуі (http://jurnal.org/articles/2013/uri1.html).</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət prosesində elanı</p> <p>3. Қырғыз: жазык иши боюнча сот ишине нааразы</p> <p>4. Өзбек: jinoyat protsessida shikoyat</p> <p>5. Түрік: ceza davalarında şikayet</p> <p>6. Ағылшын: criminal complaint</p> <p>7. Испан: Denuncia criminal</p> <p>8. Неміс: Kriminalbeschwerde</p> <p>9. Француз: plainte pénale</p>
302.	заведомо ложное показание	көрінеу жалған көрсетім	<p>1. Көрінеу жалған көрсетім – қылмыстық құқықта сотта, алдын ала тергеу немесе алдын ала анықтау ісін жүргізуде куәнің</p>

			<p>немесе жәбірленушінің айғақтарды әдейі жасыруы, шындықты, оқиғаны саналы түрде бұрмалауы арқылы жасалатын қылмыс (https://kk.wikipedia.org/wiki/Көрінеу_жалған_көрсетім).</p> <p>2. Өзербайжан: bilərəkdən yalan ifadə</p> <p>3. Қырғыз: билип туруп жалған көрсөтмө берүү</p> <p>4. Өзбек: bila turib yolg'on guvohlik berish</p> <p>5. Түрік: bilerek yanlış tanıklık</p> <p>6. Ағылшын: knowingly false testimony</p> <p>7. Испан: testimonio falso a sabiendas</p> <p>8. Неміс: wissentlich falsches Zeugnis</p> <p>9. Француз: témoignage sciemment faux</p>
303.	заведомо ложный донос	көрінеу жалған сөз жеткізу	<p>1. Көрінеу жалған сөз жеткізу – дайындалып жатқан немесе жасалған қылмыс туралы немесе оны жасаған адам туралы көрінеу қате, шындыққа жанаспайтын мәлімет хабарлаудан тұратын сот төрелігіне қарсы қылмыс (http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_law/713/ЗАВЕДОМО).</p> <p>2. Өзербайжан: yanlış məlumat</p> <p>3. Қырғыз: адаштыруучу маалыматтар</p> <p>4. Өзбек: quruq ma'lumot bor</p> <p>5. Түрік: yanlış bilgi</p> <p>6. Ағылшын: knowingly false denunciation</p> <p>7. Испан: denuncia falsa a sabiendas</p> <p>8. Неміс: wissentlich falsche Denunziation</p> <p>9. Француз: dénonciation sciemment fausse</p>
304.	задачи уголовного закона	қылмыстық заң міндеттері	<p>1. Қылмыстық заңның міндеттері – бейбітшілікті және адамзаттың қауіпсіздігін адам мен азаматтардың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін, меншікті аумақтық-тұтастықты, конституциялық құрылысты, қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздікті, табиғи ортаны қылмыстық қол сұғушылықтан қорғау және қылмыстың алдын алу болып табылады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Қылмыстық_заң).</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət qanununun problem</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш-жаза мыйзамында көйгөйү</p> <p>4. Өзбек: jinoyat huquqi muammosi</p> <p>5. Түрік: ceza hukuku sorunu</p> <p>6. Ағылшын: objectives of criminal law</p> <p>7. Испан: objetivos del derecho penal</p>

			<p>8. Неміс: Ziele des Strafrechts</p> <p>9. Француз: objectifs du droit pénal</p>
305.	законодатель	заң шығарушы	<p>1. Заң шығарушы – 1) Заңдарды мемлекеттік билік актілері ретінде белгілейтін тұлға; 2) ауыс. Қоғамдық әдет-дағдыларды, әлеуметтік мінез-құлықты белгілейтін адам (https://ru.wiktionary.org/wiki/законодатель).</p> <p>2. Әзербайжан: qanunverici</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам</p> <p>4. Өзбек: qonun</p> <p>5. Түрік: millet meclisi üyesi</p> <p>6. Ағылшын: legislator</p> <p>7. Испан: legislador</p> <p>8. Неміс: Gesetzgeber</p> <p>9. Француз: législateur</p>
306.	законодательная инициатива	заң шығару бастамасы	<p>1. Инициатива – лат. initium – бастау, бастамасы</p> <p>Заң шығару бастамасы – елдегі заң шығарушы органның қарауына белгіленген рәсімдемеге сәйкес заң жобасын ресми түрде енгізу құқығы; заң шығару процесінің алғашқы сатысы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Заң_Шығару_Бастамасы).</p> <p>2. Әзербайжан: qanunvericilik rəhbərliyi</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам жетекчилиги</p> <p>4. Өзбек: qonun rahbariyati</p> <p>5. Түрік: yasama liderlik</p> <p>6. Ағылшын: legislative initiative</p> <p>7. Испан: iniciativa legislativa</p> <p>8. Неміс: Legislativinitiative</p> <p>9. Француз: initiative législative</p>
307.	законодательный процесс	заң шығару процесі, заң шығару үдерісі	<p>1. Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Заң шығару процесі – заң жобасын ұсынудан бастап қабылданған заңның жариялануымен аяқталатын заң қабылдау және оның күшіне ену процесі (http://www.grandars.ru/college/pravovedenie/zakonodatelnyy-process.html).</p> <p>2. Әзербайжан: qanunvericilik prosesi</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам чыгаруу жол-жоболору</p> <p>4. Өзбек: qonun jarayoni</p> <p>5. Түрік: yasama süreci</p> <p>6. Ағылшын: legislative process</p>

			<p>7. Испан: proceso legislativo 8. Неміс: Gesetzgebungsprozess 9. Француз: Processus législatif</p>
308.	заметать следы	ізін жасыру	<p>1. Ізін жасыру – а) заң. Қылмысты істің, ұрлықтың айғағын таптырмайтын ету; ә) Көзден бұлбұл ұшу, көрінбей қалу; б) Жалт беру, ұстатпай кету (ҚС, 1459). 2. Әзербайжан: təmizlənməsi 3. Қырғыз: тазалоо 4. Өзбек: tozalash 5. Түрік: temizleme 6. Ағылшын: cover up the tracks 7. Испан: cubrir las pistas 8. Неміс: Vertuschen Sie die Spuren 9. Француз: couvrir les pistes</p>
309.	замечание на протокол	хаттамаға жасалған ескертпе, хаттамаға ескертпе беру	<p>1. Протокол – көне грек. πρωτόκολλος; прѳотос-алғашқы + κόλλα-желім. Жазбаша түрде немесе электрондық цифрлық қолтаңбамен куәландырылған электрондық құжат нысанында бес күн ішінде жасалады (http://sud.gov.kz/kaz/content/azamattyk-ister-boyyynsha). 2. Әзербайжан: hesabatda şərh 3. Қырғыз: отчету боюнча комментарий 4. Өзбек: hisobotning izoh 5. Түрік: raporda hakkında yorum 6. Ағылшын: remark on the minutes 7. Испан: comentario sobre el acta 8. Неміс: Bemerkung zum Protokoll 9. Француз: remarque sur le procès-verbal</p>
310.	злоупотребление опекунами	қорғаншылық міндеттерді теріс пайдалану, қорғаншылық міндеттерге қиянат жасау	<p>1. Қорғаншылық әрекетті дүниеқорлық мақсатта пайдалану немесе қамқорлыққа алынған адамдарды қараусыз немесе қажетті көмексіз қалдыру (https://www.lawmix.ru/zkrf/48465/188289). 2. Әзербайжан: qəyüumluq vəzifələrini sui-istifadə 3. Қырғыз: камкорчулук милдеттерин абалынан қыянаттык менен пайдалануу 4. Өзбек: vasiylikni suiiste'mol qilish 5. Түрік: vesayet görev kötüye 6. Ағылшын: abuse of guardianship 7. Испан: abuso de tutela 8. Неміс: Missbrauch der Vormundschaft 9. Француз: abus de tutelle</p>

311.	идентификационные задачи	сәйкестендірушілік міндеттер, сәйкестендіру міндеттері	<p>1.Идентификация – лат. identifico – сәйкестендіру Сәйкестендіру міндеттері дегеніміз – жеке сәйкестіктерін анықтау және топтық тиесілілігін айқындау бойынша міндеттер (http://bibliotekar.ru/criminalistika-1/74.htm).</p> <p>2. Әзербайжан: şəxsiyyət vəzifəsi 3. Қырғыз: аныктоо милдети 4. Өзбек: identifikatsiya vazifa 5. Түрік: kimlik görev 6. Ағылшын: identification tasks 7. Испан: tareas de identificación 8. Неміс: Identifikationsaufgaben 9. Француз: tâches d'identification</p>
312.	идентификационное понятие	сәйкестендірушілік ұғымы, сәйкестендіру ұғымы	<p>1.Идентификация – лат. identifico – сәйкестендіру Сәйкестендіру ұғымы – берілген объектіні ізделінуші болып табылатындығы туралы мәселені шешу мақсатындағы объектінің жалпы және ерекше белгілерінің жиынтығы бойынша жекешелігін немесе ерекшелігін анықтайтын құбылыс (http://www.uniface.kz/index.php?post=article&section=1&id=610).</p> <p>2. Әзербайжан: şəxsiyyət konsepsiyası 3. Қырғыз: ким түшүнүгү 4. Өзбек: hisobga olish tushunchasi 5. Түрік: kimlik kavramı 6. Ағылшын: identification concept 7. Испан: concepto de identificación 8. Неміс: Identifikationskonzept 9. Француз: concept d'identification</p>
313.	идентификационные признаки	сәйкестендірушілік белгілер, сәйкестендіру белгілері	<p>1.Идентификация – лат. identifico – сәйкестендіру Сәйкестендіру белгілері – арқылы объектінің қай текке, топқа жататындығы анықталады (http://pps.kaznu.kz/kz/Main/FileShow/365544/119/446/4082/Даубасова%20Сүлушаш%20Шинжрхановна/2015/2).</p> <p>2. Әзербайжан: şəxsiyyət xüsusiyyətləri 3. Қырғыз: аныктоо өзгөчөлүктөрү 4. Өзбек: identifikatsiya xususiyatlari 5. Түрік: kimlik özellikleri 6. Ағылшын: identification signs 7. Испан: señales de identificación</p>

			<p>8. Неміс: Identifikationsschilder</p> <p>9. Француз: signes d'identification</p>
314.	идентификационный номер	сәйкестендірушілік нөмірі, сәйкестендіру нөмірі	<p>1.Идентификация – лат. identifico – сәйкестендіру</p> <p>Сәйкестендіру нөмірі – сәйкестендіру нөмірлерінің ұлттық тізілімдерінде белгілі бір тұлғаға қатысты мәліметтер туралы жазбаны жүргізуге мүмкіндік беретін сандық нышандар кезектілігі түрінде көрсетілген жеке сәйкестендіру нөмірі немесе бизнес-сәйкестендіру нөмірі («Сәйкестендіру нөмірлерінің ұлттық тізілімдері туралы» 2007 жылғы 12 қаңтардағы № 223 ҚРЗ 1-бап).</p> <p>2. Әзербайжан: identifikasiya nömrəsi</p> <p>3. Қырғыз: идентификациялык номер</p> <p>4. Өзбек: identifikatsiya raqami</p> <p>5. Түрік: kimlik numarası</p> <p>6. Ағылшын: an identification number</p> <p>7. Испан: un número de identificación</p> <p>8. Неміс: Kennzahl</p> <p>9. Француз: un numéro d'identification</p>
315.	идентификация	сәйкестендіру, бірдейлендіру, бірыңғайландыру	<p>1.Идентификация – лат. identifico – сәйкестендіру</p> <p>Бірдейлендіру – белгілі бір өнімді өндіру, айналымға шығару (айналысы), пайдалану саласында оны өзіне ұқсас өнімнің арасында айырым белгілері бойынша ауыстырмай тануды қамтамасыз ететін рәсім («Темекі өнімдерінің өндірілуі мен айналымын мемлекеттік реттеу туралы 2003 жылғы 12 маусымдағы № 439 ҚРЗ 1 - бап).</p> <p>Бірыңғайландыру – өндіріс, айналыс (айналым), пайдалану саласында ерекшелік белгілері ұқсас белгілі бір өнімдерді дәл тануды қамтамасыз ететін рәсім («Этил спирті мен алкоголь өнімінің өндірілуін және айналымын мемлекеттік реттеу туралы» 1999 жылғы 16 шілдедегі № 429 ҚРЗ 1 - бап).</p> <p>2. Әзербайжан: eyniləşdirmə</p> <p>3. Қырғыз: идентификация</p> <p>4. Өзбек: identifikatsiya</p> <p>5. Түрік: kimlik</p> <p>6. Ағылшын: identification</p> <p>7. Испан: identificación</p>

			<p>8. Неміс: Identifizierung</p> <p>9. Француз: identification</p>
316.	идиотизм	нақұрыстық идиотизм	<p>1.Нақұрыстық, есуастық-идиотизм – көне грек. ἰδιωτεία – жеке өмір; әдепсіздік, білімсіздік – психологиялық жауаптылық және сөйлеу қабілетінің жоқтығымен, ең қарапайым дағдыларды игере алмауымен сипатталатын жарыместіктің ең ауыр түрі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Нақұрыстық).</p> <p>2. Әзербайжан: giclik</p> <p>3. Қырғыз: акмактык</p> <p>4. Өзбек: ahmoqlik</p> <p>5. Түрік: aptallik</p> <p>6. Ағылшын: idiocy</p> <p>7. Испан: idioez</p> <p>8. Неміс: Idiotie</p> <p>9. Француз: idiotie</p>
317.	иждивенцы	асыраудағы лар	<p>1.Асыраудағылар – басқа адамдардың тарапынан ұзақ уақыт немесе тұрақты түрде материалдық немесе ақшалай қамтамасыз етуде болатын адамдар, жұмысқа қабілеті жоқ, көбінесе мүгедектік тобындағы адамдар (https://ru.wikipedia.org/wiki/Иждивенец).</p> <p>2. Әзербайжан: öhdəsində</p> <p>3. Қырғыз: багуусундагы</p> <p>4. Өзбек: qaramog'ida</p> <p>5. Түрік: bakmakla</p> <p>6. Ағылшын: dependents</p> <p>7. Испан: dependientes</p> <p>8. Неміс: abhängige Personen</p> <p>9. Француз: personnes à charge</p>
318.	иждивенство	асыраушы лық	<p>1.Асыраушылық – адамның (адамдардың) қайтыс болған адамның күтімінде болуы; асыраушынан айырылғанда зейнетақы алуға құқық береді.</p> <p>2. Әзербайжан: asılılıq</p> <p>3. Қырғыз: көз карандылығы</p> <p>4. Өзбек: bog'liqlik</p> <p>5. Түрік: bağımlılık</p> <p>6. Ағылшын: dependents</p> <p>7. Испан: dependientes</p> <p>8. Неміс: abhängige Personen</p> <p>9. Француз: personnes à charge</p>
319.	избирательное	сайлау	<p>1.Сайлау қозғалысы – негізгі міндеті</p>

	движение	қозғалысы	өздерінің үміткерлерінің көбінің жеңіп шығуы болатын, азаматтардың саяси сипаттағы уақытша бірлестігі. 2. Әзербайжан: seçki hüququ hərəkət 3. Қырғыз: шайлоо кыймыл 4. Өзбек: saylov huquqi harakati 5. Түрік: oy hakkı hareketi 6. Ағылшын: electoral movement 7. Испан: movimiento electoral 8. Неміс: Wahlbewegung 9. Француз: mouvement électoral
320.	избирательные органы	сайлау органдары	1. Орган – көне грек. ὄργανον – құрал. Сайлау органдары – конституциялық құқықта сайлаудың практикалық дайындығын және өткізілуін қамтамасыз ететін органдар. 2. Әзербайжан: seçki orqanları 3. Қырғыз: шайлоо бийлик 4. Өзбек: saylov rasmiylari 5. Түрік: seçim yetkililer 6. Ағылшын: electoral bodies 7. Испан: cuerpos electorales 8. Неміс: Wahlgremien 9. Француз: organes électoraux
321.	извращенец	азғын	1. Азғын – моральдық нормадан алшақтауды білдіретін (моральдық-эстетикалық) ұғым (https://kk.wikipedia.org/wiki/Азғындық). 2. Әзербайжан: təhrif etmək 3. Қырғыз: бурмалабайт 4. Өзбек: adashgan 5. Түрік: sapık 6. Ағылшын: pervert 7. Испан: pervertido 8. Неміс: pervers 9. Француз: pervertir
322.	извращение	азғындық	1. Азғындық – кісілік қасиеттерді ескерілмеген, адамгершілік талаптарынан тыс іс-әрекетке берілетін әдептік сипаттама. Оған негізінен қоғамдық пікірмен айыпталатын теріс қылықтар мен пиғылдар жатады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Азғындық). 2. Әзербайжан: təhrif 3. Қырғыз: бурмалоо 4. Өзбек: xato 5. Түрік: sapıklık

			<p>6. Ағылшын: perversion 7. Испан: perversión 8. Неміс: Perversion 9. Француз: perversion</p>
323.	изгнание	аластау	<p>1. Азаматтығы мен одан туындайтын барлық құқықтарынан айыра отырып, өз елінен тастап кетуге мәжбүрлейтін қылмыстық жазалау түрі. Аластау. 1. көне. Ескі наным бойынша көзге көрінбейтін зиянды күштерді қуудың ырымын жасау; ауруды отпен ұшықтап емдеу. 2. Жағымсыз ісі, қылығы, күнәсі, қылмысы үшін қуу, алыс әкету, тайдыру, кетіру. 3. терм. (фр. disinfection) Залалсыздандыру (ҚС, 67). 2. Әзербайжан: çıxarılması 3. Қырғыз: чыгаруу 4. Өзбек: chiqarish 5. Түрік: kovulma 6. Ағылшын: exile 7. Испан: exilio 8. Неміс: Exil 9. Француз: exilé</p>
324.	индивидуальный правовой акт	жеке-дара құқықтық акт, жеке құқықтық акт	<p>1. Индивид - лат. <i>individuum</i> – бөлінбейтін Жеке құқықтық акт – нақты адамға немесе белгілі бір адамдар тобына қаратыла үнделген биліктің құқықтық ұйғарымы. 2. Әзербайжан: fərdi hüquqi akt 3. Қырғыз: айрым ченемдик укуктук акт 4. Өзбек: individual-huquqiy hujjat 5. Түрік: bireysel hukuki fiil 6. Ағылшын: individual legal act 7. Испан: acto jurídico individual 8. Неміс: individueller Rechtsakt 9. Француз: acte juridique individuel</p>
325.	информационный терроризм	ақпараттық терроризм, ақпараттық лаңкестік	<p>1. Информация – лат. <i>informātiō</i> – түсіндіру, ұсыну, бір нәрсе туралы түсінік Террор - лат. <i>terror</i>-қорқыныш, үрей, сұмдық. Ақпараттық терроризм – адамдардың мінез-құлқын өзгертуге қатысты қажетті пікірлер мен пайымдауларды қалыптастыру мақсатында адамдардың психикасы мен санасына тікелей әсер ету (http://psyera.ru/informacionnyy-terrorizm-1859.htm).</p>

			<p>2. Өзбайжан: məlumat terrorizm</p> <p>3. Қырғыз: маалымат терроризм</p> <p>4. Өзбек: axborot terrorizm</p> <p>5. Түрік: bilgi terörizm</p> <p>6. Ағылшын: information terrorism</p> <p>7. Испан: terrorismo de información</p> <p>8. Неміс: Informationsterrorismus</p> <p>9. Француз: terrorisme d'information</p>
326.	исключительная компетенция	айрықша құзырет, ерекше құзырет	<p>1.Компетенция – лат. competere – сәйкес келу, сәйкестену</p> <p>Ерекше құзырет – бірқатар мәселелерді шешу құзыреті қоғамдағы ешқандай өзге басқару органына – директорлар кеңесіне де, атқарушы органға да берілмейтін құзырет. (http://www.ngpedia.ru/id98092p1.html).</p> <p>2. Өзбайжан: müstəsna yurisdiksyasında</p> <p>3. Қырғыз: өзгөчө укук</p> <p>4. Өзбек: eksklyuziv yurisdiktsiya</p> <p>5. Түрік: münhasır yargı yetkisi</p> <p>6. Ағылшын: exclusive competence</p> <p>7. Испан: competencia exclusiva</p> <p>8. Неміс: exklusive Kompetenz</p> <p>9. Француз: compétence exclusive</p>
327.	исключительная подсудность	айрықша соттылық, ерекше соттылық	<p>1.Ерекше соттылық дегеніміз – істердің кейбір санаттары үшін заң оларды қандай соттың құзыретті екендігін дәл айқындау (http://bibliotekar.ru/grazhdansiy-process-1/74.htm).</p> <p>2. Өзбайжан: müstəsna yurisdiksyasında</p> <p>3. Қырғыз: өзгөчө укук</p> <p>4. Өзбек: eksklyuziv yurisdiktsiya</p> <p>5. Түрік: münhasır yargı yetkisi</p> <p>6. Ағылшын: exclusive jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción exclusiva</p> <p>8. Неміс: exklusive Zuständigkeit</p> <p>9. Француз: compétence exclusive</p>
328.	исковое производство	қуыным бойынша іс жүргізу, талап өндірісі	<p>1.Азаматтық сот ісін жүргізу түрлерінің бірі; азаматтық, еңбек, отбасылық құқықтық қатынастардан туындайтын даулар бойынша бұзылған құқықтары мен мүдделерін қорғау үшін сотқа жүгіну кезінде қолданылады (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/15154).</p> <p>Қуыным – қайтадан іс қозғау, шағымданып тергеуге бару (ҚС, 831).</p> <p>Талап (араб). зат. 1. Ынта, ықылас,</p>

			<p>ұмтылушылық. 2. психолог. Адамның ішкі ізденісінен туындап, ілгері ұмтылысымен сипатталатын ізгі қасиеті. 3. Мақсат, тілек. 4. Міндет, жауапкершілік (ҚС, 1211).</p> <p>2. Өзербайжан: fəaliyyət icraatı</p> <p>3. Қырғыз: иш өндүрүшү</p> <p>4. Өзбек: harakat yuritish</p> <p>5. Түрік: eylem dava</p> <p>6. Ағылшын: lawsuit</p> <p>7. Испан: demanda judicial</p> <p>8. Неміс: Klage</p> <p>9. Француз: procès</p>
329.	исполнитель преступления	қылмысты орындаушы	<p>1.Қылмысты орындаушы – қылмысты тікелей жасаған немесе оны жасауға басқа адамдармен (қоса орындаушылармен) бірге тікелей қатысқан адам, сондай-ақ жасына, есінің дұрыс еместігіне немесе басқа да мән-жайларға байланысты қылмыстық жауапқа тартуға болмайтын басқа адамдарды пайдалану арқылы, сол сияқты әрекетті абайсызда жасаған адамдарды пайдалану жолымен қылмыс жасаған адам (https://kk.wikipedia.org/wiki/Қылмысты_орындаушы).</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət faili</p> <p>3. Қырғыз: кылмыш жоопкерчилигин</p> <p>4. Өзбек: jinoyatning jinoyatchi</p> <p>5. Түрік: suçun faili</p> <p>6. Ағылшын: perpetrator</p> <p>7. Испан: autor</p> <p>8. Неміс: Täter</p> <p>9. Француз: auteur</p>
330.	коллективная иммиграция	ұжымдық көшіп келу	<p>1.Коллектив – лат. collectivus — жиналушы, жиналған</p> <p>Ұжымдық көшіп келу – Қазақстан Республикасына ұйымдасып қоныс аудару (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзербайжан: kollektiv immiqrasiya</p> <p>3. Қырғыз: жамааттык иммиграция</p> <p>4. Өзбек: kollektiv immigratsiya</p> <p>5. Түрік: toplu göç</p> <p>6. Ағылшын: collective immigration</p> <p>7. Испан: inmigración colectiva</p> <p>8. Неміс: kollektive Einwanderung</p> <p>9. Француз: immigration collective</p>

331.	конституционный процесс	конституциялық процесс	<p>1. Конституциялық процесс конституция – лат. constitutio – құрылым; процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс – 1) кең мағынада мемлекеттік биліктің жоғарғы органдарының конституциялық құқық нормаларымен белгіленген нысандарда жүзеге асырылатын бүкіл қызмет; нақты қоғамда немесе әлемде барлық конституциялық-құқықтық институттарды дамыту мен жетілдіру процесі; 2) тар мағынада конституциялық соттар мен конституциялық бақылаудың квазисоттық органдарының конституция-құқықтық дауларды және конституциялық құқық бұзушылық туралы істерді қарау мен шешу бойынша конституциялық құқықтың процессуальдық нормаларымен реттелген қызметі.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>konstitusiyaya prosesi</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>укуктук тартиби</i></p> <p>4. Өзбек: <i>konstitutsiyaviy jarayon</i></p> <p>5. Түрік: <i>anayasal sürec</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>constitutional process</i></p> <p>7. Испан: <i>proceso constitucional</i></p> <p>8. Неміс: <i>Verfassungsprozess</i></p> <p>9. Француз: <i>processus constitutionnel</i></p>
332.	конфиденциальная информация	құпия ақпарат	<p>1. Конфиденциальный – лат. confidentia – сенім</p> <p>Информация – лат. informātiō – түсіндіру, ұсыну, бір нәрсе туралы түсінік</p> <p>Құпия ақпарат (<i>sensitive information</i>) – құқықтық режимін меншік иесі коммерциялық, кәсіптік (өнеркәсіптік) құпия, мемлекеттік қызмет жайындағы және басқа заңнамалық кесімдер негізінде тағайындайтын қызметтік, кәсіптік, өнеркәсіптік, коммерциялық және т.б. ақпарат қорғауды талап ететін ақпарат; қорғауды қажет ететін ақпарат (https://kk.wikipedia.org/wiki/Құпия_ақпарат).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>məxfi məlumat</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>жашыруун маалымат</i></p> <p>4. Өзбек: <i>maxfiy axborot</i></p> <p>5. Түрік: <i>gizli bilgi</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>confidential information</i></p> <p>7. Испан: <i>información confidencial</i></p> <p>8. Неміс: <i>vertrauliche Informationen</i></p>

			9. Француз: information confidentielle
333.	конфиденциальность	құпиялық, құпиялық	<p>1. Конфиденциальность – лат. confidence – сенім.</p> <p>Құпиялық – қандай да бір ақпараттың жылыстауын (жариялануын) болдырмау қажеттігі.</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Конфиденциальность).</p> <p>2. Өзбекбайжан: məxfilik</p> <p>3. Қырғыз: жашыруун</p> <p>4. Өзбек: maxfiylik</p> <p>5. Түрік: gizlilik</p> <p>6. Ағылшын: confidentiality</p> <p>7. Испан: confidencialidad</p> <p>8. Неміс: Vertraulichkeit</p> <p>9. Француз: confidentialité</p>
334.	конфиденциальные сведения	құпия мәліметтер	<p>1. Конфиденциальность – лат. confidence – сенім.</p> <p>Құпия мәліметтер – көпшілікке жариялауға жатпайтын коммерциялық, өндірістік, жеке құпиядан тұратын мәліметтер</p> <p>(https://tochka.com/info/glossary/).</p> <p>2. Өзбекбайжан: məxfi məlumat</p> <p>3. Қырғыз: жашыруун маалымат</p> <p>4. Өзбек: maxfiy axborot</p> <p>5. Түрік: gizli bilgi</p> <p>6. Ағылшын: confidential information</p> <p>7. Испан: información confidencial</p> <p>8. Неміс: vertrauliche Informationen</p> <p>9. Француз: information confidentielle</p>
335.	конфиденциальность информации	ақпараттың құпиялылығы	<p>1. Конфиденциальность – лат. confidence – сенім</p> <p>Информация – лат. informātiō – түсіндіру, ұсыну, бір нәрсе туралы түсінік</p> <p>Ақпараттың құпиялылығы – белгілі бір ақпаратқа қолжетімділік алған адам міндетті түрде орындауға арналған мұндай ақпаратты оның иесінің келісімінсіз басқа адамдарға бермеу талабы.</p> <p>(http://media-pravo.info/glossary/110).</p> <p>2. Өзбекбайжан: məlumat məxfilik</p> <p>3. Қырғыз: маалымат купуялуулук</p> <p>4. Өзбек: axborot maxfiylik</p> <p>5. Түрік: bilgi gizliliği</p> <p>6. Ағылшын: confidentiality of information</p>

			<p>7. Испан: confidencialidad de la información</p> <p>8. Неміс: Vertraulichkeit von Informationen</p> <p>9. Француз: confidentialité des informations</p>
336.	конфиденциальный помощник	құпия көмекші	<p>1.Конфиденциальность – лат. confidence – сенім</p> <p>Құпия көмекшілер – жедел-іздістіру қызметін жүзеге асырушы органмен құпия негізде (оның ішінде келісімшарт бойынша) қызмет істеуге келісімін берген, сол сияқты осы органмен бұрын өзінің келісімі бойынша ынтымақтастықта болған, он сегіз жасқа толған, іс-әрекетке қабілетті жеке тұлғалар (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z940004000_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: gizli köməkçisi</p> <p>3. Қырғыз: купуя жардамчысы</p> <p>4. Өзбек: maxfiy yordamchisi</p> <p>5. Түрік: gizli yardımcısı</p> <p>6. Ағылшын: confidential assistant</p> <p>7. Испан: asistente confidencial</p> <p>8. Неміс: vertraulicher Assistent</p> <p>9. Француз: assistant confidentiel</p>
337.	коррупционный риск	сыбайлас жемқорлық тәуекелі	<p>1.Коррупция - лат. corruptio – параға сатып алу</p> <p>Риск – лат. resesō – қырқу, қысқарту немесе көне грек. ρίσκόν – қауіптілік, қатер</p> <p>Сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000410/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: korruptsiya risk</p> <p>3. Қырғыз: паракорчулук коркунучун</p> <p>4. Өзбек: korruptsiya xavfi</p> <p>5. Түрік: yolsuzluk riski</p> <p>6. Ағылшын: corruption risk</p> <p>7. Испан: riesgo de corrupción</p> <p>8. Неміс: Korruptionsrisiko</p> <p>9. Француз: risque de corruption</p>
338.	криминологическая экспертиза	криминологиялық сараптама	<p>1.Криминалистика – лат. criminalis – қылмысқа қатысты</p> <p>Экспертиза – лат. expertus – тәжірибелі, білікті</p> <p>Криминологиялық сараптама – криминолог мамандардың нормативті актілер мен олардың</p>

			<p>жобаларын, мемлекеттік органдар мен лауазымды тұлғалардың қызметінің елдегі немесе өңірдегі қылмыстың жай-күйі мен үдерісінің әсеріне баға беруге бағытталған зерттеуі</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Криминологическая_экспертиза).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: kriminoloji müayinə 3. Қырғыз: криминологиялук изилдөө 4. Өзбек: kriminologik ekspertiza 5. Түрік: kriminolojik inceleme 6. Ағылшын: criminological expertise 7. Испан: experiencia criminológica 8. Неміс: kriminologische Expertise 9. Француз: expertise criminologique
339.	криминологическое ювенология	криминологиялық ювенология	<p>1.Криминалистика – лат. criminalis – қылмысқа қатысты Ювенолoгия – лат. juvenalis – жас Криминологиялық ювенология – кәмелетке толмағандардың қылмыстарын, олардың ерекшелік факторларын, жасөспірім қылмыскердің жеке басын, сондай-ақ кәмелетке толмағандардың қылмыстарымен күрес мәселелерін қарастыратын криминология саласы.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: kriminoloji juvenology 3. Қырғыз: криминологиялук ювенология 4. Өзбек: kriminologik juvenology 5. Түрік: kriminolojik juvenology 6. Ағылшын: criminological juvenology 7. Испан: Juvenología criminológica 8. Неміс: kriminologische Jugendwissenschaft 9. Француз: juvénologie criminologique
340.	личность виновного	айыптының жеке басы, кінәлінің тұлғасы	<p>1.Қылмыс жасаған адамның жеке, әлеуметтік, психологиялық және биологиялық ерекшеліктерінің жиынтығы (http://bibliotekar.ru/ugolovnoe-pravo-8/95.htm).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: təqsirkar şəxs 3. Қырғыз: күнөөлүү адам 4. Өзбек: aybdor shaxs 5. Түрік: suçlu kişi 6. Ағылшын: identity of the culprit 7. Испан: identidad del culpable 8. Неміс: Identität des Täters

			9. Француз: identité du coupable
341.	личность преступника	қылмыскердің жеке басы	<p>1.Қылмыс жасаудың себептері және жағдайлары болып табылатын адамның әлеуметтік-психологиялық қасиеттері мен сапасының жиынтығы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Личность_преступника).</p> <p>2. Өзбекбайжан: təqsirkar şəxs</p> <p>3. Қырғыз: қылмышкер анықтығы</p> <p>4. Өзбек: jinoyatchi kimligi</p> <p>5. Түрік: failin kimligi</p> <p>6. Ағылшын: identity of the offender</p> <p>7. Испан: identidad del infractor</p> <p>8. Неміс: Identität des Täters</p> <p>9. Француз: l'identité du délinquant</p>
342.	личный сыск	жеке бастың ізіне түсу, жеке ізге түсу	<p>1.Жеке ізге түсу – қылмыстық іздестіру қызметкерлерінің қылмыс жасаған адамды табуға бағытталған іздеу қызметі (http://juridical_psychology.academic.ru/110/ЛИЧНЫЙ_СЫСК)</p> <p>2. Өзбекбайжан: хусуси әмәлиууат</p> <p>3. Қырғыз: жекече иликтөө</p> <p>4. Өзбек: хусусий detektiv</p> <p>5. Түрік: özel dedektif</p> <p>6. Ағылшын: personal investigation</p> <p>7. Испан: investigación personal</p> <p>8. Неміс: persönliche Untersuchung</p> <p>9. Француз: enquête personnelle</p>
343.	мансипация	мансипация	<p>1.Мансипация – лат. mancipium – римдік құқықта көзделетін сату рәсімі. Сатылатын затты бес куәгер міндетті түрде қатысқан кезде сатып алушының қолына лақтырып, алдын ала дайындалған формула-фразаларды дәл айтқан (http://www.lawmos.ru/dict/33/855/).</p> <p>2. Өзбекбайжан: хиласкарлиқ</p> <p>3. Қырғыз: боштондукка чыгаруу</p> <p>4. Өзбек: ozod qilish</p> <p>5. Түрік: azat etme</p> <p>6. Ағылшын: mansipation</p> <p>7. Испан: mansipación</p> <p>8. Неміс: Mansipation</p> <p>9. Француз: mansipation</p>
344.	массовые беспорядки	жаппай тәртіпсіздіктер	<p>1.Жаппай тәртіпсіздіктер – күш қолдану, талқандау, өрт қою, мүлікті жою, атыс құралдарын, жарылыс заттарын немесе жарылыс құрылғыларын қолдану, сонымен</p>

			<p>бірге билік өкіліне қарулы қарсылық көрсету орын алатын жаппай тәртіпсіздік ұйымдастыру мен оған қатысудан көрінетін қоғамдық қауіпсіздікке қарсы қылмыс (https://ru.wikipedia.org/wiki/Массовые_беспорядки).</p> <p>2. Әзербайжан: iğtişələr</p> <p>3. Қырғыз: башаламандықтар</p> <p>4. Өзбек: tartibsizliklar</p> <p>5. Түрік: ayaklanmalar</p> <p>6. Ағылшын: mass riots</p> <p>7. Испан: disturbios masivos</p> <p>8. Неміс: Massenunruhen</p> <p>9. Француз: émeutes de masse</p>
345.	массовые политические движения	бұқаралық саяси қозғалыстар	<p>1. Политика – көне грек. πολιτική мемлекеттік қызмет.</p> <p>Бұқаралық саяси қозғалыстар – тап, топ, жік немесе тұтас қоғамның алдында тұрған әлеуметтік саяси мәселені түсінетін, осы мәселенің шешімін табатын жолдарға ортақ көзқарастағы және өмірге қажетті өзгерістерді енгізу үшін ерікті түрде бірігетін тұрақты, көпшілік адамдар қауымдастығы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Бұқаралық_саяси_қозғалыстар).</p> <p>2. Әзербайжан: kütləvi siyasi hərəkat</p> <p>3. Қырғыз: массалык саясий кыймыл</p> <p>4. Өзбек: ommaviy siyosiy harakati</p> <p>5. Түрік: kitle siyasi hareket</p> <p>6. Ағылшын: mass political movements</p> <p>7. Испан: movimientos políticos de masas</p> <p>8. Неміс: movimientos políticos de masas</p> <p>9. Француз: mouvements politiques de masse</p>
346.	международная ответственность	халықаралық жауапкершілік	<p>Халықаралық жауапкершілік – халықаралық құқық нормаларын бұзғаны үшін бұқаралық түзілімдерге (әдетте мемлекеттерге) халықаралық ұйымдар қолданатын жауаптылық түрі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Юридическая_ответственность).</p> <p>2. Әзербайжан: beynəlxalq məsuliyyət</p> <p>3. Қырғыз: эл аралык милдет</p> <p>4. Өзбек: xalqaro mas'uliyat</p> <p>5. Түрік: uluslararası sorumluluk</p> <p>6. Ағылшын: international responsibility</p>

			<p>7. Испан: responsabilidad internacional 8. Неміс: internationale Verantwortung 9. Француз: responsabilité internationale</p>
347.	международная юрисдикция	халықаралық юрисдикция	<p>1.Юрисдикция – лат. jurisdictio – заңды Халықаралық юрисдикция_ – ұлттық емес, халықаралық соттық инстанцияларға қолданылатын кейбір санаттағы істердің соттылығы; әрбір жекелеген мемлекеттің егеменді құқықтарын шектеу болып табылады (http://www.lawmos.ru/dict/48/1031/).</p> <p>2. Әзербайжан: beynəlxalq məhkəmə 3. Қырғыз: эл аралық укук 4. Өзбек: xalqaro yurisdiksiya 5. Түрік: uluslararası yargı 6. Ағылшын: international jurisdiction 7. Испан: jurisdicción internacional 8. Неміс: internationale Gerichtsbarkeit 9. Француз: juridiction internationale</p>
348.	международное массовое право	халықаралық бұқаралық құқық	<p>1.Халықаралық бұқаралық құқық – халықаралық құқықтың субъектілері арасындағы саяси сұрақтар бойынша туындаған қатынастарды реттейді (http://1referat.kz/kukyk-kogam-kriminalistika/xalyqaralyq-quqyq-tusinigi-pani-salalary-zhane-qajnar-kozderi.html).</p> <p>2. Әзербайжан: beynəlxalq kütləvi sağ 3. Қырғыз: эл аралық жалпыға маалымдоо укугу 4. Өзбек: katta xalqaro huquq 5. Түрік: uluslararası kitle sağ 6. Ағылшын: international mass law 7. Испан: derecho internacional de masas 8. Неміс: internationales Massenrecht 9. Француз: droit international de masse</p>
349.	международное частное право	халықаралық жеке құқық, халықаралық жеке құқық	<p>1.Халықаралық жеке құқық мемлекеттер арасындағы, заңды тұлғалар (ұйымдар мен мекемелер) мен жеке тұлғалар (азаматтар) арасындағы халықаралық жобандағы жеке сұрақтар (авторлық құқық, мұрагерлік құқық, отбасы-неке сұрақтары) бойынша туындаған қатынастарды реттейді (referaty.kz/files/halykaralyk_kukyk_0.doc).</p> <p>2. Әзербайжан: beynəlxalq xüsusi hüquq 3. Қырғыз: эл аралық жеке укук</p>

			<p>4. Өзбек: xususiy xalqaro huquq 5. Түрік: milletlerarası özel hukuk 6. АҒЫЛШЫН: private international law 7. Испан: ley internacional privada 8. Неміс: internationales Privatrecht 9. Француз: La loi internationale privée</p>
350.	международный гражданский процесс	халықаралық азаматтық процесс, халықаралық азаматтық іс жүргізу	<p>1.Процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс. Сотта және төрелік сотта шетелдіктердің және шетелдік заңды тұлғалардың құқықтармен байланысты іс жүргізу сипатындағы мәселелердің жиынтығы (http://ponjatija.ru/node/9001).</p> <p>2. Өзбекбайжан: beynəlxalq mülki prosesual 3. Қырғыз: эл аралық жарандық тартиби 4. Өзбек: xalqaro fuqaro tartibi 5. Түрік: uluslararası sivil prosedür 6. АҒЫЛШЫН: international civil procedure 7. Испан: procedimiento civil internacional 8. Неміс: internationales Zivilverfahren 9. Француз: procédure civile internationale</p>
351.	международный договор	халықаралық шарт	<p>1.Халықаралық келісімшарт – мемлекеттер және/немесе халықаралық құқықтың басқа субъектілері жасасқан, халықаралық құқықпен реттелетін келісім (https://ru.wikipedia.org/wiki/Международный_договор).</p> <p>2. Өзбекбайжан: beynəlxalq müqavilə 3. Қырғыз: эл аралық келишим 4. Өзбек: xalqaro shartnomasida 5. Түрік: uluslararası anlaşma 6. АҒЫЛШЫН: international treaty 7. Испан: tratado internacional 8. Неміс: internationaler Vertrag 9. Француз: traité international</p>
352.	международный контракт	халықаралық келісімшарт	<p>1.Контракт - лат. contractus – шарт Халықаралық шарт – мемлекеттер немесе халықаралық құқықтың өзге де субъектілері арасында олардың саяси, экономикалық немесе өзге де қатынастарындағы өзара құқықтары мен міндеттерін белгілейтін келісім (https://kk.wikipedia.org/wiki/Халықаралық_Келісімшарт)</p> <p>2. Өзбекбайжан: beynəlxalq müqavilə 3. Қырғыз: эл аралық келишим 4. Өзбек: xalqaro shartnoma</p>

			<p>5. Түрік: uluslararası sözleşme</p> <p>6. Ағылшын: international contract</p> <p>7. Испан: contrato internacional</p> <p>8. Неміс: internationaler Vertrag</p> <p>9. Француз: contrat international</p>
353.	международный терроризм	халықаралық терроризм, халықаралық лаңкестік	<p>1. Террор - лат. terror-қорқыныш, үрей, сұмдық.</p> <p>Халықаралық лаңкестік – 1960-жылдардың соңында пайда болып, XX ғасырдың аяғы мен XXI ғасырдың басында айтарлықтай дамыған терроризмнің спецификалық нысаны. Халықаралық терроризмнің негізгі мақсаты мемлекеттік басқаруға іріткі салу, экономикалық және саяси залал келтіру, қоғамдық құрылыстың тұрақтылығын бұзу болып табылады (https://ru.wikipedia.org/wiki/Международный терроризм).</p> <p>2. Әзербайжан: beynəlxalq terrorizm</p> <p>3. Қырғыз: эл аралық терроризмге каршы</p> <p>4. Өзбек: xalqaro terrorizm</p> <p>5. Түрік: uluslararası terörizm</p> <p>6. Ағылшын: international terrorism</p> <p>7. Испан: terrorismo internacional</p> <p>8. Неміс: internationaler Terrorismus</p> <p>9. Француз: terrorisme international</p>
354.	межконфессиональный конфликт	конфессия аралық жанжал, конфессия аралық қақтығыс	<p>1. Конфессия - лат. мойындау, ғибадат, тәуба.</p> <p>Конфликт - лат. conflictus – соғысу, қақтығысу</p> <p>Конфессияаралық жанжал – әртүрлі конфессиялар арасындағы жанжалдар (https://otvet.mail.ru/question/20955174).</p> <p>2. Әзербайжан: dini münaqişələr</p> <p>3. Қырғыз: диний чыр-чатактар</p> <p>4. Өзбек: diniy mojarolar</p> <p>5. Түрік: dini çatışmalar</p> <p>6. Ағылшын: interfaith conflict</p> <p>7. Испан: conflicto interreligioso</p> <p>8. Неміс: interreligiöser Konflikt</p> <p>9. Француз: conflit interconfessionnel</p>
355.	Межэтнический конфликт	Этносаралық жанжал, этносаралық қақтығыс	<p>1. Этнос - грек. ethnos – халық</p> <p>Конфликт - лат. conflictus – соғысу, қақтығысу</p> <p>Этносаралық жанжал – қандай да бір мемлекетте әдетте бір-біріне жақын өмір</p>

			<p>сүретін этностық қауым өкілдері арасындағы қақтығыс https://ru.wikipedia.org/wiki/Межэтнический конфликт) 2. Өзербайжан: etnik münaqişə (etnik münaqişə) 3. Қырғыз: улут аралык чыр-чатак (этникалык чыр-чатак) 4. Өзбек: etnik mojarо (etnik mojarо) 5. Түрік: etnik çatışma (etnik çatışma) 6. Ағылшын: interethnic conflict 7. Испан: conflicto interétnico 8. Неміс: interethnischer Konflikt 9. Француз: conflit interethnique</p>
356.	место совершения преступления	қылмыс жасалған жер, қылмыс істелген жер	<p>1.Қылмыс жасалған жер – қылмыс оқиғасы болған белгілі бір аумақ http://www.bibliotekar.ru/ugolovnoe-pravo-4/52.htm). 2. Өзербайжан: cinayət site 3. Қырғыз: қылмыш сайты 4. Өзбек: jinoyatning sayt 5. Түрік: suç yeri 6. Ағылшын: crime scene 7. Испан: escena del crimen 8. Неміс: Tatort 9. Француз: scène de crime</p>
357.	механизм государства	мемлекет тетігі, мемлекет механизмі	<p>1.Механизм - грек. mēchanē қару, мәшине Мемлекет механизмі – мемлекеттік билікті, мемлекеттің міндеттері мен қызметтерін жүзеге асырып келе жатқан тұтас иерархиялық мемлекеттік органдар мен мекемелер жүйесі https://ru.wikipedia.org/wiki/Механизм государства). 2. Өзербайжан: dövlət mexanizmi 3. Қырғыз: мамлекеттик механизм 4. Өзбек: davlat mexanizmi 5. Түрік: devlet mekanizması 6. Ағылшын: mechanism of the state 7. Испан: mecanismo del estado 8. Неміс: Mechanismus des Staates 9. Француз: mécanisme de l'état</p>
358.	механизм правового регулирования	құқықтық реттеу тетігі, құқықтық реттеу механизмі	<p>1.Механизм - грек. mēchanē қару, мәшине Регулирование - лат. regulo - орнатамын, ретке келтіремін Құқықтық реттеу механизмі – құқық субъектісінің мүдделерін қанағаттандыру жолында тұратын кедергілерді еңсеру мақсатында барыншы ізде-із түрде</p>

			<p>ўйымдастырылган заңдық құралдар жүйесі (http://www.grandars.ru/college/pravovedenie/mehanizm-pravovogo-regulirovaniya.html).</p> <p>2. Өзэрбайжан: tənzimləyici mexanizmi</p> <p>3. Қырғыз: ченемдик-укуктук механизми</p> <p>4. Өзбек: tartibga solish mexanizmi</p> <p>5. Түрік: düzenleyici mekanizması</p> <p>6. Ағылшын: legal regulation mechanism</p> <p>7. Испан: mecanismo de regulación legal</p> <p>8. Неміс: gesetzlicher Regulierungsmechanismus</p> <p>9. Француз: mécanisme de réglementation juridique</p>
359.	механизм преступления	қылмыс тетігі, қылмыс механизмі	<p>1.Механизм - грек. mēchanē қару, мәшине Қылмыс механизмі – өзара байланысты жекелеген элементтерден тұратын, қылмыстың мазмұнын анықтайтын күрделі динамикалық жүйе (https://ru.wikipedia.org/wiki/Механизм_преступления).</p> <p>2. Өзэрбайжан: cinayət mexanizmi</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш механизми</p> <p>4. Өзбек: jinoyat mexanizmi</p> <p>5. Түрік: suç mekanizması</p> <p>6. Ағылшын: mechanism of crime</p> <p>7. Испан: mecanismo del crimen</p> <p>8. Неміс: Mechanismus der Kriminalität</p> <p>9. Француз: mécanisme du crime</p>
360.	механизм реализации Конституции	Конституцияны іске асыру тетігі, Конституцияны жүзеге асыру механизмі	<p>1.Конституция - лат. constitutio – құрылым Механизм - грек. mēchanē қару, мәшине Реализация - (орта ғасыр. лат. realis - заттық, шынайы Конституцияны жүзеге асыру механизмі– өзіне конституцияның қызметін, оның нормаларын жүзеге асырудың субъектілері мен объектілерін, формалары мен тәсілдерін енгізетін жүйені қарайды (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Өзэрбайжан: Konstitusiyanın tətbiqi mexanizmi</p> <p>3. Қырғыз: Конституцияны ишке ашыруу механизми</p> <p>4. Өзбек: Konstitutsiyani amalga oshirish mexanizmi</p> <p>5. Түрік: Anayasayı uygulama mekanizması</p> <p>6. Ағылшын: mechanism for implementing the</p>

			<p>Constitution</p> <p>7. Испан: mecanismo de implementación de la Constitución</p> <p>8. Неміс: Mechanismus zur Umsetzung der Verfassung</p> <p>9. Француз: mécanisme de mise en œuvre de la Constitution</p>
361.	миграционная политика	көші-қон саясаты, миграциялық саясат	<p>1.Миграция - лат. migratio, migro – қоныс аударамын</p> <p>Политика - (көне грек. πολιτική - мемлекеттік қызмет.</p> <p>Көші-қон саясаты дегеніміз – тұрғын халықтың миграциялануына алып келетін әлеуметтік мінез-құлықтың, әрекеттің бір түрі немесе элементі болып табылатын миграциялық қозғалысқа ықпал ету (http://e-history.kz/kz/contents/view/1502).</p> <p>2. Әзербайжан: miqrasiya siyasəti</p> <p>3. Қырғыз: көчүрүү саясаты</p> <p>4. Өзбек: migratsiya siyosati</p> <p>5. Түрік: göç politikası</p> <p>6. Ағылшын: migration policy</p> <p>7. Испан: política migratoria</p> <p>8. Неміс: Migrationspolitik</p> <p>9. Француз: politique migratoire</p>
362.	миграция	көші-қон, миграция	<p>1.Миграция - лат. migratio, migro – қоныс аударамын</p> <p>Көші-қон – адамдардың (мигранттардың) қандай да бір аумақтардың шекарасынан өтіп, ұзақ уақытқа немесе біржолата қоныс тебу процесі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Миграция).</p> <p>2. Әзербайжан: mühacirət</p> <p>3. Қырғыз: көчүрүү</p> <p>4. Өзбек: migratsiya</p> <p>5. Түрік: göç</p> <p>6. Ағылшын: migration</p> <p>7. Испан: migración</p> <p>8. Неміс: Migration</p> <p>9. Француз: migration</p>
363.	надругательство	аяққа таптау, қорлық көрсету	<p>1.Қорлауға ұласқан өрескел келемеж (dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/869502).</p> <p>2. Әзербайжан: təhqir</p> <p>3. Қырғыз: одоно бузуу</p> <p>4. Өзбек: g'azab</p>

			<p>5. Түрік: hakaret</p> <p>6. Ағылшын: desecration</p> <p>7. Испан: profanación</p> <p>8. Неміс: Entweihung</p> <p>9. Француз: profanation</p>
364.	налоговые законы	салық заңдары	<p>1. Салық заңдары (ағыл. tax legislation; нем. Steuergesetzgebung J) – Қазақстан Республикасының салық заңдары Салық кодексінен, сондай-ақ қабылдануы Салық кодексінде көздеген нормативтік құқықтық актілерден тұрады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Салық_заңдары).</p> <p>2. Әзербайжан: vergi qanunlari</p> <p>3. Қырғыз: салық мыйзамдары</p> <p>4. Өзбек: soliq qonunlari</p> <p>5. Түрік: vergi kanunlari</p> <p>6. Ағылшын: tax laws</p> <p>7. Испан: leyes de los Impuestos</p> <p>8. Неміс: Steuergesetz</p> <p>9. Француз: lois fiscales</p>
365.	национальная юрисдикция	ұлттық юрисдикция	<p>1. Юрисдикция – лат. jurisdictio – заңды Нация - лат. natio – тайпа, халық Ұлттық юрисдикция мемлекет өзінің аумағынан тыс жерлердегі (мысалы, ашық теңізде, Антарктикада, ғарыш кеңістігінде) азаматтарына қатысты жүзеге асырады (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19483).</p> <p>2. Әзербайжан: milli yurisdiksiyasi</p> <p>3. Қырғыз: улуттук укук коргоо</p> <p>4. Өзбек: milliy yurisdiksiya</p> <p>5. Түрік: ulusal yargı</p> <p>6. Ағылшын: national jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción nacional</p> <p>8. Неміс: nationale Gerichtsbarkeit</p> <p>9. Француз: juridiction nationale</p>
366.	неблагополучная семья	тұрмысы қолайсыз отбасы, тұрмысы жайсыз отбасы	<p>1. Тұрмысы жайсыз отбасы – кәмелетке толмағандардың ата-анасы немесе заңды өкілдері оларды тәрбиелеу, оқыту, бағып-күту жөніндегі өз міндеттерін орындамайтын және (немесе) олардың тәртібіне теріс әсер ететін отбасы (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P030001252_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: dysfunctional ailə</p> <p>3. Қырғыз: ыркы жок үй-бүлө</p>

			<p>4. Өзбек: o'rtoqlarimning oila</p> <p>5. Түрік: işlevsiz aile</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: dysfunctional family</p> <p>7. Испан: familia disfuncional</p> <p>8. Неміс: dysfunktionale Familie</p> <p>9. Француз: famille dysfonctionnelle</p>
367.	невинность	кінәсіздік	<p>1. Кінәсіздік. зат. 1. Кінәсы жоқтық, жазықсыздық. 2. заң. Айыбы жоқтық, қылмысқа қатысы жоқтық (ҚС, 713).</p> <p>2. Әзербайжан: təqsirsizlik</p> <p>3. Қырғыз: айыпсыз</p> <p>4. Өзбек: begunohlik</p> <p>5. Түрік: saflık</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: innocence</p> <p>7. Испан: inocencia</p> <p>8. Неміс: Unschuld</p> <p>9. Француз: innocence</p>
368.	неотчуждаемость прав человека	адам құқығының иеліктен шықпаушылығы	<p>1. Адам құқығының иеліктен шықпаушылығы – құқық адамға тумысынан тиесілі екендігін, табиғи сипатта болатынын білдіреді, мемлекет тек қана олардың жүзеге асырылуын реттеп отырады және олардың орындалуы үшін кепілдіктер белгілей алады дегенді білдіреді (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/8876/НЕОТЧУЖДАЕМОСТЬ).</p> <p>2. Әзербайжан: insan hüquqları ayrılmazlıq</p> <p>3. Қырғыз: адам укуктарынын ажырагыс экендиги</p> <p>4. Өзбек: Inson huquqlari daxlsizlik</p> <p>5. Түрік: insan hakları alınamazlık</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: inalienability of human rights</p> <p>7. Испан: inalienabilidad de los derechos humanos</p> <p>8. Неміс: Unveräußerlichkeit der Menschenrechte</p> <p>9. Француз: inaliénabilité des droits de l'homme</p>
369.	неотчуждаемые права	иеліктен шығарылмайтын құқықтар	<p>1. Иеліктен шығарылмайтын құқықтар – негізгі құқықтардың табиғи, ажырағысыз сипатын, адамға туғаннан тиесілігін білдіретін конституциялық сипаттамасы.</p> <p>2. Әзербайжан: ayrılmaz hüquqları</p> <p>3. Қырғыз: ажыратылгыс укуктар</p> <p>4. Өзбек: daxlsiz huquqlari</p> <p>5. Түрік: devredilemez hakları</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: inalienable rights</p>

			<p>7. Испан: Derechos inalienables 8. Неміс: unveräußerlichen Rechte 9. Француз: droits inaliénables</p>
370.	неотъемле мость	бөлінбеуші лік	<p>1. Біреуден бір нәрсені ажыратуға болмайтындай (http://dic.academic.ru/dic.nsf/efremova/195634/Неотъемле_мость). 2. Өзербайжан: inherence 3. Қырғыз: ажыратылғыс 4. Өзбек: yuragida 5. Түрік: dođal olarak var olma 6. Ағылшын: inalienability 7. Испан: inalienabilidad 8. Неміс: Unveräußerlichkeit 9. Француз: inaliénabilité</p>
371.	неотъемлемые права человека	адамның ажырағы сыз құқықтары	<p>1. Адамның ажырағысыз құқықтары – адамдардың белгілі бір мемлекеттің азаматы ретінде емес, нағыз адам ретінде құқықтары болуы туралы түсінік. 2. Өзербайжан: ayrılmaz insan hüquqları 3. Қырғыз: ажырағыс адам укуқтары 4. Өзбек: daxlsiz inson huquqlari 5. Түрік: vazgeçilmez insan hakları 6. Ағылшын: inalienable human rights 7. Испан: derechos humanos inalienables 8. Неміс: unveräußerliche Menschenrechte 9. Француз: droits humains inaliénables</p>
372.	непосредствен ность	тікелей қатыстылық турашылық	<p>1. Тікелей қатыстылық – 1) делдалдардың, аралық кезеңдердің немесе біреудің немесе бір нәрсенің аралық қатысы болмауы; 2) шынайылық, ойланбастан және күдіксіз әрекет (https://ru.wiktionary.org/wiki/непосредственность). 2. Өзербайжан: directness 3. Қырғыз: түз 4. Өзбек: lo'nda 5. Түрік: telaş 6. Ағылшын: immediacy 7. Испан: inmediateción 8. Неміс: Unmittelbarkeit 9. Француз: immédiateté</p>
373.	непосредствен ность судебного разбиратель	сот талқылауы ның тікелейлігі,	<p>1. Істі тікелей сотта қарау – негізделген үкімнің шығарылуының қағидаттық ережесі және маңызды кепілдігі болып табылады (https://ru.wiktionary.org/wiki/непосредственность).</p>

	ства	істі тікелей сотта қарау	<p>2. Әзербайжан: məhkəmə immediacy</p> <p>3. Қырғыз: сыноо токтоосуздук</p> <p>4. Өзбек: sud yaqinlik</p> <p>5. Түрік: deneme aciliyeti</p> <p>6. Ағылшын: immediacy of proceedings</p> <p>7. Испан: inmediatez de los procedimientos</p> <p>8. Неміс: Unmittelbarkeit des Verfahrens</p> <p>9. Француз: l'immédiateté de la procédure</p>
374.	непостоянность	тұрақсыздық	<p>1. Тұрақсыздық. зат. 1. Тұрлауы жоқтық, баянсыздық, жалғандық (дүние туралы). 2. Сөзінде тұрмаушылық, екісөзділік, айнымалылық (ҚС, 1288).</p> <p>2. Әзербайжан: dönüklük</p> <p>3. Қырғыз: өзгөрмө</p> <p>4. Өзбек: o'zgaruvchanlik</p> <p>5. Түрік: döneklilik</p> <p>6. Ағылшын: impermanence</p> <p>7. Испан: impermanencia</p> <p>8. Неміс: Unbeständigkeit</p> <p>9. Француз: impermanence</p>
375.	непреодолимая сила	еңсерілмейтін күш, дүлей күш	<p>1. Дүлей күш – мәмілеге қатысушы тараптардың іс-қимылына байланыссыз, бірақ келісімшарттық міндеттемелерді орындаудың мүмкін болмауына алып келетін адам болжап болмайтын оқиға (http://ru.wikipedia.org/wiki/Непреодолимая сила).</p> <p>2. Әзербайжан: fors-major</p> <p>3. Қырғыз: күч-мажор</p> <p>4. Өзбек: taraf sabab</p> <p>5. Түрік: zorlayıcı sebep</p> <p>6. Ағылшын: irresistible force</p> <p>7. Испан: fuerza irresistible</p> <p>8. Неміс: unwiderstehliche Kraft</p> <p>9. Француз: force irrésistible</p>
376.	неприкосновенность личности	жеке басқа қол сұғылмаушылық, адамның өз басына ешкім тимеуі	<p>1. Адамның өз басына ешкім тимеуі – соттың қаулысы немесе прокурордың рұқсаты болмайынша ешкімді қамауға алуға болмайды (http://studentke.com/yilmyisty zhauapkershlt auyirlatayin zhne zheldetetn mn-zhajlar glossarij.html).</p> <p>2. Әзербайжан: şəxsi toxunulmazlıq</p> <p>3. Қырғыз: жеке кол тийбестиги</p> <p>4. Өзбек: shaxsiy daxlsizlik</p> <p>5. Түрік: kişisel dokunulmazlık</p> <p>6. Ағылшын: personal inviolability</p>

			<p>7. Испан: inviolabilidad personal</p> <p>8. Неміс: persönliche Unverletzlichkeit</p> <p>9. Француз: inviolabilité personnelle</p>
377.	номинальный идентификационный номер	атаулы сәйкестендіру нөмірі	<p>1.Номинал - лат. nominalis – атаулы Идентификация - лат. identifico – сәйкестендіру</p> <p>Атаулы сәйкестендіру нөмірі – эмитент-банк төлем картасының ұстаушысына (иесіне) беретін сәйкестендірілген код (пароль).</p> <p>2. Әзербайжан: rated identifikasiya nömrəsi / şəxsi eyniləşdirmə nömrəsi</p> <p>3. Қырғыз: баа аныктоо номери / жекелик аныктоо номуру</p> <p>4. Өзбек: nominal identifikatsiya raqami / shaxsiy identifikatsiya raqami</p> <p>5. Түрік: anma kimlik numarası / kişisel kimlik numarası</p> <p>6. Ағылшын: nominal identification number</p> <p>7. Испан: número de identificación nominal</p> <p>8. Неміс: nominelle Identifikationsnummer</p> <p>9. Француз: numéro d'identification nominal</p>
378.	нормы труда	еңбек нормалары	<p>1.Норма – лат. norma – сөзбе-сөз: бұрыштық, ауыспалы мағынасы – ереже, қағида.</p> <p>Еңбек нормалары – өнім өндіру, қызмет көрсету уақытының белгілі бір нормалары техниканың, технологияның, өндіріс пен еңбекті ұйымдастырудың қол жеткізілген деңгейіне сәйкес қызметкерлер үшін белгіленеді (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: əmək standartları</p> <p>3. Қырғыз: эмгек стандарттары</p> <p>4. Өзбек: mehnat standartlari</p> <p>5. Түрік: çalışma standartları</p> <p>6. Ағылшын: labor standards</p> <p>7. Испан: normas laborales</p> <p>8. Неміс: Arbeitsnormen</p> <p>9. Француз: normes du travail</p>
379.	обращение	жолданым, өтініш, жүгіну	<p>1.Өтініш – өтінішті қарайтын субъектіге немесе лауазымды тұлғаға жіберілген жеке немесе ұжымдық жазбаша, ауызша не электрондық құжат, бейнеконференцбайланыс, бейнеөтініш нысанындағы ұсыныс, арыз, шағым, сауал немесе үн қосу</p>

			<p>(http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000221_compare).</p> <p>2. Өзербайжан: müalicə</p> <p>3. Қырғыз: иштетүү</p> <p>4. Өзбек: muomala</p> <p>5. Түрік: tedavi</p> <p>6. Ағылшын: appeal</p> <p>7. Испан: apelación</p> <p>8. Неміс: Beschwerde</p> <p>9. Француз: charme</p>
380.	обращение к взысканию	өндіріп алуға жолданым, өндіріп алуға жүгіну	<p>1.Өндіріп алуға жүгіну – борышкердің мүлкін анықтау, тыйым салу, сату және сатудан түскен ақшаны өндіріп алушыға табыстау (http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/15878).</p> <p>2. Өзербайжан: girov</p> <p>3. Қырғыз: өндүрүп алууну күрөөнүн жүйөсүнө айлантуу</p> <p>4. Өзбек: garovga</p> <p>5. Түрік: cebri icra</p> <p>6. Ағылшын: foreclosure</p> <p>7. Испан: recurso a la ejecución</p> <p>8. Неміс: Rückgriff auf die Ausführung</p> <p>9. Француз: recours à l'exécution</p>
381.	обращения к граждан должностным лицам	азаматтар дың лауазымды тұлғаларға жолданы мы, азаматтар дың лауазымды адамдарға жүгінуі	<p>1.Азаматтардың органдарға және олардың лауазымды адамдарына өз құқықтары мен заңды мүдделерін, сондай-ақ басқа жеке және заңды тұлғалардың, қоғам немесе мемлекеттің заңды мүдделерін қорғау мақсатында жүгінуі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Азаматтардың_лауазымды_ад_амдарға_жүгінуі).</p> <p>2. Өзербайжан: vəzifəli şəxslər vətəndaşların müalicəsi</p> <p>3. Қырғыз: кызмат адамдарынын жарандардын дарылоо</p> <p>4. Өзбек: mansabdor shaxslarga fuqarolarning davolash</p> <p>5. Түрік: yetkilileri vatandaşların tedavisi</p> <p>6. Ағылшын: citizens' appeals to officials</p> <p>7. Испан: llamamientos de los ciudadanos a los funcionarios</p> <p>8. Неміс: Bürgeraufrufe an Beamte</p> <p>9. Француз: les appels des citoyens aux fonctionnaires</p>
382.	обстоятель	қылмыстық	1. Мыналар қылмыстық жауаптылық пен

<p>ства, отягчающие уголовную ответствен ность</p>	<p>жауапты лықты ауырлата тын мән- жайлар, қылмыстық жауапкерші лікті ауырлата тын мән- жайлар</p>	<p>жазаны ауырлататын мән-жайлар деп танылады:</p> <p>а) қылмыстарды әлденеше рет жасау, қылмыстардың қайталануы;</p> <p>б) қылмыс арқылы ауыр зардаптар келтіру;</p> <p>в) адамдар тобының, алдын ала сөз байласқан адамдар тобының, ұйымдасқан топтың, қылмыстық қоғамдастықтың (қылмыстық ұйымның), трансұлттық ұйымдасқан топтың, трансұлттық қылмыстық қоғамдастықтың (трансұлттық қылмыстық ұйымның) немесе тұрақты қарулы топтың (банданың), террористік топтың құрамында қылмыс жасау;</p> <p>г) қылмыс жасағанда айрықша белсенді рөл атқару;</p> <p>д) айыпкер үшін психикасы бұзылуының ауыр түрінен зардап шегетіні алдын ала белгілі адамдарды не қылмыстық жауаптылық жасына толмаған адамдарды қылмыс жасауға тарту;</p> <p>е) ұлттық, нәсілдік және діни өшпенділік немесе араздық себебі бойынша, басқа адамдардың заңды іс-әрекеті үшін кектенушіліктен, сондай-ақ басқа қылмысты жасыру немесе оны жасауды оңайлату мақсатында қылмыс жасау;</p> <p>ж) жүктілік жағдайы айыпкер үшін алдын ала белгілі әйелге қатысты, сондай-ақ жас балаға, басқа да қорғансыз немесе дәрменсіз адамға не айыпкерге тәуелді адамға қатысты қылмыс жасау;</p> <p>з) белгілі бір адамның өзінің қызметтік, кәсіби немесе қоғамдық борышын өтеуіне байланысты оған немесе оның туыстарына қатысты қылмыс жасау;</p> <p>и) аса қатыгездікпен, садизммен, қорлаумен, сондай-ақ жәбірленушіні қинап қылмыс жасау;</p> <p>к) қару, оқ-дәрі, жарылғыш заттар, жарылғыш немесе оларды бейнелеуші құрылғылар, арнайы дайындаған техникалық құралдар, тез тұтанатын және жанғыш сұйықтар, улы және радиоактивті заттар, дәрілік және өзге де химиялық-фармакологиялық дәрі-дәрмектер пайдаланып,</p>
--	--	--

			<p>сондай-ақ күш көрсетіп немесе психикалық мәжбүрлеу не жалпы қауіпті әдіс қолданып қылмыс жасау;</p> <p>л) төтенше жағдайды, табиғи немесе өзге де қоғамдық нәубет жағдайларын пайдаланып, сондай-ақ жаппай тәртіп бұзушылық кезінде қылмыс жасау;</p> <p>м) алкогольдік, есірткілік немесе уыттылық еліту жағдайында қылмыс жасау. Сот қылмыстың сипатына қарай бұл мән-жайды ауырлатушы деп танымауға құқылы;</p> <p>н) адамның өзі қабылдаған антын немесе кәсіби антын бұза отырып қылмыс жасауы;</p> <p>о) қылмыскердің қызметі жағдайына немесе шартқа байланысты өзіне көрсетілген сенімді пайдаланып қылмыс жасауы;</p> <p>п) өкімет өкілінің нысанды киімін немесе құжатын пайдаланып қылмыс жасау;</p> <p>р) құқық қорғау органы қызметкерінің, судьяның өз қызмет жағдайын пайдаланып қылмыс жасауы (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K970000167).</p> <p>2. Өзербайжан: cinayet məsuliyyəti ağırlaşdıran hallar</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш-жаза жоопкерчилигин оордотуучу жағдайлар</p> <p>4. Өзбек: jinoiy javobgarlikni javobgarlikni og'irlashtiradigan holatlar</p> <p>5. Түрік: cezai sorumluluğu ağırlaştırıcı koşullar</p> <p>6. Ағылшын: aggravating circumstances</p> <p>7. Испан: circunstancias agravantes</p> <p>8. Неміс: erschwerende Umstände</p> <p>9. Француз: circonstances aggravantes</p>
383.	обстоятельств а, смягчающие уголовную ответственность	қылмыстық жауаптылықты жеңілдететін мән-жайлар, қылмыстық жауапкершілікті жеңілдететін мән-жайлар	<p>1. Мыналар қылмыстық жауаптылық пен жазаны жеңілдететін мән-жайлар деп танылады:</p> <p>а) мән-жайлардың кездейсоқ тоғысуы салдарынан алғаш рет кішігірім ауырлықтағы қылмыс жасау;</p> <p>б) айыпкердің кәмелетке толмауы;</p> <p>в) жүктілік;</p> <p>г) айыпкердің жас балалары болуы;</p> <p>д) қылмыс жасағаннан кейін зардап шегушіге тікелей медициналық және өзге де көмек көрсету, қылмыс салдарынан келтірілген</p>

			<p>мүліктік залал мен моральдік зиянның орнын өз еркімен толтыру, қылмыспен келтірілген зиянды жоюға бағытталған өзге де іс-әрекеттер;</p> <p>е) жеке басындық, отбасылық немесе өзге де ауыр мән-жайлар тоғысуының салдарынан не жаны ашығандық себебімен қылмыс жасау;</p> <p>ж) күштеп немесе психикалық мәжбүрлеу салдарынан не материалдық, қызметтік немесе өзге де тәуелділігі себепті қылмыс жасау;</p> <p>з) қажетті қорғанудың құқықтық дұрыстығының шартын бұзу, аса қажеттілік қылмыс жасаған адамды ұстау, негізді тәуекел, бұйрықты немесе өкімді орындау жағдайында, жедел-іздістіру іс-шараларын жүзеге асыру кезінде қылмыс жасау;</p> <p>и) қылмыс жасау үшін түрткі болып табылған жәбірленушінің заңға қайшы немесе адамгершілікке жатпайтын қылығы;</p> <p>к) шын жүректен өкіну, айыбын мойындап келу, қылмысты ашуға, қылмысқа басқа қатысушыларды әшкерелеуге және қылмыс жасау нәтижесінде алынған мүлікті іздеуге белсенді жәрдемдесу (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K970000167).</p> <p>2. Өзербайжан: cinayet məsuliyyətini үйngülləşdirən hallar</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш-жаза жоопкерчилигин жумшартуучу жағдайлар</p> <p>4. Өзбек: jinoiy javobgarlikni engillashtiruvchi holatlar</p> <p>5. Түрік: cezai sorumluluğu hafifletici nedenler</p> <p>6. Ағылшын: mitigating circumstances</p> <p>7. Испан: Circunstancias mitigantes</p> <p>8. Неміс: mildernde Umstände</p> <p>9. Француз: circonstances atténuantes</p>
384.	объяснение	түсіндірме, түсініктеме	<p>1.Түсініктеме. зат. 1. Бір нәрсе жайлы деректеме, анықтама. 2. ресми. Қызмет бабында ресми түрде анықтауды қажет ететін мәселелер туралы себебін айтып жазатын хат, құжат. 3. әдеб. Көркем шығарманың қандай жағдайда, қай уақытта жазылғаны жайлы анықтама, оның идеялық мазмұнын, құрылым бітімін терең танып-білуге қажетті деректер. 4. Сөйлеген сөзге, мәтінге берілген анықтама,</p>

			<p>түсіндірме. 5. инф. Алғашқы программадағы түсінік беретін мәтін (ҚС, 1301).</p> <p>2. Әзербайжан: şərh</p> <p>3. Қырғыз: түшүндүрүү</p> <p>4. Өзбек: tushuntirish</p> <p>5. Түрік: açıklama</p> <p>6. Ағылшын: explanation</p> <p>7. Испан: explicación</p> <p>8. Неміс: Erläuterung</p> <p>9. Француз: explication</p>
385.	объяснения сторон	тараптардың түсініктемелері	<p>1.Тараптардың түсініктемелері – істі шешуде маңызы бар фактілерді тараптардың (қуынымшы, жауапкер және т.б.) хабарлауы (http://www.bibliotekar.ru/grazhdanskoe-sudoproizvodstvo/16.htm).</p> <p>2. Әзербайжан: tərəflərin şərtlər</p> <p>3. Қырғыз: тараптардың түшүнүктөрү</p> <p>4. Өзбек: tomonlarning tushuntirishlar</p> <p>5. Түрік: tarafların açıklamalar</p> <p>6. Ағылшын: explanations of the parties</p> <p>7. Испан: explicaciones de las partes</p> <p>8. Неміс: Erklärungen der Parteien</p> <p>9. Француз: explications des parties</p>
386.	обязательная юрисдикция	міндетті юрисдикция	<p>Юрисдикция – лат. jurisdictio – заңды</p> <p>Міндетті юрисдикция – халықаралық сот органының халықаралық келісімшартпен анықталған құқықтық дауларды қарау және шешу өкілеттігінің жиынтығы (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/9502/обязательная).</p> <p>2. Әзербайжан: məcburi yurisdiksiyası</p> <p>3. Қырғыз: милдеттүү караштуулугу</p> <p>4. Өзбек: majburiy yurisdiksiya</p> <p>5. Түрік: zorunlu yargı</p> <p>6. Ағылшын: compulsory jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción obligatoria</p> <p>8. Неміс: obligatorische Gerichtsbarkeit</p> <p>9. Француз: juridiction obligatoire</p>
387.	ограничение свободы	бостандықты шектеу	<p>1.Сот сотталған адамға салатын міндеттемелері мен тыйымдарының жиынтығын құрайтын қылмыстық жазаның бір түрі, бұл жаза түрі сотталушының қоғамнан оқшаулаусыз, мамандандырылған мемлекеттік орган</p>

			<p>тарапынан қадағау жүргізу жағдайында орындалады https://ru.wikipedia.org/wiki/Ограничение_свободы).</p> <p>2. Әзербайжан: azadlığın məhdudlaşdırılması 3. Қырғыз: эркиндигинен чарасы 4. Өзбек: ozodlikdan dadillik 5. Түрік: özgürlüğün kısıtlanması 6. Ағылшын: restriction of freedom 7. Испан: restricción de libertad 8. Неміс: Einschränkung der Freiheit 9. Француз: restriction de liberté</p>
388.	ограниченная вменяемость	шектеулі есі дұрыстық	<p>1. Шектеулі есі дұрыстық – адамның өз іс-әрекетінің сипаты мен қоғамдық қауіптілігін түсіну немесе оларды басқара алу қабілетінің психикалық күйін білдіру үшін қылмыстық-құқықтық теорияда қолданылатын термин https://ru.wikipedia.org/wiki/Ограниченная_вменяемость)</p> <p>2. Әзербайжан: kiçildilmiş məsuliyyət 3. Қырғыз: эси жоопкерчилик 4. Өзбек: aqli noraso 5. Түрік: azalmış sorumluluk 6. Ағылшын: limited sanity 7. Испан: cordura limitada 8. Неміс: begrenzte geistige Gesundheit 9. Француз: santé mentale limitée</p>
389.	ограниченные вещные права	шектеулі заттай құқық	<p>1. Шектеулі заттай құқық дегеніміз – заңмен бекітілген бөтеннің мүлкін өз мүддесіне шектеулі түрде пайдалану құқығы http://lawbooks.news/grajdanskoe-pravo_812/ponyatie-vidyi-ogranichennyih-veschnyih-34002.html).</p> <p>2. Әзербайжан: məhdud mülkiyyət hüquqları 3. Қырғыз: чектелген менчик укугу 4. Өзбек: cheklangan mulk huquqi 5. Түрік: sınırlı mülkiyet hakları 6. Ағылшын: limited property rights 7. Испан: derechos de propiedad limitados 8. Неміс: eingeschränkte Eigentumsrechte 9. Француз: droits de propriété limités</p>
390.	ограничительная функция права	құқықтың шектеуші функциясы, құқықтың шектеуші қызметі	<p>1. Функция – лат. functio – «орындау, іске асыру, қызметтік міндет» Құқықтың шектеуші қызметі – қоғамдық қауіпті әрекетті қоғамдық қатынаста шектеуге бағытталған қызмет http://jurconsult.blogspot.com/2010/09/blog-post_14.html).</p>

			<p>2. Өзербайжан: qanunun məhdudlaşdırıcı funksiyası</p> <p>3. ҚЫРҒЫЗ: мыйзам чектөө милдети</p> <p>4. Өзбек: qonun cheklovchi funktsiyasi</p> <p>5. Түрік: hukukun kısıtlayıcı fonksiyonu</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: restrictive function of law</p> <p>7. Испан: función restrictiva de la ley</p> <p>8. Неміс: restriktive Funktion des Rechts</p> <p>9. Француз: fonction restrictive de la loi</p> <p>hukukun kısıtlayıcı fonksiyonu (түрік), qanunun məhdudlaşdırıcı funksiyası (әзербайжан), qonun cheklovchi funktsiyasi (өзбек), мыйзам чектөө милдети (қырғыз)</p>
391.	ограничительн ое толкование	шектеуші түсінік беру, шектеуіш түсіндірме	<p>1.Құқық нормаларының сөзбен білдірілетін мазмұны оның төлнұсқа мәнінен кеңірек болатын жағдайда құқық нормаларын түсіндіру (http://yuridicheskaya_encyclopediya.academic.ru/6931).</p> <p>2. Өзербайжан: məhdudlaşdırıcı şərhі</p> <p>3. ҚЫРҒЫЗ: чектөөчү чечмелөө</p> <p>4. Өзбек: cheklovchi talqini</p> <p>5. Түрік: kısıtlayıcı yorumlanması</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: restrictive interpretation</p> <p>7. Испан: interpretación restrictiva</p> <p>8. Неміс: restriktive Auslegung</p> <p>9. Француз: interprétation restrictive</p>
392.	оконченное преступление	аяқталған қылмыс	<p>1.Аяқталған қылмыс. Адамның жасаған әрекетінде қолданыстағы Қылмыстық кодексте көзделген қылмыстың барлық құрамы (объект, объективті жағы, субъективті жағы, қылмыс субъектісі) болса қылмыс аяқталған болып саналады (http://www.e-reading.club/chapter.php/97797/35/Rozhdestvina_-_Shpargalka_po_ugolovnomu_pravu._Obshchaya_chast'.html).</p> <p>2. Өзербайжан: başa sınaуәт</p> <p>3. ҚЫРҒЫЗ: аяқтаган қылмыш</p> <p>4. Өзбек: yakunlandi jinoyat</p> <p>5. Түрік: tamamlanmış suç</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: completed crime</p> <p>7. Испан: crimen completado</p> <p>8. Неміс: abgeschlossenes Verbrechen</p> <p>9. Француз: crime accompli</p>

393.	оперативное внедрение	жедел енгізу	<p>1.Операция - лат. operatio, іс-әрекет Жедел енгізу – штаттық жедел қызметкерді немесе конфидентті криминалды ортаға немесе қызығушылық тудырған объектіге мұқият жасырылған ақпаратты алу мақсатында конспиративті түрде енгізуден тұратын жедел-іздестіру іс-шарасы http://www.be5.biz/pravo/o001/28.htm).</p> <p>2. Әзербайжан: sürətli həyata keçirilməsi 3. Қырғыз: тез арада ишке ашыруу 4. Өзбек: tez amalga oshirish 5. Түрік: hızlı uygulama 6. Ағылшын: prompt implementation 7. Испан: pronta implementación 8. Неміс: prompte Implementierung 9. Француз: mise en œuvre rapide</p>
394.	оперативное воздействие	жедел ықпал ету	<p>1.Операция - лат. operatio, іс-әрекет Жедел ықпал ету бір-біріне тікелей, құқық қорғау органдарына жүгінусіз контрагент болып табылады http://www.ngpedia.ru/id533633p1.html).</p> <p>2. Әзербайжан: əməliyyat təsir 3. Қырғыз: ыкчам таасири 4. Өзбек: tezkor ta'sir 5. Түрік: operasyonel etkisi 6. Ағылшын: operational impact 7. Испан: impacto operativo 8. Неміс: betriebliche Auswirkungen 9. Француз: impact opérationnel</p>
395.	оперативное наблюдение	жедел бақылау	<p>1.Операция - лат. operatio, іс-әрекет Жедел бақылау: 1) нақты ақпаратты ұйымдастырылған, жүйелі, конспиративті қабылдау жолымен алу болып саналатын жедел қызмет әдісі; 2) мақсаты адамдардың қылмыстық әрекетін қайта жандандыруды дер кезінде табу болып табылатын жедел қызмет нысаны http://counterintelligence.academic.ru/462/Наблюдение_оперативное).</p> <p>2. Әзербайжан: əməliyyat monitoring 3. Қырғыз: ыкчам мониторинг 4. Өзбек: tezkor monitoring 5. Түрік: operasyonel izleme 6. Ағылшын: operational surveillance</p>

			<p>7. Испан: <i>vigilancia operativa</i> 8. Неміс: <i>Betriebsüberwachung</i> 9. Француз: <i>surveillance opérationnelle</i></p>
396.	оперативное обслуживание	жедел қызмет көрсету	<p>1.Операция - лат. operatio, іс-әрекет Жедел қызмет көрсету – қылмыстық әрекет белгілерін дер кезінде табу, қылмыстың өнеркәсіптік, сауда, банктік кәсіпорындарда және т.б. жасалуына жәрдемдесетін жағдайларды жою бойынша шаралар қабылдау мақсатында криминогенді объектілерді бақылауды қамтамасыз ететін жедел-іздістіру іс-шараларының кешені (http://criminalistics.academic.ru/610/Оперативное). 2. Әзербайжан: <i>əməliyyat xidmətləri</i> 3. Қырғыз: <i>ыкчам қызматтар</i> 4. Өзбек: <i>tezkor xizmatlar</i> 5. Түрік: <i>operasyonel hizmetler</i> 6. Ағылшын: <i>prompt service</i> 7. Испан: <i>servicio rápido</i> 8. Неміс: <i>prompter Service</i> 9. Француз: <i>service rapide</i></p>
397.	оперативное проникновение	жедел кіру	<p>1.Операция - лат. operatio, іс-әрекет Жедел кіру – тұрғын және басқа да үй-жайларға, ғимараттарға, құрылыстарға, көлік құралдарына, жергілікті жердің учаскелеріне оларды тексеру мақсатында, сондай-ақ жедел-іздістіру қызметінің өзге де міндеттерін шешу үшін жасырын кіру (http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z090000187 /compare). 2. Әзербайжан: <i>sürətli penetration</i> 3. Қырғыз: <i>тез үлүшү</i> 4. Өзбек: <i>tez ichiga</i> 5. Түрік: <i>hızlı nüfuz</i> 6. Ағылшын: <i>prompt penetration</i> 7. Испан: <i>penetración rápida</i> 8. Неміс: <i>sofortiges Eindringen</i> 9. Француз: <i>pénétration rapide</i></p>
398.	оперативное управление	жедел басқару	<p>1.Операция - лат. operatio, іс-әрекет Жедел басқару – шектеулі заттық құқық. Бұрынғы кеңестік елдердің азаматтық құқығына ғана тән (https://ru.wikipedia.org/wiki/Оперативное_управление_(право)). 2. Әзербайжан: <i>əməliyyat nəzarət</i></p>

			<p>3. Қырғыз: ыкчам башкаруу</p> <p>4. Өзбек: tezkor nazorat qilish</p> <p>5. Түрік: operasyonel kontrol</p> <p>6. Ағылшын: operational management</p> <p>7. Испан: gestión operativa</p> <p>8. Неміс: Betriebsführung</p> <p>9. Француз: gestion opérationnelle</p>
399.	оперативно-следственная группа	жедел тергеу тобы	<p>1.Операция - лат. operatio, іс-әрекет Жедел тергеу тобы – оқиға болған жерді қорғауға арналған күштік қолдау бөлімшелері мен полиция қызметкерлері (http://bibliotekar.ru/criminalistika-1/251.htm).</p> <p>2. Өзбекбайжан: әмәлиууат-істнтақ қрупу</p> <p>3. Қырғыз: ыкчам-тергөө тобу</p> <p>4. Өзбек: tezkor tergov guruhi</p> <p>5. Түрік: operasyonel arařtırmacı grubu</p> <p>6. Ағылшын: operational investigation team</p> <p>7. Испан: equipo de investigación operativa</p> <p>8. Неміс: operatives Untersuchungsteam</p> <p>9. Француз: équipe d'enquête opérationnelle</p>
400.	определенный умысел	нақты қасақана лық	<p>1.Кінәлі адамның әрекеттерінің салдарын айқын нақтылаумен сипатталады (http://pravo.news/page/bazhanovidr/ist/ist-5--idz-ax230--nf-34.html).</p> <p>2. Өзбекбайжан: хüsusi niyyät</p> <p>3. Қырғыз: белгилүү бир максат</p> <p>4. Өзбек: muayyan maqsad</p> <p>5. Түрік: belirli niyet</p> <p>6. Ағылшын: certain intent</p> <p>7. Испан: cierta intención</p> <p>8. Неміс: bestimmte Absicht</p> <p>9. Француз: certaine intention</p>
401.	опрос лиц	адамдарға сұрау жүргізу, адамдарға сауал қою	<p>1.Адамдарға сауал қою – жедел-іздістіру қызметінің міндеттерін шешу үшін маңызы бар нақты ақпаратты осы ақпарат бар немесе болуы мүмкін сауал қойылған адамның сөздерінен жинау (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z940004000_/compare).</p> <p>2. Өзбекбайжан: färdi sorğu</p> <p>3. Қырғыз: жеке сурамжылоо</p> <p>4. Өзбек: individual tadqiqot</p> <p>5. Түрік: bireysel anket</p> <p>6. Ағылшын: face survey</p> <p>7. Испан: encuesta facial</p>

			<p>8. Неміс: Gesichtsumfrage</p> <p>9. Француз: enquête sur le visage</p>
402.	осмотр места происшествия	оқиға орнын қарап-тексеру, оқиға орнын қарау	<p>1. Оқиға орнын, қылмыс пен қылмыскердің іздерін және басқа да (фактілік) деректерді анықтауға, белгілеуге және зерттеуге бағытталған шұғыл тергеу іс-қимылы (http://bibliotekar.ru/criminalistika-2/134.htm).</p> <p>2. Әзербайжан: hadisə yerinə baxış</p> <p>3. Қырғыз: окуя болгон жерди текшерүүдө</p> <p>4. Өзбек: sahnada nazorat</p> <p>5. Түрік: sahnenin muayene</p> <p>6. Ағылшын: inspection of the scene</p> <p>7. Испан: inspección de la escena</p> <p>8. Неміс: Inspektion der Szene</p> <p>9. Француз: inspection de la scène</p>
403.	особо тяжкие преступления	ерекше ауыр қылмыстар, аса ауыр қылмыстар	<p>1. Аса ауыр қылмыстар – жасалғаны үшін қылмыстық кодексте он екі жылдан астам мерзімге бас бостандығынан айыру түріндегі жаза немесе өлім жазасы көзделген қасақана жасалған әрекет (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: ən ciddi cinayətlər</p> <p>3. Қырғыз: абдан оор кылмыш</p> <p>4. Өзбек: eng jiddiy jinoyatlar</p> <p>5. Түрік: en ciddi suçlar</p> <p>6. Ағылшын: especially grave crimes</p> <p>7. Испан: crímenes especialmente graves</p> <p>8. Неміс: besonders schwere Verbrechen</p> <p>9. Француз: crimes particulièrement graves</p>
404.	оставление заявления без рассмотрения	арызды қараусыз қалдыру	<p>1. Арызды қараусыз қалдыру – қуынымшының (арыз берушінің) сот қорғауына құқықты іске асыруды заңмен бекітілген іс жүргізу тәртібін сақтамауына байланысты даудың мәні бойынша шешім шығарылмайтын істі қарауды аяқтау нысаны (http://studme.org/14241112/pravo/ostavlenie_zayavleniya_bez_rassmotreniya).</p> <p>2. Әзербайжан: ərizəni baxılmadan tərک etməк</p> <p>3. Қырғыз: арызды кароосуз калтыруу</p> <p>4. Өзбек: arizani ko'rib chiqmasdan qoldirish</p> <p>5. Түрік: bir başvuruуu dikkate almadan bırakmak</p> <p>6. Ағылшын: leaving an application without consideration</p> <p>7. Испан: dejar una aplicación sin consideración</p> <p>8. Неміс: eine Bewerbung ohne Rücksicht lassen</p>

			9. Француз: laisser une demande sans considération
405.	открытие наследства	мұраның ашылуы	<p>1. Мұраның ашылуы – қайтыс болған адамның мүлкі мұра болатын, яғни мұрагерлік тәртіппен азаматтардың меншігіне өтуі мүмкін сәт</p> <p>(http://sovetsnik.consultant.ru/nasledstvo/chto_takoe_i_kak_pr_oishodit_otkrytie_nasledstva/).</p> <p>2. Әзербайжан: miras açılış</p> <p>3. Қырғыз: мурас ачылышы</p> <p>4. Өзбек: meros ochilish</p> <p>5. Түрік: miras açılış</p> <p>6. Ағылшын: discovery of inheritance</p> <p>7. Испан: descubrimiento de la herencia</p> <p>8. Неміс: Entdeckung der Vererbung</p> <p>9. Француз: découverte de l'héritage</p>
406.	отмена правового акта управления	құқықтық басқару актісін жою, құқықтық басқару актісін бұзу	<p>1. Құқықтық басқару актісін жою оң немесе теріс негіздемеге негізделеді, қалай болғанда да осы басқару актісінің қолданылуын тоқтатуға бағытталады</p> <p>(http://www.pravo.vuzlib.su/book_z1121_page_61.html).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi nəzarət akti ləğv</p> <p>3. Қырғыз: укуктук башкаруу актыны жокко чыгаруу</p> <p>4. Өзбек: huquqiy nazorat aktini bekor</p> <p>5. Түрік: yasal kontrol düzenlemenin iptali</p> <p>6. Ағылшын: revocation of a legal act of management</p> <p>7. Испан: revocación de un acto legal de gestión</p> <p>8. Неміс: Widerruf eines Rechtsakts der Geschäftsführung</p> <p>9. Француз: révocation d'un acte juridique de gestion</p>
407.	относимость заключения эксперта	сарапшы қорытындысының қатыстылығы, сарапшы қорытындысының қатысты болуы	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті Сарапшы қорытындысының қатысты болуы дәлелдеу мәні болып табылатын кез келген жағдайды немесе жанама дәлелдеме болып табылатын фактіні белгілеу</p> <p>(http://studme.org/182107129688/pravo/zaklyuchenie_pokaza_niya_eksperta).</p> <p>2. Әзербайжан: ekspert rəyi aktualığı</p> <p>3. Қырғыз: эксперттин корутундусунун негиздүүлүгү</p> <p>4. Өзбек: ekspert fikri dolzarbligi</p>

			<p>5. Түрік: bilirkіші görüşünün alaka</p> <p>6. Ағылшын: relevance of expert opinion</p> <p>7. Испан: relevancia de la opinión de expertos</p> <p>8. Неміс: Relevanz der Expertenmeinung</p> <p>9. Француз: pertinence de l'avis d'expert</p>
408.	относительное право	қатысты болу құқығы, салыстырмалы құқық	<p>1. Салыстырмалы құқық – белгілі бір адамның (немесе адамдардың) міндеттері қарама-қарсы қойылатын субъективті құқық (http://dic.academic.ru/dic.nsf/eng_rus/203772/относительно).</p> <p>2. Әзербайжан: sağ personam da</p> <p>3. Қырғыз: туура милдеттү укук</p> <p>4. Өзбек: o'ng mutaxassislar huquq</p> <p>5. Түрік: sağ şahsi</p> <p>6. Ағылшын: relative right</p> <p>7. Испан: relativo derecho</p> <p>8. Неміс: relativ rechts</p> <p>9. Француз: droit relatif</p>
409.	относительные правоотношения	салыстырмалы құқықтық қатынастар	<p>1. Салыстырмалы құқықтық қатынастар – уәкілетті тұлғаға белгілі бір міндетті адам қарама-қарсы тұратын құқықтық қатынастар (мысалы, кредитор мен қарыз шарты бойынша борышкер) (http://www.grandars.ru/college/pravovedenie/grazhdanskie-pravootnosheniya.html).</p> <p>2. Әзербайжан: nisbi əlaqələr</p> <p>3. Қырғыз: салыштырмалуу байланыш</p> <p>4. Өзбек: nisbiy munosabatlar</p> <p>5. Түрік: göreceli ilişkisi</p> <p>6. Ағылшын: relative legal relationship</p> <p>7. Испан: relación legal relativa</p> <p>8. Неміс: relative Rechtsbeziehung</p> <p>9. Француз: relation juridique relative</p>
410.	отождествление	ұқсастыру, барабарлау	<p>1. Ұқсастыру. ет. Бейнелестіру, сәйкестендіру (ҚС, 1331). Барабар. сын. Тепе-тең, пара-пар, бірдей, теңдес (ҚС, 189).</p> <p>2. Әзербайжан: eyniləşdirmə</p> <p>3. Қырғыз: аныктоо</p> <p>4. Өзбек: identifikatsiya</p> <p>5. Түрік: kimlik</p> <p>6. Ағылшын: identification</p> <p>7. Испан: identificación</p> <p>8. Неміс: Identifizierung</p>

			9. Француз: identification
411.	отставка	орнынан түсу, қызметтен шеттеу	<p>1.Мемлекеттік немесе оған теңестірілген қызметтегі лауазым иеленуші қызметшінің өзінің жазбаша өтініші бойынша қызметін тоқтатуы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Отставка).</p> <p>2. Әзербайжан: istefa</p> <p>3. Қырғыз: баш тартуу</p> <p>4. Өзбек: iste'fo</p> <p>5. Түрік: istifa</p> <p>6. Ағылшын: resignation</p> <p>7. Испан: resignación</p> <p>8. Неміс: Rücktritt</p> <p>9. Француз: démission</p>
412.	отсылочные нормы права	құқықтың сілтеме жасалатын нормалары	<p>1.Норма – лат. norma – сөзбе-сөз: бұрыштық, ауыспалы мағынасы – ереже, қағида. Құқықтың сілтеме жасалатын нормалары – басқа нормаларға өз әрекетінің шарты ретінде көрсететін құқық нормалары.</p> <p>2. Әзербайжан: qanunun sened qayda</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам эрежеси</p> <p>4. Өзбек: qonun ustuvorligi bашvurusal</p> <p>5. Түрік: hukukun üstünlüğü göndergesel</p> <p>6. Ағылшын: reference rule of law</p> <p>7. Испан: Estado de derecho de referencia</p> <p>8. Неміс: Referenzrechtsstaatlichkeit</p> <p>9. Француз: État de droit de référence</p>
413.	официозная инкорпорация	официозды инкорпорация	<p>1.Официальный - лат. officialis-қызметтік, лауазымдық.</p> <p>Инкорпорация - ағыл. incorporation</p> <p>Официозды инкорпорация – құқық шығармашылығы органының тапсырмасы бойынша арнаулы уәкілетті органның заңнама жинағын шығаруы, мұнда құқық шығармашылығы органы мұндай жинақты арнайы бекітпейді және мақұлдамайды, сондықтан мұндай жинаққа енгізілген актілердің мәтіндері ресми сипатта болмайды (https://ru.wikipedia.org/wiki/Инкорпорация_(право)).</p> <p>2. Әзербайжан: yarı rəsmi təsis</p> <p>3. Қырғыз: жарым-расмий кусадар</p> <p>4. Өзбек: yarim rasmiy uyushma</p> <p>5. Түрік: yarı-resmı kuruluş</p> <p>6. Ағылшын: officious incorporation</p> <p>7. Испан: incorporaci3n oficiosa</p>

			<p>8. Неміс: boshafte Eingliederung</p> <p>9. Француз: incorporation officieuse</p>
414.	охрана прав детей	балалар құқығын қорғау	<p>1. Балалар құқығын қорғау – барлық балалардың, әсіресе өмірдің қиын жағдайларындағы балалар тобының құқықтарын қорғауға бағытталған шаралардың кешенді жүйесі (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: uşaq hüquqlarının müdafiəsi</p> <p>3. Қырғыз: балдардын укуктарын коргоо</p> <p>4. Өзбек: bolalar huquqlarini himoya qilish</p> <p>5. Түрік: çocuk haklarının korunması</p> <p>6. Ағылшын: child protection</p> <p>7. Испан: protección de los derechos del niño</p> <p>8. Неміс: Schutz der Kinderrechte</p> <p>9. Француз: protection des droits des enfants</p>
415.	охранение	қорғау, сақтау, күзету	<p>1. Қорғау, сақтау, күзету: 1) марш жасау кезінде, тұрақты және уақытша орналасу пункттерінде болғанда, сондай-ақ жаумен жақын болған жағдайларда жаудың кенеттен шабуыл жасауын болдырмау бойынша шаралар кешені; 2) осы мақсаттар үшін уақытша құрылған немесе іске қосылған құрылым (https://ru.wikipedia.org/wiki/Охранение).</p> <p>2. Әзербайжан: cordon</p> <p>3. Қырғыз: тосмолору</p> <p>4. Өзбек: tizmasi</p> <p>5. Түрік: kordon</p> <p>6. Ағылшын: guarding</p> <p>7. Испан: guardando</p> <p>8. Неміс: Bewachung</p> <p>9. Француз: garde</p>
416.	охранительная функция права	құқықтың қорғау функциясы, құқықтың қорғаушы атқарымы	<p>1. Функция – лат. functio – орындау, іске асыру, қызметтік міндет. Әлеуметтік арналымына байланысты, жалпы маңызы бар, барынша маңызды экономикалық, саяси, ұлттық, жеке қатынастарды қорғауды көздейтін құқықтық ықпал ету бағыты (http://www.labex.ru/page/tg_93.html).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq təhlükəsizlik funksiyası</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам көзөмөл милдети</p> <p>4. Өзбек: qonun watchdog funktsiyasi</p> <p>5. Түрік: hukukun watchdog fonksiyonu</p> <p>6. Ағылшын: protective function of law</p> <p>7. Испан: función protectora de la ley</p>

			<p>8. Неміс: Schutzfunktion des Gesetzes</p> <p>9. Француз: fonction protectrice de la loi</p>
417.	охранительные нормы права	құқықтың қорғау нормалары, құқықтың қорғаушы нормалары	<p>1. Норма - лат. norma – сөзбе-сөз: бұрыштық, ауыспалы мағынасы – ереже, қағида.</p> <p>Құқықтың қорғаушы нормалары – заңдық жауаптылық және мемлекеттік мәжбүрлеу шараларын қолданумен байланысты қоғамдық қатынастарды реттейтін құқық нормалары (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/10337/OXP_АНИТЕЛЬНЫЕ).</p> <p>2. Әзербайжан: mülkiyyət hüquqları normaları</p> <p>3. Қырғыз: мүлктүк укуктар нормалар</p> <p>4. Өзбек: mulkiy huquqlari normalari</p> <p>5. Түрік: mülkiyet hakları normları</p> <p>6. Ағылшын: protective law</p> <p>7. Испан: ley protectora</p> <p>8. Неміс: Schutzgesetz</p> <p>9. Француз: loi protectrice</p>
418.	охранные мероприятия	күзет іс-шаралары, күзетіс шаралары	<p>1. Күзетіс шаралары – күзетілетін адамдар мен объектілердің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған құқықтық, ұйымдастыру, жедел-іздестіру және техникалық шаралардың жиынтығы (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: təhlükəsizlik tədbirləri</p> <p>3. Қырғыз: коргоо чаралары</p> <p>4. Өзбек: himoya choralari</p> <p>5. Түрік: güvenlik önlemleri</p> <p>6. Ағылшын: security measures</p> <p>7. Испан: medidas de seguridad</p> <p>8. Неміс: Sicherheitsmaßnahmen</p> <p>9. Француз: mesures de sécurité</p>
419.	охраняемые лица	күзетілетін адамдар	<p>1. Күзетілетін адамдар – ҚР Конституциясына, ҚР конституциялық заңдарына және «ҚР Президентінің Күзет қызметі туралы» Заңға сәйкес ҚР Президентінің Күзет қызметі күзетуге жататын адамдар (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: mühafizə şəxslər</p> <p>3. Қырғыз: корголуучу адамдар</p> <p>4. Өзбек: himoyalangan shaxslar</p> <p>5. Түрік: korunalı kişiler</p> <p>6. Ағылшын: protected persons</p> <p>7. Испан: personas protegidas</p> <p>8. Неміс: geschützte Personen</p>

			9. Француз: personnes protégées
420.	охраняемые объекты	күзетілетін объектілер	<p>1. Объект – лат. objectum – зат Күзетілетін объектілер – күзетілетін адамдардың болуына арналған үйлер, құрылыстар мен ғимараттар, сондай-ақ оларға іргелес жатқан аумақ пен су айдыны (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: qorunan obyektlər</p> <p>3. Қырғыз: корголуучу объекттер</p> <p>4. Өзбек: himoyalangan ob'ektlar</p> <p>5. Түрік: korumalı nesnelер</p> <p>6. Ағылшын: protected objects</p> <p>7. Испан: objetos protegidos</p> <p>8. Неміс: geschützte Objekte</p> <p>9. Француз: objets protégés</p>
421.	парад	парад	<p>1. Парад (лат. parо – «дайынмын») – әртүрлі ұйымдардың, ұжымдардың, қозғалыстардың немесе партиялардың салтанатты шеруі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Парад).</p> <p>2. Әзербайжан: parad</p> <p>3. Қырғыз: парад</p> <p>4. Өзбек: ko'rik</p> <p>5. Түрік: geçit</p> <p>6. Ағылшын: parade</p> <p>7. Испан: desfile</p> <p>8. Неміс: Parade</p> <p>9. Француз: parade</p>
422.	параллельная юрисдикция	параллель юрисдикция	<p>1. Параллель-грек. parallelos – қатар жүруші Юрисдикция – лат. Jurisdictio – заңды Параллель юрисдикция – халықаралық қылмыстық құқық институты, оған сәйкес ұлттық және халықаралық соттар халықаралық гуманитарлық құқыққа қарсы қылмыс жасаған және әскери қылмыстар жасаған адамдарды қылмыстық қудалауды жүзеге асыруға құқылы болады (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/16912).</p> <p>2. Әзербайжан: dual yurisdiksiyası</p> <p>3. Қырғыз: кош караштуулугу</p> <p>4. Өзбек: dual yurisdiktsiya</p> <p>5. Түрік: çift yargı</p> <p>6. Ағылшын: parallel jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción paralela</p> <p>8. Неміс: parallele Gerichtsbarkeit</p>

			9. Француз: <i>juridiction parallèle</i>
423.	парламентские каникулы	парламенттік каникулдар, парламент каникулдары	<p>1. Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу Каникул - лат. caniculares – жылдың ең ыстық күндері Парламент каникулдары – өздерінің аймақтарындағы сайлаушылармен демалыс және жұмыс үшін депутаттар пайдаланатын парламент сессияларының арасындағы аралық (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>parlament fasilə</i> 3. Қырғыз: парламенттік танапис 4. Өзбек: <i>parlament ta'til</i> 5. Түрік: <i>meclis girinti</i> 6. Ағылшын: <i>parliamentary holidays</i> 7. Испан: <i>vacaciones parlamentarias</i> 8. Неміс: <i>Parlamentsferien</i> 9. Француз: <i>vacances parlementaires</i></p>
424.	парламентский индемнитет	парламенттік индемнитет	<p>1. Парламент - франц. parler – айту, сөйлеу Индемнитет – лат. indemnitas – залалсыз Парламенттік индемнитет – жауапкершіліксіздікке негізделген парламент депутаттарының артықшылықтары (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>parlament təzminat</i> 3. Қырғыз: парламенттік кепилдик 4. Өзбек: <i>parlament qoplash</i> 5. Түрік: <i>meclis tazminat</i> 6. Ағылшын: <i>parliamentary indemnity</i> 7. Испан: <i>indemnización parlamentaria</i> 8. Неміс: <i>parlamentarische Entschädigung</i> 9. Француз: <i>indemnité parlementaire</i></p>
425.	претензия	талап-шағым хат, шағымхат	<p>1. Претензия - лат. praetensio – дәме, талап ету Белгілі бір мекеменің немесе мекеме қызметкерлерінің заңсыз іс-әрекетін көрсету, соған орай шара қолдануды сұрау мақсатында жазылады. Хат мазмұнының негізгі құндылығы онда көрсетілетін фактілерге байланысты. Шағымхатқа шағым беруші адам, кейде хат мазмұнына байланысты мекеменің жауапты қызметкері де қол қояды (https://kk.wikipedia.org/wiki/Ресми_хат).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>şikayət məktubu</i></p>

			<p>3. Қырғыз: даттануу кат</p> <p>4. Өзбек: shikoyat xati</p> <p>5. Түрік: şikayet mektubu</p> <p>6. Ағылшын: claim</p> <p>7. Испан: Reclamación</p> <p>8. Неміс: Anspruch</p> <p>9. Француз: prétendre</p>
426.	пленарное заседание	жалпы отырыс	<p>1.Пленум - лат. plenum-толық.</p> <p>Жалпы отырыс – парламент немесе оның палатасы толық құрамда жиналатын, өкілетті билік органдарының қызмет нысаны (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/10850/ПЛЕНАРНОЕ).</p> <p>2. Әзербайжан: plenum</p> <p>3. Қырғыз: пленардык жыйыны</p> <p>4. Өзбек: yalpi majlisi</p> <p>5. Түрік: genel kurul</p> <p>6. Ағылшын: plenary session</p> <p>7. Испан: sesión plenaria</p> <p>8. Неміс: Plenarsitzung</p> <p>9. Француз: séance plénière</p>
427.	повиновение	ыркына көну, бой ұсыну	<p>1.Бой ұсыну – адамның абыройлы тұлғаға тәуелділігімен және оның өкімдерін орындаумен сипатталатын мінез-құлқы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Повиновение).</p> <p>2. Әзербайжан: itaət</p> <p>3. Қырғыз: баш ийүү</p> <p>4. Өзбек: bo'ysunish</p> <p>5. Түрік: itaat</p> <p>6. Ағылшын: obedience</p> <p>7. Испан: obediencia</p> <p>8. Неміс: Gehorsam</p> <p>9. Француз: obéissance</p>
428.	повод	сылтау, себеп	<p>1.Сылтау – қандай да бір мақсатта пайдалануға болатын жағдай, себеп (http://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/940962).</p> <p>2. Әзербайжан: bəhanə</p> <p>3. Қырғыз: кечирим</p> <p>4. Өзбек: kechirim</p> <p>5. Түрік: bahane</p> <p>6. Ағылшын: occasion</p> <p>7. Испан: ocasión</p> <p>8. Неміс: Gelegenheit</p> <p>9. Француз: occasion</p>

429.	погром	қирату, ойрандау	<p>1.Ойрандау. ет. 1. Қирату, бүлдіру, быт-шыт етіп талқандау. 2. ауыс. Тайрандау, еркінсу (ҚС, 991).</p> <p>Қирату. 1. Күл-талқанын шығару, құлату, бұзу. 2. Құлату, сұлату, атып түсіру. 3. ауыс. Қырып-жою, қопарып істеу, тындыру (ҚС, 790).</p> <p>2. Әзербайжан: talan</p> <p>3. Қырғыз: погром</p> <p>4. Өзбек: roгром</p> <p>5. Түрік: katliam</p> <p>6. Ағылшын: roгром</p> <p>7. Испан: rogromo</p> <p>8. Неміс: Rogrom</p> <p>9. Француз: roгром</p>
430.	подготовление законопроекта	заң жобасын даярлау, заң жобасын әзірлеу	<p>1.Заң жобасын әзірлеу ісі белгілі бір қоғамдық қарым-қатынастар аясын реттеу немесе мұндай реттеуді өзгерту қажеттігін, қолданыстағы заңдар мен оларды қолданудың тәжірибесін талдауды, жобаны әзірлеу туралы шешім қабылдауды, оның мәтінін жазуды, бастапқы жобаны талқылап өңдеуді, мүдделі органдар мен ұйымдардың бәрімен келісіп алуды, т.б. камтиды (https://kk.wikipedia.org/wiki/Заң_жобасы).</p> <p>2. Әзербайжан: qanun layihəsi</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам долбоору</p> <p>4. Өзбек: qonun loyihasi</p> <p>5. Түрік: kanun tasarısı</p> <p>6. Ағылшын: preparation of a bill</p> <p>7. Испан: preparación de una factura</p> <p>8. Неміс: Vorbereitung einer Rechnung</p> <p>9. Француз: préparation d'une facture</p>
431.	подкуп	параға жығу	<p>1.Параға жығу – сатып алынатын адамның өзінің келісімшарттық міндеттемелерін немесе қарызын бұзу әрекеті үшін материалдық игіліктер беру (https://ru.wikipedia.org/wiki/Подкуп).</p> <p>2. Әзербайжан: rüşvətخورluq</p> <p>3. Қырғыз: паракорлук</p> <p>4. Өзбек: poraxo'rlik</p> <p>5. Түрік: rüşvet</p> <p>6. Ағылшын: bribe</p> <p>7. Испан: soborno</p> <p>8. Неміс: Bestechung</p> <p>9. Француз: pot-de-vin</p>
432.	подлог	құжаттарды	<p>1.Документ – лат. documentum – үлгі, куәлік,</p>

	документов	ауыстыру, құжаттарды жалған ұсыну	дәлелдеме Құжаттарды жалған ұсыну – қылмыстық құқықта – төлнұсқа құжаттарды қолдан жасау немесе жалған құжаттар жасау болып табылатын қылмыс (http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/16478). 2. Әзербайжан: saxtakarlıq 3. Қырғыз: жасалма 4. Өзбек: soхта hujjatlar qilish 5. Түрік: sahtecilik 6. Ағылшын: forgery of documents 7. Испан: falsificación de documentos 8. Неміс: Urkundenfälschung 9. Француз: falsification de documents
433.	подлог, совершаемый частным лицом	жекеше тұлға жасаған жалғандық, жеке тұлға жасаған жалғандық	1. Жеке тұлға жасаған жалғандық – қандай да бір құқық беретін немесе міндеттемелерден босататын құжаттарды қолдан жасау, сату және пайдалану (http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/16478). 2. Әзербайжан: fiziki şəxs tərəfindən törədilmiş saxtakarlıq 3. Қырғыз: жеке жак менен жасаган жасалма 4. Өзбек: bir xususiy shaxs tomonidan sodir qalbakilashtirish 5. Түрік: özel bir şahıs tarafından işlenen sahtecilik 6. Ағылшын: private forgery 7. Испан: falsificación privada 8. Неміс: private Fälschung 9. Француз: faux privé
434.	подневольный труд	еріксіз еңбек	1. Еріксіз еңбек – экономикалық себептерден туындаған, тәуелділік жағдайында жұмыскер көрсететін қызметтер (http://law.ru.en.academic.ru/4429/подневольный_труд). 2. Әзербайжан: qul əmək 3. Қырғыз: кул эмгеги 4. Өзбек: qul mehnat 5. Түрік: köle 6. Ағылшын: bonded labor 7. Испан: trabajo en régimen de servidumbre 8. Неміс: Zwangsarbeit 9. Француз: travail forcé
435.	подозреваемое лицо	күдікті адам, сезікті	1) қылмыстық іс қозғалған адам; 2) қылмыс жасады деген күдікпен ұсталған адам; 3) айып

		тұлға, сезікті	тағылғанға дейін бұлтартпау шарасы қолданылған адам; 4) қылмыс жасады деген күдік туралы хабарлама берілген адам (https://ru.wikipedia.org/wiki/Подозреваемый). Сезікті – өзіне қатысты ҚР Қылмыстық іс жүргізу кодексінде белгіленген негіздер мен тәртіп бойынша оны қылмыс жасаған деп сезік білдірілуіне байланысты қылмыстық іс қозғалған, бұл туралы оған тергеуші, анықтаушы жария еткен не қамауға алу жүзеге асырылған, не айып тағылғанға дейін бұлтартпау шарасы қолданылған адам (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Өзербайжан: şübhəli 3. Қырғыз: шектүү адам 4. Өзбек: shubhali shaxs 5. Түрік: şüpheli 6. Ағылшын: suspect 7. Испан: sospechar 8. Неміс: vermuten 9. Француз: suspect
436.	подписка невыезде	о ешқайда кетпеу туралы қолхат	1.Ешқайда кетпеу туралы қолхат – алдын ала тергеуден және соттан жасырыну, қылмыстық іс бойынша ақиқатты айқындауға кедергі келтіру, қылмыстық әрекетін жалғастыру мүмкіндігінен айыру, сондай-ақ үкімді орындауды қамтамасыз ету мақсатында айыпталушыға, ерекше жағдайларда күдіктіге қолданылатын бұлтартпау шарасы (http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_law/1626/ПОДПИСКА) 2. Өзербайжан: ev həbsi 3. Қырғыз: үй камагы 4. Өзбек: uy qamog'ida 5. Түрік: evde göz hapsi 6. Ағылшын: House arrest 7. Испан: arresto domiciliario 8. Неміс: Hausarrest 9. Француз: assignation à domicile
437.	подписка явке	о келіп тұру туралы қолхат	1.Келіп тұру туралы қолхат – айыпталушының немесе күдіктінің тергеу органының шақыруы бойынша келіп тұру, тұрғылықты жерін өзгерткені туралы хабарлау туралы жазбаша мінжеттемесі (http://megabook.ru/article/Подписка%20o%20явке).

			<p>2. Өзербайжан: abunə görünür</p> <p>3. Қырғыз: жазылуу пайда</p> <p>4. Өзбек: obuna paydo</p> <p>5. Түрік: abonelik görünmesini</p> <p>6. Ағылшын: attendance subscription</p> <p>7. Испан: suscripción de asistencia</p> <p>8. Неміс: Anwesenheitsabonnement</p> <p>9. Француз: abonnement de présence</p>
438.	подследственная	тергеуде болу	<p>Тергеуде болу – Қылмыстық іс жүргізу кодексінде белгіленген, белгілі бір қылмысты тергеу белгілі бір алдын ала тергеу органының немесе анықтаудың құзыретіне жататын белгілердің жиынтығы (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>Тергеулік – осы қылмыстық құқық бұзушылықты тергеп-тексеруді қандай да бір қылмыстық қудалау органының құзыретіне жатқызатын, осы Кодексте белгіленген белгілердің жиынтығы («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p> <p>2. Өзербайжан: yurisdiksiyası</p> <p>3. Қырғыз: укук коргоо</p> <p>4. Өзбек: yurisdiksiya</p> <p>5. Түрік: yargı</p> <p>6. Ағылшын: jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción</p> <p>8. Неміс: Zuständigkeit</p> <p>9. Француз: juridiction</p>
439.	пожизненное содержание	өмір бойы асырап-бағу, өмір бойы асырау	<p>1. Өмір бойы асырау – азаматтық құқықта – жасына немесе денсаулық жағдайына байланысты еңбекке қабілетсіз қандай да бір адам (иеліктен шығарушы) тұрғын үйді (оның бір бөлігін), сондай-ақ басқа мүлкін сатып алушының меншігіне береді, сатып алуша мұның төлемі ретінде еңбекке қабілетсіз адамға өмір бойы тұрғын үй, тамақ, күтім немесе басқа да қажетті көмекпен материалдық қамтамасыз етуге міндеттенеді (http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/16530).</p> <p>2. Өзербайжан: daimi aliment</p> <p>3. Қырғыз: туруктуу алимент</p> <p>4. Өзбек: doimiy nafaqa</p> <p>5. Түрік: kalıcı nafaka</p>

			<p>6. Ағылшын: lifelong maintenance 7. Испан: mantenimiento de por vida 8. Неміс: lebenslange Wartung 9. Француз: maintenance à vie</p>
440.	позитивная дискриминация	жағымды кемсіту	<p>1. Позитив - лат. positivus – оң, дұрыс Дискриминация - лат. discriminatio – бөлу, бөлшектеу, айыру Жағымды кемсіту – ерлер мен әйелдердің арасында іс жүзіндегі теңдік орнатылуын жеделдетуге бағытталған уақытша арнайы шараларды жүргізу мүмкіндігі. Жынысы бойынша дәстүрлі түрде кемсітілетін топтардың өкілдеріне қызмет сатысы бойынша жоғарылау, биліктің сайланатын органдарына ұсынылу, жұмысқа орналасу, білім алу кезінде артықшылық беру (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Әзербайжан: müsbət ayırı-seçkilik 3. Қырғыз: оң дискриминация 4. Өзбек: ijobiy kamsitish 5. Түрік: pozitif ayırmacılık 6. Ағылшын: positive discrimination 7. Испан: discriminación positiva 8. Неміс: positive Diskriminierung 9. Француз: discrimination positive</p>
441.	показание обвиняемого	айыпталушының көрсетімі, айыпталушы көрсетпесі	<p>1. Қылмыстық іс бойынша сотқа дейінгі іс жүргізу барысында немесе заңмен белгіленген тәртіпте жүргізілген тергеуде хабарланған мәліметтер (http://lawtoday.ru/razdel/biblo/ugol-proc/DOC_082.php). 2. Әзербайжан: təqsirləndirilən şəxsin bəyanatı 3. Қырғыз: айыпталуучулардын арызы 4. Өзбек: ayblanuvchining bayonot 5. Түрік: sanığın beyanı 6. Ағылшын: testimony of the accused 7. Испан: testimonio del acusado 8. Неміс: Zeugnis des Angeklagten 9. Француз: témoignage de l'accusé</p>
442.	политическая функция права	құқықтың саяси функциясы, құқықтың саяси қызметі	<p>1. Политика - көне грек. πολιτική- мемлекеттік қызмет Функция - лат. functio – орындау, іске асыру, қызметтік міндет. Құқықтың саяси қызметі – саяси билік субъектілері арасындағы құқықтық реттеуге бағытталған қызмет</p>

			<p>(http://jurconsult.blogspot.com/2010/09/blog-post_14.html).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hüquqların siyasi funksiyası</p> <p>3. Қырғыз: укугу саясий милдети</p> <p>4. Өзбек: huquqlarini siyosiy vazifasi</p> <p>5. Түрік: hakların siyasi işlevi</p> <p>6. Ағылшын: political function of law</p> <p>7. Испан: función política de la ley</p> <p>8. Неміс: politische Funktion des Rechts</p> <p>9. Француз: fonction politique du droit</p>
443.	право владения	иелену құқығы	<p>1.Иелену құқығы – мүлікті нақты иеленудің заң жүзінде қамтамасыз етілген мүмкіндігі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Иелену_құқығы).</p> <p>2. Өзөрбайжан: mülkiyyät hüquqları</p> <p>3. Қырғыз: ээлик укугу</p> <p>4. Өзбек: egalik huquqi</p> <p>5. Түрік: оунама hakkı</p> <p>6. Ағылшын: ownership</p> <p>7. Испан: propiedad</p> <p>8. Неміс: Eigentum</p> <p>9. Француз: la possession</p>
444.	правовое творчество	құқықтық шығарма шылық	<p>1.Құқықтық шығармашылық – пісіп жетілген қоғамдық даму қажеттіліктеріне сәйкес, нормативтік құқықтық актілерді жасау мен қабылдау бойынша мемлекеттік органдар мен өкілеттелген қоғамдық, ұйымдардың ғылыми негізделген шығармашылық қызметі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Құқықтық_шығармашылық).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hüquqi iş</p> <p>3. Қырғыз: мыйзамдуу иш</p> <p>4. Өзбек: huquqiy ishlar</p> <p>5. Түрік: yasal çalışma</p> <p>6. Ағылшын: legal creativity</p> <p>7. Испан: creatividad legal</p> <p>8. Неміс: rechtliche Kreativität</p> <p>9. Француз: créativité juridique</p>
445.	правомер ность	құқыққа сыйымды лық, құқықты лық	<p>1.Әлеуметтік өмір құбылыстарының (құқық субъектілері қызметтерінің немесе қызметтерінің нәтижелерінің) мемлекеттік құқық нормаларының талаптарына сәйкестігі (http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/16882).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hökumät, səlahiyyät</p> <p>3. Қырғыз: мыйзамдуулук, компетенттүүлүк</p> <p>4. Өзбек: qonuniylik, qibillik</p> <p>5. Түрік: meşruiyet, yeterlik</p>

			<p>6. Ағылшын: legitimacy 7. Испан: legitimidad 8. Неміс: Legitimität 9. Француз: légitimité</p>
446.	предупредительные санкции	ескерту санкциялары, ескертуші санкциялар	<p>1. Санкция - лат. <i>sanctio</i> – қатаң қаулы Ескертуші санкциялар (ескерту, алып келу, мүлкіне тыйым салу, қылмыс жасады деген күдікпен қамауға алу, мемлекеттік билік актісін немесе әкімшілік актіні тоқтату, мәжбүрлі емдеу және т.б.) құқыққа қайшы әрекеттерге жол бермеуге бағытталады немесе құқыққа қайшы әрекеттердің жолын кесу және жазалау сипатындағы санкцияларды іске асыру процесінде құқық қорғау қызметін ұйымдасқан қамтамасыз етумен байланысты болады (http://www.zakazkursovoi.narod.ru/Uchebniki/Enciklopedia/E/P71.htm).</p> <p>2. Әзербайжан: profilaktik sanksiyalar 3. Қырғыз: алдын алуу чаралары 4. Өзбек: profilaktika sanksiyalar 5. Түрік: önleyici yaptırımlar 6. Ағылшын: preventive sanctions 7. Испан: sanciones preventivas 8. Неміс: vorbeugende Sanktionen 9. Француз: sanctions préventives</p>
447.	предупреждение коррупции	сыбайлас жемқорлықтың алдын алу	<p>1. Коррупция - лат. <i>corruptio</i> – параға сатып алу Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000410/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: korruptsiya xəbərdarlıq 3. Қырғыз: каршы эскертүү 4. Өзбек: korruptsiya oghlantirish 5. Түрік: yolsuzluk uyarısı 6. Ағылшын: prevention of corruption 7. Испан: prevención de la corrupción 8. Неміс: Prävention von Korruption 9. Француз: prévention de la corruption</p>

448.	предупреждение преступности	қылмыстылықтың алдын алу	<p>1.Қылмыстың алдын алу – ықтимал қылмыскерлерді әлеуметсіздендіру, жаңа қылмыстардың жасалуының алдын алу мақсатында қылмыстың процестерге қарама-қарсы әрекет етуге бағытталған, мемлекеттік органдар, қоғамдық ұйымдар, билік өкілдері және басқа да адамдар қабылдайтын шаралар жүйесі</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Предупреждение_преступности).</p> <p>2. Әзербайжан: cinayətin qarşısının alınması 3. Қырғыз: қылмыштуулуктун алдын алуу 4. Өзбек: jinoyat oldini olish 5. Түрік: suç önleme 6. Ағылшын: crime prevention 7. Испан: prevención del crimen 8. Неміс: Kriminalprävention 9. Француз: prévention de la criminalité</p>
449.	преобразовательный иск	түрлендіру қуынымы, қайта құру талабы	<p>1.Құқықтық қатынасты өзгертуге немесе тоқтатуға бағытталған қуыным (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/15146).</p> <p>Қуыным – қайтадан іс қозғау, шағымданып тергеуге бару (ҚС, 831).</p> <p>Талап (араб). зат. 1. Ынта, ықылас, ұмтылушылық. 2. психолог. Адамның ішкі ізденісінен туындап, іргері ұмтылысымен сипатталатын ізгі қасиеті. 3. Мақсат, тілек. 4. Міндет, жауапкершілік (ҚС, 1211).</p> <p>2. Әзербайжан: dönüşüm iddia 3. Қырғыз: айландыруу доо 4. Өзбек: konvertatsiya da'vo 5. Түрік: dönüşüm dava 6. Ағылшын: conversion action 7. Испан: acción de conversión 8. Неміс: Konvertierungsaktion 9. Француз: action de conversion</p>
450.	пресечение преступности	қылмыстылықтың жолын кесу	<p>1.Қылмыстың жолын кесу сыртқы әсермен қылмыс жасау процесі дайындалу немесе қастандық жасалу сатысында, қылмыскер қылмыс жасау құралдарын немесе қаруын дайындап жатқанда, сыбайластарды іздеп жатқанда, қылмыс жасауға астыртын сөз байланыс жатқанда тоқтатуды немесе қылмыстық зиян келтірілгенге, қылмыскердің</p>

			<p>мақсаты орындалғанға дейін қылмыстық қол сұғушылық процесінің жолын кесуді білдіреді (https://ru.wikipedia.org/wiki/Предупреждение_преступности).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: cinayət yatırılmasında 3. Қырғыз: қылмыш бөгөт коюу 4. Өзбек: jinoiat bostirish 5. Түрік: suç bastırma 6. Ағылшын: suppression of crime 7. Испан: represión del crimen 8. Неміс: Unterdrückung von Verbrechen 9. Француз: suppression du crime
451.	преступное действие	қылмыстық әрекет	<p>1. Қылмыстық әрекет адамның белсенді, ерікті және саналы іс-қимылымен сипатталады (http://www.grandars.ru/college/pravovedenie/ponyatie-sostava-prestupleniya.html).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: cinayətkar hərəkət 3. Қырғыз: қылмыш иш 4. Өзбек: jinoiy ish 5. Түрік: suç 6. Ағылшын: criminal act 7. Испан: acto criminal 8. Неміс: Straftat 9. Француз: acte criminel
452.	преступное деяние	қылмыстық іс-әрекет	<p>1. Қылмыстық іс-әрекет – қылмыстық заңмен қорғалатын қоғамдық қатынастарға залал келтіретін қоғамдық қауіпті құқыққа қарсы саналы түрдегі ерікті әрекет (http://www.grandars.ru/college/pravovedenie/ponyatie-sostava-prestupleniya.html).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: cinayətkar hərəkət 3. Қырғыз: қылмыш иш 4. Өзбек: jinoiy ish 5. Түрік: suç 6. Ағылшын: criminal act 7. Испан: acto criminal 8. Неміс: Straftat 9. Француз: acte criminel
453.	преступное законодательство	қылмыстық заңнама	<p>1. Қылмыстық заңнама – қылмыстық құқық нормаларын реттейтін құқықтық-нормативтік актілер жиынтығы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Заңнама).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: cinayət qanunları 3. Қырғыз: қылмыш мыйзамдар

			<p>4. Өзбек: jinoyat qonunlari 5. Түрік: ceza kanunlari 6. Ағылшын: criminal legislation 7. Испан: legislaci3n penal 8. Неміс: Strafrecht 9. Француз: l3gislation p3nale</p>
454.	преступное право	қылмыстық құқық	<p>1.Қылмыстық құқық – қылмыстылықты және қоғамдық қатынастар жүйесіне қауіпті іс-әрекет үшін қолданылатын жазаны айқындайтын заң нормаларының жиынтығынан тұратын құқық саласы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Қылмыстық_құқық).</p> <p>2. Әзербайжан: cinay3t h3ququ 3. Қырғыз: жазық мыйзамы 4. Өзбек: jinoyat qonun 5. Түрік: ceza hukuku 6. Ағылшын: criminal law 7. Испан: derecho penal 8. Неміс: Strafrecht 9. Француз: Loi criminelle</p>
455.	преступное процессуальное право	қылмыстық процесік құқық, қылмыстық іс жүргізу құқығы	<p>1.Процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс Қылмыстық істер бойынша іс жүргізу тәртібін бекітетін және қылмыстық істерді қозғау, тергеу, сотта қарау бойынша анықтау, алдын ала тергеу, прокуратура мен сот үкімінің орындалуы мен іс жүргізу мәселелерін реттейтін құқықтық нормалар жүйесі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Қылмыстық_іс_жүргізу_құқығы_туралы_түсінік_және_оның_қағидалары).</p> <p>2. Әзербайжан: cinay3t prosessual h3quq 3. Қырғыз: жазық жол-жоболук укук 4. Өзбек: jinoyat protsessual qonun 5. Түрік: ceza usul hukuku 6. Ағылшын: criminal procedural law 7. Испан: derecho procesal penal 8. Неміс: Strafprozessrecht 9. Француз: droit de la proc3dure p3nale</p>
456.	преступное сообщество	қылмыстық қоғамдас тық, қылмыстық қауымдас тық	<p>1.Қылмыстық қауымдас тық – бірлескен қылмыстық қызмет үшін құрылған, оның қатысушылары арасында ауыр қылмыстарды жасау бойынша функциялары бөлінген тұрақты бірлестік (http://pps.kaznu.kz/kz/Main/FileShow/365544/119/446/4082/</p>

			<p>Даубасова%20Сұлушаш%20Шинжрхановна/2015/2).</p> <p>2. Өзербайжан: cınauət icma</p> <p>3. Қырғыз: кылмыш коомчулук</p> <p>4. Өзбек: jinoiy uyushma</p> <p>5. Түрік: ceza topluluk</p> <p>6. Ағылшын: criminal community</p> <p>7. Испан: comunidad criminal</p> <p>8. Неміс: kriminelle Gemeinschaft</p> <p>9. Француз: communauté criminelle</p>
457.	примирительная комиссия	татуластыру комиссиясы, бітімгерлік комиссиясы	<p>1.Комиссия - лат. commissio - тапсырма Бітімгерлік комиссиясы – ұжымдық еңбек дауын тараптарды бітімге келтіру жолымен реттеу үшін жұмыс берушілер мен қызметкерлер (олардың өкілдері) арасындағы келісім бойынша құрылатын орган (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K070000251_/compare).</p> <p>2. Өзербайжан: razılaşdırıcı komissiya</p> <p>3. Қырғыз: тыныштыруу комиссиясы</p> <p>4. Өзбек: yarashtirish komissiyasi</p> <p>5. Түрік: uzlaştırma komisyonu</p> <p>6. Ағылшын: conciliation commission</p> <p>7. Испан: comisión de conciliación</p> <p>8. Неміс: Schlichtungskommission</p> <p>9. Француз: commission de conciliation</p>
458.	примирительные процедуры	татуластыру рәсімдері, бітімгерлік рәсімдері	<p>1.Процедура – лат. procedo – алға жылжымын, ілгерілеймін Татуластыру рәсімдері – ұжымдық еңбек дауын алғашында татуластыру комиссиясында, ал онда келісімге қол жеткізілмеген кезде – еңбек төрелігінде, сондай-ақ медиация рәсімін қолдана отырып, тараптардың өзара келісуі бойынша реттілікпен қарау (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K070000251_/compare).</p> <p>Бітімгерлік рәсімдері – ұжымдық еңбек дауын алғашында – бітімгерлік комиссиясында, ал онда келісімге қол жетпеген кезде еңбек төрелік сотында бірідділікпен қарау (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзербайжан: barışdırma</p> <p>3. Қырғыз: тыныштыруу жол-жоболору</p> <p>4. Өзбек: yarashtirish protseduralar</p> <p>5. Түрік: uzlaştırma</p> <p>6. Ағылшын: conciliation procedures</p> <p>7. Испан: procedimientos de conciliación</p>

			8. Неміс: Vermittlungsverfahren 9. Француз: procédures de conciliation
459.	принцип единогогласия	бірауыздылық қағидаты, бірыңғай қағидат	1. Принцип - лат. principium – бастау, негіз. Бірыңғайлық қағидаты – шешім қабылдау үшін «қарсы» дауыс болмау талап етілетін, алқалық органдардың жұмыс істеу қағидаты (http://yurotdel.com/spravka/princip-edinoglasiya.html). 2. Әзербайжан: yekdillik qayda 3. Қырғыз: добуштуу эрежеси 4. Өзбек: yakdillik qoida 5. Түрік: oybirliği kuralının 6. Ағылшын: principle of unanimity 7. Испан: principio de unanimidad 8. Неміс: Prinzip der Einstimmigkeit 9. Француз: principe d'unanimité
460.	принцип правовой определенности	құқықтық айқындылық қағидаты, құқықтық анықтылық қағидаты	1. Принцип - лат. principium – бастау, негіз. Құқықтық анықтылық қағидаты – ұлттық құқықтық жүйелердің ажырамас бөлігі болып табылатын халықаралық құқық ұғымы, бұл қағидат заң оны бұзбайтындарды қорғауға тиіс деген ұстанымды басшылыққа алады (https://ru.wikipedia.org/wiki/Принцип правовой определённости). 2. Әзербайжан: hüquqi müəyyənlik prinsipi 3. Қырғыз: укуктук сөзсүз принцип 4. Өзбек: huquqiy ishonch tamoyili 5. Түрік: hukuki kesinlik ilkesi 6. Ағылшын: principle of legal certainty 7. Испан: principio de seguridad jurídica 8. Неміс: Grundsatz der Rechtssicherheit 9. Француз: principe de sécurité juridique
461.	пробел	олқылық, ақтандақ	1. Қолданыстағы заңнаманың толық еместігі, құқықтық реттеу саласындағы нақты жағдайларға қатысты нақты нормативтік құқықтардың болмауы. 2. Әзербайжан: gap 3. Қырғыз: боштук 4. Өзбек: oraliq 5. Түрік: boşluk 6. Ағылшын: space 7. Испан: espacio 8. Неміс: Raum 9. Француз: espace
462.	пробелы в	құқықтағы	1. Құқықтағы ағаттықтар – қажеттілігі

	праве	олқылық тар, құқықтағы ағаттықтар	<p>қоғамдық қатынастарды дамытумен және істерді шешуде практикалық мұқтаждықтармен байланысты, нормалардың толық немесе ішінара болмауы</p> <p>(http://www.grandars.ru/college/pravovedenie/probely-v-prave.html).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq boşluqları</p> <p>3. Қырғыз: мыйзамдагы боштуктар</p> <p>4. Өзбек: qonunchilikdagi bo'shliqlar</p> <p>5. Түрік: hukuktaki boşluklar</p> <p>6. Ағылшын: gaps in law</p> <p>7. Испан: lagunas en la ley</p> <p>8. Неміс: Gesetzeslücken</p> <p>9. Француз: lacunes de la loi</p>
463.	провокация	арандату	<p>1.Провакация - лат. provocatio - шақыру</p> <p>Арандату – азаматтық құқықта – қуынымшының жалпы қағида қарамастан, қуыным ұсынуға немесе ұсынбауға мәжбүрлеу (https://ru.wikipedia.org/wiki/Провакация_(значения)).</p> <p>2. Әзербайжан: provokasiya</p> <p>3. Қырғыз: чагым</p> <p>4. Өзбек: fitna</p> <p>5. Түрік: provokasyon</p> <p>6. Ағылшын: provocation</p> <p>7. Испан: provocación</p> <p>8. Неміс: Provokation</p> <p>9. Француз: provocation</p>
464.	промульгация	промульгация, заңды басып шығару	<p>1.Промульгация- лат. promulgatio – жария ету, жариялау – мемлекет басшысының заңды шығаруға Конституцияда белгіленген мерзімде рұқсат беруі және ресми баспасөзде жариялануы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Промульгация).</p> <p>2. Әзербайжан: dərc</p> <p>3. Қырғыз: жарыялоо</p> <p>4. Өзбек: e'lon qilish</p> <p>5. Түрік: ilan</p> <p>6. Ағылшын: promulgation</p> <p>7. Испан: promulgación</p> <p>8. Неміс: Verkündung</p> <p>9. Француз: promulgation</p>
465.	промышленный шпионаж	өнеркәсіптік шпионаж	<p>1.Өнеркәсіптік шпионаж (шпионаж - нем. Spion - шпион, spahen - аңду) –</p>

			<p>коммерциялық, қызметтік немесе заңмен қорғалатын басқа да құпияны заңсыз алу, пайдалану, жария ету жолымен жүзеге асырылатын жосықсыз бәсекелестік нысаны (https://ru.wikipedia.org/wiki/Промышленный шпионаж)</p> <p>2. Әзербайжан: sənaye casusluq</p> <p>3. Қырғыз: өнөр жай шпионаж</p> <p>4. Өзбек: sanoat josuslik</p> <p>5. Түрік: sanayi casusluğu</p> <p>6. Ағылшын: industrial espionage</p> <p>7. Испан: espionaje industrial</p> <p>8. Неміс: Industriespionage</p> <p>9. Француз: espionnage industriel</p>
466.	протекционизм	протекционизм	<p>1.Протекционизм (лат. protection – қорғаныс, қолдаушылық) – мемлекеттің ішкі ұлттық табысты ұлғайту, халықты жұмыспен қамту және әлеуметтік көрсеткіштерді жақсарту мақсатында импорттық тауарлар мен қызметтерді әкелуге уақытша шектеу қоюға және біртектес ішкі тауарлар мен қызметтерді қолдауға бағытталған ішкі сауда саясаты (https://ru.wikipedia.org/wiki/Протекционизм).</p> <p>2. Әзербайжан: proteksionizm</p> <p>3. Қырғыз: коргонуу</p> <p>4. Өзбек: proteksionizm</p> <p>5. Түрік: korumacılık</p> <p>6. Ағылшын: protectionism</p> <p>7. Испан: proteccionismo</p> <p>8. Неміс: Protektionismus</p> <p>9. Француз: protectionnisme</p>
467.	протестантизм	протестантизм	<p>1.Протестантизм (протест - лат. protestor – көпшілік алдында дәлелдеймін) – жана дәуірдегі Ұлыбританиядағы христиан дінінің басты үш бағыттарының бірі, ол Реформация дәуірінде 16 ғ. бірінші жартысында пайда болды (16 ғ. Еуропадағы католик дініне қарсы қозғалыс) (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: protestantizm</p> <p>3. Қырғыз: протестанттык</p> <p>4. Өзбек: protestantizm</p> <p>5. Түрік: protestanlik</p> <p>6. Ағылшын: protestantism</p> <p>7. Испан: protestantismo</p>

			<p>8. Неміс: Protestantismus</p> <p>9. Француз: protestantisme</p>
468.	противодейств ие коррупци	сыбайлас жемқорлық қа қарсы іс- қимыл	<p>1. Коррупция - лат. corruptio – параға сатып алу</p> <p>Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі</p> <p>(http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1500000410/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: korrupsiya müqavimət</p> <p>3. Қырғыз: паракорчулук менен күрөшү</p> <p>4. Өзбек: korrupsiya qarshi harakat</p> <p>5. Түрік: yolsuzluk karşı koyma</p> <p>6. Ағылшын: anti-corruption</p> <p>7. Испан: anti corrupcion</p> <p>8. Неміс: Korruptionsbekämpfung</p> <p>9. Француз: anti-corruption</p>
469.	противодейств ие экстремизму	экстремизм ге қарсы іс- қимыл	<p>1. Экстремізм – лат. extremus — шеткі, аса, шамадан тыс</p> <p>Экстремизмге қарсы іс-қимыл – мемлекеттік органдардың адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарын, ҚР конституциялық құрылыс негіздерін экстремизмнен қорғауға, тұтастығы мен ұлттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, экстремизмді болғызбауға, анықтауға, оның жолын кесуге және зардаптарын жоюға, сондай-ақ экстремизмді жүзеге асыруға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтауға және жоюға бағытталған қызметі («Экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы» 2005 жылғы 18 ақпандағы № 31 ҚРЗ 1-бап).</p> <p>2. Әзербайжан: ekstremizmə müqavimət</p> <p>3. Қырғыз: экстремизм менен күрөшү</p> <p>4. Өзбек: ekstremizm bilan kurashish</p>

			<p>5. Түрік: aşırılığa karşı koyma</p> <p>6. Ағылшын: countering extremism</p> <p>7. Испан: contrarrestar el extremismo</p> <p>8. Неміс: Extremismus entgegenwirken</p> <p>9. Француз: contrer l'extrémisme</p>
470.	противоправность	құқыққа қайшылық	<p>1. Құқыққа қайшылық құқық нормаларын бұзатын әрекетті жасаудан тұрады. Әкімшілік құқық бұзушылық әкімшілік құқықтың ғана емес, басқа да құқық салаларының нормаларын бұзады. Мысалы, еңбектік, азаматтық, қаржылық құқық нормалары (http://pps.kainar-edu.kz/wp-content/uploads/2014/01/akim_kykyk.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: wrongfulness</p> <p>3. Қырғыз: беби</p> <p>4. Өзбек: wrongfulness</p> <p>5. Түрік: haksızlık</p> <p>6. Ағылшын: wrongfulness</p> <p>7. Испан: ilicitud</p> <p>8. Неміс: Unrecht</p> <p>9. Француз: l'illicéité</p>
471.	противоречие в праве	қайшылықты құқық	<p>1. Қайшылықты құқық – әр түрлі мемлекеттер заңдарының арасындағы қайшылықтардың шешімін табатын нормалардың жиынтығы. Әрбір мемлекеттің қайшылықты нормаларының жиынтығы оның «қайшылықты құқығы» болып табылады.</p> <p>2. Әзербайжан: mübahisəli sağ</p> <p>3. Қырғыз: бирине карама-каршы келген укуктары</p> <p>4. Өзбек: qarama-qarshi huquqlari</p> <p>5. Түрік: tartışmalı bir sağ</p> <p>6. Ағылшын: controversial right</p> <p>7. Испан: derecho controvertido</p> <p>8. Неміс: umstrittenes Recht</p> <p>9. Француз: droit controversé</p>
472.	профессиональная преступность	кәсіптік қылмыстылық, кәсіби қылмыс	<p>1. Профессия – лат. professio Қылмыскердің белгілі бір танымдары мен дағдыларын талап ететін, субъектінің негізгі немесе жалғыз тіршілік ету көзі болып табылатын қылмыстық әрекет түрі (http://moluch.ru/archive/59/7982/).</p> <p>2. Әзербайжан: professional cinayət</p> <p>3. Қырғыз: кесиптик кылмыш</p> <p>4. Өзбек: professional jinoyat</p>

			<p>5. Түрік: profesyonel suç</p> <p>6. Ағылшын: professional crime</p> <p>7. Испан: crimen profesional</p> <p>8. Неміс: Berufskriminalität</p> <p>9. Француз: crime professionnel</p>
473.	профессиональная тайна	кәсіптік құпия, кәсіби құпия	<p>1.Профессия – лат. professio Кәсіби құпия – мемлекеттік немесе муниципальдық қызметпен байланыссыз кәсіби міндеттерді орындауға байланысты ғана адамға сеніп тапсырылған немесе белгілі болған, заңмен қорғалатын ақпарат (http://www.razgovorodele.ru/security1/safety03/security-issues22.php).</p> <p>2. Әзербайжан: meslek sirri</p> <p>3. Қырғыз: кесиптик сыр</p> <p>4. Өзбек: professional sir</p> <p>5. Түрік: meslek sirri</p> <p>6. Ағылшын: professional secrecy</p> <p>7. Испан: secreto profesional</p> <p>8. Неміс: Berufsgeheimnis</p> <p>9. Француз: secret professionnel</p>
474.	профессиональная этика	кәсіптік әдеп, кәсіби әдеп	<p>1.Профессия – лат. professio Этика – грек. ἠθικόν, ἠθος — этос, дәстүр, салт. Кәсіби әдеп – кәсіби моральдық нормалар жүйесін білдіру үшін пайдаланылатын термин, кәсіби қызметтердің негіздемесіне қатысты этикалық зерттеулер бағыты (https://ru.wikipedia.org/wiki/Профессиональная_этика).</p> <p>2. Әзербайжан: professional etika</p> <p>3. Қырғыз: кесиптик этика</p> <p>4. Өзбек: professional etika</p> <p>5. Түрік: iş ahlâkı</p> <p>6. Ағылшын: professional ethics</p> <p>7. Испан: ética profesional</p> <p>8. Неміс: Berufsehre</p> <p>9. Француз: éthique professionnelle</p>
475.	профилактика экстремизма	экстремизм ді профилактикалау, экстремизмнің алдын алу	<p>1.Профилактика – грек. prophylaktikos — алдын алушы, сақтаушы Экстремизм - лат. extremus – шеткі, қиыр, ұшқары Экстремизмнің алдын алу – экстремизмнен сақтандыруға бағытталған құқықтық, ұйымдастырушылық, тәрбиелік, насихаттық</p>

			<p>және өзге де шаралар жүйесі («Экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы» 2005 жылғы 18 ақпандағы № 31 ҚРЗ 1-бап).</p> <p>2. Әзербайжан: ekstremizmin qarşısının alınması</p> <p>3. Қырғыз: экстремизмдин алдын алуу</p> <p>4. Өзбек: ekstremizm oldini olish</p> <p>5. Түрік: aşırılığın önlenmesi</p> <p>6. Ағылшын: prevention of extremism</p> <p>7. Испан: prevención del extremismo</p> <p>8. Неміс: Prävention von Extremismus</p> <p>9. Француз: prévention de l'extrémisme</p>
476.	Процессуальное действие	іс жүргізу әрекеті, процестік әрекет	<p>1.Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Процестік әрекет – осы Кодекске сәйкес қылмыстық сот ісін жүргізу барысында жүргізілетін әрекеттер;</p> <p>37) процестік келісім – қылмыстық процестің кез келген сатысында прокурор мен күдікті, айыпталушы немесе сотталушы немесе сотталған адам арасында осы Кодексте көзделген тәртіппен және негіздер бойынша жасалатын келісім («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p> <p>2. Әзербайжан: qabaqlayıcı tədbirlər</p> <p>3. Қырғыз: жол-жоболук иш-аракеттер</p> <p>4. Өзбек: protsessual harakatlar</p> <p>5. Түрік: düzeltici eylem</p> <p>6. Ағылшын: procedural action</p> <p>7. Испан: acción procesal</p> <p>8. Неміс: Verfahrensmaßnahme</p> <p>9. Француз: action procédurale</p>
477.	процессуальное право	процестік құқық, істі жүргізу құқығы	<p>1.Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Қылмыстарды тергеу, қылмыстық, азаматтық және төрелік істерді қарау мен шешу кезінде туындайтын қатынастарды реттеуші құқықтық жүйе нормаларының бір бөлімі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Процессуальное_право).</p> <p>2. Әзербайжан: prosessual hüquq</p> <p>3. Қырғыз: жол-жоболук укук</p> <p>4. Өзбек: protsessual qonun</p> <p>5. Түрік: usul hukuku</p>

			<p>6. Ағылшын: procedural law 7. Испан: derecho procesal 8. Неміс: Verfahrensrecht 9. Француз: droit procédural</p>
478.	прямая дискриминация	тікелей кемсіту	<p>1. Дискриминация – лат. discriminatio-окшаулау, бөлектеу. Тікелей кемсіту – жынысын нақты көрсете отырып, оны іс-қимылда пайдалану мақсатында кемсіту (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Әзербайжан: birbaşa ayır-seçkilik 3. Қырғыз: түздөн-түз дискриминация 4. Өзбек: to'g'ridan-to'g'ri kamsitish 5. Түрік: doğrudan ayrımcılık 6. Ағылшын: direct discrimination 7. Испан: discriminación directa 8. Неміс: direkte Diskriminierung 9. Француз: discrimination directe</p>
479.	Психологическое изнасиление	психикалық зорлық-зомбылық, психикалық зорлық	<p>1. Психология – көне грек. ψυχή- дем, рух, жан, λόγος - сөз, сөйлеу, ақыл, ой, пікір Психикалық зорлық деп жәбірленушінің еркіне қарсы немесе еркінен тыс, оның психикасына әсер етудің ақпараттық, бейақпараттық және аралас тәсілдері арқылы, жәбірленушінің психикасының бұзылуына әкеліп соғатын немесе оған психикалық зақым келтіретін құқыққа қайшы, қоғамға қарсы, қасақана заңсыз әсер етуді айтамыз. 2. Әзербайжан: psixoloji istismar 3. Қырғыз: психологиялық зомбулук 4. Өзбек: psixologik suiiste'mol qilish 5. Түрік: psikolojik taciz 6. Ағылшын: psychological abuse 7. Испан: Abuso psicológico 8. Неміс: psychischer Missbrauch 9. Француз: abus psychologique</p>
480.	публичная власть	жария билік	<p>1. Публика – лат. publicus – қоғамдық. Жария билік – мемлекеттік билік қызметін тұрақты және күнделікті жүзеге асыратын мемлекеттік қызметшілер аппараты. 2. Әзербайжан: dövlət orqanı 3. Қырғыз: ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган 4. Өзбек: davlat organi</p>

			<p>5. Түрік: kamu otoritesi</p> <p>6. Ағылшын: public authority</p> <p>7. Испан: autoridad pública</p> <p>8. Неміс: Behörde</p> <p>9. Француз: autorité publique</p>
481.	публичное мероприятие	көпшілік іс-шара	<p>1. Публика – лат. publicus – қоғамдық.</p> <p>Көпшілік іс-шара – ашық, бейбіт, әркімге қолжетімді, жиналыс, минтинг, демонстарция, шеру немесе пикет немесе осылардың әртүрлі үйлесімі нысанында өткізілетін, азаматтардың, саяси партиялардың, басқа да қоғамдық бірлестіктердің және діни бірлестіктердің бастамасымен жүзеге асырылатын акция (https://ru.wikipedia.org/wiki/Публичное_мероприятие).</p> <p>2. Әзербайжан: ictimai hadisə</p> <p>3. Қырғыз: коомдук иш-чара</p> <p>4. Өзбек: davlat tadbir</p> <p>5. Түрік: kamu olay</p> <p>6. Ағылшын: public event</p> <p>7. Испан: evento público</p> <p>8. Неміс: öffentliche Veranstaltung</p> <p>9. Француз: événement publique</p>
482.	публичность судопроизводства	сот ісінің жариялығы, сот өндірісінің жариялығы	<p>1. Публика – лат. publicus – қоғамдық.</p> <p>Сот өндірісінің жариялығы – қылмыстық істерді қозғауды, оларды тергеу мен шешуді, сондай-ақ азаматық істерді қарауды мүдделі адамдардың қалауына байланыссыз тиісті көпшілік (мемлекеттік) органдар жүзеге асыратын сот өндірісінің демократиялық қағидаты (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/12723/ПУБЛИЧНОСТЬ).</p> <p>2. Әзербайжан: ictimai icraatı</p> <p>3. Қырғыз: коомдук сот өндүрүшү</p> <p>4. Өзбек: davlat ishlarini yuritish</p> <p>5. Түрік: kamu davası</p> <p>6. Ағылшын: publicity of proceedings</p> <p>7. Испан: publicidad de los procedimientos</p> <p>8. Неміс: Bekanntmachung des Verfahrens</p> <p>9. Француз: publicité des débats</p>
483.	публичные слушания	көпшіліктік тыңдаулар	<p>1. Публика – лат. publicus – қоғамдық.</p> <p>Көпшіліктік тыңдаулар – көпшіліктік тыңдаулар депутаттардың, атқарушы органдар, өзін-өзі басқару органдары, ұйымдар,</p>

			<p>бұқаралық ақпарат құралдары өкілдерінің, азаматтардың қатысуымен осы комиссиялардың кеңейтілген отырыстары түрінде тұрақты комиссияның қарауына жататын мейлінше маңызды және қоғамдық мәні бар мәселелерді талқылау мақсатында өткізіледі («ҚР жергілікті мемлекеттік басқару туралы» 2001 жылғы 23 қаңтардағы № 148 ҚРЗ 13-бап).</p> <p>2. Әзербайжан: ictimai dinləmələr</p> <p>3. Қырғыз: коомдук угуулар</p> <p>4. Өзбек: davlat eshituvi</p> <p>5. Түрік: kamuya açık oturumlar</p> <p>6. Ағылшын: public hearings</p> <p>7. Испан: audiencias públicas</p> <p>8. Неміс: öffentliche Anhörungen</p> <p>9. Француз: auditions publiques</p>
484.	публичный конкурс	жария конкурс	<p>1. Публика – лат. publicus – қоғамдық. Конкурс – лат. concursus соқтығыс, қақтығыс.</p> <p>Жария конкурс – жұмысты жақсы орындағаны немесе басқа да нәтижелерге қол жеткізгені үшін тиісті сыйақы төлеу немесе өзге марапат беру (марапат төлеу туралы) туралы көпшілікке жариялаушы адам.</p> <p>2. Әзербайжан: ictimai rəqabət</p> <p>3. Қырғыз: коомдук мелдеш</p> <p>4. Өзбек: ommaviy tanlov</p> <p>5. Түрік: halka açık rekabet</p> <p>6. Ағылшын: public competition</p> <p>7. Испан: competencia publica</p> <p>8. Неміс: öffentlicher Wettbewerb</p> <p>9. Француз: concours public</p>
485.	равные возможности	тең мүмкіндіктер	<p>1. Тең мүмкіндіктер – құқықтар теңдігіне нақты қол жеткізу үшін қажетті құралдар мен шарттардың жүйесі. Әрбір азаматқа жынысына, ұлтына, жасына және діни сеніміне қарамастан, теңдей мүмкіндіктер берілуі тиіс (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: bərabər imkanlar</p> <p>3. Қырғыз: бирдей мүмкүнчүлүктөр</p> <p>4. Өзбек: teng imkoniyatlar</p> <p>5. Түрік: eşit fırsatlar</p> <p>6. Ағылшын: equal opportunity</p>

			<p>7. Испан: igualdad de oportunidades</p> <p>8. Неміс: Chancengleichheit</p> <p>9. Француз: l'égalité des chances</p>
486.	Развиваю щиеся страны	дамушы елдер	<p>1. Дамушы елдер – империалистік мемлекеттердің ұзаққа созылған отарлық және жартылай отарлық қанауы салдарынан өздерінің әлеуметтік-экономикалық дамуы жағынан артта қалған Азиядағы, Африкадағы, Латын Америкасындағы тәуелсіз елдердің тобы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Дамушы_елдер).</p> <p>2. Әзербайжан: inkişaf etməkdə olan ölkələr</p> <p>3. Қырғыз: өнүгүп келе жаткан өлкөлөр</p> <p>4. Өзбек: rivojlanayotgan mamlakatlar</p> <p>5. Түрік: gelişmekte olan ülkeler</p> <p>6. Ағылшын: developing countries</p> <p>7. Испан: países en desarrollo</p> <p>8. Неміс: Entwicklungsländer</p> <p>9. Француз: Pays en voie de développement</p>
487.	развратные действия	азғындату әрекеттері, азғыру әрекеттері	<p>1. Жеке тұлғаның жыныстық қол сұғылмаушылығына және құқықтық бостандығына қарсы қылмыстар (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/17805).</p> <p>Азғындату. Теріс жолға түсіру, айныту, бүлдіру (ҚС)</p> <p>2. Әзербайжан: nalayiq hücum</p> <p>3. Қырғыз: адепсиз кол салуу</p> <p>4. Өзбек: uyatsiz hujum</p> <p>5. Түрік: uygunsuz saldırı</p> <p>6. Ағылшын: lecherous actions</p> <p>7. Испан: acciones lujuriosas</p> <p>8. Неміс: geile Handlungen</p> <p>9. Француз: actions lubriques</p>
488.	развращение	азғындату, азғыру	<p>1. Жас балаларды (жас қыздарды) тән немесе психикалық күш қолданусыз сексуалды сипаттағы әрекеттер жасауға тартуға азғындау (http://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/995246).</p> <p>2. Әзербайжан: korrupsiya</p> <p>3. Қырғыз: планы</p> <p>4. Өзбек: buzurluk</p> <p>5. Түрік: rüşvet</p> <p>6. Ағылшын: corruption</p> <p>7. Испан: corrupción</p> <p>8. Неміс: Korruption</p>

			9. Француз: la corruption
489.	развращение малолетних	жас балаларды азғындату	<p>1. Жас балаларды азғындату – он төрт жасқа жетпегендігі айқын адамға қатысты күш қолданусыз азғындық іс-әрекеттерді жасау (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзербайжан: yetkinlik yaşına çatmayanların korrupsiya</p> <p>3. Қырғыз: жашы жете элек балдардын планы</p> <p>4. Өзбек: voyaga etmaganlar mehnatga korrupsiya</p> <p>5. Түрік: küçüklerin yolsuzluk</p> <p>6. Ағылшын: child corruption</p> <p>7. Испан: corrupción infantil</p> <p>8. Неміс: Kinderkorruption</p> <p>9. Француз: corruption d'enfants</p>
490.	разглашение государственных секретов	мемлекеттік құпияларды жария ету	<p>1. Мемлекеттік құпияларды жария ету – мемлекеттік құпияларды олармен танысуға құқық берілмеген заңды және жеке тұлғаларға хабарлау, беру, табыс ету, жіберу, жариялау немесе кез-келген басқа әдістермен жеткізу (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзербайжан: dövlət sirri açılması</p> <p>3. Қырғыз: мамлекеттик жашыруун сырды ачып берүү</p> <p>4. Өзбек: davlat sirlarini oshkor</p> <p>5. Түрік: devlet sırlarının açıklanması</p> <p>6. Ағылшын: disclosure of state secrets</p> <p>7. Испан: divulgación de secretos de estado</p> <p>8. Неміс: Offenlegung von Staatsgeheimnissen</p> <p>9. Француз: divulgation de secrets d'État</p>
491.	разжигание национальной розни	ұлттық алауыздықты өршіту	<p>1. Нация - лат. natio – тайпа, халық Ұлттық алауыздықты өршіту – ұлтаралық немесе нәсіларалық алауыздықты тудыруға бағытталған әрекеттер (https://ru.wikipedia.org/wiki/Разжигание_межнациональн_ой_розни).</p> <p>2. Өзербайжан: milli nifrət və düşmənçiliyin salınması</p> <p>3. Қырғыз: улуттук жек чакыруулар</p> <p>4. Өзбек: milliy nizo qo'zg'ash</p> <p>5. Түрік: ulusal nefretin tahrik</p> <p>6. Ағылшын: incitement to ethnic hatred</p> <p>7. Испан: incitación al odio étnico</p> <p>8. Неміс: Anstiftung zum ethnischen Hass</p>

			9. Француз: incitation à la haine ethnique
492.	разыскание	ізвестіру	<p>1.Іздестіру – 1. Қандай да бір нәрсені іздеу, табу. 2. Зерттеу, ғылыми шығармашылық (http://dic.academic.ru/dic.nsf/rus_eng_mathematics/9851/разыскание).</p> <p>2. Әзербайжан: üçün axtarış</p> <p>3. Қырғыз: издөө</p> <p>4. Өзбек: qidirish</p> <p>5. Түрік: aramak</p> <p>6. Ағылшын: tracking down</p> <p>7. Испан: rastrear</p> <p>8. Неміс: Aufspüren</p> <p>9. Француз: traquer</p>
493.	расизм	нәсілшілдік	<p>1.Раса – лат. ratio. Нәсілшілдік – адам нәсілінің физикалық және ақыл-айының теңсіздігі туралы және нәсілдік айырмашылықтың тарих пен мәдениетке шешуші әсері туралы көзқарастар жиынтығы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Расизм).</p> <p>2. Әзербайжан: irqçilik</p> <p>3. Қырғыз: расизм</p> <p>4. Өзбек: irqchilik</p> <p>5. Түрік: ırkçılık</p> <p>6. Ағылшын: racism</p> <p>7. Испан: racismo</p> <p>8. Неміс: Rassismus</p> <p>9. Француз: racisme</p>
494.	раскаяние	өкіну	<p>1.Өкіну – адамның өзінің теріс қылықтары бойынша өзінің кінәсі мен оның салдары бойынша опық жеуін білдіретін сезім (https://ru.wikipedia.org/wiki/Раскаяние).</p> <p>2. Әзербайжан: contortion</p> <p>3. Қырғыз: өкүнү</p> <p>4. Өзбек: achinish</p> <p>5. Түрік: pişmanlık</p> <p>6. Ағылшын: repentance</p> <p>7. Испан: arrepentimiento</p> <p>8. Неміс: Buße</p> <p>9. Француз: repentir</p>
495.	раскрытие преступлений	қылмыстарды ашу	<p>1.Қылмыстарды ашу – белгілі бір адамның қылмыс жасағаны туралы нұсқаны ұсынуға негіздеме бола алатын ақпарат алуға бағытталған, қылмысты тергеу әрекеті (http://criminalistics.academic.ru/810/Раскрытие</p>

			<p>преступлений).</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət in aşkarlanması</p> <p>3. Қырғыз: кылмыштын бетин ачуу</p> <p>4. Өзбек: jinoyatlarni ochish</p> <p>5. Түрік: suç tespiti</p> <p>6. Ағылшын: crime detection</p> <p>7. Испан: detección de delitos</p> <p>8. Неміс: Aufdeckung von Straftaten</p> <p>9. Француз: détection de crime</p>
496.	рассекречивание сведений	мәліметтерді құпиясыздандыру	<p>1.Мәліметтерді құпиясыздандыру – мемлекеттің ұлттық қауіпсіздігі мүдделерін көздеп, мемлекеттік құпиялар болып табылатын мәліметтерді таратуға және олардың көздеріне рұқсат етуге белгіленген шектеулерді алып тастау жөніндегі шаралардың жиынтығы (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзербайжан: informaciya declassification</p> <p>3. Қырғыз: маалыматтын жашырындуулугун ачуу</p> <p>4. Өзбек: axborot declassification</p> <p>5. Түрік: bilgilerin gizliliği kaldırılan</p> <p>6. Ағылшын: declassification of information</p> <p>7. Испан: desclasificación de información</p> <p>8. Неміс: Freigabe von Informationen</p> <p>9. Француз: déclassification des informations</p>
497.	расследование преступления	қылмысты тергеп-тексеру, қылмысты тергеу	<p>1.Қылмысты тергеу – қылмыстық белгілері болуы мүмкін әрекет немесе әрекетсіздік туралы мәліметтер алу, қылмыстың оқиғасын және құрамын анықтау, кінәлілердің жасаған істерін әшкерелеу, қылмыстан келтірілген залалдың орнын толтыру бойынша шаралар қабылдау, қылмыс жасауға сеп болған себептер мен жағдайларды анықтау бойынша арнаулы уәкілетті мемлекеттік органдардың қызметі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Расследование_преступлений)</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət istintaq</p> <p>3. Қырғыз: кылмыш иликтөө</p> <p>4. Өзбек: jinoyat tergov</p> <p>5. Түрік: suç soruşturması</p> <p>6. Ағылшын: crime investigation</p> <p>7. Испан: investigación criminal</p> <p>8. Неміс: Kriminalpolizei</p> <p>9. Француз: enquête criminelle</p>

498.	расстрел	ату	<p>1. Ату – өлтіру ісі атыс қаруының көмегімен іске асырылатын өлім жазасы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Расстрел).</p> <p>2. Әзербайжан: atıcılıq</p> <p>3. Қырғыз: атуу</p> <p>4. Өзбек: tortishish</p> <p>5. Түрік: çekim</p> <p>6. Ағылшын: shooting</p> <p>7. Испан: disparo</p> <p>8. Неміс: Schießen</p> <p>9. Француз: tournage</p>
499.	растление малолетних	жасөспірімдерді азғыру, жас нәрестелерді азғындату	<p>1. Жас баланы (жас қызды) сексуалды сипаттағы әрекеттер жасауға тарту (https://ru.wikipedia.org/wiki/Растление).</p> <p>Азғыру. 1. Азғыр етістігінің қимыл атауы; Айныту, теріс жолға салу, арандату.</p> <p>2. Жел беру, қолтығына су бүрку, әзәзілдік ету. (ҚС).</p> <p>2. Әзербайжан: uşaq sarkıntılık</p> <p>3. Қырғыз: атуу</p> <p>4. Өзбек: hollar</p> <p>5. Түрік: çocuk taciz</p> <p>6. Ағылшын: child molestation</p> <p>7. Испан: abuso de menores</p> <p>8. Неміс: Kindesmissbrauch</p> <p>9. Француз: pédophilie</p>
500.	расточительство	Ысырапқорлық	<p>1. Ысырапқорлық – бір нәрсені ойланбастан шығындау (https://ru.wiktionary.org/wiki/расточительство).</p> <p>2. Әзербайжан: tullantılar</p> <p>3. Қырғыз: бош</p> <p>4. Өзбек: chiqindilarni</p> <p>5. Түрік: atık</p> <p>6. Ағылшын: waste</p> <p>7. Испан: waste</p> <p>8. Неміс: Abfall</p> <p>9. Француз: déchets</p>
501.	расширительное толкование	кеңейте түсінік беру, кеңейте түсіндіру	<p>1. Кеңейте түсіндіру – құқық нормасының шынайы мазмұны оның мәтіндік мазмұнынан тар болғанда жасалатын түсіндіру нәтижесі (dic.academic.ru/dic.nsf/eng_rus/270503/расширительное).</p> <p>2. Әзербайжан: geniş şərh</p> <p>3. Қырғыз: кенен түшүнүктү</p>

			<p>4. Өзбек: keng talqin</p> <p>5. Түрік: geniş yorumlanması</p> <p>6. Ағылшын: broad interpretation</p> <p>7. Испан: interpretación amplia</p> <p>8. Неміс: breite Interpretation</p> <p>9. Француз: interprétation large</p>
502.	реализуемость законности	заңдылықтың іске асатындығы	<p>1.Реализация - орта ғасыр. лат. realis - заттық, шынайы</p> <p>Заңдылықтың іске асатындығы – барлық қызметтердің түрлерінде құқықтық нормалардың орындалуына шын мәнісінде жету және қандай да болсын құқық бұзушылық үшін жауапкершіліктен құтылмайтындықтың орнығуы (http://studopedia.org/2-35208.html).</p> <p>2. Әзербайжан: qanunun aliliyi texniki-iqtisadi</p> <p>3. Қырғыз: мыйзамдуулукты ишке ашыруу</p> <p>4. Өзбек: qonun ustuvorligi</p> <p>5. Түрік: hukukun üstünlüğü fizibilite</p> <p>6. Ағылшын: feasibility of legality</p> <p>7. Испан: viabilidad de la legalidad</p> <p>8. Неміс: Machbarkeit der Legalität</p> <p>9. Француз: faisabilité de la légalité</p>
503.	регулирующие государственные органы	реттеуші мемлекеттік органдар	<p>1.Регулирование - лат. regulo - орнатамын, ретке келтіремін.</p> <p>Орган - көне грек. ὄργανον – құрал.</p> <p>Реттеуші мемлекеттік органдар – мемлекеттік бақылау және қадағалау жүзеге асырылатын жекелеген салада немесе мемлекеттік басқару саласында басшылықты жүзеге асыратын мемлекеттік органдар (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1100000377/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: dövlət orqanları tənzimləyən</p> <p>3. Қырғыз: мамлекеттик ыйгарым укуктарды жөнгө салуучу</p> <p>4. Өзбек: davlat organlariga boshqarish</p> <p>5. Түрік: kamu yetkililerini yöneten</p> <p>6. Ағылшын: regulatory authorities</p> <p>7. Испан: autoridades regulatorias</p> <p>8. Неміс: Regulierungsbehörden</p> <p>9. Француз: Les autorités réglementaires</p>
504.	регулятивная норма	реттеуші нормалар	<p>1.Регулирование - лат. regulo - орнатамын, ретке келтіремін</p> <p>Норма – лат. norma – сөзбе-сөз: бұрыштық, ауыспалы мағынасы – ереже, қағида.</p>

			<p>Реттеуші нормалар – құқықтық қатынасқа түсушілерге құқық беру және міндеттер жүктеу арқылы мемлекет пен қоғамға пайдалы мінез-құлықты белгілейді (https://kk.wikipedia.org/wiki/Конституциялық_құқықтық_нормалар).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: tənzimləyici standart 3. Қырғыз: ченемдик-стандартты норма 4. Өзбек: normativ 5. Түрік: düzenleyici standart 6. Ағылшын: regulatory norm 7. Испан: norma reguladora 8. Неміс: Regulierungsnorm 9. Француз: norme réglementaire
505.	регулятивная функция права	құқықтың реттеуші функциясы, құқықтың реттеу функциясы	<p>1. Регулирование - лат. regulo - орнатамын, ретке келтіремін Функция - лат. functio – орындау, іске асыру, қызметтік міндет. Құқықтың реттеу функциясы – нормативтік актілер арқылы қоғамдық қатынастардың байланысын, орындалу жолдарын, бағыттарын анықтап отыру (referaty.kz/files/kukiktin_tusinigi_jane_sipati.doc).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: hüquq tənzimləyici funksiyası 3. Қырғыз: мыйзам ченемдик-милдети 4. Өзбек: qonun normativ funktsiyasi 5. Түрік: hukukun düzenleyici fonksiyonu 6. Ағылшын: regulatory function of law 7. Испан: función reguladora de la ley 8. Неміс: Regulierungsfunktion des Rechts 9. Француз: fonction réglementaire de la loi
506.	регулятивные нормы права	құқықтың реттеуші нормалары	<p>1. Регулирование - лат. regulo - орнатамын, ретке келтіремін Функция - лат. functio – орындау, іске асыру, қызметтік міндет. Құқықтың реттеуші нормалары – құқықтық қатынастар қатысушыларының құқықтары мен міндеттерін белгілейтін құқық нормалары.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: qanunun tənzimləmə qayda 3. Қырғыз: мыйзам ченемдик эрежеси 4. Өзбек: qonun me'yoriy qoida 5. Түрік: hukukun düzenleyici kural 6. Ағылшын: regulatory law

			<p>7. Испан: ley reguladora 8. Неміс: Regulierungsrecht 9. Француз: loi réglementaire</p>
507.	реестр государствен ного имущества	мемлекеттік мүлік тізілімі	<p>1.Реестр – орта ғасыр. лат. regestrum, registrum – тізім, тізбе Мемлекеттік мүлік тізілімі – мемлекеттік мүлікті есепке алудың бірыңғай ақпараттық автоматтандырылған жүйесі (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P090000446_/compare). 2. Әзербайжан: daşınmaz əmlakin dövlət reyestri 3. Қырғыз: мамлекеттик мүлк катталуу 4. Өзбек: davlat mulki ro'uxatdan o'tish 5. Түрік: devlet mülkiyet kayit 6. Ағылшын: state property register 7. Испан: registro de propiedad estatal 8. Неміс: Staatseigentumsregister 9. Француз: registre de propriété de l'État</p>
508.	режим секретности	құпиялық режімі	<p>1.Режим - лат. regimen – басқару, бұйрық беру, басшылық Құпиялық режімі – билік және басқару органдары анықтайтын, адамдардың құпия материалдар мен жұмыстарға қолжетімділігін шектейтін, құпия материалдарды пайдалану тәртібін регламенттейтін, құпияларға қатысы бар адамдардың әрекетін тиісті түрде реттейтін және басқа да шаралар көзделетін қағидалар жиынтығы (http://counterintelligence.academic.ru/820/Режим_секретности). 2. Әзербайжан: sirgi 3. Қырғыз: жашынуу режими 4. Өзбек: sir tutish 5. Түрік: gizlilik 6. Ағылшын: secrecy 7. Испан: secreto 8. Неміс: Geheimhaltung 9. Француз: secret</p>
509.	рекомендатель ное письмо	ұсынымхат, ұсыныс хат	<p>1.Рекомендация – орта ғасыр. лат. recommendatio) - 1) жазбаша немесе ауызша ұнамды пікір. 2) кеңес, нұсқау Бұл хаттар бір мақсатта ғана жазылады: қызметкерді белгілі бір орынға, қызметке ұсыну жөнінде басшыға ұсыныс жасау. Аталған қызметкердің сол орынға лайық</p>

			<p>екендігіне кепілдеме беру. Хат ресми, өзіне тән құрылымы сақталып жазылады. Бұл хатқа ұсыныс жасаған тұлға ғана қол қояды (https://kk.wikipedia.org/wiki/Ресми_хат).</p> <p>2. Әзербайжан: tövsiyə məktubları</p> <p>3. Қырғыз: кепилдеме каттар</p> <p>4. Өзбек: tavsiya harflar</p> <p>5. Түрік: tavsiye mektupları</p> <p>6. Ағылшын: letter of recommendation</p> <p>7. Испан: carta de recomendación</p> <p>8. Неміс: Empfehlungsschreiben</p> <p>9. Француз: lettre de recommandation</p>
510.	рекрут	рекрут	<p>1.Рекрут (фр. recruter – әскер жинау) – әскери борышы немесе жалдау бойынша әскери қызметке қабылданған адам (https://ru.wikipedia.org/wiki/Рекрут).</p> <p>2. Әзербайжан: komplektləşdirmək</p> <p>3. Қырғыз: аскерге жаңы алынған адам</p> <p>4. Өзбек: ishga olmoq</p> <p>5. Түрік: acemi</p> <p>6. Ағылшын:</p> <p>7. Испан:</p> <p>8. Неміс:</p> <p>9. Француз:</p>
511.	религиозная деятельность	діни қызмет	<p>1.Религия - лат. religio - құдайшылдық, аса қасиетті зат, табынатын нәрсе. Діни қызмет – діндарлардың діни қажеттіліктерін қанағаттандыруға бағытталған қызмет (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1100000483/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: dini fəaliyyəti</p> <p>3. Қырғыз: диний иш-чаралар</p> <p>4. Өзбек: diniy faoliyati</p> <p>5. Түрік: dini faaliyetler</p> <p>6. Ағылшын: religious activity</p> <p>7. Испан: actividad religiosa</p> <p>8. Неміс: religiöse Aktivität</p> <p>9. Француз: activité religieuse</p>
512.	религиозное объединение	діни бірлестік	<p>1.Религия - лат. religio - құдайшылдық, аса қасиетті зат, табынатын нәрсе. Діни бірлестік – рухани қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін өз мүдделерінің ортақтығы негізінде заң актілерінде белгіленген тәртіппен біріккен азаматтардың</p>

			<p>ерікті бірлестігі («Коммерциялық емес ұйымдар туралы» 2001 жылғы 16 қаңтардағы № 142-П ҚРЗ 15-бап).</p> <p>2. Әзербайжан: dini təşkilat</p> <p>3. Қырғыз: диний уюму</p> <p>4. Өзбек: diniy tashkiloti</p> <p>5. Түрік: dini organizasyon</p> <p>6. Ағылшын: religious association</p> <p>7. Испан: asociación religiosa</p> <p>8. Неміс: religiöse Vereinigung</p> <p>9. Француз: association religieuse</p>
513.	религиозный служащий	діни қызметші	<p>1.Религия - лат. religio - құдайшылдық, аса қасиетті зат, табынатын нәрсе</p> <p>Діни қызметші – діни, уағыздаушылық қызметке тиісті діни бірлестік уәкілеттік берген адам (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1100000483/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: dini işçi</p> <p>3. Қырғыз: диний кызматкер</p> <p>4. Өзбек: diniy xodimi</p> <p>5. Түрік: dini çalışan</p> <p>6. Ағылшын: religious officer</p> <p>7. Испан: oficial religioso</p> <p>8. Неміс: religiöser Offizier</p> <p>9. Француз: officier religieux</p>
514.	Республиканские общественные объединения	республикалық қоғамдық бірлестіктер	<p>1.Республика - лат. respublica – сөзбе-сөз: - қоғамдық жұмыс</p> <p>Республикалық қоғамдық бірлестіктер – ҚР облыстарының жартысынан астамының аумағында өздерінің құрылымдық бөлімшелері (филиалдары мен өкілдіктері) бар бірлестіктер (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: respublika ictimai birliklər</p> <p>3. Қырғыз: республикалык коомдук бирикмелер</p> <p>4. Өзбек: respublika jamoat birlashmalari</p> <p>5. Түрік: cumhuriyetçi kamu kuruluşları</p> <p>6. Ағылшын: republican public associations</p> <p>7. Испан: asociaciones públicas republicanas</p> <p>8. Неміс: republikanische öffentliche Vereinigungen</p> <p>9. Француз: associations publiques républicaines</p>
515.	республиканские юридические	республикалық заңды тұлғалар	<p>1.Республика - лат. respublica – сөзбе-сөз: - қоғамдық жұмыс</p> <p>Юридический - лат. ius – құқық.</p>

	лица		<p>Республикалық заңды тұлғалар – мүлкі республикалық меншіктегі республикалық кәсіпорындар және республикалық мекемелер (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P090000446_/compare).</p> <p>2. Өзербайжан: respublika hüquqi şəxslər</p> <p>3. Қырғыз: республикалық юридикалық жақтар</p> <p>4. Өзбек: respublika yuridik shaxslar</p> <p>5. Түрік: cumhuriyet tüzel kişiler</p> <p>6. Ағылшын: republican legal entities</p> <p>7. Испан: entidades legales republicanas</p> <p>8. Неміс: republikanische juristische Personen</p> <p>9. Француз: entités juridiques républicaines</p>
516.	республиканское имущество	республикалық мүлік	<p>1. Республика - лат. republica – сөзбе-сөз: - қоғамдық жұмыс</p> <p>Республикалық мүлік – коммуналдық мүлікті қоспағанда, Қазақстан Республикасының мүлкі (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P090000446_/compare).</p> <p>2. Өзербайжан: respublika əmlak</p> <p>3. Қырғыз: республикалық мүлік</p> <p>4. Өзбек: respublika mulk</p> <p>5. Түрік: cumhuriyet mülkiyet</p> <p>6. Ағылшын: republican property</p> <p>7. Испан: propiedad republicana</p> <p>8. Неміс: republikanisches Eigentum</p> <p>9. Француз: propriété républicaine</p>
517.	ретроцессия	ретроцессия	<p>1. Ретроцессия-фр. rétrocession – қайта табыстау – қайта сақтандыруға қабылданған тәуекелдерді бір қайта сақтандырушыдан екіншісіне (басқасына) беру (https://ru.wikipedia.org/wiki/Ретроцессия_(в_перестраховании)).</p> <p>2. Өзербайжан: geri verme</p> <p>3. Қырғыз: ретроцессия</p> <p>4. Өзбек: retrocession</p> <p>5. Түрік: gerileme</p> <p>6. Ағылшын: retrocession</p> <p>7. Испан: retrocesión</p> <p>8. Неміс: Retrozession</p> <p>9. Француз: rétrocession</p>
518.	референдарий	референдарий	<p>1. Референдарий-лат. referendarius, a referendo – баяндамашы – Польша Корольдігіндегі және Ұлы Литва князьдығындағы лауазымды тұлға (https://ru.wikipedia.org/wiki/Референдарий).</p>

			<p>2. Өзбайжан: referendum</p> <p>3. Қырғыз: референдум</p> <p>4. Өзбек: referendum</p> <p>5. Түрік: referendar</p> <p>6. Ағылшын: referendum</p> <p>7. Испан: Referendarium</p> <p>8. Неміс: Referendarium</p> <p>9. Француз: référendaire</p>
519.	реформация	реформация	<p>1. Реформация-лат. reformatio – түзету, превращение, түрлендіру, реформалау – XVI ғасырдың аяғы мен XVII ғасырдың басында Батыс және Орталық Еуропада кең тараған діни және қоғамдық-саяси қозғалыс (https://ru.wikipedia.org/wiki/Реформация).</p> <p>2. Өзбайжан: reformasiya</p> <p>3. Қырғыз: кайра түзүү</p> <p>4. Өзбек: o'zgartirish</p> <p>5. Түрік: reformasyon</p> <p>6. Ағылшын: reformation</p> <p>7. Испан: reforma</p> <p>8. Неміс: Reformation</p> <p>9. Француз: réformation</p>
520.	рецидивист	рецидивист	<p>1. Рецидивист-лат. recidivus – қайталанушы – бұрын сотталған және қайта қылмыс жасаған адам (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/10031/OCO).</p> <p>2. Өзбайжан: təkrar cinayətkar</p> <p>3. Қырғыз: кайталап күнөөлүү</p> <p>4. Өзбек: qayta jinoyatchi</p> <p>5. Түрік: tekrar suçlu</p> <p>6. Ағылшын: recidivist</p> <p>7. Испан: reincidente</p> <p>8. Неміс: Rückfälliger</p> <p>9. Француз: récidiviste</p>
521.	речь государственного обвинителя	мемлекеттік айыптаушының сөзі, мемлекеттік айыптаушы сөзі	<p>1. Мемлекеттік айыптаушы сөзі – сот тергеуінің деректерін жүйеге келтіру, сотта қаралған дәлелдемелерге баға беру, прокурордың сотқа айыптаудың дәлелдігі туралы, іс жүргізудің саяси мәні туралы қорытындысын баяндауы және айыптау атынан қылмысқа берілетін жаза шамасын ұсыну мақсатында қылмыстық іс бойынша сотта тараптардың жарыссөзі кезінде прокурордың</p>

			<p>сөйлейтін сөзі http://soviet.legal.academic.ru/1589/РЕЧЬ_ГОСУДАРСТВЕННОГО_ОБВИНИТЕЛЯ). 2. Өзәрбайжан: respublika savcısının ıxıř 3. Қырғыз: коомдук прокурордун сөзү 4. Өзбек: prokuror nutqi 5. Түрік: cumhuriyet savcısının konuřması 6. Ағылшын: public prosecutor's speech 7. Испан: discurso del fiscal 8. Неміс: Rede der Staatsanwaltschaft 9. Француз: discours du procureur</p>
522.	решение суда	сот шешімі	<p>1. Сот шешімі – бірінші инстанция сотының азаматтық іс бойынша шығаратын актісі. Сот шешімі кіріспе, сипаттама, негіздеме және шешуші бөлімдерден тұрады https://kk.wikipedia.org/wiki/Сот_шешімі). 2. Өзәрбайжан: məhkəmə qərarı 3. Қырғыз: соттун чечими 4. Өзбек: sud qarori 5. Түрік: mahkemenin karari 6. Ағылшын: the court's decision 7. Испан: la decisión de la corte 8. Неміс: Gerichtsurteil 9. Француз: la décision du tribunal</p>
523.	риск	тәуекел	<p>1. Риск – лат. resecō – қырку, қысқарту немесе көне грек. ρίσκόν – қауіптілік, қатер Тәуекел – тексерілетін субъектінің қызметі нәтижесінде салдарының ауырлық дәрежесі ескеріле отырып, адамның өміріне немесе денсаулығына, қоршаған ортаға, жеке және заңды тұлғалардың заңды мүдделеріне, мемлекеттің мүліктік мүдделеріне зиян келтіру ықтималдығы http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1100000377/compare). 2. Өзәрбайжан: risk 3. Қырғыз: тобокел 4. Өзбек: xavf 5. Түрік: risk 6. Ағылшын: risk 7. Испан: riesgo 8. Неміс: Risiko 9. Француз: risque</p>
524.	родительские права	ата-ана құқықтары	<p>1. Ата-ана құқықтары – адамдардың баланы тәрбиелеу және бағып-күту бойынша</p>

			<p>міндеттерін мойнына алумен бірге иеленетін азаматтық құқықтары (https://ru.wikipedia.org/wiki/Родительские права).</p> <p>2. Әзербайжан: valideyn hüquqları</p> <p>3. Қырғыз: ата-эненин укуктары</p> <p>4. Өзбек: ota-ona huquqlari</p> <p>5. Түрік: ebeveyn hakları</p> <p>6. Ағылшын: parental rights</p> <p>7. Испан: derechos de los padres</p> <p>8. Неміс: elterliche Rechte</p> <p>9. Француз: droits parentaux</p>
525.	родовая подсудность	тектік соттылық	<p>1. Тектік соттылық – істің сот жүйесінің «тігінен бағыныштылық бойынша» соттылығы, тектік соттылықтың негізгі қызметі әртүрлі деңгейлердегі соттардың арасындағы жүктемені бөлу болып табылады (http://civilprocess.ru/wiki/Родовая подсудность).</p> <p>2. Әзербайжан: patrimonial yurisdiksiyası</p> <p>3. Қырғыз: түрдүк караштуулугу</p> <p>4. Өзбек: meros yurisdiktsiya</p> <p>5. Түрік: patrimonyal yargı</p> <p>6. Ағылшын: generic jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción genérica</p> <p>8. Неміс: allgemeine Gerichtsbarkeit</p> <p>9. Француз: juridiction générale</p>
526.	родственники	туыстар	<p>1. Туыстар – арғы атасы бір, үлкен атасы мен үлкен әжесіне дейін туыстық байланыстағы адамдар («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p> <p>2. Әзербайжан: qohumları</p> <p>3. Қырғыз: туугандары</p> <p>4. Өзбек: qarindoshlari</p> <p>5. Түрік: yakınları</p> <p>6. Ағылшын: generic jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción genérica</p> <p>8. Неміс: allgemeine Gerichtsbarkeit</p> <p>9. Француз: juridiction générale</p>
527.	ростовщик	өсімқор	<p>1. Өсімқор. зат. жағымсыз. Мұқтаждарға үстемемен қайтаруға қарыз беріп, содан пайда табатын пайдақор адам (ҚС, 1041).</p> <p>2. Әзербайжан: sələmçi</p> <p>3. Қырғыз: сүтқор</p>

			<p>4. Өзбек: sudxo'r</p> <p>5. Түрік: tefeci</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: usurer</p> <p>7. Испан: usurero</p> <p>8. Неміс: Wucherer</p> <p>9. Француз: usurier</p>
528.	ростовщичес тво	өсімқорлық	<p>1. Өсімқорлық. зат. жағымсыз. Несиеге қарыз беріп, оңай пайда табумен шұғылданушылық (ҚС, 1041).</p> <p>2. Әзербайжан: sələm</p> <p>3. Қырғыз: сүткордук</p> <p>4. Өзбек: sudxo'rlik</p> <p>5. Түрік: tefecilik</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: usury</p> <p>7. Испан: usura</p> <p>8. Неміс: Wucher</p> <p>9. Француз: usure</p>
529.	ротация	ротация	<p>1. Ротация (лат. rotatio – айнала жүру) – мемлекеттік саяси қызметшілерді мемлекеттік органдардың арасында сондай-ақ, мемлекеттік органның құрылымдық бөлімшелерінің арасында лауазымдық ауыстыру (http://www.adilet.gov.kz/ru/node/13485).</p> <p>2. Әзербайжан: fırlanma</p> <p>3. Қырғыз: айлануу</p> <p>4. Өзбек: aylanish</p> <p>5. Түрік: rotasyon</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: rotation</p> <p>7. Испан: rotaci3n</p> <p>8. Неміс: Drehung</p> <p>9. Француз: rotation</p>
530.	саботаж	саботаж	<p>1. Саботаж (фр. sabotage, saboter – кебіспен жер тебу) – белгілі бір міндеттемелерді қасақана орындамау немесе ұқыпсыз орындау, бір нәрсені жүзеге асыруға жасырын қарама-қарсы әрекет (https://ru.wikipedia.org/wiki/Саботаж).</p> <p>2. Әзербайжан: təxribat</p> <p>3. Қырғыз: саботаж</p> <p>4. Өзбек: təxribat</p> <p>5. Түрік: sabotaj</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: sabotage</p> <p>7. Испан: sabotaje</p> <p>8. Неміс: Sabotage</p> <p>9. Француз: sabotage</p>

531.	салическая правда	салилік шындық	<p>1.Салилік шындық (лат. lex Salica) – салилік франктердің құқықтық кодексі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Салическая_правда).</p> <p>2. Әзербайжан: salic hüquq</p> <p>3. Қырғыз: Salic мыйзам</p> <p>4. Өзбек: Sali qonun</p> <p>5. Түрік: Fransa'da kadınların tahta geçmesini önleyen kanun</p> <p>6. Ағылшын: salic truth</p> <p>7. Испан: verdad sálica</p> <p>8. Неміс: salic Wahrheit</p> <p>9. Француз: vérité salique</p>
532.	самозащита права	өзін-өзі құқықтық қорғау, құқықты өзін-өзі қорғау	<p>1.Адамның азаматтық құқықтың бұзылуына жол бермеу бойынша және осы бұзушылықтың салдарын азайту бойынша бастамашыл, дербес әрекеті (https://ru.wikipedia.org/wiki/Самозащита_права).</p> <p>2. Әзербайжан: self-help mühafizə</p> <p>3. Қырғыз: өзүн-өзү коргоо</p> <p>4. Өзбек: o'z-o'zini yordam tartibot</p> <p>5. Түрік: kendi kendine yardım uygulama</p> <p>6. Ағылшын: self-defense rights</p> <p>7. Испан: derechos de autodefensa</p> <p>8. Неміс: Selbstverteidigungsrechte</p> <p>9. Француз: droits d'autodéfense</p>
533.	самооговор	өз-өзіне жала жабу	<p>1.Өз-өзіне жала жабу – күдіктінің, айыпталушының, сотталушының алдын ала тергеу органдарын және сотты ақиқатында болмаған қылмысты өзі жасадым деп сендіру мақсатында берген көрінеу жалған көрсетпелері (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18052).</p> <p>2. Әзербайжан: özünə qarşı ifadə verməyə</p> <p>3. Қырғыз: өз алдынча жарабастыгы</p> <p>4. Өзбек: o'z-o'zini ko'proq ayblov</p> <p>5. Түрік: kendi kendine suçlamama</p> <p>6. Ағылшын: self-talk</p> <p>7. Испан: charla con uno mismo</p> <p>8. Неміс: Selbstgespräch</p> <p>9. Француз: Parler à soi-même</p>
534.	самосуд	өздігінен соттау, өздік соттау,	<p>1.Мемлекеттік органдарға жүгінбестен, шынайы немесе болжалды қылмыскерді заңсыз жазалау (https://ru.wikipedia.org/wiki/Самосуд).</p>

		жеке есеп айырысу	<p>2. Өзбайжан: linç</p> <p>3. Қырғыз: өзүн өзү соттоо</p> <p>4. Өзбек: lynch</p> <p>5. Түрік: linç</p> <p>6. Ағылшын: lynching</p> <p>7. Испан: linchamiento</p> <p>8. Неміс: Lynchen</p> <p>9. Француз: lynchage</p>
535.	самоубийство	өзін-өзі өлтіру, өзі-өзіне қол жұмсау	<p>1. лат. sui caedere – өзін өлтіру – дербес және ерікті түрде жасалатын өзінің өмірінен әдейі айырылу (https://ru.wikipedia.org/wiki/Самоубийство).</p> <p>2. Өзбайжан: intihar</p> <p>3. Қырғыз: өзүн өзү өлтүрүү</p> <p>4. Өзбек: o'zini o'zi o'ldirish</p> <p>5. Түрік: intihar</p> <p>6. Ағылшын: suicide</p> <p>7. Испан: suicidio</p> <p>8. Неміс: Selbstmord</p> <p>9. Француз: suicide</p>
536.	самоуправство	озбырлық	<p>1. Озбырлық – озбырлық, яғни бір адамның заңдармен белгіленген тәртіпке қарамастан, заңсыз жасаған, заңдылығы екінші бір адам немесе ұйым тарапынан дау туғызатын іс-әрекеті (2001 жылғы 30 қаңтардағы №155 ҚР ӘҚБтК 357-бап).</p> <p>2. Өзбайжан: özbaşnalıq</p> <p>3. Қырғыз: өзүм билемдик</p> <p>4. Өзбек: surbetlik</p> <p>5. Түрік: keyfi hareket</p> <p>6. Ағылшын: arbitrariness</p> <p>7. Испан: arbitrariedad</p> <p>8. Неміс: Willkür</p> <p>9. Француз: arbitraire</p>
537.	санация	санация	<p>1. Санация (лат. sanatio – емдеу, сауықтыру) – банкроттықты болдырмау немесе бәсекелестікке қабілеттілікті арттыру мақсатында кәсіпорындардың қаржылық жағдайын жақсарту бойынша іс-шаралар жүйесі.</p> <p>2. Өзбайжан: düzəltmə</p> <p>3. Қырғыз: белектер</p> <p>4. Өзбек: qayta o'rnatish</p> <p>5. Түрік: düzeltme</p> <p>6. Ағылшын: reorganization</p>

			<p>7. Испан: reorganización</p> <p>8. Неміс: Reorganisation</p> <p>9. Француз: réorganisation</p>
538.	санкция правовой нормы	құқық нормасы ның санкциясы	<p>1. Санкция - лат. sanctio – қатаң қаулы Норма – лат. norma – сөзбе-сөз: бұрыштық, ауыспалы мағынасы – ереже, қағида. Құқық нормасының санкциясы – құқықтық норма талаптарын сақтамаудан болатын құқықтық салдарды білдіретін құқық нормасының элементі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Санкция_нормы_права).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq sanksiya aliliyi</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам бөгөт эреже</p> <p>4. Өзбек: qonun ruhsatnoma qoida</p> <p>5. Түрік: yasal yaptırım kuralı</p> <p>6. Ағылшын: legal sanction</p> <p>7. Испан: sanción legal</p> <p>8. Неміс: rechtliche Sanktion</p> <p>9. Француз: sanction légale</p>
539.	сатисфакция	сатисфак ция	<p>1. Сатисфакция-лат. satis – жеткілікті және лат. facere – істеу, жасау – 1) қанағаттандыру; 2) (лат. satisfactio – қанағаттандыру) – намысқа тиюден рақаттану (https://ru.wikipedia.org/wiki/Сатисфакция).</p> <p>2. Әзербайжан: məmnuniyyət</p> <p>3. Қырғыз: канааттануу</p> <p>4. Өзбек: qanoatlanish</p> <p>5. Түрік: memnuniyet</p> <p>6. Ағылшын: satisfaction</p> <p>7. Испан: satisfacción</p> <p>8. Неміс: Befriedigung</p> <p>9. Француз: la satisfaction</p>
540.	светское государство	зайырлы мемлекет	<p>1. Зайырлы мемлекет – мемлекетті шіркеуден бөлу нәтижесінде пайда болған, қоғамдық қатынастар діни нормалар негізінде емес, азаматтық негізде реттелетін, мемлекеттік органдардың шешімдері діни тұрғыдан шығарылмайтын мемлекеттің сипаты (https://kk.wiktionary.org/wiki/Зайырлы_мемлекет).</p> <p>2. Әзербайжан: dünyəvi dövlət</p> <p>3. Қырғыз: динден тышкары мамлекет</p> <p>4. Өзбек: dunyoviy davlat</p> <p>5. Түрік: laik devlet</p> <p>6. Ағылшын: secular state</p>

			<p>7. Испан: estado secular 8. Неміс: säkularer Staat 9. Француз: Etat laïc</p>
541.	свидетель	куәгер, куә	<p>1. Куә – іс үшін маңызы бар мән-жайлар туралы қандай да болмасын мәліметтер өзіне белгілі болған тұлға. Адамның айғағы, егер ол өзінің хабардар болу көзін көрсете алмаса, дәлелдеме деп танылмайды (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: şahid 3. Қырғыз: күбө 4. Өзбек: guvoh 5. Түрік: tanık 6. Ағылшын: witness 7. Испан: testigo 8. Неміс: Zeuge 9. Француз: témoin</p>
542.	свидетельские показания	куәгерлік көрсетім, куәгерлердің көрсетпесі	<p>1. Соттық істі қарау мен шешу үшін маңызы бар жағдайлар туралы куәгерлердің ауызша жауабынан тұратын мәліметтер (https://ru.wikipedia.org/wiki/Свидетельские_показания).</p> <p>2. Әзербайжан: ifadəsində 3. Қырғыз: күбөлөндүрүүсү 4. Өзбек: guvohlik 5. Түрік: tanıklık 6. Ағылшын: witness's testimonies 7. Испан: testimonios de testigos 8. Неміс: Zeugenaussagen 9. Француз: témoignages de témoins</p>
543.	свидетельский иммунитет	куәгерлік иммунитет	<p>1. Иммунитет - лат. <i>immunitas</i> – босату, құтқару Куәгерлік иммунитет – адамның қылмыстық іс жүргізу заңнамасымен кепілдік берілген өзіне және өзінің жақын туысқандарына қарсы көрсетпе бермеу құқығы (http://dic.academic.ru/dic.nsf/eng_rus/284230/свидетельский).</p> <p>2. Әзербайжан: şahid toxunulmazlıq 3. Қырғыз: күбө иммунитети 4. Өзбек: guvoh immunitet 5. Түрік: tanık bağışıklık 6. Ағылшын: witness immunity 7. Испан: inmunidad de testigos 8. Неміс: Zeugen Immunität 9. Француз: immunité des témoins</p>

544.	свобода вероисповедания	діни сенім бостандығы	<p>1. Діни сенім бостандығы – кез келген дінге ғибадат ету және ұстану құқығы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Свобода_вероисповедания).</p> <p>2. Әзербайжан: din azadlığı</p> <p>3. Қырғыз: дин тутуу эркиндиги</p> <p>4. Өзбек: din erkinligi</p> <p>5. Түрік: din özgürlüğü</p> <p>6. Ағылшын: freedom of religion</p> <p>7. Испан: libertad de religión</p> <p>8. Неміс: Religionsfreiheit</p> <p>9. Француз: la liberté de religion</p>
545.	свобода воли	ерік бостандығы	<p>1. Ерік бостандығы (грек. τὸ αὐτεξούσιον немесе τὸ ἐφ’ ἡμῖν; лат. liberum arbitrium) – адамның белгілі бір жағдайларға қарамастан тандау жасау мүмкіндігі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Свобода_воли).</p> <p>2. Әзербайжан: könüllü</p> <p>3. Қырғыз: өз каалоосу боюнча</p> <p>4. Өзбек: ixtiyoriy</p> <p>5. Түрік: özgür irade</p> <p>6. Ағылшын: free will</p> <p>7. Испан: Libre albedrío</p> <p>8. Неміс: Freier Wille</p> <p>9. Француз: libre arbitre</p>
546.	свобода выборов	сайлау бостандығы	<p>1. Сайлау бостандығы – республикадағы сайлау Республика азаматының сайлау және сайлану құқығын еркін жүзеге асыруына негізделеді («ҚР сайлау туралы») (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: seçim azadlığı</p> <p>3. Қырғыз: тандоо эркиндиги</p> <p>4. Өзбек: tanlash erkinligi</p> <p>5. Түрік: seçim özgürlüğü</p> <p>6. Ағылшын: freedom of elections</p> <p>7. Испан: libertad de elecciones</p> <p>8. Неміс: Wahlfreiheit</p> <p>9. Француз: liberté d'élections</p>
547.	свободная торговля	еркін сауда	<p>1. Еркін сауда – еркін нарық күштері сұраныс пен ұсыныстың, негізінде дамитын сыртқы саудаға мемлекеттің минималды араласу саясаты (www.keu.kz/.../Лекции%20МЭ%20каз%205%20тақырып%20ХЭ.doc).</p> <p>2. Әзербайжан: azad ticarət</p>

			<p>3. Қырғыз: эркин соода 4. Өзбек: erkin savdo 5. Түрік: serbest ticaret 6. Ағылшын: free trade 7. Испан: libre comercio 8. Неміс: Freihandel 9. Француз: libre échange</p>
548.	сговор	сөз байласу	<p>1. Сөз байласу – 1) Құпия келісім; астыртын әрекет; 2) Өзара уағдаластық, өзара келісім; 3) көне. Күйеу жігіт пен қалыңдықтың ата-анасы арасындағы неке туралы келісім (https://ru.wiktionary.org/wiki/сговор). 2. Өзбекбайжан: sui-qəsd 3. Қырғыз: жашыруун сөздөнүү 4. Өзбек: fitna 5. Түрік: komplo 6. Ағылшын: collusion 7. Испан: colusión 8. Неміс: Absprache 9. Француз: connivence</p>
549.	секуляризация	секуляризация	<p>1. Секуляризация (лат. saecularis - бейбіт, ақсүйек) – шіркеуден бір нәрсе алып, зайырлы, азаматтық қоғамға беру; діннің адамдардың санасы мен қоғам өміріндегі рөлін төмендету процесі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Секуляризация). 2. Өзбекбайжан: dūnyəvilik 3. Қырғыз: динден 4. Өзбек: ilmoniylik 5. Түрік: laikleştirme 6. Ағылшын: secularization 7. Испан: secularización 8. Неміс: Säkularisierung 9. Француз: sécularisation</p>
550.	семејно-брачное законодательство	отбасы-неке заңнамасы	<p>1. Отбасы-неке заңнамасы – азаматтардың отбасы-неке қатынастарын реттейтін құқықтық-нормативтік актілер жиынтығы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Заңнама). 2. Өзбекбайжан: ailə və evlilik qanunvericilik 3. Қырғыз: үй-бүлө жана нике мыйзамдары 4. Өзбек: oila va nikoh qonunchiligi 5. Түрік: aile ve evlilik mevzuatı 6. Ағылшын: family and marriage legislation 7. Испан: legislación sobre familia y matrimonio 8. Неміс: Familien- und Ehegesetzgebung</p>

			9. Француз: <i>législation sur la famille et le mariage</i>
551.	семья	Отбасы	<p>1. Отбасы – некеден, туыстықтан, бала асырап алудан немесе балаларды тәрбиеге алудың өзге де нысандарынан туындайтын мүліктік және мүліктік емес жеке құқықтар мен міндеттерге байланысты және отбасы қатынастарын нығайту мен дамытуға жәрдемдесуге тиісті адамдар тобы (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z980000321_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>ailə</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>үй-бүлө</i></p> <p>4. Өзбек: <i>oila</i></p> <p>5. Түрік: <i>aile</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>family</i></p> <p>7. Испан: <i>familia</i></p> <p>8. Неміс: <i>die Familie</i></p> <p>9. Француз: <i>famille</i></p>
552.	сенатус-консулт	сенатус-консулт	<p>1. Сенатус-консулт-лат. <i>senatus consultum, senatus consulta</i>; «SC» – сенат декреті; сенат қабылдаған және міндетті сипат алған, қалыптасқан пікір (https://ru.wikipedia.org/wiki/Сенатусконсулт).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>senatus-consults</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>сенатус-консулт</i></p> <p>4. Өзбек: <i>senatus-maslahatlashadi</i></p> <p>5. Түрік: <i>senatus-danışmasıdır</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>senatus consultant</i></p> <p>7. Испан: <i>consultor del Senatus</i></p> <p>8. Неміс: <i>consultor del Senatus</i></p> <p>9. Француз: <i>consultant sénat</i></p>
553.	сервитутное обязательство	сервитуттық міндеттеме, сервитут міндеткерлік	<p>1. Сервитут міндеткерлік (латынша <i>servitus</i> – міндет, міндеттеме, міндеткерлік) – 1) бөтен біреудің мүлкін белгілі бір шекте заңмен немесе шартпен бекітілген пайдалану құқығы (мысалы біреуге тиесілі жер телімі арқылы жүріп өту немесе көлікпен өту құқығы) немесе біреудің меншік құқықтарын шектеу (мысалы көрші телімге көлеңке түсіруі мүмкін құрылыстарды салуға тыйым салу; әкімшілік сервитут жеке меншіктегі жер телімдерінде инфрақұрылымдық желілерді тартуға мемлекеттің құқығы болып табылады); 2) халықаралық құқықта – бір мемлекеттің</p>

			<p>аумақтық егемендігін басқа мемлекеттің пайдасына шектеу (мыс., әскери күштерді өз аумағы арқылы өткізуге қатысты жолдарды пайдалану) (https://kk.wikipedia.org/wiki/Сервитут).</p> <p>2. Әзербайжан: servitut öhdəlik</p> <p>3. Қырғыз: кулчулук милдеттери</p> <p>4. Өзбек: qullik majburiyat</p> <p>5. Түрік: irtifak hakkı taahhüt</p> <p>6. Ағылшын: servitude</p> <p>7. Испан: servidumbre</p> <p>8. Неміс: Knechtschaft</p> <p>9. Француз: servitude</p>
554.	сецессия	Сецессия	<p>1. Сецессия (лат. secessio – «кету»; secedo – «кетемін») – мемлекет құрамынан (әдетте, федерациялық) оның қандай да бір бөлігінің шығуы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Сецессия).</p> <p>2. Әзербайжан: ayrılma</p> <p>3. Қырғыз: сецессия</p> <p>4. Өзбек: chiqish</p> <p>5. Түрік: ayrılma</p> <p>6. Ағылшын: secession</p> <p>7. Испан: secesión</p> <p>8. Неміс: Sezession</p> <p>9. Француз: sécession</p>
555.	систематическая инкорпорация	жүйелік инкорпорация	<p>1. Система - көне грек. σύστημα – тұтас, бөліктерден құралған; жалғаным, қосылыс Инкорпорация - ағыл. incorporation Жүйелік инкорпорация – құқықтың жүйесіне немесе қатынастардың жүйесіне сәйкес нормаларды жинақтау, бұл маңызды жинақ деуге болады (kazorta.org/y-shy-armashyly-zh-ne-normativtik-y-ty-aktilderdi-zh-jeliligi/).</p> <p>2. Әзербайжан: sistemli təsis</p> <p>3. Қырғыз: системалуу кусадар</p> <p>4. Өзбек: tizimli birlashtirilgan</p> <p>5. Түрік: sistematik birleşme</p> <p>6. Ағылшын: systematic incorporation</p> <p>7. Испан: incorporación sistemática</p> <p>8. Неміс: systematische Einbeziehung</p> <p>9. Француз: incorporation systématique</p>
556.	систематические нарушения	қоғамдық тәртіпті жүйелі	<p>1. Система - көне грек. σύστημα – тұтас, бөліктерден құралған; жалғаным, қосылыс Қоғамдық тәртіпті үнемі бұзу – шартты</p>

	общественного порядка	түрде бұзу, қоғамдық тәртіпті үнемі бұзу	сотталған адамға бір жыл ішінде екі рет әкімшілік жазаның қолданылуы оның қоғамдық тәртіпті үнемі бұзуы (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Өзербайжан: ictimai qaydanın sistemli pozuntuları 3. Қырғыз: коомдук тартипти системалуу бузуулар 4. Өзбек: jamoat tartibini muntazam buzilishi 5. Түрік: kamu düzeninin sistematik ihlalleri 6. Ағылшын: systematic disorderly conduct 7. Испан: violaciones sistemáticas del orden público 8. Неміс: systematisches ungeordnetes Verhalten 9. Француз: conduite désordonnée systématique
557.	скрытое наблюдение	жасырын байқау, жасырын бақылау	1. Жасырын бақылау – оперативтік қызығушылық тудырған адамды жасырын, құпия, шифрленген көзкөрімдік бақылау бойынша жедел қызмет қызметкерлері жедел-іздістіру қызметтері шеңберінде жүргізетін іс-шаралар кешені (https://ru.wikipedia.org/wiki/Негласное_наблюдение). 2. Өзербайжан: gizli müşahidə 3. Қырғыз: жашыруун көзөмөл 4. Өзбек: yashirin kuzatuv 5. Түрік: gizli gözetim 6. Ағылшын: covert surveillance 7. Испан: vigilancia encubierta 8. Неміс: verdeckte Überwachung 9. Француз: surveillance secrète
558.	следственная интуиция	тергеу түйсігі, тергеу интуициясы	1. Тергеу интуициясы -лат. intuitio, intueor – көз айырмай қараймын – тергеушінің дәлелдемелердің көмегі арқылы негіздеусіз, «тікелей қалауын» басшылыққа ала отырып тергеу жағдаяттарын шеше білу, қандай да бір жағдайлардың тергеу үшін маңызын түсіну, тергеуге қарсы әрекет ететін адамдардың әрекетін алдын ала білу және т.б. қасиеті (http://www.criminal.peterlife.ru/criminal/52178.html#.V5JTRYs_qIU). 2. Өзербайжан: istintaq intuisiya 3. Қырғыз: тергөө туюп билүү 4. Өзбек: tergov sezgi 5. Түрік: araştırmacı sezgi

			<p>6. Ағылшын: investigative intuition 7. Испан: intuición investigadora 8. Неміс: investigative Intuition 9. Француз: intuition d'investigation</p>
559.	следственная ошибка	тергеудегі қателік	<p>1. Тергеудегі қателік – тергеушінің қараудың біржақтылығынан және толық еместігінен, қылмыстық-іс жүргізу заңын айтарлықтай бұзудан, қылмыстың заңды қате қолданудан көрінетін қате іс-қимылдары, бұл тергеушінің іс бойынша заңсыздығы мен негізсіздігін прокурор немесе сот тиісті іс жүргізу актінде көрсететін қорытынды шешім қабылдауына алып келеді (http://www.lawtech.ru/pub/buppdic/g0000248.htm).</p> <p>2. Әзербайжан: istintaq səhv 3. Қырғыз: тергөө ката 4. Өзбек: tergov xato 5. Түрік: soruşturma hatası 6. Ағылшын: investigative error 7. Испан: error de investigación 8. Неміс: Untersuchungsfehler 9. Француз: erreur d'enquête</p>
560.	следственная практика	тергеу практикасы, тергеу іс-тәжірибесі	<p>1. Практика - греч. praktikos - іскер, белсенді Тергеу іс-тәжірибесі – ғылыми-тәжірибелік әзірлеу және практикалық қолдану процесінде ұзақ уақыт бойы жинақталған, мәні қолда бар айғақтарды, белгілі фактілерді және заттай дәлелдемелерді гипотезалық ұсыну, іздеу талдау және бағалау негізінде қылмыстарды (қылмыстық әрекеттерді) қараудан көрінетін, қылмыстарды қарау саласындағы білім жүйесі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Следственная практика).</p> <p>2. Әзербайжан: istintaq təcrübəsi 3. Қырғыз: тергөө практика 4. Өзбек: tergov amaliyoti 5. Түрік: araştırmacı uygulama 6. Ағылшын: investigative practice 7. Испан: práctica de investigación 8. Неміс: Ermittlungspraxis 9. Француз: pratique d'enquête</p>
561.	следственное расследование	тергеулік тергеп-тексеру, тергеулік	<p>1. Тергеулік қарау – өз алдына жеке тергеу әрекеті, басқа тергеу әрекеттерімен, мысалға тергеу эксперименті, тінту сияқты әрекеттермен ұқсас жерлері бола тұра,</p>

		қарау	<p>тергеулік қараудың өзінің процессуалдық жағдайы бойынша да және жүргізу тактикасы бойынша да түпкілікті айырмашылығы бар, тергеуші қарау кезінде өзінің сезім мүшелері арқылы дәлелдемелік фактілердің болғандығына және сипатына тікелей көз жеткізеді (http://malimetter.kz/tergeu-karauynyn-zhalpy-erezheleri/).</p> <p>2. Әзербайжан: istintaq istintaq 3. Қырғыз: иликтөө тергөө 4. Өзбек: tergov tergov 5. Түрік: soruşturma soruşturma 6. Ағылшын: investigative investigation 7. Испан: investigación investigativa 8. Неміс: Ermittlungsuntersuchung 9. Француз: enquête d'enquête</p>
562.	следственные действия	тергеу әрекеттері, тергеу іс-әрекеті	<p>1.Тергеу іс-әрекеті – қылмыстық іс бойынша дәлелдемелерді жинау мен тексеруге бағытталған, қылмыстық-іс жүргізу заңдарымен көзделген және қатаң регламенттелген, мемлекеттік мәжбүрлеу күштерімен қамтамасыз етілген уәкілетті адамдардың іс-қимылы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Следственные_действия).</p> <p>2. Әзербайжан: araşdırmalar 3. Қырғыз: иликтөө 4. Өзбек: tadqiqotlar 5. Түрік: araştırmalar 6. Ағылшын: investigative actions 7. Испан: acciones de investigación 8. Неміс: Ermittlungsmaßnahmen 9. Француз: actions d'enquête</p>
563.	следственный изолятор	тергеу изоляторы	<p>1.Тергеу изоляторы-изолятор - франц. isoler – бөлектеу – бұлтартпау шаралары ретінде қамауға алу қолданылған сезіктілер мен айыпталушыларды ұстауға арналған арнаулы мекеме («Қылмыстың жасалуына сезіктілер мен айыпталушыларды күзетте ұстаудың тәртібімен шарттары туралы») (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: həbs harada 3. Қырғыз: тергөө изоляторы 4. Өзбек: qamoqxonasi 5. Түрік: cezaevinden</p>

			<p>6. Ағылшын: remand prison 7. Испан: prisión preventiva 8. Неміс: Untersuchungsgefängnis 9. Француз: maison d'arrêt</p>
564.	следственный судья	тергеу судьясы	<p>1. Тергеу судьясы – сотқа дейінгі іс жүргізу барысында Қылмыстық іс жүргізу кодексінде көзделген өкілеттіктерді жүзеге асыратын бірінші сатыдағы сот судьясы («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ). 2. Әзербайжан: istintaq magistratura 3. Қырғыз: тергөө судьясы 4. Өзбек: tergov sud 5. Түрік: soruşturma hakimi 6. Ағылшын: investigating judge 7. Испан: juez de instrucción 8. Неміс: Untersuchungsrichter 9. Француз: juge d'instruction</p>
565.	следственный эксперимент	тергеу эксперименті	<p>1. Тергеу эксперименті-эксперимент - лат. experimentum - сынама, тәжірибе – Қазақстан Республикасының Қылмыстық іс жүргізу кодексінің 203-бабының ережелері бойынша жүргізілетін тергеу әрекеті, іске қатысты мәні бар деректерді тексеру және нақтылау үшін арнайы жасалатын тәжірибе (https://kk.wikipedia.org/wiki/Эксперимент). 2. Әзербайжан: istintaq təcürübə 3. Қырғыз: istintaq təcürübə 4. Өзбек: tergov eksperimenti 5. Түрік: araştırmacı deney 6. Ағылшын: investigative experiment 7. Испан: experimento de investigación 8. Неміс: Untersuchungsexperiment 9. Француз: expérience d'investigation</p>
566.	служебная субординация	қызметтік субординация	<p>1. Қызметтік субординация-субординация - лат. subordinatio – бағыну – бір басшылардың өздерінің бөлімшелерімен бірге иерархиялық сатыдағы жоғарырақ деңгейде орналасатын басқа басшыларға қызметтік бағыну жүйесі (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Әзербайжан: rəsmi tabelik 3. Қырғыз: расмий баш ийю 4. Өзбек: rasmiy bo'ysunuv</p>

			<p>5. Түрік: resmi itaat</p> <p>6. Ағылшын: service chain</p> <p>7. Испан: cadena de servicio</p> <p>8. Неміс: Servicekette</p> <p>9. Француз: chaîne de service</p>
567.	служебная этика	қызметтік әдеп	<p>1. Этика - грек. ethika, ethos - дәстүр, ғұрып, мінез</p> <p>Қызметтік әдеп – адамның кәсіптік, өндірістік және қызметтік қызмет саласындағы барынша жалпы нормалардың, ережелер мен қағидаттардың жиынтығы (http://tovgms.ru/socproj/kodeks/vopredeletiki/chapter2/chapter2p2/).</p> <p>2. Әзербайжан: professional etika</p> <p>3. Қырғыз: кесиптик этика</p> <p>4. Өзбек: professional etika</p> <p>5. Түрік: iş ahlâkı</p> <p>6. Ағылшын: service ethics</p> <p>7. Испан: ética de servicio</p> <p>8. Неміс: Service-Ethik</p> <p>9. Француз: éthique du service</p>
568.	служебное расследование	қызметтік тергеп-тексеру	<p>1. Қызметтік тексеру – қызметшінің теріс қылығы туралы материалдар мен мәліметтерді, оның жасалу мән-жайын толық, жан-жақты әрі әділ анықтау мақсатында жинау және тексеру жөнінде атқарылатын қызмет (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/U990000321_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: rəsmi istintaq</p> <p>3. Қырғыз: кызматтык териштирүү</p> <p>4. Өзбек: rasmiy tergov</p> <p>5. Түрік: resmi soruşturma</p> <p>6. Ағылшын: an official investigation</p> <p>7. Испан: una investigación oficial</p> <p>8. Неміс: eine offizielle Untersuchung</p> <p>9. Француз: une enquête officielle</p>
569.	служебные личные письма	қызметтік жеке хаттар	<p>1. Бұл хаттардың ерекшелігі – айтылатын мәселе өрісінің кендігі және қызметтен тыс мәселелерге де арналатындығы. Дегенмен де қызметтен тыс мәселелер, адамның өз қызметімен, ұйымның атқаратын қызметімен шеше алатын мәселелер өрісімен тікелей байланыста болады. Бұл хаттар жеке тұлға атынан жазылады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Ресми_хат).</p>

			<p>2. Өзәрбайжан: xidmät şəxsi məktublar</p> <p>3. Қырғыз: қызмат жеке каттар</p> <p>4. Өзбек: xizmati shaxsiy maktublar</p> <p>5. Түрік: hizmet kişisel mektuplar</p> <p>6. Ағылшын: official personal letters</p> <p>7. Испан: cartas personales oficiales</p> <p>8. Неміс: offizielle persönliche Briefe</p> <p>9. Француз: lettres personnelles officielles</p>
570.	случайность	кездейсоқ тық	<p>1. Кездейсоқтық – заттар мен құбылыстардың тікелей мәнінен тумайтын сыртқы байланысын белгілейтін ұғым (https://kk.wikipedia.org/wiki/Қажеттілік пен кездейсоқтық)</p> <p>2. Өзәрбайжан: təsadüfilik</p> <p>3. Қырғыз: кокустук</p> <p>4. Өзбек: tasodifiylik</p> <p>5. Түрік: rastgelelik</p> <p>6. Ағылшын: randomness</p> <p>7. Испан: aleatoriedad</p> <p>8. Неміс: Zufälligkeit</p> <p>9. Француз: hasard</p>
571.	случайный преступник	кездейсоқ қылмыскер	<p>1. Кездейсоқ қылмыскер – қиын өмірлік жағдайлар қылмыс жасауға түрткі болған адам (http://criminology-info.ru/index.php?action=full_article&id=527).</p> <p>2. Өзәрбайжан: təsadüfi cinayət</p> <p>3. Қырғыз: кез-кезде қылмыш</p> <p>4. Өзбек: vaqti-vaqti bilan jinoiy</p> <p>5. Түрік: ara sıra ceza</p> <p>6. Ағылшын: accidental criminal</p> <p>7. Испан: criminal accidental</p> <p>8. Неміс: criminal accidental</p> <p>9. Француз: criminel accidentel</p>
572.	собрание доказательств	дәлелдемелер жинау	<p>1. Дәлелдемелер жинау – субъектілердің құзыреттері мен құқықтары шегінде заңмен белгіленген тәртіпте дәлелдемелерді табуға, талап етуге, алуға және бекітуге бағытталған дәлелдеу әрекеттерін жасауы (http://lawtoday.ru/razdel/biblo/ugol-poc-pr/DOC_076.php)</p> <p>2. Өзәрбайжан: dəlil toplama</p> <p>3. Қырғыз: далил чогултуу</p> <p>4. Өзбек: dalillar yig'ish</p> <p>5. Түрік: delil toplama</p> <p>6. Ағылшын: collecting evidence</p>

			<p>7. Испан: recolectando evidencia 8. Неміс: Beweise sammeln 9. Француз: recueillir des preuves</p>
573.	собрание	жиналыс	<p>1.Жиналыс – 1) адамдар тобының белгілі бір оқиғаға наразылық немесе қолдау, ынтымақтастық, т.б. қоғамдық көңіл күйді жаппай білдіру тәсілі; 2) белгілі бір ұжым мүшелерінің, елді мекен тұрғындарының жиналысы; өздерінің ішкі өндірістік, экономикалық, әлеуметтік, т.б. мәселелерді талқылайтын бас қосуы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Жиналыс). 2. Әзербайжан: kolleksiya 3. Қырғыз: чогултуу 4. Өзбек: to'plam 5. Түрік: koleksiyon 6. Ағылшын: collection 7. Испан: coleccion 8. Неміс: Sammlung 9. Француз: collection</p>
574.	событие	оқиға, жайт	<p>1.Жайт. зат. Жай-күй, жағдай (ҚС, 448). Оқиға (араб). зат. Болып өткен іс, маңызды, елеулі құбылыс (ҚС, 993). 2. Әзербайжан: hadisə 3. Қырғыз: окуя 4. Өзбек: hodisa 5. Түрік: olay 6. Ағылшын: event 7. Испан: evento 8. Неміс: Veranstaltung 9. Француз: un événement</p>
575.	совокупность преступлений	қылмыстар жиынтығы	<p>1.Қылмыстар жиынтығы дегеніміз – бірнеше қылмыстың ізбе-із жасалуы, бірақ қылмыс жасаушының (қылмыс жасаушылардың) сотталмағандығы немесе олардың бір де-бірі үшін қылмыстық жауаптылыққа тартылмағандығы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Совокупность_преступлений) 2. Әзербайжан: məsmu cinayət 3. Қырғыз: топтолгон қылмыш 4. Өзбек: jinoyatlar majmui 5. Түрік: kümülatif suç 6. Ағылшын: aggregate of crimes 7. Испан: conjunto de delitos</p>

			<p>8. Неміс: Aggregat von Verbrechen</p> <p>9. Француз: agrégat de crimes</p>
576.	совокупность приговоров	үкімдер жиынтығы	<p>1. Үкімдер жиынтығы – бір ғана адамға қатысты екі немесе бірнеше үкімнің шығарылуы (http://dom-i-zakon.ru/jurslovar/2214/).</p> <p>2. Әзербайжан: cümlələr müəyyən</p> <p>3. Қырғыз: сүйлөмдөрдүн жыйындысы</p> <p>4. Өзбек: jazo belgilangan</p> <p>5. Түрік: cümle set</p> <p>6. Ағылшын: cumulative sentences</p> <p>7. Испан: oraciones acumulativas</p> <p>8. Неміс: kumulative Sätze</p> <p>9. Француз: phrases cumulatives</p>
577.	соглашение коллективной безопасности	ұжымдық қауіпсіздік келісімі	<p>1. Коллектив - лат. collectivus – жинақталған Ұжымдық қауіпсіздік келісімі – тәуелсіз мемлекеттер достастығының әскери-саяси ұйымы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Ұжымдық_қауіпсіздік_келісімі)</p> <p>2. Әзербайжан: kollektiv təhlükəsizlik müqaviləsi</p> <p>3. Қырғыз: жамааттык коопсуздук жөнүндө келишим</p> <p>4. Өзбек: kollektiv xavfsizlik shartnomasi</p> <p>5. Түрік: kolektif güvenlik anlaşması</p> <p>6. Ағылшын: collective security agreement</p> <p>7. Испан: convenio colectivo de seguridad</p> <p>8. Неміс: kollektiver Sicherheitsvertrag</p> <p>9. Француз: convention collective de sécurité</p>
578.	соглашение о неразглашении	жарияламау туралы келісім	<p>1. Жарияламау туралы келісім (ағыл. Non-disclosure agreement, NDA) – екі тараптың өзара материал, білім немесе басқа да ақпарат алмасу мақсатында жасасқан заңдық келісімшарты (https://ru.wikipedia.org/wiki/Соглашение_о_неразглашении).</p> <p>2. Әзербайжан: nondisclosure müqaviləsi</p> <p>3. Қырғыз: чыгарбоо келишим</p> <p>4. Өзбек: josuslik va shaxsiy shartnoma</p> <p>5. Түрік: gizlilik anlaşması</p> <p>6. Ағылшын: non-disclosure agreement</p> <p>7. Испан: Acuerdo de no divulgación</p> <p>8. Неміс: Geheimhaltungsvereinbarung</p> <p>9. Француз: accord de non-divulgation</p>
579.	содержание вины	айыптың мазмұны,	<p>1. Кінәнің мазмұны – кінәнің сапалық белгісі. Ол қол сұғушылықты қылмыскер түсінетін</p>

		кінәнің мазмұны	<p>ҚЫЛМЫСТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚОРҒАУ ОБЪЕКТІЛЕРІНІҢ СИПАТЫМЕН ЖӘНЕ ТҮРЛЕРІМЕН, ҚЫЛМЫСТЫҚ ӘРЕКЕТТЕРДІҢ САЛДАРЫНЫҢ СИПАТЫМЕН АНЫҚТАЛАДЫ</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Вина_(уголовное_право)).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: təqsir məzmunu 3. Қырғыз: күнөө мазмуну 4. Өзбек: aybdorlik mazmuni 5. Түрік: suç içeriği 6. Ағылшын: guilt content 7. Испан: contenido de culpa 8. Неміс: Schuldinhalt 9. Француз: contenu de culpabilité
580.	содержание несовершеннолетних	кәмелеттік жасқа толмаған дарды бағып-күту, кәмелетке толмаған дарды бағып-күту	<p>1.Кәмелетке толмағандарды бағып-күту – кәмелетке толмағандардың ата-аналарының немесе өзге де заңды өкілдерінің өз қаржылық мүмкіндіктері мен қабілеттерінің шегінде оның дамуы, мүліктік құқықтары мен әлеуметтік стандарттарын қамтамасыз ету үшін жағдай жасауы</p> <p>(http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P030001252_/compare).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: azyaşlı content 3. Қырғыз: жашы жете электердин иштери боюнча мазмун 4. Өзбек: voyaga etmagan kontent 5. Түрік: çocuk içerik 6. Ағылшын: keeping minors 7. Испан: mantener a los menores 8. Неміс: Minderjährige behalten 9. Француз: garder les mineurs
581.	содержание под стражей	күзетпен ұстау, күзетте ұстау	<p>1.Күзетте ұстау – қылмыс жасады деп ұсталған сезіктілерді, сондай-ақ қамауға алу түріндегі бұлтартпау шаралары қолданылған адамдарды арнаулы мекемелер мен үй-жайларда заңмен белгіленген уақытша оқшаулау («Қылмыстың жасалуына сезіктілер мен айыпталушыларды күзетте ұстаудың тәртібі мен шарттары туралы» (http://adilet.zan.kz/rus)).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: həbs 3. Қырғыз: кармоо 4. Өзбек: axloq tuzatish 5. Түрік: tutuklama 6. Ағылшын: detention 7. Испан: detención

			<p>8. Неміс: Haft</p> <p>9. Француз: retenue</p>
582.	содержание правоотношений	құқықтық қатынастар мазмұны	<p>1. Құқықтық қатынастар мазмұны – нақты құқықтық қатынас субъектісінің субъективті құқықтары мен заңдық міндеттемелерінің жиынтығы (http://www.tamognia.ru/faq/detail.php?ID=1603108).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi content</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык мазмуну</p> <p>4. Өзбек: huquqiy mazmuni</p> <p>5. Түрік: yasal içerik</p> <p>6. Ағылшын: content of legal relations</p> <p>7. Испан: contenido de las relaciones legales</p> <p>8. Неміс: Inhalt der Rechtsbeziehungen</p> <p>9. Француз: contenu des relations juridiques</p>
583.	сокрытие	жасыру	<p>1. Жасыру. ет. 1. Көрсетпей тығып қою, көрмейтіндей ету, көзден тасалау. 2. Сыр бұғу, құпиясын жария қылмау (ҚС, 484).</p> <p>2. Әзербайжан: ört-basdır</p> <p>3. Қырғыз: жашыруу</p> <p>4. Өзбек: yashirish</p> <p>5. Түрік: gizleme</p> <p>6. Ағылшын: concealment</p> <p>7. Испан: ocultación</p> <p>8. Неміс: Verschleierung</p> <p>9. Француз: dissimulation</p>
584.	сокрытие преступлений	қылмысты жасыру	<p>1. Қылмысты жасыру – қылмыс іздерін және қылмыскерді немесе олардың тасымалдаушыларын жасыру, тығу, жою, бетперделеу немесе бұрмалау жолымен істі қарауға кедергі келтіруге бағытталған қылмыстық әрекет (http://criminalistics.academic.ru/922/Сокрытие_преступлений).</p> <p>2. Әзербайжан: cinayətlərin ört-basdır</p> <p>3. Қырғыз: қылмыштарды жашыруу</p> <p>4. Өзбек: jinoyatlar yashirish</p> <p>5. Түрік: suçların gizlenmesi</p> <p>6. Ағылшын: concealment of crimes</p> <p>7. Испан: ocultación de delitos</p> <p>8. Неміс: Verschleierung von Verbrechen</p> <p>9. Француз: dissimulation de crimes</p>
585.	солидарное обязательство	ынтымақты міндеттеме,	<p>1. Солидарный – лат. solidus -мығым, қатты. Борышкердің де, сондай-ақ кредитордың да</p>

		ЫНТЫМАҚТАС қан міндеттеме	<p>тарапында туындауы мүмкін міндеттеме (http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/29497).</p> <p>2. Әзербайжан: birgə və bir neçə öhdəlik</p> <p>3. Қырғыз: биргелешкен жана бир нече жоопкерчилиги</p> <p>4. Өзбек: solidar javobgarlik</p> <p>5. Түрік: müteselsil sorumluluk</p> <p>6. Ағылшын: joint and several obligation</p> <p>7. Испан: obligación solidaria</p> <p>8. Неміс: gesamtschuldnerische Verpflichtung</p> <p>9. Француз: obligation conjointe et solidaire</p>
586.	солидарные гаранты	ЫНТЫМАҚТЫ гаранттар	<p>1.Солидарный – лат. solidus - мығым, қатты.</p> <p>Гарантия - франц. garantie – қамтамасыз ету</p> <p>Бірге немесе бір-біріне тәуелсіз борыштық міндеттеме бойынша жауап беретін адамдар тобы (https://tochka.com/info/glossary).</p> <p>2. Әзербайжан: birgə və bir neçə zamin</p> <p>3. Қырғыз: биргелешкен жана бир нече кепил</p> <p>4. Өзбек: solidar kafillar</p> <p>5. Түрік: müşterek ve müteselsil kefil</p> <p>6. Ағылшын: joint guarantors</p> <p>7. Испан: garantes conjuntos</p> <p>8. Неміс: gemeinsame Garanten</p> <p>9. Француз: coresponsables</p>
587.	сомнительные требования	күмәнді талаптар	<p>1.Күмәнді талаптар – ҚР резидент заңды тұлғалары мен жеке кәсіпкерлеріне, сондай-ақ тұрақты мекеме арқылы Қазақстан Республикасында қызметті жүзеге асыратын резидент емес заңды тұлғаларға тауарлар өткізу, жұмыстарды орындау, қызметтер көрсету нәтижесінде туындаған және туындаған кезден бастап үш жыл ішінде қанағаттандырылмаған талаптар; өткізілген тауарлар, орындалған жұмыстар, көрсетілген қызметтер бойынша туындаған және салық төлеуші-дебиторды ҚР заңдарына сәйкес банкрот деп тануға байланысты қанағаттандырылмаған талаптар да күмәнді талаптар болып танылады (2001 жылғы 12 маусымдағы № 209 ҚР СК 96-бап).</p> <p>2. Әзербайжан: şübhəli iddiaları</p> <p>3. Қырғыз: шектүү дооматтар</p>

			<p>4. Өзбек: shubhali da'volar</p> <p>5. Түрік: şüpheli iddialar</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: questionable claims</p> <p>7. Испан: afirmaciones cuestionables</p> <p>8. Неміс: fragwürdige Ansprüche</p> <p>9. Француз: allégations douteuses</p>
588.	сопоставление	салғастыру	<p>1. Салғастыру. ет. Салыстыру, теңестіріп көру (ҚС, 1104).</p> <p>2. Әзербайжан: müqayisə</p> <p>3. Қырғыз: окшоштук</p> <p>4. Өзбек: qiyoslash</p> <p>5. Түрік: karşılaştırma</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: juxtaposition</p> <p>7. Испан: yuxtaposición</p> <p>8. Неміс: Nebeneinander</p> <p>9. Француз: juxtaposition</p>
589.	состав административного правонарушения	әкімшілік құқық бұзушылықтың құрамы, әкімшілік құқық бұзушылық құрамы	<p>1. Администрация – лат. administratio – басқару, басшылық Әкімшілік құқық бұзушылық құрамы дегеніміз – қоғамға қауіпті әрекеті үшін әкімшілік жауаптылыққа тартуға толық негіз беретін белгілердің жиынтығы (http://pps.kainar.edu.kz/wp-content/uploads/2014/01/akim_kykyk.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: inzibati xəta</p> <p>3. Қырғыз: башкаруу бузуу курамы</p> <p>4. Өзбек: ma'muriy jinoyat tuzilma</p> <p>5. Түрік: idari suç</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: composition of an administrative offense</p> <p>7. Испан: composición de una infracción administrativa</p> <p>8. Неміс: Zusammensetzung einer Ordnungswidrigkeit</p> <p>9. Француз: composition d'une infraction administrative</p>
590.	состав преступления	қылмыстың құрамы	<p>1. Қылмыстың құрамы дегеніміз – қылымыстық заң бойынша қоғамға қауіпті іс-әрекеттерді белгілі бір қылмыстың қатарына жатқызуға мүмкіндік беретін қылмыстың объективтік және субъективті жақтарынан құралатын белгілерінің жиынтығы (http://studentke.com/yilmyystyi_zhauapkershllkt_auyirlatatyin_zhne_zheldettn_mn-zhajlar_glossarij.html).</p> <p>2. Әзербайжан: Cinayət korpusu</p>

			<p>3. Қырғыз: Corpus delicti 4. Өзбек: Jinoyat korpusi 5. Түрік: Corpus delicti 6. Ағылшын: Corpus delicti 7. Испан: cuerpo del delito 8. Неміс: Corpus Delicti 9. Француз: Corpus delicti</p>
591.	составное преступление	құрамдас қылмыс	<p>1.Құрамдас қылмыс – қылмыстық әрекет мазмұнының көріну нысаны және қылмыстық мақсатқа қол жеткізу құралы немесе іс-қимыл немесе оның нәтижесі ретіндегі өзара үйлесетін жекелеген жай қылмыстардың жиынтығы (http://www.bibliotekar.ru/ugolovnoe-pravo-4/17.htm).</p> <p>2. Өзбекбайжан: compound crime 3. Қырғыз: аралаш қылмыш 4. Өзбек: aralash jinoyat 5. Түрік: bileşik suç 6. Ағылшын: compound crime 7. Испан: crimen compuesto 8. Неміс: zusammengesetztes Verbrechen 9. Француз: crime composé</p>
592.	сопязательность	жарыспалылық, сайыскерлік	<p>1.Істі қарау сот отырысында дауласу нысанында өтетін сот өндірісінің демократиялық қағидаты (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18376).</p> <p>2. Өзбекбайжан: rəqabət 3. Қырғыз: атаандаштык 4. Өзбек: raqobatbardoshligi 5. Түрік: rekabet 6. Ағылшын: competitiveness 7. Испан: competitividad 8. Неміс: Wettbewerbsfähigkeit 9. Француз: compétitivité</p>
593.	соучастие в преступлении	қылмысқа қосыла қатысу, қылмысқа қатысу	<p>1.Қылмыстық әрекетті бірнеше адамдардың жасауының әртүрлі жағдайлары (https://ru.wikipedia.org/wiki/Соучастие_в_преступлении)</p> <p>2. Өзбекбайжан: cinayət iştirak 3. Қырғыз: қылмышка қатышуу 4. Өзбек: jinoyat sodir ishtirok etish 5. Түрік: bir suç katılım 6. Ағылшын: complicity in a crime 7. Испан: complicidad en un crimen 8. Неміс: Mitschuld an einem Verbrechen 9. Француз: complicité dans un crime</p>

594.	социальная власть	әлеуметтік билік	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Стандарт - ағылшын. standard – норма, үлгі Әлеуметтік билік – адамдарды әлеуметтік статустарын жоғарылату немесе төмендету, лауазым беру, түрлі жеңілдіктер мен артықшылықтар, қызмет иерархиясында орындар беру жолымен бағындыру (https://kk.wikipedia.org/wiki/Әлеуметтік билік).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial güc 3. Қырғыз: коомдук бийлик 4. Өзбек: ijtimoiy kuch 5. Түрік: sosyal güç 6. Ағылшын: social power 7. Испан: poder social 8. Неміс: soziale Macht 9. Француз: pouvoir social</p>
595.	социальная защита от безработицы	жұмыссыз дықтан әлеуметтік қорғау	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Жұмыссыздықтан әлеуметтік қорғау – Қазақстан Республикасының заңнамасында және өзге де нормативтік құқықтық актілерде белгіленген тәртіппен мемлекет жүзеге асыратын шаралар кешені (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: işsizliyə qarşı sosial müdafiə 3. Қырғыз: жумушсуздукка каршы коомдук коргоо 4. Өзбек: shsizlik qarshi ijtimoiy himoya qilish 5. Түрік: işsizliğe karşı sosyal koruma 6. Ағылшын: social protection against unemployment 7. Испан: protección social contra el desempleo 8. Неміс: Sozialschutz gegen Arbeitslosigkeit 9. Француз: protection sociale contre le chômage</p>
596.	социальная идентифика ция и идентичность	әлеуметтік сәйкестенді ру және сәйкестік	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Идентификация - лат. identifico – сәйкестендіру Идентичность - лат. identicus - сәйкес, бірдей Әлеуметтік сәйкестендіру және сәйкестік – индивидтің өзін-өзі қандай да бір адаммен, топпен, бейнемен теңестіру процесі мен нәтижесі (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial şəxsiyyət və şəxsiyyət 3. Қырғыз: коомдук бирдиктүүлүктө жана ким 4. Өзбек: ijtimoiy hisobga olish va hisobga olish</p>

			<p>5. Түрік: sosyal kimlik ve kimlik</p> <p>6. Ағылшын: social identification and identity</p> <p>7. Испан: identificación e identidad social</p> <p>8. Неміс: soziale Identifikation und Identität</p> <p>9. Француз: identification sociale et identité</p>
597.	социальная изоляция	әлеуметтік оқшаулау	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Изолирование - фр. isolation – бөлшектеу, қарым-қатынастан бөлектеу Әлеуметтік оқшаулау – индивидті немесе әлеуметтік топты басқа индивидтерден немесе әлеуметтік топтардан бөлектеу (https://ru.wikipedia.org/wiki/Изоляция).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial təcrid</p> <p>3. Қырғыз: коомдук обочолонуп</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy izolyatsiya</p> <p>5. Түрік: sosyal izolasyon</p> <p>6. Ағылшын: social isolation</p> <p>7. Испан: aislamiento social</p> <p>8. Неміс: soziale Isolation</p> <p>9. Француз: isolement social</p>
598.	социальная мотивация	әлеуметтік уәждеме	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Мотив - лат. moveo – қозғаймын. Әлеуметтік уәждеме – қойылған мақсаттарға жету және әлеуметтік қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін адамды белгілі бір іс-әрекеттерге итермелейтін процесс. Оларға: өзін-өзі көрсету, моральдық және материалдық көтермелеу мен мәжбүрлеу (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial motivasiya</p> <p>3. Қырғыз: коомдук түрткү</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy motivatsiya</p> <p>5. Түрік: sosyal motivasyon</p> <p>6. Ағылшын: social motivation</p> <p>7. Испан: motivación social</p> <p>8. Неміс: soziale Motivation</p> <p>9. Француз: motivation sociale</p>
599.	социальная норма	әлеуметтік норма	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Норма – лат. norma – сөзбе-сөз: бұрыштық, ауыспалы мағынасы – ереже, қағида. Әлеуметтік норма – әлеуметтік іс-әрекеттерге жалпы нұсқау болып табылатын ұйғарымдар және «дұрыс» немесе «тиісті» мінез-құлықтан әлеуметтік күтілетін жағдайдың көрінісі (http://adilet.zan.kz/rus).</p>

			<p>2. Өзербайжан: sosial norma</p> <p>3. Қырғыз: коомдук норма</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy tartib</p> <p>5. Түрік: sosyal norm</p> <p>6. Ағылшын: social norm</p> <p>7. Испан: norma social</p> <p>8. Неміс: soziale Norm</p> <p>9. Француз: norme sociale</p>
600.	социальная программа	әлеуметтік бағдарлама	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Программа - грек. про – алдын ала, грек. үрәциа – жазба, жазу Әлеуметтік бағдарлама – өзара байланысты әлеуметтік жобалар кешені (http://register-ngo.kz/kz/pravovaya-baza/item/17-zakon-respubliki-kazakhstan-o-gosudarstvennom-sotsialnom-zakaze.html).</p> <p>2. Өзербайжан: sosial program</p> <p>3. Қырғыз: коомдук программасы</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy dastur</p> <p>5. Түрік: sosyal program</p> <p>6. Ағылшын: social program</p> <p>7. Испан: programa social</p> <p>8. Неміс: soziales Programm</p> <p>9. Француз: programme social</p>
601.	социальная реабилитация	әлеуметтік оңалту	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Реабилитация – кейінгі лат. rehabilitatio – қалпына келтіру Әлеуметтік оңалту – кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтар, қадағалаусыз және панасыз қалудың профилактикасы жүйесінің органдары мен мекемелері жүзеге асыратын өмірде қиын жағдайға душар болған кәмелетке толмағандарды құқықтық әлеуметтік, дене бітімі, психикалық, педагогикалық, моральдық және (немесе) материалдық қалпына келтіруге бағытталған шаралар кешені («Кәмелетке толмағандар арасындағы құқық бұзушылықтардың профилактикасы мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы» 2004 жылғы 9 шілдедегі № 591 ҚРЗ 1 - бап).</p> <p>2. Өзербайжан: sosial reabilitasiyası</p> <p>3. Қырғыз: коомдук калыбына келтирүү</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy reabilitatsiya</p>

			<p>5. Түрік: sosyal rehabilitasyon</p> <p>6. Ағылшын: social rehabilitation</p> <p>7. Испан: rehabilitación social</p> <p>8. Неміс: soziale Rehabilitation</p> <p>9. Француз: réhabilitation sociale</p>
602.	социальная сущность вины	айыптың әлеуметтік мәні, кінәнің әлеуметтік мәні	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Кінәнің әлеуметтік мәні субъектінің қылмыстық заңмен қорғалатын құндылықтар мен игіліктерге теріс, жаратпай немесе жеткілікті түрде мұқият қарамауы, қоғамға қарсы ұстанымдары болып табылады (https://ru.wikipedia.org/wiki/Вина_(уголовное_право)).</p> <p>2. Әзербайжан: təqsir sosial mahiyyəti</p> <p>3. Қырғыз: күнөөлүү коомдку негизи</p> <p>4. Өзбек: aybdorlik ijtimoiy mohiyati</p> <p>5. Түрік: suçluluk toplumsal özü</p> <p>6. Ағылшын: social essence of guilt</p> <p>7. Испан: esencia social de la culpa</p> <p>8. Неміс: soziales Wesen der Schuld</p> <p>9. Француз: essence sociale de la culpabilité</p>
603.	социальное государство	әлеуметтік мемлекет	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Әлеуметтік мемлекет – бұл қоғамға қызмет ету және әлеуметтік айырмашылықтарды жоюға ұмтылу, Конституцияны халықаралық құқықтың жалпыға бірдей танылған нормаларында көрсетілген, жалпы азаматтық құндылықтарға бағдарлау басты міндеттері болып саналатын мемлекет (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: ictimai dövlət</p> <p>3. Қырғыз: жөлөкпул мамлекеттик</p> <p>4. Өзбек: farovonligi davlat</p> <p>5. Түрік: refah devleti</p> <p>6. Ағылшын: welfare state</p> <p>7. Испан: Estado de bienestar</p> <p>8. Неміс: Wohlfahrtsstaat</p> <p>9. Француз: État providence</p>
604.	социальное обследование	әлеуметтік зерттеп- қарау, әлеуметтік тексеру	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Әлеуметтік тексеру – тиісті жастағы балаларға арналған жас нормативтерін ескере отырып, дене кіріптарлығына, жинақылығы, әдеттетегі қызметпен айналысу қабілеті, экономикалық дербестігі мен қоғамға кірігу қабілеті шектелуіне байланысты болуы мүмкін</p>

			<p>әлеуметтік кемістіктер дәрежесін анықтау («Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343-ІІ ҚРЗ 1 - бап).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial sorğu</p> <p>3. Қырғыз: ijtimoiy tadqiqot</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy tadqiqot</p> <p>5. Түрік: sosyal arařtırma</p> <p>6. Ағылшын: social examination</p> <p>7. Испан: examen social</p> <p>8. Неміс: soziale Prüfung</p> <p>9. Француз: examen social</p>
605.	социальное партнерство	әлеуметтік әріптестік	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Әлеуметтік әріптестік – қызметкерлер, қызметкерлердің өкілдері, жұмыс берушілер (жұмыс берушілердің өкілдері), мемлекеттік органдар арасындағы еңбек қатынастарын және олармен тікелей байланысты өзге де қатынастарды реттеу мәселелері бойынша олардың мүдделерін үйлестіруді қамтамасыз етуге бағытталған өзара қатынастар жүйесі (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K070000251_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial tərəfdaşlıq</p> <p>3. Қырғыз: коомдук өнөктөштүк</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy hamkorlik</p> <p>5. Түрік: sosyal ortaklık</p> <p>6. Ағылшын: social partnership</p> <p>7. Испан: asociación social</p> <p>8. Неміс: Sozialpartnerschaft</p> <p>9. Француз: partenariat social</p>
606.	социальное рабочее место	әлеуметтік жұмыс орны	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Әлеуметтік жұмыс орны – жұмыс беруші нысаналы топтардағы жұмыссыздарды жұмысқа орналастыру үшін жергілікті атқарушы органмен шарттық негізде құратын, жұмыс берушінің олардың еңбегіне ақы төлеу шығындары ішінара өтелетін жұмыс орны («Халықты жұмыспен қамту туралы» 2001 жылғы 23 қаңтардағы № 149 ҚРЗ 1 - бап).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial iş</p> <p>3. Қырғыз: коомдук жумуштар</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy ish o'rinlari</p> <p>5. Түрік: sosyal işler</p>

			<p>6. Ағылшын: social workplace 7. Испан: lugar de trabajo social 8. Неміс: sozialer Arbeitsplatz 9. Француз: lieu de travail social</p>
607.	социально-политический протест	әлеуметтік-саяси наразылық	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Политика - көне грек. πολιτική- мемлекеттік қызмет. Протест - лат. protestor – көпшілік алдында дәлелдеймін Әлеуметтік-саяси наразылық аштық жариялау, жария түрде өзін-өзі өлтіру, белгілі бір кәсіп иелерінің жұмыс берушіге, үкіметке немесе бір мемлекеттің екінші мемлекетке бойкот жариялауынан көрініс табады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Наразылық). 2. Әзербайжан: sosial və siyasi etiraz 3. Қырғыз: коомдук жана саясий нааразылык 4. Өзбек: ijtimoiy va siyosiy norozilik 5. Түрік: toplumsal ve siyasal protesto 6. Ағылшын: socio-political protest 7. Испан: protesta sociopolítica 8. Неміс: gesellschaftspolitischer Protest 9. Француз: protestation sociopolitique</p>
608.	социальность	әлеуметтілік	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Әлеуметтілік – адамның өз өмір тіршілігі мен социумда инкорпорациялануына септігін тигізетін меңгерген қасиеттерінің жиынтығы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Социальность). 2. Әзербайжан: sosiallıq 3. Қырғыз: ийкемдүү мамилеси 4. Өзбек: ijtimoiy 5. Түрік: toplumsallık 6. Ағылшын: sociality 7. Испан: socialidad 8. Неміс: Sozialität 9. Француз: socialité</p>
609.	социально-экономические и культурные права	әлеуметтік-экономикалық және мәдени құқықтар	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Экономика - грек. οἰκονομοσ – үй шаруашылығын жүргізу өнері. Культура - лат. cultura - өңдеу, тәрбиелеу, білім беру, дамыту, құрметтеу. Әлеуметтік-экономикалық және мәдени құқықтар – жеке тұлғаның даму еркіндігіне және лайықты өмір сүру деңгейіне кепілдік</p>

			<p>беретін, әлеуметтік-экономикалық және рухани саладағы адамның конституциялық құқығы.</p> <p>2. Әзербайжан: sosial-iqtisadi və mədəni hüquqlar</p> <p>3. Қырғыз: коомдук-экономикалық жана маданий укуктары</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy huquqlari</p> <p>5. Түрік: sosyo-ekonomik ve kültürel haklar</p> <p>6. Ағылшын: socio-economic and cultural rights</p> <p>7. Испан: derechos socio-económicos y culturales</p> <p>8. Неміс: sozioökonomische und kulturelle Rechte</p> <p>9. Француз: droits socio-économiques et culturels</p>
610.	социально-экономические интересы	әлеуметтік-экономикалық мүдделер	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Экономика - грек. οἰκονομος – үй шаруашылығын жүргізу өнері. Интерес - лат. interest – мәні бар, маңызды Әлеуметтік-экономикалық мүдделер – субъектінің (индивидтің, ұжымның, әлеуметтік топтың, қоғамның, мемлекеттің) әлеуметтік-экономикалық қажеттіліктерінің жүйесі (http://abc.informbureau.com/html/eioadanu_nioeaeuii-yeiiiexane.html).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial-iqtisadi maraqları</p> <p>3. Қырғыз: коомдук-экономикалық кызыкчылыктар</p> <p>4. Өзбек: sosial-iqtisadi maraqları</p> <p>5. Түрік: sosyo-ekonomik çikarları</p> <p>6. Ағылшын: socio-economic interests</p> <p>7. Испан: interesese socioeconómicos</p> <p>8. Неміс: sozioökonomische Interessen</p> <p>9. Француз: intérêts socio-économiques</p>
611.	социальные движения	әлеуметтік қозғалыстар	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Әлеуметтік қозғалыстар – белгілі бір әлеуметтік өзгерістерді жүзеге асыру немесе оған жол бермеуге бағытталған ұжымдық іс-қимылдар түрлерінің жиынтығы. Саяси партиялар мен ұйымдастырылуы жоғары ықпал етуші топтардан айырмашылығы әлеуметтік қозғалыстарға ұйымдасудың жоғары дәрежесі мен институционалдану тән емес (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial hərəkatlar</p> <p>3. Қырғыз: коомдук кыймылдары</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy harakatlar</p> <p>5. Түрік: toplumsal hareketler</p>

			<p>6. Ағылшын: social movements</p> <p>7. Испан: movimientos sociales</p> <p>8. Неміс: soziale Bewegungen</p> <p>9. Француз: mouvements sociaux</p>
612.	социальные интересы	әлеуметтік мүдделер	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес</p> <p>Интерес - лат. interest – мәні бар, маңызды</p> <p>Әлеуметтік мүдделер – жеке адамның немесе әлеуметтік топтың саяси, рухани және экономикалық қажеттіліктерінің жиынтығы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Әлеуметтік мүдде).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial maraqları</p> <p>3. Қырғыз: коомдук кызыкчылыктар</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy manfaatlari</p> <p>5. Түрік: sosyal çıkarları</p> <p>6. Ағылшын: social interests</p> <p>7. Испан: intereses sociales</p> <p>8. Неміс: soziale Interessen</p> <p>9. Француз: intérêts sociaux</p>
613.	социальные отношения	әлеуметтік қатынастар	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес</p> <p>Әлеуметтік қатынастар – қоғамдағы өзара байланыстар құрылымы («шенеунік – азамат», «бастық – бағынышты», «баласы – әкесі», «оқытушы – оқушы», әріптестер, достар және т.с.с.) түрінде көрінетін, адами іс-әрекеттер процесіндегі байланыстар мен шектеулердің жиынтығы (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial münasibətlər</p> <p>3. Қырғыз: коомдук мамилелер</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy munosabatlar</p> <p>5. Түрік: sosyal ilişkiler</p> <p>6. Ағылшын: social relations</p> <p>7. Испан: relaciones sociales</p> <p>8. Неміс: Soziale Beziehungen</p> <p>9. Француз: relations sociales</p>
614.	социальные права	әлеуметтік құқықтар	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес</p> <p>Әлеуметтік құқықтар – экономикалық, әлеуметтік және мәдени құқықтар туралы халықаралық пактіні реттеу пәні болып саналады. XIX-XX ғасырларда демократияның дамуы «адам құқықтары» ұғымына әлеуметтік құқықтардың қосылуы есебінен оның мазмұнын кеңіте түсті (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial hüquqları</p> <p>3. Қырғыз: коомдук укуктары</p>

			<p>4. Өзбек: ijtimoiy huquqlari 5. Түрік: sosyal haklar 6. АҒЫЛШЫН: social rights 7. Испан: derechos sociales 8. Неміс: soziale Rechte 9. Француз: droits sociaux</p>
615.	социальные проблемы	әлеуметтік проблема лар, әлеуметтік мәселелер	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Проблема - грек. problema - міндет Әлеуметтік мәселелер – мемлекеттің араласуын қажет етуі тұрғысынан қарастырғандағы қоғам өмірінің жағымсыз жақтары (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Әзербайжан: sosial məsələlər 3. Қырғыз: коомдук маселелер 4. Өзбек: ijtimoiy masalalar 5. Түрік: sosyal konular 6. АҒЫЛШЫН: social problems 7. Испан: problemas sociales 8. Неміс: soziale Probleme 9. Француз: problèmes sociaux</p>
616.	социальный контроль	әлеуметтік бақылау	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Контроль - лат. contra – қарсы Әлеуметтік бақылау – қоғамның қоғамдық қарым-қатынастар мен әлеуметтік құрылымдардың үстем түрін ұдайы өндіріп отыруын қамтамасыз ететін құралдардың жиынтығы (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Әзербайжан: sosial nəzarət 3. Қырғыз: коомдук башкаруу 4. Өзбек: ijtimoiy nazorat 5. Түрік: sosyal kontrol 6. АҒЫЛШЫН: social control 7. Испан: control social 8. Неміс: soziale Kontrolle 9. Француз: controle social</p>
617.	социальный конфликт	әлеуметтік жанжал, әлеуметтік дау-жанжал	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Конфликт - лат. conflictus – соғысу, қақтығысу Әлеуметтік жанжал – мазмұны адамдар арасындағы қарсылықтардың даму және шешілу процесі болып табылатын әлеуметтік құбылыс (http://helpiks.org/1-34999.html). 2. Әзербайжан: sosial münaqişə</p>

			<p>3. Қырғыз: коомдук чыр-чатак</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy mojaro</p> <p>5. Түрік: sosyal çatışma</p> <p>6. Ағылшын:</p> <p>7. Испан:</p> <p>8. Неміс:</p> <p>9. Француз:</p>
618.	социальный проект	әлеуметтік жоба	<p>1. Социум - лат. socius - жолдас, серіктес Проект - лат. projectus, алға тасталған Әлеуметтік жоба – әлеуметтік мәні бар салалардағы мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған, бір және одан да көп жылдар ішінде іске асырылатын ұйымдастырушылық, экономикалық және техникалық шаралардың жиынтығы (http://register-ngo.kz/kz/pravovaya-baza/item/17-zakon-respubliki-kazakhstan-o-gosudarstvennom-sotsialnom-zakaze.html).</p> <p>2. Өзбайжан: sosial layihə</p> <p>3. Қырғыз: коомдук долбоор</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy loyiha</p> <p>5. Түрік: sosyal proje</p> <p>6. Ағылшын: social project</p> <p>7. Испан: proyecto social</p> <p>8. Неміс: soziales Projekt</p> <p>9. Француз: projet social</p>
619.	специальное государственное пособие	арнаулы мемлекеттік жәрдемақы	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Арнаулы мемлекеттік жәрдемақы – әлеуметтік қорғауды қажет ететіндерге жәрдемақылардың өзге түрлеріне қарамастан берілетін акшалай төлем («ҚР арнаулы мемлекеттік жәрдемақы туралы») (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзбайжан: vəziyyəti fayda</p> <p>3. Қырғыз: атайын мамлекеттик пайда</p> <p>4. Өзбек: maxsus davlat foyda</p> <p>5. Түрік: özel durum yarar</p> <p>6. Ағылшын: special state allowance</p> <p>7. Испан: subsidio estatal especial</p> <p>8. Неміс: Sonderzulage</p> <p>9. Француз: allocation spéciale d'État</p>
620.	специальное оперативно-розыскное мероприятие	арнаулы жедел-іздестіру іс-шарасы	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Операция - лат. operatio, іс-әрекет Арнаулы жедел-іздестіру іс-шарасы – заңмен қорғалатын адамның жеке өміріне</p>

			<p>араласпаушылықты, хат жазысу, телефонмен сөйлесу, телеграф хабарламалары мен почта жөнелтілімдері құпиясын, сондай-ақ тұрғын үйге қол сұқпаушылық құқығына тікелей қатысты жедел-іздістіру іс-шарасы (http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z090000187_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: хüsusi әмәлиyyat-axtarış fәалиyyәti</p> <p>3. Қырғыз: атайын жүргүзүлгөн ыкчам-издөө иш-чаралары</p> <p>4. Өзбек: maxsus tezkor-qidiruv faoliyati</p> <p>5. Түрік: özel ameliyat arama faaliyetleri</p> <p>6. Ағылшын: special operational-search action</p> <p>7. Испан: acción especial de búsqueda operativa</p> <p>8. Неміс: spezielle operative Suchaktion</p> <p>9. Француз: action spéciale de recherche opérationnelle</p>
621.	специальное познание	арнайы таным	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Арнайы таным – нақты істерді тергеу және қарау кезінде туындаған мәселелерді шешуге қажетті ғылым, техника, өнер немесе кәсіп саласындағы кәсіби білімдер мен дағдылар (http://criminalistics.academic.ru/934/Специальное_познание).</p> <p>2. Әзербайжан: хüsusi bilik</p> <p>3. Қырғыз: атайын билим</p> <p>4. Өзбек: maxsus bilim</p> <p>5. Түрік: özellikli bilgi</p> <p>6. Ағылшын: special knowledge</p> <p>7. Испан: conocimiento especial</p> <p>8. Неміс: spezielles Wissen</p> <p>9. Француз: connaissances spéciales</p>
622.	специально-юридические функции права	құқықтың арнаулы-заңды функциялары, құқықтың арнаулы-заңды атқарымдары	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Юридический - лат. ius «құқық» Функция - лат. functio – «орындау, іске асыру; қызметтік міндет» Қоғамдық қатынастарды реттеу құралдары мен тәсілдері анықталатын қызметтер (http://jurconsult.blogspot.com/2010/09/blog-post_14.html).</p> <p>2. Әзербайжан: хüsusi qanuni hüquqları funksiyası</p> <p>3. Қырғыз: атайын-укуктук коргоо милдети</p> <p>4. Өзбек: maxsus-huquqiy funktsiyasi</p> <p>5. Түрік: özel olarak yasal haklar fonksiyonu</p> <p>6. Ағылшын: special legal functions of law</p>

			<p>7. Испан: funciones legales especiales de la ley</p> <p>8. Неміс: besondere rechtliche Funktionen des Rechts</p> <p>9. Француз: fonctions juridiques spéciales du droit</p>
623.	специальные гарантии законности	заңдылықтың арнаулы кепілдіктері	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Гарантия - франц. garantie – қамтамасыз ету Заңдылықтың арнаулы кепілдіктері – тек заңдылықты ғана қамтамасыз етуге арналған заңдық және ұйымдық құралдар (https://ru.wikipedia.org/wiki/Законность).</p> <p>2. Әзербайжан: qanunçuluq xüsusi zəmanət</p> <p>3. Қырғыз: мыйзамдуулук атайын кепилдиктер</p> <p>4. Өзбек: qonuniylik maxsus kafolatlari</p> <p>5. Түрік: yasallik özel garantiler</p> <p>6. Ағылшын: special guarantees of legality</p> <p>7. Испан: garantías especiales de legalidad</p> <p>8. Неміс: besondere Garantien der Rechtmäßigkeit</p> <p>9. Француз: garanties spéciales de légalité</p>
624.	специальные знания	арнаулы білім	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Арнаулы білім – адам кәсіптік оқудың не практикалық қызметтің барысында алған, қылмыстық сот ісін жүргізу міндеттерін шешу үшін пайдаланылатын, қылмыстық процесте жалпыға бірдей белгілі емес білім («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p> <p>2. Әзербайжан: ekspertiza</p> <p>3. Қырғыз: атайын билим</p> <p>4. Өзбек: maxsus bilim</p> <p>5. Түрік: uzmanlık</p> <p>6. Ағылшын: special knowledge</p> <p>7. Испан: conocimiento especial</p> <p>8. Неміс: spezielles Wissen</p> <p>9. Француз: connaissances spéciales</p>
625.	специальные научные знания	арнаулы ғылыми білім	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Арнаулы ғылыми білім – мазмұнын сот-сараптамалық зерттеулердің әдістемелерінде іске асырылған ғылыми білім құрайтын арнаулы білім саласы («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: хüsusi elmi biliklär</p> <p>3. Қырғыз: атайын илимий билим</p> <p>4. Өзбек: maxsus ilmiy bilimlar</p> <p>5. Түрік: özel bilimsel bilgi</p> <p>6. Ағылшын: special knowledge</p> <p>7. Испан: conocimiento especial</p> <p>8. Неміс: spezielles Wissen</p> <p>9. Француз: connaissances spéciales</p>
626.	специальные нормы права	құқықтың арнаулы нормалары	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Норма – лат. norma – сөзбе-сөз: бұрыштық, ауыспалы мағынасы – ереже, қағида. Құқықтың арнаулы нормалары – белгілі бір адамдар (әскери қызметшілер, студенттер, жұмыскерлер) санатына қатысты ғана қолданылатын құқық нормалары.</p> <p>2. Өзөрбайжан: qanunun хüsusi qaydalarì</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам атайын эрежелери</p> <p>4. Өзбек: qonun maxsus qoidalari</p> <p>5. Түрік: hukuk özel kurallar</p> <p>6. Ағылшын: special law</p> <p>7. Испан: reglas especiales de la ley</p> <p>8. Неміс: besondere Rechtsregeln</p> <p>9. Француз: règles de droit spéciales</p>
627.	специальные учреждения	арнаулы мекемелер	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Арнаулы мекемелер – тергеу изоляторы, уақытша ұстау изоляторы, қабылдау-бөлу орны, арнаулы қабылдау орны (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z990000353_/compare).</p> <p>2. Өзөрбайжан: хüsusi müəssisələri</p> <p>3. Қырғыз: атайын мекемелер</p> <p>4. Өзбек: maxsus muassasalari</p> <p>5. Түрік: özel kurumlar</p> <p>6. Ағылшын: special institutions</p> <p>7. Испан: instituciones especiales</p> <p>8. Неміс: spezielle Institutionen</p> <p>9. Француз: institutions spéciales</p>
628.	специальный приемник	арнаулы қабылдау орны	<p>1. Специальный - лат. species – тек, түр Арнаулы қабылдау орны – ішкі істер органдарының әкімшілік қамауға алынған адамдарды қабылдауға және ұстауға арналған арнаулы мекемесі (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z990000353_/compare).</p> <p>2. Өзөрбайжан: хüsusi qəbuledici</p> <p>3. Қырғыз: атайын қабыл алуучу</p>

			<p>4. Өзбек: maxsus qabul qilish</p> <p>5. Түрік: özel alıcı</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: special receiver</p> <p>7. Испан: receptor especial</p> <p>8. Неміс: spezieller Empfänger</p> <p>9. Француз: récepteur spécial</p>
629.	специфические признаки права	құқықтың өзіндік ерекшелікті белгілері, құқықтың айрықша белгілері	<p>1. Специфический - лат. specificus – ерекше, айрықша</p> <p>Құқықтың айрықша белгілері – құқықтың белгілерін қоғамда қолданылатын басқа нормалардан (мораль нормасы, дін нормасы және т.б.) ерекшелейтін арнаулы белгілер (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/14848/СПЕЦИФИЧЕСКИЕ).</p> <p>2. Әзербайжан: xüsusi əlamətləri sağ</p> <p>3. Қырғыз: белгилүү бир белгилер укуктары</p> <p>4. Өзбек: xos alomatlar huquqlari</p> <p>5. Түрік: belirli işaretler doğru</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: specific signs of law</p> <p>7. Испан: signos específicos de la ley</p> <p>8. Неміс: spezifische Zeichen des Gesetzes</p> <p>9. Француз: signes de loi spécifiques</p>
630.	способ преступления	қылмыстың тәсілі	<p>1. Қылмыстың тәсілі – криминалистік сипаттаманың ең маңызды элементтерінің бірі. Қылмыскердің қылмысты жасауға дейінгі және кейінгі объективті және субъективті айқындалған жүріс-тұрыс жүйесі (http://pps.kaznu.kz/kz/Main/FileShow/365544/119/446/4082/Даубасова%20Сүлушаш%20Шинжрхановна/2015/2).</p> <p>2. Әзербайжан: cinayət üsulu</p> <p>3. Қырғыз: кылмыш ыкмасы</p> <p>4. Өзбек: jinoyatning usuli</p> <p>5. Түрік: suç yöntemi</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: way of crime</p> <p>7. Испан: forma de crimen</p> <p>8. Неміс: Art des Verbrechens</p> <p>9. Француз: manière de crime</p>
631.	справедливость	әділеттілік	<p>1. Әділеттілік. зат. 1. Әділетті болушылық, әділеттік жолын ұстанушылық. 2. Ахлақ нормаларына сәйкес адамдық және қоғамдық қатынас ақиқаты, шындық (ҚС, 150).</p> <p>2. Әзербайжан: ədalət</p> <p>3. Қырғыз: тууралык</p> <p>4. Өзбек: xolislik</p>

			<p>5. Түрік: öz kaynak</p> <p>6. Ағылшын: justice</p> <p>7. Испан: justicia</p> <p>8. Неміс: Gerechtigkeit</p> <p>9. Француз: Justice</p>
632.	сравнительная истина	салыстырмалы ақиқат	<p>1. Салыстырмалы ақиқатта абсолюттік ақиқаттың ұшқыны бар, ал абсолюттік ақиқат салыстырмалы ақиқаттың жиынтығы негізінде құралады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Ақиқат).</p> <p>2. Әзербайжан: müqayisəli həqiqət</p> <p>3. Қырғыз: салыштырмалуу чындык</p> <p>4. Өзбек: qiyosiy haqiqat</p> <p>5. Түрік: karşılaştırmalı gerçeği</p> <p>6. Ағылшын: comparative truth</p> <p>7. Испан: verdad comparativa</p> <p>8. Неміс: vergleichende Wahrheit</p> <p>9. Француз: vérité comparative</p>
633.	сравнительное правоведение	салыстырмалы құқықтану	<p>1. Салыстырмалы құқықтану – екі немесе одан да көп ұлттық қазіргі құқықтық жүйелерді не болмаса олардың жеке аспектілерін, олардың жалпы немесе ерекшелейтін қасиеттерін анықтау мақсатында салыстыру жолымен талдамалы зерттеумен айналысатын ҒЫЛЫМ</p> <p>(http://ksu.edu.kz/images/news/slider/2016/portfolio_2/takyry_p_1_salystyrmaly_y_tanu_a_k_r_spe.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: müqayisəli hüquq</p> <p>3. Қырғыз: салыштырмалуу мыйзам</p> <p>4. Өзбек: qiyosiy huquq</p> <p>5. Түрік: karşılaştırmalı hukuk</p> <p>6. Ағылшын: comparative jurisprudence</p> <p>7. Испан: jurisprudencia comparada</p> <p>8. Неміс: vergleichende Rechtsprechung</p> <p>9. Француз: jurisprudence comparée</p>
634.	средства доказывания	дәлелдеу құралдары	<p>1. Дәлелдеу құралдары – іс жүргізу заңымен көзделген сот қызығушылық танытқан фактілердің болуын растайтын немесе жоққа шығаратын деректерді алу тәсілі</p> <p>(http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18435).</p> <p>2. Әзербайжан: dəlil mənbələri</p> <p>3. Қырғыз: далил булактары</p> <p>4. Өзбек: dalillar manbalari</p> <p>5. Түрік: kanıt kaynakları</p> <p>6. Ағылшын: evidence</p>

			<p>7. Испан: evidencia</p> <p>8. Неміс: Beweise</p> <p>9. Француз: preuve</p>
635.	средства коллективной защиты	ұжымдық қорғану құралдары	<p>1. Коллектив - лат. collectivus – жинақталған Ұжымдық қорғану құралдары – жұмыс істейтін екі немесе одан да көп адамды зиянды және (немесе) қауіпті өндірістік факторлардың әсерінен бір мезгілде қорғауға арналған техникалық құралдар (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: kollektiv müdafiə</p> <p>3. Қырғыз: жамааттық коргоо</p> <p>4. Өзбек: kollektiv himoya</p> <p>5. Түрік: kolektif koruma</p> <p>6. Ағылшын: collective protection equipment</p> <p>7. Испан: equipo de protección colectiva</p> <p>8. Неміс: kollektive Schutzrüstung</p> <p>9. Француз: équipement de protection collective</p>
636.	срок давности	ескіру мерзімі	<p>1. Ескіру мерзімі – қылмыстық құқықта – уақыты өткеннен кейін қылмысты жасалуынан туындайтын құқықтық салдарлар қолданылмайтын кезең: қылмыстық жауаптылықтан босатылады немесе оған жаза қолданылмайды</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Сроки_давности_в_уголовном_праве).</p> <p>1. Әзербайжан: məhdudiyuət müddəti</p> <p>3. Қырғыз: эскирүү мөөнөтү</p> <p>4. Өзбек: cheklash davri</p> <p>5. Түрік: zamanaşımı süresi</p> <p>6. Ағылшын: limitation period</p> <p>7. Испан: periodo límite</p> <p>8. Неміс: Begrenzungszeitraum</p> <p>9. Француз: délai de prescription</p>
637.	стадии законодательного процесса	заңнамалық процесс сатылары, заңнамалық процесс кезеңдері	<p>1. Стадия - грек. stadion – ұзындық өлшемі. Процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Заңнамалық шешімді дайындау және қабылдау процесін құрылымдық ұйымдастыру.</p> <p>1. Әзербайжан: qanunvericilik prosesinin mərhələsi</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам чыгаруу тартибин баскычы</p> <p>4. Өзбек: qonun jarayonining bosqichi</p> <p>5. Түрік: yasama sürecinin aşama</p>

			<p>6. Ағылшын: stages of the legislative process 7. Испан: etapas del proceso legislativo 8. Неміс: Phasen des Gesetzgebungsprozesses 9. Француз: étapes du processus législatif</p>
638.	стадии применения права	құқықты қолдану сатылары, құқықты қолдану кезеңдері	<p>1. Стадия - грек. stadion – ұзындық өлшемі. Құқық қолдану іс-әрекеттерінің мазмұны және міндеттері бойынша салыстырмалы түрде жекеленген, тұтас топтары.</p> <p>1. Әзербайжан: hüquq mərhələ tətbiq 3. Қырғыз: мыйзам этап арыз 4. Өзбек: qonun bosqichi dastur 5. Түрік: hukukun sahne uygulaması 6. Ағылшын: stage of application of law 7. Испан: etapa de aplicación de la ley 8. Неміс: Stadium der Anwendung des Gesetzes 9. Француз: stade d'application de la loi</p>
639.	статическая политическая стабильность	статистикалық саяси тұрақтылық	<p>1. статистика - лат. status – жай-күй. Политика - көне грек. πολιτική- мемлекеттік қызмет. Статикалық саяси тұрақтылық дегеніміз – мемлекеттің тарапынан орнатылатын тұрақтылық (http://referatikz.ru/load/aza_sha_referattar/sajasattanu/azirgi_kezdegi_sajasi_zh_jeler/18-1-0-565).</p> <p>1. Әзербайжан: statik siyasi sabitlik 3. Қырғыз: статикалық саясий туруктуулук 4. Өзбек: statik siyosiy barqarorlik 5. Түрік: statik siyasi istikrar 6. Ағылшын: static political stability 7. Испан: estabilidad política estática 8. Неміс: statische politische Stabilität 9. Француз: stabilité politique statique</p>
640.	статутное право	статуттық құқық	<p>1. Статут - лат. statuo – қаулы етемін Статуттық құқық (ағыл. statutory law немесе statute law) – ағылшы-саксон елдерінің құқықтық жүйесінің заңнамалық органдар жасайтын құқық нормаларының жиынтығы (dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18469).</p> <p>1. Әзербайжан: qanunla müəyyən edilmiş hüquq 3. Қырғыз: ченемдик укук 4. Өзбек: ustav qonun 5. Түрік: kanuni hukuk 6. Ағылшын: statute law 7. Испан: ley estatuaría</p>

			<p>8. Неміс: Gesetzesrecht</p> <p>9. Француз: droit statutaire</p>
641.	степень вины	айып дәрежесі, кінә дәрежесі	<p>1. Кінә дәрежесі – бұл маңызды қоғам құндылықтарына кінәлінің жасаған қылмысында менмендікпен немесе тұлғаның жеткіліксіз ықылассыздық қарым-қатынасының салдары кінәнің сандық жағы мен теріс қылықты, әлеуметтік және психологиялық мазмұнын білдіру арқылы бағалау категориясы (http://kazorta.org/kin-d-rezhesi/).</p> <p>1. Әзербайжан: günahkarlıq dərəcəsi</p> <p>3. Қырғыз: күнөөлүү даражасы</p> <p>4. Өзбек: aybdorlik darajasi</p> <p>5. Түрік: suçluluk derecesi</p> <p>6. Ағылшын: degree of guilt</p> <p>7. Испан: grado de culpa</p> <p>8. Неміс: Grad der Schuld</p> <p>9. Француз: degré de culpabilité</p>
642.	степень утраты трудоспособности	еңбекке қабілеттілігінен айрылу дәрежесі	<p>1. Еңбекке қабілеттілігінен айрылу дәрежесі – ҚР заңнамасына сәйкес айқындалатын сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін қызметкердің еңбек (қызмет) міндеттерін атқару қабілетінің төмендеу деңгейі («Қызметкер еңбек (қызмет) міндеттерін атқарған кезде оның өмірі мен денсаулығына зиян келтіргені үшін жұмыс берушінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру туралы» 2005 жылғы 7 ақпандағы № 30 ҚРЗ 1-бап).</p> <p>1. Әзербайжан: şikəstlik dərəcəsi</p> <p>3. Қырғыз: майыптыктын даражасы</p> <p>4. Өзбек: nogironlik darajasi</p> <p>5. Түрік: sakatlık derecesi</p> <p>6. Ағылшын: disability rate</p> <p>7. Испан: tasa de discapacidad</p> <p>8. Неміс: Invaliditätsrate</p> <p>9. Француз: taux d'invalidité</p>
643.	стороны	тараптар	<p>1. Тараптар – сот талқылауында жарыспалылық және тең құқылық негізінде айыптауды (қылмыстық қудалауды) және айыптаудан қорғауды жүзеге асыратын органдар мен тұлғалар («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі</p>

			<p>2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әзербайжан: əl 3. Қырғыз: прокуратура 4. Өзбек: qo'l 5. Түрік: el 6. Ағылшын: parties 7. Испан: fiestas 8. Неміс: Parteien 9. Француз: des soirées
644.	субсидация	субсидация, жәрдемақы	<p>1.Субсидия (лат. subsidium – көмек, қолдау), демеуқаржы – мемлекеттік бюджет есебінен, ал мемлекеттік емес фирмалар заңды тұлғаның, жеке тұлғаның таза табысынан өкімет органдарына, басқа мемлекеттерге беретін, көбінесе ақшалай нысандағы біржолғы жәрдемақы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Субсидия).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әзербайжан: subsidatsiya 3. Қырғыз: субсидация 4. Өзбек: subsidatsiya 5. Түрік: subsidatsiya 6. Ағылшын: subsidy 7. Испан: subvención 8. Неміс: Subvention 9. Француз: subvention
645.	субсидиарное применение права	құқықты субсидиарлық қолдану	<p>1.Субсудия - лат. subsidiarius – резервтік, қосалқы Құқықты субсидиялық қолдану – қоғамдық қатынастарға құқықтың шектес (туыстас) салаларының нормаларын қолдану.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әзербайжан: hüquq tögətmə program 3. Қырғыз: мыйзам туунду арыз 4. Өзбек: qonun sho'ba dastur 5. Түрік: hukukun iştiraki uygulaması 6. Ағылшын: subsidiary application of law 7. Испан: aplicación subsidiaria de la ley 8. Неміс: subsidiäre Rechtsanwendung 9. Француз: application subsidiaire de la loi
646.	субституция	субституция	<p>1.Субституция (лат. substitutio, substituo – орнына қоямын, ауыстырамын) – мұра қалдырушының өсиетте қосымша мұрагерді көрсетуі. Негізгі мұрагер мұрадан бас тартса, заң бойынша мұрадан шеттетілсе немесе мұра ашылғанша қайтыс болған жағдайда мұра қосымша мұрагердің (субституттың) меншігіне</p>

			<p>өтеді. Субститут ретінде кез келген, тіпті заң бойынша мұрагерлер қатарына жатпайтын адам да тағайындалуы мүмкін (https://kk.wikipedia.org/wiki/Субституция).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: əvəzetmə 3. Қырғыз: менен алмаштыруу 4. Өзбек: almashtirish 5. Түрік: ikame 6. Ағылшын: substitution 7. Испан: sustitución 8. Неміс: Auswechslung 9. Француз: substitution
647.	субъект международно го права	халықара лық құқық субъектісі	<p>1.Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын халықаралық құқық субъектісі – халықаралық құқықтар мен міндеттерге ие және оларды халықаралық құқық нормалары шеңберінде жүзеге асыратын халықаралық қатынастардың қатысушысы.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: beynəlxalq şəxs 3. Қырғыз: эл аралык укук субъекти 4. Өзбек: xalqaro shaxs 5. Түрік: uluslararası varlık 6. Ағылшын: subject of international law 7. Испан: sujeto de derecho internacional 8. Неміс: Gegenstand des Völkerrechts 9. Француз: sujet de droit international
648.	субъект права	құқық субъектісі	<p>1.Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын Құқық субъектісі – жеке және заңды тұлға. Құқық субъектісі – құқықтың барлық салаларындағы құқықтық қатынастардың қажетті белгісі, әйтсе де олардың әрқайсысында оның субъектілерінің жағдайында белгілі бір айырмашылықтар болады. Мысалы, азаматтық құқықтық қатынастарда азаматтар, шетел азаматтары және азаматтығы жоқ тұлғалар жеке тұлғалар ретінде әрекет етеді, ал коммерциялық және бейкоммерциялық ұйымдар заңды тұлғалар ретінде іс-қимыл жасайды (https://kk.wikipedia.org/wiki/Құқық_субъектісі).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: qanunun mövzu 3. Қырғыз: мыйзамдын субъектиси

			<p>4. Өзбек: qonun sub'ekti 5. Түрік: hukukunun konusu 6. АҒЫЛШЫН: subject of law 7. Испан: sujeto de derecho 8. Неміс: Gegenstand des Gesetzes 9. Француз: sujet de droit</p>
649.	субъект правонарушени	құқық бұзушылық субъектісі	<p>1. Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын Құқық бұзушылық субъектісі әрекетке қабілетті адам ғана болады (http://www.bibliotekar.ru/osnovy-prava-3/31.htm).</p> <p>1. Өзбекбайжан: cinayət mövzu 3. Қырғыз: укук бузуу субъектиси 4. Өзбек: jinoyat sub'ekti 5. Түрік: hücum konu 6. АҒЫЛШЫН: perpetrator 7. Испан: autor 8. Неміс: Täter 9. Француз: auteur</p>
650.	субъект преступления	қылмыс субъектісі	<p>1. Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын Қылмыс субъектісі – белгілі бір жасқа толған және есі дұрыс боғандықтан өз әрекетін (немесе әрекетсіздігін) бағалай алатын қабілеті бар адам (http://kitaphana.kz/ru/downloads/referatu-na-kazakskom/212-zan/2976-kilmis-ygimi.html).</p> <p>1. Өзбекбайжан: cinayət törädən 3. Қырғыз: қылмыш субъектиси 4. Өзбек: jinoyat sub'ekti 5. Түрік: suç committer 6. АҒЫЛШЫН: subject of crime 7. Испан: sujeto de delito 8. Неміс: Gegenstand des Verbrechens 9. Француз: sujet du crime</p>
651.	субъект собственности	меншік субъектісі	<p>1. Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын Меншік субъектісі – меншік объектисін иелену мүмкіндігі мен құқыққа ие меншік қатынастарының белсенді жағы (http://bigox.kz/menshiktin-mani-men-mazmuny/).</p> <p>1. Өзбекбайжан: əmlak mövzu 3. Қырғыз: менчик субъектиси 4. Өзбек: mulki sub'ekti 5. Түрік: mülkiyet konusu</p>

			<p>6. Ағылшын: subject of ownership 7. Испан: sujeto de propiedad 8. Неміс: Gegenstand des Eigentums 9. Француз: sujet de propriété</p>
652.	субъективная вина	субъективтік кінә	<p>1.Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын Субъективтік кінә – ұйымның атынан оның ұжымының, әкімшілігінің, лауазымды адамдарының құқыққа қарсы әрекетке көзқарасы (http://pps.kainar-edu.kz/wp-content/uploads/2014/01/akim_kykyk.pdf).</p> <p>1. Әзербайжан: subyektiv günah 3. Қырғыз: башкача күнөөлүү 4. Өзбек: sub'ektiv aybi 5. Түрік: sübjektif fay 6. Ағылшын: subjective guilt 7. Испан: culpa subjetiva 8. Неміс: subjektive Schuld 9. Француз: culpabilité subjective</p>
653.	субъективная сторона преступления	қылмыстың субъективті жағы	<p>1.Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын. Қылмыстың субъективтік жағы қылмыстың ішкі мәнін, мазмұнын білдіреді (http://yvision.kz/post/362756).</p> <p>1. Әзербайжан: cinayət ruhi element 3. Қырғыз: қылмыш психикалық элемент 4. Өзбек: jinoyatchilik ruhiy element 5. Түрік: suç zihinsel unsur 6. Ағылшын: subjective side of the crime 7. Испан: lado subjetivo del crimen 8. Неміс: subjektive Seite des Verbrechens 9. Француз: côté subjectif du crime</p>
654.	субъективное право	субъективтік құқық	<p>1.Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын Субъективтік құқық – тұлғалардың мүддесін қанағаттандыру мақсатымен құқықтық нормалардың құқық тұлғаларына берген құқықтық мүмкіндіктері (referaty.kz/files/kukiktin_tusinigi_jane_sipati.doc).</p> <p>1. Әзербайжан: subyektiv hüququ 3. Қырғыз: жекече укуктар 4. Өзбек: sub'ektiv huquqlari 5. Түрік: sübjektif hakki</p>

			<p>6. Ағылшын: subjective right</p> <p>7. Испан: derecho subjetivo</p> <p>8. Неміс: subjektives Recht</p> <p>9. Француз: droit subjectif</p>
655.	субъективные факторы	субъективті факторлар	<p>1. Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын.</p> <p>Фактор - лат. factor - істеуші, өндіруші</p> <p>Субъективті факторлар заңнама қызметіне қатысушылардың саналы қызметі (http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2013/Pravo/8_135821.doc.htm).</p> <p>1. Әзербайжан: subyektiv amillər</p> <p>3. Қырғыз: башкача жагдайлар</p> <p>4. Өзбек: sub'ektiv omillar</p> <p>5. Түрік: sübjektif faktörler</p> <p>6. Ағылшын: subjective factors</p> <p>7. Испан: factores subjetivos</p> <p>8. Неміс: subjektive Faktoren</p> <p>9. Француз: facteurs subjectifs</p>
656.	субъекты административно-правового отношения	әкімшілік құқықтық қатынас субъектілері	<p>1. Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын.</p> <p>Администрация – лат. administratio – басқару, басшылық.</p> <p>Әкімшілік құқықтық қатынас субъектілері: ҚР азаматы, шетел азаматы, азаматтығы жоқ тұлғалар; мемлекеттік органдар, қоғамдық ұйымдар мен бірлестіктер, мемлекеттік қызметшілер мен қоғамдық ұйымдар қызметшілері (http://pps.kainar-edu.kz/wp-content/uploads/2014/01/akim_kykyk.pdf).</p> <p>1. Әзербайжан: inzibati hüquq münasibətlərinin subyektləri</p> <p>3. Қырғыз: укуктук мамилелеринин субъекттери</p> <p>4. Өзбек: ma'muriy huquqiy munosabatlar sub'ektlari</p> <p>5. Түрік: idari hukuki ilişkilerin konular</p> <p>6. Ағылшын: subjects of administrative and legal relations</p> <p>7. Испан: sujetos de relaciones administrativas y legales</p> <p>8. Неміс: Themen der administrativen und rechtlichen Beziehungen</p> <p>9. Француз: sujets de relations administratives et</p>

			juridiques
657.	субъекты избирательно го права	сайлау құқығының субъектісі	<p>1.Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын.</p> <p>Сайлау құқығының субъектісі – тиісті субъективті құқықтар мен заңдық міндеттемелерге ие сайлау құқықтық қатынастардың ықтимал қатысушысы.</p> <p>1. Әзербайжан: seçki hüququ subyektləri</p> <p>3. Қырғыз: шайлоо укугунун субъекттери</p> <p>4. Өзбек: saylov huquqi sub'ektlari</p> <p>5. Түрік: oy hakkı konuları</p> <p>6. Ағылшын: subjects of electoral law</p> <p>7. Испан: sujetos de derecho electoral</p> <p>8. Неміс: Themen des Wahlrechts</p> <p>9. Француз: sujets de droit électoral</p>
658.	субъекты национальной безопасности	ұлттық қауіпсіздік субъектілері	<p>1.Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын.</p> <p>Нация - лат. natio – тайпа, халық</p> <p>Ұлттық қауіпсіздік субъектілері – өз өкілетігін биліктің заң шығарушы, атқарушы және сот билігі тармақтарының органдары арқылы жүзеге асыратын мемлекет, азаматтар мен ұйымдар (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>1. Әзербайжан: milli təhlükəsizlik subyektləri</p> <p>3. Қырғыз: улуттук коопсуздук субъекттери</p> <p>4. Өзбек: milliy xavfsizlik fanlar</p> <p>5. Түрік: ulusal güvenlik konuları</p> <p>6. Ағылшын: subjects of national security</p> <p>7. Испан: sujetos de seguridad nacional</p> <p>8. Неміс: Themen der nationalen Sicherheit</p> <p>9. Француз: sujets de sécurité nationale</p>
659.	субъекты реализации Конституции	Конституцияны жүзеге асыру субъектілері	<p>1.Субъект - лат. subjectus – төменде жататын, негізін құрайтын.</p> <p>Реализация - орта ғасыр. лат. realis - заттық, шынайы.</p> <p>Конституция - лат. constitutio – құрылым</p> <p>Конституцияны жүзеге асыру субъектілері – халық, мемлекет, аумақтық мемлекеттік құрылым, ұлттар, этникалық және ұлттық топтар; қоғамдық-саяси ұйымдар; азаматтар, шетел азаматтары және азаматтығы жоқ тұлғалар (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>1. Әзербайжан: Konstitusiya həyata şəxslər</p>

			<p>3. Қырғыз: Мыйзамды ишке ашырууда жактардын</p> <p>4. Өзбек: Konstitutsiya amalga shaxslar</p> <p>5. Түрік: Anayasa uygulayan kişiler</p> <p>6. Ағылшын: subjects of implementation of the Constitution</p> <p>7. Испан: sujetos de implementación de la Constitución</p> <p>8. Неміс: Themen der Umsetzung der Verfassung</p> <p>9. Француз: sujets de mise en œuvre de la Constitution</p>
660.	суверенные права	егеменді құқықтар, тәуелсіз құқықтар	<p>1.Суверенитет - нем. Souveränität, фр. souveraineté – жоғарғы билік, үстемдік, өктемдік</p> <p>Тәуелсіз (егемен) мемлекеттердің құқығы (мысалы, өзіндік ішкі саяси және әлеуметтік-экономикалық құрылысын, халықаралық келісім жасасу, аумақтық баспана беру және т.б. құқығын дербес анықтау құқығы).</p> <p>1. Әзербайжан: suveren hüquqları</p> <p>3. Қырғыз: эгемендүү укуктары</p> <p>4. Өзбек: suveren huquqlari</p> <p>5. Түрік: egemen haklar</p> <p>6. Ағылшын: sovereign rights</p> <p>7. Испан: derechos soberanos</p> <p>8. Неміс: souveräne Rechte</p> <p>9. Француз: droits souverains</p>
661.	суд первой инстанции	бірінші сатыдағы сот	<p>1.Инстанция - лат. instantia – тікелей жақындық</p> <p>Бірінші сатыдағы сот – сотқа дейінгі тергеп-тексеру аяқталғаннан кейін не сот актісінің күшін жоғары тұрған сот жойғаннан кейін не оның күші жекеше айыптаушының шағымы бойынша жойылғаннан кейін келіп түскен қылмыстық істі соттылығына сәйкес қарайтын аудандық және оған теңестірілген соттар (қалалық, мамандандырылған ауданаралық соттар, гарнизондардың әскери соттары) («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p> <p>1. Әзербайжан: məhkəmə</p> <p>3. Қырғыз: биринчи учур соты</p>

			<p>4. Өзбек: birinchi instantsiya sudi 5. Түрік: ilk derece mahkemesi 6. АҒЫЛШЫН: first instance court 7. Испан: tribunal de primera instancia 8. Неміс: erstinstanzliches Gericht 9. Француз: tribunal de première instance</p>
662.	судебная защита	сот арқылы қорғау, сот қорғауы	<p>1.Сот қорғауы – 1) азаматтың Конституциялық құқы. Әрбір азамат ар-ұжданы мен қадір-қасиеті, өмірі мен денсаулығы, жеке бас бостандығы мен мүлкіне қол сұғылушылықтан сот қорғауына алынуға құқықты. 2) айыпталушының (сотталушының) жауапкершілігін жұмсарту немесе жою мақсатымен және қылмыстық іс жүргізу заңнамасымен рәсімделген, айыптау мөлшерін терістеуге немесе азайтуға бағытталған заңдық іс жүргізу әрекеттерінің жиынтығы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Сот_қорғауы).</p> <p>1. Әзербайжан: məhkəmə müd 3. Қырғыз: соттук коргоо 4. Өзбек: sud muhofaza qilish 5. Түрік: adli koruma 6. АҒЫЛШЫН: judicial protection 7. Испан: protección judicial 8. Неміс: gerichtlicher Schutz 9. Француз: protection judiciaire</p>
663.	судебная инстанция	сот инстанциясы, сот сатысы	<p>1.Инстанция - лат. instantia – тікелей жақындық Сот инстанциясы – соттық істі қарау деңгейіне орай белгілі бір құзыреті бар сот өндірісінің сатысы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Сот_инстанциясы).</p> <p>1. Әзербайжан: yurisdiksiyası dərəcəsi 3. Қырғыз: сот даражасы 4. Өзбек: yurisdiksiya darajasi 5. Түрік: yargı derecesi 6. АҒЫЛШЫН: judicial instance 7. Испан: instancia judicial 8. Неміс: Gerichtsinstanz 9. Француз: instance judiciaire</p>
664.	судебная этика	сот әдебі	<p>1.Этика - грек. ethika, ethos - дәстүр, ғұрып, мінез. Сот әдебі – соттық отырыстарда қылмыстық, азаматтық, әкімшілік істерді қарау және</p>

			<p>шешудің ерекшеліктеріне байланысты моральдық тыйымдар мен рұқсат етулер кешенін зерттейтін заң әдеби саласы (http://uchebnikonline.com/etika_estetika/etika_toftul_mg/sudova_etika.htm).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: məhkəmə etikası 3. Қырғыз: сот этикасы 4. Өзбек: sud odob-axloqi 5. Түрік: yargı etiği 6. Ағылшын: judicial ethics 7. Испан: ética judicial 8. Неміс: Rechtsethik 9. Француз: éthique judiciaire
665.	судебное доказывание	сот дәлелдеуі	<p>1. Сот дәлелдеуі – бұл істің мән-жайларын соттық дәлелдемелер арқылы анықтау бойынша процесске қатысушылардың қызметі және өзге де қатусышылардың дәлелдемелерді табыс ету, жинау және оларды зерттеу бойынша әрекет (http://kursik.kz/qazaqsha-referattar/guqyq/daleldeu-zhane-daleldemeler.html).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: hüquqi дәлil 3. Қырғыз: укуктук далил 4. Өзбек: huquqiy dalil 5. Түрік: yasal delil 6. Ағылшын: forensic evidence 7. Испан: pruebas forenses 8. Неміс: forensische Beweise 9. Француз: preuves médico-légales
666.	судебное постановление	сот қаулысы	<p>1. Сот қаулысы – сот кесімдерінің түрі. Қылмыстық іс жүргізуде сот үкімдерін, заңи күшіне енген ұйғарымдар мен қаулыларды қайта қарау кезінде соттардың төралқалары қабылдаған шешім; сотқазы жеке қабылдаған кез келген шешім (үкімнен басқа) (https://kk.wikipedia.org/wiki/Сот_қаулысы).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: qərar 3. Қырғыз: сот чечими 4. Өзбек: sud hukmi 5. Түрік: yargı 6. Ағылшын: court order 7. Испан: mandato judicial 8. Неміс: Gerichtsbeschluss 9. Француз: ordonnance du tribunal
667.	судебное	соттық	1. Азаматтық сот өндірісінің барлық

	разбирательство	талқылау, сотта істі қарау, сот талқылауы	<p>қағидаттары барынша толық көрінетін азаматтық іс жүргізудің негізгі сатысы (http://rudiplom.ru/lekcii/pravo/grajdanskii_process/13.html).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әзербайжан: sınaq 3. Қырғыз: соттук териштирүү 4. Өзбек: sinov 5. Түрік: deneme 6. Ағылшын: trial 7. Испан: juicio 8. Неміс: Versuch 9. Француз: procès
668.	судебное следствие	сот тергеуі	<p>1. Сот тергеуі – сот тергеуі отырысы залында айыптаушының сотталушыға таққан айыбының мәнісін баяндаудан, ал жеке айыптау істері бойынша – арыз берген адамның немесе оның өкілінің, ал олар болмағанда – сот отырысы хатшысының шағымды баяндауынан басталады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Сот_тергеуі).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әзербайжан: məhkəmə istintaqı 3. Қырғыз: соттук териштирүү 4. Өзбек: sud tergovı 5. Түрік: adli soruşturma 6. Ағылшын: judicial investigation 7. Испан: investigacion judicial 8. Неміс: gerichtliche Untersuchung 9. Француз: enquête judiciaire
669.	судебное толкование	соттың түсінік беруі	<p>1. Соттың түсінік беруі – нақты жағдайларды қарау барысында сот органдары жүзеге асыратын түсінік (http://www.ngpedia.ru/id516973p1.html).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әзербайжан: məhkəmə şərh 3. Қырғыз: сот чечмелөө 4. Өзбек: sud talqini 5. Түрік: yargı yorumu 6. Ағылшын: judicial interpretation 7. Испан: interpretación judicial 8. Неміс: gerichtliche Auslegung 9. Француз: interprétation judiciaire
670.	судебно-наркологическая экспертиза	сот-наркологиялық сараптама	<p>1. Наркотики - грек. narkotikos – орап алатын, баурап алатын Экспертиза - лат. expertus – тәжірибелі, білікті Сот-наркологиялық сараптама – адамның денесі мен психикалық жағдайына және өзге де</p>

			<p>материалдық объектілерге, сондай-ақ қылмыстық, азаматтық, әкімшілік процестерде материалдарға зерттеулер жүргізуден және шешілуі сот наркологиясы саласындағы арнайы ғылыми білімді талап ететін мәселелер бойынша сот сарапшысының не сот сарапшылары комиссиясының қорытынды беруінен тұратын іс жүргізу әрекеті (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P070001281).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әзербайжан: məhkəmə narkotik test 3. Қырғыз: соттук-наркологиялык сыноо 4. Өзбек: sud giyohvand sinov 5. Түрік: adli uyusturucu testi 6. Ағылшын: forensic narcological examination 7. Испан: examen narcológico forense 8. Неміс: forensische narkologische Untersuchung 9. Француз: examen narcologique médico-légal
671.	судебно-психиатрическая экспертиза	сот-психиатриялық сараптама	<p>1. Психиатрия – көне грек. ψυχή-дем, рух, жан. Экспертиза - лат. expertus – тәжірибелі, білікті. Сот-психиатриялық сараптама – адамның денесі мен психикалық жағдайына және өзге де материалдық объектілерге, сондай-ақ қылмыстық, азаматтық, әкімшілік процестерде материалдарға зерттеулер жүргізуден және шешілуі сот психиатриясы саласындағы арнайы ғылыми білімді талап ететін мәселелер бойынша сот сарапшысының не сот сарапшылары комиссиясының қорытынды беруінен тұратын іс жүргізу әрекеті (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/P070001281).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Әзербайжан: məhkəmə psixiatriya ekspertizası 3. Қырғыз: соттук-психиатриялык экспертиза 4. Өзбек: sud-psixiatriya ekspertizasi 5. Түрік: adli psikiyatrik muayene 6. Ағылшын: forensic psychiatric examination 7. Испан: examen psiquiátrico forense 8. Неміс: forensische psychiatrische Untersuchung 9. Француз: examen psychiatrique médico-légal
672.	судебные прения	соттағы жарыссөз	<p>1. Соттағы жарыссөз – соттық тергеу барысында тараптар анықталған жағдайларды сөз сөйлеумен және репликалармен бағалайтын, сот талқылауының дербес бөлігі</p>

			<p>(http://bibliotekar.ru/ugolovnoe-pravo-6/216.htm).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: pleadings 3. Қырғыз: соттук талашуу 4. Өзбек: muzokara 5. Түрік: pleadings 6. Ағылшын: judicial pleadings 7. Испан: alegatos judiciales 8. Неміс: gerichtliche Schriftsätze 9. Француз: plaidoiries judiciaires
673.	судебные расходы	сот шығыстары	<p>1.Сот шығыстары – істі азаматтық сот өндірісі тәртібімен қарауға байланысты туындаған шығындар (http://www.newregion.kz/?Action=ReadDNew&N=872).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: məhkəmə rüsumu 3. Қырғыз: укуктук чыгымдар 4. Өзбек: huquqiy xarajatlar 5. Түрік: yasal giderler 6. Ағылшын: court expenses 7. Испан: gastos judiciales 8. Неміс: Gerichtskosten 9. Француз: frais de justice
674.	судебный приказ	сот бұйрығы	<p>1.Сот бұйрығы өндіріп алушының ақшалай сомаларды өндіріп алу немесе мүлікті борышкерді немесе өндіріп алушыны олардың түсіндірмелерін тыңдау үшін шақырмай-ақ және сотта іс қарамай-ақ, даусыз талаптар бойынша борышкерден талап ету туралы арызы бойынша шығарылған судьяның актісі болып табылады (https://surak.szh.kz/483449/сот-бұйрығы-дегеніміз-не).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: vərəqəsi 3. Қырғыз: аткаруу документи 4. Өзбек: chaqiruv qog'ozı 5. Түрік: ferman 6. Ағылшын: court order 7. Испан: mandato judicial 8. Неміс: Gerichtsbeschluss 9. Француз: ordonnance du tribunal
675.	судебный пристав	сот приставы	<p>1.Сот приставы – мемлекеттік қызметте тұратын және өзіне «Сот приставтары туралы» Заңмен жүктелген міндеттерді орындайтын лауазымды адам (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Өзербайжан: məhkəmə icraçısı

			<p>3. Қырғыз: сот аткаруучусу 4. Өзбек: sud ijrochisi 5. Түрік: mübaşir 6. Ағылшын: bailiff 7. Испан: alguacil 8. Неміс: Gerichtsvollzieher 9. Француз: huissier</p>
676.	судебный штраф	сот айыппұлы	<p>1.Штраф - нем. Strafe - жаза Іске қатысушы және сот төрелігіне жәрдемдесуші адамға, сондай-ақ басқа субъектілерге заңмен немесе сотпен жүктелген іс жүргізу міндеттемелерін орындамағаны үшін (атап айтқанда, сот отырысында тәртіпті бұзғаны, соттың шақыруына себепсіз жағдайлармен келмей қалғаны үшін) қолданылатын мүлкітік санкция саналатын заңдық жауаптылық шарасы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Судебный штраф). 1. Өзербайжан: сәза мұһакімә 3. Қырғыз: сот айыбы 4. Өзбек: sud jarima 5. Түрік: ceza deneme 6. Ағылшын: judicial fine 7. Испан: multa judicial 8. Неміс: Geldstrafe 9. Француз: amende judiciaire</p>
677.	судейский иммунитет	судьяның иммунитеті	<p>1.Иммунитет - лат. immunitas – босату, құтқару Судьяның иммунитеті – сот билігін тасымалдаушылар ретіндегі судьялардың қол сұғылмаушылығы; судья тиісті құзыретті органның келісімінсіз қылмыстық жауаптылыққа тартылмайды, қамауға алынбайды, мәжбүрлеп алып келуге жатпайды дегенді білдіреді. 1. Өзербайжан: мәһкәмә тохунулмазліғі 3. Қырғыз: соттук иммунитет 4. Өзбек: sud immunitet 5. Түрік: adli dokunulmazlık 6. Ағылшын: judicial immunity 7. Испан: inmunidad judicial 8. Неміс: gerichtliche Immunität 9. Француз: immunité judiciaire</p>
678.	Судоустройс	сот	<p>1.Сот құрылымы – соттардың</p>

	тво	құрылымы	<p>ұйымдастырылу және қызметтік міндеттері мен қағидаттарын және құрылымдарын, құзыреттерін белгілейтін құқықтық нормалар жиынтығы</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Судоустройство).</p> <p>2. Әзербайжан: məhkəmə sistemi</p> <p>3. Қырғыз: сот тутуму</p> <p>4. Өзбек: sud tizimi</p> <p>5. Түрік: yargı sistemi</p> <p>6. Ағылшын: judicial system</p> <p>7. Испан: sistema judicial</p> <p>8. Неміс: Justizsystem</p> <p>9. Француз: système judiciaire</p>
679.	сутяга	пәлеқор	<p>1. Пәлеқор (араб). Жалақор, пәле қуғыш, пәле іздегіш (ҚС, 1056).</p> <p>2. Әзербайжан: barrator</p> <p>3. Қырғыз: bargainer</p> <p>4. Өзбек: g'iybatchi</p> <p>5. Түрік: baratarıya suçlusu</p> <p>6. Ағылшын: bargainer</p> <p>7. Испан: comerciante</p> <p>8. Неміс: Anwalt</p> <p>9. Француз: avocat</p>
680.	сходные подписи	ұқсас қолтаңбалар	<p>1. Ұқсас қолтаңбалар – басқа-басқа адамдардың қойған қолдарында транскрипциясы, өрнектеуі, жалпы және бірқатар жеке белгілерінің сәйкес келуі (http://criminalistics.academic.ru/967/Сходные).</p> <p>2. Әзербайжан: oxşar imzalar</p> <p>3. Қырғыз: окшош кол</p> <p>4. Өзбек: o'xshash imzo</p> <p>5. Түрік: benzer imzalar</p> <p>6. Ағылшын: similar signatures</p> <p>7. Испан: firmas similares</p> <p>8. Неміс: ähnliche Unterschriften</p> <p>9. Француз: signatures similaires</p>
681.	сходные почерки	ұқсас қолжазулар	<p>1. Ұқсас қолжазулар – басқа-басқа адамдардың жазуындағы жалпы және бірқатар жеке белгілерінің сәйкес келуі (http://criminalistics.academic.ru/968/Сходные).</p> <p>2. Әзербайжан: oxşar xətt</p> <p>3. Қырғыз: окшош кол жазма</p> <p>4. Өзбек: shunga o'xshash yozuv</p> <p>5. Түрік: benzer el yazısı</p>

			<p>6. Ағылшын: similar handwriting 7. Испан: letra similar 8. Неміс: ähnliche Handschrift 9. Француз: écriture similaire</p>
682.	сыщик	тыңшы	<p>1. Тыңшы, шпион-неміс. Spion – шпион, Spahen – ізіне түсу – мемлекеттік немесе әскери құпиялықты құрайтын деректерді шетелге (оның агентурасына) жеткізу мақсатында аңду, тыңшылық ету, ұрлау немесе жинаумен айналысатын адам (https://kk.wikipedia.org/wiki/Тыңшы,_шпион).</p> <p>2. Әзербайжан: truth 3. Қырғыз: детектив 4. Өзбек: detektiv 5. Түрік: hafiye 6. Ағылшын: detective 7. Испан: detective 8. Неміс: Detektiv 9. Француз: détective</p>
683.	сюрвейер	сюрвейер	<p>1. Сюрвейер (ағыл. surveyer) – сақтандыруға қабылданатын мүлікті және сақтандыру басталғаннан кейін сақтандырылған мүлікті тексеретін сарапшы (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18667).</p> <p>2. Әзербайжан: surveyor 3. Қырғыз: иликтөөчү 4. Өзбек: tuzuvchi 5. Түрік: bilirkіşi 6. Ағылшын: surveyor 7. Испан: topógrafo 8. Неміс: Landvermesser 9. Француз: arpenteur</p>
684.	тайный совет	құпия кеңес	<p>1. Құпия кеңес – әсіресе монархиялық мемлекетте мемлекет басшысына кеңес беретін орган (https://ru.wikipedia.org/wiki/Тайный_совет).</p> <p>2. Әзербайжан: privy council 3. Қырғыз: таламдаш жактар 4. Өзбек: shaxsiy kengashi 5. Түрік: özel meclis 6. Ағылшын: 7. Испан: 8. Неміс: 9. Француз:</p>
685.	тактический	тактикалық	<p>1. Тактика - грек. taktika – әскерді</p>

	риск	тәуекел	<p>орналастыру өнері; tasso - орналастырамын Риск – лат. <i>resesō</i> – қырку, қысқарту немесе көне грек. <i>ρίζικόν</i> – қауіптілік, қатер Тактикалық тәуекел – тергеу іс-қимылдарын жүргізу кезінде теріс нәтижелердің немесе теріс салдарлардың болу мүмкіндігі http://criminalistics.academic.ru/972/Тактический_риск). 2. Әзербайжан: <i>taktik risk</i> 3. Қырғыз: тактикалық тобокелдик 4. Өзбек: <i>taktik xavfi</i> 5. Түрік: <i>taktik risk</i> 6. Ағылшын: <i>tactical risk</i> 7. Испан: <i>riesgo táctico</i> 8. Неміс: <i>taktisches Risiko</i> 9. Француз: <i>risque tactique</i></p>
686.	тактическое воздействие	тактикалық ықпал	<p>1. Тактика - грек. taktika – әскерді орналастыру өнері; tasso - орналастырамын Тактикалық ықпал – тактикалық тәсілдердің көмегімен немесе криминалистикалық және басқа да құралдар мен әдістерді пайдалану тактикасы негізінде тергеуші (алдын ала тергеу органы) жүзеге асыратын қандай да бір объектіге құқыққа сай әсер ету http://www.criminal.peterlife.ru/criminal/70777.html#.V4h8ros_qIU). 2. Әзербайжан: <i>taktiki təsir</i> 3. Қырғыз: тактикалық таасири 4. Өзбек: <i>taktik ta'sir</i> 5. Түрік: <i>taktik etkisi</i> 6. Ағылшын: <i>tactical impact</i> 7. Испан: <i>impacto táctico</i> 8. Неміс: <i>taktische Wirkung</i> 9. Француз: <i>impact tactique</i></p>
687.	тактическое решение	тактикалық шешім	<p>1. Тактика - грек. taktika – әскерді орналастыру өнері; tasso - орналастырамын Тактикалық шешім – тергеу жағдаятына тактикалық әсер ету мақсатын таңдау http://books.house/kriminalistika-knigi_1075/takticheskoe-reshenie.html). 2. Әзербайжан: <i>taktiki qərar</i> 3. Қырғыз: тактикалық чечим 4. Өзбек: <i>taktik qaror</i> 5. Түрік: <i>taktik karar</i> 6. Ағылшын: <i>tactical decision</i></p>

			<p>7. Испан: decisión táctica</p> <p>8. Неміс: taktische Entscheidung</p> <p>9. Француз: décision tactique</p>
688.	талиона закон	талион заңы	<p>1. Талион заңы-лат. talio, talionis – қылмыстың күшіне тең жаза – рулық (туыстық) қоғамда қалыптасқан жазалау қағидаты (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18689).</p> <p>2. Әзербайжан: kisas hüquq</p> <p>3. Қырғыз: талион укук</p> <p>4. Өзбек: talion qonun</p> <p>5. Түрік: kisas kanunu</p> <p>6. Ағылшын: talion law</p> <p>7. Испан: ley de talión</p> <p>8. Неміс: Talion Gesetz</p> <p>9. Француз: loi de talion</p>
689.	таможенная политика	кедендік саясат	<p>1. Таможня – түркі. – таңба Политика - көне грек. Πολιτική-мемлекеттік қызмет. Кеден саясаты – мемлекеттің елге импортталатын тауарларға кеден салығын салудың белгілі бір тәртібін орнататын мақсаткерлік қызметі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Кеден).</p> <p>2. Әзербайжан: gömrük siyasəti</p> <p>3. Қырғыз: бажы саясаты</p> <p>4. Өзбек: bojxona siyosati</p> <p>5. Түрік: gümrük politikası</p> <p>6. Ағылшын: customs policy</p> <p>7. Испан: politica aduanera</p> <p>8. Неміс: Zollpolitik</p> <p>9. Француз: politique douanière</p>
690.	таможенное администрирование	кедендік әкімшілік жүргізу	<p>1. Таможня – түркі. – таңба. Администрация (лат. administratio – басқару, басшылық. Кедендік әкімшілік жүргізу – ҚР кеден заңдарына сәйкес ҚР кеден органдары жүзеге асыратын ұйымдық-құқықтық және өзге де іс-әрекеттер мен шаралар жиынтығы (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: gömrük id</p> <p>3. Қырғыз: бажы башкаруу</p> <p>4. Өзбек: bojxona boshqarmasi</p> <p>5. Түрік: gümrük idaresi</p> <p>6. Ағылшын: customs administration</p>

			<p>7. Испан: administración de aduanas</p> <p>8. Неміс: Zollverwaltung</p> <p>9. Француз: administration des douanes</p>
691.	текущее толкование	ағымдағы түсінік беру, ағымдағы түсіндіру	<p>1. Ағымдағы түсіндіру дегеніміз – кез келген құқық қолданушы орган (сот, мемлекеттік басқару органы және т.б.) күнделікті тәжірибеде беретін, құқық нормаларын түсіндіру болып табылатын құқық нормаларын бейресми түсіндіру түрі (http://megabook.ru/article/Текущее%20толкование).</p> <p>2. Әзербайжан: cari şərh</p> <p>3. Қырғыз: учурдагы чечмелөө</p> <p>4. Өзбек: joriy talqini</p> <p>5. Түрік: geçerli yorumlama</p> <p>6. Ағылшын: current interpretation</p> <p>7. Испан: interpretación actual</p> <p>8. Неміс: aktuelle Interpretation</p> <p>9. Француз: interprétation actuelle</p>
692.	телесное изнасилие	тән зорлығы	<p>1. Тән зорлығы деп жәбірленушінің еркіне қарсы немесе еркінен тыс, оның денелік қол сұғылмаушылығын бұзуға немесе оның қарсылығын жоюға бағытталған және жәбірленушінің организміне белгілі бір зақым келтіретін не келтіруі мүмкін, қоғамға қауіпті, құқыққа қайшы және заңмен тыйым салынатын, қасақана тәнге әсер етуді айтамыз (http://www.bauka.kz/index.php).</p> <p>2. Әзербайжан: fiziki zorakılıq</p> <p>3. Қырғыз: физикалык зомбулук</p> <p>4. Өзбек: jismoniy zo'ravonlik</p> <p>5. Түрік: fiziksel şiddet</p> <p>6. Ағылшын: bodily rape</p> <p>7. Испан: violación corporal</p> <p>8. Неміс: körperliche Vergewaltigung</p> <p>9. Француз: viol corporel</p>
693.	телесные наказания	тән жазалары	<p>1. Тән жазалары – жазаланатын адамға физикалық ауырту немесе зақым келтіруден тұратын, өте ертедегі (өлім жазасымен қатар) жазалау шараларының бірі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Телесные_наказания).</p> <p>2. Әзербайжан: cismani cəza</p> <p>3. Қырғыз: капрал жаза</p> <p>4. Өзбек: jismoniy azob</p> <p>5. Түрік: dayak</p>

			<p>6. Ағылшын: Physical punishment 7. Испан: Castigo físico 8. Неміс: Körperliche Bestrafung 9. Француз: Punition physique</p>
694.	теократическое государство	теократиялық мемлекет	<p>1. Теократиялық мемлекет-гр. theos – құдай, kratos – билік – мемлекеттік билік толықтай немесе оның көп бөлігі шіркеу иерархиясына тиесілі болатын ұйымдастырудың ерекше нысаны (мысалы, қазіргі кездегі Ватикан қала-мемлекеті) (http://dic.academic.ru/dic.nsf/l_teokrasi (түрік), theocracy (әзербайжан), dini davlat (өзбек), теократиялық мамлекет (қырғыз)ower/18776).</p> <p>2. Әзербайжан: theocracy 3. Қырғыз: теократиялық мамлекет 4. Өзбек: dini davlat 5. Түрік: teokrasi 6. Ағылшын: theocratic state 7. Испан: estado teocrático 8. Неміс: theokratischer Staat 9. Француз: état théocratique</p>
695.	теория государства и права	мемлекет пен құқық теориясы	<p>1. Теория - грек. theoria – қарастыру, зерттеу Мемлекет пен құқық теориясы (ағыл. theory of state and law; нем. Staatsund Reclitstlieorie; Theorie des Staates und des Rechts) – мемлекет пен құқықтың пайда болуы, дамуы мен әрекет ету заңдылығын зерттейтін заң ғылымдарының жалпы теоретикалық саласы; мемлекет пен құқықтың, құқықтық жүйенің мәні, түрі, пішімі, міндеті, құрылымы мен әрекет ету механизмі; барлық заң ғылымдары үшін жалпы негізгі мемлекетті құқықтық түсінік (https://kk.wikipedia.org/wiki/Мемлекет_пен_құқық_теориясы).</p> <p>2. Әзербайжан: dövlət və hüquq nəzəriyyəsi 3. Қырғыз: мамлекет жана укук теориясы 4. Өзбек: davlat va huquq nazariyasi 5. Түрік: devlet ve hukuk teorisi 6. Ағылшын: Theory of State and Law 7. Испан: Teoría del Estado y del Derecho 8. Неміс: Theorie von Staat und Recht 9. Француз: Théorie de l'État et du droit</p>
696.	территориальная оборона	аумақтық қорғаныс	<p>1. Территория - лат. territorium. Аумақтық қорғаныс – ҚР халқын, объектілерін және коммуникацияларын қарсы</p>

			<p>жақтың іс-қимылынан, диверсиялық немесе террорлық актілерінен қорғау мақсатында ҚР Үкіметі жүзеге асыратын іс-шаралар жиынтығы, сондай-ақ, төтенше жағдай немесе соғыс жағдайы режимдерін енгізу және қамтамасыз ету («ҚР қорғанысы және Қарулы Күштері туралы» 2005 жылғы 7 қаңтардағы № 29 ҚРЗ 1 – бап).</p> <p>2. Әзербайжан: ərazi müdafiə</p> <p>3. Қырғыз: аймақтық коргонуу</p> <p>4. Өзбек: hududiy mudofaa</p> <p>5. Түрік: toprak savunma</p> <p>6. Ағылшын: territorial defense</p> <p>7. Испан: defensa territorial</p> <p>8. Неміс: territoriale Verteidigung</p> <p>9. Француз: défense territoriale</p>
697.	территориальная подсудность	аумақтық соттылық	<p>1. Территория - лат. territorium. Аумақтық соттылық бір деңгейдегі соттар арасындағы, алғашқы саты соттары ретіндегі бірінші буынды соттар арасындағы істерді жіктейді (http://civilprocess.ru/wiki/Территориальная_подсудность).</p> <p>2. Әзербайжан: ərazi yurisdiksiyası</p> <p>3. Қырғыз: аймақтық сотко караштуулугу</p> <p>4. Өзбек: hududiy yurisdiksiya</p> <p>5. Түрік: bölgesel yargı</p> <p>6. Ағылшын: territorial jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción territorial</p> <p>8. Неміс: territoriale Zuständigkeit</p> <p>9. Француз: juridiction territoriale</p>
698.	территориальная регламентация	аумақтық регламенттеу, аумақтық регламентация	<p>1. Территория - лат. territorium. Регламент – фр. reglement. Аумақтық регламенттеу – диапазондарды бірігіп пайдалану туралы бір немесе бірнеше аймақтардағы мемлекеттер арасындағы келісім (https://kk.wikipedia.org/wiki/Аймақтық_регламентация).</p> <p>2. Әзербайжан: ərazi tənzimlənməsi</p> <p>3. Қырғыз: аймақтық жөнгө салуу</p> <p>4. Өзбек: hududiy tartibga solish</p> <p>5. Түрік: toprak düzenleme</p> <p>6. Ағылшын: territorial regulation</p> <p>7. Испан: regulación territorial</p> <p>8. Неміс: territoriale Regulierung</p> <p>9. Француз: réglementation territoriale</p>

699.	территориальн ая целостность	аумақтық тұтастық	<p>1.Территория - лат. territorium. Аумақтық тұтастық (немесе аумақтық қол сұғылмаушылық, кейде – интегритет) – мемлекет аумағы әскери күш немесе күшпен қорқыту қолдану арқылы басқа мемлекеттер тарапынан қол сұғылмайтын болып табылатын, халықаралық жария құқық қағидаты (https://ru.wikipedia.org/wiki/Территориальная_целостность).</p> <p>2. Әзербайжан: ərazi bütövlüyü 3. Қырғыз: аймақтық бүтүндүгү 4. Өзбек: hududiy yaxlitligi 5. Түрік: toprak bütünlüğü 6. Ағылшын: territorial integrity 7. Испан: integridad territorial 8. Неміс: territoriale Integrität 9. Француз: intégrité territoriale</p>
700.	территориальн ая юрисдикция	аумақтық юрисдикция	<p>1.Территория - лат. territorium. Юрисдикция – лат. Jurisdictio – заңды. Аумақтық юрисдикция – белгілі бір аумақ шегінде немесе онда тұратын адамдардың қатысумен туындаған барлық істер бойынша юрисдикция (http://dic.academic.ru/dic.nsf/eng_rus/322986/территориальная).</p> <p>2. Әзербайжан: ərazi yurisdiksiyası 3. Қырғыз: аймақтық сотко караштуулугу 4. Өзбек: hududiy yurisdiksiya 5. Түрік: bölgesel yargı 6. Ағылшын: territorial jurisdiction 7. Испан: jurisdicción territorial 8. Неміс: territoriale Zuständigkeit 9. Француз: juridiction territoriale</p>
701.	территориальн ое соглашение	аумақтық келісім	<p>1.Территория - лат. territorium. Аумақтық келісім – белгілі бір аумақ деңгейінде жасалатын, жұмыскерлер мен жұмыс берушілер арасындағы әлеуметтік-еңбек қатынастарын реттейтін құқықтық акт (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/15994/ТЕРРИТОРИАЛЬНОЕ).</p> <p>2. Әзербайжан: ərazi müqavilə 3. Қырғыз: аймақтық макулдашуу 4. Өзбек: hududiy kelishuv 5. Түрік: bölgesel anlaşma</p>

			<p>6. Ағылшын: territorial agreement 7. Испан: acuerdo territorial 8. Неміс: territoriale Vereinbarung 9. Француз: accord territorial</p>
702.	территориальное убежище	аумақтық баспана, аумақтық пана	<p>1. Территория - лат. territorium. Аумақтық баспана – қандай да бір адамға белгілі бір мемлекеттің аумағында саяси себептерге бойынша қудалаудан тығылуға мүмкіндік беру (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/15995/ТЕРРИТОРИАЛЬНОЕ).</p> <p>2. Әзербайжан: ərazi sığınacaq 3. Қырғыз: аймақтық баш калкалоочу жай 4. Өзбек: hududiy boshpana 5. Түрік: toprak sığınma 6. Ағылшын: territorial asylum 7. Испан: asilo territorial 8. Неміс: territoriale Asyl 9. Француз: asile territorial</p>
703.	Терроризм	терроризм, лаңкестік	<p>1. Террор - лат. terror- қорқыныш, үрей, сұмдық. Терроризм – саяси-әлеуметтік себептерге байланысты жеке адамға, көпшілікке немесе мемлекетке қысым жасау, үрей туғызу мақсатында қасақана жасалатын қылмыстық іс-әрекет (https://kk.wikipedia.org/wiki/Лаңкестік).</p> <p>2. Әзербайжан: terrorism 3. Қырғыз: терроризм 4. Өзбек: terrorism 5. Түрік: terörizm 6. Ағылшын: terrorism 7. Испан: terrorismo 8. Неміс: Terrorismus 9. Француз: terrorisme</p>
704.	Терроризм	терроризм, лаңкестік	<p>1. Террор - лат. terror- қорқыныш, үрей, сұмдық. Акт - лат. actus – іс-әрекет Билік органдарының немесе халықаралық ұйымдардың шешім қабылдауына ықпал ету мақсатында жарылыс, өртеу немесе халықты үрейлендіретін және адамдардың опат болу қаупін тудыратын, айтарлықтай мүліктік зиян келтіретін немесе басқа да ауыр салдарлардың болуына тудыратын басқа да әрекеттер,</p>

			<p>сондай-ақ осы мақсаттарда аталған іс-қимылдарды жасаумен қорқыту (https://ru.wikipedia.org/wiki/Террористический акт).</p> <p>2. Әзербайжан: terrorçuluq hərəkəti</p> <p>3. Қырғыз: терроризм актысы</p> <p>4. Өзбек: terrorism ish</p> <p>5. Түрік: terör eylemi</p> <p>6. Ағылшын: la terreur</p> <p>7. Испан: terror</p> <p>8. Неміс: Terror</p> <p>9. Француз: la terreur</p>
705.	техника закона	заң техникасы	<p>1. Техника - грек. techne - өнер, кәсіп, шеберлік.</p> <p>Заң техникасы – нормативтік құқықтық актілерді ресімдеу тәсілдерінің, талаптары мен қағидаларының жиынтығы (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z980000213).</p> <p>2. Әзербайжан: uskunalar act</p> <p>3. Қырғыз: жабдуулар техникасы</p> <p>4. Өзбек: huquq texnikasi</p> <p>5. Түрік: ekipman yasasi</p> <p>6. Ағылшын: technique of law</p> <p>7. Испан: técnica de la ley</p> <p>8. Неміс: Technik des Rechts</p> <p>9. Француз: technique du droit</p>
706.	техника законотворчества	заң шығару техникасы	<p>1. Техника - грек. techne - өнер, кәсіп, шеберлік</p> <p>Заң шығару техникасы кең мағынасында алғанда нормативтік актілерді талдап жасау ережесін ғана емес, сондай-ақ қалыпты материалдарды ұйымдық-техникалық жағынан дайындаудың нақты күйін, қалыпты актілердің құрылымы мен мазмұнын, бұл актілерді ресми басылымдарға жариялаудың жай-күйін қамтиды (http://www.rusnauka.com/41_PWSN_2014/Pravo/8_183849.doc.htm).</p> <p>2. Әзербайжан: avadanlıq qanunvericilik</p> <p>3. Қырғыз: жабдуулар мыйзам</p> <p>4. Өзбек: uskunalar qonun ijodkorligi</p> <p>5. Түрік: ekipman kanun koyma</p> <p>6. Ағылшын: lawmaking technique</p> <p>7. Испан: técnica de elaboración de leyes</p> <p>8. Неміс: Gesetzgebungstechnik</p>

			9. Француз: <i>technique législative</i>
707.	токсикомания	уытқұмарлық	<p>1. Таксомания – грек. <i>toxikon</i> – у; греч. <i>mania</i> - ессіздік, қуану, құмарлық. Уытқұмарлық – есірткі және психотроптық заттардың әсеріне ұқсас психикалық елірме әсер туғызатын және республикалық заңнамалық актілер мен халықаралық конвенциялардың тізімдеріне енбейтін дәрілік препараттар мен табиғаты әртүрлі дәрілік емес заттарды шектен тыс пайдалану (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>narkomaniya</i> 3. Қырғыз: <i>наркомания ооруулары</i> 4. Өзбек: <i>giyohvandlik</i> 5. Түрік: <i>uyuşturucu bağımlılığı</i> 6. Ағылшын: <i>substance abuse</i> 7. Испан: <i>abuso de sustancias</i> 8. Неміс: <i>Drogenmissbrauch</i> 9. Француз: <i>abus de substance</i></p>
708.	торговая политика	сауда саясаты	<p>1. Политика - көне грек. політикһ- мемлекеттік қызмет. Сауда саясаты – салықтар, жәрдем қаражаттар және импортқа немесе экспортқа арналған тікелей шектеулер арқылы сыртқы сауда көлемін реттеуге бағытталған үкімет саясаты (http://uchebnik.kz/dop/ekonomicheskaya-politika/111-sushnost-vidy-i-instrumenty-torgovoy-politiki/).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>ticarət siyasəti</i> 3. Қырғыз: <i>соода саясаты</i> 4. Өзбек: <i>savdo siyosati</i> 5. Түрік: <i>ticaret politikası</i> 6. Ағылшын: <i>trade policy</i> 7. Испан: <i>política comercial</i> 8. Неміс: <i>Handelspolitik</i> 9. Француз: <i>Politique d'échange</i></p>
709.	торговое представительство	сауда өкілдігі	<p>1. Сауда өкілдігі – мемлекеттің ашылған мемлекетте сыртқы экономикалық қызмет саласында мемлекеттік мүдделерді қамтамасыз ететін, шет елдердегі үкіметтік органы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Торговое_представительство).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>trade mission</i> 3. Қырғыз: <i>соода миссиясы</i> 4. Өзбек: <i>savdo missiyasi</i> 5. Түрік: <i>Ticaret görevi</i></p>

			<p>6. Ағылшын: trade mission 7. Испан: misión de Comercio 8. Неміс: Handelsmission 9. Француз: mission commerciale</p>
710.	trade regime	сауда режимі, сауда режимі	<p>1.Режим - лат. regimen – басқару, бұйрық беру, басшылық. Сауда режимі – бұл ұлттық және әлемдік нарықтық қарым-қатынасын қалыптасытру үшін қолданылатын шаралар жиынтығы (www.keu.kz/.../Лекции%20МЭ%20каз%205%200тақырып%20ХЭ.doc). 2. Әзербайжан: ticarət rejimi 3. Қырғыз: соода режими 4. Өзбек: savdo rejimi 5. Түрік: ticaret rejimi 6. Ағылшын: trade regime 7. Испан: régimen comercial 8. Неміс: Handelsregime 9. Француз: savdo rejimi</p>
711.	торжество правосудия	сот төрелігінің жеңісі, сот әділдігінің жеңісі	<p>1.Сот билігінің заңнамалық және атқарушылық биліктен дербестігі (автономдығы) (http://aqs.su/chto-takoe-pravosudie-chto-takoe-torzhestvo-pravosudija). 2. Әзербайжан: ədalətın təntənəsidir 3. Қырғыз: адилеттиктин орноору 4. Өзбек: adolat g'alaba 5. Түрік: adalet zaferi 6. Ағылшын: triumph of justice 7. Испан: triunfo de la justicia 8. Неміс: Triumph der Gerechtigkeit 9. Француз: triomphe de la justice</p>
712.	трайбализм	трайбализм	<p>1.Трайбализм-лат. tribus – ру, тайпа. (рушылдық) – қоғамдық жікке бөлінушілікті тудыратын этнос ішіндегі ру-тайпалар мен жеке адамдар бойындағы тайпалық, рулық сезім, құбылыс. Трайбализм негізінен билікке таласушылықты, сепаратизмді қоздыратын құбылыс ретінде саяси мәдениеті төмен, демократиялық институттары нашар дамыған елдерге (Азия, Африка елдері, т.б.) тән (https://kk.wikipedia.org/wiki/Трайбализм). 2. Әзербайжан: milliyyətçilik 3. Қырғыз: трайбализм 4. Өзбек: kabilecilik</p>

			<p>5. Түрік: kabilecilik 6. Ағылшын: tribalism 7. Испан: tribalismo 8. Неміс: Tribalismus 9. Француз: tribalisme</p>
713.	трансгранич ное воздействие	трансшекар алық ықпал, трансшека ралық әсер	<p>1. Транс - лат. trans - арқылы Трансшекаралық ықпал дегеніміз жаһандық сипатта ғана емес, қандай да бір тараптың юрисдикциясында болатын аудандарда орын алатын кез келген әсер етуді білдіреді (https://www.consultant.ru/law/ref/ju_dict/word/transgranich_noe_vozdejstvie_na_okruzhayuschuyu_sredu/).</p> <p>2. Әзербайжан: transsərhəd təsirlər 3. Қырғыз: чек ара таасир 4. Өзбек: transchegaraviy ta'sir 5. Түрік: sınır ötesi etkileri 6. Ағылшын: transboundary impact 7. Испан: impacto transfronterizo 8. Неміс: grenzüberschreitende Auswirkungen 9. Француз: impact transfrontière</p>
714.	транснацио нальная компания	трансұлт тық компания	<p>1. Транс - лат. trans – арқылы. Нация - лат. natio – тайпа, халық. Компания - лат. compania – табақтастар. Трансұлттық компания – бірнеше мемлекетте өндірістік бөлімшелері бар компания (корпорация) (https://ru.wikipedia.org/wiki/Транснациональная_компания).</p> <p>2. Әзербайжан: çoxmillətli şirkət 3. Қырғыз: көп улуттуу коом 4. Өзбек: ko'pmillatli kompaniya 5. Түрік: çokuluslu şirket 6. Ағылшын: transnational company 7. Испан: empresa transnacional 8. Неміс: transnationales Unternehmen 9. Француз: société transnationale</p>
715.	транснацио нальная корпорация	трансұлт тық корпорация	<p>1. Транс - лат. trans – арқылы. Нация - лат. natio – тайпа, халық. Корпорация – лат. corporatio – бірлестік. Трансұлттық корпорация – келісілген саясат пен ортақ стратегия жүргізуге мүмкіндік беретін шешімдер қабылдау жүйесіне сәйкес екі немесе одан көп елде жұмыс істейтін бөлімшелері бар, орналасқан еліне, меншік</p>

			<p>нысанына тәуелсіз, жекеше, мемлекеттік немесе аралас кәсіпорын; шетелге тікелей қаржы (инвестиция) салушы фирма (https://kk.wikipedia.org/wiki/Трансұлттық_корпорация).</p> <p>2. Әзербайжан: çoxmillətli korporasiya</p> <p>3. Қырғыз: көп улуттуу корпорация</p> <p>4. Өзбек: ko'p millatli korporatsiya</p> <p>5. Түрік: çok uluslu şirket</p> <p>6. Ағылшын: transnational corporation</p> <p>7. Испан: Corporación transnacional</p> <p>8. Неміс: transnationale Gesellschaft</p> <p>9. Француз: Corporation transnationale</p>
716.	транспортная инфраструктура	көлік инфрақұрылымы	<p>1.Транспорт - лат. transporto – орнын ауыстырамын.</p> <p>Инфраструктура - лат. infra – төмен, structura - құрылыс, орналасу</p> <p>Көлік инфрақұрылымы – инфрақұрылымның бір түрі, тасымалдауды жүзеге асыратын, сонымен қатар олардың орындалу мен қызмет көрсетуін қамтамасыз ететін барлық салалар мен тасымалдау кәсіпорындарының жиынтығы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Транспортная_инфраструктура).</p> <p>2. Әзербайжан: nəqliyyat infrastruktururu</p> <p>3. Қырғыз: транспорттук инфраструктура</p> <p>4. Өзбек: transport infratuzilmasi</p> <p>5. Түрік: ulaştırma altyapısı</p> <p>6. Ағылшын: transport infrastructure</p> <p>7. Испан: Infraestructura de transporte</p> <p>8. Неміс: Verkehrsinfrastruktur</p> <p>9. Француз: Infrastructure de transport</p>
717.	трасологическая экспертиза	трасологиялық сараптама	<p>1.Трасология - фр. trace – із және грек. logos – ілім.</p> <p>Экспертиза - лат. expertus – тәжірибелі, білікті.</p> <p>Трасологиялық сараптама – техника, ғылым, өнер салаларында қажетті және тиісті білімдері бар адам дәлелдемелер алу мақсатында заттай дәлелдемелерге (іздерге) зерттеу жүргізетін іс жүргізу әрекеті (http://www.kriminalist.ru/tras2.shtml).</p> <p>2. Әзербайжан: trasological müayinə</p> <p>3. Қырғыз: трасологиялык экспертиза</p> <p>4. Өзбек: trasological ekspertiza</p> <p>5. Түрік: trasological inceleme</p>

			<p>6. Ағылшын: traceological examination 7. Испан: examen traceológico 8. Неміс: Traceologische Untersuchung 9. Француз: examen traceologique</p>
718.	третейское разбирательст во	аралық сот талқылауы, аралық сотта іс қарау	<p>1. Аралық сотта іс қарау – аралық сотта дауды қарау және аралық соттың шешімін қабылдау процесі («Аралық соттар туралы» 2004 жылғы 28 желтоқсандағы № 22 ҚРЗ 2 - бап). 2. Өзбекбайжан: arbitraj müayinə 3. Қырғыз: арбитраждык экспертиза 4. Өзбек: hakamlik ekspertiza 5. Түрік: tahkim inceleme 6. Ағылшын: arbitration 7. Испан: arbitraje 8. Неміс: Schiedsverfahren 9. Француз: arbitrage</p>
719.	третье лицо	үшінші тарап, үшінші жақ	<p>1. Азаматтық құқықта заңға немесе келісімшартқа байланысты азаматтық құқықтар мен міндеттемелер алуға қабілетті, бірақ міндеттемедегі тарап болып табылмайтын адам; азаматтық іс жүргізу құқығында – қуынымшы мен жауапкер арасындағы материалдық-құқықтық мүдделілігі бар адам (https://ru.wikipedia.org/wiki/Третье_лицо). 2. Өзбекбайжан: üçüncü 3. Қырғыз: үчүнчү тарап 4. Өзбек: uchinchi shaxs 5. Түрік: üçüncü şahıs 6. Ағылшын: third party 7. Испан: tercero 8. Неміс: dritte Seite 9. Француз: tierce personne</p>
720.	триумвират	триумвират	<p>1. Триумвират-лат. tres –үш + vir – күйеу: үш күйеудің одағы – саяси келісім, Римде біздің дәуірімізге дейінгі I ғасырда азаматтық соғыс кезінде мемлекеттік билікті тартып алуға бағытталған, ықпалды саяси қайраткерлер мен қолбасшылар одағы (http://megabook.ru/article/Тримвират). 2. Өзбекбайжан: triumvirate 3. Қырғыз: талаат 4. Өзбек: triumvirlik 5. Түрік: üçlü otorite</p>

			<p>6. Ағылшын: triumvirate 7. Испан: triunvirato 8. Неміс: Triumvirat 9. Француз: triumvirat</p>
721.	трудовой распорядок	еңбек тәртіптемесі	<p>1. Еңбек тәртіптемесі – қызметкерлер мен жұмыс берушінің еңбекті ұйымдастыру жөніндегі қатынастарын реттеу тәртібі (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K070000251_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: əmək cədvəli 3. Қырғыз: эмгек тартиби 4. Өзбек: mehnat jadvali 5. Түрік: emek programı 6. Ағылшын: work schedule 7. Испан: horario de trabajo 8. Неміс: Arbeitsplan 9. Француз: horaire de travail</p>
722.	трудовые конфликты	еңбек жанжалдары, еңбек қақтығыстары	<p>1. Конфликт - лат. conflictus – соғысу, қақтығысу Еңбек қақтығыстары – объектісі еңбек қатынастары және оларды қамтамасыз ету шарттары болып табылатын әлеуметтік дау-жанжалдардың бір түрі (http://sci.house/konfliktologiya/trudovyye-konfliktvyi-puti.html).</p> <p>2. Әзербайжан: əmək mübahisələri 3. Қырғыз: эмгек талаш-тартыштары 4. Өзбек: mehnat nizolar 5. Түрік: iş uyuşmazlıkları 6. Ағылшын: labor conflicts 7. Испан: conflictos laborales 8. Неміс: Arbeitskonflikte 9. Француз: conflits de travail</p>
723.	трудовые обстоятельства	еңбек мән-жайлары, еңбек жағдайлары	<p>1. Еңбек жағдайлары – еңбекке ақы төлеу, нормалау, жұмыс уақыты мен тынығу уақытының режимі жағдайлары, кәсіптерді (лауазымдарды) қоса атқару, қызмет көрсету аймағын ұлғайту, уақытша жұмыста болмаған қызметкердің міндеттерін атқару, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау тәртібі, техникалық, өндірістік-тұрмыстық жағдайлар, сондай-ақ тараптардың келісуі бойынша өзге де еңбек жағдайлары (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: əmək öhdəliklər</p>

			<p>3. Қырғыз: эмгек шарттары</p> <p>4. Өзбек: mehnat sharoitlari</p> <p>5. Түрік: emek yükümlülükleri</p> <p>6. Ағылшын: labor circumstances</p> <p>7. Испан: circunstancias laborales</p> <p>8. Неміс: Arbeitsumstände</p> <p>9. Француз: circonstances de travail</p>
724.	уважение государственного суверенитета	мемлекеттік егемендікті құрметтеу	<p>1. Суверенит - нем. Souveränität, фр. souveraineté – жоғарғы билік, үстемдік, өктемдік.</p> <p>Мемлекеттік егемендікті құрметтеу – мемлекеттің саяси тәуелсіздігін, оның аумақтық тұтастығын, басқа мемлекеттермен тең құқықтылығын, өзінің саяси, әлеуметтік, экономикалық және мәдени жүйесін еркін таңдау және дамыту құқығын мойындау мен құрметтеуден тұратын халықаралық құқықтың жалпы мойындалған қағидаты (https://ru.wikipedia.org/wiki/Уважение).</p> <p>2. Өзбекбайжан: milli suverenliyinə hörmət</p> <p>3. Қырғыз: улуттук эгемендүүлүккө урматтоо</p> <p>4. Өзбек: milliy suverenitetini hurmat</p> <p>5. Түрік: ulusal egemenlik saygı</p> <p>6. Ағылшын: respect for state sovereignty</p> <p>7. Испан: respeto por la soberanía estatal</p> <p>8. Неміс: Achtung der staatlichen Souveränität</p> <p>9. Француз: respect de la souveraineté de l'Etat</p>
725.	увечье	мертігу, кемтарлық	<p>1. Мертігу – тірі организмнің сыртқы түрі мен қызметтеріне залал келтіретін, кейде оны өлімге алып келетін кездейсоқ немесе мақсатқа сай тән зақымынын келтіру әрекеті (https://ru.wikipedia.org/wiki/Увечье).</p> <p>2. Өзбекбайжан: yaralama</p> <p>3. Қырғыз: жабыркатуу</p> <p>4. Өзбек: sunnati</p> <p>5. Түрік: sakatlama</p> <p>6. Ағылшын: mutilation</p> <p>7. Испан: mutilación</p> <p>8. Неміс: Verstümmelung</p> <p>9. Француз: mutilation</p>
726.	увольнение от должности	лауазымнан босату	<p>1. Лауазымнан босату – сот сотталушыны оны қылмыс жасау кезінде атқаратын қызметінде қалдыру мүмкін еместігін таныған жағдайда қолданылатын жаза</p>

			<p>(http://dic.academic.ru/dic.nsf/eng_rus/334175/увольнение)</p> <p>2. Өзөрбайжан: ofis vәzifәdән</p> <p>3. Қырғыз: қызматынан бошотуу</p> <p>4. Өзбек: lavozimidan chetlashtirish</p> <p>5. Түрік: ofis görevden</p> <p>6. Ағылшын: dismissal</p> <p>7. Испан: despido</p> <p>8. Неміс: Entlassung</p> <p>9. Француз: congédiement</p>
727.	уговор	келісім, татуласу, иландыру, көндіру	<p>1.Келісім, татуласу, иландыру, көндіру – 1) иландыру, көндіру, 2) бір нәрсе туралы өзара келісім, бірлесе уағдаласқан шарт (http://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/1063442).</p> <p>2. Өзөрбайжан: müqavilә</p> <p>3. Қырғыз: макулдук</p> <p>4. Өзбек: bitim</p> <p>5. Түрік: anlaşma</p> <p>6. Ағылшын: agreement</p> <p>7. Испан: acuerdo</p> <p>8. Неміс: Zustimmung</p> <p>9. Француз: accord</p>
728.	уголовная социология	қылмыстық әлеуметтану, қылмыстық социология	<p>1.Социология - лат. <i>societas</i> – қоғам + көне грек. <i>λόγος</i> – ғылым</p> <p>Қылмыстың әлеуметтік-психологиялық жақтарын, себептерін және оны алдын алу, болдырмау шараларын зерттейтін социология ғылымының саласы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Қылмыс_социологиясы).</p> <p>2. Өзөрбайжан: cinayәt sosiologiya</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш социологиясы</p> <p>4. Өзбек: jinoy sotsiologiya</p> <p>5. Түрік: ceza sosyolojisi</p> <p>6. Ағылшын: criminal sociology</p> <p>7. Испан: sociología criminal</p> <p>8. Неміс: kriminelle Soziologie</p> <p>9. Француз: sociologie criminelle</p>
729.	уголовная феноменология	қылмыстық феноменология	<p>1.Феномен - грек. <i>phainomenon</i> – болып табылатын; грек. <i>Logos</i> - ілім</p> <p>Қылмыстық феноменология – қылмыстылықтың көріну нысандары туралы ілім, нақты қылмыстар мен криминалды салаларды талдауға арналған криминологияның жеке пәні (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/18979).</p>

			<p>2. Өзербайжан: cınayət fenomenologiya</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш феноменологиясы</p> <p>4. Өзбек: jinoiy fenomenologiya</p> <p>5. Түрік: ceza fenomenoloji</p> <p>6. Ағылшын: criminal phenomenology</p> <p>7. Испан: fenomenología criminal</p> <p>8. Неміс: kriminelle Phänomenologie</p> <p>9. Француз: phénoménologie criminelle</p>
730.	уголовное судопроизвод ство	қылмыстық сот ісін жүргізу	<p>1. Қылмыстық сот ісін жүргізу – уәкілетті адамдардың қылмысты ашумен, тергеумен және істі сотта қараумен байланысты қылмыстық-іс жүргізу заңнамасымен реттелген қызметі, сондай-ақ уәкілетті субъектілер бір-бірімен және қылмыстық іс бойынша іс жүргізуге басқа субъектілермен түсетін құқықтық қатынас жүйесі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Уголовное_судопроизводство)</p> <p>.</p> <p>2. Өзербайжан: cınayət işi</p> <p>3. Қырғыз: қылмыш иши</p> <p>4. Өзбек: jinoiy ish</p> <p>5. Түрік: cezaı soruşturma</p> <p>6. Ағылшын: criminal proceedings</p> <p>7. Испан: procedimientos criminales</p> <p>8. Неміс: Strafverfahren</p> <p>9. Француз: procédure pénale</p>
731.	уголовно- процессуаль ное право	қылмыстық процестік құқық, қылмыстық іс жүргізу құқығы	<p>1. Процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс. Қылмыстық істер бойынша іс жүргізу тәртібін бекітетін және қылмыстық істерді қозғау, тергеу, сотта қарау бойынша анықтау, алдын ала тергеу, прокуратура мен сот үкімінің орындалуы мен іс жүргізу мәселелерін реттейтін құқықтық нормалар жүйесі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Қылмыстық_іс_жүргізу_құқығы_туралы_түсінік_және_оның_қағидалары).</p> <p>2. Өзербайжан: cınayət prosessual</p> <p>3. Қырғыз: жазық жол-жобосу укугу</p> <p>4. Өзбек: jinoiyat-protsessual huquqi</p> <p>5. Түрік: ceza yargılaması</p> <p>6. Ағылшын: criminal procedure law</p> <p>7. Испан: derecho procesal penal</p> <p>8. Неміс: Strafprozessrecht</p> <p>9. Француз: droit de procédure pénale</p>

732.	уголовно-процессуальное правоотношение	қылмыстық процестік құқықтық қатынас, қылмыстық іс жүргізудің құқықтық қатынасы	<p>1.Процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс Қылмыстық іс жүргізумен байланысты қылмыстық сот ісін жүргізудің барлық қатысушылары арасында туындаған, қылмыстық-іс жүргізу құқығы нормалары мен реттелетін, айрықша ерекшеліктері осы құқықтық қатынастардың қатысушысы ретінде мемлекеттік органның (алдын ала тергеу, тергеу, прокуратура, сот) міндетті түрде болуы болып табылатын қатынас (http://www.allpravo.ru/library/doc1897p0/instrum4772/item4783.html).</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət prosessual hüquq münasibətləri</p> <p>3. Қырғыз: жазык жол-укуктук мамилелер</p> <p>4. Өзбек: jinoyat-protsessual huquqiy munosabatlar</p> <p>5. Түрік: ceza yargılaması yasal ilişkiler</p> <p>6. Ағылшын: criminal procedural relationship</p> <p>7. Испан: relación procesal penal</p> <p>8. Неміс: strafrechtliche Verfahrensbeziehung</p> <p>9. Француз: relation de procédure pénale</p>
733.	уголовный процесс	қылмыстық іс жүргізу, қылмыстық процесс	<p>1.Процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс. Қылмыстық процесс – бұл алдын ала тергеу, прокурор, судья және сот органдарының заңмен реттелген қызметі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Қылмыстық_іс_жүргізу_құқығы_туралы_түсінік_және_оның_қағидалары).</p> <p>2. Өзербайжан: cinayət prosessual</p> <p>3. Қырғыз: жазык жол-жобосу</p> <p>4. Өзбек: jinoyat-protsessual</p> <p>5. Түрік: ceza yargılaması</p> <p>6. Ағылшын: criminal process</p> <p>7. Испан: proceso criminal</p> <p>8. Неміс: Strafverfahren</p> <p>9. Француз: procédure pénale</p>
734.	угроза	қорқыту	<p>1.Қорқыту – өлтіремін деп немесе денсаулыққа ауыр зиян келтіремін деп, сол сияқты адамның жеке басына өзге ауыр күш көрсетемін не мүлікті өртеп құртамын деп, жарылыс жасап немесе өзге жалпы қауіпті тәсілмен қорқыту, бұл қорқытудың іске</p>

			асатындығына қауіптенудің жеткілікті негіздерінің бар екендігі (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Әзербайжан: təhlükə 3. Қырғыз: коркунуч 4. Өзбек: tahdid 5. Түрік: tehdit 6. Ағылшын: the threat 7. Испан: la amenaza 8. Неміс: die Drohung 9. Француз: la menace
735.	угроза национальной безопасности	ұлттық қауіпсіздікке төнген қауіп, ұлттық қауіпсіздікке қатер төндіру	1. Ұлттық қауіпсіздікке төнген қауіп – ұлттық мүдделерді жүзеге асыруға кедергі келтіретін, сондай-ақ ұлттық құндылықтар мен өмір салтына қатер туғызатын жағдайлар мен факторлардың жиынтығы. Қауіп көзі шетел мемлекеті (мемлекеттер тобы), тұлғалар тобы, жеке тұлғалар, экономикадағы, экологиядағы, ақпараттық саладағы және т.б. процестер мен құбылыстар болуы мүмкін (http://adilet.zan.kz/rus). 2. Әзербайжан: milli təhlükəsizlik təhdidi 3. Қырғыз: улуттук коопсуздук коркунучу 4. Өзбек: milliy xavfsizlik tahdid 5. Түрік: milli güvenlik tehdidi 6. Ағылшын: threat to national security 7. Испан: amenaza a la seguridad nacional 8. Неміс: Bedrohung der nationalen Sicherheit 9. Француз: menace pour la sécurité nationale
736.	укрывательство	жасырушылық	1. Жасырушылық – жасырушының іс-қимылы, қылмыскерді немесе қылмыс іздерін, ұрланған заттарды және т.б. қасақана жасыру (https://ru.wiktionary.org/wiki/укрывательство). 2. Әзербайжан: sığınacaq 3. Қырғыз: жашыруучулук 4. Өзбек: port 5. Түрік: barınma 6. Ағылшын: harboring 7. Испан: albergando 8. Неміс: beherbergen 9. Француз: héberger
737.	укрывательство преступления	қылмысты жасырушылық	1. Қылмысты жасырушылық-ағыл. concealment (misprision) of a crime; нем. Heilereif, Verbrecher verborgen halten; Begünstigungsstraftat f – қылмыстық құқықта – қылмысты, қылмысты жасаудың құралы мен

			<p>заттары, оның іздерін не болмаса қылмыстық жолмен табылған бұйымдарын қасақана жасыру түрінде көрінетін қоғамдық қауіпті әрекет</p> <p>(https://kk.wikipedia.org/wiki/Қылмысты_жасырушылық).</p> <p>2. Әзербайжан: cınaуət misprision</p> <p>3. Қырғыз: кылмыш жашыруучулук</p> <p>4. Өзбек: jinoyatning misprision</p> <p>5. Түрік: suç misprision</p> <p>6. Ағылшын: concealment of crime</p> <p>7. Испан: ocultación del crimen</p> <p>8. Неміс: Verschleierung von Verbrechen</p> <p>9. Француз: dissimulation du crime</p>
738.	улики поведения	мінез-құлық айғақтары	<p>1. Мінез-құлық айғақтары – күдіктінің (айыпталушының) мінез-құлқын жасалған қылмыспен байланысты ретінде теріс сипаттайтын фактілер туралы деректер</p> <p>(http://criminalistics.academic.ru/1040/Улики_поведения).</p> <p>2. Әзербайжан: sübut aparmaq</p> <p>3. Қырғыз: далилдерди жүргүзүү</p> <p>4. Өзбек: dalillarni o'tkazish</p> <p>5. Түрік: delil yarmak</p> <p>6. Ағылшын: evidence of conduct</p> <p>7. Испан: evidencia de conducta</p> <p>8. Неміс: Verhaltensnachweise</p> <p>9. Француз: preuve de conduite</p>
739.	умственная недостаточность	ақыл-ес кемістігі	<p>1. Диффуздық сипатқа ие бас ми қыртысының органикалық зақымдалуымен шартталған таным іс-әрекетінің тұрақты қайтымсыз бұзылысы</p> <p>(http://www.izden.kz/referattar/psihologiya/683).</p> <p>2. Әзербайжан: əqli çatışmazlığı</p> <p>3. Қырғыз: акыл-жетишсиздик</p> <p>4. Өзбек: aqliy etishmovchilik</p> <p>5. Түрік: zekâ geriliği</p> <p>6. Ағылшын: mental disability</p> <p>7. Испан: Discapacidad mental</p> <p>8. Неміс: Geistige Behinderung</p> <p>9. Француз: maladie mentale</p>
740.	умственное расстройство	ақыл-естің бұзылуы	<p>1. ағыл. disorder, mental; нем. Verwirrung, geistige – жеке тұлғаның әлеуметтік нормалардан ауытқуынан көрінетін бұзылыс</p> <p>(http://dic.academic.ru/dic.nsf/socio/3348/РАССТРОЙСТВО).</p> <p>2. Әзербайжан: ruhi bozukluk</p>

			<p>3. Қырғыз: психикалык бузулуу</p> <p>4. Өзбек: ruhiy buzuqlik</p> <p>5. Түрік: akli dengersizlik</p> <p>6. Ағылшын: mental breakdown</p> <p>7. Испан: colapso mental</p> <p>8. Неміс: Nervenzusammenbruch</p> <p>9. Француз: dépression nerveuse</p>
741.	унаследование	мирасқорлық, мұраға алу	<p>1.Қайтыс болған адамның (мұра берушінің) мүлкінің, құқықтарының және олармен байланысты міндеттемелердің басқа адамдарға (мұрагерлерге) өтуі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Наследование_(право)).</p> <p>2. Әзербайжан: miras</p> <p>3. Қырғыз: тукум куучулук</p> <p>4. Өзбек: meros olish</p> <p>5. Түрік: miras</p> <p>6. Ағылшын: inheritance</p> <p>7. Испан: herencia</p> <p>8. Неміс: Erbe</p> <p>9. Француз: héritage</p>
742.	универсальная юрисдикция	әмбебап юрисдикция	<p>1.Универсальный - лат. universalis – ортақ, жалпы ортақ.</p> <p>Юрисдикция – лат. jurisdictio</p> <p>Әмбебап юрисдикция – индивидтерді қылмыс жасалған жерге немесе айыпталушының немесе жәбірленушінің азаматтығына қатыссыз қылмыстық жауаптылыққа және жазаға тартылуы бойынша мемлекет құзыретін білдіретін эксаумақтық қылмыстық юрисдикция түрлерінің бірі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Универсальная юрисдикция).</p> <p>2. Әзербайжан: universal yurisdiksiya</p> <p>3. Қырғыз: жалпы караштуулугу</p> <p>4. Өзбек: universal yurisdiktsiya</p> <p>5. Түрік: evrensel yargı yetkisi</p> <p>6. Ағылшын: universal jurisdiction</p> <p>7. Испан: jurisdicción universal</p> <p>8. Неміс: universelle Gerichtsbarkeit</p> <p>9. Француз: compétence universelle</p>
743.	универсальные международные договора	әмбебап халықаралық шарттар, әмбебап	<p>1.Универсальный - лат. universalis – ортақ, жалпы ортақ</p> <p>Әмбебап халықаралық шарттар – барлық мемлекеттер қатысатын немесе қатыса алатын және барлық халықаралық ұжымдарға міндетті</p>

		халықара лық келісім- шарттар	нормалары бар шарттар (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf). 2. Әзербайжан: universal beynəlxalq müqavilələr 3. Қырғыз: жалпы эл аралық келишимдер 4. Өзбек: universal xalqaro shartnomalar 5. Түрік: evrensel uluslararası anlaşmalar 6. Ағылшын: universal international agreements 7. Испан: tratados internacionales universales 8. Неміс: universelle internationale Abkommen 9. Француз: traités internationaux universels
744.	упразднение	тарату	1.Тарату 1. 1. Халық арасына жайдыру, жеткізу. 2. Үлестіру, тарқату. 3. экон. Кәсіпорын (мекеме, фирма және т.б.) қызметін тоқтату (ҚС, 1220). 2. Әзербайжан: ləğv 3. Қырғыз: алып салуу 4. Өзбек: bekor 5. Түрік: kaldırılma 6. Ағылшын: abolition 7. Испан: abolición 8. Неміс: Abschaffung 9. Француз: abolition
745.	упущение	кемістік, қателік	1.Кемістік. зат. 1. Кемдік, мүкістік, кемтарлық. 2. Кемшілік, әбестік, қателік (ҚС, 624). 2. Әзербайжан: səhv 3. Қырғыз: аракетсиздик 4. Өзбек: xato 5. Түрік: ihmal 6. Ағылшын: omission 7. Испан: omisión 8. Неміс: Unterlassung 9. Француз: omission
746.	условно- свободные образцы	шартты- еркін үлгілер	1.Шартты-еркін үлгілер – қылмыстық іс қозғаудан кейін қаралатын оқиғамен байланысты қолжазбалар мен қойылған қолдар (түсініктемелер, сауал алу хаттамалары, белгілі бір іс бойынша немесе осы уақытта басқа құжаттарда орындалған шағымдар) (http://анэкс.пф/ekspertiza_pocherka.html). 2. Әзербайжан: şərti-pulsuz nümunələri 3. Қырғыз: шарттуу-акысыз үлгүлөр 4. Өзбек: shartli-bepul namunalari 5. Түрік: koşullu serbest örnekleri 6. Ағылшын: shareware samples

			<p>7. Испан: muestras de shareware 8. Неміс: Shareware-Beispiele 9. Француз: échantillons de shareware</p>
747.	установление групповой принадлежности	топтық тиесілікті анықтау	<p>1.Группа - нем. Gruppe. Топтық тиесілікті анықтау – жеке криминалистік теория, сот-тергеу практикасында объектілердің ұқсастығын белгілеуге және осы негізде оларды класқа, түрге, текке немесе топқа жатқызуға мүмкіндік беретін практикалық іске асыру (http://uchebnikionline.com/pravo/kriminalistika_pitannya_i_vi_dpovid_i_-_kofanov_av/vstanovlennya_grupovoyi_prinalezhnosti_okremiy_metod_nauki_kriminalistiki.htm).</p> <p>2. Өзербайжан: qrup üzvlük yaratmaq 3. Қырғыз: топтун курамын түзүү 4. Өзбек: guruh a'zo barpo 5. Түрік: grup üyeliği kurmak 6. Ағылшын: establishment of group affiliation 7. Испан: establecimiento de afiliación grupal 8. Неміс: Gründung einer Gruppenzugehörigkeit 9. Француз: établissement de l'affiliation à un groupe</p>
748.	устность судопроизводства	ауызша сот ісін жүргізу	<p>1.Ауызша сот ісін жүргізу – соттың қарауына жататын барлық мәселелерді зерттеудің, талқылаудың демократиялық қағидаты, қылмыстық және азаматтық істер бойынша соттың барлық қаулылары ауызша, тікелей сот отырысында жария етіледі (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19067).</p> <p>2. Өзербайжан: ісгаатın orality 3. Қырғыз: өндүрүшүнүн бет 4. Өзбек: protsess orality 5. Түрік: yargılamanın şifahî anlatım 6. Ағылшын: oral proceedings 7. Испан: procedimiento oral 8. Неміс: mündliche Verhandlung 9. Француз: procédure orale</p>
749.	утайка	жасыру	<p>1.Жасыру. 1. Жасырынатын жер, ықтасын, қапас қақпа. 2. Құпия келісім, уағдаластық (http://dic.academic.ru/dic.nsf/ushakov/1071754).</p> <p>2. Өзербайжан: nondisclosure 3. Қырғыз: ачыкка чыгарбоо 4. Өзбек: josuslik va shaxsiy</p>

			<p>5. Түрік: gizlilik</p> <p>6. Ағылшын: concealment</p> <p>7. Испан: ocultación</p> <p>8. Неміс: Verschleierung</p> <p>9. Француз: dissimulation</p>
750.	факультативное обязательство	факультативтік міндеттеме, қосымша міндеттеме	<p>1. Факультатив - лат. facultas - мүмкіндік Борышкерге негізгі орындауды (талапты) міндеттеме талаптарында көзделген басқа (қосымша) орындаумен (талаппен) ауыстыру құқығы берілетін міндеттеме түрі (http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_5142/38b3507354db4c046097d2fd8b202058f0d9efc7/).</p> <p>2. Әзербайжан: isteğe öhdəlik</p> <p>3. Қырғыз: ықтыярдуу милдеттенме</p> <p>4. Өзбек: ixtiyoriy majburiyat</p> <p>5. Түрік: isteğe bağlı yükümlülük</p> <p>6. Ағылшын: optional obligation</p> <p>7. Испан: obligación opcional</p> <p>8. Неміс: optionale Verpflichtung</p> <p>9. Француз: obligation facultative</p>
751.	факультативный протокол	факультативтік хаттама, қосымша хаттама	<p>1. Факультатив - лат. facultas - мүмкіндік Қосымша хаттама – халықаралық құқықта дербес құжат нысанында қол қойылатын көпжақты халықаралық келісімшарттың бір түрі (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19094).</p> <p>2. Әзербайжан: könüllü protokol</p> <p>3. Қырғыз: кошумча протокол</p> <p>4. Өзбек: ixtiyoriy protokol</p> <p>5. Түрік: isteğe bağlı protokol</p> <p>6. Ағылшын: optional protocol</p> <p>7. Испан: protocolo opcional</p> <p>8. Неміс: optionales Protokoll</p> <p>9. Француз: protocole facultatif</p>
752.	физиологический аффект	физиологиялық аффект, физиологиялық жан күйзелісі	<p>1. Физиология – грек. physis – табиғат; грек. logos – сөз Аффект – лат. affectus – құмарлық, жан толқынысы Физиологиялық жан күйзелісі – қылмыстық құқықта адамның қысқамерзімді төтенше күшті эмоционалды қозуын, қорқыныш, ыза, кек, торығу сияқты эмоцияларының қызу көрінуімен сипатталатын ерекше эмоционалды көңіл күйін білдіреді (https://ru.wikipedia.org/wiki/Аффект_(уголовное_право))</p>

			<p>2. Өзбекбайжан: fizioloji təsir</p> <p>3. Қырғыз: физиологиялық таасир</p> <p>4. Өзбек: fiziologik ta'sir</p> <p>5. Түрік: fiziolojik etkiler</p> <p>6. Ағылшын: physiological affect</p> <p>7. Испан: afecto fisiológico</p> <p>8. Неміс: physiologische Auswirkungen</p> <p>9. Француз: effet physiologique</p>
753.	физиология	физиология	<p>1. Физиология-грек. φύσις, physis-табиғат, тек-тамыр және λόγος, logos-ғылым – тірі ағзаның механикалық, физикалық және биохимиялық функциясының ілімі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Физиология).</p> <p>2. Өзбекбайжан: fiziologiya</p> <p>3. Қырғыз: физиология</p> <p>4. Өзбек: fiziologiyasi</p> <p>5. Түрік: fizioloji</p> <p>6. Ағылшын: physiology</p> <p>7. Испан: fisiología</p> <p>8. Неміс: Physiologie</p> <p>9. Француз: physiologie</p>
754.	фиксация доказательств	дәлелдеме лерді бекіту	<p>1. Фиксация - лат. fixus – берік, бекітілген. Дәлелдемелерді бекіту – дәлелдеудің, дәлелдемелерді жинау сияқты сатысының (кезеңінің) элементтерінің бірі (http://kriminalisty.ru/stati/evidence-fix.html).</p> <p>2. Өзбекбайжан: sübut kilid</p> <p>3. Қырғыз: далил кулпу</p> <p>4. Өзбек: dalil qulf</p> <p>5. Түрік: kilidi</p> <p>6. Ағылшын: fixation of evidence</p> <p>7. Испан: fijación de pruebas</p> <p>8. Неміс: Fixierung von Beweismitteln</p> <p>9. Француз: fixation de la preuve</p>
755.	финансирование экстремизма	экстремизм ді қаржыландыру	<p>1. Финанс - франц. finances – ақшалай қаражат. Экстремизм - лат. extremus – шеткі, қиыр, ұшқары. Экстремизмді қаржыландыру – жеке және (немесе) заңды тұлғаларды, жеке және (немесе) заңды тұлғалар бірлестігін экстремистік мақсаттарда, соның ішінде оларға қаржылай қаражат, жылжымайтын мүлік, оқу, полиграфиялық және материалдық-техникалық</p>

			<p>база, телефон, факсимилді және басқа да байланыс түрлерін, ақпараттық қызмет көрсету, сондай-ақ өзге де материалдық-техникалық құралдар беру жолымен қаржыландыру («Экстремизмге қарсы іс-қимыл туралы» 2005 жылғы 18 ақпандағы № 31 ҚРЗ 1-бап).</p> <p>2. Әзербайжан: ekstremizm maliyyələşdirilməsi</p> <p>3. Қырғыз: экстремизм қаржылоо</p> <p>4. Өзбек: ekstremizm moliyalashtirish</p> <p>5. Түрік: aşırılık finansman</p> <p>6. Ағылшын: financing extremism</p> <p>7. Испан: financiación del extremismo</p> <p>8. Неміс: Finanzierung von Extremismus</p> <p>9. Француз: financement de l'extrémisme</p>
756.	финансовая деликтоспособность	қаржылық деликтқабілеттілік	<p>1. Финанс - франц. finances – ақшалай қаражат.</p> <p>Деликт - лат. delictum – теріс қылық, құқық бұзу.</p> <p>Қаржылық деликтқабілеттілік – субъектінің заңдық жауаптылықты мойнына ала білу, мінез-құлық қағидаларын тиісті түрде орындамағаны үшін жауапты болу қабілеті (http://studme.org/35419/pravo/subekty_finansovogo_prava)</p> <p>2. Әзербайжан: maliyyə delictual</p> <p>3. Қырғыз: қаржылық деликт мүмкүнчүлүгү</p> <p>4. Өзбек: moliyaviy qobiliyati huquqbuzarlik</p> <p>5. Түрік: mali delictual</p> <p>6. Ағылшын: financial liability</p> <p>7. Испан: responsabilidad financiera</p> <p>8. Неміс: finanzielle Haftung</p> <p>9. Француз: Responsabilité financière</p>
757.	финансовая правоспособность	қаржылық құқық қабілеттілік	<p>1. Финанс - франц. finances – ақшалай қаражат</p> <p>Қаржылық құқық қабілеттілік – құқықтық қатынастарға қатысушының мемлекеттік және муниципалды түзілімдердің қаржылық қызметтерін жүзеге асырумен байланысты құқықтар иелену және міндеттемелер алу мүмкіндігі (http://studme.org/35419/pravo/subekty_finansovogo_prava)</p> <p>2. Әзербайжан: maliyyə imkanları</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам қаржылық мүмкүнчүлүктөрү</p> <p>4. Өзбек: qonun moliyaviy qobiliyati</p>

			<p>5. Түрік: mali kapasite 6. Ағылшын: financial standing 7. Испан: estado financiero 8. Неміс: finanzielle Lage 9. Француз: situation financière</p>
758.	форма вины	айып нысаны, кінә нысаны	<p>1. Форма - лат. forma – сыртқы түр Кінә нысаны – кінәлі адамның өзі жасаған әрекетке және оның салдарына қатынасын растайтын зияткерлік және еріктік белгілердің заңмен анықталатын үйлесімі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Вина_(уголовное_право)). 2. Әзербайжан: təqsir forma 3. Қырғыз: айып түрүндө 4. Өзбек: aybdorlik shakli 5. Түрік: suçluluk formu 6. Ағылшын: form of guilt 7. Испан: forma de culpa 8. Неміс: Form der Schuld 9. Француз: forme de culpabilité</p>
759.	форма соучастия	бірге қатысу нысаны	<p>1. Форма - лат. forma – сыртқы түр Бірге қатысу нысаны – жасалған әрекетке бірге қатысушылардың байланысын сипаттайтын субъективті-объективті өлшемшарттар негізінде анықталатын, жеке заңдық маңызы бар бірге қатысу түрі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Соучастие_в_преступлении) 2. Әзербайжан: iştirak forması 3. Қырғыз: катышуу түрү 4. Өзбек: ishtirok etish shakli 5. Түрік: katılım formu 6. Ағылшын: form of complicity 7. Испан: forma de complicidad 8. Неміс: Form der Mitschuld 9. Француз: forme de complicité</p>
760.	формальная определённость права	құқықтың формалды айқындығы	<p>1. Форма - лат. forma – сыртқы түр. Құқықтың формалды айқындығы – құқықтың қағидаттары мен ұйғарымдары анықтылықпен сипатталатын, яғни үнемі олардың адресаттарының әрекеттерінің құқықтылық шегіне қатысты белгілі бір нұсқаулардан тұратын және құқықтың қандай да бір дереккөзінде (заңда, нормативтік мазмұнды келісімшартта және т.б.) бекітілетін құқықтың спецификалық сипаттамасы</p>

			<p>(http://elementary.law.academic.ru/419/Формальная определенность права).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hüquqlarının formal müəuуənm</p> <p>3. Қырғыз: укуктарын расмий анықтамасы</p> <p>4. Өзбек: huquqlarini rasmiy ta'rifi</p> <p>5. Түрік: hakların resmi tanımı</p> <p>6. Ағылшын: formal definition of law</p> <p>7. Испан: definición formal de la ley</p> <p>8. Неміс: formale Definition des Rechts</p> <p>9. Француз: définition formelle de la loi</p>
761.	формальная теория доказательств	дәлелдеме лердің формалды теориясы	<p>1.Форма - лат. forma – сыртқы түр. Теория - грек. theoria – қарастыру, зерттеу. Дәлелдемелердің формалды теориясы – соттық іс жүргізуде дәлелдемелерді бағалау нормалары құрылымы нұсқаларының бірі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Формальная теория доказательств).</p> <p>2. Өзөрбайжан: formal sübut nəzəriyyəsi</p> <p>3. Қырғыз: расмий далили теориясы</p> <p>4. Өзбек: formal dalil nazariyasi</p> <p>5. Түрік: biçimsel ispat teorisi</p> <p>6. Ағылшын: formal theory of evidence</p> <p>7. Испан: teoría formal de la evidencia</p> <p>8. Неміс: formale Beweistheorie</p> <p>9. Француз: théorie formelle de la preuve</p>
762.	формарьяж	формарьяж	<p>1.Формарьяж-лат. foris maritagium – некеден тыс – ортағасырлық Францияда сервтер басқа сеньорларға бағынышты адамдармен некеге тұру құқығы үшін төлеген ақшалай баж, қалың мал (https://ru.wikipedia.org/wiki/Формарьяж).</p> <p>2. Өзөрбайжан: merchet</p> <p>3. Қырғыз: формарьяж</p> <p>4. Өзбек: merchet</p> <p>5. Түрік: merchet</p> <p>6. Ағылшын: formarage</p> <p>7. Испан: formador</p> <p>8. Неміс: Formarage</p> <p>9. Француз: formarage</p>
763.	формулирование	тұжырым дау, тиянақтау	<p>1.Форма - лат. forma – сыртқы түр. Тиянақтау. ет. 1. Басталған істі түгел аяқтап бітіру. 2. Айқындалу, анықталу. 3. Тоқтамаға, бір шешімге келу. 4. Расталу (ҚС, 1249).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hazırlanması</p>

			<p>3. Қырғыз: иштеп чыгуу</p> <p>4. Өзбек: formülasyon</p> <p>5. Түрік: formülasyon</p> <p>6. Ағылшын: formulation</p> <p>7. Испан: formulación</p> <p>8. Неміс: Formulierung</p> <p>9. Француз: formulation</p>
764.	формулярный	формулярлық процесс, формулярлық іс жүргізу	<p>1.Формулярлық іс жүргізу-лат. aktiones per formulas; процесс - лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс – рим юстициясында жеке қуынымдар бойынша сот ісін жүргізудің екінші нысаны (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19190).</p> <p>2. Әзербайжан: kodeks prosesі</p> <p>3. Қырғыз: формуляр тартиби</p> <p>4. Өзбек: formular jarayoni</p> <p>5. Түрік: formüler süreç</p> <p>6. Ағылшын: formulary process</p> <p>7. Испан: proceso de formulario</p> <p>8. Неміс: Formulierungsprozess</p> <p>9. Француз: processus de formulaire</p>
765.	фракция	фракция	<p>1.Фракция – лат. frāctio-бөлшектеу, қайта бөлектеу.</p> <p>Фракция – заңда белгіленген тәртіппен тіркелген саяси партияның немесе өзге де қоғамдық бірлестіктің атынан өкілдік ететін депутаттардың ұйымдасқан тобы, ол мәслихатта тиісті саяси партияның немесе өзге де қоғамдық бірлестіктің мүдделерін білдіру мақсатында құрылады. Фракция мәслихаттың кемінде бес депутатын біріктіруге тиіс. Депутаттың тек бір ғана депутаттық фракцияда болуға құқығы бар («ҚР жергілікті мемлекеттік басқару туралы» 2001 жылғы 23 қаңтардағы №148 ҚРЗ 1-бап).</p> <p>2. Әзербайжан: fraksiya</p> <p>3. Қырғыз: бөлчөк</p> <p>4. Өзбек: ulushi</p> <p>5. Түрік: kesir</p> <p>6. Ағылшын: fraction</p> <p>7. Испан: fracció</p> <p>8. Неміс: Fraktion</p> <p>9. Француз: fraction</p>
766.	функция государства	мемлекет функциясы,	<p>1.Функция - лат. functio –орындау, іске асыру; қызметтік міндет.</p>

		мемлекет атқарымы	<p>Мемлекет функциясы – нақтылы тарихи кезеңде, өзінің алдында тұрған нақтылы стратегиялық мақсатқа жетуге арналған, көбірек жалпылама мемлекеттік қызметтің ең маңызды бағыттары (http://lektsii.com/2-38718.html).</p> <p>2. Әзербайжан: dövlət funksiyası</p> <p>3. Қырғыз: мамлекеттик кызмат</p> <p>4. Өзбек: davlat funktsiyasi</p> <p>5. Түрік: devlet fonksiyonu</p> <p>6. Ағылшын: function of the state</p> <p>7. Испан: función del estado</p> <p>8. Неміс: Funktion des Staates</p> <p>9. Француз: fonction de l'Etat</p>
767.	функция права	құқық функциясы, құқық атқарымы	<p>1. Функция - лат. functio – орындау, іске асыру; қызметтік міндет.</p> <p>Құқықтың әлеуметтік міндет ретінде өмір сүру қажеттілігін тудыратын қоғамдық қатынастарға құқықтық ықпалды жүзеге асырудың бағыты (http://bigox.kz/kukyq-funkciyasi/).</p> <p>2. Әзербайжан: sağ funksiyası</p> <p>3. Қырғыз: укук милдети</p> <p>4. Өзбек: huquqlar funktsiyasi</p> <p>5. Түрік: doğru işlevi</p> <p>6. Ағылшын: function of law</p> <p>7. Испан: función de la ley</p> <p>8. Неміс: Funktion des Rechts</p> <p>9. Француз: fonction de la loi</p>
768.	функция социального контроля	әлеуметтік бақылау функциясы	<p>1. Функция - лат. functio – орындау, іске асыру; қызметтік міндет.</p> <p>Социум - лат. socius - жолдас, серіктес</p> <p>Контроль - лат. contra – қарсы</p> <p>Әлеуметтік бақылау функциясы – ынталандыру, көтермелеу, құқықтық емес әрекеттерден алшақ ұстау арқылы субъектілердің мінез-құлқына құқықтың ықпал етуін жүзеге асыру қызметі (http://jurconsult.blogspot.com/2010/09/blog-post_14.html).</p> <p>2. Әзербайжан: sosial nəzarət funksiyası</p> <p>3. Қырғыз: коомдук көзөмөл милдети</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy nazorat funktsiyasi</p> <p>5. Түрік: sosyal kontrol fonksiyonu</p> <p>6. Ағылшын: social control function</p> <p>7. Испан: función de control social</p>

			<p>8. Неміс: soziale Kontrollfunktion</p> <p>9. Француз: fonction de contrôle social</p>
769.	хабеас дата	хабеас дата	<p>1. Хабеас - лат. habeas corpus – сөзбе-сөз: сенің денең болуы керек, мазмұны – тұтқынды сотқа өзің алып кел.</p> <p>Хабеас дата – бірқатар елдердегі (мыс, Бразилия) азаматтардың жеке құқықтары мен міндеттерін қорғаудың маңызды заңи құралдарының бірі (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: habeas data</p> <p>3. Қырғыз: көрүлмөкчү маалыматтар</p> <p>4. Өзбек: habeas ma'lumotlar</p> <p>5. Түрік: habeas veri</p> <p>6. Ағылшын: habeas date</p> <p>7. Испан: habeas fecha</p> <p>8. Неміс: Habeas Datum</p> <p>9. Француз: date d'habeas</p>
770.	хабеас корпус	хабеас корпус	<p>1. Хабеас - лат. habeas corpus сөзбе-сөз: сенің денең болуы керек, мазмұны – тұтқынды сотқа өзің алып кел.</p> <p>Хабеас корпус – мүдделі тұлғалардың бас бостандығынан айыру негіздерін тексеру үшін ұсталғанды немесе тұтқындалғандарды сотқа жеткізу талаптарын қоятын құқығы (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: habeas corpus</p> <p>3. Қырғыз: көрүлмөкчү корпус</p> <p>4. Өзбек: habeas korpus</p> <p>5. Түрік: habeas corpus</p> <p>6. Ағылшын: habeas corpus</p> <p>7. Испан: habeas corpus</p> <p>8. Неміс: Habeas Corpus</p> <p>9. Француз: habeas corpus</p>
771.	характеристика с места работы	жұмыс орнынан мінездеме	<p>1. Характер - грек. характер – ырым, ерекше белгі, таңба.</p> <p>Жұмыс орнынан мінездеме – сот, оқу орны, құқық қорғау органдары және т.б. ұйымдар сұрауы мүмкін өте қажетті құжат (http://sovetnik.consultant.ru/harakteristika/kak_napisat_harakteristiku_s_mesta_zhitelstva_ot_sosedej_obrazec/).</p> <p>2. Әзербайжан: məşğulluq xüsusiyyətləri</p> <p>3. Қырғыз: ишке орноштуруу мүнөздөмөсү</p> <p>4. Өзбек: bandlik xususiyatlari</p>

			<p>5. Түрік: istihdam özellikleri</p> <p>6. Ағылшын: characteristics from the place of work</p> <p>7. Испан: características del lugar de trabajo</p> <p>8. Неміс: Merkmale vom Arbeitsplatz</p> <p>9. Француз: caractéristiques du lieu de travail</p>
772.	хедж	хедж	<p>1. Хедж-ағылшын - hedge – сақтандыру, кепілдік – баға мен пайданы сақтандыру үшін жасалған лездік мәміле (http://dic.academic.ru/dic.nsf/fin_enc/19302).</p> <p>2. Әзербайжан: hedcinq</p> <p>3. Қырғыз: хедж</p> <p>4. Өзбек: hedg</p> <p>5. Түрік: çit</p> <p>6. Ағылшын: hedge</p> <p>7. Испан: cobertura</p> <p>8. Неміс: Hecke</p> <p>9. Француз: haie</p>
773.	хеджер	хеджер	<p>1. Хеджер (ағыл. hedger) – бағаның өзгеру қауіпінен қорғау үшін биржада операциялар жасауды мақсат тұтатын биржалық сауда қатысушының түрі, санаты (https://ru.wikipedia.org/wiki/Хеджер).</p> <p>2. Әзербайжан: hedger</p> <p>3. Қырғыз: хеджер</p> <p>4. Өзбек: hedger</p> <p>5. Түрік: bahçivan</p> <p>6. Ағылшын: hedger</p> <p>7. Испан: coberturista</p> <p>8. Неміс: Hedger</p> <p>9. Француз: haie</p>
774.	холдингообла даущая компания	холдинг иеленуші компания	<p>1. Холдинг – ағыл. holding – иеленуші. Компания - лат. compania – табақтастар. Холдинг иеленуші компания – басқа компаниялардың қызметін бақылау және басқару мақсатында, олардың бақылау акцияларын иелену үшін құрылатын қаржы компаниясының ерекше түрі (http://group-global.org/kk/publication/25053-naryktyk-ekonomikadagy-holdingtik-kompaniyalardyn-zhagdayy).</p> <p>2. Әзербайжан: olan holding</p> <p>3. Қырғыз: холдинг компаниясы бар</p> <p>4. Өзбек: ega bo'lgan xolding kompaniyasi</p> <p>5. Түрік: sahip holding şirketi</p>

			<p>6. Ағылшын: holding company 7. Испан: holding 8. Неміс: Holdinggesellschaft 9. Француз: société d'investissements</p>
775.	хранитель	сақтаушы	<p>1.Сақтаушы – 1. Бәр нәрсені сақтайтын, аялайтын адам. 2. Біреуді біреуден, бір нәрседен қорғайтын адам, оққағар. 3. Музейлерде, кітапханаларда және т.б. қызмет ететін лауазымды тұлғаның атауы (http://tolslovar.ru/h2079.html). 2. Әзербайжан: mühafizəçi 3. Қырғыз: 4. Өзбек: qorovul 5. Түрік: veli 6. Ағылшын: the keeper 7. Испан: el arquero 8. Неміс: der Torwart 9. Француз: le gardien</p>
776.	хронологическая инкорпорация	хронологиялық инкорпорация	<p>1.Хронология - грек. chronos – уақыт, logos – ілім. Инкорпорация - ағыл. incorporation. Хронологиялық инкорпорация – норманың қабылданған уақыттарына сәйкес жүйеге келтіру (https://kz.wikipedia.org/wiki/Инкорпорация_(право)). 2. Әзербайжан: xronoloji təsis 3. Қырғыз: хронологиялық кусадар 4. Өзбек: xronologik birlashtirilgan 5. Түрік: kronolojik birleşme 6. Ағылшын: chronological incorporation 7. Испан: incorporación cronológica 8. Неміс: chronologische Einbeziehung 9. Француз: incorporation chronologique</p>
777.	целенаправленность	мақсаттылық	<p>1.Мақсаттылық – белгілі бір нәтижеге, мақсатқа жетуге бағытталған қызмет сипаттамасы (http://epistemology_of_science.academic.ru/902/целенаправленность). 2. Әзербайжан: əzm 3. Қырғыз: мақсатқа бағытталған 4. Өзбек: aniq maqsadlarni 5. Түрік: amaçlılık 6. Ағылшын: purposefulness 7. Испан: decisión</p>

			<p>8. Неміс: Zielstrebigkeit</p> <p>9. Француз: détermination</p>
778.	целесообразность	нысаналылық	<p>1. Нысаналылық – құбылыстың немесе процестің материалдық немесе идеалды моделі нысана ретінде ұсынылатын белгілі бір (салыстырмалы түрде аяқталған) күйге сәйкес келуі (http://iph.ras.ru/elib/3336.html).</p> <p>2. Әзербайжан: məqsədəuyğunluq</p> <p>3. Қырғыз: максатка шайкештик</p> <p>4. Өзбек: maqsadga muvofiqligi</p> <p>5. Түрік: çıkar</p> <p>6. Ағылшын: expediency</p> <p>7. Испан: conveniencia</p> <p>8. Неміс: Zweckmäßigkeit</p> <p>9. Француз: opportunité</p>
779.	целесообразность законности	заңдылықтың нысаналылығы, заңдылықтың мақсаттылығы	<p>1. Заңдылықтың мақсаттылығы – қоғамның мақсаттары мен міндеттеріне сай келетін, өзі ең қолайлы әрі қатал түрде заң аясынан шықпайтын құқықтық әрекеттер нұсқасын таңдап алудың қажеттілігі (http://studopedia.org/2-35208.html).</p> <p>2. Әзербайжан: qanunun aliliyi uyğunluğu</p> <p>3. Қырғыз: мыйзамдуулук максатка шайкештик</p> <p>4. Өзбек: qonuniylik maqsadga muvofiqligi</p> <p>5. Түрік: hukukun üstünlüğüne uygunluğu</p> <p>6. Ағылшын: expediency of legality</p> <p>7. Испан: conveniencia de la legalidad</p> <p>8. Неміс: Zweckmäßigkeit der Legalität</p> <p>9. Француз: opportunité de légalité</p>
780.	ценз возрастной	жасқа шек қою	<p>1. Ценз – лат. census, censeo – тізбе, санақ жасаймын.</p> <p>Жасқа шек қою – белгілі бір лауазымды, қызмет түрін иеленуге қойылатын жастық шектеу (https://tochka.com/info/glossary/?srch).</p> <p>2. Әзербайжан: səsvərmə yaş</p> <p>3. Қырғыз: добуш жашы</p> <p>4. Өзбек: ovoz berish yoshi</p> <p>5. Түрік: oy kullanma yaşı</p> <p>6. Ағылшын: age qualification</p> <p>7. Испан: calificación de edad</p> <p>8. Неміс: Altersqualifikation</p> <p>9. Француз: qualification d'âge</p>
781.	ценз пола	жынысқа	<p>1. Ценз – лат. census, censeo – тізбе, санақ</p>

		шек қою	<p>жасаймын. Жынысқа шек қою – жыныстық белгісі бойынша белсенді және (немесе) енжар сайлау құқығын заңнамалық шектеу, әйелдерге сайлау құқығынан бас тарту (http://coolidea.ru/dictionary/?dic_tid=17605).</p> <p>2. Өзербайжан: gender tələb 3. Қырғыз: гендердик талап 4. Өзбек: gender talab 5. Түрік: cinsiyet şartı 6. Ағылшын: sex qualification 7. Испан: calificación de sexo 8. Неміс: Geschlechtsqualifikation 9. Француз: qualification sexuelle</p>
782.	цинизм	арсыздық	<p>1. Цинизм - грек. kynismos – киниктер ілімі Арсыздық – қоғамдық мораль нормаларына, мәдени құндылықтарға және сыпайылық туралы түсініктерге ашық, жаратпаушылық және жақтырмаушылық қатынас, жалпы қабылданған адамгершілік нормаларына, басым идеологияның ресми догмаларына теріс, нигилистік қарым-қатынас (https://ru.wikiquote.org/wiki/Цинизм).</p> <p>2. Өзербайжан: abırsızlıq 3. Қырғыз: чыр 4. Өзбек: insofsizlik 5. Түрік: kinizm 6. Ағылшын: cynicism 7. Испан: cinismo 8. Неміс: Zynismus 9. Француз: cynisme</p>
783.	частичная подделка	ішінара қолдан жасау, жартылай қолдан жасау	<p>1. Жартылай қолдан жасау – құжаттарды техникалық-криминалистік зерттеуде құжаттың мазмұнына тазарту, күйдіру, жуу, қосып жазу, қосып басу, парақтарды, суреттерді ауыстыру, қандай да бір фрагменттерді жабыстыру арқылы өзгерістер енгізу ретінде түсініледі (http://pps.kaznu.kz/kz/Main/FileShow/365544/119/446/4082/Даубасова%20Сулушаш%20Шинжрхановна/2015/2).</p> <p>2. Өзербайжан: qismən saxtakarlıq 3. Қырғыз: жарым-жартылай жасалма 4. Өзбек: qisman qalbakilashtirish 5. Түрік: kısmi sahtecilik</p>

			<p>6. Ағылшын: partial forgery 7. Испан: falsificación parcial 8. Неміс: teilweise Fälschung 9. Француз: falsification partielle</p>
784.	частичное вето	ішінара вето	<p>1.Вето - лат. veto – тыйым саламын Ішінара вето – қандай да бір актінің жекелеген бөліктеріне немесе бабына жүктелуі мүмкін вето (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19293). 2. Әзербайжан: qismən veto 3. Қырғыз: жарым-жартылай вето 4. Өзбек: qisman veto 5. Түрік: kısmi veto 6. Ағылшын: partial veto 7. Испан: veto parcial 8. Неміс: teilweises Veto 9. Француз: veto partiel</p>
785.	частная жалоба	жекеше шағым, жеке шағым	<p>1.Жекеше шағым-ағыл. individual appeal / complaint; нем. prozessuale Beschwerde, Rekurs m, Reclitsbelielf m – іс жүргізу құқығында – бірінші сатыдағы соттың ұйғаруына немесе судьяның өз бетімен қабылдаған қаулысына шағым жасау. Мұндай шағым істің маңызы бойынша (мысалы, қылмыстық іс жүргізуде сотталушының кінәлілігі немесе кінәсіздігі туралы) соттың шешіміне емес, соттың әрекетіне немесе әлдебір жекелеген мәселе бойынша шешімге жасалады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Жеке шағым). 2. Әзербайжан: şəxsi şikayət 3. Қырғыз: жекече даттануу 4. Өзбек: xususiy shikoyat 5. Түрік: özel şikayet 6. Ағылшын: private complaint 7. Испан: denuncia privada 8. Неміс: private Beschwerde 9. Француз: plainte privée</p>
786.	частная охранная деятельность	жекеше күзет қызметі, жеке күзет қызметі	<p>1.Жеке күзет қызметі – ішкі істер органдары арнаулы рұқсат (лицензия) берген кәсіпорындардың өздерінің клиенттерінің заңды құқықтары мен мүдделерін қорғау мақсатында жеке және заңды тұлғаларға</p>

			<p>кайтарымды келісімшарттық негізде қызмет көрсетуі https://ru.wikipedia.org/wiki/Частная охранная деятельность).</p> <p>2. Өзербайжан: özəl mühafizə fəaliyyəti 3. Қырғыз: жеке коопсуздук иш-чаралары 4. Өзбек: xususiy xavfsizlik faoliyati 5. Түрік: özel güvenlik faaliyetleri 6. Ағылшын: private security activities 7. Испан: actividades de seguridad privada 8. Неміс: private Sicherheitsaktivitäten 9. Француз: activités de sécurité privée</p>
787.	частная собственность	жекеше меншік, жеке меншік	<p>1. Жеке меншік – жерге, жылжымайтын мүлікке, өндіріс құрал-жабдығына, ақшаға, бағалы қағаздарға, жұмыс күшіне, т.б. активтерге меншіктің негізгі нысандарының бірі; жеке адамның, фирмалардың оларды сатып алу, иелену, бақылау, мұраға қалдыру құқығы (https://kk.wikipedia.org/wiki/Жеке меншік).</p> <p>2. Өзербайжан: xüsusi mülkiyyət 3. Қырғыз: жеке менчик 4. Өзбек: xususiy mulk 5. Түрік: özel mülkiyet 6. Ағылшын: private property 7. Испан: propiedad privada 8. Неміс: Privatbesitz 9. Француз: propriété privée</p>
788.	частное агентство занятости	жұмыспен қамтудың жекеше агенттігі, жеке жұмыспен қамту агенттігі	<p>1. Агент - лат. agens, agentis – әрекет етуші Жеке жұмыспен қамту агенттігі – Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен тіркелген, жұмысқа орналастыруда жәрдем көрсететін кез келген жеке және заңды тұлға (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Өзербайжан: şəxsi məşğulluq agentliyi 3. Қырғыз: жеке ишке орноштуруу агенттик 4. Өзбек: maxsus ish agentligi 5. Түрік: özel istihdam ajansı 6. Ағылшын: private employment agency 7. Испан: agencia de empleo privada 8. Неміс: private Arbeitsagentur 9. Француз: agence d'emploi privée</p>
789.	частное обвинение	жекеше айыптау, жеке	<p>1. Жеке айыптау – адамды қылмыстық жауаптылыққа тарту үшін жеке азаматтар тарапынан сотқа шағым беру арқылы</p>

		айыптау	<p>ҚОЗҒАЛАТЫН іс</p> <p>(https://kk.wikipedia.org/wiki/Жеке_айыптау).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзбекбайжан: хусуси иттиһам 3. Қырғыз: жеке прокуратура 4. Өзбек: хусусиу айблов 5. Түрік: özel kovuşturma 6. Ағылшын: private prosecution 7. Испан: procesamiento privado 8. Неміс: private Strafverfolgung 9. Француз: poursuites privées
790.	частный поверенный	жекеше сенім білдірілген тұлға, жеке сенім білдірілген тұлға	<p>1. Жеке сенім білдірілген тұлға – азаматтық және қылмыстық істер бойынша жеке адвокат (https://ru.wikipedia.org/wiki/Частный_поверенный).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзбекбайжан: şəxsi vəkil 3. Қырғыз: жеке юрист 4. Өзбек: хусусиу адвокат 5. Түрік: özel avukat 6. Ағылшын: private attorney 7. Испан: abogado privado 8. Неміс: Privatanwalt 9. Француз: avocat privé
791.	частный сервитут	жекеше сервитут, жеке сервитут	<p>1. Жеке сервитут-латынша servitus – міндет, міндеттеме, міндеткерлік – жер сервитутының бір түрі. Жеке сервитуттер жер телімі меншік иелері мен сервитутты пайдаланушылар арасындағы келісімшарт негізінде белгіленеді. Жеке сервитуттер міндетті мемлекеттік тіркеуге жатады (https://ru.wikipedia.org/wiki/Частный_сервитут).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзбекбайжан: şəxsi praktiklik 3. Қырғыз: жеке сатты 4. Өзбек: хусусиу қулайлик 5. Түрік: özel irtifak hakkı 6. Ағылшын: private easement 7. Испан: servidumbre privada 8. Неміс: private Erleichterung 9. Француз: servitude privée
792.	честь	ар-намыс, абырой, намыс	<p>1. Абырой, намыс, ізет, ұждан – адамның адалдық, шыншылдық, мейірбандық, ізгілік сияқты сапаларын бағалаумен байланысты кешенді әдеп және әлеуметтік ұғым (https://ru.wikipedia.org/wiki/Честь).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзбекбайжан: şərəf 3. Қырғыз: ардак

			<p>4. Өзбек: sharaf 5. Түрік: onur 6. Ағылшын: honor 7. Испан: honor 8. Неміс: Ehre 9. Француз: honneur</p>
793.	чистосердечное раскаяние	шын жүректен өкіну	<p>1.Шын жүректен өкіну – қылмыстық жауаптылықты жеңілдететін жағдайлардың бірі; сотқа бап санкциялары шеңберінде жазалау шарасын жеңілдетуге мүмкіндік береді (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19337).</p> <p>2. Әзербайжан: səmimi tövbə 3. Қырғыз: чын жүрөктөн өкүнгөнү 4. Өзбек: samimiy tavba 5. Түрік: samimi tövbe 6. Ағылшын: frank remorse 7. Испан: franco remordimiento 8. Неміс: offene Reue 9. Француз: remords francs</p>
794.	членовредительные наказания	дене мүшесін зақымдау жазалары, дене мүшесін зақымдаудың жазалары	<p>1.Дене мүшесін зақымдау жазалары – ежелгі кезеңде және орта ғасырларда талион қағидаты бойынша қолданылған жаза (http://criminalistics.academic.ru/1116/Членовредительные_наказания).</p> <p>2. Әзербайжан: kendini yaralama cəza 3. Қырғыз: мүчө зыянкеч жазасы 4. Өзбек: zararkunanda jazo a'zosi 5. Түрік: self-yaralama ceza 6. Ағылшын: self-injurious punishment 7. Испан: castigo autolesivo 8. Неміс: selbstverletzende Bestrafung 9. Француз: punition d'automutilation</p>
795.	чрезвычайная ситуация	төтенше жағдай	<p>1.Ситуация - лат. situatio – жағдай, жай-күй. Төтенше жағдай – аранаулы заңмен азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын және заңды тұлғалардың құқықтарын шектеуге, сонымен қатар оларға қосымша міндеттерді жүктеуге жол беретін мемлекеттік билік және басқарма органдар қызметінің ерекше тәртібі (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: təcili 3. Қырғыз: өзгөчө кырдаал 4. Өзбек: favqulodda</p>

			<p>5. Түрік: acil durum 6. Ағылшын: emergency 7. Испан: emergencia 8. Неміс: Notfall 9. Француз: urgence</p>
796.	чрезвычайный суд	төтенше сот	<p>1. Төтенше сот – айрықша жағдайда: соғыс, революция, мемлекеттік төңкеріс жағдайында құрылатын ерекше сот органы (http://www.translatos.com/kz/kz-ru/төтенше_сот) 2. Әзербайжан: təcili məhkəmə 3. Қырғыз: өзгөчө сот 4. Өзбек: favqulodda sud 5. Түрік: acil mahkeme 6. Ағылшын: emergency court 7. Испан: tribunal de emergencia 8. Неміс: Notgericht 9. Француз: tribunal d'urgence</p>
797.	чрезмерный	шамадан тыс, шектен тыс	<p>1. Шамадан тыс, шектен тыс – шамадан асып түсетін, күші, шамасы, дәрежесі бойынша өте үлкен, көлемді (https://ru.wiktionary.org/wiki/чрезмерный). 2. Әзербайжан: həddindən artıq 3. Қырғыз: ашыкча 4. Өзбек: ortiqcha 5. Түрік: aşırı 6. Ағылшын: excessive 7. Испан: excesivo 8. Неміс: übermäßig 9. Француз: excessif</p>
798.	шпионаж	шпионаж, шпиондық, тыңшылық	<p>1. Шпионаж-нем. Spion - шпион, spahen – аңду – мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді шетелдік мемлекетке, шетелдік ұйымға немесе олардың өкілдеріне беру, сол сияқты оларға беру мақсатында жинау, ұрлау немесе сақтау, сондай-ақ шетелдік барлаудың тапсырмасы бойынша өзге де мәліметтерді ҚР сыртқы қауіпсіздігі мен егемендігіне зиян келтіре отырып пайдалану үшін беру немесе жинау, егер осы әрекеттерді шетелдік азамат немесе азаматтығы жоқ адам жасаса (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf). 2. Әзербайжан: casusluq 3. Қырғыз: шпионаж</p>

			<p>4. Өзбек: josuslik 5. Түрік: casusluk 6. Ағылшын: espionage 7. Испан: espionaje 8. Неміс: Spionage 9. Француз: espionnage</p>
799.	штатная должность	штаттық лауазым	<p>1. Штат - нем. staat – мемлекет. Штаттық лауазым дегеніміз – нақты міндеттемелерді орындаумен байланысты ұйымдағы (мекемедегі, кәсіпорындағы) қызмет орны (http://moycent.ru/dolzhnost/shtatnaya-dolzhnost/).</p> <p>2. Әзербайжан: müntəzəm təyin 3. Қырғыз: дайыма дайындоо 4. Өзбек: muntazam tayinlash 5. Түрік: düzenli randevu 6. Ағылшын: staff position 7. Испан: posicion del personal 8. Неміс: Mitarbeiterposition 9. Француз: position du personnel</p>
800.	штатный негласный сотрудник	штаттағы жасырын қызметкер	<p>1. Штат - нем. staat – мемлекет Штаттағы жасырын қызметкер – лауазымдық міндеттеріне жедел-іздістіру іс-шараларын астыртын түрде жүргізу кіретін жедел-іздістіру қызметін жүзеге асырушы органның қызметкері (http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z090000187_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: staff qeyri-rəsmi əməkdaşı 3. Қырғыз: штаттық эмес қызматкер 4. Өзбек: xodimlar norasmiy xodimi 5. Түрік: personel gayri resmi çalışan 6. Ағылшын: secret staff member 7. Испан: miembro del personal secreto 8. Неміс: geheimer Mitarbeiter 9. Француз: membre du personnel secret</p>
801.	штрафной изоляциятор	айыппұл дық изоляциятор, айыппұл изоляцияторы	<p>1. Штраф - нем. Strafe – жаза. Изолятор - фр. isolation – бөлшектеу, қарым-қатынастан бөлектеу. Айыппұл изоляторы – ұстау режимін бұзғандарға арналған камералар орналасқан түзеу мекемесінің бөлімшесі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Штрафной_изоляциятор).</p> <p>2. Әзербайжан: cəza hücrəsi 3. Қырғыз: жазалоо камерасы 4. Өзбек: jazo kamerasi</p>

			<p>5. Түрік: ceza hücreсі</p> <p>6. Ағылшын: punishment cell</p> <p>7. Испан: celda de castigo</p> <p>8. Неміс: Strafzelle</p> <p>9. Француз: cellule de punition</p>
802.	эвентуальный вотум	эвентуалдық вотум	<p>1. Эвентуалдық - лат. eventus - жағдай, бір әрекеттің бітуі.</p> <p>Вотум - лат. votum – қалау, ниет, ерік.</p> <p>Эвентуалдық вотум – пропорционалды сайлау жүйесінде дауыс беру нәтижелерін анықтау тәртібі, мұнда белгілі бір үміткерге берілген және сайлау квотасынан асып кететін дауыстар осы партия тізіміндегі басқа үміткердің есебіне жазылады (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19580).</p> <p>2. Әзербайжан: son səs</p> <p>3. Қырғыз: биротоло добуш берүү</p> <p>4. Өзбек: yakuniy ovoz</p> <p>5. Түрік: nihai oylama</p> <p>6. Ағылшын: eventual vote</p> <p>7. Испан: eventual voto</p> <p>8. Неміс: eventuelle Abstimmung</p> <p>9. Француз: vote éventuel</p>
803.	эвентуальный умысел	эвентуалдық қасақаналық, эвентуалдық ой	<p>1. Эвентуалдық - лат. eventus - жағдай, бір әрекеттің бітуі.</p> <p>Қолайлы жағдаяттарда, кейбір жағымды жағдайларда болатын жанама ой (http://arb.ru/b2c/dictionary/eventualnyy-umysel-ot-lat-eventus-sluchay-421873/).</p> <p>2. Әзербайжан: son niyyət</p> <p>3. Қырғыз: биротоло максат</p> <p>4. Өзбек: yakuniy maqsad</p> <p>5. Түрік: nihai amaci</p> <p>6. Ағылшын: eventual intent</p> <p>7. Испан: eventual intento</p> <p>8. Неміс: eventuelle Absicht</p> <p>9. Француз: intention éventuelle</p>
804.	эвтаназия	эвтаназия	<p>1. Эвтаназия-грек тілінен εὖ – жақсы, θάνατος – өлім – әлдебір әрекетпен немесе құралдармен, соның ішінде оның өмірін жасанды ұстап тұрған аспаптың жұмысын тоқтату жолымен, төзгісіз аурумен ауыратын науқастың өлімін тоқтату тәжірибесі.</p> <p>«Эвтаназия» термині қазір әртүрлі мағыналарда</p>

			<p>қолданылады: ауыр азапты бастан кешіріп жатқан адамдардың өлімін тездету; артық, қажеті жоқ адамдардың өмірлерін тоқтату (Мысалы, Т-4 бағдарламасы); өмір мен өлім арасындағы адамдарға көсетілетін қамқорлық, көмек (мысалы, хоспис); адамға өлу мүмкіндігін беру.</p> <p>Сонымен қатар, «эвтаназия» деп кейде зертханалық және кезбе жануарларды қоса алғанда жануарларды ұйықтату саналады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Эвтаназия).</p> <p>2. Әзербайжан: ötenazi</p> <p>3. Қырғыз: эвтаназия</p> <p>4. Өзбек: eytanaziya</p> <p>5. Түрік: ötenazi</p> <p>6. Ағылшын: euthanasia</p> <p>7. Испан: eutanasia</p> <p>8. Неміс: Euthanasie</p> <p>9. Француз: euthanasie</p>
805.	экологическая ответственность	экологиялық жауаптылық, экологиялық жауапкершілік	<p>1. Экология - грек. oikos – үй; logos – ілім. Экологиялық жауапкершілік – мемлекеттің, қоғамның, адамның қоғам алдындағы, қазіргі және кейінгі ұрпақ алдындағы, нақты адам мен табиғат пайдаланушы алдындағы жауаптылығы (http://coolidea.ru/dictionary/?dic_tid=18094).</p> <p>2. Әзербайжан: ekoloji məsuliyyət</p> <p>3. Қырғыз: экологиялық жоопкерчилик</p> <p>4. Өзбек: ekologik javobgarlik</p> <p>5. Түрік: çevresel sorumluluk</p> <p>6. Ағылшын: environmental responsibility</p> <p>7. Испан: responsabilidad ambiental</p> <p>8. Неміс: Umweltverantwortung</p> <p>9. Француз: responsabilité environnementale</p>
806.	экологическая экспертиза	экологиялық сараптама	<p>1. Экология - грек. oikos – үй; logos – ілім. Экспертиза - лат. expertus – тәжірибелі, білікті.</p> <p>Экологиялық сараптама – көзделіп отырған шаруашылық және өзге де қызметтің қоршаған орта сапасының нормативтеріне және экологиялық талаптарға сәйкестігін белгілеу, сондай-ақ осы қызметтің қоршаған ортаға тигізуі мүмкін қолайсыз әсерлерінің және олармен байланысты әлеуметтік салдарлардың алдын алу мақсатында экологиялық сараптама</p>

			<p>объектісін іске асыруға жол берілуін айқындау (\">http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K070000212_#z5).\)</p> <p>2. Өзербайжан: ekoloji ekspertiza</p> <p>3. Қырғыз: экологиялық экспертиза</p> <p>4. Өзбек: ekologik ekspertiza</p> <p>5. Түрік: ekolojik ekspertiz</p> <p>6. Ағылшын: environmental assessment</p> <p>7. Испан: evaluación ambiental</p> <p>8. Неміс: Umweltprüfung</p> <p>9. Француз: Évaluation environnementale</p>
807.	экологические права человека	адамның экологиялық құқықтары	<p>1. Экология - грек. oikos – үй; logos – ілім. Адамның экологиялық құқықтары – адамның өзін қоршаған ортамен, табиғат пен адамзат қоғамының өзара қарым-қатынасымен байланысты конституциялық құқықтарының бір түрі (\">http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_economic_law/18097/ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ).)</p> <p>2. Өзербайжан: environmental human rights</p> <p>3. Қырғыз: экологиялық адам укуқтары</p> <p>4. Өзбек: ekologik inson huquqlari</p> <p>5. Түрік: çevre insan haklari</p> <p>6. Ағылшын: environmental human rights</p> <p>7. Испан: derechos humanos ambientales</p> <p>8. Неміс: Umwelt Menschenrechte</p> <p>9. Француз: droits humains environnementaux</p>
808.	экологические требования	экологиялық талаптар	<p>1. Экология - грек. oikos – үй; logos – ілім. Экологиялық талаптар – табиғатты ұтымды пайдалануға, қоршаған ортаны қорғауға, адамның денсаулығын және гендік қорын қорғауға бағытталған заңнамалық және нормативтік құжаттарда бекітілген міндетті талаптар (\">http://dic.academic.ru/dic.nsf/ecolog/1148/ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ).)</p> <p>2. Өзербайжан: ekoloji tələblər</p> <p>3. Қырғыз: экологиялық талаптар</p> <p>4. Өзбек: ekologik talablar</p> <p>5. Түрік: çevre koşulları</p> <p>6. Ағылшын: environmental requirements</p> <p>7. Испан: Requisitos medioambientales</p> <p>8. Неміс: Umweltanforderungen</p> <p>9. Француз: Exigences environnementales</p>
809.	экологический	экология	1. Экология - грек. oikos – үй; logos – ілім.

	аудит	лық аудит	<p>Аудит - лат. audit – тындайды.</p> <p>Экологиялық аудит – экономикалық субъектілер қызметінен келетін экологиялық тәуекелдің ауқымын айқындау және оларды төмендету, болдырмау мақсатымен олардың қызметінің ұлттық табиғат қорғау заңдарының талаптарына, таңдаулы экологиялық іс-тәжірибеге немесе компанияда қабылданған саясатқа сай келуін тәуелсіз бағалаудың арнаулы рәсімі</p> <p>(https://kk.wikipedia.org/wiki/Экологиялық_аудит).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: ekoloji audit 3. Қырғыз: экологиялық аудит 4. Өзбек: ekologik audit 5. Түрік: çevre denetimi 6. Ағылшын: environmental audit 7. Испан: auditoría ambiental 8. Неміс: Umweltaudit 9. Француз: audit environnemental
810.	экономическая безопасность	экономикалық қауіпсіздік	<p>1. Экономика - грек. οἰκονομος – «үй шаруашылығын жүргізу өнері»</p> <p>Экономикалық қауіпсіздік – ҚР тұрақты дамуы мен экономикалық тәуелсіздігіне қатер төндіретін ішкі және сыртқы жағдайлардан, процестер мен факторлардан оның ұлттық экономикасы қорғалуының жай-күйі («Экономиканың стратегиялық маңызы бар салаларындағы меншіктің мемлекеттік мониторинг туралы» 2003 жылғы 4 қарашадағы № 490 ҚРЗ 1-бап).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: iqtisadi təhlükəsizlik 3. Қырғыз: экономикалық коопсуздук 4. Өзбек: iqtisodiy xavfsizlik 5. Түрік: ekonomik güvenlik 6. Ағылшын: economic security 7. Испан: seguridad economica 8. Неміс: wirtschaftliche Sicherheit 9. Француз: sécurité Economique
811.	экономическая безработица	экономикалық жұмыссыздық	<p>1. Экономика - грек. οἰκονομος – үй шаруашылығын жүргізу өнері.</p> <p>Экономикалық жұмыссыздық – нарық конъюнктурасынан туындайтын жұмыссыздық; - банкроттық туралы заңның әсерінен шығынды өндірістерді жабу;</p>

			<p>- үкіметтің шығынды салалар мен кәсіпорындарға қолдау көрсеткісі келмеуі және т.б. (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: iqtisadi işsizlik</p> <p>3. Қырғыз: экономикалық жұмушсуздук</p> <p>4. Өзбек: iqtisodiy ishsizlik</p> <p>5. Түрік: ekonomik işsizlik</p> <p>6. Ағылшын: economic unemployment</p> <p>7. Испан: desempleo economico</p> <p>8. Неміс: wirtschaftliche Arbeitslosigkeit</p> <p>9. Француз: chômage économique</p>
812.	экономическое стимулирование	экономикалық ынталандыру	<p>1. Экономика - грек. οἰκονομος – үй шаруашылығын жүргізу өнері. Стимул - лат. Stimulus – сөзбе-сөз: малды қайыруға арналған үшкір таяқ. Экономикалық ынталандыру – өндіріске қатысушыларды қоғамдық өнім шығаруға еңбектенуге итермелеу мақсатында материалдық құралдар пайдаланылатын шаралар жүйесі (http://dic.academic.ru/dic.nsf/bse/153237/Экономическое).</p> <p>2. Әзербайжан: iqtisadi həvəsləndirmə</p> <p>3. Қырғыз: экономикалық дем берүү</p> <p>4. Өзбек: iqtisodiy rag'batlantirish</p> <p>5. Түрік: ekonomik teşvik</p> <p>6. Ағылшын: economic incentives</p> <p>7. Испан: incentivos económicos</p> <p>8. Неміс: wirtschaftliche Anreize</p> <p>9. Француз: incitations économiques</p>
813.	экономичность	үнемділік	<p>1. Экономика - грек. οἰκονομος – үй шаруашылығын жүргізу өнері. Үнемділік – тауардың нарықта қолжетімді балама тауарлармен салыстырғандағы өзіндік құны (https://ru.wikipedia.org/wiki/Экономичность).</p> <p>2. Әзербайжан: iqtisadiyyat</p> <p>3. Қырғыз: экономикалық</p> <p>4. Өзбек: iqtisod</p> <p>5. Түрік: ekonomi</p> <p>6. Ағылшын: profitability</p> <p>7. Испан: rentabilidad</p> <p>8. Неміс: Rentabilität</p> <p>9. Француз: rentabilité</p>
814.	экоцид	экоцид	1. Экоцид -грек. οικος – үй және лат. caedo –

			<p>өлтiрeмiн – өсiмдiктер немесе жануарлар дүниесiн жаппай жою, атмосфера, жер немесе су ресурстарын улау, сондай-ақ экологиялық апатты туғызған немесе туғызуы мүмкiн өзге де iс-әрекеттердi жасау – он жылдан он бес жылға дейiнгi мерзiмге бас бостандығынан айыруға жазаланады (https://kk.wikipedia.org/wiki/Экоцид).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзeрбайжан: ecocide 3. Қырғыз: экоцид 4. Өзбек: ecocide 5. Түрiк: ecocide 6. Ағылшын: ecocide 7. Испан: ecocidio 8. Немiс: Ökozid 9. Француз: écocide
815.	экспансия	экспансия	<p>1.Экспансия-лат. expansio – таралу, тарату – монополистік бірлестіктердің, мемлекеттердің, әлеуметтік топтардың экономикалық әдістермен де, басқа әдістермен де (аумақтарды қарулы күшпен басып алу, дипломатиялық қысым жасау т.б.) ықпал ету аясын кеңейтуі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Экспансия).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзeрбайжан: ekspansiya 3. Қырғыз: кеңейүү 4. Өзбек: kengaytirish 5. Түрiк: genişleme 6. Ағылшын: expansion 7. Испан: expansi6n 8. Немiс: Erweiterung 9. Француз: expansion
816.	экспертная гипотеза	сараптама лық гипотеза, сараптама лық жорамал	<p>1.Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті. Гипотеза – көне грек. ὑπόθεσις – болжам. а) белгісіз, анықтауға жататын факті туралы сарапшының белгілі фактілермен сәйкестендірілетін болжалды пайымдауы; ә) сараптамалық зерттеуді жоспарлау кезінде ескерілетін, сарапшының алдын ала, тексеруге жататын қорытындысы (https://ceur.ru/library/words/item105417/).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзeрбайжан: ekspert fərziyuə 3. Қырғыз: эксперттик гипотеза 4. Өзбек: ekspert taxmin

			<p>5. Түрік: uzman hipotez</p> <p>6. Ағылшын: expert hypothesis</p> <p>7. Испан: hipótesis experta</p> <p>8. Неміс: Expertenhypothese</p> <p>9. Француз: hypothèse d'expert</p>
817.	экспертная инициатива	сараптама лық бастама	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті.</p> <p>Инициатива - лат. initium – бастау, бастамасы.</p> <p>Сараптамалық тапсырмада көзделмеген, алайда іс үшін маңызы бар фактілер мен жағдайларды сарапшының өз бетінше анықтауы (http://criminalistics.academic.ru/1156/Экспертная_инициатива).</p> <p>2. Әзербайжан: ekspert təşəbbüs</p> <p>3. Қырғыз: эксперттик демилге</p> <p>4. Өзбек: ekspert tashabbusi</p> <p>5. Түрік: uzman girişim</p> <p>6. Ағылшын: expert initiative</p> <p>7. Испан: iniciativa experta</p> <p>8. Неміс: Experteninitiative</p> <p>9. Француз: initiative d'expert</p>
818.	экспертная система	сараптама лық жүйе	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті</p> <p>Система - көне грек. σύστημα – тұтас, бөліктерден құралған; жалғаным, қосылыс</p> <p>Сараптамалық жүйе – жасанды интеллект әдістері мен пайдаланушы ұсынатын деректер негізінде жағдайды ұқсастыруға, диагноз қоюға, болжам жасауға, шешімді өзгертуге, әрекетті таңдауға, ұсыныс беруге қабілетті білімдерді қамтитын программалық және аппараттық құралдардың жүйесі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Сараптамалық_жүйе).</p> <p>2. Әзербайжан: ekspert sistemi</p> <p>3. Қырғыз: эксперттик системасы</p> <p>4. Өзбек: ekspert tizimi</p> <p>5. Түрік: uzman sistem</p> <p>6. Ағылшын: expert system</p> <p>7. Испан: Experto en Sistemas</p> <p>8. Неміс: Expertensystem</p> <p>9. Француз: système expert</p>
819.	экспертная технология	сараптама лық	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті</p> <p>Технология – көне грек. τέχνη – өнер,</p>

		технология	<p>шеберлік, дағды; λόγος – сөз, ой, мағына, ұғым.</p> <p>Сараптамалық технология – сот-сараптамалық мекемелерде сот сараптамасы өндірісін барынша ұтымды әрі тиімді ұйымдастыру қағидаларының, тәсілдері мен әдістерінің жиынтығы</p> <p>(http://criminalistics.academic.ru/1158/Экспертная_технология).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: ekspert texnologiya 3. Қырғыз: эксперттик технология 4. Өзбек: ekspert texnologiyasi 5. Түрік: uzman teknoloji 6. Ағылшын: expert technology 7. Испан: tecnologia experta 8. Неміс: Expertentechnologie 9. Француз: technologie experte
820.	экспертная эвристика	сараптама лық эвристика	<p>1.Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті</p> <p>Эвристика - грек. heurasko – іздеп табамын, ашамын</p> <p>Сараптамалық эвристика – сараптамалық әдістемелерде сипатталмаған, бірақ нақты сараптамалық зерттеу процесінде сарапшы өз бетінше әзірлейтін стандартты емес сараптамалық тапсырмаларды шешу тәсілдері</p> <p>(http://enc-dic.com/enc_crime/Jevristika-jekspertnaja-144.html).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: ekspert heuristics 3. Қырғыз: ekspert evristikasi 4. Өзбек: ekspert evristikasi 5. Түрік: uzman sezgiselleri 6. Ағылшын: expert heuristic 7. Испан: experto heurístico 8. Неміс: Expertenheuristik 9. Француз: heuristique experte
821.	экспертная этика	сараптама лық әдеп, сараптама әдебі	<p>1.Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті</p> <p>Этика - грек. ethika, ethos - дәстүр, ғұрып, мінез</p> <p>Сараптама әдебі – әдеп ғылымының жалпы моральдың адамгершілік нормаларын және кәсіби сараптамалық қызмет салаларының бәріндегі мінез-құлық қағидаларын зерттейтін бөлімі</p> <p>(http://criminalistics.academic.ru/1182/Этика_экспертная).</p>

			<p>2. Өзөрдбайжан: etika ekspert</p> <p>3. Қыргыз: этика боюнча эксперт</p> <p>4. Өзбек: ekspert etikasi</p> <p>5. Түрік: etik uzmanı</p> <p>6. Ағылшын: expert ethics</p> <p>7. Испан: ética experta</p> <p>8. Неміс: Expertenethik</p> <p>9. Француз: éthique d'expert</p>
822.	экспертное исследование	сараптама лық зерттеу	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті. Сараптамалық зерттеу – сараптамаға ұсынылатын объектілерді зерттеу процесі (http://studopedia.org/10-181665.html).</p> <p>2. Өзөрдбайжан: ekspert tәhsil</p> <p>3. Қыргыз: эксперттик изилдөө</p> <p>4. Өзбек: ekspert o'rganish</p> <p>5. Түрік: uzman çalıřma</p> <p>6. Ағылшын: expert research</p> <p>7. Испан: investigaci3n experta</p> <p>8. Неміс: Expertenforschung</p> <p>9. Француз: recherche d'experts</p>
823.	экспертное оценивание	сараптама лық бағалау	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті. Сараптамалық бағалау – шешім қабылдау мақсатында мамандар пікірлерінің негізінде мәселенің бағасын алу рәсімі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Экспертное_оценивание).</p> <p>2. Өзөрдбайжан: ekspert qiymәtlәndirilmәsi</p> <p>3. Қыргыз: эксперттик баа берүү</p> <p>4. Өзбек: ekspert baholash</p> <p>5. Түрік: uzman deęerlendirme</p> <p>6. Ағылшын: expert assessment</p> <p>7. Испан: evaluaci3n experta</p> <p>8. Неміс: Expertenbewertung</p> <p>9. Француз: expertise</p>
824.	экспертные ошибки	сарапшы лық қателіктер	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті. Сарапшының объективті ақиқат шындыққа сәйкес келмейтін және сараптамалық зерттеудің мақсатын алып келмейтін пайымдауы немесе әрекеті (https://ceur.ru/library/articles/jekspertiza/item100434/).</p> <p>2. Өзөрдбайжан: ekspert sәhv</p> <p>3. Қыргыз: эксперттик ката</p>

			<p>4. Өзбек: ekspert xato</p> <p>5. Түрік: uzman hata</p> <p>6. Ағылшын: expert errors</p> <p>7. Испан: errores de expertos</p> <p>8. Неміс: Expertenfehler</p> <p>9. Француз: erreurs d'experts</p>
825.	экспертоучастие	сараптама лық қатысу	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті Сараптамашының өз бетінше сараптама жүргізуінен, сондай-ақ оның сараптамашылар комиссиясы құрамында жұмыс істеуінен тұратын жүргізілген жүктемесінің шамасы (https://ceur.ru/library/words/item105426/).</p> <p>2. Әзербайжан: iştirak ekspert</p> <p>3. Қырғыз: катышты эксперт</p> <p>4. Өзбек: ishtirok ekspert</p> <p>5. Түрік: katıldığı uzman</p> <p>6. Ағылшын: expert participation</p> <p>7. Испан: participación de expertos</p> <p>8. Неміс: fachliche Teilnahme</p> <p>9. Француз: participation d'experts</p>
826.	экспроприация	экспроприация	<p>1. Экспроприация-лат. ex – -дан/-ден және proprius – меншікті құрайтын – 1) адамның меншігін заңды жолмен, сот үкімі бойынша немесе қоғам пайдасы үшін иеліктен шығару; 2) қоғамдық және жеке құндылықтарды ашықтан-ашық ұрлау (http://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_fwords/403).</p> <p>2. Әзербайжан: müsadirə</p> <p>3. Қырғыз: экспроприация</p> <p>4. Өзбек: ommaviylashtirish</p> <p>5. Түрік: kamulaştırma</p> <p>6. Ағылшын: expropriation</p> <p>7. Испан: expropiación</p> <p>8. Неміс: Enteignung</p> <p>9. Француз: expropriation</p>
827.	экстерриториальность	эксаумақтылық	<p>1. Эксаумақтылық-лат. ex – -дан/-ден, тыс + лат. territorialis – осы аумаққа қатысты – жеке немесе заңды тұлғалардың, мекемелердің немесе жергілікті заңнаманың қолданысынан алынған және мемлекет заңнамасының қолданысына үйлесетін (ішінара немесе толық көлемде) объектілердің мәртебесі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Экстерриториальность).</p> <p>эксаумақтық, экстерриториальные организации</p>

			<p>– бұрынғы аумақтық ұйымдар</p> <p>2. Әзербайжан: xarici ərazilik</p> <p>3. Қырғыз: тышкаркы аймак</p> <p>4. Өзбек: extraterritoriality</p> <p>5. Түрік: bölge dışı olma</p> <p>6. Ағылшын: extraterritoriality</p> <p>7. Испан: extraterritorialidad</p> <p>8. Неміс: Extraterritorialität</p> <p>9. Француз: extraterritorialité</p>
828.	экстрадиционный арест	экстрадициялық қамақ	<p>1. Экстрадиция – лат. ex – бір жерден, сырттан, тыс және traditio – жіберу, беру, сауқат.</p> <p>Экстрадициялық қамақ – қылмыстық жауаптылыққа тарту немесе үкімді орындау үшін іздестіріліп жатқан адамды мемлекетке ұстап беру («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p> <p>2. Әзербайжан: ekstradisiya həbs</p> <p>3. Қырғыз: кармалгандар камакка алуу</p> <p>4. Өзбек: ekstraditsiya hibsga</p> <p>5. Түрік: iade tutuklama</p> <p>6. Ағылшын: extradition arrest</p> <p>7. Испан: arresto por extradición</p> <p>8. Неміс: Auslieferungsverhaftung</p> <p>9. Француз: arrestation d'extradition</p>
829.	эксцесс исполнителя преступления	қылмысты орындаушының эксцесі	<p>1. Эксцесс - лат. excessus – шығу, шығатын есік</p> <p>Қылмысты орындаушының эксцесі – орындаушының қылмыстық әрекетті жасауы, бұл әрекетке басқа бірге қатысушылар қасақана ой-пікір қоспайды (http://www.bibliotekar.ru/ugolovnoe-pravo-8-2/11.htm).</p> <p>2. Әзербайжан: cinayət artıq</p> <p>3. Қырғыз: кылмыш ашыкча</p> <p>4. Өзбек: jinoyatning ortiqcha</p> <p>5. Түрік: suçun fazlalığı</p> <p>6. Ағылшын: excess of the perpetrator</p> <p>7. Испан: exceso del agresor</p> <p>8. Неміс: Überschuss des Täters</p> <p>9. Француз: excès de l'agresseur</p>
830.	электоральная юстиция	электоралдық әділет,	<p>1. Электорат - лат. elector – сайлаушы</p> <p>Юстиция - лат. justitia- әділеттілік,</p>

		сайлаушылық әділет	<p>заңдылық, jus- құқық. Басқаруға құзыретті арнаулы органдардың (атап айтқанда, конституциялық сот төрелігі органдары, сайлау трибуналдары, жалпы юрисдикция соттары, уәкілетті органдар немесе комиссиялар), сайлаулар мен референдумдарды өткізудің дұрыстығына бақылау жасайтын, сайлау дауларын шешетін, сайлау құқықтарын қорғайтын қызметі (Австрия, Болгария, Венгрия, Қазақстан, Молдова, Гана, Намибия, Үндістан, Италия, Словения, Португалия, Франция) (http://dic.academic.ru/dic.nsf/enc_law/2482/ЭЛЕКТОРАЛЬНАЯ).</p> <p>2. Әзербайжан: seçki ədalət 3. Қырғыз: шайлоо адилет 4. Өзбек: saylov adolat 5. Түрік: seçim adalet 6. Ағылшын: electoral justice 7. Испан: justicia electoral 8. Неміс: Wahlrechtigkeit 9. Француз: justice électorale</p>
831.	электрический стул	электр орындық, электрлік орындық	<p>1. Электрон – көне грек. ἤλεκτρον – кәріптас Электрон орындық (ағыл. electric chair) – АҚШ-тың кейбір штаттарында өлім жазасы үкімі жүзеге асырылатын құрылғы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Электрический_стул).</p> <p>2. Әзербайжан: elektrik kürsüsü 3. Қырғыз: электр стул 4. Өзбек: elektr kafedrası 5. Түрік: elektrikli sandalye 6. Ағылшын: electric chair 7. Испан: Silla eléctrica 8. Неміс: Elektrischer Stuhl 9. Француз: chaise électrique</p>
832.	электронные государственные услуги	электрондық мемлекеттік қызметтер	<p>1. Электрон – көне грек. ἤλεκτρον – кәріптас Электрондық мемлекеттік қызметтер – ақпараттық технологияларды пайдаланумен электрондық түрде көрсетілетін мемлекеттік қызметтер (http://adilet.zan.kz/rus/docs/V090005982_/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: e-hökumət xidmətləri 3. Қырғыз: электрондук мамлекеттик кызма 4. Өзбек: e-hukumat xizmatlar</p>

			<p>5. Түрік: e-devlet hizmetleri</p> <p>6. Ағылшын: electronic government services</p> <p>7. Испан: servicios de gobierno electrónico</p> <p>8. Неміс: elektronische Regierungsdienste</p> <p>9. Француз: services gouvernementaux électroniques</p>
833.	эмигранты	көшіп кетушілер	<p>1. Эмиграция - лат. emigro – көшіріп жіберемін.</p> <p>Көшіп кетушілер – ҚР басқа мемлекетке тұрақты немесе уақытша тұру үшін көшіп кеткен азаматтары (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: mühacirət</p> <p>3. Қырғыз: эмигранттор</p> <p>4. Өзбек: mamlakatdan chiqib ketish</p> <p>5. Түрік: göç</p> <p>6. Ағылшын: emigrants</p> <p>7. Испан: emigrantes</p> <p>8. Неміс: Auswanderer</p> <p>9. Француз: émigrants</p>
834.	эмиграция	көшіп кету	<p>1. Эмиграция - лат. emigro – көшіріп жіберемін.</p> <p>Көшіп кету – ҚР азаматтарының басқа мемлекетке тұрақты немесе уақытша тұру үшін кетуі (http://adilet.zan.kz/rus).</p> <p>2. Әзербайжан: mühacirət</p> <p>3. Қырғыз: эмиграция</p> <p>4. Өзбек: mamlakatdan chiqib ketish</p> <p>5. Түрік: göç</p> <p>6. Ағылшын: emigration</p> <p>7. Испан: emigración</p> <p>8. Неміс: Auswanderung</p> <p>9. Француз: émigration</p>
835.	эрудит	эрудит, білімдар	<p>1. Эрудит - лат. eruditio – ғалымдық, білімдарлық</p> <p>Танымы аса қомақты адам (https://ru.wikipedia.org/wiki/Эрудит).</p> <p>2. Әзербайжан: egghead</p> <p>3. Қырғыз: чилистен</p> <p>4. Өзбек: aqlli kishi</p> <p>5. Түрік: aydın</p> <p>6. Ағылшын: polymath</p> <p>7. Испан: erudito</p> <p>8. Неміс: Polymath</p> <p>9. Француз: esprit universel</p>

836.	эрудиция	эрудиция, білімдарлық	<p>1. Эрудиция-лат. eruditia – ғалымдық, таным – мол (алайда терең емес) таным (https://ru.wikipedia.org/wiki/Эрудиция).</p> <p>2. Әзербайжан: mərifət</p> <p>3. Қырғыз: билими</p> <p>4. Өзбек: bilimdonlik</p> <p>5. Түрік: alimlik</p> <p>6. Ағылшын: erudition</p> <p>7. Испан: erudición</p> <p>8. Неміс: Gelehrsamkeit</p> <p>9. Француз: érudition</p>
837.	экспертная профилактика	сараптамалық профилактика	<p>1. Эксперт - лат. expertus – тәжірибелі, білікті.</p> <p>Профилактика - грек. prophylaktikos – сақтаушы, алдын алушы.</p> <p>Сараптамалық профилактика – қылмыстың жасалуына себеп болған жағдайларды анықтау және оларды жою бойынша шаралар әзірлеу бойынша қызмет (https://ceur.ru/library/words/item105420/).</p> <p>2. Әзербайжан: profilaktika ekspert</p> <p>3. Қырғыз: алдын эксперт</p> <p>4. Өзбек: profilaktika ekspert</p> <p>5. Түрік: profilaksi uzmanı</p> <p>6. Ағылшын: expert prevention</p> <p>7. Испан: prevención experta</p> <p>8. Неміс: Expertenprävention</p> <p>9. Француз: prévention experte</p>
838.	этика	этика, әдеп	<p>1. Этика-грек. ἠθικόν, ἦθος – этос, салт, ғұрып – зерттеу пәні мораль және адамгершілік болып табылатын философия пәні (https://ru.wikipedia.org/wiki/Этика).</p> <p>2. Әзербайжан: etika</p> <p>3. Қырғыз: алдын этика</p> <p>4. Өзбек: etika</p> <p>5. Түрік: ahlâk</p> <p>6. Ағылшын: ethics</p> <p>7. Испан: ética</p> <p>8. Неміс: Ethik</p> <p>9. Француз: éthique</p>
839.	этиология преступности	қылмыстылық этиологиясы	<p>1. Этиология – көне грек. αἰτία – себеп + көне грек. λόγος – сөз, ілім.</p> <p>Қылмыс этиологиясы – қылмыстылықтың немесе оның жекелеген түрлерінің туындау</p>

			себептері мен жағдайлары туралы ғылыми түрде негізделген түсініктердің жиынтығы. 2. Әзербайжан: cinayət etiologiyası 3. Қырғыз: кылмыш оорусунун 4. Өзбек: jinoyat sabablari 5. Түрік: suçun nedenleri 6. Ағылшын: etiology of crime 7. Испан: etiología del crimen 8. Неміс: Ätiologie des Verbrechen 9. Француз: étiologie du crime
840.	этническое представительство	этностық өкілдік	1. Этнос - грек. ἔθνος – халық. Этностық өкілдік – депутаттар елдің барлық тұрғындарының емес, өздері тікелей сайланған белгілі бір топтардың мүдделерін білдіретін, билікті ұйымдастыру қағидаты. 2. Әзербайжан: etnik nümayəndəliyi 3. Қырғыз: этникалык өкүлчүлүк 4. Өзбек: etnik vakillik 5. Түрік: etnik temsil 6. Ағылшын: ethnic representation 7. Испан: representaci6n étnica 8. Неміс: ethnische Repräsentation 9. Француз: représentation ethnique
841.	ювенальная юстиция	ювенальды әділет	1. Юстиция - лат. justitia- әділеттік, заңдылық, jus-құқық. Ювенальный - лат. juvenālis – жасөспірім; лат. jūstitia – сот төрелігі. Кәмелетке толмағандардың қылмыстары туралы істерді қарастыратын мемлекеттік органдар жүйесі (https://ru.wikipedia.org/wiki/Юстиция). 2. Әзербайжан: yuvenal ədliyyə 3. Қырғыз: жашы жете электердин иштери боюнча сот адилеттигин 4. Өзбек: yuvenal adliya 5. Түрік: çocuk adaleti 6. Ағылшын: juvenile justice 7. Испан: Justicia juvenil 8. Неміс: Jugendgerichtsbarkeit 9. Француз: justice pour mineurs
842.	юридизация	заңдылау	1. Юридический - лат. jus-құқық. Фактілерге, қатынастарға құқықтық сипат беру; қандай да бір мәселенің, құбылыстың заңды жағын асыра көрсету

			<p>(http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19466).</p> <p>2. Өзөрбайжан: yuridizatsiya</p> <p>3. Қырғыз: юридизация</p> <p>4. Өзбек: yuridizatsiya</p> <p>5. Түрік: yasallaştırma</p> <p>6. Ағылшын: legalization</p> <p>7. Испан: legalización</p> <p>8. Неміс: Legalisierung</p> <p>9. Француз: légalisation</p>
843.	юридическая квалификация	заңи біліктілік, заңдық біліктілік	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Квалификация - лат. qualis – сапасы бойынша жоғары.</p> <p>Белгілі бір оқиғаны құқық бұзушылық ретінде белгілеу және оны белгілі бір заңдық оқиғалар түріне жатқызу (http://lektcii.com/1-87935.html).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hüquqi xüsusiyyət</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык квалификация</p> <p>4. Өзбек: huquqiy malaka</p> <p>5. Түрік: yasal yeterlilik</p> <p>6. Ағылшын: legal qualification</p> <p>7. Испан: calificación legal</p> <p>8. Неміс: juristische Qualifikation</p> <p>9. Француз: qualification juridique</p>
844.	юридическая конфликтология	заңи жанжалтану, заңи конфликтология	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Конфликт - лат. conflictus – соғысу, қақтығысу.</p> <p>Конфликтология және юриспруденция тоғысында қалыптасатын, құқық социологиясы шеңберіндегі зерттеу бағыты (http://helpiks.org/1-34999.html).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hüquqi münaqişəsi</p> <p>3. Қырғыз: укуктук чыр</p> <p>4. Өзбек: huquqiy ixtilof</p> <p>5. Түрік: yasal çatışma</p> <p>6. Ағылшын: legal conflictology</p> <p>7. Испан: conflictología legal</p> <p>8. Неміс: Rechtskonfliktologie</p> <p>9. Француз: conflictologie juridique</p>
845.	юридическая практика	заңи практика, заң іс-тәжірибесі	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Практика - греч. praktikos - іскер, белсенді</p> <p>Заңдық ұйғарымдарды шығаруға, түсіндіруге және іске асыруға бағытталған қызмет (http://www.e-reading.club/chapter.php/97819/68/Zubanova -</p>

			<p>_Shpargalka_po_teorii_gosudarstva_i_prava.html).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hüquq tәcrübәsi</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам практикасы</p> <p>4. Өзбек: qonun amaliyoti</p> <p>5. Түрік: hukuk uygulaması</p> <p>6. Ағылшын: legal practice</p> <p>7. Испан: practica legal</p> <p>8. Неміс: Rechtspraxis</p> <p>9. Француз: pratique légale</p>
846.	юридическая психология	заңи психология, заң психология сы	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Психология - көне грек. ψυχή – рух, жан, сана, мінез; λόγος – ілім.</p> <p>Заң нормаларының жолын қабылдауға қатысушы адамдардың күйін, психикалық үрдістері мен құбылыстарды зерттейтін психология ғылымының бір саласы. Заң психологиясы құқыққа қатысты мәселелерді реттеу және оларды тәжірибе жүзінде қолданудың психологиялық мәселелерін зерттейді</p> <p>(https://kk.wikipedia.org/wiki/Заң_психологиясы).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hüquqi psixologiya</p> <p>3. Қырғыз: укуктук психология</p> <p>4. Өзбек: huquqiy psixologiya</p> <p>5. Түрік: yasal psikoloji</p> <p>6. Ағылшын: legal psychology</p> <p>7. Испан: psicología legal</p> <p>8. Неміс: Rechtspsychologie</p> <p>9. Француз: psychologie juridique</p>
847.	юридическая фикция	заңи фикция, заңдық фикция	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Фикция - лат. fictio – жаңсақ, алыпқашты, қиял.</p> <p>Фактінің ақиқат шындыққа жанаспайтын жорамалдау болып табылатын құқықтық тәсіл</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Юридическая_фикция).</p> <p>2. Өзөрбайжан: hüquqi bәdi</p> <p>3. Қырғыз: укуктук көркөм</p> <p>4. Өзбек: huquqiy fiction</p> <p>5. Түрік: yasal kurgu</p> <p>6. Ағылшын: legal fiction</p> <p>7. Испан: ficción legal</p> <p>8. Неміс: juristische Fiktion</p> <p>9. Француз: fiction juridique</p>
848.	юридическая	заңи әдеп,	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық.</p>

	этика	заң әдебі	<p>Этика - грек. <i>ethika</i>, <i>ethos</i> - дәстүр, ғұрып, мінез.</p> <p>Заңгердің кәсіби әдебі; заң саласы жұмыскерлерінің моральдық-адамгершілік сапаларына қойылатын талаптар туралы, құқық қолдану қызметінің құқықтық мәдениеті туралы ілім</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Юридическая_этика).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi etika</p> <p>3. Қырғыз: укуктук этика</p> <p>4. Өзбек: huquqiy axloq</p> <p>5. Түрік: yasal etik</p> <p>6. Ағылшын: legal ethics</p> <p>7. Испан: ética legal</p> <p>8. Неміс: Rechtsethik</p> <p>9. Француз: éthique juridique</p>
849.	юридические факты	Заңи фактілер	<p>1.Факт - лат. <i>factum</i> - жасалған, іске асырылған</p> <p>Юридический - лат. <i>jus</i>-құқық.</p> <p>Нақты құқықтық қатынастардың туындауы (өзгертулер, тоқтатулар) үшін негіз болып табылатын заңда қарастырылған жағдайлар</p> <p>(https://kk.wikipedia.org/wiki/Заңдық_фактілер).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi faktlar</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык маалымат</p> <p>4. Өзбек: huquqiy faktlar</p> <p>5. Түрік: yasal gerçekler</p> <p>6. Ағылшын: legal facts</p> <p>7. Испан: hechos legales</p> <p>8. Неміс: rechtliche Fakten</p> <p>9. Француз: faits juridiques</p>
850.	юридические гарантии законности	заңдылықтың заңи кепілдіктері	<p>1.Юридический - лат. <i>jus</i>-құқық.</p> <p>Гарантия - франц. <i>garantie</i> – қамтамасыз ету.</p> <p>Қолданыстағы заңнамада бекітілген тәсілдер мен құралдар, сондай-ақ заңдылықты қамтамасыз етуге, оларды қорғау құқықтары мен бостандықтарын кедергісіз жүзеге асыруға тікелей бағытталған оларды қолдану бойынша ұйымдық-құқықтық қызмет.</p> <p>2. Әзербайжан: qanuniliyi hüquqi təminatları</p> <p>3. Қырғыз: мыйзамдуулук укуктук кепилдиктери</p> <p>4. Өзбек: qonuniylik huquqiy kafolatlar</p>

			<p>5. Түрік: yasallık yasal garantiler</p> <p>6. Ағылшын: legal guarantees of legality</p> <p>7. Испан: garantías legales de legalidad</p> <p>8. Неміс: rechtliche Garantien der Rechtmäßigkeit</p> <p>9. Француз: garanties légales de légalité</p>
851.	юридические действия	заңи әрекеттер, заңды әрекет	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Сенім білдіруші үшін белгілі бір заңдық салдарларға – азаматтық құқықтар мен міндеттемелердің туындауына, өзгеруіне немесе тоқтатылуына алып келетін кез келген іс-қимыл (http://www.ngpedia.ru/id661616p1.html).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi tədbirlər</p> <p>3. Қырғыз: укуктук иш-аракеттер</p> <p>4. Өзбек: huquqiy harakatlar</p> <p>5. Түрік: yasal işlemler</p> <p>6. Ағылшын: legal guarantees of legality</p> <p>7. Испан: garantías legales de legalidad</p> <p>8. Неміс: rechtliche Garantien der Rechtmäßigkeit</p> <p>9. Француз: garanties légales de légalité</p>
852.	юридическая конструкция	заңи конструкция, заң конструкциясы	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Конструкция - лат. constructio - құрастыру, ғимарат тұрғызу, салу. Тиісті адамдардың құқықтарының, міндеттерінің және жауакершілік нысандарының ішкі бірлігімен сипатталатын, құқықтық материалдың құрылымдық орналасуы (http://dic.academic.ru/dic.nsf/lower/19474).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi strukturu</p> <p>3. Қырғыз: укук структурасы</p> <p>4. Өзбек: huquqiy tuzilishi</p> <p>5. Түрік: yasal yapı</p> <p>6. Ағылшын: legal structure</p> <p>7. Испан: estructura legal</p> <p>8. Неміс: Rechtsstruktur</p> <p>9. Француз: structure légale</p>
853.	юридические предпосылки	заңи алғышарттар	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Құқық нормасынан, құқықтық субъектіліктен, заңдық фактіден тұрады (http://www.grandars.ru/college/pravovedenie/yuridicheskie-fakty.html).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi background</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык маалымат</p> <p>4. Өзбек: huquqiy fon</p>

			<p>5. Түрік: yasal arka plan</p> <p>6. Ағылшын: legal prerequisites</p> <p>7. Испан: prerrequisitos legales</p> <p>8. Неміс: rechtliche Voraussetzungen</p> <p>9. Француз: prérequis juridiques</p>
854.	юридические представители ребенка	баланың заңды өкілдері	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Баланың заңды өкілдері – ата-аналар, асырап алушылар, қорғаншылар, қамқоршылар, патронат тәрбиешілер, қорғаншы және қамқоршы органдары, жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығынсыз қалған балаларға арналған мекемелер, қамқорлық, білім беру, тәрбиелеу, баланың құқықтарын қорғау мен мүдделерін жүзеге асыратын интернат мекемелері (http://www.c-k-a.kz/admin/uploaded/files/Termin%20slov.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: uşaq qanuni nümayəndələri</p> <p>3. Қырғыз: баланын мыйзамдуу өкүлдөрү</p> <p>4. Өзбек: bolaning qonuniy vakillari</p> <p>5. Түрік: çocuğun yasal temsilcisi</p> <p>6. Ағылшын: legal representatives of the child</p> <p>7. Испан: representantes legales del niño</p> <p>8. Неміс: gesetzliche Vertreter des Kindes</p> <p>9. Француз: représentants légaux de l'enfant</p>
855.	юридический форс-мажор	заңи форс-мажор, заңды форс-мажор	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Форс-мажор – лат. Vis maior фр. force majeure – жоғары күш. Туындауына және оның салдарына ешкім жауапты болмайтын жазатайым жағдай; нәтижесі келісімшарт талаптарының орындалмауы болып табылатын төменше және бұлтартпас жағдайлар (http://yuridicheskaya-encyclopediya.academic.ru/13049).</p> <p>2. Әзербайжан: legal fors-major</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык күч-мажор</p> <p>4. Өзбек: huquqiy taraf sabab</p> <p>5. Түрік: yasal mücbir sebep</p> <p>6. Ағылшын: legally th force majeure</p> <p>7. Испан: legalmente fuerza mayor</p> <p>8. Неміс: rechtlich höhere Gewalt</p> <p>9. Француз: légalement</p>

			e force majeure
856.	юридический язык	заңи тіл	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Заңи тіл – құқықтың ұғымдық мазмұнын берудің және рәсімдеудің грамматикалық, логикалық және басқа да тәсілдерінің жиынтығы (http://diplomba.ru/work/123534).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi dil 3. Қырғыз: юридикалык тил 4. Өзбек: huquqiy til 5. Түрік: yasal dil 6. Ағылшын: legal language 7. Испан: lenguaje legal 8. Неміс: Rechtssprache 9. Француз: langage juridique</p>
857.	юристконсультант	заңи консультант заң кеңесшісі	<p>1.Юридический - лат. jus-құқық. Заң кеңесшісі (лат. juris-consultus) – кәсіпорын, мекеме, ұйымның құқықтық қызметінің қызметкері. Заң кеңесшісіне әкімшілік (өзінің құзыреті шегінде) шығаратын бұйрықтар мен өкімдердің заңдылығына бақылау жасау, шарттарды жасауға қатысу, әкімшілік пен қызметкерлерді ағымдағы заңнамалар туралы ақпараттандыру және құқықтық көмек көрсету; соттар мен төрелік соттарда аталмыш ұйым не талапкер, не жауапкер сапасында қатысатын істерді жүргізу жүктеледі (https://kk.wikipedia.org/wiki/Заң_кеңесшісі).</p> <p>2. Әзербайжан: məsləhət 3. Қырғыз: юридикалык акыл 4. Өзбек: yurisdiktsiya maslahat 5. Түрік: avukat 6. Ағылшын: legal advisor 7. Испан: consejero legal 8. Неміс: Rechtsberater 9. Француз: conseiller juridique</p>
858.	экономическая преступность	экономикалық қылмыстылық	<p>1.Экономика - грек. οἰκοσμοσ — үй шаруашылығын жүргізу өнері. Криминологияда: қылмыскерліктің бір түрі; өндіріс, тауарлар мен қызметтерді бөлу (қайта бөлу) бойынша қоғамдық қатынастарға тікелей қол сұғушылық болып саналатын, белгілі бір аумақта белгілі бір кезең ішінде жасалған қылмыстар жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: crime iqtisadi</p>

			<p>3. Қырғыз: экономикалық кылмыш</p> <p>4. Өзбек: crime economic</p> <p>5. Түрік: suç ekonomisi</p> <p>6. Ағылшын: economic crime</p> <p>7. Испан: crimen económico</p> <p>8. Неміс: Wirtschaftskriminalität</p> <p>9. Француз: crime économique</p>
859.	эксперимент следственный	тергеу эксперименті	<p>1. Эксперимент - лат. experimentum - сынама, тәжірибе.</p> <p>Тергелетін оқиғаның жай-күйіне барынша жуықтатылған жағдайларда тәжірибе мен сынақ жүргізу арқылы алынған істегі нақты деректерді тексеруге негізделетін тергеу іс-қимылы.</p> <p>2. Әзербайжан: təcrübə təcrübəsi</p> <p>3. Қырғыз: тергөө эксперименти</p> <p>4. Өзбек: tajriba tajribasi</p> <p>5. Түрік: deneysel deney</p> <p>6. Ағылшын: investigative experiment</p> <p>7. Испан: experimento de investigación</p> <p>8. Неміс: Untersuchungsexperiment</p> <p>9. Француз: expérience d'investigation</p>
860.	юридический прецедент	заң прецеденті	<p>1. Прецедент – лат. praecedens – алдыңғы. Юридический – лат. jus – құқық, заңды.</p> <p>Нақты іс бойынша қабылданған және кейінде осыған ұқсас істерді шешуде қолданылуы міндетті болатын сот немесе басқа қайсыбір мемлекеттік органның шешімі (Ұлыбритания, АҚШ, Австралия).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi precedent</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык прецедент</p> <p>4. Өзбек: qonuniy precedent</p> <p>5. Түрік: yasal emsal</p> <p>6. Ағылшын: legal precedent</p> <p>7. Испан: precedente legal</p> <p>8. Неміс: Präzedenzfall</p> <p>9. Француз: précédent juridique</p>
861.	юридическое право	заңи құқық	<p>1. Юридический – лат. jus-құқық.</p> <p>Белгілі бір нақты құқықтық қатынас қатысушысының – осы құқық иесінің заңмен анықталған мүмкін болатын әрекет ету шарасы.</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq yasasi</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык укук</p> <p>4. Өзбек: hukuk huquqi</p>

			<p>5. Түрік: yasal yasa</p> <p>6. Ағылшын: legal law</p> <p>7. Испан: ley legal</p> <p>8. Неміс: Rechtsrecht</p> <p>9. Француз: loi légale</p>
862.	юс когенс	юс когенс	<p>1. Юс когенс (лат. <i>jus cogens</i>) – халықаралық құқықта мемлекет тіпті өзара келісім бойынша да жоққа шығара алмайтын императивті нормалар; мемлекеттер арасындағы мұндай нормаларға қайшы келісімнің заңдық күші болмайды (http://crimeallawyers.com/node/1914).</p> <p>2. Әзербайжан: jus kogens</p> <p>3. Қырғыз: юс когенс</p> <p>4. Өзбек: jus kogens</p> <p>5. Түрік: jus kogens</p> <p>6. Ағылшын: yus kogens</p> <p>7. Испан: yus kogens</p> <p>8. Неміс: yus kogens</p> <p>9. Француз: yus kogens</p>
863.	явка повинной	с кінәсін мойындап келу	<p>1. Кінәсін мойындап келу – қылмыс жасаған адамның алдын ала тергеу органына, тергеушіге, прокурорға немесе сотқа (судьяға) қылмыс жасағаны туралы мәлімдемесімен және айыпталушы немесе күдікті ретінде тартылуына дейін сот төрелігінің қолына өзін беру ниетімен ерікті түрде жеке жүгінуі (келуі) (https://ru.wikipedia.org/wiki/Явка_с_повинной).</p> <p>2. Әзербайжан: könüllü təslim</p> <p>3. Қырғыз: өз ыктыяры менен багынып берүү</p> <p>4. Өзбек: ixtiyoriy taslim</p> <p>5. Түрік: gönüllü teslim</p> <p>6. Ағылшын: confession</p> <p>7. Испан: confesión</p> <p>8. Неміс: Bekenntnis</p> <p>9. Француз: confession</p>
864.	язык закона	заң тілі	<p>1. Заң тілі (нормативті-құқықтық актілер тілі) – заңның немесе басқа да нормативтік-құқықтық актінің мәтінін қалыптастыратын лексикалық, синтаксистік және стилистикалық құралдар жиынтығы (https://ru.wikipedia.org/wiki/Язык_закона).</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq dil</p> <p>3. Қырғыз: мыйзам тили</p> <p>4. Өзбек: qonun tili</p> <p>5. Түрік: hukukun dili</p>

			<p>6. Ағылшын: language of law 7. Испан: lenguaje de la ley 8. Неміс: Rechtssprache 9. Француз: langage de la loi</p>
865.			
866.	валютный коридор	валюталық дәліз	<p>1.Валюта – итал. valuta.</p> <p>Коридор – лат.- <u>currere</u> – жүгіру, қашу. Орталық банктің валютаны сатып алу және сатуы арқылы оны реттеу тәсілі ретінде белгіленетін валюта бағамының ауытқу шегі.</p> <p>Валюта I. Зат есім. 1. Белгілі бір мемлекетте қабылданған ақша өлшемі (теңге, сом, доллар, рупий, т.б.). 2. Шет мемлекеттердің ақша белгісі, сонымен қатар несие беру, өтеу құжаттарының (вексель, чек, банкнот) мемлекетаралық есебін ажыратуға қолданатын шетелдік валюта, ұлттық есеп бөлшегі және төлем құралы. 3. қ а р ж ы т е р м и н і. Тауарлар құнының шамасын өлшеу үшін пайдаланылатын ақша өлшемі. Осы ғасырдың басында жалпыға бірдей балама ретінде алтын, күміс және оның қоспалары қолданылса, қазіргі кезде в а л ю т а р е т і н д е қағаз ақша қолданылып жүр («Егемен Қазақстан»). В а л ю т а қолдану тәртібіне байланысты еркін айырбасталатын және айырбасталмайтын, тұйық валюталар болып бөлінеді (Нарықтық экономика сөздігі). (<i>kitap.kz</i>)</p> <p>Коридор I. Зат есім. 1. Дәліз (кеңсе, пәтер бөлмелерінің арасын қосатын ұзынша бөлме). Баспалдақтан өтсең, к о р и д о р: онда да қоңырсып жатқан мүлік, шаң-топырақ боп, тақтайға аунап, ойнап жатқан балалар (Б.Майлин, Азамат Азаматыч). Мен оның көзіне түспей, коридордың екінші басына кеттім де к о р и д о р д ы ң бұрылма бұрышына тасаланып тұрып, алыстан бақыладым (Ғ.Мүсірепов, Кездеспей кеткен бір бейне). Үйге кірсем, үзіліс жаңа ғана жарияланып, к о р и д о р ғ а шыққан жұрт гу-гу етеді (С.Мұқанов, Өмір мектебі). (<i>kitap.kz</i>)</p>

Дәліз I. Зат есім. 1. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Босаға..Қандай ерлер туған жоқ жер жүзінде, Ұстаздың нәтижесі – шәкіртінде. Күң қыздар мұңайып бір жыр жырлаған, Айт күні пайғамбардың д ә л і з і н д е. Күншілдік осыменен болсын тамам, Иншалла, қарсы келмес ешкім оған. Жарияны жарату – бұған дәлел, Жасаған әуел баста соны ойлаған (Ақмолла, Шығармалары). 2. [иран.] Үйдің кіре беріс бөлмесі, ауыз үй, сенек..Біреуден жасырынғандай Толқын екі бөлменің ортасындағы қара көлеңке д ә л і з д е, құлпы бар есікке сүйеніп тұрды да қойды (Ө. Қанахин, Жас дәурен). Есік сықырлап д ә л і з г е кірдім, ауызғы бөлмеде тірі жан жоқ (З. Шашкин, Өмір тынысы). 3. Мекеме, ғимараттарындағы ұзын, ортақ, кіреберіс бөлме..Сол екі арада оқудың басталатынын жариялап, мектеп д ә л і з і н е н қоңырау соғылды (С. Омаров, Күншуақ). Арада он бес минуттай өткенде д ә л і з д е жүріс-тұрыс молайып, біреулердің келе жатқан сыңайы байқалды (Қ.Жұмаділов, Соңғы көш). (*kitap.kz*)

2. Әзербайжан: valyuta dəhlizi

3. Қырғыз: валюта коридору

4. Өзбек: valyuta yo'lak

5. Түрік: para koridoru

6. Ағылшын: currency corridor

7. Испан: corredor de la divisa

8. Неміс: Währung Korridor

9. Француз: couloir monétaire

10. Бекітілген нұсқасы: *коридор – дәліз* (2015 жылғы 14 желтоқсан); *валюта – валюта*

11. Сөздіктердегі аудармалары: *коридор – дәліз* (іс жүргізу); *экологический коридор – экологиялық коридор* (заңтану); *валютный коридор – валюталық дәліз* (экономика)

12. Заңнамадағы қолданысы: *коридор – дәліз; валютный – валюталық*

			<p>13. «Валюта» сөзі орыс тіліне италян тілінен («<i>valuta</i>»), ал «коридор» сөзі латын тілінен («<i>currere</i>» – «жүгіру», «қашу») енген. Бұл екі сөздің бекітілген терминдер сөздігіндегі баламаларын, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармаларын негізге ала отырып, орыс тіліндегі «валютный коридор» сөз тіркесін қазақ тіліне «валюталық дәліз» сөз тіркесімен аударуды құптаймыз.</p>
867.	опцион	опцион	<p>1. Опцион – лат. «<i>optio</i>» – «таңдау», «қалау», «тілеу».</p> <p>Опцион – 1) келісімшарт, шарт, келісім, мәміле тараптарының бірі қайсыбір параметр немесе параметрлер бойынша беретін таңдау құқығы. 2) болашақта акцияларды акционерлік қоғамдар өздерінің басқарушыларына оларды компания жұмысының тиімділігін арттыруға ынталандыру мақсатымен беретін тіркелген бағамен сатып алу құқығы. 3) қайсыбір активті сатып алу-сатудың (жеткізудің) шарт-келісімшартпен, соның ішінде қаржылық шарт-келісімшартпен ресімделген мәмілесі, болашақта (тараптар уағдаласқан мерзімде) шарт жасасу туралы алдын ала келісім; иесіне бағалы қағазды сатып алу немесе сату құқығын беретін құжат.</p> <p>Опцион I. Зат есім. 1. [лат. <i>optio</i> – таңдау, тілек, қалау]. э к о н о м и к а л ы қ. Иесіне келешекте қайсыбір активтерді тиянақталған бағамен (орындалған бағамен) сатып алу (опцион колл) немесе сату (опцион пут) құқығын беретін бағалы қағаз (Қазақстан Ұлттық Энциклопедиясы). Шын мәнінде о п ц и о н мерзімді міндеттеме болып табылады. О п ц и о н сатушы уағдаласылған активтерді тиянақталған бағамен сатуға немесе сатып алуға (опционның түріне қарай) міндеттенеді; сатып алушы сатып алынған құқықты актив құнының өзгеруіне қарай өткізу керек пе, жоқ па деген мәселені шешеді (Қазақстан Ұлттық Энциклопедиясы). Қазіргі кезде о п ц и о н д ы қ келісімшарттар тек бағалы қағаздарға (акциялар мен облигацияларға) ғана емес,</p>

сонымен бірге түрлі тауарларға да (алтын, күміс, мал, жүгері, қант, бидай, соя т.б.), шетелдік валютаға да, тіпті қор индекстеріне де жасалады (Қазақстан Ұлттық Энциклопедиясы). 2. Мерзімді биржа бағасында қамтылатын шарт..О п ц и о н бойынша бірін-бірі теріске шығаратын немесе бастапқы шарттарды өзгертетін жекелеген мәміле шарттарының бірін таңдау құқығы беріледі (Қазақстан Ұлттық Энциклопедиясы). О п ц и о н баламалы міндеттемені (екі немесе бірнеше міндеттеменің бірін) орындау тәсілін (әдетте, борышқордың) таңдау мүмкіндігі; болашақта (тараптар уағдаласқан мерзімде) шарт жасасу туралы алдын ала келісім; иесіне бағалы қағазды сатып алу немесе сату құқығын беретін құжат; теңіз тасымалы шартындағы кеме жалдаушының жүк түсірілетін немесе тиелетін портты таңдау құқығы көзделетін жағдай (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). «О п ц и о н» термині бір мемлекет авторларының шығармаларын екінші мемлекетте басып шығару туралы шарт жасасу кезіндегі авторлық құқықта да қолданылады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). (*kitap.kz*)

2. Әзербайжан: seçimi

3. Қырғыз: опцион

4. Өзбек: variant

5. Түрік: seçenek

6. Ағылшын: option

7. Испан: opción

8. Неміс: Option

9. Француз: option

10. Бекітілген нұсқасы: –

11. Сөздіктердегі аудармалары: *опцион* – *опцион* (іс жүргізу; заңтану; экономика)

12. Заңнамадағы қолданысы: *опцион* – *опцион*

			<p>13. «Опцион» сөзі орыс тіліне латын тілінен («ortio» – «тандау», «қалау», «тілеу») енген. Салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармаларын негізге ала отырып, «опцион» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «опцион» сөзін қолданған дұрыс.</p>
868.	аффилированное лицо	үлестес тұлға	<p>1. Аффилировать – орта ғасыр. лат. affiliatus, affiliare – бала асырап алу, ad- + filius- ұл.</p> <p>Тікелей және (немесе) жанама түрде шешімдерді айқындауға және (немесе) әрқайсысы (тұлғалардың бірі) қабылдайтын шешімге, оның ішінде жасалған мәмілеге орай ықпал етуге мүмкіндігі бар (өздеріне берілген өкілеттіктер шеңберінде бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын мемлекеттік органдарды қоспағанда) жеке немесе заңды тұлғалар.</p> <p>Үлес I. Зат есім. 1. Сыбаға, тиесі. О, көктем, ол иісті білесің сен, Бөлетін әр тірліктің ү л е с і н сен. Сәбидің қолтығында, борбайында Айналып хош иіске жүресің сен (Ғ.Қайырбеков, Көнсадақ). Ықпалы ілімдінің зият болмақ. Ү л е с т е н кезіндегі ал сыбаға! (О.Шораяқов, Шайыр). 2. Белгілі бір істің, жұмыстың орындалуына қосылған еңбегі. Болды!.. Болды!.. Бәрін де білесіңдер, Бұл Жеңісті әркім де ү л е с і м дер. ...Аждаһалар тіріліп келе жатыр! Сақтаныңдар, Адамдар! Күресіңдер!!! («Жұлдыз»). Еттің жоспарын орындауда ү л е с і н і з орасан зор (Д. Досжанов, Зауал). 3. <латын. protio> Белгілі бір нормаға сай адамға тиісті үлес немесе мөлшер; мейрамханада, асханада бір адамға шақталып берілетін тағам немесе сусын. 4. Меншік. Үнімен қоңыр назды домбыраның Мен саған мамыр сазды ән құрадым. Санасам, борышым көп, барлығын да Келер күн ү л е с і н е қалдырамын (М.Шаханов, Ғасырларды безбендеу). 5. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Алланың берген ризығы. Өгей демей, не дейміз? Көз, құлағың түрік жатыр, Өзіңе аян, заманыңа кімнің қанша ү л е с і. Күрес әлі</p>

жүріп жатыр Байлық пенен кедейліктің күресі, Ақ пен қара күресі, Тән мен сана күресі (М.Шаханов, Ғасырларды безбендеу). 6. Белгілі бір нәрсені әркімге тарату, бөліп беру. Қызығын көрмей, қып-қызыл бейнетін тартып келген малды қалай қолдан ү л е с е с і ң? (Р.Тоқтаров, Тұлпардың сыны). Есік алды балық ү л е с і п жатқандай, у-шу (Т.Дәуренбеков, Шекісу мен бекісу). 7. Тиесілі үлесін, сыбағасын бөліп алу. Бұл жастық қой білемін, таныс жайды, Махаббат бейуақытта табыспайды. Махаббатты үлкендер ү л е с і п ап, Жастықты інілерге табыстайды (М.Мақатаев, Шығармалары). Ақшаны төбедей ғып үйіп қойып, Ү л е с і п отыр еді шуылдасып (А.Байтұрсынов, Шығармалары). 8. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Бірден бірге өту, қолдан-қолға көшу..Жан шөлдер өзіндеймін танысқанша, Бірінен бірі ү л е с і п алысқанша. Құмарланар, сүйсінер жүрек тауып, Қытықсыз қызықпенен бас қосқанша (Қазақ тілінің аймақтық сөздігі). (*kitap.kz*)

Тұлға I. Зат есім. 1. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Қорғаныш, сүйеніш..Түбінде бір өлу анық болған соң, Не үшін өлдің, біліп өлген жақсылау. Өлмеді ме ел тұлғасы нояндар? Қаша берсін өңшең қорқақ қояндар! Солар ма екен елге т ұ л ғ а болатын? (Ж.Аймауытов, Шығармалары). 2. Белгілі бір елдің танымал адамы, қоғамға еңбегі сіңген қайраткер, айтулы азамат..Концерт пен қабылдауда Қазақстан мен Ресейдің бірқатар министрлері, белгілі кәсіпкерлер мен шекаралас облыстардың әкімдерінен басқа, Қазақстанға қатысы бар бірқатар т ұ л ғ а л а р м е н жүздестік («Жас Алаш»). Кезеңде өмір сүрген аты белгілі адамдар, әрине көптеген әсірелеу, қарсы қазақтардың бас бостандығы үшін күрескен кездегі т ұ л ғ а л а р жырланады (Х.Досмұхамедұлы). 3. ф и л о с о ф и я л ы қ. ә д е б и е т т а н у. Жеке адамның өзіндік адамгершілік, әлеуметтік, психологиялық қырларын ашып, адамды саналы іс-әрекет иесі және қоғам мүшесі ретінде жан-жақты

сипаттайтын ұғым..Т ұ л ғ а философиялық тұрғыда адамды «адам» ретінде тануға, яғни оның рухани-адамгершілік, ділдік, мәдени қырларында баса назар аударумен пайымдалады (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). 4. Адамның дене бітімі, пішіні..Т ұ л ғ а с ы алып. Бір өзі халық Туар ма кісі Абайдан. Ақылы – теңіз Аспанмен егіз Кеудесі алтын сарайдай. Батыстай сабаз, Шығыстай маңғаз, Жаһандай байтақ жаралған. Сондай бір ұлды Тудырып тынды Қазақта қандай бар арман! (Ғ.Қайырбеков, Көнсадақ,). Т ұ л ғ а с ы н көріп көз тойған, Тумысына әркім ден қойған. Билігін бұрмай тура айтқан Төбедей билер төрде жоқ. Жауды көрсе сайланған, Беліне садақ байланған, Бес қаруын асынып, Белсенген нағыз ерде жоқ (Базар жырау, Шығармалары). (*kitap.kz*)

2. Өзербайжан: əlaqəli şəxs
3. Қырғыз: туунду адам
4. Өзбек: affillangan shaxs
5. Түрік: bağlı kişi
6. Ағылшын: affiliated person
7. Испан: persona afiliada
8. Неміс: verbundene Person
9. Француз: personne affiliée

10. Бекітілген нұсқасы: *аффилированное лицо – үлестес тұлға (2010 жылғы 23 желтоқсан); аффилированный – үлестес (2015 жылғы 6 қазан)*

11. Сөздіктердегі аудармалары: *лицо аффилированное – үлестес тұлға (іс жүргізу); аффилированные лица – аффилденген тұлғалар (заңтану); лица аффилированные – қосымша тұлға (экономика); аффилированное лицо – аффилденген тұлға (экономика); компания аффилированная – аффилденген компания (экономика)*

12. Заңнамадағы қолданысы: *аффилированное лицо – аффилденген тұлға; аффиллированное лицо – үлестес тұлға*

			<p>13. «Аффилировать» сөзі орыс тіліне латын тілінен («affiliatus», «affiliare» – «бала асырап алу», ad- + filius «ұл») енген. «Аффилирование» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «үлестес» сөзі бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде, сондай-ақ заңнамада «үлестес», «аффилденген», «аффилденген» сөздерімен аударылады. Біздіңше, «аффилированное лицо» терминдік атауының терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармаларын негізге ала отырып, қазақ тіліне «үлестес тұлға» сөз тіркесімен аударуға болатын сияқты. Дегенмен бұл нұсқаның дұрыстығын немесе бұрыстығын сала мамандарына нақтылау қажет. Сонымен қатар бұл сөз тіркесінің орыс тілінде бірде «аффилированное лицо», бірде «аффилированное лицо» түрінде жазылып жүргендігін ескерте кетеміз.</p>
869.	вероятность ущерб	шығынға ұшырау ықтималды ғы	<p>1. Белгілі бір уақыт кезеңінде шығынның туындау ықтималдығын және оның көлемін білдіретін кешенді көрсеткіш.</p> <p>Ықтималдық I. Зат есім. 1. Бір нәрсені жүзеге асырудың объективтік мүмкіндігі, жүзеге асырылу деңгейі. 2. м а т е м а т и к а л ы қ. Математикада анықталған шарттарда саны шексіз рет қайталама алатын қандай да болмасын белгілі бір оқиғаның пайда болуының мүмкіндік дәрежесінің сандық сипаттамасы. Тең мүмкіндік немесе тең ы қ т и м а л д ы қ ұғымдары ағашқы ұғымдарға жатады, олар логикалық (формалды) анықтама беруді қажет етпейді (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Математикада ы қ т и м а л д ы қ ұғымды түсіндіру үшін мысалдар келтірілік (О.А.Жәутіков, Жаратылыстану ғылымдары мен техниканың дамуындағы математиканың ролі). (<i>kitap.kz</i>)</p> <p>Зиян I. Зат есім. 1. Зиян шегу, зиян тарту, зиян көру. Қулық, сұмдық, ұрлықпен мал жиылмас, сұм нәпсің үйір болса, тез тыйылмас. З и я н</p>

шекпей қалмайсың ондай істен Мал кетер, мазаң кетер, ар бұйырмас (Абай, Толық жинақ). Жеңбейсің табиғатты жүз жылда да, Жеңбейсің мың жылда да, Соғыспен де! Алдау – з и я н, Келген дерт ескіліктен (К.Бекхожин). Адам сыртқа шыққан сұйықтың орнын толтыру үшін сұйық затты көп ішеді, бұл жүрекке з и я н (Б. Омарұлы, Жүрек және қан тамыр аурулары). Кәпір жоқ, мұсылман жоқ, мал мен адам Бәрі де айырмасыз бауыр маған. Пайда, з и я н, ұят не, – мен білмеймін, Менің үшін сөз һәм жоқ деген «жаман» (С.Торайғыров, Алаш ұраны). 2. қ ұ қ ы қ т а н у. Субъектінің басқа субъектіге немесе табиғатқа, қоршаған ортаға, адамдарға келтірген залалы. Кәсіпорынның (мекеменің) кінәсінен азаматтың денсаулығына з и я н келтірілген жағдайда еңбек ету қабілетінің төмендеуі немесе одан айрылуы салдарынан жәбірленушінің жоғалтқан еңбекақысы, сондай-ақ, денсаулығы нашарлауы себепті шеккен шығындары кінәлі кәсіпорын (мекеме) тарапынан өтелуге тиіс (ҚҰЭ). Мынадай түрлерге бөлінеді. Заңды және жеке тұлғаларға з и я н келтіру немесе оларға қатысты міндеттемелерді орындамау салдарынан олардың мүлкітік з и я н шегуі; құқықтарға нұсқан келтіру; ар-намысы мен қадір-қасиетін қорлау, беделіне кір келтіру түріндегі моральдық зиян (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика). 3. Зарар. Бүркіт іші майлы деп болжаған құсбегілер сол құсқа сүйек қоя жұтқызады. Сүйек қоянның, құсқа з и я н ы да баршылық. Сондықтан оны өте сирек және салмаса болмайды деген кезде ғана пайдалана алады (Ж.Бабалықұлы, Қырандар). З и я н ы көпке, сен емес. Қайтейін, қойсын ұқпаса, Деме жалғыз мен емес. Деп пе еді ешкім сендерге (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). (*kitap.kz*)

Залал I. Зат есім. 1. қ ұ қ ы қ т а н у. Азаматтық құқық бойынша бір жеке не заңды тұлғаға екінші бір жеке не заңды тұлғаның құқыққа қарсы әрекетімен келтірілген ақшалай зияны. Азаматтық кодексі бойынша құқығы

бұзылған жеке не заңды тұлға, заңда немесе шартта көзделген болса, өзіне келтірілген залалдың толық өтелуін талап ете алады (ҚҰЭ). 2. экономикалық. Шығын мен шығасының табыстан (пайдадан) асып түсуі, кәсіпорынға не жеке тұлғаға қаржылай келтірілген зиян. Залал өндірістік – шаруашылық қызметтің ақырғы қаржы нәтижелері ретіндегі бухгалтерлік баланс бойынша және жекелеген операциялар мен жұмыс телімдері бойынша айқындалады (ҚҰЭ). Залалдың бір бөлігі – айыппұлдар, өсімпұлдар, тұрақсыздық айыптары, ақаулы өнім шығарудан және қаңтарылып бос тұрудан болатын шығасылар өнімінің өзіндік құнына кіреді (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). 3. [араб.] Зиян, зарар, кесір. Ауруға пайда ма, залал ма, онысына қарамай, қай ауру болса мейлі, бұ заманда қазақ тамыр дәрімен емдейді. Халық надан, халықты емдеуші дәрігерлер, ауруханалар қазақ ішінде жоқ деп айтса да болғандай (Х.Досмұхамедұлы, Шығармалары). Ол сөздің мағынасы біреуге келген пайда, біреуге залал, яки қиянат, зорлық болмау керек, мұнда жақсылық болады (М.Дулатов, Шығармалары). Сақтық деген – әрқашан байқап жүрмек, Пайда ма, не залал ма, ескерілмек. Көргенін, естігенін есепке алса, Сонда оңай әрбір істі ойлап білмек (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Екі иықта қос тамыр, Соны алмаса егер де, Қас болмақ еді адамға. Қолдан келер нәрсе ғой Жібермеспін залалға (Қ.Жапсарбаев, Сөйле, тілім). Жеткен соң жеті жасқа хайла білдім, Сегізде залал менен пайда білдім. Айтса да бөтен қазақ жас бала деп, Телегей өзімді өзім дария білдім (Кердері Әбубәкір, Қазағым). (*kitap.kz*)

Шығын І. Зат есім. 1. Бір нәрсеге жұмсалған қаржы..Балық аулаудан түскен қаржы оны өндіруге кеткен шығынның өзін өтей алмайтын (С.Қаженбаев, Балық кәсіпшілігі–табыс көзі). Жем-шөпке жұмсалған азық өлшемінің өзіндік құны кем, сол себепті сүт

өндіруге жұмсалатын шығын да азаяды (Қ.Нұрғалиев, Сүт өндірудің тиімділігін арттырудың жолдары). 2. Босқа кеткен қаржы. Бағзы уақыттарда сайлау еске түсіп, шығын да ры н һәм намысын ойлағанда, Сәрсенбай іші күйіп, хәтте енді сондағыдан екі есе шығындалсам да дегеніме бір жетсем, арманым қалмас еді деген секілді пікірге де келіп қоюшы еді (М.Дулатов, Шығармалары). 3. Төленетін ақы. Осы шығынның көбі өзіміздікі (Ж.Аймауытов, Шығармалары). 4. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Өлім-жітім..Санап, түгендеп қарасам бағанағы төрт қойдан басқа еш шығын жоқ (Ә.Нұршайықов, Алтын соқпақ). Жау үлкен қарсылық көрсеткенмен, тағы да шегінуге мәжбүр болды. Екі жақтан да біраз шығын бар (Ә.Әлішев, Батыр болып туылмайды). Содан басқа Маржан ұстаған ыдыс-аяқтың сынса сынғаны бар шығар, оған біткен мал мен баста шығын жоқ (Ә.Кекілбаев, Дала балладалары). 5. к ө н е р г е н с ө з. Салық..Соғысқа қазақ тағы берді көмек, Үй басы шығын салды бір теңгелеп. Қызметтен солдат деген адам болсаң, Қазағым, шығынсынба мұндайды елеп (Б.Ізтөлин, Өмірі мен шығармалары). ...Түндік басы алынатын 4 сом рамат шығынның 8 проценті қазынаға кетеді (С.Мұқанов, Жасыл жалау.). 6. э к о н о м и к а л ы қ. Белгілі бір мақсатта пайдаланылған ресурстардың ақшалай бағамен көрсетілген шамасы; бірлестіктердің, кәсіпорындардың, ұйымдардың өнімді өндіруге (жұмыстарды орындауға, қызметтерді көрсетуге), айналысқа жіберуге және өткізуге ақшалай нысанда жұмсаған шығыстарының жиынтығы. Бұл орайда өнімнің өзіндік құнына кіретін шығын мен есепті кезеңнің шығыны айқындалады (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Өнімнің өзіндік құнына негізгі материалға жұмсалған шығын, еңбекақы төлеуге жұмсалған шығын және өндірістік үстеме шығын енгізіледі (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). 7. с ө й л е у. Бір жаққа шығып кету, алыстау, ұзау, шеттеу; шығандау..Олар қайыру бермей, құлындай шырқырап шығын

ы п қаша жөнелді (Ә.Нұрпейісов, Сергелдең). Ш ы ғ ы н ы п кеткен саяқ үйірдің, Баршагүлдің жайын ойлап тұрған Уәлидің құлағына айқайлаған бір дауыс шалынды (Ғ.Сланов, Шалқар). Буыршын бір ыңғайда сытылып шығып, ш ы ғ ы н а қашты (С.Елубаев, Ойсылқара). (*kitap.kz*)

Зардап I. Зат есім. 1. Кесір, зиян; қырсық, кесел. Оның ауыртпалығы, өлімі, шығыны, қайғысы, з а р д а б ы қандайлық болды? (Ж.Аймауытов, Шығармалары). Қаланың барлық әкімшілік істері жұмыскерлер мен солдаттардың қолында еді. Ең алдымен осының з а р д а б ы күн санап күшейіп, қазір асқынып алған екен (Ғ.Мүсірепов, Кездеспей кеткен бір бейне). Міржақып Дулатовтың тағдыры – патша өкіметінің қуғын-сүргіні мен сталиндік репрессияның з а р д а б ы н а н тар жол-тайғақ кешуді басынан өткізіп, қатары сирек тартса да әділет пен шындық жолында халқының мұң-мұқтажын жоқтаған қазақ зиялыларына тән тағдыр (М.Дулатұлы, Оян, қазақ). 2. [иран.] Әсер, салдар. Жалаң аяқ жер кешіп, қызыл аяқ қар кешкен, қиын күндердің з а р д а б ы әкеліп, ақыры жықты (С. Ақтаев, Дала туралы толғау). Салтанатпен келген сүңті әскердің з а р д а б ы н а шыдамай бұлар да қашқан (Ж.Аймауытов, Шығармалары). (*kitap.kz*)

Нұқсан I. Зат есім. 1. [араб.] Кемістік, зиян, залал. (*kitap.kz*)

2. Әзербайжан: zərər ehtimalı
3. Қырғыз: зыяндын ыктымалдыгы
4. Өзбек: zarar ehtimoli
5. Түрік: hasar olasılığı
6. Ағылшын: probability of damage
7. Испан: probabilidad de daño
8. Неміс: Wahrscheinlichkeit des Schadens
9. Француз: probabilité de dommage

10. Бекітілген нұсқасы: *вероятность* – *ықтималдық* (1981; 2015 жылғы 6 қазан; 2016 жылғы 28 маусым); *ущерб* – *залал* (1981);

			<p><i>ущерб – зиян</i> (1999 жылғы 6 қазан; 2006 жылғы 27 қазан); <i>материальный ущерб – материалдық зардап</i> (2016 жылғы 7 желтоқсан); <i>убыток – зиян</i> (1981); <i>прямые убытки – тікелей шығындар</i> (1999 жылғы 9 наурыз); <i>убыток страховой – сақтандыру залалы</i> (2006 жылғы 27 қазан); <i>убытки – залалдар</i> (2006 жылғы 27 қазан); <i>убытки косвенные – жанама шығындар</i> (2015 жылғы 6 қазан); <i>зардап – последствие</i> (1999 жылғы 9 наурыз); <i>материальный ущерб – материалдық зардап</i> (2016 жылғы 7 желтоқсан); <i>тяжкие последствия – ауыр зардаптар</i> (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: <i>вероятность – ықтималдық</i> (іс жүргізу; заңтану, экономика); <i>ущерб – нұқсан, залал</i> (іс жүргізу); <i>ущерб – зардап, нұқсан, зиян</i> (заңтану); <i>ущерб – зиян, залал</i> (экономика)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>ущерб – залал, зиян, шығын; вероятность – ықтималдық</i></p> <p>13. Орыс тіліндегі «вероятность» қазақ тіліне «ықтималдық» сөзімен аударылады. Орыс тіліндегі «ущерб» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «залал», «зиян», «зардап» сөздерімен бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде «нұқсан», «зардап», «зиян», «залал» сөздерімен, ал заңнамада «залал», «зиян», «шығын» сөздерімен аударылған. Алайда «нұқсан» сөзінің орыс тіліндегі «ущемление» сөзіне, «зиян» сөзінің «вред» сөзіне, «зардап» сөзінің «последствие» сөзіне, «шығын» сөзінің «затрата» сөзіне балама болатындығын ескерсек, орыс тіліндегі «вероятность ущерба» сөз тіркесін «залал ықтималдығы» сөз тіркесімен аударуды ұсынамыз.</p>
870.	взаимозачет	өзара есепке алу	<p>1. Екі немесе одан да көп тараптардың арасындағы ақшалай міндеттемелер мен талаптардың өзара есепке алынуы.</p> <p>Өзара I. Үстеу. 1. Бірімен-бірі; екеуара. (<i>kitap.kz</i>)</p>

			<p>Өзара есепке алу. Тұрақты тіркес. 1. қ а р ж ы т е р м и н і. Ақшалай қаражатты аудармай-ақ, субъектілер арасында есеп айырысу тәсілі. (<i>kitap.kz</i>)</p> <p>2. Әзербайжан: şəbəkə 3. Қырғыз: неттинг жөнүндө 4. Өзбек: tarmoqli 5. Түрік: ağ 6. Ағылшын: netting 7. Испан: red 8. Неміс: Netting 9. Француз: filet</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: –</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: <i>взаимозачет, зачет взаимный</i> – <i>өзара есепке алу</i> (экономика)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>взаимозачет</i> – <i>өзара есепке алу</i></p> <p>13. Салалық терминологиялық сөздікті және заңнаманы негізге отырып, орыс тіліндегі «взаимозачет» сөзінің қазақ тіліне «өзара есепке алу» сөз тіркесімен аударылуын құптаймыз.</p>
871.	номинальное участие	номиналды қатысу	<p>1. Номинал – лат. nominalis – есімді, атаулы.</p> <p>Тұлғаның қаржылық үлесі тараптардың бірі арқылы енгізілетін көпжақты шарттық қатынастарға қосалқы қатысу.</p> <p>Номинал I. Зат есім. 1. [латын. nominalis] э к о н о м и к а л ы қ. Атаулы құн (ақша, бағалы қағаздар құнының көрсетілу шамасы)..Н о м и н а л қ ұ н ақша белгілерінде және бағалы қағаздарда көрсетіледі (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика және қаржы). (<i>kitap.kz</i>)</p> <p>Атаулы I. Есімдік. 1. Бір нәрсенің жиынтық тобы және соған жататынның барлығы..Және</p>

ішіп кетер, жеп кетер суылдақтан басқа жаман-жұман қатындар болмаса, жас а т а у л ы қыздардан жалғыз Нұрымның қасына жолаған жоқ (С.Торайғыров, Шығармалары). Жауыздық бар, алайда жауыздық бар! Жақсылық а т а у л ы н ы ауыздықтар (М.Мақатаев, Шығармалары). Тереңдігі жоқ әйелдің Қорку керек сыртқы сұлулығынан. Әйел – еркек намысының қорғаны, Нағыз сұлу әйел табу – Бүкіл еркек а т а у л ы н ы ң 4. Басты, елеулі, көрнекті. Дұрысында жал-жая, қазы-қарта сияқты а т а у л ы мүшелері болмаса, жалпы алғанда, одан қашанда етінің артық екені көпшілікке мәлім (Тарту). Осы бағытта ол шынығып, есейіп, а т а у л ы да елеулі табыстарға ие болды (М.Қаратаев, Туған әдебиет туралы ойлар). А т а у л ы жүлденің биылғы иегері болып бүкіл ғұмырын «Социалистік Қазақстан» газетінің өсу жолдарына бағыштаған Б.Қыдырбекұлы аталды («Егемен Қазақстан»). (*kitap.kz*)

Дербес I. Сын есім. 1. Жеке-дара, бөлек, тәуелсіз..Қазақ музыка білгірлерінің зерттеулеріне қарағанда, өз атымен шығаратын д е р б е с күйшілер типі он тоғызыншы ғасырдың бас кезінде ғана қалыптасады (М.Мағауин, Көк кептер). Аты аңызға айналған барлық түркі халықтарының атасы – «Алаш» атын алған партия – қазақ даласындағы алғашқы д е р б е с партия болды («Егемен Қазақстан»). Қаладан қашықтау орналасқан заводты завод десе де, не өз алдына д е р б е с қала десе де болғандай (С.Асанов, Жомарт.). Әулиеата сиырының нәсілін жетілдіріп, д е р б е с сиыр тұқымы етіп шығару жолында ұзақ жылдар селекциялық жұмыс жүргізген біраз ғалымдар, мамандар, шебер малшылар болды (Ө.Бектемісов, Малшы мұраты). (*kitap.kz*)

Есімді I. Сын есім. 1. Деп аталатын, есімі сондай, атты..Серіктеріміздің көпшілігі көңілді адамдар болып шықты. Ең көңілдісі – Шайхы е с і м д і жігіт (С.Мұқанов, Есею жылдары). Абылай хан көтеріліп, оған Атығай мен

Қарауыл рулары үш-үштен алты қыз бергенде, Атығайға жататын Бабаназар Зағыпыран есімді қызын да қосқан екен (С.Мұқанов, Аққан жұлдыз). Әйел іздеген Әлен Алқабайдың Күланда есімді қызына сөз салады, бірақ әкесі қызын малға сатқысы келмейді (Ә.Бектепов, Мәди). (*kitap.kz*)

Қатысу I. Етістік. 1. Ішінде болу, өз көзімен көру, процеске араласу..Серіппесі жіптен бе, қайыстан ба? Қайыспайды садағы майысқанда. ... Ойлап тұрдым, қанша рет қ а т ы с т ы ң деп, Қанды қырғын соғыс пен сайыстарға (М.Мақатаев, Шығармалары). Хаттың негізгі бойынша баспасөз конференциясы өткізіліп. Оған шетел журналистері қ а т ы с ы п, олар өз сұрақтарына нақты жауаптар алды. Үндеу армияда, халық арасында үлкен толқу туғызды («Зерде»). 1918 жылы тары оруға өзім қ а т ы с қ а н д а 1904 жылы Таңатарға әкеліп берген баяғы «белгіленген» тары көзіме шоқтай басылды. Оны жеке түптей орып, аяқпен басып, жиып алған дәнім б пұт болды («Егемен Қазақстан»). 2. Қатынасу, араласу, өткізісу. Кішкене көңіл аулар ма ек, Қ а т ы с ы п тұрса бізбенен. Қаяулы сондай жан бар деп, Ол да жоқ енді іздеген (С.Жиенбаев, Алтын қалам). Студент тұрмысының ащы-тұщысын бірге қ а т ы с қ а н жолдастар шетінен ыстық көрінеді (С.Омаров, Өмір асулары). 3. Араласу, байланыста болу..Белгілі ихтиолог, профессор Н.Л.Гербильскийдің басшылығымен Ленинград аквариумшылар секциясы 1954 жылы іске кірісіп, 1955 жылдан бастап көрмеге қ а т ы с а бастады (Қ.Қайымов, Суасты әлемінің айнасы). Бұрынғы Кеңес Одағы бәсекеге қабілеттіліктің рейтингтік зерттеу көрсеткіштеріне қ а т ы с қ а н жоқ. Қазақстан мемлекетінде бұл көрсеткіш 1997 жылдан бастап қана есептеле бастады («Айқын»). Мұнда композицияға қ а т ы с ы п отырған әрбір функцияның мәндері жиыны келесі функцияның анықталу облысына енуі керек (О.А.Жәутіков, Жоғары математика). 4. Спортшының белгілі бір жарысқа түсуі өз күшін сынауы. 81 кг салмақты

бапкерлердің шешімі бойынша Әлем кубогына екі боксшы қ а т ы с а д ы. Біреуі – Түркияда Ахмет Кормет жүлдесі үшін өткен турнирдің қола жүлдегері Елдос Жақсыбеков болса, екіншісі – Дмитрий Готфрид («Егемен Қазақстан»). (*kitap.kz*)

2. Әзербайжан: nominal iştirak
3. Қырғыз: номиналдык катышуусу
4. Өзбек: nominal ishtirok
5. Түрік: nominal katılım
6. Ағылшын: nominal participation
7. Испан: participación nominal
8. Неміс: nominale Beteiligung
9. Француз: participation nominale

10. Бекітілген нұсқасы: *грузоподъемность номинальная* – номинал жүккөтерімділік (2016 жылғы 9 желтоқсан); *номинальная стоимость* – нақты құн (2015 жылғы 15 желтоқсан); *участие в преступлений* – қылмысқа қатысу (2016 жылғы 7 желтоқсан)

11. Сөздіктердегі аудармалары: *номинальный* – атаулы, номиналдық (іс жүргізу); *номинальная стоимость облигации* – облигацияның номиналды құны (заңтану); *номинальный* – атаулы, номинал (экономика); *участие* – қатысу

12. Заңнамадағы қолданысы: *номинальный* – атаулы, номинал; *участие* – қатысу

13. Орыс тіліне латын тілінен («nominalis» – «есімді», «атаулы») енген «номинальный» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «номинал», «нақты» сөздері бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармасы «атаулы», «номинальдық», «номинальды», «номинал» сөздерімен берілген.

«Атаулы» сөзі «номинальный», «именной», «адресный», «персональный» сөздерінің баламасы ретінде алынса, «нақты» сөзі «конкретный» сөзімен аударылады. Көріп

			<p>отырғанымыздай, біз қарастырған тілдердің бәрінде «номинальный» сөзінің түпкі латын тіліндегі түбірі сақталған. Терминологиялық бірізділікті сақтау үшін «номинальный» сөзіне «номинал», «адресный» сөзіне «атаулы», «именной» сөзіне «есімді», «персональный» сөзіне «дербес» сөздерін балама ретінде ұсынамыз.</p> <p>Сондықтан орыс тіліндегі «номинальное участие» сөз тіркесі қазақ тіліне «номиналды қатысу» сөз тіркесімен аударылғаны дұрыс деп есептейміз.</p>
872.	сжатие денежной массы	ақша массасының тарылуы	<p>1. Масса – лат. «māssa» – «құйма; кемсек, тілім», көне грек. <i>μάζα</i> – «қамыр».</p> <p>Ұлттық Банктің пайыздық мөлшерлемелер мен резервтік талаптарды көтеруі, кредит беруді қатандатуы, ақша ұсынысын қысқарту үшін өзге де шаралар қабылдауы арқылы инфляцияға қысым жасаудың монетарлық тәсілі.</p> <p>Масса I. Зат есім. 1. латын massa. ф и з и к а л ы қ. Материяның инерциялық және гравитациялық қасиетін анықтайтын физикалық шама, көлем. Табиғаттағы сутегінің бөлшектері әр түрлі химиялық қоспалардың құрамына кіріп, мұнда олардың ең басты м а с с а с ы н жасайды (Ж.Жатқанбаев, Су және өмір). «Заттар м а с с а с ы н ы ң сақталу заңы» деген тақырыпты оқытқанда да, заттар м а с с а с ы н ы ң жойылып кететіндігін, олардың бір формадан екінші формаға ауысатындығын ғылыми тұрғыдан тәжірибе арқылы дәлелдеп көрсеткен («Қазақстан мұғалімі»). 2. х и м и я л ы қ. Иленген балшық тәрізді қоймалжың, зат, қоспа. Коллоид күкірті – түсі сары, әбден майдаланатын паста тәрізді м а с с а, құрамында 70 процент күкірт және 30 процент су болады (Ж.Лұқпанов, Химия.). 3. э к о н о м и к а л ы қ. Тауарлардың мөлшері (тауар, ақша массасы, конкрустық масса)..М а с с а топтамалардың құнын, шамасын, салық салу базасын, т.б. анықтау үшін пайдаланылатын</p>

тауарлардың аса маңызды сипаттамаларының бірі. (*kitap.kz*)

Жиын I. Зат есім. 1. Бір нәрсенің жиынтығы, қосындысы. Ертедегі гректер сан ұғымы дегенде оң бүтін санды ғана түсінді және оны бірліктердің жиыны деп қарады (О.Жәутіков, Математиканың даму тарихы). Жиыны алғанда өлең тілінде үлкен байлықпен қатар, тапқырлық, дәлшілдік мол (М.Әуезов, Әр жылдар ойлары). Бұрынғы біркелкі ақ және қара жолақтардың орнына қызыл, жасыл, сары т.б. сақиналар жиыны алар едік (А.Қалығұлов, Жарық сәуленің жарылуы). 2. Бір топ адам, көпшілік. Қалың жиын келе жатты жүректері жаралы Оркестрдің зарлы даусы мұңға бөлеп қаланы (М.Шаханов, Ғасырларды безбендеу). 3. Жиналыс, мәжіліс. Жиыннан енді сөзге шығатын жан табылмады (А.Сатаев, Дала күйлері). Ақмола қаласында осы ояздағы болыстардың басы қосылған жиын бола қалды (С.Мұқанов, Шығармалары). Қаланың ортасындағы бір алаңда кішкене жиын өтті (С.Бақбергенов, Қарға тамған қан). Мектептің тарих пәнінің мұғалімі Х.Уәлиханов оқушылар мен мұғалімдер коллективінің ауыл ардагерлерімен бас қосқан салтанатты жиынды ашты («Қазақстан мұғалімі»). 4. Көп адам жиналған жер, той-думан. Көл басында қауырт жиын бар сияқты (С.Көбеев, Орындалған арман). Асықпай аралаймыз Абай үйін, Жинапты талғамына қарай бұйым. Біржан сал бір кездері өз басы боп, Бұл үйде дүрілдепті талай жиын (С.Мәуленов, Алыс кетіп барамын). Біз тұрған жер сырт қарағанда күнде жиын, күнде той болып жатқан бай ауылға ұқсайды (Б.Тоғысбаев, Ақиық). Бірі үстіне бірі келіп жиын көбейді (М.Әуезов, Көксерек). Қысылу жанға қиын ба, Тап болдым күйге өзге енді. Бір ағай маған жиында, Ақын деп атап сөз берді (С.Әлімқұлов, Жайсаң жер). 5. математикалық. Қарапайым математикалық ұғымдарға жататын, сондықтан анықтамасы берілмей, аксиомалық жолмен енгізілетін математикалық

ұғым. Егер А ж и ы н ы н ы ң барлық элементтері В жиынының да элементтері болып табылса, онда А жиынын В жиынының бөлігі дейді (О.А.Жәутіков, Жоғары математикаға кіріспе). Мәселен, барлық сандар жиыны М барлық натурал сандар ж и ы н ы N-нің бөлігі болады (О.А.Жәутіков, Жоғары математикаға кіріспе). Бір мектеп оқушыларының, берілген шеңбер нүктелерінің, берілген теңдеу шешімдерінің табиғаты әртүрлі ж и ы н д а р ы туралы айтуға болады (ҚҰЭ). (*kitap.kz*)

Сығымдау I. Етістік. 1. Бір затты алақанға салып қысу, сығу. Ауладағы балалардың бірі қып-қызыл боп ісініп кеткен қолымен көбік қарды уыстап алып, с ы ғ ы м д а п қасындағы балаға лақтырды (Қ.Мәшһүр-Жүсіпов, Бір әйелдің өмірі). Ол самайындағы шодырайған сүйелін сұқ саусақтарымен с ы ғ ы м д а й берді (А.Сатаев, Дала күйлері). 2. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Айыпты деп жауап алу, қыспақтау. Оны полиция бөлімінде екі күн ұстады. Жеке камерада жақсылап с ы ғ ы м д а п та алған (Қ.Исабаев, Соңғы тәулікі). Ол Кербаланы әдбен с ы ғ ы м д а д ы (Т.Жұртбаев, Шығармалары). 3. Аз-аздап, там-тұмдап. Сәлім азықты малға с ы ғ ы м д а п берді (К.Оразалин; Абайдан соң). 4. Жылау, көз жасын сығымдау. Жетпіс беске жеткенде жер таянып, Тамақты бітеу жұтып қылғынғайсың. Сексенде қара көздің нұры тайып, Көзінді ұрмай жылап с ы ғ ы м д а й с ы ң (Ә.Найманбаев, Шығармалары). 5. Қыран құстың ұстаған аңын аяқтарымен қысып ұстауы..Жеткенде он жетіге шырт түкіріп, Қылжандап, қызды ауылды қырындайсың. Қызықты, қызбалықты қызу күнің, Бір жерден ебін тауып ұрынғайсың. Тау жүрек, тастан қайтпас тас түлек құс, Түлкі алып аяқтанып с ы ғ ы м д а й с ы ң (Ә.Найманбаев, Шығармалары). 6. Там-тұмдап алу..Отызда ойлы болар кемел жасың, Қырқында күнде қылыш суырмайсың. Елу жас – екі жастың тап ортасы, Бар болса ескі күштен с ы ғ ы м д а й с ы ң (Ә.Найманбаев, Шығармалары). (*kitap.kz*)

Тарылу І. Етістік. 1. Бір нәрсенің тараюы, кішіреюі. Ертең бізге туардай заман ақыр, Неге ниет т а р ы л ы п бара жатыр. Үш жүз қайда... Үйді-үйге бөлінісіп, Күңіреніп, күрсініп дала жатыр (К.Салықов, Жезкиік). Сындырды, елім, сағынды; Қара ісіңе дем беріп, Қарайтты әдейі ағынды; Ұзын өріс қысқарып, Кең қонысың т а р ы л д ы (Дулат Бабатайұлы, Замана сазы). 2. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Сараңдық жасау, пейілі құру. Бір қойға соншама неге т а р ы л д ы ң? (Е.Домбаев, Менің туыстарым). Анда-санда бір келем ғой, несіне т а р ы л а с ы з? (Ғ.Мұстафин, Көз көрген). Малың мыңға жеткенде т а р ы л а р с ы ң, Екі мыңға жетсейші деп зар қыларсың (Бес ғасыр). Артымда елім бар еді, Алдымда жолым бар еді, Ел де жоқ, қазір, жол да жоқ... Табылар жолың, т а р ы л м а, Жылама, жынға жалынба, Таң атқанша күн де жоқ (М.Жұмабаев, Шығармалары). 3. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Құру, жойылу. Т а р ы л ы п дін, дүниеміз бара жатыр, Япырм-ау, білген бар ма – бұл не ғажап? Ойламас ертеңгісін не болар деп, Салынып жалқаулыққа біздің қазақ (М.Дулатов, Шығармалары). (*kitap.kz*)

Қысу І. Етістік. 1. Бауырын басу, қапсыра құшақтау. Құшағын жайып, бауырына қ ы с у д ы ң орнына, амандасқалы қолын созып келе жатқаны несі (М.Дүйсенов, Гүлжан сүйеді). 2. **Қыс** етістігінің қимыл атауы. Бір нәрсені екі заттың аралығына не ішіне салып сығу..Сен қолымды қ ы с у ы н қыссаң да, сілікпедің және құшақ та жаймадың (Ә.Нұршайықов, Махаббат жылдары). Жүйрік уақыт шаршатпай қоймас ақыр. Денемді сауыт-сайман қ ы с ы п жатыр. Бұрын сені біреуге көп жұмсап ем. Енді өзіме шақырдым, ажал батыр (Абай, Толық жинақ). 3. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Қысым көрсету, зәрулікке душар ету. Қайғы шығар ілімнен, Ыза шығар білімнен. Қайғы мен ыза қ ы с қ а н соң, Зар шығады тілімнен (Абай, Толық жинақ). Тамақ, киім, борыш... қ ы с қ а н күні біреудің малын бұлдап қарызға алады (Абай, Толық

жинақ). (*kitap.kz*)

Қысқарт I. Етістік. 1. Сөзінді тоқтат, сөйлеме деген мағынада..– Қ ы с қ а р т! –деді оның сөзін бөліп Тоқтар (Т.Дәуренбеков, Біз әлі кездесеміз). – Қ ы с қ а р т тілінді, жағыңа жылан жұмыртқалағыр! Досан біледі кімге тиіп, кімді қорғайтынын! – деді (А.Сатаев, Дала күйлері). 2. Шектеу, азайту. – Ал, формасы жоқ балалар мен қыздар сендер үшін программаны қ ы с қ а р т а алмаймын (Ә.Бүркітбаев, Мұғалім). Жаз өтті солай, Болды күз. Жететін жерді шолдыңыз. Қы с қ а р т па қ едік қиялап... Ұзартып алдық жолды біз (Қ.Мырзалиев, Мәңгі майдан). (*kitap.kz*)

2. Өзербайжан: pul kütləsinin sıxılması

3. Қырғыз: акча-кредит қысқартты

4. Өзбек: pul mablag'larining qisqarishi

5. Түрік: para arzinin sıkıştırılması

6. Ағылшын: compression of money supply

7. Испан: compresión del suministro de dinero

8. Неміс: Verdichtung der Geldmenge

9. Француз: compression de la masse monétaire

10. Бекітілген нұсқасы: *сжатие* данных – деректерді сығымдау (2016 жылғы 28 маусым); *сжатие информации* – ақпаратты сығымдау (2015 жылғы 6 қазан); *агрегаты денежной массы* – ақша жиынының агрегаттары; *денежная масса* – ақша жиыны; *контроль денежной массы* – ақша жиынын бақылау (2006 жылғы 27 қазан); *сделка денежная* – ақша мәмілесі (2016 жылғы 8 желтоқсан); *денежная компенсация* – ақшалай өтемақы (2016 жылғы 9 желтоқсан)

11. Сөздіктердегі аудармалары: *сжатие* – қысу, *қысқарту* (іс жүргізу); **сжатие** – **сығымдау** (экономика); *денежная масса* – ақша жиыны (заңтану); *масса денежная* – ақша жиыны (экономика)

12. Заңнамадағы қолданысы: *сжатие* – сығу; *денежная масса* – ақша массасы

			<p>13. Орыс тіліне шет тілдерінен (латын. – māssa – құйма; кемсек, тілім, көне грек. – μαζα – камыр) сөздерінен енген «масса» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «жиын» сөзі бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде «жиын» сөзімен, заңнамада «масса» сөзімен аударылады. Орыс тіліндегі «сжатие» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «сығымдау» сөзі бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде «қысу», «қысқарту» сөздерімен, заңнамада «сығу» сөзімен аударылады. Аталған «жиын» («сборище», «собрание»), «сығымдау» («выжимать», «уплотнять»), «қысу» («зажимать», «тискать»), «қысқарту» («укорачивать», «сокращать») сөздерінің мағыналарын сараптай келе, орыс тіліндегі «сжатие денежной массы» сөз тіркесінің қазақ тіліне «ақша массасының тарылуы» сөз тіркесімен аударылуын қолдаймыз.</p>
873.	проспект эмиссии	эмиссия проспектісі	<p>1. Эмиссия – лат. emissio – шығарылым. Проспект – лат. prospectus – түр, бейне.</p> <p>Эмитент компания, оның қаржылық жай-күйі және ол шығаратын бағалы қағаздар туралы толық, шынайы және нақты ақпарат бар құжат.</p> <p>Эмиссия I. Зат есім. 1. [латын. emissio] қ а р ж ы т е р м и н і. Бағалы қағаздар мен қағаз ақшалар шығару ісі..Ресми ақша бірлігін, тиындарын нақыштау тәртібі мен ақша белгілерінің э м и с с и я с ы н ы ң ақша айналымын ұйымдастыру мен реттеуді қамтитын ақша айналымының құқықтық негіздері мен ұйымдастыру нысандары 1993 жылғы 13 желтоқсанда «Қазақстан Республикасындағы ақша жүйесі туралы» Заңмен белгіленген болатын («Егемен Қазақстан»). Қолма-қол ақша және банк э м и с с и я с ы н эмиссиялық банк (ұлттық, орталық банк) жүзеге асырады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). 2. [латын. emissio] ф и з и к а л ы</p>

қ. Қыздырудың ықпалымен, электр аясы мен өзге де себептерден қатты және сұйық денелердің фотондар, электрондар мен иондарды бөлуі, сәуле шығаруы. (*kitap.kz*)

Проспект I. Зат есім. 1. Еңбектің алғашқы жобасы, нобайы. 2. Даңғыл (үлкен қалалардың ұзын, түзу, кең көшесі). Олардың өмір жолдарының тоғысқаны сияқты екі ұлы адамның есімімен аталатын Алматыдағы Сәтбаев проспектісі мен Әуезов проспектілері түйісіп жатыр (Қаныш аға). Бір ғана Нева проспектісін, Эрмитажды, патшаның Қысқы сарайын көрудің өзі не тұрады! (І.Есенберлин, Шығармалары). Абай проспектісінен, бас арықтың қарағашты қалың тұсынан төмен қарай түсетін көше түстіктің миуалы бақтарындай әдемі де саялы (Біздің Мұхтар). (*kitap.kz*)

Шығару I. Етістік. 1. Басын, қолын яки аяғын т.б. мүшесін бір нәрсенің ішінен сыртқа қарай жіберу, созу..Кемпір есіктен басын шығарып қарап тұр екен (К.Баялиев, Дегелек келді, жаз болды). 2. Қозғалу, сапар шегу, көшу..Ел жайлауға шығарда не күздеуге түсер мезгілде қойлы ауылды аралап, қиссадастандарды талмай жырлап, бұрынғы өткен жыраулардың өлеңдерін ақпа судай ағытып, малшы қауымды бір серпілтіп қайтатын («Қазақ әдебиеті»). 3. Сыртқа ақтару, баяндау..Бұлтқа аспандағы мұңын айтып, Болады шығармақшы іштен зарын (Ш.Құдайбердиев, Алматы. «Жазушы»). 4. Жіберу..Ал Мөке Темір бұл жаққа қолма-қол әскер шығармады (І.Есенберлин, Алтын орда). 5. Босату, қоя беру..Сүт шықпай ма, әлде жағы тала ма, тез-тез сорып ерні бүлкілдеген бала шар етіп жылап, емшекті аузынан шығарып жібереді (А.Қаражігітов, Шапақ). Мені сыртқа шығарып жіберді (Ә.Бектасов, Мәди). 6. Ағызу; көзін ою..Сары құс айдаһардың екі көзін шығарыпты, белін опырып жіберген екен (Қ.Өмірбекұлы, Құсбегі). 7. Затты бір нәрсенің үстіне (төбесіне)

көтеріп алып бару, жеткізу, тасу..– Мынаны орыс солдаттары жоғарыға шығарып берді, айтпегенде бұдан да айрылатын едік, не бүлінетін еді, – деп әйелі мен қыздары шифоньер, комод, шкаф, ағаш кроватьтарды көрсетіп жүр (Қ.Исабаев, Соңғы тәулік). Істің аужайын біршама байқағасын, телевизорды көтеріп терезеге шығардым (Н.Қазыбеков, Ағайын). Чемоданын шоферге бере салды да, буманы Төлен көтерді, мұндай ауыр болар ма, ышқына басып, эзер дегенде машина үстіне шығарды (Ж.Жұмаханов, Махаббат пен мансап). 8. Бір нәрсені (ән, өлең, күй т. б.) ойдан туғызу, жасау..Ертегі емес, ертеде болған бір іс, Ойдан жалған шығарған сөзім емес (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Қызына айтып, келінге байқатқандай, Мағынасы көпке бірдей сөз шығардық (М.Дулатов, Шығармалары). 9. Есептің жауабын табу, шешу. Қолға алдық қуанып, Тұңғыш рет әліппе. Бірге есеп шығарып, Бірге үйрендік әріпке (С.Мәуленов, Жолдас). Өзің білесің ғой, Ахметқазы есепті қалай жақсы шығарады, жазуы таза, әріптері де көркем, – деп ағай Ахметқазыны да, оның мектебін де мақтағанда, маған ол әдейі айтып тұрғандай болып көрінеді (Ә.Қалиев, Немере). 10. ж е р г і л і к т і с ө з. Жегулі көлікті доғару..Ол атты жағаға шығарды (Қазақ тілінің аймақтық сөздігі). 11. Есім, етістік сөздердің соңынан тіркесіп келіп, «болар», «болуға тиіс», «ғой» мағынасында қолданылатын сөз..– Онда мен деп келіп отырсаңыздар менің кім екенімді білетін шығарсыздар (Т.Дәуренбеков, Біз әлі кездесеміз). Бойымның ұзындығына өмірімде бір риза болғаным сол жолы шығар (К.Баялиев, Дегелек келді, жаз болды). – Ол ойымнан әлі де айнығаным жоқ, Сәуле, – деген, не айтып, не қойғанына өзі де мән бермей, әйтеуір үндемей қалудан көрі осы дұрыс шығар деген ниетпен (Қ.Тұрсынқұлов, Есіңде ме сол бір кез). (*kitap.kz*)

Шығарылым I. Зат есім. 1. Лотерея, заем т.б. тәрізді қаржы операцияларын баспасөзде

жариялау, айналымға түсіру. 2 июльде 1977 жылғы ДОСААФ лотереясының бірінші шығарылымы ойнайды («Семей таңы»). 2. Жарияланым. «ASSANDI-TIMES»-тың бұл шұғыл шығарылымында газеттің шығу нөмірі мен күні көрсетілмеген («Дала мен қала»). (*kitap.kz*)

2. Әзербайжан: prospekt məsələsi

3. Қырғыз: шығару

4. Өзбек: prospekt masala

5. Түрік: prospektüs fiyat

6. Ағылшын: prospectus issue

7. Испан: problema del prospecto

8. Неміс: Prospektausgabe

9. Француз: question de prospectus

10. Бекітілген нұсқасы: *денежная эмиссия – ақша эмиссиясы, ақша шығарылымы* (2006 жылғы 27 қазан); *эмиссия платежных карт – төлем карталарын шығару, төлем карталарының эмиссиясы* (2006 жылғы 26 қыркүйек); *синдикат эмиссионный – эмиссиялық синдикат* (2016 жылғы 8 желтоқсан)

11. Сөздіктердегі аудармалары: *проспект – проспект, даңғыл, бағыттама* (іс жүргізу); *проспект – проспект* (экономика); *эмиссия – эмиссия, шығарылым* (іс жүргізу, экономика)

12. Заңнамадағы қолданысы: *проспект эмиссии – эмиссия проспектісі*

13. Орыс тіліне латын тілінен («emissio» – «шығарылым») енген «эмиссия» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «эмиссия», «шығарылым», «шығару» сөздері бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде «эмиссия», «шығарылым» сөздерімен, заңнамада «эмиссия» сөзімен аударылған.

Орыс тіліне латын тілінен («**prospectus**» – «түр», «бейне») енген «**проспект**» сөзі салалық терминологиялық сөздіктерде «**проспект**», «**даңғыл**», «**бағыттама**» сөздерімен,

			<p>заңнамада «проспект» сөзімен аударылған. Бір сөздің бұлайша бірнеше нұсқада аударылуы қазақ тіліндегі лексикалық бірліктердің семантикалық әлеуетіне, синтаксистік және семантикалық тіркесімділік қабілетіне байланысты.</p> <p>Қазақ тіліндегі «шығарылым», «шығару» сөздерінің мағынасы кең екендігін, «проспект» сөзінің бірнеше нұсқада аударылуына бұл сөздің қолданылатын сала мәтіндеріндегі семантикасына байланысты екендігін ескере келіп, орыс тіліндегі «проспект эмиссии» сөз тіркесі қазақ тіліне «эмиссия проспектісі» сөз тіркесімен аударылғаны дұрыс деп санаймыз.</p>
874.	длинная позиция	ұзын позиция	<p>1. Позиция – лат. positio – орнату, қалып, күй-жай, рөнерге – қалау, қою.</p> <p>Нарық бағамдарының өсуінен пайда табу мақсатында ашылатын позиция, яғни активті сатып алынған бағасынан қымбатырақ сату мақсатында жасалатын сауда-саттық.</p> <p>Позиция I. Зат есім. 1. Орныққан орын, орналасқан жер. 2. ә с к е р и. Ұрыс қимылдарын жүргізу үшін әскерлер (күштер) орналастырылған немесе орналасулары белгіленген жергілікті жердегі алқап..Қорғаныс п о з и ц и я л а р ы шолу мен атыс үшін қолайлы болуы, атыстың барлық түрлерін, әсіресе алғы шеп алдында және тереңдігінде танкіге қарсы атысты ұйымдастыру үшін ыңғайлы.. маневр жасаудың жүзеге асырылуын қамтамасыз етуі керек (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі, Әскери.). Жан-жақтарына оқ ата отырып әлден уақытта олар қоршаудағы батарея п о з и ц и я с ы н а келіп жетті (Ө.Нұршайықов, Батырдың өмірі). Атқаннан кейін дереу ол п о з и ц и я д а н кетіп қалу – мергендердің ережесі (Ж.Жұмақанов, Әлия). Сержант, өз п о з и ц и я с ы н а қайту үшін, тоң болып қатқан егіндікпен, тіпті гитлершілер жанындағы межемен, тұманда бір шақырымдай жерді еңбектеп өтіпті (Қазақтар хақында). 3. с а</p>

я с и. Белгілі бір мәселе жөніндегі көзқарас, ұстаным, бағдар..Оның геолог-ғалымдарымыз арасындағы айрықша беделіне, оның әр түрлі мәселелерді анағұрлым озық п о з и ц и я л а р тұрғысынан шешудегі аса көрнекті рөліне менің талай рет көзім жетті (Қаныш аға). 4. Классикалық бидегі қолды ұстап тұру мен аяқтарды қоюдың бұлжымас ережелері..Би п о з и ц и я л а р ы адам денесі қимылының неғұрлым көркем, әсем жағдайларын іріктеп алу жолымен қалыптасты (Қазақ Совет Энциклопедиясы). 5. Жергілікті жердің белгілі бір теліміндегі, ауданындағы инженерлік жағынан жабдықталған бөлігі.. 6. Шахмат, дойбы тастарының орналасқан қалпы. (*kitap.kz*)

Айқындама I. Зат есім. 1. Анықтама, дәлелдеме. Бұл а й қ ы н д а м а л а р кейде елеулі түрде аталады («Егемен Қазақстан»). (позиция) (*kitap.kz*)

Валюта жайғасымы I. Тұрақты тіркес. 1. э к о н о м и к а л ы қ. Банктің шетел валютасы түріндегі активтері мен міндеттемелерінің арасалмағы. Олар теңбе-тең болған жағдайда – в а л ю т а ж а й ғ а с ы м ы жабық, ал үйлеспегенде – ашық деп саналады. Ашық жайғасым өз кезегінде қысқа және ұзын болуы мүмкін (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). (*kitap.kz*)

Жабық жайғасымы I. Тұрақты тіркес. 1. э к о н о м и к а л ы қ. Мәміле бойынша есеп айырысуды аяқтау, тауарларды сатқаннан кейін оларды сатып алу немесе керісінше, сатып алғаннан кейін сату. (*kitap.kz*)

Тұрғы I. Зат есім. 1. Белгілі бір бағытта пайда болатын көзқарас..Адамның күнбе-күнгі ұшырасатын жайларына, шешетін мәселелеріне қарасты т ұ р ғ ы д а н қарау талап етіледі (Д.Айдаров, Дәуір және дәстүр). Шеберлік т ұ р ғ ы с ы н а н ақындар әрқайсысы өз ниеттерін әр түрлі дәрежеде жүзеге асырды (М.Қаратаев,

Туған әдебиет туралы ойлар). 2. Тау қырқасының ең биігі..Қабырға жолмен керлеп отырып Жәнібек Жақаштың қаратасының желкесіне шықты, бұл өңірдегі ең биік т ұ р ғ ы л а р д ы ң бірі – осы (Қ.Жұмаділов, Көкейкесті). Керей, найман, қаракесек жақтарға кететін жау болса, соларды еріксіз көрсететін т ұ р ғ ы-т ұ р ғ ы н ы ң бәрін алды (М.Әуезов, Абай жолы). 3. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а . Белгілі бір нәрсенің биік межесі, асқар шыңы..Суреттен көзін аудармай қадалған Еркебұлан суретшілік, ақындық өнерінің бір биік т ұ р ғ ы с ы н а н қарап отырып еді (Ғ.Мүсірепов, Кездеспей кеткен бір бейне). Еркелеп бауырында өсе бердім, Т ұ р ғ ы с ы болдың, әже, пешенемнің, Түріп ап балағымды Сырдың суын, Күстенген аяғыммен кеше бердім (Қ.Көпішев, Кезеңдер). 4. Замандас, тұстас, қатарлас адам..Сән-салтанат жұбантпас жас жүректі, Кім де болса т ұ р ғ ы с ы н көксемек-ті. Мезгілі өткен дәуренді қудалаған, Неғылсын бір қартайған қу сүйекті (XVIII–XIX ғасырлардағы қазақ ақындары). Жаздың көркі енеді жыл құсымен, Жайраңдасып жас күлер құрбысымен, Көрден жаңа тұрғандай кемпір мен шал, жалбаңдасар өзінің т ұ р ғ ы с ы м е н (Абай, Толық жинақ). 5. х и м и я л ы қ. Тік және көлденең жазықтықта зертханалық құралдың элементтерін бекітуге арналған механикалық құрылғы. (*kitap.kz*)

Ұстаным I. Зат есім. 1. Нақты бір мәселеге көзқарас..Бұл мәселе жөніндегі менің ұ с т а н ы м ы м «Огни Алатау» газетінде толық бейнеленді («Алматы ақшамы»). Осы ұ с т а н ы м пір Бекетке қатысты сұхбатынан да, Түркістанда халқымыз ардақтыларының сүйегін жер қойнауына тапсыру кезінде сөйлеген сөзінен де, Бәйдібек баба мен Домалақ ана кесенелері ашыларда айтқандарынан да анық аңғарылады («Егемен Қазақстан»). (*kitap.kz*)

Көзқарас I. Зат есім. 1. ф и л о с о ф и я л ы қ. Адамдардың өздері өмір сүріп жатқан

қоғамдағы немесе бұрын болған оқиғалар мен құбылыстарға, жеке тұлғаларға, идеяларға т.б. қарым-қатынасы және содан туындайтын иланымы, басшылыққа алатын ұстанымы..Көзқарас білім алу, еңбек ету, қоғамдық жұмыстарға араласу, ғылыммен шұғылдану т.с.с. адамның теориялық және тәжірибелік таным әрекеті барысында қалыптасады (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). 2. психологиялық. Адамның, әлеуметтік топ немесе қоғамның айналада болып жатқан процестерге, құбылыстарға қатысын айқындайтын дүниетанымдық категория..Көзқарастың қалыптасуы үшін философиялық, ғылыми, діни білімдердің және қоғамдағы үстем идеологияның әсері мол (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика.). Нағыз ғылыми көзқарас ғылыми білімдер мен демократиялық ұстанымдар орнағанда қалыптасады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика.). 3. Пікір, ой, ұғым..Көздің қаралуына қарай, көзқарас орнықты, қыдырма болуға мүмкін. Орнықты көзқарас бір деректі нәрсеге не ойға қадалғанда болады (Ж.Аймауытов, Шығармалар жинағы). (*kitap.kz*)

Тұғыр I. Зат есім. 1. Қолға үйретілген саят құстарының (бүркіт, қаршыға, ителгі т. б.) қонақтайтын орны, биіктеу ағаш қондырғы..Тұғырында жем берді, Тұтқын бірақ татпады. Аш өлуді жөн көрді, Қыран атын сақтады (М.Мақатаев, Өлеңдер жинағы). Кәнігі құсбегі қаршығаның тұғырда отырысына қарап, жуасуының әлі де жетпей жатқанын аңғарды (Т.Әлімқұлов, Сырлы наз). 2. Бір нәрсенің астына қойылған тірек..Сол сарайды аса берік тас тұғыр көтеріп тұр (Д.Досжанов, Жібек жолы). Ол: «Мақұл онда, әзірше сау бол», – деп телефонын тұғырына қойды (М.Ысқақбаев, Сұлтүрдің бөктері). 3. ауыспалы мағына. Сүйеніш; тірек..Сөйлейін бір мәселе бұрынғыдан, Бұл қызың естігеннің көңілі тынған. Дін орнап мұсылманға тұғыр болған,

Белгілі шаһар еді Бағдад пен Шам (Ә.Найманбаев, Шығармалары). Туған жерім – т ұ ғ ы р ы м, Шөбі дәрі, суы бал, Арқасында халықтың Шат-шадыман көңілім бар (К.Әзірбаев, Таңдамалы шығармалар). 4. Мүсіндік туындылар (мүсін-ескерткіш, мүсіндік топтама, сыралғы, т.б.) мен бағаналардың, обелискілердің астына қойылатын сандықша негіз..Т ұ ғ ы р әртүрлі пошымда тұрғызылып, алуан түрлі нақышпен (архитектуралық ордерлер элементтерін қолдану, мүсін бедерлермен нақыштау, кейде табиғи тастарды пайдалану, (т.б.) безендіріледі (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). 5. Мініске төзімді, жабы тұқымдас жылқы; жұмыс көлігі, тұғыр ат..Тұлпардан т ұ ғ ы р озбас шабылса да, Оған да үкі, тұмар тағылса да. Қыжырытпай мені сырттан жүре алмайды, Кім жегіліп, қай шеттен қағынса да (Абай, Толық жинақ). – Бәйеке, озады атым, бәс тігемін, Тұлпарыңды тұғыр ы м басты менің. Алты болыс Албанды дүрліктіріп, құнанында бәйгі алған тас түлегім (М.Мақатаев, Шығармалары). (*kitap.kz*)

2. Әзербайжан: uzun mövqe
3. Қырғыз: көп орду
4. Өзбек: uzoq pozitsiya
5. Түрік: uzun pozisyon
6. Ағылшын: long position
7. Испан: posición larga
8. Неміс: lange Position
9. Француз: position longue

10. Бекітілген нұсқасы: *позиция – айқындама* (1990), *валютная позиция – валюталық жайғасым* (2006 жылғы 27 қазан); *позиция техническая – техникалық тұрғы* (2015 жылғы 6 қазан); *знаки дорожные многопозиционные – көппозициялы жол белгілері* (2016 жылғы 28 маусым)

11. Сөздіктердегі аудармалары: *длинная позиция – ұзақ ұстаным* (заңтану); *позиция – көзқарас, ұстаным, тұғыр* (іс жүргізу); *позиция – позиция; ұстаным; тұрғы; айқындама*

			<p>(заңтану); <i>позиция</i> – ұстаным, айқындама, жайғасым, тұрғы (экономика)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>валютная позиция длинная</i> – ұзақ валюталық позиция</p> <p>13. Орыс тіліне латын тілінен (positio – орнату, қалып, күй-жай, рōnere – қалау, қою) енген «позиция» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «айқындама», «жайғасым», «тұрғы», «позиция» сөздері бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде «ұстаным», «көзқарас», «тұғыр», «позиция», «тұрғы», «айқындама», «жайғасым» сөздерімен, заңнамада «позиция сөзімен аударылған. Бір сөздің бұлайша бірнеше нұсқада аударылуы қазақ тіліндегі лексикалық бірліктердің семантикалық әлеуетіне, синтаксистік және семантикалық тіркесімділік қабілетіне байланысты.</p> <p>Аталған сөздердің мағынасын сараптай келе, бекітілген терминдер сөздігін негізге ала отырып, орыс тіліндегі «длинная позиция» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «ұзақ жайғасым» терминдік сөз тіркесін қолдану керек деп санаймыз.</p>
875.	взаимовыгодная сделка	өзара тиімді мәміле	<p>1. Тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алу-сату шарттарына қатысатын тараптар үшін тиімді талаптармен жасалған мәміле.</p> <p>Өзара I. Үстеу. 1. Бірімен-бірі; екеуара. (<i>kitap.kz</i>)</p> <p>Тиімді I. Сын есім. 1. Қолайлы, жағдайлы, ыңғайлы..Мүмкін жауласпай-ақ Жұныс жағына шыға салғаным т и і м д і болар? (I.Есенберлин, Алмас қылыш). Болашақ үлкен Жезқазғанның мәселесі бұрын шешілген еді, енді теміржол қатынасының т и і м д і варианттарын қарауға шақырыпты (Ж.Дүйсекеев, Гүлденген өмір). 2. Пайдасы, табысы мол..Өзімізге қажет әртүрлі мамандығы бар жас жұмысшыларды өзімізден, осы жерден әзірлей бастаған өте т и і м д і</p>

(С.Бақбергенев, Кентау). Күтетін құрмет, Сыйыңды Туысқан, Туған жалғыз ба?! Шеншекпен жағы т и і м д і Бұйырды біраз балдызға (Қ.Мырзалиев, Мәңгі майдан). (*kitap.kz*)

Пайдалы І. Сын есім. 1. Қажетті, керекті..В1 витамині денсаулыққа п а й д а л ы (Т.Дарқанбаев, Витаминдер). Мұндайда тамақ алдында тәуір коньяктан бірер жүз грамм тартып алса да теріс болмайды екен. Суық тимеуге, күн өтіп кетпеуге п а й д а л ы деп, үлкендер Әсемге де ауыз тигізеді (Қ.Жұмаділов, Шығармалары). 2. Өте тиімді, қажетті, қолайлы..– Дестелеп ору п а й д а л ы көрінеді. Тек бізде тәжірибе жоқ, қорқа соғамыз (3.Шашкин, Өмір). Дәрежеге қарап, өзіне п а й д а л ы жағын ғана көздейді (Ө.Қанахин, Жер басып жүрсем). Ақыл айтты: не дүниеге, не ахиретке не п а й д а л ы болса, не залалды болса білетұғын мен (Абай, Шығармалары). Алғанға бұл кеңесте ғибрат бар, Маймылша іс ететін көп, надандар. П а й д а л ы затты орнына жұмсай алмай, Сөгетін пайдасыз деп жоқ па адамдар?! (А.Байтұрсынов, Шығармалары). Енді бұл серіктік ашылуын ашылды. Іс басқаруға сайланған кісілердің ретіне қарағанда, бұл іс өздеріне п а й д а л ы, басқаларға өрнек болуы үміт етіледі. Бұларға енді халық алдында үлкен сын. Жақсылығын да, жамандығын да көлденеңнен көріп тұрамыз. Істері қай жағына бейім болса да кезінде жұртқа білдіреміз. Қазірге «қайырлы сағат» дегеннен басқа айтарымыз аз (М.Дулатов, Шығармалары). 3. Пайдасы мол, жақсылығын тигізетін..Оқудың түзетпейтін адамы жоқ, Қараңғы мінбарларға шам жанады. Ақылды, аз ашулы, көп пікірлі, П а й д а л ы насихатты аңғарады (Ө.Найманбаев, Шығармалары). Абай қоғамына п а й д а л ы еңбек етерлік адамдар шығарғысы келеді (М.Әуезов, Әр жылдар ойлары). Ханның әмірі жүрмейді бөтен елге, П а й д а л ы білімді халқыңа үйрет (Кердері Әбубәкір, Қазағым). Сонда торғай сөйлепті адамдайын: Босатсаң, үйретемін байлық

жайын. Азар болса сатарсың үш тиынға, Мен саған бір п а й д а л ы сөз айтайын (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Әкеннің айтқан бұл сөзін Құтысына көңліңнің, Төгіп алма, дәлдеп құй. Менің айтқан бұл сөзім Өміріңе п а й д а л ы, Басыңда болса егер ми (Дулат Бабатайұлы, Замана сазы). (*kitap.kz*)

Мәміле I. Зат есім. 1. қ ұ қ ы қ т ы қ. Жеке немесе заңды тұлғалардың мүліктік қатынастарды және осы қатынастармен байланысты азаматтық құқықтар мен міндеттер белгілеуге, өзгертуге немесе тоқтатуға бағытталған әрекеті..М ә м і л е н і ң жай жазбаша нысанын сақтамау оның күшін жарамсыз етпейді, бірақ дау болған жағдайда тараптарды оның жасалуын куәлік айғақтармен қуаттау құқығынан айырады (Қаржы-экономика сөздігі). М ә м і л е ауызша да, жазбаша да жасалады. Кәсіпкерлік қызметпен айналысатын тұлғалардың арасында және жеке тұлғалар арасында 100 айлық есептік көрсеткіштен асатын сомаға м ә м і л е жазбаша жасалады (Қазақ Ұлттық Энциклопедия). 2. Бітім, келісім..Міндет ауыр. Хан бұйрығы м ә м і л е г е қарай ма? Ғимаратты енді аз күнде бітірген жөн қалай да (М.Шаханов, Ғасырларды безбендеу). (*kitap.kz*)

Олжа I. Зат есім. 1. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Тиімді, жағымды, пайдалы нәрсе, іс т.б..Басқа сая, жанға о л ж а дәнеме жоқ. Қайран ел осымен жүр құр далақтап (Абай, Толық жинақ). Жалпы, әлемдегі елдердің бәрімен сыйластық қарым-қатынас орната алғанмыз -осы он жылдағы о л ж а л а р ы м ы з д ы ң бастыларының бірі («Егемен Қазақстан»). Арғы атасы түріктен бөлінбей тұрған заманда соңынан өз алдына жұрт болып жүрген заманда да қазақ жауынгер ел болып, кез келген жұрттың бәрімен соғыса бергені анық. Соғыста жеңген елдерін шауып алып, жетім-жесірді о л ж а қылып, ұлын құл, қызын күң етіп жүргені де мәлім (М.Дулатов, Шығармалары). 2. э т н о г р а ф и я л ы қ. көне р г е н с ө з. Соғыстан

түсетін пайда..Оларға байлық үш түрлі арнамен келіп құйылатынын байқадым: біреуі – өз бұқарасынан жинайтын дан (салық), екіншісі – күшпен қаратып алған елден түсетін адбан. Ол да алым-салық, үшіншісі – соғыстан түсетін ол жа. Бұлардың тыстағы бір салық түрі бар. Ол – пешкеш деп аталатын діни салық (Ж.Тұрлыбаев, Тамыз таңы). 3. Ойламаған, күтпеген жерде пайда болған кіріс. Кісіміс қайда жүрсең ол жаға тоқ, Шұқыма халық көзінше қарғаша боқ (Абай, Толық жинақ). Кебек сонда шалға айтты:– Ей, ақсақал, Өзің тандап түлкінің біреуін ал. Бағыңа кез келген бір бұл ол жағой, Жығыт тымақ істетіп сандыққа сал! (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). (*kitap.kz*)

2. Әзербайжан: qarşılıqlı faydalı əməliyyat

3. Қырғыз: өз ара пайдалуу бүтүм

4. Өзбек: o'zaro manfaatli bitimlar

5. Түрік: karşılıklı yarar sağlayan işlem

6. Ағылшын: mutually beneficial transaction

7. Испан: transacción mutuamente beneficiosa

8. Неміс: gegenseitig vorteilhafte Transaktion

9. Француз: transaction mutuellement avantageuse

10. Бекітілген нұсқасы:
выгодоприобретатель – пайда алушы (2006 жылғы 27 қазан); сделка биржевая – биржалық мәміле (2016 жылғы 8 желтоқсан)

11. Сөздіктердегі аудармалары:
взаимовыгодный – өзара тиімді (іс жүргізу; экономика); выгода – пайда; тиімділік (іс жүргізу; экономика); выгода – пайда, олжа (заңтану); сделка – мәміле (іс жүргізу, заңтану, экономика);

12. Заңнамадағы қолданысы:
взаимовыгодный – өзара тиімді

13. Орыс тіліндегі күрделі сөздердің құрамындағы «взаимо» сөзі қазақ тіліне «өзара» сөзімен аударылса, «выгода» сөзі «пайда» («польза», «выгода», «прибыль»),

			<p>«олжа» («добыча») сөзімен аударылады. Бір сөздің бұлайша бірнеше нұсқада аударылуы қазақ тіліндегі лексикалық бірліктердің семантикалық әлеуетіне, синтаксистік және семантикалық тіркесімділік қабілетіне байланысты.</p> <p>Орыс тіліндегі «сделка» сөзі қазақ тіліне «мәміле» сөзімен аударылады.</p> <p>Орыс тіліндегі «взаимовыгодный» сөзі салалық терминологиялық сөздіктерде «өзара тиімді» сөз тіркесімен аударылады. Алайда «тиімді» сөзі орыс тіліндегі «эффективный» сөзінің баламасы болып табылады. Біздіңше, терминологиялық бірізділікті сақтау үшін «взаимовыгодная сделка» сөз тіркесін қазақ тіліне «өзара пайдалы мәміле» сөз тіркесімен аударған дұрыс сияқты.</p>
876.			
877.	декриминализация	декриминализациялау, қылмыстық сипаттан арылту, қылмыссыз дандыру, қылмыс деп танымау, қылмыстан арылту	<p>1. ДЕ- – болымсыз іс-әрекетті білдіретін приставка, сөздің бір бөлігі (https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5).</p> <p>Криминализовать – лат. criminalis – қылмысты, crimen – кіналау; айып, қылмыс</p> <p>Декриминализация – қылмыс ретінде жазаланатын әрекеттің бір бөлігінің заңи түрде қайта қаралуы және оның әкімшілік, тәртіптік және басқа да құқықбұзышылық немесе заңды іс-әрекет қатарына жатқызылуы</p> <p>Криминал. Тұрақты тіркес. 1. [латын. criminalis] Заң, қылмыстық іс. К р и м и н а л ғ а қатысты. (https://kitap.kz/)</p> <p>2. Әзербайжан: dekriminalizasiya 3. Қырғыз: алып салуусу 4. Өзбек: dekriminalizatsiya 5. Түрік: decriminalization 6. Ағылшын: decriminalization 7. Испан: despenalización 8. Неміс: Entkriminalisierung 9. Француз: décriminalisation</p>

			<p>10. Бекітілген нұсқасы: <i>криминалистика – криминалистика (2016 жылғы 7 желтоқсан); криминалистические требования – криминалистік талаптар (2016 жылғы 7 желтоқсан); язык криминалистики – криминалистика тілі (2016 жылғы 7 желтоқсан)</i></p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: <i>декриминализация – қылмыс деп танымау (заңтану)</i></p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>декриминализация – декриминализация; қылмыстық сипаттан арылту; қылмыссыздандыру; қылмыс деп танымау; қылмыстан арылту</i></p> <p>13. «Декриминализация» сөзінің алғашқы бөлігі, яғни «де» – «болымсыз (теріс) іс-әрекетті білдіретін приставка, сөздің бір бөлігі» деген мағынаны берсе, «криминализация» сөзі орыс тіліне латын тілінен (criminalis – қылмысты, crimen – кіналау; айып, қылмыс) енген. Бекітілген терминдер сөздігінде «декриминализация» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы берілмеген, яғни бекітілмеген. Салалық терминологиялық заңтану сөздігінде «<i>қылмыс деп танымау</i>» сөз тіркесімен, ал заңнамада «<i>декриминализация</i>» сөзімен, «<i>қылмыстық сипаттан арылту</i>» сөз тіркесімен, «<i>қылмыссыздандыру</i>» сөзімен, «<i>қылмыс деп танымау</i>» сөз тіркесімен, «<i>қылмыстан арылту</i>» сөз тіркесімен аударылған. Салалық терминологиялық заңтану сөздігіндегі және заңнамадағы аудармаларын сараптай келе, терминологиялық бірізділікті сақтау мақсатында «декриминализация» сөзінің баламасы ретінде қазақ тілінде «декриминализация» (зат есім) және «декриминализациялау» (етістік) сөздерін қолданған дұрыс деп санаймыз.</p>
878.	право	құқық	<p>Право – мемлекет күшімен қорғалатын жалпыға міндетті қағидалар (нормалар)</p>

ЖИЫНТЫҒЫ

[https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_\(%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_(%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F))

Құқық. Зат есім. 1. Негіз, себеп. Осыны айтуға толық қ ұ қ ы ғ ы м бар (Ауызекі). 2. Мемлекет тарапынан, болмаса тиісті қаулы, заңмен әрбір адамға берілген ерік, бостандық. Әр халық, әр адам өзінің қ ұ қ ы қ т а р ы н пайдалану үшін білімді, сауатты болу керек (С.Сейфуллин, Шығармалары). М.Дулатов 3 маусым заңы қазақтарды ғана емес, қазақ облыстарында тұратын басқа ұлыстарды да саяси қ ұ қ ы қ т а р ы н а н айырғанын арнайы атап өтеді (М.Құл-Мұхаммед, Алаш ардагері). Қ ұ қ ы қ адам баласына ортақ мүлік: оны қорғау ісі де адам баласына бірдей ортақ ынтымақпен болуы керек («Қазақ»). 3. қ ұ қ ы қ. Қоғамдағы адамдардың қарым-қатынасын реттейтін, мемлекет тарапынан белгіленетін және қорғалатын ережелер мен жиынтығы және соны зерттейтін ғылым саласы..Халық пен мемлекет атынан билік жүргізуге Республика Президентінің, сондай-ақ өзінің конституциялық өкілеттігі шегінде Парламенттің қ ұ қ ы ғ ы бар (ҚР Конституциясы). Неғұрлым қоғамдық қатынастарда тұрақтылық басым болса, соғұрлым олардың жолын алдын ала болжау да оңайырақ болып, қ ұ қ ы қ арқылы реттеудің жолы жеңілденеді (Ғ.Сапарғалиев,.. Мемлекет және құқық теориясы). XIX ғасырдың аяғына XX ғасырдың басына дейін созылып келген заң мен қ ұ қ ы қ жүзіндегі қазақ пен атты қазақтың жер таласы, айтысы, жанжалы, бұрынғы отарлаудың сөнбей қалған ұшқыны еді (Т.Шонанов, Жер тағдыры – ел тағдыры). Енді Керенскийдің ұсыныстарындағы екінші мәселеге – саяси қ ұ қ ы қ, ұлттық тәуелсіз елдердің мүдделерін тең тұрғыдан құру жөніндегі тұжырымдамасына келейік (М.Шоқай, Таңдамалы шығармалары). 4. [араб]. с ө й л е у. Қақы..– Кәне, жолдастар, осы ауылдағы қ ұ қ ы ғ ы жойылатындарды атаңдар

			<p>– деді (І.Жансүгіров, Әңгімелері). Отаршылдардың ең негізгі заңын өзі тас-талқан қылып бұзуы, қазақ қ ұ қ ы ғ ы мен пайдасын лас аякпен басуы деген осы болады (Т.Шонанов, Жер тағдыры – ел тағдыры). (https://kitap.kz/)</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq 3. Қырғыз: укук 4. Өзбек: qonun 5. Түрік: sağ 6. Ағылшын: right 7. Испан: ley 8. Неміс: Gesetz 9. Француз: loi</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: <i>наследственное право – мұрагерлік құқық (2016 жылғы 7 желтоқсан); право собственности – меншік құқығы (2016 жылғы 8 желтоқсан); право избирательное – сайлау құқығы (2016 жылғы 8 желтоқсан)</i></p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: <i>право – құқық (заңтану, іс жүргізу, экономика)</i></p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>право – құқық</i></p> <p>13. Орыс тіліндегі «право» сөзінің бекітілген терминдер сөздігіндегі қазақ тіліндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы қазақ тіліндегі аудармасын және «құқық» сөзінің қазақ тілінің түсіндірме сөздігіндегі мағынасын негізге ала отырып, орыс тіліндегі «право» сөзін қазақ тіліне «құқық» сөзімен аударуды қолдаймыз.</p>
879.	космос	ғарыш	<p>Кóсмoc – грек. κόσμος – әлем, ғалам, ғарыш. Космос – аспан денелері атмосферасының шегарасында орналасқан Әлемнің салыстырмалы түрдегі бос бөлігі</p> <p>Космос. Зат есім. 1. [грек. kosmos] а с т р о н о м и я л ы қ. Ғарыш. Шаһмардан Есенов екеуіміз совет павильонының үшінші қабатына көтерілдік. Күмбезі кең сарайдың сол жақ бұрышында – шар тәрізді к о с м о с бөлімі</p>

(Ә.Шәріпов, Алыс жағалаулар).
(<https://kitap.kz/>)

Ғарыш. Зат есім. 1. Ғаламның астрономиялық анықтамасының синонимі. Кейде ғ а р ы ш ұғымына Жер және оның атмосферасы енбей қалады (ҚҰЭ). Ғарыш «жер төңірегіндегі» кеңістікті қамтитын (ондағы нысандарды) жақын ғ а р ы ш және жұлдыздар мен галактикалар т.б. кеңістігін қамтитын (ондағы нысандарды қоса) алыс ғ а р ы ш болып ажыратылды (ҚҰЭ). 2. [араб.] Аспан кеңістігі. Дариядан артық ақылың, Төбең биік ғ а р ы ш т а н, Қартайғанда бір көріп, Зират етіп қайтуға, Жамбыл келді алыстан (Жамбыл, Шығармалары). Замат лашын құс боп замғаған ол бұл кезде Кенжебек көзіне әлі де сағымдай бұлдырап қана елес берген ақ кептерді іліп алды да, қанатының астына қысып ғ а р ы ш қ а құлаш сермеді (Р.Райымқұлов, Бұрылыстар). Көкте – күнмін, көпке нұрым шашамын, Көңілге алсам, қазір ғ а р ы ш қ а асамын. Шеті, түбі жоқ теңізбін қаракөк, Ерігемін – толқып, шалқып, тасамын (М.Жұмабаев, Шығармалары). Кешірмеймін сол үшін, Кешірмеймін сол үшін... Күллі адами пенделікпен алысқан Қыран ойы тұрақ таппай ғ а р ы ш т а н Әйеліне қарап терең күрсіне Мәңгілікке көзін жұмды данышпан (М.Шаханов, Ғасырлар). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: yer
3. Қырғыз: мейкиндик
4. Өзбек: joy
5. Түрік: uzaу
6. Ағылшын: space
7. Испан: espacio
8. Неміс: Raum
9. Француз: espace

10. Бекітілген нұсқасы: *космос – ғарыш* (1992; 2015 жылғы 14 желтоқсан)

11. Сөздіктердегі аудармалары: *космос – ғарыш* (заңтану, іс жүргізу, физика)

			<p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>космос – ғарыш</i></p> <p>13. «Қазақ сөздігінде» «космос» сөзі жеке реестр сөз ретінде берілгенімен, бұл сөздің анықтамасында «ғарыш» сөзіне сілтеме берілген. Ал жеке реестр сөз ретінде берілген «ғарыш» сөзінің мағыналары «космос» сөзінің мағынасын толық береді деп есептейміз.</p> <p>Орыс тіліне грек тілінен енген (κόσμος – «әлем, ғалам, ғарыш») «космос» сөзінің бекітілген терминдер сөздігіндегі қазақ тіліндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы қазақ тіліндегі аудармасын және «ғарыш» сөзінің қазақ тілінің түсіндірме сөздігіндегі мағынасын негізге ала отырып, «космос» сөзі қазақ тіліне «ғарыш» сөзімен аударылуы қажет деп санаймыз.</p>
880.	спутник	жерсерік, спутник	<p>Спúтник – тартылыс күшінің әсерінен ғарыш кеңістігінде басқа объектінің айналасында белгілі бір траектория (орбита) бойынша айналып жүретін аспан денесі. https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D1%83%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_(%D0%BA%D0%BE%D1%81%D0%BC%D0%BE%D1%81)</p> <p>Спутник. Зат есім. 1. Жылдамдығы ғаламшар жылдамдығына сай келетін, орбитаға шығарылған жердің жасанды серігі. С п у т н и к орбитаға шығарылды («Лениншіл жас»). Жерді айналып с п у т н и к ұшқан көрінеді (Ә.Әлімжанов, Махамбеттің жебесі). Ауылшаруашылық дақылдарының тұқымдарын с п у т н и к арқылы космосқа ұшырып, космос сәулелерімен сәулелендіріп барып екенде, олардың әдеттегіден бірқатар ерте пісетіні тәжірибе жүзінде анықталады (М.Құдайқұлов, Ғылым және дін аспан денелері туралы). (https://kitap.kz/)</p> <p>Жерсерік. Зат есім. 1. Жердің жасанды спутнигі. Аспанға ұшырылған ж е р с е р і к т е р і, күнді айналып жүрген космос ракетасы да</p>

ең алдымен әрбір бөлшегі сол қалыпқа салынып жасалады (С.Бақбергенов, Біздің колхоз). Ұшырдың келешектің жыл құсындай Аспанға әлдилетіп ж е р с е р і г і н (Қ.Бекхожин, Дала комиссары). Ж е р с е р і г і ұшқанда қозғалысына кедергі болмау үшін ол ауасыз жерде ұшу керек (Х.Әбішұлы, Халық астрономиясы). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: yoldaş

3. Қырғыз: спутник

4. Өзбек: sherigim

5. Түрік: uydu

6. Ағылшын: satellite

7. Испан: compañero

8. Неміс: Begleiter

9. Француз: compagnon

10. Бекітілген нұсқасы: *спутниковая связь – жерсеріктік байланыс* (2004 жылғы 31 наурыз); *служба связи спутниковая – жерсеріктік байланыс қызметі* (2016 жылғы 28 маусым)

11. Сөздіктердегі аудармалары: *спутниковая система – спутниктік жүйе* (заңтану); *связь спутниковая – жерсеріктік байланыс* (іс жүргізу); *навигационный спутник – навигациялық серік*; *спутник планеты – планета серігі* (физика); *город-спутник – серіктес қала* (статистика)

12. Заңнамадағы қолданысы: *спутник – спутник; жерсерік*

13. «Қазақ сөздігінде» «спутник» сөзі де, «жерсерік» сөзі де жеке реестр сөз ретінде берілген. Алайда бұл сөздікте «спутник» сөзі Кеңес одағы тұсындағы көркем әдебиетте, баспасөз құралдарында, ғылыми әдебиетте, ал «жерсерік» сөзі Кеңес одағы тұсындағы да, сонымен қатар тәуелсіздік алған жылдардағы көркем әдебиетте, баспасөз құралдарында, ғылыми әдебиетте, оқу құралдарында және т.б. кездеседі. «Спутник» сөзінің қазақ тіліндегі

			<p>баламасы ретінде «жерсерік» сөзі бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде «спутник» сөзі «жерсерік», «серіктес», «серік» сөздерімен, ал заңнамада «жерсерік» және «спутник» сөздерімен аударылған. Қазіргі кезде көркем әдебиетте, баспасөз құралдарында, ғылыми әдебиетте, оқу құралдарында және т.б. «жерсерік» сөзі жиі қолданылады. Сондықтан терминологиялық бірізділікті сақтау үшін «спутник» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «жерсерік» сөзі қолданылғаны дұрыс деп есептейміз.</p>
881.	баланс	баланс, теңгерім	<p>Баланс – франц. <i>balance</i>, ит. <i>bilancio</i> – таразы, тең салмақ, лат. <i>bilanx</i> – екі таразы табағы бар нәрсе.</p> <p>Баланс – тепе-теңдік, теңдеу.</p> <p>Баланс – арақатынасты немесе қандай да бір ұдайы өзгеріп отыратын құбылыстың тепе-теңдігін сипаттайтын көрсеткіштер жүйесі.</p> <p>Баланс – қаржылық есептерді, статистиканы жасауда кірістер мен шығыстар, активтер мен пассивтер жиынтығы (https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D1%81)</p> <p>Баланс. Зат есім. 1. [француз. <i>balance</i>] Тепе-теңдік, теңдестіру..Қызулы екі түрлі дене қатар тұрса, олардың жылулық б а л а н с жасайтынын білеміз. Олардың температурасы жоғарысы жылуы төменін жылытады (А.Қалығұлов, Жарық сәуленің „жаралуы,,). Ормандар – ауа райын, табиғи су б а л а н с ы н реттейтін ең маңызды фактор (М.Ахметов, Егін қорғайтын орман алқаптарын өсіру). 2. э к о н о м и к а л ы қ. Теңгерім..Б а л а н с т а р жүйесін мейлінше мұқият ғылымға негіздеп жасау керек («Социалистік Қазақстан»). Негізгі қорлар б а л а н с ы ұдайы өндірістің негізгі қорларының көлемі, құрылымы, олардың қозғалысы, арақатынасы мен өсу қарқыны жайында мәліметтер алу мақсатымен жүргізіледі (Қазақстан Ұлттық энциклопедия) Төлем б а л а н с ы күнделікті қарапайым операциялардан, капиталдармен несиелердің қозғалыс баланстарынан тұрады (Қазақстан</p>

Ұлттық энциклопедия). (<https://kitap.kz/>)

Бөлінбелі теңгерім. Тұрақты тіркес. 1. э к о н о м и к а л ы қ. Заңды тұлғаны қайта ұйымдастыру (бөлу және бөліп шығару) кезінде жасалатын баланыс. Б ө л і н б е л і т е ң г е р і м д і шешім қабылданған орган бекітеді (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). (<https://kitap.kz/>)

Ұластырылған баланс [теңгерім]. Тұрақты тіркес. 1. э к о н о м и к а л ы қ. Негізгі серіктес пен еншілес серіктестердің біріктірілген есеп-қисабы; бірнеше серіктестердің біртұтас баланстары (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі, Экономика.). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: balans

3. Қырғыз: тең салмақтауулук

4. Өзбек: muvozanat

5. Түрік: denge

6. Ағылшын: balance

7. Испан: el saldo

8. Неміс: das Gleichgewicht

9. Француз: l'équilibre

10. Бекітілген нұсқасы: *баланс – теңгерім (2004 жылғы 31 наурыз); баланс – теңгерім, баланс (2010 жылғы 23 желтоқсан); баланс годовой – жылдық баланс (2016 жылғы 8 желтоқсан)*

11. Сөздіктердегі аудармалары: *балансовая стоимость – баланстық құн (заңтану); баланс – баланс, теңгерім; баланс бухгалтерский – бухгалтерлік баланс (іс жүргізу); баланс – баланс, теңгерім (физика); балансировка нагрузки – жүктемені теңгеру; подготовка баланса – балансты дайындау (информатика); баланс специалистов – мамандар балансы (статистика); баланс внешнеторговый – сыртқы сауда балансы; баланс материальный – материалдық баланс (экономика)*

		<p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>баланс – баланс; теңгерім</i></p> <p>13. «Баланс» сөзі орыс тіліне шет тілінен енген (франц. <i>balance</i>, ит. <i>bilancio</i> – таразы, тең салмақ, лат. <i>bilanx</i> – екі таразы табағы бар нәрсе).</p> <p>«Қазақ сөздігінде» «баланс» сөзі жеке реестр сөз ретінде берілсе, «теңгерім» сөзі ғылыми анықтамалық-түсіндірмелі әдебиетте «бөлінбелі теңгерім», «ұластырылған теңгерім» тұрақты тіркестерінің құрамында кездеседі. «Баланс» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «баланс» және «теңгерім» сөздері бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде, сонымен қатар заңнамада «баланс» сөзі «баланс» және «теңгерім» сөздерімен аударылған. Қазіргі кезде көркем әдебиетте, баспасөз құралдарында, ғылыми әдебиетте, оқу құралдарында және т.б. «баланс» сөзі жиі қолданылатындығы байқалады. Сондықтан терминологиялық бірзділікті сақтау үшін «баланс» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «баланс» сөзі қолданылғаны дұрыс.</p>
882.	стаж	<p>Стаж – француз. stage – үйрену (http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Vasmer-term-12645.htm)</p> <p>Стаж – 1) қандай да бір саладағы қызмет істеу ұзақтығы: а) қандай да бір қызмет ұзақтығы; ә) біреудің бір жерде жұмыс істеген жылдарының саны; 2) Адамның қандай да бір жұмысқа, қызметке орналасып, практикалық тәжірибе жинап, мамандықты меңгерген мерзімі (http://xn----8sbauh0beb7ai9bh.xn--p1ai/%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B6)</p> <p>Стаж. Зат есім. 1. француз. stage. Өтіл (белгілі бір жұмыс саласында қызмет істеген уақыт мөлшері). – Он сегіз жылдық с т а ж ы м бар (І.Жансүгіров, Шығармалары). Отыз жыл с т а ж ы м бар менің (Е.Оразақов, Дәрігер парызы). (https://kitap.kz/)</p>

Өтіл. Зат есім. 1. Өтініш, тілек, талап. Өңгімелеп отырғанда, іңір түссе де Кірби келмеді. Шынбике тағы да өтілі айтыпты (Т.Жармағамбетов, Сентябрь түні). Сөйледі Адақ тұрып Абылайға: – «Я, тақсыр, өтілім бар, – қабыл айла! Жұмбақты шешпей тұрып тілегім бар, – Қабыл ғып тілегімді сөзді байла! (С.Сейфуллин, Өлендері). Тілеуқұл әлі де қыбырсыз тұрған Разаққа мұнды жүздің өтілі мен иек қақты (С.Сматаев, Елім-ай). 2. Өте кеткен заты, берген дүниесі. Осы өткен қыста ғана соғымға деп бір ту бие жетектетіп жібергені тағы бар. Санай берсе өтілі көп-ақ (Қ.Жұмаділов, Соңғы көш). 3. Азаматтың белгілі бір мамандық бойынша жұмыс істеген жылдарының жалпы саны, еңбек еткен мерзімі. Мемлекеттік тұрғын үй бағдарламасы бойынша несие алу үшін мемлекеттік мекемедегі еңбек өтілінің әр жылына 5 балдан есептеледі («Егемен Қазақстан»). 4. Өтіну, тілек ету..Қымыз толтырылған аяқты ұстап қатар отырған адамдар өз аяғының қымызын татпастан бұрын, екі жағындағы адамға өтіліп, көршілері «бұйырыңыз!» дегеннен кейін ғана іше бастайды ғой (С.Мұқанов, Мөлдір махаббат). Өзінің сенімді адамы, жігіт ағасы Жантөрені әдейі жіберіп, қазақшылық ғұрпымен Дәмеліден өтіліп сұраған (С.Омаров, Қиыр жол). Менің енді шыдауға шамам қалмады. Әдейі алдарыңыздан өтілейін деп шақырдым (А.Нұрманов, Аққу жұлдызы).

5. Өткізілу, жүргізілу..Айта берсек, оның толып жатқан түрінен әлемде өтіліп тұратын жарыстардан да хабардармыз (Қ.Шыңғысов, Бетпе-бет). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: xidmət müddəti
3. Қырғыз: тажрыйба
4. Өзбек: Xizmat muddati
5. Түрік: hizmet süresi
6. Ағылшын: experience
7. Испан: duración del servicio
8. Неміс: Länge des Dienstes
9. Француз: durée de service

		<p>10. Бекітілген нұсқасы: <i>стаж работы – жұмыс өтілі</i> (2005 жылғы 14 шілде); <i>стаж – өтіл</i> (2016 жылғы 8 желтоқсан); <i>трудовой стаж – еңбек өтілі</i> (2016 жылғы 8 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: <i>стаж специальной службы – арнаулы қызмет өтілі; трудовой стаж – еңбек өтілі</i> (заңтану); <i>стаж – өтіл, стажировка – тағылымдама</i> (іс жүргізу); <i>стаж – өтіл, стаж производственный – өндірістік өтіл; стаж трудовой – еңбек өтілі</i> (статистика); <i>стаж служебный – қызмет өтілі; стаж работы – жұмыс өтілі; стаж трудовой – еңбек өтілі</i> (экономика)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>стаж – өтіл, стаж</i></p> <p>13. «Стаж» сөзі орыс тіліне француз (stage – «үйрену») тілінен енген. «Қазақ сөздігінде» «стаж» сөзі жеке реестр сөз ретінде берілгенімен, бұл сөздің анықтамасында «өтіл» сөзіне сілтеме берілген. Ал жеке реестр сөз ретінде берілгені «өтіл» сөзінің үшінші мағынасы («азаматтың белгілі бір мамандық бойынша жұмыс істеген жылдарының жалпы саны, еңбек еткен мерзімі») «стаж» сөзінің мағынасын толық береді деп есептейміз. «Стаж» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «өтіл» сөзі бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде де «өтіл» сөзімен аударылған, ал заңнамада «стаж» сөзі «өтіл» және «стаж» сөздерімен (бұрынырақтағы заңнамалық құжаттарда) аударылған. Қазіргі кезде көркем әдебиетте, баспасөз құралдарында, ғылыми әдебиетте, оқу құралдарында және т.б. «өтіл» сөзінің жиі қолданылатындығы байқалады. Сондықтан терминологиялық бірзділікті сақтау үшін «стаж» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «өтіл» сөзі қолданылғаны дұрыс деп санаймыз.</p>
883.	стажер	Стажёр – жаңа жұмысқа орналасқан немесе

сынақ мерзімінен өтуші адам.

Стажер. Зат есім. **1. француз. stagiaire.**
Стаждық сынақтан өтетін адам.
(<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: stajyer

3. Қырғыз: машыгуучу

4. Өзбек: stajer

5. Түрік: stajyer

6. Ағылшын: trainee

7. Испан: aprendiz

8. Неміс: Auszubildender

9. Француз: stagiaire

10. Бекітілген нұсқасы: -

11. Сөздіктердегі аудармалары: *стажеры адвоката – адвокаттың тағылымдамадан өтушілері (заңтану); стажер – тағылымдамадан өтуші (іс жүргізу)*

12. Заңнамадағы қолданысы: *стажер – стажер, сынақтан өтуші, тағылымдамадан өтуші*

13. «Стажер» сөзі орыс тіліне француз (stagiaire – «үйренетін адам, сынақтан өтетін адам») тілінен енген.

«Қазақ сөздігінде» «**стажер**» сөзі жеке реестр сөз ретінде берілген.

«**Стажер**» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы бекітілмеген. Салалық терминологиялық сөздіктерде «**стажер**» сөзі «**тағылымдамадан өтуші**» сөз тіркесімен, ал заңнамада «**тағылымдамадан өтуші**» және «**стажер**» сөздерімен (бұрынырақтағы заңнамалық құжаттарда) аударылған. Сонымен қатар «**стажировка**» сөзі «**тағылымдама**» сөзімен аударылады. Осыған байланысты терминологиялық бірізділікті сақтау үшін «**стажер**» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «**тағылымдамадан өтуші**» сөз тіркесі қолданылғаны дұрыс болар.

885.	адекватность пенсионных выплат	зейнетақы төлемдерінің барабарлығы	<p>1. (лат. <i>adaequatus</i> — «теңестірілген, тең» + лат. <i>pēnsio</i> — «төлем») – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>pensiya ödənişlərinin adekvatlığı</i></p> <p>3. Қырғыз: пенсияларды шайкештиги</p> <p>4. Өзбек: <i>pensiya nafaqalarining etarligi</i></p> <p>5. Түрік: <i>Emeklilik maaşının yeterliliği</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>adequacy of pension benefits</i></p> <p>7. Испан: <i>adecuación de los beneficios de pensión</i></p> <p>8. Неміс: <i>Angemessenheit der Rentenleistungen</i></p> <p>9. Француз: <i>adéquation des prestations de retraite</i></p> <p>10. Заңнама: адекватность пенсионных выплат – зейнетақы төлемдерінің барабарлығы</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: Бұл бірлік арнайы бекітілмеген. 2003 жылы адекватное значение – барабар мағына деп бекітілген. «Адекватность» терминінің латын тіліндегі мағынасы – «теңестіру, тең». Сол себептен де қазақ тіліндегі болмасы «барабар» аталмыш сөздің мағынасына толықтай сәйкес келеді деген ойдамыз. Адекватность пенсионных выплат – зейнетақы төлемдерінің барабарлығы.</p>
886.	адекватные меры	барабар шаралар	<p>1. (лат. <i>adaequatus</i> — «теңестірілген, тең») – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>adekvat tədbirlər</i></p> <p>3. Қырғыз: тийиштүү иш-чаралар</p> <p>4. Өзбек: <i>etarli choralar</i></p> <p>5. Түрік: <i>yeterli önlemler</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>adequate measures</i></p> <p>7. Испан: <i>medidas adecuadas</i></p> <p>8. Неміс: <i>angemessene Maßnahmen</i></p> <p>9. Француз: <i>mesures adéquates</i></p> <p>10. Заңнама: адекватные меры – баламалы шаралар</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: адекватные меры – барабар шаралар</p>
887.	актуализация	актуализациялау (өзекті сипат беру, өзектендіру)	<p>1. (лат. <i>actualis</i> – әсерлі; шынайы) – қандай да бір маңызды нәрсенің қалыптасу процесі; қазіргі сәтте осындай процестің нәтижесі.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>aktuallaşdırma</i></p> <p>3. Қырғыз: өзгөртүү</p> <p>4. Өзбек: <i>amaliyot</i></p>

			<p>5. Түрік: güncelleştirme</p> <p>6. Ағылшын: actualization</p> <p>7. Испан: actualización</p> <p>8. Неміс: Aktualisierung</p> <p>9. Француз: actualisation</p> <p>10. Заңнама: актуализация – өзектендіру</p> <p>11. Бекітілген: актуализация – актуалдандыру</p> <p>12. Ұсыныстар: Мағынасына қарай әртүрлі аударылады: өзектендіру, актуалдандыру, жаңарту және т.б.</p>
888.	актуализация материалов аккредитации	аккредиттеу материалдарын актуализациялау	<p>1. (лат. actualis – әсерлі; шынайы + лат. māteriālis, әрі қарай māteria – алғашқы зат, материя) – аккредиттеу субъектісінің құжаттарына аккредиттеу аттестатын қайта ресімдеуге әкеп соқпайтын өзгерістер енгізу.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>akkreditasiya materiallarının yenilənməsi</i></p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: <i>akkreditatsiya materiallarini yangilash</i></p> <p>5. Түрік: <i>akreditasyon materyallerinin güncellenmesi</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>updating of accreditation materials</i></p> <p>7. Испан: <i>actualización de los materiales de acreditación</i></p> <p>8. Неміс: <i>Aktualisierung von Akkreditierungsmaterialien</i></p> <p>9. Француз: <i>mise à jour des documents d'accréditation</i></p> <p>10. Заңнама: актуализация материалов аккредитации – аккредиттеу материалдарын жаңарту</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: актуализация материалов аккредитации – аккредиттеу материалдарын жаңарту</p>
889.	анонимное обращение	анонимді өтініш (Заңда - иесі бүркемеленген)	<p>1. (еж. грек. ἀνώνυμος – атаусыз) Мемлекеттік органға, жергілікті өзін-өзі басқару органына немесе басқа да инстанцияға жолданған, автордың мәліметтері, яғни оның аты-жөні, әкесінің аты, үй немесе қызметтік мекенжайы көрсетілмеген хат, өтініш және т.б. Егер хатта жиі кездесетін аты-жөн ("Иванов Иван Иванович" сияқты) жазылып, бірақ автордың мекенжайы көрсетілмесе, бұл хат та анонимді өтініш болып саналады. Егер</p>

			<p>хат, өтініш және т.б. барлық мәліметтер болып, бірақ, тиісті азамат ол хаттың авторы емес екенін айтқан жағдайда да бұл хат анонимді өтініш болады. Анонимді өтініш автор туралы мәліметтердің жоқтығы анонимді өтініш мазмұнындағы жасалған немесе дайындық үстіндегі қылмыс, басқа да заң бұзушылық туралы белгілерді назардан тыс қалдыруға негіз болмауы керек. Егер мұндай заң бұзушылықтар расталмаса және анонимдік өтініш қандай да бір азаматты қаралау үшін жазылса, бұл осындай анонимдік өтініш (тұрмыста «анонимка» деп аталады) иесін іздеп, оны заң жауапкершілігіне тартуға негіз болуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: anonim referral</p> <p>3. Қырғыз: анонимдүү арыздар</p> <p>4. Өзбек: anonim yo'l-yo'riq</p> <p>5. Түрік: anonim yönlendirme</p> <p>6. Ағылшын: anonymous referral</p> <p>7. Испан: referencia anónima</p> <p>8. Неміс: anonyme Überweisung</p> <p>9. Француз: renvoi anonyme</p> <p>10. Заңнама: анонимное – жасырын</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: анонимное обращение – бүркеме өтініш</p>
890.	апробация рабочего места	жұмыс орнын апробациялау	<p>1. (лат. approbatio – мақұлдау; растау, дәлелдеу) – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: iş yerinin sınması</p> <p>3. Қырғыз: тестирлөө бекети</p> <p>4. Өзбек: ish joyini sinash</p> <p>5. Түрік: iş yerinin onaylanması</p> <p>6. Ағылшын: approbation of the workplace</p> <p>7. Испан: aprobación del lugar de trabajo</p> <p>8. Неміс: Approbation des Arbeitsplatzes</p> <p>9. Француз: approbation du lieu de travail</p> <p>10. Заңнама: апробация – сынақтау</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: апробация рабочего места – жұмыс орнын апробациялау</p>
891.	аттестация государственных служащих	мемлекеттік қызметкерлерді (дұрысы -	<p>1. (лат. attestatio – куәлік ету, растау) – мемлекеттік қызметтен өту процесіндегі маңызды кезең, «олардың кәсіби дайындық, құқықтық мәдениет және азаматтармен жұмыс</p>

		<p>аттестациялау) Еңбек кодексінде аттестаттау</p>	<p>істеу қабілеті деңгейін анықтау бойынша кезең-кезеңмен іске асырылатын рәсім. Аттестация – әртүрлі аспектіде қарастырылатын кешенді ұғым.</p> <p>2. Өзербайжан: dövlət qulluqçularının attestasiyası</p> <p>3. Қырғыз: мамлекеттик кызматкерлердин күбөлүк</p> <p>4. Өзбек: davlat xizmatchilarini attestatsiya qilish</p> <p>5. Түрік: memurların tasdik</p> <p>6. Ағылшын: attestation of civil servants</p> <p>7. Испан: atestación de funcionarios</p> <p>8. Неміс: Bescheinigung der Beamten</p> <p>9. Француз: attestation des fonctionnaires</p> <p>10. Заңнама: аттестация государственных служащих – Мемлекеттік қызметшілерді аттестациялау</p> <p>11. Бекітілген: Арнайы бекітілмеген. Аттестация аудитора – аудиторды аттестаттау.</p> <p>12. Ұсыныстар: аттестация государственных служащих – мемлекеттік қызметшілерді аттестаттау</p>
892.	базовая ставка	<p>базалық ставка</p>	<p>1. (лат. basis – негіз, тірек) – 1. Коммерциялық банктердің клиенттерден алынатын пайыздарын есептеу кезінде базалық ретінде пайдаланатын пайыз мөлшерлемесі. Расында да, банк клиенттерінің көпшілігі кредит беруге, бәсекелес нарықтардың әсері және кредит ұсыныстарын реттеуге байланысты банк тәуекелін назарға ала отырып, базалық мөлшерлемеден тыс белгілі бір сыйақы төлейді. 2. Ағылшын банкінің банк жүйесіндегі қарыз мөлшерлемесін тиімді бақылайтын есептік үйлерге (discount houses) кредит беретін мөлшерлемесінің бейресми атауы.</p> <p>2. Өзербайжан: baz haqqı</p> <p>3. Қырғыз: базалык чен</p> <p>4. Өзбек: tayanch stavkasi</p> <p>5. Түрік: baz oranı</p> <p>6. Ағылшын: base rate</p> <p>7. Испан: tasa base</p> <p>8. Неміс: Basisrate</p> <p>9. Француз: taux de base</p> <p>10. Заңнама: базовая ставка – базалық ставка</p>

			<p>11. Бекітілген: әртүрлі тіркестер ішінде ставка, мөлшерлеме деп екі нұсқада бекітілген.</p> <p>12. Ұсыныстар: базовая ставка – базалық мөлшерлеме</p>
893.	баланс рабочего времени	жұмыс уақытының балансы	<p>1. (фр. balance, сөзбе-сөз — таразы, лат. bilanx — екі салмақ өлшейтін ыдысы бар) – қызметкерлердің жұмыс уақытының ресурстарын, шығын түрлері мен пайдаланылуы бойынша қолданылуын сипаттайтын көрсеткіштер жүйесі. Бұл теңгерім жұмыс уақытының қорын айтарлықтай ұтымды пайдалану және жұмысшылардың санын анықтау есебінен еңбек өнімділігінің өсу резервін анықтау мақсатында құрылады. Жұмыс уақытының теңгерімі көбіне жұмысшының орташа тізімдік санына есептелінеді. Жұмыс уақытының теңгерімі кәсіпорын, цех, участок, кейде, тіпті, жұмыс кестесі бірдей жұмысшылар тобы және кезекті демалыс ұзақтығы бойынша жасалады. Теңгерім үш кезеңмен жасалады:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) нақты жұмыс күнінің орташа санын есептеу; 2) жұмыс күнінің орташа ұзақтығын белгілеу; 3) жұмыс уақытының пайдалы, тиімді қорын сағатпен анықтау. <p>2. Әзербайжан: iş saati balansı</p> <p>3. Қырғыз: жумуш убактысынын балансы</p> <p>4. Өзбек: ish vaqti balansı</p> <p>5. Түрік: çalışma süresinin dengesi</p> <p>6. Ағылшын: balance of working time</p> <p>7. Испан: equilibrio del tiempo de trabajo</p> <p>8. Неміс: Gleichgewicht der Arbeitszeit</p> <p>9. Француз: équilibre du temps de travail</p> <p>10. Заңнама: баланс рабочего времени – жұмыс уақытының теңгерімі</p> <p>11. Бекітілген: баланс – теңгерім</p> <p>12. Ұсыныс: баланс рабочего времени – жұмыс уақытының теңгерімі</p>
894.	безопасность производственного процесса	өндірістік процестің қауіпсіздігі	<p>1. лат. processus — ағым, барыс, қозғалыс – өндірістік процесті нормативтік-техникалық құжаттамада белгіленген жағдайларда жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігінің талаптарына сәйкес келу қабілеті.</p> <p>2. Әзербайжан: prosesin təhlükəsizliyi</p> <p>3. Қырғыз: өндүрүштүн коопсуздугу</p>

			<p>4. Өзбек: jarayon xavfsizligi 5. Түрік: işlem güvenliği 6. АҒЫЛШЫН: process safety 7. Испан: proceso de seguridad 8. Неміс: Prozesssicherheit 9. Француз: sécurité du processus 10. Заңнама: процесс - процесс 11. Бекітілген: процесс – процесс, үдеріс 12. Ұсыныстар: безопасность производственного процесса – өндірістік үдерістің қауіпсіздігі.</p>
895.	безработица скрытая	бүркемелі жұмыссыз дық	<p>1. толық жұмыс істеуге мүмкіндігі бар адамдардың жартылай жұмыс істеуімен сипатталатын жұмыссыздық түрі: толық емес жұмыс аптасы, қысқартылған жұмыс күні. 2. Әзербайжан: gizli işsizlik 3. Қырғыз: жашыруун жумушсуздук 4. Өзбек: yashirin ishsizlik 5. Түрік: gizli işsizlik 6. АҒЫЛШЫН: hidden unemployment 7. Испан: desempleo oculto 8. Неміс: versteckte Arbeitslosigkeit 9. Француз: chômage caché 10. Заңнама: безработица скрытая – жасырын жұмыссыздық 11. Бекітілген: безработица скрытая – беймәлім жұмыссыздық 12. Ұсыныстар: безработица скрытая – жасырын жұмыссыздық</p>
896.	вакансия	бос жұмыс орны	<p>1. лат. vacans — бос тұрған, бос — мекеме, кәсіпорын немесе ұйымда сол сәтте нақты қызметкері жоқ бос орын. Бұрын діни салада ғана қолданылған. 2. Әзербайжан: boşluq 3. Қырғыз: боштук 4. Өзбек: vakansiya 5. Түрік: boşluk 6. АҒЫЛШЫН: job vacancy 7. Испан: vacante 8. Неміс: Leerstand 9. Француз: vacance 10. Заңнама: вакансия – бос жұмыс орны 11. Бекітілген: вакансия – бос жұмыс орны 12. Ұсыныстар: вакансия – бос жұмыс орны</p>

897.	вариант	вариант, нұсқа	<p>1. лат. varians, variantis – өзгермелі – түрліше оқу, автор мәтінді өңдегеннен кейін пайда болатын, бірақ жаңа редакцияның пайда болуына әкеп соқпайтын бір туындының автографтар (тізімдер) арасындағы мәтін айырмашылықтары. Редакциямен салыстырғанда вариант туындының тұжырымын, оның идеялық бағытын немесе көркем формасын өзгертпейді.</p> <p>2. Әзербайжан: seçimi</p> <p>3. Қырғыз: тандоо</p> <p>4. Өзбек: variantni tanlang</p> <p>5. Түрік: seçenek</p> <p>6. Ағылшын: option</p> <p>7. Испан: opción</p> <p>8. Неміс: Option</p> <p>9. Француз: option</p> <p>10. Заңнама: вариант – нұсқа</p> <p>11. Бекітілген: вариант – нұсқа</p> <p>12. Ұсыныстар: вариант – нұсқа</p>
898.	внутренняя миграция	ішкі миграция (көші-қон делінген)	<p>1. лат. migratio — қоныс аудару – адамдардың бір ел ішінде бір өңірден екінші өңірге орын ауыстыруы. Ішкі көші-қон халық көші-қоны формасының біреуі болып табылады. Ішкі көші-қонның негізгі себептері негізінен, экономикалық факторлар, олар – кіріс және шығыс деңгейі, сондай-ақ, өмір сүру сапасы, ал сыртқы көші-қонда экономикалықтан басқа саяси факторлар да маңызды. Көптеген елге тән ішкі көші-қон мысалдарының бірі урбандалу, яғни, халықтың ауылдық елді мекеннен қалаға қарай көшуі болып табылады.</p> <p>2. Әзербайжан: daxili miqrasiya</p> <p>3. Қырғыз: ички мигранттар</p> <p>4. Өзбек: ichki migratsiya</p> <p>5. Түрік: iç göç</p> <p>6. Ағылшын: internal migration</p> <p>7. Испан: migración interna</p> <p>8. Неміс: interne Migration</p> <p>9. Француз: migration interne</p> <p>10. Заңнама: внутренняя миграция – ішкі көші-қон</p> <p>11. Бекітілген: миграция – көші-қон</p> <p>12. Ұсыныстар: внутренняя миграция – ішкі</p>

			көші-қон
899.	годовая премия	жылдық премия (сыйлықақы емес)	<p>1. лат. praemia – марапат, үздік – көптеген ұйымдар мен кәсіпорындар жылдың нәтижесі бойынша қызметкерлеріне белгілі бір ақшалай мөлшердегі сыйақы белгілейді. Жылдық сыйақыны беру тәртібі Жылдық сыйақыны төлеу тәртібін (бір жылдағы жұмыс нәтижелері бойынша сыйақылар) ұйым төмендегілер арқылы көрсетуі мүмкін: еңбек шарты; ұжымдық шарт; жеке жергілікті құжат (мысалы, Еңбекақы төлеу туралы ереже, Сыйақы беру туралы ереже және т.б.); сыйақы төлеу бұйрығы.</p> <p>2. Әзербайжан: illik mükafat 3. Қырғыз: жылдық премиум 4. Өзбек: yillik mukofot 5. Түрік: yillik prim 6. Ағылшын: annual premium 7. Испан: prima anual 8. Неміс: Jahresprämie 9. Француз: prime annuelle 10. Заңнама: премия – сыйлық 11. Бекітілген: Премия – сияпат, сыйлықақы 12. Ұсыныстар: годовая премия – жылдық сыйлықақы</p>
900.	гуманитарный	гуманитарлық	<p>1. лат. humanitas – адамзат табиғаты – 1.Ғылымдар туралы: табиғат туралы ғылымнан халықтардың мәдениеті мен тарихын зерттеуге қатыстылығымен ерекшеленеді. 2. Адамның халықаралық құқық нормаларына негізделген.</p> <p>2. Әзербайжан: humanitar 3. Қырғыз: гуманитардық 4. Өзбек: insonparvarlik 5. Түрік: insancıl 6. Ағылшын: humanitarian 7. Испан: humanitario 8. Неміс: humanitär 9. Француз: humanitaire 10. Заңнама: гуманитарный – гуманитарлық; ізгілік 11. Бекітілген:</p>

			12. Ұсыныстар: гуманитарный – гуманитарлық; ізгілік
901.	делегирование полномочий	өкілеттікті табыс ету	<p>1. франц. déléguer – беру, табыстау, сеніп тапсыру, сенім білдіру – құзыреттілікті басқа адамға беру. Әдетте, басқаруды орталықсыздандыру құралы ретінде қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: hakimiyyət heyəti</p> <p>3. Қырғыз: ыйгарым делегация</p> <p>4. Өзбек: hokimiyat delegatsiyasi</p> <p>5. Түрік: yetki devri</p> <p>6. Ағылшын: delegation of authority</p> <p>7. Испан: delegación de autoridad</p> <p>8. Неміс: Delegation von Befugnissen</p> <p>9. Француз: délégation de pouvoir</p> <p>10. Заңнама: делегирование полномочий – өкілеттікті беру</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: делегирование полномочий – өкілеттік беру</p>
902.	денежная компенсация	ақшалай өтемақы	<p>1. лат. compensatio – өтеу – қызметкерге заңда белгіленген жағдайларда төленетін ақшалай сома.</p> <p>2. Әзербайжан: pul təzminatı</p> <p>3. Қырғыз: акча-кредит ордун толтуруу</p> <p>4. Өзбек: pul kompensatsiyasi</p> <p>5. Түрік: maddi tazminat</p> <p>6. Ағылшын: financial compensation</p> <p>7. Испан: compensación monetaria</p> <p>8. Неміс: monetäre Entschädigung</p> <p>9. Француз: compensation monétaire</p> <p>10. Заңнама: денежная компенсация – ақшалай өтемақы</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: денежная компенсация – ақшалай өтем</p>
903.	динамика	динамика	<p>1. грек. δύναμις – күш, қуат — қозғалыс жағдайы, даму барысы, өзіне әсер ететін фактордың ықпалымен қандай да бір құбылыстың өзгеруі.</p> <p>2. Әзербайжан: dinamika</p> <p>3. Қырғыз: динамикасы</p> <p>4. Өзбек: dinamikasi</p> <p>5. Түрік: dinamik</p> <p>6. Ағылшын: dynamics</p>

			<p>7. Испан: <i>dinámica</i> 8. Неміс: <i>Dynamik</i> 9. Француз: <i>dynamique</i> 10. Заңнама: динамика – серпін 11. Бекітілген: 12. Ұсыныстар: динамика – динамика</p>
904.	дубликат документа	құжаттың дубликаты («телқұжат» заңдарда)	<p>1. лат. duplicatus — еселенген + лат. documentum, docēre – дәлелдеу – құжат түпнұсқасының заңдық күші бар қайталанған данасы. Түпнұсқа құжаттағы ақпаратты және оның сыртқы белгілерін немесе олардың заңдық күші бар бір бөлігін толықтай қайта қалпына келтіретін құжат. 2. Әзербайжан: <i>Sənədin dublikati</i> 3. Қырғыз: кайталанма Документти көрүү 4. Өзбек: <i>hujjatning dublikati</i> 5. Түрік: <i>belgenin kopyası</i> 6. Ағылшын: <i>duplicate of the document</i> 7. Испан: <i>duplicado del documento</i> 8. Неміс: <i>Duplikat des Dokuments</i> 9. Француз: <i>duplicata du document</i> 10. Заңнама: дубликат – телнұсқа 11. Бекітілген: дубликат – телнұсқа 12. Ұсыныстар: дубликат документа – құжаттың телнұсқасы. «Телқұжат» деген де сәтті табылған балама.</p>
905.	изменение специфики и структуры производства	өндірістің спецификасы мен құрылымын өзгерту	<p>1. ортағасырлық лат. specificus – ерекше + лат. structura – құрылыс – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық. 2. Әзербайжан: <i>istehsalın xüsusiyyət və strukturunda dəyişiklik</i> 3. Қырғыз: өзгөчөлүгү жана өндүрүш үлгүлөрүнүн өзгөрүү 4. Өзбек: <i>ishlab chiqarishning o'ziga xos xususiyatlari va tarkibi o'zgaradi</i> 5. Түрік: <i>üretim özellikleri ve yapısında değişim</i> 6. Ағылшын: <i>change in the specifics and structure of production</i> 7. Испан: <i>cambio en los detalles y la estructura de la producción</i> 8. Неміс: <i>Änderung der Besonderheiten und Struktur der Produktion</i> 9. Француз: <i>changement dans les spécificités et la structure de la production</i> 10. Заңнама: специфика – ерекшелігі</p>

			<p>11. Бекітілген: 12. Ұсыныстар: изменение специфики и структуры производства – өндірістің ерекшелігі мен құрылымын өзгерту. Специфика сөзінің латын тіліндегі мағынасы – ерекшелік.</p>
906.	изыскательские работы	ізденіс жұмыстары	<p>1. құрылыс ауданындағы немесе алаңындағы экономикалық және инженерлік (техникалық) зерттеулер кешені. 2. Әзербайжан: kəşfiyyat işləri 3. Қырғыз: өнүктүрүү иштери 4. Өзбек: qidiruv ishlari 5. Түрік: araştırma çalışmaları 6. Ағылшын: prospecting works 7. Испан: trabajos de prospección 8. Неміс: Prospektion funktioniert 9. Француз: travaux de prospection 10. Заңнама: изыскательские работы – іздестіру жұмыстары 11. Бекітілген: 12. Ұсыныстар: изыскательские работы – іздестіру жұмыстары</p>
907.	инвентаризация имущества	мүлікті инвентаризациялау	<p>1. лат. Inventarium - тізімдеу – мүліктің керек-жарақтарын, техникалық жағдайын анықтау, негізгі белгілерін сипаттау, сондай-ақ, ол мүлікті бағалау арқылы оны жиі-жиі есепке алу. 2. Әзербайжан: əmlakın inventarlaşdırılması 3. Қырғыз: мүлк жолу 4. Өзбек: mulkni ro'uxatga olish 5. Түрік: mal varlığı 6. Ағылшын: inventory of property 7. Испан: inventario de propiedad 8. Неміс: Inventar des Eigentums 9. Француз: inventaire de la propriété 10. Заңнама: инвентаризация имущества – мүлікті түгендеу 11. Бекітілген: инвентаризация – түгендеу 12. Ұсыныстар: инвентаризация имущества – мүлікті түгендеу</p>
908.	иммигрант	көшіп келуші (иммигрант)	<p>1. лат. immigrans – қоныстанатын – өзге мемлекеттің аумағына тұрақты немесе ұзақ уақытқа көшіп келген бір мемлекеттің азаматы.</p>

		деп қалдыру керек)	<p>2. Әзербайжан: <i>immigrant</i></p> <p>3. Қырғыз: көчкүн аял</p> <p>4. Өзбек: <i>immigrantlar</i></p> <p>5. Түрік: <i>göçmen</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>immigrant</i></p> <p>7. Испан: <i>inmigrante</i></p> <p>8. Неміс: <i>Einwanderer</i></p> <p>9. Француз: <i>immigrant</i></p> <p>10. Заңнама: иммигрант – көшіп келушілер</p> <p>11. Бекітілген: иммигрант – көшіп келуші</p> <p>12. Ұсыныстар: иммигрант – көшіп келуші.</p> <p>Қазіргі таңда ғылыми-көпшілік қабылдаған. Қолданыста бар сөз.</p>
909.	иммиграция	көшіп келу	<p>1. лат. immigro — қоныстанамын — тұрақты тұру немесе ұзақ уақытқа келу мақсатында елге шетелдік азаматтың кіруі, оның азаматтығын алуы. Бұл халықтың динамикасына, санына, жас-жыныстық және этникалық құрылымына айтарлықтай әсер етеді.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>immigrasiya</i></p> <p>3. Қырғыз: иммиграция</p> <p>4. Өзбек: <i>immigratsiya</i></p> <p>5. Түрік: <i>göç</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>immigration</i></p> <p>7. Испан: <i>inmigración</i></p> <p>8. Неміс: <i>Einwanderung</i></p> <p>9. Француз: <i>immigration</i></p> <p>10. Заңнама: иммиграция – көшіп келуші</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: иммиграция – көшіп келу</p>
910.	интеграция	интеграция лау	<p>1. лат. integratio — қондырма — бөліктерді қандай да бір нәрсеге біріктіру процесі. Мәнмәтінге байланысты мынадай мағыналарды береді:</p> <p>Веб-интеграция — әртүрлі веб-қосымшалар мен жүйелерді веб базасындағы бірыңғай ортаға біріктіру.</p> <p>Мәліметтер интеграциясы — әртүрлі дереккөздегі мәліметтерді біріктіру және мәліметтерді пайдаланушыларға жүйелі қалыпта беру.</p> <p>Имплантаттарды сүйек тініне интеграциялау — бөтен денені тірі организмнің тін ортасына біріктіретін жағдай.</p> <p>Саяси интеграция — өзара ынтымақтастық</p>

			<p>жағына бағытталған саяси құрылымдарды жақындастыру процесі.</p> <p>Жүйелі интеграция.</p> <p>Әлеуметтік интеграция — салыстырмалы түрде дербес әлеуметтік нысандар арасындағы тиімді байланыстарды белгілеу процесі.</p> <p>Экономикалық интеграция — келісілген мемлекетаралық экономика және саясат негізінде өзін-өзі реттейтін және өзін-өзі дамытатын қабілеті бар ұлттық шаруашылық жүйелердің жақындасу, өзара бейімделу және бірігу процесі.</p> <p>Экологиялық интеграция — адамның шаруашылық қызметінің қоршаған табиғи ортаға тигізетін әсерімен байланысты экологиялық мәселелер кешенін шешу.</p> <p>2. Өзербайжан: integrasiya</p> <p>3. Қырғыз: жуурулушуу</p> <p>4. Өзбек: integratsiya</p> <p>5. Түрік: bütünleşme</p> <p>6. Ағылшын: integration</p> <p>7. Испан: integración</p> <p>8. Неміс: Integration</p> <p>9. Француз: intégration</p> <p>10. Заңнама: интеграция – интеграция</p> <p>11. Бекітілген: интеграция – интеграция</p> <p>12. Ұсыныстар: интеграция – интеграция</p>
911.	классификация тор занятый	кәсіптер классификаторы (жіктеуіш, сыныптауыш)	<p>1. лат. classis — разряд және facere — жасау – бұл жұмысшыларды басшысынан бастап біліктілігі төмен жұмысшыларға дейін қызметі және мамандығы бойынша бөлетін құжат.</p> <p>2. Өзербайжан: işgalların tasnifatı</p> <p>3. Қырғыз: бир Classifier үйрөтүү</p> <p>4. Өзбек: Kasblarni tasniflagichi</p> <p>5. Түрік: meslek sınıflandırıcı</p> <p>6. Ағылшын: classifier of occupations</p> <p>7. Испан: clasificador de ocupaciones</p> <p>8. Неміс: Klassifizierer von Berufen</p> <p>9. Француз: classificateur des professions</p> <p>10. Заңнама: классификатор – жіктеуіш</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: классификатор занятый - кәсіптер жіктеуіші</p>
912.	классификация	лауазымдар классификация	<p>1. лат. classis — разряд және facere — жасау – қызметкерлерді басқарудың тиімді құралы.</p>

	должностей	циясы	<p>Белгілі бір бірыңғай бағалау факторлары негізінде құрылған бұл классификация еңбекақы төлеудің сапалы жүйесін құруды, яғни, жалақы және өтемақы жиынтығының желісін құруға мүмкіндік береді.</p> <p>2. Әзербайжан: vəzifələrini təsnifatı</p> <p>3. Қырғыз: жумуш классификация</p> <p>4. Өзбек: lavozimlarni tasniflash</p> <p>5. Түрік: yazıların sınıflandırılması</p> <p>6. Ағылшын: classification of posts</p> <p>7. Испан: clasificación de publicaciones</p> <p>8. Неміс: Klassifizierung der Beiträge</p> <p>9. Француз: classification des postes</p> <p>10. Заңнама: классификация – сыныптама (классификация)</p> <p>11. Бекітілген:</p>
913.	классификация видов работ	жұмыс түрлерінің классификациясы	<p>1. лат. classis — разряд және facere — жасаймын – бұл жұмыс түрлерін жалпы алғанда, шкаламен салыстыратын аналитикалық емес тәсіл. <i>Бұл жағдайда шкала деңгейлердің белгілі бір анықтауышы болып табылады.</i></p> <p>2. Әзербайжан: iş növlərinin təsnifatı</p> <p>3. Қырғыз: чыгармалардын жиктөө</p> <p>4. Өзбек: ish turlari tasnifi</p> <p>5. Түрік: iş türlerinin sınıflandırılması</p> <p>6. Ағылшын: classification of work types</p> <p>7. Испан: clasificación de los tipos de trabajo</p> <p>8. Неміс: Klassifizierung von Arbeitstypen</p> <p>9. Француз: classification des types de travail</p> <p>10. Заңнама: классификация – сыныптама (классификация)</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныс: классификация видов работ – жұмыс түрлерін жіктеу</p>
914.	классификация затрат рабочего времени	жұмыс уақыты шығындарының (жіктеу) классификациясы	<p>1. лат. classis — разряд және facere — жасаймын – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: iş vaxtının xərclərinin təsnifatı</p> <p>3. Қырғыз: классификация жумуш убактысынын</p> <p>4. Өзбек: ish vaqti xarajatlarini tasniflash</p> <p>5. Түрік: çalışma süresi giderlerinin sınıflandırılması</p> <p>6. Ағылшын: classification of working time</p>

			<p>expenses</p> <p>7. Испан: clasificación de los gastos de tiempo de trabajo</p> <p>8. Неміс: Klassifizierung der Arbeitszeitkosten</p> <p>9. Француз: classification des dépenses de temps de travail</p> <p>10. Заңнама: классификация – сыныптама (классификация)</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: классификация затрат рабочего времени – жұмыс уақыты шығындарын жіктеу</p>
915.	комментарий к Закону	Заңға түсініктеме	<p>1. лат. commentārius — ескертпе, жазбалар; түсініктеме – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: Qanuna şərh</p> <p>3. Қырғыз: Мыйзамға Комментарий</p> <p>4. Өзбек: qonunga sharh</p> <p>5. Түрік: kanuna göre yorum</p> <p>6. Ағылшын: comment on the law</p> <p>7. Испан: comentar sobre la ley</p> <p>8. Неміс: Kommentar zum Gesetz</p> <p>9. Француз: commenter la loi</p> <p>10. Заңнама: комментарий к Закону – Заңға түсініктеме</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: комментарий к Закону – Заңға түсініктеме</p>
916.	компонент	компонент	<p>1. (лат. componens (componentis) – құраушы бөлік – қандай да бір нәрсенің құраушы бөлігі; математика мен физикада қолданылатын термин; компонент терминінің қолданылу аясы компонент сөзіне қарағанда тар және тек терминологиялық мәнмәтіндерді ғана қамтиды.</p> <p>2. Әзербайжан: komponent</p> <p>3. Қырғыз: бир бөлүк</p> <p>4. Өзбек: tarkibiy qism</p> <p>5. Түрік: bileşen</p> <p>6. Ағылшын: component</p> <p>7. Испан: componente</p> <p>8. Неміс: Komponente</p> <p>9. Француз: composant</p> <p>10. Заңнама: компонент – компонент</p> <p>11. Бекітілген: компонент – компонент, құрауыш</p>

			12. Ұсыныстар: компонент – компонент
917.	критерий	критерий	<p>1. еж. грек. κριτήριον — ажырату қабілеті, пайымдау құралы, өлшеуіш — қандай да бір нәрсенің ұсынылған талаптарға (өлшемдерге) сәйкестігін бағалау бойынша қабылданған белгі, негіз, ереже. Білім шынайылығы критерийі ерекше аталады. Ақиқаттың логикалық (ресми) және эмпирикалық (экспериментальді) критерийлері бар. Ақиқаттың ресми критерийі логикалық заңдар болып табылады: қарама-қайшылығы жоқ, логикалық қисынды нәрсенің бәрі ақиқат. Ақиқаттың эмпирикалық критерийі білімнің эксперименттік мәліметтерге сәйкес келуі болып табылады, мысалы: «нысаның жарамдылық критерийі», «нысанның артықшылық критерийі», «нәтижелердің сенімділік критерийі», «сынақтардың жеткіліктілік критерийі». Әртүрлі философия мектептері ұсынған ақиқат критерийлері туралы мәселелермен таным теориясы немесе гносеология айналысады.</p> <p>2. Әзербайжан: test</p> <p>3. Қырғыз: критерий</p> <p>4. Өзбек: sinov</p> <p>5. Түрік: kriter</p> <p>6. Ағылшын: criterion</p> <p>7. Испан: prueba</p> <p>8. Неміс: testen</p> <p>9. Француз: tester</p> <p>10. Заңнама: критерий – өлшем</p> <p>11. Бекітілген: критерий – критерий, өлшем</p>
918.	легализация	легализация лау	<p>1. лат. legalis – заңды – заңдастыру, заңды күш беру, ұйымның қызметіне рұқсат беру;</p> <p>2) өзге мемлекеттің куәландырылатын жазу түрінде берген құжатының түпнұсқалығы мен заңдық күшін растау.</p> <p>2. Әзербайжан: qanuniləşdirmə</p> <p>3. Қырғыз: мыйзамдаштыруу</p> <p>4. Өзбек: qonuniylashtirish</p> <p>5. Түрік: yasallaştırma</p> <p>6. Ағылшын: legalization</p> <p>7. Испан: legalización</p> <p>8. Неміс: Legalisierung</p> <p>9. Француз: légalisation</p>

			<p>10. Заңнама: легализация – заңдастыру</p> <p>11. Бекітілген: легализация – жария ету</p> <p>12. Ұсыныстар: легализация – заңдастыру, жария ету</p>
919.	малоимущие	табысы аз адамдар	<p>1. әр отбасы мүшесіне шаққандағы табыс ескерілген, жергілікті өзін-өзі басқару органдарының шешімімен табысы аз деп танылған азаматтар.</p> <p>2. Әзербайжан: yoxsullar</p> <p>3. Қырғыз: жарды</p> <p>4. Өзбек: kambag'allar</p> <p>5. Түрік: fakir</p> <p>6. Ағылшын: the poor</p> <p>7. Испан: los pobres</p> <p>8. Неміс: die Armen</p> <p>9. Француз: les pauvres</p> <p>10. Заңнама: малоимущие – табысы аз азаматтар</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: қырғыз тілінде – жарлы, түрік тілінде – пақыр. Табысы аз адамдар деген тікелей аударма. Сол себептен, қырғыз тіліне сүйеніп, жарлы сөзін алған дұрыс сияқты.</p>
920.	местожительство постоянное	тұрақты тұратын жері	<p>1. Индивидтің әрі қарай тұруы тиісті заңнамада келісілген тұрғылықты жері. Адам бір жерде тіркеліп, іс жүзінде басқа жерде тұратын болса, заңды және нақты тұрғылықты жері сәйкес келмеуі мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: daimi уаşaуиş</p> <p>3. Қырғыз: туруктуу жашаган жери</p> <p>4. Өзбек: doimiy yashash joyi</p> <p>5. Түрік: daimi ikamet</p> <p>6. Ағылшын: Permanent location</p> <p>7. Испан: residencia permanente</p> <p>8. Неміс: permanenter Wohnsitz</p> <p>9. Француз: résidence permanente</p> <p>10. Заңнама: местожительство постоянное – тұрақты тұратын жері</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: местожительство постоянное – тұрақты тұратын жері</p>
921.	мигрант внешний	мигрант (Заңдарда сыртқы көшіп-	<p>1. лат. migrans (migrantis) – көшіп қонатын – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: xarici migrant</p> <p>3. Қырғыз: Эл аралык эмгек мигранттары</p>

		қонушы)	<p>4. Өзбек: tashqi migrant</p> <p>5. Түрік: dış göçmen</p> <p>6. Ағылшын: external migrant</p> <p>7. Испан: migrante externo</p> <p>8. Неміс: externer Migrant</p> <p>9. Француз: migrant externe</p> <p>10. Заңнама: мигрант – көшіп-қону</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: мигрант внешний – сыртқы мигрант</p>
922.	миграция внутренняя	ішкі миграция (көші-қон)	<p>1. лат. migrans (migrantis) – көшіп қонатын – адамдардың бір ел ішінде бір өңірден екінші өңірге орын ауыстыруы. Ішкі көші-қон халық көші-қоны формасының біреуі болып табылады. Ішкі көші-қонның негізгі себептері негізінен, экономикалық факторлар, олар – кіріс және шығыс деңгейі, сондай-ақ, өмір сүру сапасы, ал сыртқы көші-қонда экономикалықтан басқа саяси факторлар да маңызды. Көптеген елге тән ішкі көші-қон мысалдарының бірі урбандалу, яғни, халықтың ауылдық елді мекеннен қалаға қарай көшуі болып табылады.</p> <p>2. Өзбекбайжан: daxili miqrasiya</p> <p>3. Қырғыз: ички мигранттар</p> <p>4. Өзбек: ichki migratsiya</p> <p>5. Түрік: iç göç</p> <p>6. Ағылшын: internal migration</p> <p>7. Испан: migración interna</p> <p>8. Неміс: interne Migration</p> <p>9. Француз: migration interne</p> <p>10. Заңнама: миграция внутренняя – ішкі көшіп-қонушы</p> <p>11. Бекітілген: миграция – көші-қон</p> <p>12. Ұсыныстар: миграция внутренняя – ішкі көші-қон</p>
923.	напряжённость трудового процесса	еңбек процесінің қауыртты лығы	<p>1. лат. prōcēssus – ілгері даму – көбіне орталық жүйке жүйесі, сезім органдары, эмоционалды еңбек саласына түскен жүктемені көрсететін еңбек процесінің сипаттамасы.</p> <p>2. Өзбекбайжан: эмәк prosesinin gərginliyi</p> <p>3. Қырғыз: эмгек жараянына сыйымдуулугу</p> <p>4. Өзбек: mehnat jarayonining keskinlashuvi</p> <p>5. Түрік: emek sürecinin gerginliği</p> <p>6. Ағылшын: tension of the labor process</p>

			<p>7. Испан: tensión del proceso de trabajo</p> <p>8. Неміс: Spannung des Arbeitsprozesses</p> <p>9. Француз: tension du processus de travail</p> <p>10. Заннама: трудовой процесс – еңбек процесі</p> <p>11. Бекітілген: процесс – процесс, үдеріс</p> <p>12. Ұсыныстар: напряженность трудового процесса – еңбек үдерісінің қауырттылығы. Үдеріс сөзін ғылыми-көпшілік дәл осы мағынада жиі қолданады.</p>
924.	неимущие слои населения	халықтың кедейленген тобы	<p>1. Көбіне экономикалық немесе әлеуметтік мәртебесінің төмендігі салдарынан басқа қоғамға берілген құқықтарға немесе жеңілдіктерге қолдары жетпейтін халық сегменті.</p> <p>2. Әзербайжан: yoxsullar</p> <p>3. Қырғыз: кедей</p> <p>4. Өзбек: kambag'allar</p> <p>5. Түрік: fakir</p> <p>6. Ағылшын: the poor</p> <p>7. Испан: los pobres</p> <p>8. Неміс: die Armen</p> <p>9. Француз: les pauvres</p> <p>10. Заннама:</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: неимущие слои населения – халықтың кедейленген тобы</p>
925.	непогашенная (неснятая) судимость	өтелмеген (алынбаған) сотталған дық	<p>1. Белгілі бір уақыт өткеннен кейін өтелетін немесе сот мерзімінен бұрын алуы мүмкін қолданыстағы соттылық.</p> <p>2. Әзербайжан: ödənilməmiş məhkumluq</p> <p>3. Қырғыз: мыкты (калдыгын) соттуулугу</p> <p>4. Өзбек: bepul sudlanganlik</p> <p>5. Түрік: ödenmemiş mahkumiyet</p> <p>6. Ағылшын: unpaid conviction</p> <p>7. Испан: convicción no pagada</p> <p>8. Неміс: unbezahlte Überzeugung</p> <p>9. Француз: condamnation non payée</p> <p>10. Заннама: непогашенная (неснятая) судимость – жойылмаған соттылық</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: непогашенная (неснятая) судимость – өтелмеген (алынбаған) сотталғандық</p>
926.	неформальная обстановка	бейресми жағдай	<p>1. бей- және ресми, әрі қарай лат. formālis – нысан бойынша жасалған – өзіндік ұғымын</p>

			<p>кездестіре алмадық.</p> <p>2. Өзербайжан: qeygi-rəsmi atmosfer</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: norasmiy muhit</p> <p>5. Түрік: gaygi resmi atmosfer</p> <p>6. Ағылшын: informal atmosphere</p> <p>7. Испан: ambiente informal</p> <p>8. Неміс: familiäre Atmosphäre</p> <p>9. Француз: atmosphère informelle</p> <p>10. Заннама: неформальная – формалды емес</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: неформальная обстановка – формалды емес жағдай</p>
927.	неформальная занятость	формалды емес жұмыспен қамту	<p>1. (бей- және ресми, әрі қарай лат. formālis – нысан бойынша жасалған – жұмысшы мен жұмыс беруші арасындағы еңбек қарым-қатынастарының ресми биліктен жасырынуы белгіленген факті кезінде бейресми экономикадағы жұмыс түрі.</p> <p>2. Өзербайжан: qeygi-rəsmi məşğulluq</p> <p>3. Қырғыз: расмий эмес иш менен камсыз кылуу</p> <p>4. Өзбек: norasmiy ish</p> <p>5. Түрік: kayıt dışı istihdam</p> <p>6. Ағылшын: informal employment</p> <p>7. Испан: empleo informal</p> <p>8. Неміс: informelle Beschäftigung</p> <p>9. Француз: emploi informel</p> <p>10. Заннама: неформальная занятость – формалды емес жұмыспен қамту</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: неформальная занятость – бейформалды жұмыспен қамту</p>
928.	обстоятельство	жағдаят	<p>1. Қандай да бір құбылыспен қатар жүретін, соған байланысты құбылыс.</p> <p>2. Жағдайды, әлдебіреудің немесе әлдененің тіршілік етуін, жағдайды анықтайтын шарттар (2-ші мағынада).</p> <p>2. Өзербайжан: vəziyyət</p> <p>3. Қырғыз: жагдай</p> <p>4. Өзбек: vaziyat</p> <p>5. Түрік: durum</p> <p>6. Ағылшын: circumstance</p> <p>7. Испан: circunstancia</p> <p>8. Неміс: Umstand</p>

			<p>9. Француз: circonstance</p> <p>10. Заңнама: обстоятельство – жағдаят</p> <p>11. Бекітілген: обстоятельство – жағдаят</p> <p>12. Ұсыныстар: обстоятельство – жағдаят</p>
929.	параметр	параметр	<p>1. еж. грек параметрῆω — өлшеуіш; мұндағы парά: қатар, екінші, қосалқы, бағынышты; және μέτρον: өлшеу — мәні кейбір жиынтықтың өзара элементтерін ажырату үшін пайдаланылатын шама.</p> <p>2. Әзербайжан: parametr</p> <p>3. Қырғыз: параметр</p> <p>4. Өзбек: parametrni tanlang</p> <p>5. Түрік: parametre</p> <p>6. Ағылшын: parameter</p> <p>7. Испан: parámetro</p> <p>8. Неміс: Parameter</p> <p>9. Француз: paramètre</p> <p>10. Заңнама: параметр – параметр</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: параметр – параметр</p>
930.	пассивное наблюдение	ырықсыз қадағалау	<p>1. лат. passivus – сезгіш; пассив, ырықсыз – зерттеуші зерттелініп жатқан жағдайға араласпай, адамның немесе топтың мінезін бақылау кезіндегі бақылау әдістерінің бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: passiv nəzarət</p> <p>3. Қырғыз: туюк көзөмөл</p> <p>4. Өзбек: passiv kuzatuv</p> <p>5. Түрік: pasif gözetim</p> <p>6. Ағылшын: passive surveillance</p> <p>7. Испан: vigilancia pasiva</p> <p>8. Неміс: passive Überwachung</p> <p>9. Француз: surveillance passive</p> <p>10. Заңнама: пассив – пассив</p> <p>11. Бекітілген: пассивность - енжанр</p> <p>12. Ұсыныс: пассивное наблюдение – енжар кабылдау</p>
931.	персонал	персонал	<p>1. лат. persona — жеке тұлға — кәсіби немесе өзге де белгілері бойынша топты құрайтын, қызметі және әр қызмет бойынша белгіленген жалақылары көрсетілген, қандай да бір мекеме қызметкерлерінің тұрақты құрамы; еңбек қызметімен айналысатын, сондай-ақ, теңгерімде бар (штаттық құрамға енген), бірақ, әртүрлі себептермен (демалыс, ауру, бала</p>

			<p>күтімі және т.б.) уақытша жұмыс істемейтін кәсіпорынның барлық қызметтерінің жиынтығы; кәсіпорын иелігіндегі және белгілі бір қызметтерді орындауға, қызмет мақсаттарына қол жеткізуге және болашақта дамуға қажет еңбек ресурстарының жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: heyət</p> <p>3. Қырғыз: кызматкерлери</p> <p>4. Өзбек: xodimlar</p> <p>5. Түрік: personel</p> <p>6. Ағылшын: staff</p> <p>7. Испан: personal</p> <p>8. Неміс: Personal</p> <p>9. Француз: personnel</p> <p>10. Заңнама: персонал – персонал</p> <p>11. Бекітілген: персонал – қызметкерлер құрамы</p> <p>12. Ұсыныстар: персонал – қызметкерлер құрамы</p>
932.	перспектива дальняя	алыс болашақ	<p>1. ор.-лат. perspectiva (ars) – көру (өнері); болашақ бейне өнері – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: uzunmüddətli perspektiv</p> <p>3. Қырғыз: алыскы келечек</p> <p>4. Өзбек: uzoq muddatli istiqbolga ega</p> <p>5. Түрік: uzun vadeli bakış açısı</p> <p>6. Ағылшын: long-term perspective</p> <p>7. Испан: perspectiva a largo plazo</p> <p>8. Неміс: langfristige Perspektive</p> <p>9. Француз: perspective à long terme</p> <p>10. Заңнама: перспектива – перспектива</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: перспектива дальняя – алыс перспектива</p>
933.	приватизация	жекешелендіру, приватизациялау	<p>1. лат. privatus – жеке – мемлекеттік (муниципалды) меншікті жеке адамға беру-сату (толық немесе жартылай) процесінен тұратын меншікті өзгерту формасы. Жекешелендіруге екі тарап қатысады, бір тарап міндетті түрде ұйым, тіпті, мемлекет болуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: özəlləşdirmə</p> <p>3. Қырғыз: менчиктештирүү</p> <p>4. Өзбек: xususiylashtirish</p> <p>5. Түрік: özelleştirme</p> <p>6. Ағылшын: privatization</p>

			<p>7. Испан: privatización 8. Неміс: Privatisierung 9. Француз: privatisation 10. Заңнама: приватизация – жекешелендіру 11. Бекітілген: приватизация – жекешелендіру 12. Ұсыныстар: приватизация – жекешелендіру</p>
934.	пристройка	жапсаржай	<p>1. Жапсарластыра салынған ғимарат 2. Әзербайжан: uzadılması 3. Қырғыз: бөлмө 4. Өзбек: kengaytirish 5. Түрік: ek bina 6. Ағылшын: extension 7. Испан: extensión 8. Неміс: Erweiterung 9. Француз: extension 10. Заңнама: пристройка – жалғама ғимарат 11. Бекітілген: 12. Ұсыныстар: пристройка – жапсаржай</p>
935.	процедура	процедура (рәсім)	<p>1. франц. procédure – рәсім, процесс – 1. Қандай да бір нәрсені орындау, талқылау іс-әрекетінің ресми тәртібі, «Акт жасау рәсімі» 2. Жеке емделу процесі. 2. Әзербайжан: bir prosedur 3. Қырғыз: процедура 4. Өзбек: amaliyot 5. Түрік: bir prosedür 6. Ағылшын: procedure 7. Испан: un procedimiento 8. Неміс: ein Verfahren 9. Француз: une procédure 10. Заңнама: процедура – рәсім 11. Бекітілген: процедура – рәсім, тәртіп 12. Ұсыныстар: процедура – рәсім</p>
936.	позиция	позиция	<p>1. лат. positio – мақсат; жағдай – 1) тиісті мінез-құлық пен іс-әрекеттерден байқалатын, адамның ақиқаттың белгілі бір қырларына деген қатынасының тұрақты жүйесі. Позицияның кемелділігі қайшылықсыздықпен және салыстырмалы тұрақтылықпен сипатталады; 2) индивидтің топ ішілік мәртеберелдік құрылымдағы жағдайының интегралды, анағұрлым жинақталған сипаттамасы. 2. Әзербайжан: duruş 3. Қырғыз: абал</p>

			<p>4. Өзбек: nuqtai 5. Түрік: pozisyon 6. Ағылшын: position 7. Испан: postura 8. Неміс: Haltung 9. Француз: position 10. Заңнама: позиция – позиция 11. Бекітілген: 12. Ұсыныстар: позиция – позиция</p>
937.	профиль	бейін	<p>1. Профиль итал. profilo – бейін; контур – білдіретін мағынасы: Адам бейіні — жанынан қарағандағы бастың немесе дене мүсінінің түрі. Бейін — кәсіп, мамандық, шаруашылықты сипаттайтын негізгі, соған тән белгілердің жиынтығы. Информатика Профиль — нақты тапсырманы орындауға бағдарланған стандарттар жиынтығы. Профиль — есептеуіш жүйелердегі есептік жазба. Java ME профилі — платформасының сипаттамасының бір бөлігі (мысалы, қараң. CLDC профильдері) Жер туралы ғылымдар Профиль — қандай да бір зат бетіндегі немесе географиялық картадағы нүктелер жиынтығы бойынша жүргізілген және сол зат бетінің жалпы геометрлік бейнесін көрсететін сызық. Өзен профилі — судың беткі қабатындағы бойлық профиль. Топырақ профилі — әрбір табиғи топырақ түзілімге тән генетикалық горизонттардың үйлесімі. Профиль — металл, пластик немесе басқа да құрылымдық материалдардан икемдеу, созу, сығу әдісімен дайындалған бұйым. Сондай-ақ архитектурада облом деген термин пайдаланылады. Модем профилі — бағдарламалық модем қондырғысының, сондай-ақ, «темір» қондырғысының жиынтығы. Профиль — қанаттың, пропеллер қалағының қимасы.</p> <p>2. Әзербайжан: profil</p>

			<p>3. Қырғыз: Перейти</p> <p>4. Өзбек: profil</p> <p>5. Түрік: profil</p> <p>6. Ағылшын: profile</p> <p>7. Испан: perfil</p> <p>8. Неміс: Profil</p> <p>9. Француз: le profil</p> <p>10. Заңнама: профиль – бейін</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: профиль – бейін</p>
938.	ревизионная комиссия	ревизиялық комиссия	<p>1. лат. revisio – қайта қарау; жаңадан келу + лат. commissio – жарыс; біріктіру – бұл акционерлік қоғам басқармасының сайланған бақылау органы. Оның қызметтері қоғамды шұғыл немесе стратегиялық басқару емес, қоғамның қаржы-шаруашылық қызмет нәтижелерін тексеруді іске асыру.</p> <p>2. Әзербайжан: yoxlama komissiyası</p> <p>3. Қырғыз: аудит боюнча комитет</p> <p>4. Өзбек: audit komissiyasi</p> <p>5. Түрік: denetim komisyonu</p> <p>6. Ағылшын: audit committee</p> <p>7. Испан: comisión de auditoría</p> <p>8. Неміс: Prüfungskommission</p> <p>9. Француз: commission d'audit</p> <p>10. Заңнама: ревизионная комиссия – тексеру комиссиясы</p> <p>11. Бекітілген: ревизионная комиссия – ревизиялық комиссия, тексеру комиссиясы</p> <p>12. Ұсыныс: ревизионная комиссия – тексеру комиссиясы</p>
939.	реестр	реестр (тізілім)	<p>1. жаңа лат. regestrum, лат. regestum, поляк т. арқылы rejestr — тізімі, тізілім: Реестр — жүйелеу, есептеу формасы; тізімі, тізілім, тізімдеме, жүйе. Реестр — істерді, құжаттарды, мүліктерді және т.б. тіркеу кітабы. Бухгалтерлік есепте аналитикалық есептеу үшін карточкалар реестрі жасалады. Windows реестрі (ағылш. Windows registry) — Microsoft Windows тобындағы көптеген операциялық жүйелердегі параметрлер мен теңшеулердің иерархиялық деректер базасы. Реестр — қағаз және электронды</p>

			<p>тасымалдаушыларда болатын құжаттарды, істі және регистратор дайындайтын есеп кітаптарында белгіленген форма бойынша жазбалар жүйесін қамтитын ақпараттық ресурс.</p> <p>2. Өзербайжан: siyahı</p> <p>3. Қырғыз: каттоо</p> <p>4. Өзбек: ro'uxatga olish</p> <p>5. Түрік: kayıt</p> <p>6. Ағылшын: registry</p> <p>7. Испан: roster</p> <p>8. Неміс: Dienstplan</p> <p>9. Француз: liste</p> <p>10. Заңнама: реестр – тізілім</p> <p>11. Бекітілген: реестр – тізілім</p> <p>12. Ұсыныстар: реестр – тізілім</p>
940.	рекомендация	рекомендация (ұсыным)	<p>1. лат. recomendatio – кеңес –</p> <p>1) адамның немесе фирманың үміткерлігіне немесе қызметіне қолдау көрсету түріндегі жазбаша немесе ауызша жағымды пікір.</p> <p>2) кеңес, іс-әрекеттің белгілі бір бейнесі туралы нұсқау.</p> <p>2. Өзербайжан: tövsiyə</p> <p>3. Қырғыз: сунуш кылуу</p> <p>4. Өзбек: tavsiyalar</p> <p>5. Түрік: tavsiye</p> <p>6. Ағылшын: recommendation</p> <p>7. Испан: recomendación</p> <p>8. Неміс: Empfehlung</p> <p>9. Француз: recommandation</p> <p>10. Заңнама: рекомендация – ұсыным</p> <p>11. Бекітілген: рекомендация – кепілдеме</p> <p>12. Ұсыныстар: рекомендация – ұсыным</p>
941.	репатриант	репатриант, оралман	<p>1. лат. repatrians (род. п. repatriantis) – отанына оралушылар – экономикалық, әлеуметтік немесе жеке сипаттағы себептер бойынша тұрақты тұру мақсатында өздерінің туған еліне немесе азаматтық берген еліне өз еріктерімен көшіп келген тұлғалар.</p> <p>2. Өзербайжан: repatriasiya</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: vataniga qaytish</p> <p>5. Түрік: ülkesine geri göndermek</p> <p>6. Ағылшын: repatriate</p> <p>7. Испан: repatriar</p> <p>8. Неміс: repatriieren</p>

			<p>9. Француз: rapatrier</p> <p>10. Заңнама: репатриант – оралман</p> <p>11. Бекітілген: репатриант – оралман</p> <p>12. Ұсыныстар: репатриант – оралман.</p> <p>Оралман сөзі тілімізге еніп кетті.</p>
942.	сбалансированность	теңгерімділік	<p>1. лат. bilanx – екі ыдыстан – актив пен пассивтің, дебет пен кредиттің теңгерімі.</p> <p>2. Әзербайжан: balans</p> <p>3. Қырғыз: тең салмақтаулық</p> <p>4. Өзбек: muvozanat</p> <p>5. Түрік: denge</p> <p>6. Ағылшын: balance</p> <p>7. Испан: equilibrio</p> <p>8. Неміс: balance</p> <p>9. Француз: équilibre</p> <p>10. Заңнама: сбалансированность – теңгерімділік</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: сбалансированность – теңгерімділік</p>
943.	сборник типовых нормативов по труду	еңбек бойынша үлгілік нормативтер жинағы	<p>1. лат. norma – жапсырма; норма, ереже – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: standart əmək standartlarının tərtib edilməsi</p> <p>3. Қырғыз: Эмгек жөнүндө Типтүү жобо чогултуу</p> <p>4. Өзбек: standart mehnat standartlarini yaratish</p> <p>5. Түрік: standart çalışma standartlarının derlenmesi</p> <p>6. Ағылшын: compilation of standard labor standards</p> <p>7. Испан: compilación de normas laborales estándar</p> <p>8. Неміс: Zusammenstellung von Standardarbeitsnormen</p> <p>9. Француз: compilation des normes de travail standard</p> <p>10. Заңнама: типовой – үлгілік</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: сборник типовых нормативов по труду – еңбек бойынша үлгілік нормативтер жинағы</p>
944.	специфика работы	жұмыс спецификасы,	<p>1. ортағасырлық лат. specificus - ерекше, айрықша – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p>

		ерекшелігі	<p>2. Өзербайжан: işin spesifikliyi</p> <p>3. Қырғыз: иш өзгөчөлүктөрү</p> <p>4. Өзбек: ishning o'ziga xosligi</p> <p>5. Түрік: işin özgüllüğü</p> <p>6. Ағылшын: work specifics</p> <p>7. Испан: especificidad del trabajo</p> <p>8. Неміс: Spezifität der Arbeit</p> <p>9. Француз: spécificité du travail</p> <p>10. Заңнама: специфика – ерекшелік</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: специфика работы – жұмыс ерекшелігі</p>
945.	специализированный профиль	мамандан дырылған бейін	<p>1. лат. speciālis ерекше, айрықша + итал. profilo – профиль; контур – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Өзербайжан: ixtisaslaşdırılmış profil</p> <p>3. Қырғыз: атайын кароо</p> <p>4. Өзбек: ixtisoslashgan profil</p> <p>5. Түрік: özel profil</p> <p>6. Ағылшын: specialized profile</p> <p>7. Испан: perfil especializado</p> <p>8. Неміс: spezialisiertes Profil</p> <p>9. Француз: profil spécialisé</p> <p>10. Заңнама: профиль – бейін</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: специализированный профиль – мамандандырылған бейін</p>
946.	срок обращения	өтініш беру (подача заявл), жүгіну мерзімі	<p>1. Өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Өзербайжан: dövr müddəti</p> <p>3. Қырғыз: жүгүртүү мөөнөтү</p> <p>4. Өзбек: rouming davri</p> <p>5. Түрік: dolaşım periyodu</p> <p>6. Ағылшын: period of circulation</p> <p>7. Испан: período de circulación</p> <p>8. Неміс: Umlaufzeit</p> <p>9. Француз: période de circulation</p> <p>10. Заңнама: срок обращения – айналыс мерзімі</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: срок обращения – жүгіну мерзімі; айналыс мерзімі</p>
947.	ставка добровольных пенсионных взносов	ерікті зейнетақы жарналарының	<p>1. лат. pēnsio – төлем – ерікті зейнетақы жарналары есебінен зейнетақыны қамтамасыз ету туралы шарт арқылы анықталатын, бірыңғай зейнетақы жинақ қорына және</p>

		мөлшерле месі	<p>(немесе) ерікті зейнетақы жинақ қорына төленетін төлем көлемі.</p> <p>2. Өзбекбайжан: könüllü pensiya ödänişlärinin дәгәсәси</p> <p>3. Қырғыз: ықтыярдуу пенсиялық төләмдөрүнүн чени</p> <p>4. Өзбек: ixtiyoriy pensiya to'lovlari stavkasi</p> <p>5. Түрік: gönüllü emeklilik primleri oranı</p> <p>6. Ағылшын: rate of voluntary pension contributions</p> <p>7. Испан: tasa de contribuciones voluntarias a la pensión</p> <p>8. Неміс: Rate der freiwilligen Rentenbeiträge</p> <p>9. Француз: taux de cotisations volontaires de retraite</p> <p>10. Заннама: ставка добровольных пенсионных взносов – ерікті зейнетақы жарналарының ставкасы</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: ставка добровольных пенсионных взносов – ерікті зейнетақы жарналарының мөлшерлемесі</p>
948.	ставка налога	салық мөлшерле месі	<p>1. Салық базасының өлшем бірлігіне есептелінетін салық аударымдарының мөлшері. Салықтың міндетті элементтерінің бірі болып табылады. Салық мөлшерлемесі салық төлеушінің кірісіне қатысты пайызбен өрнектелген жағдайда, әдетте, оны салық квотасы деп атайды.</p> <p>Негізгі түрлері:</p> <p>Қатты — салық базасының көлеміне карамастан салық салу бірлігіне қатысты абсолютті сомада белгіленеді.</p> <p>Пайыздық, олар былайша бөлінеді:</p> <p>Пропорционалды (адвалорлы) — салық базасының көлемін ескермегенде, оның бірдей пайызында әрекет етеді.</p> <p>Прогрессивті — салық базасының өсуіне қарай өседі.</p> <p>Регрессивті – салық базасының төмендеуіне қарай өседі.</p> <p>2. Өзбекбайжан: vergi дәгәсәси</p> <p>3. Қырғыз: салық баасы</p> <p>4. Өзбек: soliq stavkasi</p> <p>5. Түрік: vergi oranı</p>

			<p>6. Ағылшын: tax rate 7. Испан: tasa de impuestos 8. Неміс: Steuersatz 9. Француз: taux d'imposition 10. Заңнама: ставка – ставка, мөлшерлеме 11. Бекітілген: ставка налога – салық мөлшерлемесі 12. Ұсыныстар: ставка налога – салық мөлшерлемесі</p>
949.	ставка комиссионног о вознагражден ия	комиссия лық сыйақы мөлшерлем есі	<p>1. лат. commissio – жарыс; бірігу – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық. 2. Әзербайжан: komissiya dərəcəsi 3. Қырғыз: комиссия баасы 4. Өзбек: komissiya kursi 5. Түрік: komisyon oranı 6. Ағылшын: commission rate 7. Испан: tasa de comisión 8. Неміс: Provisionsatz 9. Француз: taux de commission 10. Заңнама: ставка – ставка, мөлшерлеме 11. Бекітілген: 12. Ұсыныстар: ставка комиссионного вознаграждения – комиссиялық сыйақы мөлшерлемесі</p>
950.	ставка обязательных пенсионных взносов	міндетті зейнетақы жарналары ның мөлшерле месі	<p>1. лат. pēnsio – төлем – міндетті зейнетақы жарнасын есептеу үшін қабылданатын салымшының кірісіне және (немесе) жалақысынан (кірісінен) айырылуға байланысты залалдың орнын толтыру ретінде іске асырылатын сақтандыру төлемдеріне пайыздық қатынаспен өрнектелген, бірыңғай зейнетақы жинақ қорына төленетін төлем мөлшері. 2. Әзербайжан: məcburi pensiya töhfəsi nisbəti 3. Қырғыз: Милдеттүү пенсиялық төлөмдөрүнүн чени 4. Өзбек: majburiy pensiya ta'minoti stavkasi 5. Түрік: zorunlu emeklilik primleri oranı 6. Ағылшын: rate of compulsory pension contributions 7. Испан: tasa de contribuciones obligatorias a la pensión 8. Неміс: Satz der obligatorischen Rentenbeiträge 9. Француз: taux des cotisations de retraite obligatoires</p>

			<p>10. Заңнама: ставка – ставка, мөлшерлеме</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: ставка обязательных пенсионных взносов – міндетті зейнетақы жарналарының мөлшерлемесі</p>
951.	ставка социальных отчислений	әлеуметтік аударымдар мөлшерлемесі	<p>1. лат. socialis – жолдастық, некелестік, одақтастық – әлеуметтік аударымдарды есептеу объектісінің шамасына пайыздық қатынаспен көрсетілген, Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорына төленетін міндетті төлемдердің тіркелген мөлшері.</p> <p>2. Әзербайжан: sosial töhfə dərəcəsi</p> <p>3. Қырғыз: коомдук Салымдарымды курсу</p> <p>4. Өзбек: ijtimoiy hissa ulushi</p> <p>5. Түрік: sosyal katkı oranı</p> <p>6. Ағылшын: social contribution rate</p> <p>7. Испан: tasa de contribución social</p> <p>8. Неміс: Sozialbeitragssatz</p> <p>9. Француз: taux de cotisation sociale</p> <p>10. Заңнама: ставка социальных отчислений – әлеуметтік аударымдар мөлшерлемесі</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: ставка социальных отчислений – әлеуметтік аударымдар мөлшерлемесі</p>
952.	статус беженца	босқын статусы	<p>1. лат. status – қалып, тұрған тұрыс, жағдай – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: qaçqın statusu</p> <p>3. Қырғыз: качкын статусу</p> <p>4. Өзбек: qochoq maqomi</p> <p>5. Түрік: mülteci durumu</p> <p>6. Ағылшын: refugee status</p> <p>7. Испан: estado de refugiado</p> <p>8. Неміс: Flüchtlingsstatus</p> <p>9. Француз: statut de réfugié</p> <p>10. Заңнама: статус беженца – босқын мәртебесі</p> <p>11. Бекітілген: статус – статус, мәртебе</p> <p>12. Ұсыныстар: статус беженца – босқын мәртебесі</p>
953.	тенденция	тенденция	<p>1. лат. tendo — бағыттаймын, ұмтыламын — белгілі бір оқиғалардың белгілі бір бағытта даму мүмкіндігі.</p> <p>Экономикадағы анықтамасы: экономикалық</p>

		<p>талдау нәтижесінде анықталған, бақыланатын тұрақты арақатынаста, экономикалық жүйеге, ел экономикасына тән қасиеттер, белгілер, кәсіпорындар, фирмалар, кіріс, шығыс көрсеткіштері, тауарлар мен қызметтер нарығындағы сұраныс пен ұсыныс; экономикалық процестердің бағыттылығы қалыптасқан. Тенденция негізінде болашақтағы экономикалық процестердің барысы туралы қорытынды жасауға болады, экономикалық көрсеткіштерді болжауға болады.</p> <p>Өнердегі анықтамасы: автордың көрсетілген шындыққа деген идеялық-эмоционалды қатынасы, бейнелер жүйесі арқылы көрініс тапқан мәселелер мен сипаттарды зерделеу және бағалау (жасырын немесе тікелей). Бұл тұрғыдан алғанда, тенденция — көркем идеяның органикалық бөлігі, оның құндылық аспектісі және кез келген көркем туындыға тән. Тенденция сөзінің синонимі ретінде пафоса деген ұғым жиі қолданылады.</p> <p>Қолданыстағы және тар мағынадағы тенденция деп әлеуметтік, саяси, моральдық-идеологиялық күштарлықты, суретшінің ниетін, ерікті түрде немесе еріксіз түрде ашық білдіруді атайды.</p> <p>Тенденция және біржақтылық ұғымдары ХІХ ғасырдың ортасында, яғни, реализм кемелденген кезеңде, сонымен қатар өнердің идеялылығына күмән келтірген, жаратылыстану ғылымдарының «күштарсыздығына» бағытталған натурализмнің алғашқы белгілері кезінде теңдестірілген.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: trend 3. Қырғыз: ык 4. Өзбек: trend 5. Түрік: eğilim 6. Ағылшын: trend 7. Испан: tendencia 8. Неміс: Trend 9. Француз: tendance 10. Заңнама: тенденция – үрдіс 11. Бекітілген: тенденция – үрдіс 12. Ұсыныстар: тенденция – үрдіс
--	--	--

954.	типовые нормы времени	үлгілік уақыт нормалары	<p>1. еж. грек. τύπος – соққы, із, таңба + лат. norma – жапсырма; норма, ереже – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: standart vaxt normaları</p> <p>3. Қырғыз: Typical стандарт убактысы</p> <p>4. Өзбек: standart vaqt normalari</p> <p>5. Түрік: standart zaman normlari</p> <p>6. Ағылшын: standard time norms</p> <p>7. Испан: normas de tiempo estándar</p> <p>8. Неміс: Standardzeitnormen</p> <p>9. Француз: normes de temps standard</p> <p>10. Заңнама: типовые нормы времени – үлгілік уақыт нормалары</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: типовые нормы времени – үлгілік уақыт нормалары</p>
955.	типовое положение	үлгілік ереже	<p>1. еж. грек. τύπος – соққы, із, таңба – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: növü mövqeyi</p> <p>3. Қырғыз: типтүү жобо</p> <p>4. Өзбек: manzilni kiriting</p> <p>5. Түрік: tip pozisyon</p> <p>6. Ағылшын: type position</p> <p>7. Испан: tipo de posición</p> <p>8. Неміс: Position eingeben</p> <p>9. Француз: position de type</p> <p>10. Заңнама: типовое положение – үлгі ереже</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: типовое положение – үлгі ереже</p>
956.	типовой договор	үлгілік шарт	<p>1. еж. грек. τύπος – соққы, із, таңба – стандартты шарттары мен анықтамалары бар, стандартты, типтік, типографиялық тәсілмен басып шығарылған шарт нысаны. Үлгі шарттың барлық талаптары сатушылар мен сатып алушылар арасында алдын ала келісілген. Үлгі шарт белгілі бір тауарларға немесе белгілі бір сауда түрлеріне ғана қолданылады. Сауда келіссөздері аяқталғаннан кейін үлгі шартқа саны, бағасы және басқа да қосымша келісілген шарттары көрсетілген тауар спецификациясы тіркеледі.</p> <p>2. Әзербайжан: standart müqavilə</p> <p>3. Қырғыз: типтүү келишим</p> <p>4. Өзбек: standart shartnoma</p>

			<p>5. Түрік: standart sözleşme</p> <p>6. Ағылшын: standard contract</p> <p>7. Испан: contrato estándar</p> <p>8. Неміс: Standardvertrag</p> <p>9. Француз: contrat standard</p> <p>10. Заңнама: типовой договор – үлгі шарт</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: типовой договор – үлгі шарт</p>
957.	участник системы обязательного социального страхования, за которого производились социальные отчисления	ол үшін әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушысы	<p>1. еж. грек. σύνστημα – құрастырылған; құралған + лат. socialis – жолдастық, некелік, одақтық + лат. socialis – жолдастық, некелік, одақтық + еж. грек. σύνστημα – құрастырылған; құралған – өзіндік ұғымын кездестіре алмадық.</p> <p>2. Әзербайжан: məcburi sosial sığorta sisteminin iştirakçısı olan, sosial yardımlardan ibarət olanlar</p> <p>3. Қырғыз: бул коомдук салымдары үчүн милдеттүү камсыздандыруу системасынын катышуучусу</p> <p>4. Өзбек: Ijtimoiy to'lovlar amalga oshiriladigan majburiy ijtimoiy sug'urta tizimi qatnashchisi</p> <p>5. Түрік: Sosyal katkılarını yapıldığı zorunlu sosyal sigorta sisteminin katılımcısı</p> <p>6. Ағылшын: participant of the mandatory social insurance system, for which social contributions were made</p> <p>7. Испан: participante del sistema obligatorio de seguridad social, para el cual se hicieron contribuciones sociales</p> <p>8. Неміс: Teilnehmer des obligatorischen Sozialversicherungssystems, für das Sozialbeiträge entrichtet wurden</p> <p>9. Француз: participant du système d'assurance sociale obligatoire, pour lequel des cotisations sociales ont été</p> <p>10. Заңнама:</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: Термин емес. Жай сөйлем. «Әлеуметтік аударымдар жүргізілген міндетті әлеуметтік сақтандыру жүйесінің қатысушысы» деп ол үшін деген тіркессіз аудару беруге болады.</p>
958.	формализация	формализация	<p>1. лат. forma – форма, түр, бейне – логикалық ерекшеліктерін, дедуктивті және айқын мүмкіндіктерді зерттеу мақсатында</p>

			<p>нысандандырылған теорияның түсінік мағыналары мен білдіру мәнінен айырмашылығын қамтамасыз ететін танымдық операциялардың жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: formalaşdırma</p> <p>3. Қырғыз: каттоо</p> <p>4. Өзбек: rasmiylashtirish</p> <p>5. Түрік: resmileştirme</p> <p>6. Ағылшын: formalization</p> <p>7. Испан: formalización</p> <p>8. Неміс: Formalisierung</p> <p>9. Француз: formalisation</p> <p>10. Заңнама:</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: формализация – формализация</p>
959.	экспертная группа	сараптау тобы	<p>1. лат. expertus – тәжірибесінен білетін + итал. gruppo – кесек; <i>топ</i> – техникалық шарттарға және / немесе ұсынылған құжаттарға сараптама жүргізетін, тиісті профильдегі мамандар тобы.</p> <p>2. Әзербайжан: ekspert qrupu</p> <p>3. Қырғыз: эксперттик топ</p> <p>4. Өзбек: ekspertlar guruhi</p> <p>5. Түрік: uzman grubu</p> <p>6. Ағылшын: expert group</p> <p>7. Испан: grupo de expertos</p> <p>8. Неміс: Expertengruppe</p> <p>9. Француз: groupe d'experts</p> <p>10. Заңнама: экспертная группа – сараптамалық топ</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: экспертная группа – сараптамалық топ</p>
960.	юрисконсульт	заң кеңесшісі	<p>1. лат. jusjuris – құқық + лат. consultans – кеңес беретін – мекемеде заң мәселелерін шешумен айналысатын және оның мүддесін қорғайтын тұлға.</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi məsləhətçi</p> <p>3. Қырғыз: акыл</p> <p>4. Өзбек: yuridik maslahatchi</p> <p>5. Түрік: yasal danışman</p> <p>6. Ағылшын: legal adviser</p> <p>7. Испан: asesor legal</p> <p>8. Неміс: Rechtsberater</p>

			<p>9. Француз: conseiller juridique</p> <p>10. Заңнама: юрисконсулыт – заң конусулытаны</p> <p>11. Бекітілген:</p> <p>12. Ұсыныстар: юрисконсулыт – заң кеңесшісі</p>
961.	юридические реквизиты	заңды деректемелер	<p>1. лат. jusjuris – құқық + лат. requisitum – қажеттілік – жарамды деп тану үшін (мысалы, құжат атауы, оның жасалған күні, төленетін сомасы, төлеушінің атауы) актіде немесе өзге құжатта (мысалы, шартта, чекте, вексельде) болуы тиіс мәліметтер.</p> <p>2. Әзербайжан: hüquqi zərurətdir</p> <p>3. Қырғыз: юридикалык маалымат</p> <p>4. Өзбек: huquqiy rekvizitlar</p> <p>5. Түрік: yasal şartlar</p> <p>6. Ағылшын: legal requisites</p> <p>7. Испан: requisitos legales</p> <p>8. Неміс: rechtliche Anforderungen</p> <p>9. Француз: conditions légales</p> <p>10. Заңнама: реквизит – реквизит</p> <p>11. Бекітілген: реквизит – реквизит, деректеме</p> <p>12. Ұсыныстар: реквизит – реквизит, деректеме</p>
962.			
963.	человечество	адамзат, адам баласы, адамгершілік	<p>1. человекество – жер бетін бұрын-соңды мекендеген барлық адамдар жиынтығы. Кейде бұл термин қазіргі кезде жер бетінде өмір сүретін адамдарды білдіреді. (https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%87%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE). –</p> <p>Адамзат. зат есім. 1. Заты, жаратылысы, тегі адам. Адамзатысың? Перімісің? – деп ақырып қалдым. Дауысы өлімсіреп әрең шығып: – Мен бір сорлы бейбақпын, шошымаңыз, – деді (Ж.Аймауытов, Шығармалары). 2. [иран. آدمي زاد] Бүкіл адам баласы. Адамзат неше түрлі жиһан толған һәр дінде, һәр мәзһәпте және болған (М.Дулатов, Шығармалары). Адамзат не болады болмаса көз, Жалғаншы гулеп бастан етеді тез (Базар жырау, Шығармалары). Жан-жануар, адамзат бәрі де жаратылыстың жақсылығына зар (С.Дөнентаев,</p>

			<p>Шығармалары). (https://kitap.kz/)</p> <p>Адамгершілік. Зат есім. 1. Адам бойындағы қоғамдық талапқа сай ізгілікті, инабаттылықты білдіретін ахлақ ұғымы. Ол – сонымен қатар адамгершілігі күшті, уәдеге берік, серттен таймайтын адам (М.Ғабдуллин, Қазақ халқының ауыз әдебиеті). Жақсы жігіт өзінің адамгершілігін жақсы ісімен танытады (Ө.Әлішев, Батыр болып тумайды). (https://kitap.kz/)</p> <p>2. Әзербайжан: insanlıq 3. Қырғыз: адамзат 4. Өзбек: insoniyat 5. Түрік: insanlık 6. Ағылшын: humanity 7. Испан: humanidad 8. Неміс: Menschheit 9. Француз: l'humanité</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: <i>человечество – адамзат, адам баласы (2016 жылғы 8 желтоқсан); общественная нравственность – қоғамда адамгершілік (1981); нравственные принципы – адамгершілік қағидаттары (2016 жылғы 8 желтоқсан)</i></p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: <i>человечество – адамзат, адам баласы (іс жүргізу); человечество – адамгершілік (заңтану); нравственность – адамгершілік (іс жүргізу)</i></p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>человечество – адамзат; адамгершілік – нравственность</i></p> <p>13. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі аудармасын, заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, орыс тіліндегі «человечество» сөзінің баламасы ретінде қазақ тілінде «адамзат» сөзі қолданылуы керек деген тұжырым жасаймыз.</p>
964.	зона	аймақ, зона	1. Зона – грек. zone – белдеу.

Зона – 1) Қандай да бір ортақ белгісімен сипатталатын кеңістік, аудан; 2) Табиғи ортақ белгілері тән болып келетін жер шарының белдеуі, ауданы; 3) Қандай да бір қызметімен сипатталатын, қандай да бір жұмысты атқаруға арналған, организмнің, құрылғының, өнеркәсіптік кешеннің бір бөлігі; 4) сөйлеу. Сотталғандарды түзеу-еңбек колониясында қамап ұстауға арналған жазасын өтеу орны (<https://www.efremova.info/word/zona.html#.Wrs cG9RuaM8>)

Зона. Зат есім. 1. Аралық бос жер, кеңістік алаң. Шегаралық з о н а н ы ң үстінен жорғалап өткен тышқан да көзден таса қала алмайды (Ж.Молдағалиев, Жүрек қазынасы). 2. г е о г р а ф и я л ы қ. Аймақ. (табиғи жағдайлары, флора, фауна т.б. ортақ Жер шарының белдеуі)..Жер шарында климатқа, топыраққа, өсімдікке т.б. қарай бөлінетін з о н а л а р бар (География оқулығы). (<https://kitap.kz/>)

Аймақ. Зат есім. 1. г е о г р а ф и я л ы қ. Физикалық-географиялық аудандастырудың жоғарғы өлшемдерінің бірі..А й м а қ – геологиялық құрылымы тұтас, жер бедері ұқсас территориялық бөліктің бір түрі (Қ.Құрманов, Физикалық география). 2. Әкімшілік-аумақтық бөлініс, өлке, өңір, атырап. Әлгі айтқандардың бәрі қазақтың бір а й м а ғ ы н д а, я бір руында ғана болмай, әр елінде, әр жерінде болғандықтан, қазақты антропология жағынан сынаушыларға мұндай түрлері кез келе беруі мүмкін (М.Дулатов, Шығармалары). Алты жыл қимай күткен ауыл, а й м а қ Алдыңнан кесе өткем жоқ, Құдай айғақ (С.Торайғыров, Мағынасыз мешіт). А й м а ғ ы Жетісудың – жеті дуан, Найман мен Жалайырлар, Албан, Суан. Түрлі ел тұс-тұсынан келіп жатыр, Күжілдеп болыс, билер құрып думан (К.Әзірбаев, Таңдамалы шығармалар). 3. Айнала, маңай, төңірек. Лагерь а й м а ғ ы тікенек сыммен қоршалған (Қ.Исабаев, Ажал құрсауында). А й м а ғ ы н көк жасыл төбелер қоршаған шағын село күн нұрына шомылып

күреңденеді (М.Иманжанов, Менің махаббатым). Еңбектің сәті бір думан, Қағады кейде жыр қанат, Таусылар емес тау қырман, Ай ма қ қ а төне тұр қарап (Ғ.Қайырбеков, Құрдас). (<https://kitap.kz/>)

Аумақ. Зат есім. 1. Атырап, аймақ, алқап..Таңертең немесе күндіз белгілі бір а у м а қ т а н бой көрсеткен қыран құс кешке қарай сол маңнан тояттамайынша, әрі қарай еш уақытта кете бермейді (Ә.Көшімов, Жас аңшы). Қақаған үскірік күні кеше тебіндікті тар көріп бытырап жайылған жылқыны аз а у м а қ қ а жиыстырып келеді (М.Дүзенов, Ақ әже). Жиынға а у м а қ болып қауымдасқан жұрттың тайлы-таяғына дейін қалмай қара нөпір болып жиналса керек («Қазақ әдебиеті»). 2. Мөлшер, көлем, ауқым..Жамбыл облыстық колхозаралық ұйымының жылжымалы механикаландырылған колоннасына жұмысқа орналасты. Бұл колоннаның жұмыс а у м а ғ ы кең (К.Баялиев, Жер.). Бұл бір а у м а ғ ы жүз үйден кем емес қарақұрым қыстаудан құралған ауыл екен (Ө.Қанахин, Жер басып жүрсем). Көлшіктің а у м а ғ ы шағын болғандықтан ба, жүзіп жүрген жабайы үйрек, қаз Айбекке соншалық көп көрінді (Б.Мұқаев, Жалғыз жаяу). 3. г е о г р а ф и я л ы қ. <латын. territorium>. Шегарасы белгіленген ішкі және жағалаудағы сулар мен аспан кеңістігін қоса алғандағы жер ауданы..1925 жылға қарай Қазақстанда мақта егісінің а у м а ғ ы дүниежүзілік бірінші империалистік соғысқа дейінгі дәрежесінен асып түсіп, 29300 гектарға жетті (М.Майлыбаев, Қазақстандағы мақта шаруашылығы). Каспий осындай зор а у м а қ т ы алып жатқан кең көлеміне байланысты теңіз деп аталғанымен, шынында көл. Өйткені ол ешқандай бұғаз арқылы мұхитпен байланыспайды (Ә.Бірмағамбетов, Қазақстан географиясының хрестоматиясы). Прокуратура – мемлекеттің атынан бүкіл елдің а у м а ғ ы н д а заңдардың қолданылуына жоғары қадағалау жасаушы және бұл Ата Заңда өте анық әрі орынды жазылған («Егемен Қазақстан»).

			<p>(https://kitap.kz/)</p> <p>2. Әзербайжан: sahəsi 3. Қырғыз: зона 4. Өзбек: olgan 5. Түрік: bölge 6. Ағылшын: zone 7. Испан: área 8. Неміс: Bereich 9. Француз: zone</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: <i>зона – аймақ</i> (2003 жылғы 11 желтоқсан; 2006 жылғы 23 желтоқсан); <i>зона управления – басқару аймағы</i> (2015 жылғы 14 желтоқсан); <i>энергетическая зона – энергетикалық аймақ</i> (2016 жылғы 28 маусым); <i>зона резервная – резервтік аймақ</i> (2016 жылғы 28 маусым); <i>зона стихийного бедствия – дүлей зілзала аймағы</i> (2016 жылғы 9 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: <i>зона – аймақ</i> (іс жүргізу, заңтану; экономика); <i>зона – аймақ, аумақ, зона</i> (педагогика); <i>зона – зона</i> (география)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: <i>зона – аймақ, зона</i></p> <p>13. «Зона» сөзі орыс тіліне грек тілінен (zone – «белдеу») енген. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі аудармасын, заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, орыс тіліндегі «зона» сөзінің баламасы ретінде қазақ тілінде «аймақ» сөзінің, ал нақты ғылым саласына (мысалы, география) қатысты «зона» сөзінің қолданылғаны дұрыс деп санаймыз.</p>
965.	установление материнства	ана болуды анықтау, аналықты анықтау	<p>1. Матерінство – 1) Әйелдің жүктілік, бала туу, емізу кезеңіндегі жай-күйі; 2) Әйелдің балаларға деген өзіндік сезімі, ана атану ниеті. (https://kartaslov.ru/материнство)</p> <p>Ана. Зат есім. 1. Елге сыйлы, жасы үлкен</p>

әйел адам. Кейбір қазақ руларының елдігін танытатын ұрандары да а н а л а р есімімен аталған (ҚҰӘ). Соңғы жылдары қатты қартайған және ұзақ аурулы болған Ұлжан ана, е л а н а с ы, көбінше ақырын, баяу, үнсіз өмір кешіпті (М.Әуезов, Абай жолы). Көп үйлі, көп ауыл-аймақтың а н а с ы есепті болған Ұлжаннан базарлық дәмететін жандар да аз емес (М.Әуезов, Шығармалары). Сөйтіп етектерінен ұл саулаған қазақтың екі қызы екі рулы елге а н а болып қана қоймай, сол елдердің есіміне, ұранына айналыпты (Қ.Жұмаділов, Дарабоз). 2. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. п о э т и к а л ы қ. Негіз, түп, тамыр. Барынша шамасы суыққа қашпақшы, Мұз теңіз-а н а с ы құшағын ашпақшы (М.Жұмабаев, Шығармалары). Айналайын, ақ бұлақ, а н а-бұлақ, Бір көргеннен қалдың-ау маған ұнап (И.Сапарбаев, Ғашықтың тілі). Үргеніш шешені: – Сөз анасы не? Су анасы не? Жол анасы не? – деп сұрайды. Сырым батыр: – Сөз а н а с ы – құлақ, Су анасы – бұлақ, Жол анасы – тұяқ! – деп жауап береді (Шешендік сөздер). Жер-а н а н ы ң сұлулығын былай қойып енді өсімдіктану пәнінің негізгі салаларына көшуіңіз мүмкін (І.Есенберлин, Шығармалары). – Әрине, қай жерде болса да адам дегеннің бәрі бірдей ғой, – деді өз сұрағына жауап қайтарып, – мейлі, тек Отан-а н а алдындағы борыштарын ұмытпаса болғаны... (І.Есенберлин, Шығармалары). 3. Баланың туған шешесі; балалы әйел. «Сүймеймін, басқа кімге бұйырса да көнейін, осы жаннан маған азаттық әперсін», – деп әкеме өз а н а м д ы да, мынау кіші анамды да екі рет салып едім, ырзалық ала алмадым (М.Әуезов, Шығармалары). Балаға деген а н а мейірімі, оның оттан да ыстық махаббаты қандай күшті болса, а н а с ы н а деген баласының сүйіспеншілігі одан да күшті еді (І.Есенберлин, Шығармалары). Көрмесе бір сәт қайдалап, Тынымсыз жаны аңсаумен, Сүйе ме а н а н аймалап, Айтшы сен, айтшы, жан сәулем (Т.Айбергенов, Мен саған ғашық едім). 4. Сонау, ана бір, анау. А н а жылы қасқа атын

орысқа әпергеннен бері оның ішіне қан қатулы болатын (Ж.Аймауытов, Шығармалары). – Маған Оспан істеген істі үлгі қылма, сен. Оспан дүниеліктің құлы болса, а н а қасындағы тақыр кедей Жансейіт не қылып отыр? (М.Әуезов, Қилы заман). Біз мынау алаяқтардан ірге айырғалы а н а бір төбенің басына жиналамыз (Ғ.Мүсірепов, Кездеспей кеткен бір бейне). А н а жолы кішкентай ұлын атасының қолында қалдырып, жаяу әскер рота командирі, аға лейтенант Атымтай жұмыс істеуге осы рудникке келген (І.Есенберлин, Шығармалары). (<https://kitap.kz/>)

Аналық. Зат есім. 1. з о о л о г и я л ы қ. **Төлдейтін ұрғашы мал, жан-жануар.** Әрбір а н а л ы қ отыз мыңдай уылдырық әкетіп барады. Уызға оралған уылдырыққа жетер тамақ қайсы! (Ғ.Мүсірепов, Өмір жорығы). Жобасы тағы бір бұлан бұталарды қирата басып мұны іздеп келе жатқандай. Бұл бұрыла қарағанда көсем бұлан үйіріне бір уыс ақ қылшық біткен а н а л ы қ т ы ң еміне ентелеп келіп қалғандығын аңғарды («Қазақ әдебиеті»).

2. б о т а н и к а л ы қ. Өсімдіктердің көбеюіне қатысатын ұрықтанатын, аталыққа қарсы мүшесі..Жыныстық көбеюде а н а л ы қ және аталық тұқым клеткаларының қосылуынан пайда болатын зигота клеткасынан жаңа организм дамиды (ҚҰЭ). Өзге дәнді дақылдардың көпшілігінен бір өзгешелігі жүгерінің гүл шоғырлары айырым жынысты болады, яғни а н а л ы қ және аталық гүл шоғырлары бір өсімдікте, бірақ бөлек өседі (М.Ерлепесов, Тұқым өсіруге көмекші). Олар дені сау гүлдердің а н а л ы қ аузына барып түседі де, сол жерде өніп, жатынға енеді, ал одан соң ұрыққа барады (Ж.Жиенбаев, Астық дақылдарының қаракүйесі және онымен күрес).

3. Анаға тән. Аздан соң көп жылаулар басылып, Қаражан жалғыз өзі а н а л ы қ зарын шығарып, азырақ жоқтау айтты (М.Әуезов, Шығармалары). А н а л ы қ жүрек баланың ада-гүде жазылғанына әлі де сенбейді (С.Мәуленов, Шыңдағы шұғыла). Әйел бұған аса бір сүйкімді

а н а л ы қ мейірімділікпен қарап тұр екен (С.Бақбергенов, Менің досым). (<https://kitap.kz/>)

Анықта. Етістік. 1. Дұрыстау..Шофер жігіт а н ы қ т а п қарай да алған жоқ, Сұлтаннның асықтыруымен қатты жүріп келе жатқан жеңіл машина кенет бірдемеге тірелгендей болды да, гүрс-гүрс секіріп, анандай жерге ұшып түсті (І.Есенберлин, Шығармалары). 2. Бір заттың анық-қанығына көзі жету, білу, ұғыну..Ұша алмас қара бүркіт қалықтамай Құлмамбет сөз сөйлейсің а н ы қ т а м а й. Айтатұғын кісінің өзіне айтқын Делбе сүзек кісідей шалықтамай (Жамбыл, Шығармалары). 3. Анық ету, дәлдеу, айқындау..Абайдың өлеңдерін тергегенде бірінші баспасындағы кемшіліктерді жоюға, сөздерін а н ы қ т а п дұрыстауға қолдан келген шаралар қылынды (Х.Досмұхамедұлы, Шығармалары). 1858 жылы Рудольф Вихров әрбір жасуша өзіндей жасушаның бөлінуі арқылы пайда болатынын а н ы қ т а д ы (Тіршіліктану). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: analıq

3. Қырғыз: эне белгилөө

4. Өзбек: tug'ruq

5. Түрік: analık kurulması

6. Ағылшын: maternity

7. Испан: maternidad

8. Неміс: Mutterschaft

9. Француз: maternité

10. Бекітілген нұсқасы: *установление – белгілеу (2010 жылғы 23 желтоқсан);
установление личности – жеке басын анықтау (2013);
установление карантина – карантин жариялау (2015 жылғы 6 қазан),
установление – орнату; установление отцовства – әкелікті анықтау (2016 жылғы 7 желтоқсан)*

11. Сөздіктердегі аудармалары: *установление материнства – аналықты анықтау (заңтану);
психология материнства – аналық психология (педагогика);
материнство – аналық (медицина);
установление – орнату, белгілеу, анықтау*

12. Заңнамадағы қолданысы: *установление*

			<p><i>отцовства (материнства)- әке (ана) болуды анықтау; әке (ана) болуды белгілеу; установление отцовства - установление регистрирующим органом либо в судебном порядке отцовства в отношении ребенка лица, не состоящего в браке (супружестве) с матерью ребенка – әке болуды анықтау - баланың анасымен некеге тұрмаған (ерлі-зайыпты болмаған) адамның балаға қатысты әке болуын тіркеуші органның анықтауы не сот тәртібімен анықтау;</i></p> <p>13. Орыс тіліндегі «установление» және «материнство» сөздерінің бекітілген терминдер сөздігінде баламаларын, салалық терминологиялық сөздіктердегі аудармаларын және заңнамадағы қолданысын сараптай келе, орыс тіліндегі «установление материнства» сөз тіркесін қазақ тіліне «ана болуды анықтау» сөз тіркесімен аудару қажет деп ойлаймыз.</p>
966.	функция	функция, қызмет, атқарым	<p>1. Функция – лат. functio – орындау, іске асыру, қызметтік міндет.</p> <p>Функция – элементтер арасындағы қатынас, мұнда бір элемент екіншісінің өзгеруіне алып келеді</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D1%83%D0%BD%D0%BA%D1%86%D0%B8%D1%8F)</p> <p>Функция. Зат есім. 1. [латын. functio] Өзіндей басқа бір өзгеріске тәуелді, соның әуенімен бірге өзгертін құбылыс..Бағаның халық шаруашылығында айрықша маңызы бар, сондықтан да ол көптеген экономикалық функцияны атқарады (Қ.Нұрғалиев, Сүт өндірудің тиімді жолдарын арттыру). 2. м а т е м а т и к а л ы қ. Айнымалы шамалар арасындағы тәуелділікті білдіретін математикалық ұғым.. Ф у н к ц и я ұғымы мектептің бүкіл математика курсына кездеседі, алайда ол балалардың жас ерекшеліктеріне орай ұзақ уақыт ішінде біртіндеп енгізіледі («Қазақстан мектебі»). 3. Дене мүшелерінің, организмнің атқаратын қызметі. Сүтқоректілерде орган</p>

саны көп және олардың әрқайсысы өзіне тән әр түрлі функцияларды атқарады (Т.Күлтебаев, Қой төлінің түрлі жағдайда өсіп-жетілуі). 4. ауыспалы мағына. Белгілі бір нәрсенің ролі, маңызы. Сонда ғана өзеннің, судың адам өмірінде атқаратын функциясы ақталып, заңдылық табатын сияқты (С.Еркебаев, Жолдар мен шақырымдар). 5. Қызмет бабына байланысты, жүктелген міндет, атқаруға тиісті істердің жалпы аумағы.

[\(https://kitap.kz/\)](https://kitap.kz/)

Қызмет. Зат есім. 1. [араб]. **Еңбек ету аясындағы жұмыс; кәсіп.** Сол сияқты хабарларға жалғаса бір күні Азамат Азаматықтың Қарасай қаласына қызметке келгендігі тарады (Б.Майлин, Азамат Азаматыч). Үлкен қызмет, жұмысы маңызды. Қызметке әбден орнығып қалды, құдайға шүкір, абырой-атағы да жаман емес (Т.Нұрмағамбетов, Ескі үймен қоштасу). 2. ауыспалы мағына. Бір нәрсенің мәні; маңызы, орны..– Машина өз алдына, жылқы өз алдына, әрқайсысының орны, қызметі басқа-басқа (Ж.Алтайбаев, Сыпырғыш). Бұл – қазақ поэзиясының келешегі, оның қоғамдық қызметі туралы мәселе (С.Қирабаев, Октябрь және қазақ әдебиеті). Шаруа адамына сиыр малы неліктен қадірлі, жылқының қызметі немесе түйенің пайдасы қандай? (М.Ғабдуллин, Қазақ ауыз әдебиеті).

[\(https://kitap.kz/\)](https://kitap.kz/)

Атқарым. Зат есім. 1. Орындалған, жүзеге асқан іс, іс-әрекет. Атқарымы жоғары.

[\(https://kitap.kz/\)](https://kitap.kz/)

Атқарым баспалдақтары. Тұрақты тіркес. 1. экономикалық. Қандай да бір өндірістік мекеме қызметінің маңызды бағыттарын анықтап, оларды жүзеге асыруда қолданылатын қағидаттар. Атқарым баспалдақтары

– фирма қызметінің шешуші стратегиялық бағыттарын анықтау және оларды өндірістік-өткізу құрылымының қолданылып жүрген баспалдақтары (басқару қағидаттары) (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). (<https://kitap.kz/>)

Маркетинг атқарымы. Тұрақты тіркес.

1. э к о н о м и к а л ы қ. Өзара байланысты іс-қимыл жасайтын ішкі және сыртқы ортаны талдау; рыноктарды талдау; тұтынушыларды талдау; бәсекелестер мен бәсекені зерттеу; тауарларды зерттеу; жаңа тауар тұжырымдамасын қалыптастыру, маркетингілік зерттеулер негізінде тауар өндірісін жоспарлау; тауар қозғалысын, өткізім мен сервисті жоспарлау; баға саясатын тұжырымдап, іске асыру; маркетингілік бағдарламаларды әзірлеп, іске асыру; маркетингіні ақпаратпен қамтамасыз ету; маркетингіні басқару (қауіп-қатерді, пайданы, тиімділікті бағдарлай отырып, маркетинг шараларын жоспарлау, іске асыру және бақылау) қамтылады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). (<https://kitap.kz/>)

Атқарымдық. Сын есім. 1. Жүзеге асырылуға, орындалуы тиіс..Қазіргі уақытта біздің алдымызда демократияны а т қ а р ы м д ы қ тұрғыдан бекемдеу міндеті тұр, жасақталған институттарға ендігі жерде жұмыс істеу керек («Жас Алаш»). (<https://kitap.kz/>)

Атқарымдық сала. Тұрақты тіркес. 1. э к о н о м и к а л ы қ. Бөлімшелері бүтіндей ұйым мүддесіне жұмыс істейтін қызмет саласы. А т қ а р ы м д ы қ с а л а ғ а маркетинг, өндіріс кадрларын оқыту, қаржы ресурстарын жоспарлау т.б. жатады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика.). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: хüsüsüуәт

			<p>3. Қырғыз: милдети</p> <p>4. Өзбек: xususiyati</p> <p>5. Түрік: fonksiyon</p> <p>6. Ағылшын: function</p> <p>7. Испан: característica</p> <p>8. Неміс: Funktion</p> <p>9. Француз: caractéristique</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: функция – функция (1981); нечётная функция – тақ функция (2015 жылғы 6 қазан); защитная функция права – құқықтың қорғау функциясы (2016 жылғы 7 желтоқсан); компенсационная функция права – құқықтың өтемдеуші қызметі (2016 жылғы 7 желтоқсан); культурно-историческая функция права – құқықтың мәдени-тарихи қызметі (2016 жылғы 7 желтоқсан); организационно-распорядительная функция – ұйымдастырушылық-өкімдік функция (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: функция – қызмет, функция (іс жүргізу); функция права – құқық атқарымы, функция – атқарым (заңтану); функция – қызмет, функция (педагогика, экономика, статистика)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: функция – функция, қызмет, атқарым</p> <p>13. «Функция» сөзі орыс тіліне латын тілінен_ (functio – «орындау, іске асыру, қызметтік міндет») енген. «Функция» сөзі қазақ тіліне «функция», «қызмет», «атқарым» сөздерімен аударылады. Аталған бұл үш сөз де «Қазақ сөздігінде» жеке реестр сөз ретінде берілген. Алайда «атқарым», «қызмет», «функция» сөздерінің мағыналарын сараптай және «функция» сөзінің семалық құрамында «қабілет» және т.б. реңктердің болатындығын ескере келе, қазақ тілінде «функция» сөзін сол күйінде қалдыруды ұсынамыз.</p>
967.	дедовщина	әлімжеттік	<p>1. Әлімжеттік. зат. Қоқан-лоқы, күш көрсетушілік (ҚС, 157). Дедовщина – әскерде қызмет атқарушылардың арасындағы қарым-қатынастағы бейресми иерархиялық жүйе (https://ru.wikipedia.org/wiki/Дедовщина)..</p>

			<p>2. Өзербайжан: hazing</p> <p>3. Қырғыз: чектен ашуу</p> <p>4. Өзбек: hazing</p> <p>5. Түрік: hazing</p> <p>6. Ағылшын: hazing</p> <p>7. Испан: novatadas</p> <p>8. Неміс: Trübung</p> <p>9. Француз: bizutage</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: дедовщина – әлімжеттік (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: дедовщина – әлімжеттік (іс жүргізу, заңтану, әскери)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: дедовщина – әлімжеттік</p> <p>13. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі аудармасын, заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, орыс тіліндегі «дедовщина» сөзінің баламасы ретінде қазақ тілінде «әлімжеттік» сөзі қолданылуы керек деп санаймыз.</p>
968.	котировка	белгіленім, котировка, баға белгіленімі	<p>1.Котировка – фр. cote, ағылшын. financial quote.</p> <p>Котировка – сатушы немесе сатып алушы белгілейтін және олар салып алу немесе сату операцияларын жасауға дайын тауар бағасы (бағамы, пайыздық мөлшерлемесі) (https://www.google.kz/search?rlz=)</p> <p>Котировка. Зат есім. 1. [француз. se coter] э к о н о м и к а л ы қ. Ұйымдастырылмаған нарықта немесе биржалық тауарларға баға қою, шетел валюта курсы деңгейін белгілеу. К о т и р о в к а – шетел валюталары мен бағалы қағаздарына баға белгілеу. Валюта к о т и р о в к а жасаудың екі әдісі – тікелей және жанама әдісі болады (Орысша-қазақша түсіндірме сөздік. Экономика). Мысалы, АҚШ-та басқа елдердің валюталарына доллармен к о т и р о в к а жасайды (Орысша-қазақша түсіндірме сөздік. Экономика). К о т и р о в к а – құнды қағаздардың, шетел валюталарының бағамын</p>

немесе биржалардағы тауарлардың бағасын белгілеу (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). (<https://kitap.kz/>)

Валюталық баға белгіленімі. Тұрақты тіркес.

1. Елдердің орталық (ұлттық,) банктерінің төлемдер төлеу және есеп айырысу мақсатында ұлттық, валютаға қатысты шетел валютасының бағамын белгілеуі. (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: quote

3. Қырғыз: цитата

4. Өзбек: taklif

5. Түрік: alıntı

6. Ағылшын: quotation

7. Испан: cita

8. Неміс: Zitat

9. Француз: citation

10. **Бекітілген нұсқасы:** котировка валют – валюта бағамын белгілеу (2006 жылғы 27 қазан); биржевая котировка – биржалық белгіленім (2003 жылғы 4 наурыз); котировка – белгіленім (2016 жылғы 8 желтоқсан)

11. **Сөздіктердегі аудармалары:** котировка – баға белгіленімі, баға белгілеу, белгіленім; котировочная организация – баға кесу ұйымы; котировка биржевая – биржалық баға белгіленімі (іс жүргізу); котировка – белгіленім; котировка ценных бумаг – бағалы қағаздар белгіленімі (заңтану); котировка – котировка, баға белгілеу; котировка валют – валюта бағасын белгілеу; биржевая котировка – биржалық белгіленім (экономика)

12. **Заңнамадағы қолданысы:** котировка нефти – мұнай белгіленімі

13. **«Котировка» сөзі орыс тіліне шет тілдерінен_ (фр. cote, ағылшын. financial quote) енген.**

«Котировка» сөзінің бекітілген терминдер сөздігінде баламаларын, салалық терминологиялық сөздіктердегі аудармаларын және заңнамадағы қолданысын сараптай келе, бұл сөздің баламасы ретінде қазақ тілінде

			«белгіленім» сөзін қолданған дұрыс деп есептейміз.
969.	телесные наказания	дене жазалары, тән жазалары	<p>1. «Телесные наказания» – жазаланатын адамға физикалық ауырту немесе зақым келтіруден тұратын, өте ертедегі (өлім жазасымен қатар) жазалау шараларының бірі</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/Телесные наказания).</p> <p>Дене. Зат есім. 1. б и о л о г и я л ы қ. Тірі ағзалардың сыртқы тұрпаты. Д е н е ұғымы, көбінесе, адамға және жануарларға (әсіресе, омыртқаларға) қатысты жиі қолданылады (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Д е н е ұғымы кейде микроорганизмдерге, саңырауқұлақтарға және өсімдіктерге де қатысты айтылады (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Жануарлардың д е н е с і н і н алдыңғы бөлігі – бас, артқы бөлігі – құйрық деп аталады да, құрылысы мен атқаратын қызметі жөнінен бір-бірінен ерекшеленеді (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). 2. а с т р о н о м и я л ы қ. Жұлдыздар мен ғаламшарлар, метеорлар т.б..Ертедегі қазақтар аспан д е н е л е р і – Күнге, Айға, жұлдыздарға және басқаларға (бағынды) табынды (З. Ақназаров, Ғылыми атеизм негіздері). Кейбір аспан д е н е л е р і н і н [метеорларының] қозғалысын олардың атмосфера ішінде қалдыратын ізі арқылы зерттеуге болады (Х. Әбішұлы, Халық астрономиясы). Планеталардың барлығы да жарықты күннен алатын, өздері жарық шығармайтын д е н е л е р (Х. Әбішұлы, Халық астрономиясы). 3. и н ф о р м а т и к а л ы қ. <ағылшын. body>. Қандайда бір әрекеттердің сипаттамасынан немесе хабарламадан тұратын ақпараттық объектінің ішкі бөлігі (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Информатика және компьютерлік техника). 4. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Адам, кісі, жан..Іште жұрт жиналысып кең бөлмеге,</p>

Өңшең бор, қасқа-жайсаң, кердең д е н е (Ғ.Қайырбеков, Дала қоңырауы). 5. Басым болу, жену, бағындыру. Кешегі Оспан ағасы, Кісінің малын жемепті... Досына дәл жаз, жауға аяз, Алысқанда д е н е п т і (Абай, Шығармалар жинағы). 6. ф и з и к а л ы қ. Нақтылы бір заттың бар көлемі, өн бойы. Салынуына мың жылдай болған бұл собордың д е н е с і н д е талай заманның таңбасы бар (С. Мұқанов, Саяхаттар). 7. Адамның бүкіл тұла бойы. [Абайдың] д е н е с і серги сүйсіне бір күрсінгенде сергек, сезімтал көңіл де өрби түскендей болды (М. Әуезов, Абай жолы). Зейнегүлді аяп, д е н е с і н і ң қан ұйыған жерін сипап көріп болғасын, ойланып отырып ұзақ актісін Құсайынға оқып берді (Ж.Өмірбеков, Қызыл су). Біздің басшымыз Көпжасаровтың жаяу жүруі, д е н е қимылы тым аз болғандықтан соңғы жылдарда д е н е с і н май басып кеткен (Ж.Жұмақанов, Жазылмаған кітап). Туғанда дүние есігін ашады өлең. Өлеңмен жер қойнына кірер д е н е ң (Абай, Толық жинақ). (<https://kitap.kz/>)

Тән. Сын есім. 1. Біреуге, бір нәрсеге қатысты, телулі. Қашан Сұлтанмахмұт қайтқанша Шакизат өзін осылай қатал, қазақ қыз-келіншектеріне т ә н тамаша иба-әдеппен ұстаған еді (Д.Әбілев, Арман жолында). Жақсылыққа жанымды т ә н етемін, Айта қалар сол шығар дәнекерім. Бірақ, достым, ұмытпа, қастық етсең, Найзағайы бұлттың да бар екенін (К.Салықов, Жезкиік). 2. Адамның денесі, тұла бойы. Т ә н көмілер, көмілмес еткен ісім, Ойлайтын да мен емес – бір күнгісін. Жұрт ұқпаса, ұқпасын жабықпаймын Ел бүгіншіл, менікі – ертең үшін (А.Байтұрсынов, Шығармалары). Етің етке тигенде, демің тиіп сүйгенде, Т ә н шымырлап, бой еріп, Ішім оттай күйгенде (Абай, Толық жинақ). (<https://kitap.kz/>)

Жаза. Зат есім. 1. а р а б. Қылмыстылығы, кінәлілігі үшін тартатын айып, істеген күнәсінің азабы, өтеуі. Қасиетті Құран Кәрімнің, «Иунус» сүресінің 27-аятында: «Жамандық жасағандар сол жамандығына тепе-тең ж а з а ғ а ұшырайды, қорлыққа жолығады» («Жас Алаш»). Сонымен оны Жұрымбай ж а з а алмайды дейсің бе? (М.Дулатов, Шығармалары). Мұсылмандық ережелерден шегінгендер немесе ол ережелерді дұрыс атқармағандар үш түрлі ж а з а ғ а кесілетін еді: бірінші ж а з а – шапалақтау, екінші ж а з а – таяқпен дүрелеу, үшінші ж а з а – темір шыбықпен (шомполмен) соғу (Х.Ақназаров, Шығармалары). 1903 жылға дейін дүре ж а з а с ы қолданылып келді («БК(б)П тарихы»). 2. Себепсіз азаптау, жапа..Мәмлүк заңы бойынша, сұлтан қаһарына ұшыраған әмірдің ең жақын достары да ж а з а д а н құтылмайтын («Парасат»). 3. п е д а г о г и к а л ы қ. Тәлімгерді қандай да бір айыбы үшін жауапкершілікке тартудың бір түрі ретіндегі тәрбиелік мәні бар жазалау шарасы..Соңғы кезде педагогика пәні ж а з а н ы екіге бөліп жүр: 1) Жаратынды ж а з а, 2) жасанды ж а з а. Жаратынды ж а з а қылмыстың өзімен байланысулы, яки нәтижесі сияқты, қылмыстың өзінен туады (Ж.Аймауытов, Шығармалары). 4. з а ң. <ағылшын. fenalty>. Сот үкімі бойынша қылмыс жасады деп танылған азаматтарға қатысты әр елдің қылмыстық заңдарында көрсетілген баптарға сәйкес қолданылатын мәжбүрлеу шарасы. Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі бойынша ж а з а белгілеу кезінде қылмыстың сипаты мен қоғамға қатер төндіру дәрежесі, айыпкердің жеке басы, оның мінез-құлқы, жазаны жеңілдететін және ауырлататын мән-жайлар ескеріледі (ҚҰЭ). Ж а з а н ы

қылмыстық іс жүргізушілік низамда белгіленген арнаулы заң тәртібімен сот қана тағайындайды (Заң терминдерінің түсіндірме сөздігі). 5. Кінә, жазық..Жүгіріп Мәжнүн келді «ағатайлап, Ғаріпті неге ұрасың қолын байлап. Сорлының әлдеқандай ж а з а с ы бар, ұқтырып айтыңызшы маған жайлап» (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Қайратқа сеніп, қақтықпай, Ж а з а с ы н тауып жауласар. Қатынша тілмен шаптықпай, Майданға шықса жарасар (Абай, Толық жинақ). (<https://kitap.kz/>)

Жазалау. I. Зат есім. 1. п е д а г о г и к а л ы қ. Баланың тәртібіндегі жағымсыз қылықтар мен әрекеттерге тыйым салып, оларды болдырмауға бағытталған педагогикалық ықпал ету тәсілдерінің бірі. Ж а з а л а у істелген тәртіпсіздікке лайықты, әділетті болғанда және бала өзінің не үшін жазаланғанын түсінгенде ғана оның тәрбиелік мәні болады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика.). Ж а з а л а у д ы н әртүрлі жолы бар. Мысалы тәртіпсіздік үшін ұялту, ескерту, сөгіс беру, педагогикалық кеңеске шақыру, мектептен шығару, бір сыныптан басқа сыныпқа немесе басқа мектепке ауыстыру және т.б. (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика.).

II. Етістік. 1. Айыпқа жығу, жазығы үшін соққыға душар қылу..Әкесі... баласының бұдан былай да теріс жолмен кетуін қаламайды, сол себепті ол сөгеді, ұрсады, тіпті ж а з а л а й д ы да (Б.Момышұлы, Шығармалары). Құдай тағала күдіретті ғой. Жер бетіндегі біз сияқты құлдарын әрбір қисық қылығы үшін ж а з а л а п отырады (Ә.Әлімжанов, Махамбеттің жебесі). Әкем бізге өте сирек ұрсатын. Тіпті некен-саяқ ж а з а л а й т ы н (С.Айни, Шығармалары). Швейцарияда шылым тартатындарды көпшілік жүретін жердегі діңгекке байлап ж а з а л а с а, Англияда ондайларды елден аластатып

отырады (Ж.Еділбаев, Буырқанған) 2. Айыбын өтетү, жауапқа тарту..Ж а з а л а с а тәуір оқитын, жаман оқитын балаларды да бөлшектеп, кісі басына сабақ беру жолы да бар екен. Бұл түкке тұрмайтын әдіс (Ж.Аймауытов, Шығармалары). Мектепке баруға бетім шыдамады. Өзімді-өзім қара жұмысқа салып, ж а з а л а ғ ы м да келді (Ө.Тұрманжанов, Адам адамға дос). Кешегі әндерін олардың кейбіреулері бюрода да қайталамақшы еді, оған бюро мүшелері қатты тойтарыс беріп, ондай пиғыл таратқандары үшін колхоз басшыларын қатты ж а з а л а п тастады (Ә.Нұршайықов, Жер туралы жыр). Ердің ары өлгені өзі өлгені. Шөгішті ж а з а л а п, абақтыны қолдан жасағаны үшін Омархан мен Нұрмағанбет жиырма бес түйеден ер-азаматтың құнын тартсын (К.Оразалин, Абай ауылына саяхат). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: cismani cəza

3. Қырғыз: капрал жаза

4. Өзбек: jismoniy azob

5. Түрік: dayak

6. Ағылшын: physical punishment

7. Испан: castigo corporal

8. Неміс: körperliche Bestrafung

9. Француз: châtiment corporel

10. **Бекітілген нұсқасы:** телесная субстанция – денелік субстанция (1981); наказание – жаза, жазалау

11. **Сөздіктердегі аудармалары:** телесные наказания – дене жазалары (заңтану); телесные нарушения – дене бұзылыстары (педагогика), наказание – жаза, жазалау

12. **Заңнамадағы қолданысы:** телесное повреждение – дене жарақаты

13. Орыс тіліндегі «телесные» және «наказания» сөздерінің бекітілген терминдер сөздігінде баламаларын, салалық терминологиялық сөздіктердегі аудармаларын және заңнамадағы қолданысын сараптай келе,

			орыс тіліндегі «телесные наказания» сөз тіркесін қазақ тіліне «дене жазалары» немесе «денені жарақаттап жазалау» сөз тіркесімен аудару қажет деп ойлаймыз.
970.	репутация хорошая	жақсы атақ- абырой, жақсы бедел, жақсы атақ	<p>1.Репутация (ағыл. <i>reputation</i>, фр. <i>renommée</i>) – адам немесе адамдар тобы туралы белгілі бір қалыптасқан пікір. (https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%BF%D1%83%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F)</p> <p>Репутация. Зат есім. 1. к і т а б и с т и л ь. Атақ, абырой. Ол Совет Одағында жақсы р е п у т а ц и я ғ а и е болды («Социалистік Қазақстан»). – Мен ұлы Королевствонның музейін тұңғыш рет көріп тұрмын. Сондықтан да оның р е п у т а ц и я с ы н білмеуім ғажап емес (Қаныш аға). (https://kitap.kz/)</p> <p>Бедел. Зат есім. 1. Көлем, мөлшер. Ол бұрынғы қайраттың қашқанын соңғы үш-төрт жылдың б е д е л і н д е анық-ақ, сезіп жүр (Т.Әлімқұлов, Күрең өзен). Сергелдеңмен өткен осы екі-үш күннің б е д е л і н д е Біркімбайдың ойламаған ойы, екшемеген ақылы жоқ (Т.Әлімқұлов, Сейтек сарыны). Хабар тиген соң тынымынан айрылды. Валерий бастығының соңынан қалмай жүріп жұмыс істеген сегіз-тоғыз айына демалыс төктіріп, сол екі-үш жетінің б е д е л і н д е жолға шықты (Қ.Бектұрғанов, Ізгілік жолдары). 2. қ о ғ а м д ы қ. <латын. <i>auctoritas</i> – өкімет, биік, ықпал>. Белгілі бір адамның, әлеуметтік институттың нақты қадір қасиетіне, сіңірген еңбегіне орай жалпы жұрт таныған абырой-атағы. Бар деді алтын, күміс медаліңіз, Білінген басқа әкімге б е д е л і ң і з. Ылайқат сүйегіңе сәндік қылып, Меккеде қабыл болған жеделіңіз (Кердері Әбубәкір, Қазағым). Әліш мұны әлі де болса б е д е л і н і ң барлығынан көрсе, Әукең «Әліш молданың шарапаты» деп ұғынды (Б.Майлин, Шығармалары). Абай б е д е л і жетіп, қолынан келген жерлерінде, осы</p>

Даниярдай жалқы-жетім жастарды интернатқа әкеп қосуға тырысқан (М.Әуезов, Шығармалары). Дұшпаны өз алдына келгеннен соң, Бетімді тырнап алмай аясын ба? Әркімнің өзі шыққан тауы биік, Әсеттің б е д е л і н е қарасын ба (Айтыс). (<https://kitap.kz/>)

Абырой. Зат есім. 1. Абиыр (адамның жыныс мүшесі, ұятты жері). Ергежейлілер киім кимейді, еркектері мықынына тері байлайды да әйелдері а б ы р о й ы н ғана жабады (Ш.Қожахметов, Ғалам ғажаптары). Комиссия бөлмесінен а б ы р о й ы н басып, тыр жалаңаш уыздай жас жігіт шықты (Ғ. Мұстафин, Көз көрген). 2. Ар, ұят, намыс. Көніп жүр таршылыққа неше жылдай, Қыс оқып, жаз ақша іздеп, ешбір тынбай. Шыдаса көп қалған жоқ, мақсұт жақын, А б ы р о й, денге саулық берсе Құдай (М.Дулатов, Шығармалары). Әдетін қазақшылық қоймаймын деп, Өзінің а б ы р о й ы н жыққан қазақ, Алшақтап жүргенінде алты мыңға, Қор қылар қорғасындай тышқан қажап (Ә.Найманбаев, Шығармалары). 3. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Пайда, олжа. Күн иісе, жерге а б ы р о й, жер иісе, малға а б ы р о й (Мақал). 4. [иран. البروی] Бедел, атақ, даңқ. Асықпасаң көрерсің, Мұны азсынсаң тағы да. Хиянаттан бой тартып, Шық ғаділет жағына. Мұны істесең шығарсың, А б ы р о й д ы ң тағына (М.Дулатов, Шығармалары). Сарынға жастар салмасын, Арам жын келіп қалмасын. Таза ақыл табам деп жүріп, А б ы р о й ы н жойып алмасын (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Қалың дәулет, а б ы р о й Әшімде де мол (Д.Әбілев, Арман жолында). (<https://kitap.kz/>)

Абырой-атақ. Зат есім. 1. Ел алдындағы бедел, жақсы ат, даңқ..Осында №3 шахтаның забойщигі Рақышев Мағауия мен №1 шахтаның забойщигі Түсіп Күзембаев а б ы р о й-а т а қ

қаиес болды (Қ.Әміров, Өшпес жұлдыздар жарығы). Сен барлық абырой-атағыңды осы жұмыстың сәтін түсіруге жұмсайсың (Ш.Хұсайынов, Таныс адамдар). Өзі болса абырой-атақтан құр алақан емес (М.Сәрсекеев, Жеті жылдықтың жігіттері). (<https://kitap.kz/>)

Абырой-бедел. Зат есім. 1. Ар-намыс, өзіндік және қоғам алдындағы бағасы. Батыс елдерінде жұмыссыз болу – тек жұмысты жоғалту ғана емес, сонымен бірге адам өзінің ар-намысын, абырой-беделін жоғалту деп те есептеледі (Б.Жүнісов, Нарықтық экономика негіздері). (<https://kitap.kz/>)

Атақ-абырой. Зат есім. 1. Атақ-даңқ, бет-бедел. Атақ-абырой алғанда осы шелтиіп, асып-тасып, әбігер боп қалмаушы ма ек! Мынау екеуі ұялып, үндемеуге тырысады, бұлары несі (М.Әуезов, Шығармалары). Әйел шіркіннің көңілі бір құламасын де. Бір құласа атақ-абыройыңа, бақ-дәулетіңе карамайтын көрінеді ғой (Қ.Жұмаділов, Көкейкесті). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: уахşı nüfuz

3. Қырғыз: жакшы аброй

4. Өзбек: уахshi obro'

5. Түрік: iyi itibar

6. Ағылшын: good reputation

7. Испан: buena reputación

8. Неміс: guter Ruf

9. Француз: bonne réputation

10. **Бекітілген нұсқасы:** репутация – бедел (1999 жылғы 6 қазан); деловая репутация – іскерлік, атақ-абырой, іскерлік бедел; безупречная деловая репутация – мінсіз іскерлік бедел (2016 жылғы 7 желтоқсан); безупречная репутация – мінсіз бедел (2016 жылғы 7 желтоқсан); авторитет – бедел (2016 жылғы 7 желтоқсан); честь – намыс, абырой

			<p>(1981)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: репутация – репутация, бедел; репутация на рынке – нарықтағы өтімділік; авторитет – бедел, абырой (іс жүргізу); репутация – репутация, атак; безупречная репутация – мінсіз атак; безупречная деловая репутация – мінсіз іскерлік бедел; деловая репутация – іскерлік бедел; отрицательная репутация – жағымсыз атак; авторитет – бедел (заңтану); репутация – бедел, репутация; авторитет – бедел (педагогика); репутация – абырой; авторитет – бедел (экономика)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: репутация – бедел; авторитет – абырой-атақ; абырой – честь</p> <p>13. «Репутация» сөзі орыс тіліне шет тілдерінен (ағыл. reputation, фр. renommée) енген.</p> <p>«Репутация» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «бедел», «атақ-абырой» сөзі бекітілсе, «бедел» сөзі «авторитет» сөзіне, «абырой» сөзі «честь» сөзіне балама ретінде бекітілген. Салалық терминологиялық сөздіктерде «репутация» сөзі қазақ тіліне «репутация», «бедел», «өтімділік» (экономика), «атақ», «абырой» сөздерімен, заңнамада «бедел» сөзімен аударылады. Біздіңше, «хорошая репутация» сөз тіркесін қазақ тіліне «жақсы бедел» немесе «жақсы атак-абырой» сөз тіркесімен аударған дұрыс сияқты.</p>
971.	аффект	аффект, жан күйзелісі	<p>1. Аффект – лат. affectus – құмарлық, жан толқынысы.</p> <p>Аффект – 1) көңіл-күй (сыртқы көрініс, ішкі қабылдау); 2) қысқа мерзімде және өте тез болатын эмоционалды процесс; 3) есі дұрыс емес немесе есінің дұрыстығы шектеулі түрде болатын адамның қысқамерзімді эмоционалды көңіл-күйі</p> <p>(https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%84%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82)</p> <p>Аффект. Зат есім. 1. [латын. affectus]м е д и ц и н а л ы қ. Ашуланған, долданған хал, ашу қысқанда, қатты үрейленгенде уақытша естен адасу. А ф ф е к т адам көңіл-күйінің кенеттен</p>

өзгеріп әлсіреуінен, тынышсыздануынан да пайда болады (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Тіпті күшті болған ішкі сезім а ф ф е к т деп аталады. А ф ф е к т көбінесе кенет болады. Оны құйынмен ұқсастыруға болады (М.Жұмабаев, Шығармалары). (<https://kitap.kz/>)

Жан. Зат есім. 1. п с и х о л о г и я л ы қ. Адамның ішкі ой-санасы, рухани, сезімдік қасиеттері. Ж а н ми арқылы сыртқы дүниеде һәм өз денесінде не болып жатқанын біледі (М.Жұмабаев, Шығармалары). Оқушылардың қабілеттерінің дамуына бағыт беруге тек тәрбие өнеріне жетік, бала ж а н ы н жақсы білетін мұғалімдер ғана жақсы нәтижеге ие бола алады (К.Жарықбаев, Психология). 2. д і н и. Алланың нұрынан пайда болып оның ғана әмірімен адамның тәніне тіршілік бітіретін рух. Діни дүниетанымда адамдарға ж а н беруші және оны алушы – Құдай (Қазақстан Ұлттық Энциклопедия). Қалай болғанда да ж а н адамға қатысты емес, ол Алла әмірімен болатын іс (Қазақстан Ұлттық Энциклопедия). Ж а н н ы н тәнге тұрақталған кезі «жалған» өмір болса, тәннен бөлініп «ұшып» кеткен соң ол мәңгілік (Қазақстан Ұлттық Энциклопедия). 3. ф и л о с о ф и я л ы қ. Философияда тәнге қарама-қарсы қойылып, оған тіршілік бітіретін рухқа қатысты түсінік, негізгі философиялық ұғым. Философия тарихында ж а н туралы көптеген ғұламалар пікір айтқан. Аристотель жан тәннің формасы деген (Қазақстан Ұлттық Энциклопедия). Ж а н н ы н даралығы туралы Абай да айтқан, ол жан мен ақылды қосып айтады (Қазақстан Ұлттық Энциклопедия). Тән мен ж а н бір-бірінен ажырағанда тәннің сезілетін, сезетін қасиеттері жойылып, өзге күйге өтеді (Қазақстан Ұлттық Энциклопедия). 4. э к с п р е с с и в т і. Қадір-қасиет тұту

ретінде, еркелету, жақсы көру мәнінде айтылатын сөз. Жанбай: – Жылама, ж а н ана! Жау сенің көз жасыңа қарамайды. Ол тыптыныш ел шетіне басып кіріп, туған жерімізді таптағалы жанталасады (Ш.Байбатшаев, Белбелестер). Сүй ж а н сәулем, тағы да сүй, тағы да! Жылы, тәтті у тарады қаныма. Жасағаннан бір-ақ нәрсе тілеймін: Өтпесе түн, атпаса екен таңы да!.. (М.Жұмабаев, Шығармалары). Ж а н қалқам, көз қиығын қашырмашы, Дүрсілін жүрегіңнің жасырмашы. Даусыңмен дірілдеген шертші наз, Көңілдің ұшсын сұлу қаршығасы (Т.Әлімқұлов, Боз жорға). 5. к і т а б и с т и л ь. Еңбек үдірісінде құрал-сайман өндіретін күш иесі ретіндегі адам..Әр ж а н ғ а шаққанда екі данадан келеді. 6. Бірде-бір адам, ешкім..Мәукіл телефонды орнына қойып, үлкен көзі аларыңқырап, жан-жағына қараса, өзінен басқа ж а н жоқ екен (С.Бегалин, Уақыт.). Сенісерге ж а н таба алмай, Сенделеді ит жүрек. Тіршілікте бір қана алмай, Бұл не деген тентірек (Абай, Толық жинақ). Тойына шақырмаған ж а н қалмаған, Түлкі, қарсақ, құлан, киік, суыр, қоян. Қасқыр, аю, бұғы, марал, борсық, тышқан – Хайуанның жыбырлаған бәрі барған (М.Дулатов, Шығармалары). 7. Жарық беру, сәуле шашу, жарықтандыру..Электрдің нұры қандай жап-жарық, Үйлер түгіл қой қорада тұр ж а н ы п. Қасқыр енді қой ұйқысын бұзбайды, Босқа ұлиды төңіректі айналып (Қ.Боранбаев, Жаңарған). Күннен туған баламын. Жарқыраймын, ж а н а м ы н (М.Жұмабаев, Шығармалары). 8. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. п о э т и к а л ы қ. Ұшқынына, қуатына шыдамау, бір нәрсенің күшті әсеріне түсіп кету..Жалынмын мен, келме жақын, ж а н а р с ы ң, Тұлпармын мен, шаңыма ермей қаларсың (М.Жұмабаев, Шығармалары). Ж а н б а ғ а н

соң көзінің әр шоғына, Қанбаған соң сөзінің кәусарына. Сақинасын сұрап ем, сақинасы сыймай қалды тар болып саусағыма (Кеңшілік Мырзабеков, Екі мыңжылдық). 9. Адам баласына, жан-жануарларға тіршілік беретін рух, қуат деген түсінік. Тіршілік пен рахат жалғыз саған ғана керек емес, тамам ж а н иесіне де керек (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Малда да бар ж а н мен тән, Ақыл, сезім болмаса, Тіршіліктің несі сән, Тереңге бет қоймаса (Абай, Шығармалары). Жас бала – ішсем, жесем, ұйықтасам, – деп туады, бұлар болмаса, тән ж а н ғ а қонақ үй бола алмайды (Абай, Шығармалары). Ақыл мен ж а н – мен өзім, тән – менікі, «Мені» мен менікінің мағынасын екі. «Мен» өлмекке тағдыр жоқ әуел бастан, «Менікі» өлсе өлсін, оған бекі (Абай, Толық жинақ). Себеп қып тіршіліктің татар дәмін, Майсыз лаулап жанған шам дегендегі. Қан қуатпен қозғалған жалғыз ж а н ы ң, Бұл бір оңай жұмбақ қой көңілдегі (Қазақ әдебиеті хрестоматиясы). 10. Адамның ішкі сарайы, рухани әлемі. Сол досты сая таппай іздейді ж а н. Жоқтайды күңіреніп, қозғалып қан (Абай, Толық жинақ). Сағынған сүйгенінің ж а н ы н а жаны ұмтылып, айрылмасқа, кетіспеске серт еткендей. Қазіргі әсем әнмен үйлескендері бауырға кіріп, жабысып тұрып құшқаннан да жақынырақ, күштірек сияқты (М.Әуезов, Шығармалары). Ой улады, Ж а н ы м ессіз, жаным мас. Ой улады, Жүректе зор, көзде жас. Ой улады, Көмір болды жүрегім, Ой улады, Сарғаямын, сөнемін! (М.Жұмабаев, Шығармалары). Сүю үшін беріліп, Жалындаған ж а н керек. Тұла бойдан төгіліп, Тулап аққан қан керек (С.Мәуленов, Дала дабылы). 11. е т і с т і к. От алып жалындау, қызулана тұтану.– Кетіңдер, бұл арадан, – дегенімде, Борисов ж а

н ы п жатқан үйлерді қолымен көрсетіп, мыналарды қайтеміз, – дегендей аңырайып тұрып қалды (Б.Момышұлы, Москва үшін шайқас). Ақсақал мал қоралап болып, жайланып шайын ішіп, қазақ аспаның аузында кейде жылтылдап, кейде лапылдап ж а н ы п жатқан отты көріп, бұрқылдап қайнап жатқан еттің исі мұрнына келіп отырғанда, серпіліп әңгіме айтатын (М.Әуезов, Шығармалары). Күнәдан жаны-тәні тазарсын деп, Апарып ж а н ы п жатқан отқа салды. Адамның шөбі түгіл, өзін жеген, Тісті мен тырнақтылар аман қалды (А.Байтұрсынов, Шығармалары). 12. ф и з и к а л ы қ. Энергия бөлініп, қоршаған ортамен жылу және масса алмасу процесінің жүруі. Күйе бөлшектерінің парамагниттік қасиеттерін зерттеу үшін жандырғыда ж а н ы п жатқан пропан-оттегі қоспаның жалынынан кварцты зонд көмегімен күйе бөлшектерінің үлгілері алынып, ЭПР аспабымен талданды («Зерде»). 13. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Жайнау, құлпыру, жарқырау. Хош иіс бағы балбырап, Шырадай ж а н ы п тұр гүлі. Күмістей сұлу бал бұлақ Сайраған сансыз бұлбұлы (З.Қалауова, Таңдамалы шығармалар). Раушангүлдің ал қызыл ж а н ғ а н ы н-ай, Нұрлы рауан төгіп тұр жанға Құдай. Қызыл ішік жамылған қызыл кеште, Сұлу қыздай құлпыра қалғанын-ай (К.Салықов, Жезкиік). Тынымсыз көбелегі шамды айналған, Кішкентай бақыт едім ж а н б а й, жанған. Ақ бұлттың арасынан қалқып ұшқан Аққудай арман едім әнге айналған (Әуен Дәуренбеков, Екі мыңжылдық). 14. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Өсіп-жетілу, адам болу. Көзім, неге таласың! Үмітсіз қарап барасың. Түтінің жоқ отың жоқ, Тұншығып кеудем ж а н а с ы н (С.Торайғыров, Таңдамалы шығармалар). Лапылдадың, ж а н д ы ң ғой, Тілегінді алдың ғой. Су екен деп, у ішіп, Жаның жай боп

кандың ғой (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Сан кісі мұңайсын, Сабырмен шыдайсың. Күйемін ж а н а м ы н, Еш рахым қылмайсың (Абай, Толық жинақ). Жақын емес ата-ана, туғандар, Көз жасында олардың не ісі бар? Соқыр олар, ж а н ғ а н жаның көре алмас, Жыла мейлің, жан-күй отта, шегіп зар (М.Жұмабаев, Шығармалары). 15. Адам, кісі..Ас үстінде менің байқағаным: осы бір тап-тар бөлмедегі төрт ж а н н ы ң өзара бір-біріне деген тәтті махаббаты (С.Мұқанов, Өмір мектебі). Біз де көрдік оғының атқан жерін, Қай жерге оғы түсіп жатқан жерін, Әр ж а н н ы н өзіндік бір келбеті бар, Бәрекедді, шіркіннің тапқан жерін! (Ақмолла, Күндер мен түндер). Тоқбике еш уақытта да байлықты арман еткен ж а н емес. Тек адамдықты арман етеді (Д.Әбілев, Арман жолында). Қол-аяғынан әл кетіп, ол қасындағы бір әйелге сүйенді. Оны бір ж а н жұбатқан жоқ (Ә.Нұрпейісов, Сергелден). (<https://kitap.kz/>)

Күйзеліс. Зат есім. 1. Қиналып қайғырушылық, қажығандық. Еңсемді басқан к ү й з е л і с шыдатпай, көзімнен жас боп парлады (О.Тәжиева, Жетім қыз). К ү й з е л і с атаулы қарт жүрекке ауыр із тастап кетеді (А.Байтанаев, Қайнар). 2. п с и х о л о г и я л ы қ. Дағдарыс, қатты қиналыс, жан азабы. Ауыр к ү й з е л і с үстінде жүргенде жеткен мына хабарға Сұлтанмахмұт балаша қуанды (Д.Әбілев, Арман жолында). Жұман үй ішінің әлпетінде бір к ү й з е л і с барын байқады (Ғ.Мүсірепов, Оянған өлке). Көңілімде к ү й з е л і с, Жүрегім жүз құрау. Балдан соң у берген, Дүние қызық-ау (Т.Бердияров, Көгілдір.). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: tәsir
3. Қырғыз: таасир

			<p>4. Өзбек: ta'sir qiladi</p> <p>5. Түрік: etkilemek</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: affect</p> <p>7. Испан: afectar</p> <p>8. Неміс: beeinflussen</p> <p>9. Француз: affecter</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: аффект – аффект (2015 жылғы 6 қазан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: аффект – жан күйзеліс, аффект (іс жүргізу); аффект – жан күйзелісі, жанкүйзеліс (заңтану); аффект – аффект (педагогика); вязкость аффективная – аффектілік тұтқырлық; тонус аффективный – ашыну тонусы (медицина)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: аффект – жан күйзеліс, аффект; аффективное расстройство – аффектілік бұзылу; аффектное психозы – аффектілік психоздар</p> <p>13. «Аффект» сөзі орыс тіліне латын тілінен (affectus – құмарлық, жан толқынысы) енген.</p> <p>Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі жиі аударылуын, заңнамадағы жиі қолданысын негізге ала отырып, «аффект» сөзі қазақ тілінде де сол қалпында қолданылғаны жөн деп есептейміз.</p>
972.	душевнобольной	ақыл-есі ауысқан, жаны науқас	<p>1. Душевнобольной – 1) психикалық аурумен ауыратын адам (зат есім); 2) психикалық аурудан зардап шегуші (сын есім)</p> <p>https://www.efremova.info/word/dushevnobolnoj.html#.WrseWdRuaM8</p> <p>Есі ауысты. Тұрақты тіркес. 1. Ақылынан адасты, есеңгіреді, жынданды. Мөлшермен істеген еңбек – нерв жүйесі және е с і а у ы с қ а н сырқат адамдардың тез жазылуына көмекші құрал (М.Сисекенов, Өкпе аурулары). (https://kitap.kz/)</p> <p>Науқас. Зат есім. 1. Денсаулықтың бұзылуынан дертке айналған сырқат, ауру..Тәтежан, жанға өлшеген асыл затқа, Н а у қ а с т а н жүргеніңіз саламат па? Паналы зор тәңірім саясында</p>

Жайлы ұйықтап қадірлі еркем көңіл шат па? (Ә.Найманбаев, Шығармалары). Қасым Аманжолов бұл кезде қатты хал үстінде, төсекте, ауыр науқас тұтқынында жатыр еді (Ғ.Қайырбеков, Ақ желкен). Молда да, балалар да қайран қалып, Үйіне науқас па деп қойды апарып. Су бүркіп, гүлмен желпіп ата-анасы, Отырды Қайыс есін жиып алып (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Ұқпағаны бола ма? «Мен белімнің желін айтып отырсам, ит не оттап отыр», — депті. Сонда тоқал тұрып: «Желіңіз бен беліңіздікі бір сабақтас науқас қой. Бойдан кете қоя ма?» – депті (Ж.Аймауытов, Шығармалары).

2. Ауру адам..Туберкулезге қарсы күрес мекемелері дәрі-дәрмекпен, тамақпен толық қамтамасыз етілген, науқастарды кідіріссіз емдеуге мүмкіндік жасалған («Жас Алаш»). Қас кере күліп, қырындай бұрып бетінді, Қиылып тұрсың қылықпен әсем не түрлі. Кеш көрдің мені. Өлетін науқас сауығып Кеткенде келген кесірлі тәуіп секілді (Ж.Жақыпбаев, Ләйлә). Шәміл, Шәміл! Шаршадым, қалжырадым. Ет жүрегім езілді, қан жылады. Жырым менің – науқастың сандырағы, Құным менің – тазының қарғыбауы (М.Мақатаев, Шығармалары). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: deli
3. Қырғыз: акылсыз
4. Өзбек: aqldan ozgan
5. Түрік: deli
6. Ағылшын: insane
7. Испан: loco
8. Неміс: verrückt
9. Француз: fou

10. Бекітілген нұсқасы: -

11.Сөздіктердегі

аудармалары:

			<p>душевнобольной – жаны науқас (заңнама); душевнобольной – есі ауысқан (медицина)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: душевнобольные – жан дүниесінің күйзелісімен ауыратындар; душевнобольные – ақыл-есі ауысқан; Интернат психиатрических душевнобольных – Психиатриалық жүйке аурулар интернаты</p> <p>13. Салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармаларын сараптай келе, орыс тіліндегі «душевнобольной» сөзі қазақ тіліне «ақыл-есі ауысқан» сөз тіркесімен аударылуы қажет деген пікірдеміз.</p>
973.	аккорд	аккорд, кесім	<p>1. Аккорд – лат. *accordare – келісу (https://ru.wiktionary.org/wiki/%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B4).</p> <p>Аккорд – 1) дыбыстық бірлік ретінде қабылданатын, жоғарылығы әртүрлі бірнеше дыбыстың үйлесімі; 2) көне. келісім, шарт; 3) шарт бойынша бүкіл жасалған жұмысқа ақы төленетін жалақы төлемінің бір түрі (https://www.efremova.info/word/akkord.html#.WrsfaNRuaM8)</p> <p>Аккорд. Зат есім. 1. [итальян. accordo] м у з ы к а л ы қ. Түрлі жиілікте бірнеше музыкалық дыбыстардың бір мезгілде үндесуі, үйлесуі. А к к о р д – 3-4, не одан да көп бір мезгілде орындалатын (ойналатын) дыбыстардан құралады (К.Қуатбаев, Қысқаша музыкалық сөздік). Апырмай, мына Хачатуряндарды алсақ, бір артық, мәнсіз а к к о р д ы жоқ болып келеді (А.Жұбанов, Мұқан Төлебаев). (https://kitap.kz/)</p> <p>Кесім. Зат есім. 1. Заттың бөлігі, тілім..Паек нанның үстінде қалайда бір к е с і м қосымшасы болады (Б.Сокпақбаев, Өлгендер қайтып келмейді). 2. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Үзілді-кесілді пікір, тұжырымды ой қорытындысы..–Ендеше мен де сол к е с і м г е келдім білем, – деді Исатай (Б.Аманшин, Жар мұңы). Бұл ойды ол жеп-жеңіл ойлап өтті. Бәрі де заңды, осылай болуға тиісті тәрізді. Қарт к е</p>

с і м і айнитын емес (Қ.Жұмаділов, Қаздар қайтып барады), «Ертең-ақ таңдаған біреумен жүрмеймін бе, ерегіскенде»,—деді бір жағына аунап түсіп, өзінше шорт к е с і м г е келіп бекінгендей (Б.Шаханов, Ғашық-наме). Келте айтылған Дина к е с і м і н е орынды жауап айта алмай Тұрағұл қипақтай берді (С.Бақбергенов, Дина). 3. Айыптау шешімі; шығарылған үкім, кесік, жаза..Соттың бүгінгі к е с і м і де осы оқшау істің жайына байланысты өзгеше к е с і м боп шықты (М. Әуезов, Шығармалары). Қашаннан би к е с і м і бір кесулі, Көнсеңде, көнбесеңде үйлесімді. Білгеніңнен жаңылтып бидің десі, Білдіретін кезі ғой білмесіңді (М.Мақатаев, Шығармалары). Тыңға келместен бұрын Магаданда ұзақ жыл сот к е с і м і н өткізіпті-мыс деушілер де табылған (І.Есенберлин, Көлеңкемен қорғай жүр). Сонымен жинағы жиырма сегіз жылдық түрме к е с і м і н алып, Назым Хикмет Бурса шәһарінің зынданына түсті! (Ғ.Мүсірепов, Суреткер парызы). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: akort

3. Қырғыз: аккорд

4. Өзбек: akkord

5. Түрік: giriş

6. Ағылшын: chord

7. Испан: acorde

8. Неміс: Akkord

9. Француз: accord

10. **Бекітілген нұсқасы:** аккордная заработная плата – аккорд жалақы (1981);

11. **Сөздіктердегі аудармалары:** аккорд – аккорд (іс жүргізу); аккорд – аккорд; кесім; аккордная заработная плата – кесімді еңбекақы; аккордная система – аккордтық жүйе (заңтану); аккорд – аккорд (экономика); оплата труда сдельная – кесімді еңбекақы төлеу (экономика)

12. **Заңнамадағы қолданысы:** аккорд – аккорд; кесім – акт

			<p>13. «Аккорд» сөзі орыс тіліне латын тілінен (accordare – келісу) енген. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі жиі аударылуын, заңнамадағы жиі қолданысын негізге ала отырып, «аккорд» сөзі қазақ тілінде де сол қалпында қолданылғаны жөн деп есептейміз.</p>
974.	форма права	құқық нысаны	<p>1. Форма – лат. forma – түр. ф́орма пра́ва – құқық нормалары бекітілетін тәсіл https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0)</p> <p>Құқық. Зат есім. 1. Негіз, себеп. Осыны айтуға толық қ ұ қ ы ғ ы м бар (Ауызекі).</p> <p>2. Мемлекет тарапынан, болмаса тиісті қаулы, заңмен әрбір адамға берілген ерік, бостандық. Әр халық, әр адам өзінің қ ұ қ ы қ т а р ы н пайдалану үшін білімді, сауатты болу керек (С.Сейфуллин, Шығармалары). М.Дулатов 3 маусым заңы қазақтарды ғана емес, қазақ облыстарында тұратын басқа ұлыстарды да саяси қ ұ қ ы қ т а р ы н а н айырғанын арнайы атап өтеді (М.Құл-Мұхаммед, Алаш ардагері). Қ ұ қ ы қ адам баласына ортақ мүлік: оны қорғау ісі де адам баласына бірдей ортақ ынтымақпен болуы керек («Қазақ»). 3. қ ұ қ ы қ. Қоғамдағы адамдардың қарым-қатынасын реттейтін, мемлекет тарапынан белгіленетін және қорғалатын ережелер мен жиынтығы және соны зерттейтін ғылым саласы. Халық пен мемлекет атынан билік жүргізуге Республика Президентінің, сондай-ақ өзінің конституциялық өкілеттігі шегінде Парламенттің қ ұ қ ы ғ ы бар (ҚР Конституциясы). Неғұрлым қоғамдық қатынастарда тұрақтылық басым болса, соғұрлым олардың жолын алдын ала болжау да оңайырақ болып, қ ұ қ ы қ арқылы реттеудің жолы жеңілденеді (Ғ.Сапарғалиев,.. Мемлекет және құқық теориясы). XIX ғасырдың аяғына</p>

XX ғасырдың басына дейін созылып келген заң мен құқық жүзіндегі қазақ пен атты казактың жер таласы, айтысы, жанжалы, бұрынғы отарлаудың сөнбей қалған ұшқыны еді (Т.Шонанов, Жер тағдыры – ел тағдыры). Енді Керенскийдің ұсыныстарындағы екінші мәселеге – саяси құқық, ұлттық тәуелсіз елдердің мүдделерін тең тұрғыдан құру жөніндегі тұжырымдамасына келейік (М.Шоқай, Таңдамалы шығармалары). 4. [араб]. сөйлеу. Қақы.– Кәне, жолдастар, осы ауылдағы құқығы жойылатын. дарды атаңдар – деді (І.Жансүгіров, Әңгімелері). Отаршылдардың ең негізгі заңын өзі тас-талқан қылып бұзуы, қазақ құқығы мен пайдасын лас аяқпен басуы деген осы болады (Т.Шонанов, Жер тағдыры – ел тағдыры). (<https://kitap.kz/>)

Нысан. Зат есім. 1. Белгілі бір зат, бізден тыс өмір сүретін материалдық дүние. Егжей-тегжейлігі, жалпы көлемі, нысанды сатып алу мерзімі және нысанның орны бойынша талап конкурстық құжаттамада көрсетілген («Егемен Қазақстан»). 2. Бір іс-әрекеттің орны, мекеме, кәсіпорын, шаруашылық не қорғаныс мақсатындағы телім т.б..«Күзет» атанған бұл құрылым Ішкі істер министірлігіне қарайды. «Күзеттің негізгі қызметі – мемлекеттік, жеке меншік және басқа да нысандарды күзету. 1995 жылы Президент қол қойған «Ішкі істер органдары туралы» Заңда «Күзетке» түрлі нысандарды күзетумен қатар, патрульді полициямен де бірігіп, ұйымдасқан қылмысқа, басқа да заңсыздыққа қарсы күресу құқы берілгені көрсетілген («Жас Алаш»). Ең ғажабы – Ұлы Қытай қорғанының ғарыштан, космос кемесінен жай көзбен қарағанда да көрінетіндігі. Ғарыштан көрінетін Жер бетіндегі жалғыз нысан (әрине, адам қолымен тұрғызылғандарын айтамыз ғой) – осы Ұлы Қытай қорғаны (С.Абдрахманов,

			<p>Елдік сыны). 3. ғ ы л ы м и. Белгілі бір іс-әрекет бағытталған құбылыс, зат не зерттеуге, бақылауға арналған зат, құбылыс.. 4. Ерінге түсетін жара. (https://kitap.kz/)</p> <p>2. Әзербайжан: hüquq şəklində 3. Қырғыз: укук түзүү 4. Өзбек: qonun shakli 5. Түрік: hukuk formu 6. Ағылшын: form of law 7. Испан: forma de ley 8. Неміс: Form des Gesetzes 9. Француз: forme de loi</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: форма права – құқық нысаны (2016 жылғы 7 желтоқсан) 11. Сөздіктердегі аудармалары: форма права – құқық нысаны (заңтану) 12. Заңнамадағы қолданысы: форма – нысан; право – құқық 13. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламаларын, салалық терминологиялық сөздіктердегі аудармаларын, заңнамадағы қолданыстарына сүйене отырып, «форма права» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «құқық нысаны» сөз тіркесі қолданылуы керек деген тұжырым жасаймыз.</p>
975.	инвентарь	инвентарь, мұкаммал, түгендеме, бұйым-мүлік, құрал-жабдық, құрал-сайман, керек-жарақ	<p>1. Инвентáрь – лат. inventarium – мүлікті тізімдеу. Инвентарь. Зат есім. 1. [латын. inventarium] Қандай да бір заттың тізімі, есебі. Химия кабинетінің құрал-жабдықтары и н в е н т а р ь кітабына жазылады (Химия). 2. Белгілі бір мекеме, ұйымның бұйымдары, құрал, жабдықтары мен мүліктері. Қораның бір жақ кіре берісінде жем және түрлі и н в е н т а р ь л а р қойылатын бөлме қалдырылады (Шопан серігі). 42500 сомның жабдықтары мен и н в е н т а р ь л а р ы сатып алынып, мұның өзі орта және сегізжылдық мектептерге берілді («Қазақстан мұғалімі»). (https://kitap.kz/) Мүкәммал. Зат есім. 1. Көп дүние-мүлік,</p>

казына-байлық. Оның Ақбақайда орыс байларынікіндей мол мүкәммалы, қарағай үйлері бар (Б.Аманшин, Көкжар). Мен оны мүкәммалмен толтырғалы, Өзің көрген жайлауда сиыр сауам (Қ.Ілиясов, Қайран.). Аманат саған қойдым малды, жаным, Билерсің мен өлген соң мүкәммалым (Қисса Шеризат). Сән-тұрманы мүкәммал киілім, Соның үшін сенімен менен артық (Қозы көрпеш – Баян сұлу). Толтырды мүкәммалмен іші-тысын, Ұшырды сандуғаш пен бұлбұл құсын. Бәрін соның түгелдеп бітірген соң, Ырғап-жырғап келеді көру үшін (Мәшһүр-Жүсіп, Шығармалары). (<https://kitap.kz/>)

Құрал-жабдық. Зат есім. 1. Соғысқа қажетті қару-жарақ..Разъезд жанына батыстан бір завод көшіп келіп жатыр. Оның естуі бойынша соғыс құрал-жабдықтары н жасап шығаратын көрінеді (Ө.Қанахин, Дәмелі). Кейін шекарада болдық. Міндетіміз – шекарашыларға құрал-жабдық, азық-түлік тасу («Лениншіл жас»). 2. Шаруашылық мекемелерге, өндіріс орындарына, оқу орындары мен лабораторияларға қажетті саймандар мен жабдықтар. Ал Астана, Алматы қалаларындағы, сондай-ақ облыс орталықтарындағы бірқатар сайлау учаскелерінде электронды дауыс беруге арналған құрал-жабдықтар орнатылды («Егемен Қазақстан»). Құланбаев мектепке келесі оқу жылына керекті құрал-жабдықтарды қасындағы серігіне жаздырып тізімдеп алды (С.Омаров, Өмір асулары). Халықтың қолөнеріне әдет-ғұрып жабдықтарымен қатар, аң аулауға, мал өсіруге және егіншілікке қажетті құрал-жабдықтар да кіреді (С.Қасиманов, Қазақ халық қолөнері). (<https://kitap.kz/>)

Керек-жарақ. Зат есім. 1. Қажетті

нәрселер..Егіс бригадасының бригадирі коммунист Қасымбаев председателге өздерінің керек-жарақтарына саусақпен санап айтып берді (С.Байжанов, Сыр мен сымбат). Солдаттықтан не пайда солар үшін, Бейнет көрмек, не өлмек, шаруа қалмақ. Кәрі әкесі, шешесі күн көре алмас, Жас бала, жас қатыны үйде зарлап. Керек-жарақ бәрі де қымбаттанар, Соғыстың шығындарын елге салмақ (С.Торайғыров, Алаш ұраны). Шанаға бүкіл керек-жарағын тиеп, үстіне балаларды отырғызып, сиырды бұзауымен тіркеп жолға шықты (М.Жұмағұлов, Қыран қазасы қияда). (<https://kitap.kz/>)

Түгендеме. Зат есім. 1. экономикалық. Субъектінің балансында есептеулі мүліктің бар-жоғын, оның сақталуын және сақталуының дұрыстығын, міндеттемелерді, қаражат алу құқықтарын, қойма шаруашылығының жүргізілуін, есеп деректерінің нақтылығын дүркіндік тексеру. Түгендеме есеп беретін адамдардың қолындағы тауар-материалдық құндылықтардың сақталуын жүйелі түрде бақылау үшін қажет, есеп берушілердің есебі мен жұмысындағы қателіктер мен бұрмалаушылықтарды анықтап, жоюға, табиғи кемудің шамасы мен нормаларын айқындауға, қалдықтарды нақтылауға мүмкіндік береді (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі, Экономика.). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: tətbiq edir
3. Қырғыз: жолу
4. Өзбек: amalga oshiradi
5. Түрік: envanter
6. Ағылшын: inventory
7. Испан: implementos
8. Неміс: implementiert
9. Француз: implémente

			<p>10. Бекітілген нұсқасы: инвентарь – инвентарь, құрал-жабдық (1981); инвентарь – мұқаммал (2000 жылғы 25 қаңтар); инвентаризация – түгендеу (2006 жылғы 27 қазан); инвентарь – құрал-сайман (2006 жылғы 27 қазан); инвентарные карточки – түгендемелік карточкалар (2006 жылғы 27 қазан); опись инвентарная – түгендеу тізімдемесі (2016 жылғы 8 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: инвентарь – мұқаммал, керек-жарақ; инвентаризация – түгендеу (іс жүргізу); инвентарь – мұқаммал; инвентаризация – мұқаммалдау (заңтану); инвентарь – керек-жарақ, мұқаммал; инвентаризация – түгендеу; стоимость инвентарная – түгендемелік құн (экономика); инвентарь – бұйым-мүлік (жеңіл өнеркәсіп)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: инвентарь – инвентарь, мұқаммал</p> <p>13. «Инвентарь» сөзі орыс тіліне латын тілінен (inventarium – «мүлікті тізімдеу») енген.</p> <p>«Инвентарь» сөзі қазақ тіліне «инвентарь», «мұқаммал», «түгендеме», «бұйым-мүлік», «құрал-жабдық», «құрал-сайман», «керек-жарақ» сөздерімен аударылады. Бұл сөздердің бәрі дерлік «Қазақ сөздігінде» жеке реестр сөз ретінде берілген. Аталған сөздердің мағыналарын, бекітілген терминдер сөздігіндегі баламаларын, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармаларын сараптай келе, «инвентарь» сөзінің қазақ тілінде де сол қалпында қолданылғаны дұрыс деп санаймыз.</p>
976.	подрыв	жару, бүлдіру, нұсқан келтіру, ойсырату	<p>1. Подрыв – 1) «бұзып тастау» (подорвать), «жарылыстан қирау» («подорваться») етістіктерінен туындаған іс-әрекет; 2) күресте қарсыласты тепе-теңдіктен айыратын тәсіл, секіру; «қазу», «қазып тастау» (подрыть, подрыться») етістіктерінен туындаған іс-әрекет</p> <p>https://www.efremova.info/word/podryv.html#.WrsgYNRuaM8</p>

			<p>Ойсырату. Етістік. 1. Күйрету, тас-талқан ету..Мал шаруашылығын орасан ойсыратты (Ғ.Мүсірепов, Суреткер парызы). 2. Күрт төмендету, зардап келтіру..Темір Тоқтамысты 1395 жылы ғана ойсырата жеңді (Д.Досжанов, Құм жұтқан қалалар). (https://kitap.kz/)</p> <p>2. Әзербайжан: sarsıtmaq 3. Қырғыз: шек 4. Өзбек: buzish 5. Түрік: zayıflatmaktadır 6. Ағылшын: undermining 7. Испан: socavar 8. Неміс: Untergrabung 9. Француз: saper 10. Бекітілген нұсқасы: - 11. Сөздіктердегі аудармалары: подрыв безопасности государства – мемлекеттің қауіпсіздігіне нұқсан келтіру; разведывательно-подрывная деятельность – барлау-бүлдіру әрекеті (іс жүргізу); подрыв – ойсырату; подрывная деятельность – ойсырату әрекеті (заңтану) 12. Заңнамадағы қолданысы: разведывательно-подрывная деятельность – барлау-нұқсан келтіру әрекеті; подрыв – жару 13. Орыс тіліндегі «подрыв» сөзі қазақ тіліне «жару», «бүлдіру», «нұқсан келтіру», «ойсырату» сөздерімен аударылады. Бір сөздің бұлайша бірнеше нұсқада аударылуы қазақ тіліндегі лексикалық бірліктердің семантикалық әлеуетіне, синтаксистік және семантикалық тіркесімділік қабілетіне байланысты.</p>
977.	дубликат	телнұсқа, дубликат	<p>1. Дубликат – лат. duplicatus – екі еселенген. Дубликат – құжаттың, заттың көшірмесі, екінші немесе келесі данасы (https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%82).</p> <p>Дубликат. Зат есім. 1. з а т е с і м. р е с м и. Төлнұсқа (түпнұсқасымен барабар заңды күші</p>

бар белгілі бір құжаттың екінші данасы). Ештеңе етпейді, әрі кеткенде бір сөгіспен д у б л и к а т береді ғой (С.Еркебаев, Алғашқы адым). Мысалы, мемлекеттік тілге там-тұмдап көше бастағанның өзінде іс-қағаздары саласында абзац – азат жол, фраза – еже, оригинал – түпнұсқа, д у б л и к а т – төлнұсқа, текст – мәтін, документ – құжат, таможня – кеден, юстиция - әділет, коррупция – сыбайлас жемқорлық сияқты жүздеген терминдер жасалып, аударылып, тұрақты қолданыла бастады («Жас Алаш»). Құжат жоғалған жағдайда д у б л и к а т беріледі (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Экономика). (<https://kitap.kz/>)

Тел. Сын есім. 1. Екі енені бірдей қатар емген (төл). Жапырағы жайқалып, Бұлғақтайды, соқса жел. Жан-жағынан күркіреп, Құйып жатса аққан сел, Оның малы өзгеден, Өзгеше боп өсер т е л (Абай, Толық жинақ). Екі енені т е л сороды төл ғана көреді дейсің бе (Х.Есенжанов, Көп жыл өткен соң).

2. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Қатар, бірге; тең. Дүниедегі қуаныш, – Бір азғантай жұбаныш. Оның түбі бір налыс, Қайғы мен рахат т е л еді (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). Ақындық кеңшілікпен т е л табысқан, Қос өнер – қос қанатым, ел қонысқан. Әрі жар, Әрі сепшіл, Сен ортақсың Менде бар қуат, жігер, ар-намысқа (К.Салықов, Жезкиік). 3. Жылқының бұла өскен, мәпелеп баққан, тай кезіне дейін емген сипаты[осы мағынада тел қоңыр, тел шұбар, тел күрең, тел торы деген атауларды жасайды]. Теңбіл де теңбіл т е л шұбар, Тебінсе аттан тер шығар, Тел құрбың іздеп келгенде Теңселе басып кім шығар (Қара өлең). (<https://kitap.kz/>)

Нұсқа. Зат есім. 1. Бір үлгінің бір-бірінен азын-аулақ ерекшеленетін түрлері. Әлімұлы, байұлы, жетірудың арасында осы өлең көп жайылулы. Біздің қолымызда ел ішінен жиналған осы

өлеңнің бірнеше н ұ с қ а с ы бар. Айтушылардың көбі бірақ Махамбеттің түрлі сөзін қосып шатастырып айтқан. Жетірудың ішінен жиылған нұсқаларда қаталар өте көп, кейбір жерлерінде сөздің негіздерін өзгертіп жіберген (Х.Досмұхамедұлы, Таңдамалы шығармалары). Қалпақтың қазақы, жырық, құйма, керей нұсқа деп аталатын түрлері болған (Ө.Жәнібеков, Қазақ киімі). Киім, тамақ денеден жоқ бір нұсқа, Жылдам кіріп шығады, жылдам тысқа. Маңдайда жалғыз көзі жарқыраған, Тұлымның бірі ұзын, бірі қысқа (Ш.Құдайбердиев, Шығармалары). 2. и н ф о р м а т и к а л ы қ. Бағдарламалық өнімнің бір варианты немесе басқа файлды түрлендіру арқылы алынған файл (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Информатика және компьютерлік техника)..— Олай болса, осы компьютерде қазақша шрифтiнiң 4-5 н ұ с қ а с ы жүргенi қалай («Жас Алаш »). 3. Нұсқалы сөз. Аз сөзде көп мағына деген мысал, Халімді баян етіп жаздым н ұ с қ а. Жамалжан, парасатлу етер фәһім, Бұл сөзім биілтифат қалмас босқа (М.Дулатов, Шығармалары). 4. Үлгі, өнеге; ақыл, кеңес. Ақылдының сөзі қысқа, айта қалса үлгі, н ұ с қ а (Мақал). Саған болсын бұл н ұ с қ а, Бұл нұсқаны берік ұста, Алғырдан туған сұңқарым. Түзелмес заман жайланып, Басқа дәурен айналып, Сонда бізге ерерсің, Не қызықты көрерсің. Кешеден бергі қызмет Еткеніңе рақмет. Қайырлы болсын талабың (М.Дулатов, Шығармалары). 5. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Жол, сызық. Бұл н ұ с қ а н ы ойласаң қылып парық, Милының көкейінде көзі жарық. Ақымақтың белгісі адыр мінез, Білімдінің даңқы зор, өзі ғаріп (Ә.Найманбаев, Шығармалары). Екеуің жігінді ашпай берік тұрсаң, Ұялас төменбісің жолбарыстан.

Мұншалық тәрбиялы тату туып, Япырмау, мінездерің неге ауысқан? «Тірлік күші бірлікпен болады» деп, Сіздерге бірер ауыз айтқан н ұ с қ а м (Ә.Найманбаев, Шығармалары). От пен оттың арасында ұсталар, Ұстахана түтін толы ысталар. Арасында тармақ пенен тармақтың Он сызылған, Жүз сызылған н ұ с қ а бар! (Қ.Мырзалиев, Мәңгі майдан). 6. Ақылды, өнегелі, үлгілі (адам). Көп көрген н ұ с қ а, көп істеген ұста (Мақал). Айтатын әңгіменің ұстасы бар, Адамның үлгі көрген н ұ с қ а с ы бар, Елермей, елеуремей иесін біл, О, халқым, осы айтқан сөз тура шығар (К.Әзірбаев, Шығармалары). 7. к ө н е р г е н с ө з. Тұлға, келбет. Сыйласарлық тектінің Кім танымас н ұ с қ а с ы н? Күнде өзімшіл ептінің Несін адам ұстасын? (Абай, Толық жинақ). Қарағым, бермен кел, Бізге де көңіл бөл. Қалқамның н ұ с қ а с ы н Көр, көзім, бір кенел (Абай, Толық жинақ). Бір түрлі болды н ұ с қ а с ы, Порымы мынау баланың (Алпамыс батыр). 8. [араб.] Белгілі бір заттың ең алғашқы түп негізі, қайталанбас үлгісі. Қазір біз оның н ұ с қ а с ы н көшірме ескерткіш материалдардан ғана көреміз (Жыл он екі ай). Біздің өмірге жетіп отырған ауыз әдебиет н ұ с қ а л а р ы н ы н көбі берірек дәуірлерден келген жұрнақтар сияқты (С.Сейфуллин, Шығармалары). Хафиз, Жәми, Мақтұмқұл, Деп айтад шыққан сөзге дүр Хиуаның түрікпен, сартынан. Солардан қалған соңғыға Үлгілі өрнек нұсқа бар Әр жұрттың, сана-салтынан (Базар жырау, Шығармалары). Шығыс классиктерінің немесе шығыс ауыз әдебиет н ұ с қ а л а р ы н ы н тақырыбы бойынша жазылған қиссалар, хикаялар, дастандар (XX ғасыр басындағы қазақ ақындарының шығармалары). 9. Жоба, нобай. Абай Құнанбаевқа военный генерал-губернатор

жаздырған заң н ұ с қ а с ы орта жүзге аңыз болып тарағанды (Т.Әлімқұлов, Шежірелі сахара). Мен мақаламның н ұ с қ а с ы н жазып та қойдым (Т.Ахтанов, Дала сыры). 10. Меңзеу, сілтеп көрсету. Лиза бөлме арқылы өтіп ақырын басып, н ұ с қ а ғ а н орындыққа барып отырды (Қоғамдық тәртіп сақшылары). Кінәлі кісідей төмен қарап, н ұ с қ а ғ а н жеріне Оралхан отыра кетті (Ә.Нұрмаханова, Ұл бала). Көк сиқырын бүгін бір сәт аймағым Көрсеткен соң ұмыттым да қайғы әнін, Кемпірқосақ тұрған тұсты н ұ с қ а д ы м: «Анау тұрған әпкесі, – деп, – Ләйләнің» (Ж.Жақыпбаев, Ләйлә). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: dublikat

3. Қырғыз: копиясын алуу

4. Өзбек: ikki nusxadagi

5. Түрік: çift

6. Ағылшын: duplicate

7. Испан: duplicar

8. Неміс: duplizieren

9. Француз: dupliquer

10. **Бекітілген нұсқасы:** дубликат – дубликат, екінші нұсқа (1971); дубликат – телнұсқа (2006 жылғы 23 желтоқсан); дубликат – телнұсқа (2010 жылғы 23 желтоқсан); дубликат документа – құжаттың телнұсқасы (2016 жылғы 8 желтоқсан)

11. **Сөздіктердегі аудармалары:** дубликат – телнұсқа (іс жүргізу; экономика); дубликат – телнұсқа, дубликат (заңнама, статистика); дублирование – қайталау; дублирование фильма – фильмге дубляж жасау; дубль – сыңар (іс жүргізу); дублирование с копий нелегального выпуска – заңсыз шығарылған көшірмені қайталау (заңтану); система дублирующей записи – қайталама жазбалар жүйесі (экономика); заявление о выдаче дубликата – телқұжатты беру туралы өтініш (статистика)

12. **Заңнамадағы қолданысы:** дубликат – телнұсқа; дубликат

			<p>13. «Дубликат» сөзі орыс тіліне латын тілінен (duplicatus – «екі еселенген») енген. «Дубликат» сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «дубликат», «екінші нұсқа», «телнұсқа» сөздері бекітілсе, салалық терминологиялық сөздіктерде «телнұсқа», «дубликат», «телқұжат» сөздерімен, заңнамада «телнұсқа», «дубликат» сөздерімен аударылған. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармаларын сараптай келе, «дубликат» сөзінің баламасы ретінде қазақ тілінде «тел» және «нұсқа» сөздерінен құралған күрделі «телнұсқа» сөзін қолданған дұрыс деп санаймыз.</p>
978.	ведомость	тізімдеме	<p>1. Ведомость – 1) белгілі бір тәртіпте орналастырылған қандай да бір фактілік деректердің жиынтығы, тізімі; 2) есеп-қисап, сома түрлері көрсетілген қаржылық құжат; 3) көне. сөйлеу. мерзімді баспасөз басылымдары (https://ru.wiktionary.org/wiki/%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%8C)</p> <p>Ведомость. Зат есім. 1. Белгілі бір есеп-қисап, мәлімет жайындағы тізім. В е д о м о с т а р бухгалтерлік есеп үшін және жұмысшыларға жалақы есептеу үшін документ болып табылады (Қазақстанда етті молайту жолдары). Тоқсан аяқталғанда, оқушылардың в е д о м о с ы н жасау, табельдерін толтыру менің міндетіме айналып кеткелі қашан! (С.Еркебаев, Алғашқы адым). (https://kitap.kz/)</p> <p>Тізімдеме. Зат есім. 1. Бір салаға қатысты заттардың тізімі. (https://kitap.kz/)</p> <p>Жинақтаушы тізімдеме. Тұрақты тіркес.</p> <p>1. э к о н о м и к а л ы қ. Біртекті құжаттардың, объектілердің, мүліктің т.б. тізімі (актілердің, жүкқұжаттардың, төлем талаптарының, т.б. тізілімі); бухгалтерлік есеп пен шаруашылық операцияларды көрсету жүйесінің бір бөлігі. (https://kitap.kz/)</p>

Төлем тізімдемесі. Тұрақты тіркес. 1. қ а р ж ы т е р м и н і. Жұмысшылар мен қызметшілерге жалақы, сыйақы, еңбекке жарамсыздығына байланысты жәрдемақы немесе басқа да төлемдер беруге арналған бухгалтерлік кассалық құжат (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі, Экономика.).

2. Әзербайжан: şərhdə

3. Қырғыз: барак

4. Өзбек: bayonot

5. Түрік: tabaka

6. Ағылшын: statement

7. Испан: declaración

8. Неміс: Aussage

9. Француз: déclaration

10. **Бекітілген нұсқасы:** ведомость – тізімдеме (2006 жылғы 27 қазан); оборотная ведомость – айналым тізімдемесі (2006 жылғы 27 қазан); сопроводительная ведомость – ілеспе тізімдеме (2016 жылғы 8 желтоқсан); ведомость платежная – төлем тізімдемесі, төлем ведомосы (2016 жылғы 8 желтоқсан); тізімдеме – опись (1999 жылғы 6 қазан); тізімдеме – каталог (2000 жылғы 25 қаңтар); архивная опись – архивтік тізімдеме (2016 жылғы 8 желтоқсан)

11. **Сөздіктердегі аудармалары:** ведомость – ведомость, тізімдеме (іс жүргізу); ведомость – тізімдеме (заңтану); ведомость – ведомость (экономика; статистика); тізімдеме – опись (іс жүргізу), тізімдеме – перечень (педагогика); тізімдеме – картотека (экономика); тізімдеме – номенклатура (статистика)

12. **Заңнамадағы қолданысы:** ведомость – ведомость; тізімдеме – перечень, опись

13. **«Ведомость»** сөзінің қазақ тіліндегі баламасы ретінде «тізімдеме», «ведомость» сөздерімен, ал «тізімдеме» сөзі «опись» және «каталог» сөздерінің баламасы ретінде бекітілген. Салалық терминологиялық сөздіктерде «ведомость» сөзі «тізімдеме»,

			«ведомость» сөздерімен, «тізімдеме» сөзі «опись», «перечень», «катотека», «номенклатура» сөздерімен, ал заңнамада «ведомость» сөзі «ведомость» сөзімен, «тізімдеме» сөзі «опись», «перечень» сөздерімен аударылған. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармаларын сараптай келе, «ведомость» сөзінің қазақ тілінде де сол қалпында қолданылуын құптаймыз.
979.	террорист	терроршы, террорист, лаңкес	<p>1. Террор – лат. terror – «қорқыныш, үрей, сұмдық».</p> <p>Террорист. Зат есім. 1. Террорлық әрекетті қолдаушы, лаңкесші. Қазіргі жағдайларда т е р р о р и с т е р аманат алуды, қоғамдық мәндегі ғимараттарды басып алу, жарып жіберу, ұшақтарды алып қашу және өзге де әрекеттерге барады (Саяси түсіндірме сөздік). (https://kitap.kz/)</p> <p>Терроршы. Зат есім. 1. Лаңкес (террорлық іс-әрекетті жүзеге асыруға қатысушы адам). Қазір Вашингтон екі т е р р о р ш ы н ы ұстау үшін Қытай жерінде жедел шараларды өткізуді сұрап, Пекинге қолқа салып жатқан көрінеді-міс («Жас Алаш»). (https://kitap.kz/)</p> <p>Лаңкес. Зат есім. 1. қ о ғ а м д ы қ-с а я с и. <латын. terror> Лаңкестік актіге қатысушы, қолдау көрсетуші. Жарылыс салдарынан концертке келген 11 адам мен аталған қос л а ң к е с тіл тартпай кетті («Егемен Қазақстан»). Сәтін салғанда, бұл л а ң к е с т е р емес, жай әншейін дүниеге ең бай мұнайлы елдің королі Фахд, яғни толық атымен атасақ Фахд ибн Әбдел әл Сауд болып шықты («Парасат»). Экстремистік пиғылдағы шетелдік радиотелеарналар да әлемдегі бұрқ еткен әрбір дүмпулер мен қақтығыстарды «Ислам экстремизміне», «Ислам л а ң к е с т е р і н е» телуді дағдыға айналдырғаны соншалық, тіпті</p>

			<p>бұған әдеттегі әңгімедей құлағымыз да үйрене бастағандай («Парасат»). (https://kitap.kz/)</p> <p>2. Өзбекбайжан: terrorist 3. Қырғыз: террорчу 4. Өзбек: terrorist 5. Түрік: terörist 6. Ағылшын: terrorist 7. Испан: terrorista 8. Неміс: Terrorist 9. Француз: terroriste 10. Бекітілген нұсқасы: террористическая деятельность – террорлық әрекет (2004 жылғы 16 қараша); террористическая акция – террористік акция (2016 жылғы 7 желтоқсан); антитеррористическая операция – терроризмге қарсы операция (2016 жылғы 7 желтоқсан) 11. Сөздіктердегі аудармалары: террорист – лаңкес (заңнама); террористические преступления – террористік қылмыстар (іс жүргізу); формирование антитеррористическое – лаңкестікке қарсы құралым (іс жүргізу) 12. Заңнамадағы қолданысы: террористический акт – лаңкестік әрекет; террористическая деятельность – террористік іс-әрекет 13. «Террор» сөзі орыс тіліне латын тілінен_ (terror – «қорқыныш, үрей, сұмдық») енген. «Террор» сөзі қазақ тіліне «терроршы», «террорист», «лаңкес» сөздерімен аударылады. Аталған бұл үш сөз де «Қазақ сөздігінде» жеке реестр сөз ретінде берілген. Бекітілген терминдер сөздігіне, салалық терминологиялық сөздіктерге, заңнамаға сүйене отырып және терминологиялық бірізділікті сақтау мақсатында «терроист» сөзінің баламасы ретінде қазақ тілінде «терроршы» сөзі қолданылуы керек деген тұжырым жасаймыз.</p>
980.	террористический акт	террорлық акт, террористік әрекет,	<p>1. Террор – лат. terror – қорқыныш, үрей, сұмдық. Террорлық іс-әрекеттер. Тұрақты тіркес. 1. Террорлық сипаттағы қылмыстарды жасауға</p>

		<p>лаңкестік акт, лаңкестік әрекет</p>	<p>бағытталған және төменде аталған әрекеттердің кез келгенін қамтитын іс-әрекет. Т е р р о р л ы қ і с-ә р е к е т т е р терроршылдық идеологиясын тарату; террорлық акцияларды ұйымдастыру, жоспарлау, дайындау және жасау; террорлық акцияларды жасауға айдап салу, террорлық мақсатта зорлық-зомбылық жасауға шақыру (Заң терминдерінің қазақша-орысша анықтамалық сөздігі). (https://kitap.kz/)</p> <p>Террористік. Сын есім. 1. Террорлық әрекетке байланысты. 1901-1902 жылдарда әскерлер бірқатар т е р р о р и с т і к акт жасады, атап айтқанда, патшаның екі министрін өлтірді (КПСС тарихы). Т е р р о р и с т і к әрекеттер қашан да жариялық түрде жүреді және қоғамға, билікке әсер етуге бағытталады (Саяси түсіндірме сөздік). (https://kitap.kz/)</p> <p>Акт. Зат есім. 1. Мемлекеттік, қоғамдық маңызы бар қаулы-қарар. 2. Белгілі бір шындықты, оқиғаны растайтын құжат. Ақшаның жартысын өзіне қалдырып, қалған жартысына а к т жасады. А к т і г е айыпты тағы екі куә қол қойды (Ғ.Мұстафин, Көз көрген). Авария болған күннің ертеңінде әлгі шофер бейшараны түрмеге отырғызбақ болып, милиционерлер а к т жасап алып кетіпті (Ә.Нұршайықов, Жомарт өлке). Төбелескен екі жігітті Ахмет акт жасап, бес жылдан бергізіп, айдатып жібереді (Т.Нұртазин, Мұрат). 3. ө н е р т а н у. Драмалық шығармалар немесе театр қойылымдарының аяқталған бір бөлігі; бөлім. Көрушілердің көзінше а к т арасында шымылдықты жаппай, сахнаны өзгертетін Мейерхольд театрының дәстүрінше, Мұқан біздің көзімізше киімін қағып, сілкіп, галстугін байлап, шашын тарап, өзін тәртіпке келтірді (А.Жұбанов, Мұқан Төлебаев). Қазақ театрында М.О.Әуезовтің «Еңлік-Кебек» пен«Қарагөз» трагедиялары төрт, ал «Тас</p>
--	--	--	---

		<p>түлек» пьесасы бес а к т і г е бөлінген (ҚҰЭ). 4. [латын. actus] Болған оқиға, болған әрекет. Жастардың некесі – қоғамдық маңызы бар а к т («Қазақ әдебиеті»). 1941 жылы 22 июньде фашистік Германия шабуыл жасады. Бұл опасыздық а к т шабуыл жасаспау туралы совет-герман договорының болуына қарамастан жасалған еді («Социалистік Қазақстан»). (https://kitap.kz/)</p> <p>2. Әзербайжан: terror aktı 3. Қырғыз: террористтик акт 4. Өзбек: terroristik harakat 5. Түрік: terör eylemi 6. Ағылшын: terrorist act 7. Испан: acto terrorista 8. Неміс: terroristische Handlung 9. Француз: acte terroriste 10. Бекітілген нұсқасы: террористическая деятельность – террорлық әрекет (2004 жылғы 16 қараша); террористическая акция – террористік акция (2016 жылғы 7 желтоқсан); антитеррористическая операция – терроризмге қарсы операция (2016 жылғы 7 желтоқсан) 11. Сөздіктердегі аудармалары: террористический акт – лаңкестік акт (заңтану); террористические акты и преступления – террорлық әрекеттер мен қылмыстар (мәдениет) 12. Заңнамадағы қолданысы: террористический акт – лаңкестік әрекет 13. «Террор» сөзі орыс тіліне латын тілінен_ (terror – «қорқыныш, үрей, сұмдық») енген. «Террористический акт» сөз тіркесі «террорлық акт», «террористік әрекет», «лаңкестік акт», «лаңкестік әрекет» сөз тіркестерімен аударылады. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын, салалық терминологиялық сөздіктердегі және заңнамадағы аудармаларын сараптай келе, «террористический акт» сөз тіркесі қазақ тіліне «террорлық акт» сөз тіркесімен аударылуы</p>
--	--	--

			қажет деп санаймыз.
981.	правило	қағида, ереже	<p>1. Правило – 1) қандай да бір іс-әрекеттің (ойын, дұрыс жазу, сот процесі, ұйым, мекеме) барлық қатысушылары қандай да бір шарттарды орындауға қойылатын талап; 2) кіріс және шығыс сигналдың арасындағы байланысты алдын ала анықтау (мысалы, деректерді өңдеу қағидасы); 3) әрлеу жұмыстарына арналған құрал; 4) қағидаттарды сақтау шеңберіндегі іс-әрекетті сипаттайды; 5) іс-әрекетті немесе бірқатар іс-әрекеттердің белгілі бір ізбе-ізділігін білдіретін термин (https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%BE)</p> <p>Қағида. Зат есім. 1. д і н и. Діни ережелер, заңнамалар, әдеп бекіткен, соларда белгіленген ұстанымдар, тәртіп. Хат жазып, түркі танып, Құран оқып, Қираәт қ а ғ и д а м е н жүргізуің (М.Дулатов, Шығармалары). Кәтітай айтқандай кей кеңесте, бұлар мұсылманшылық исламият қ а ғ и д а л а р ы н а н шалғай да шығатын (М.Әуезов, Шығармалары). Діни сипаттағы әдебиет ісләмнің негіздерін, шарифаттың қ а ғ и д а л а р ы мен талаптарын, тамұқтың азабын, жұмақтың рахатын және о дүниелік өмірдің көріністерін суреттейді (Х.Досмұхамедұлы, Шығармалары). Замана, шаруа, мінез күнде өзгереді, Оларға кез кезімен нәби келді. Қ а ғ и д а шарифаты өзгерсе де, Тағриф Алла еш жерде өзгермеді (Абай, Толық жинақ). 2. ғ ы л ы м и. <латын principium> Дүниені тану мен өзгерту процесінде немесе өнер мен ғылымның белгілі бағытын бірізге салуға қызмет ететін, олардың жиынтығының түп негізі ретінде көрінетін ғылыми танымның ерекшелік нысаны. Педагогикада «дидактикалық қ а ғ и д а» деген ұғым бар. Мыс., білім берудің жүйелілігі, көрнекілігі, ғылымилығы, теорияның тәжірибемен, өмірмен байланыстылығы, жеңілден біртіндеп ауырға,</p>

нақтыдан абстракциялық ұғымға көшу қағидалары басшылыққа алынады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика және психология). Ғылыми танымда қ а ғ и д а, идея, теория, әдіс сияқты таным түрлерімен өзара байланыста тұжырымдалады (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Ежелгі Қытай философиясындағы даосизм ілімі Дао қ а ғ и д а с ы н а негізделген (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). 3. а у ы с п а л ы м а ғ ы н а. Әдет-ғұрып, ахлақ әдебі, т.б..«Қазақтың қ а ғ и д асын біз білмейміз, қандай уақиғаға қазақтың қай қағидасын алып, қандай мағына беріп, хукім салу билердің ықтиярына берілген» деген («Қазақ»). 4. [араб.] Қалыптасқан заңдылық, белгілі ұстаным, ереже. Елдос шыдамы тоза, берекесі қашқанмен бар адамгершілік қ а ғ и д а л а р ы н еске ала тырп етпеді (А.Байтанаев, Қансонар). «Соғыс жарақат індеті...» деп орыстың ұлы хирургі Николай Иванович Пироговтың бұдан жүз жыл бұрын айтқан данышпандық қ а ғ и д а с ы. Есімбектің есіне түсті (Е.Оразақов, Дәрігер парызы). «Ақыр заманда бір жылдық бір күн болар» дегенде, сахаба- и кәрәмлар» бұл бір жылдық күнде намаз нешеу болар деп сұрағанда, оның пәтуасын сол заманның ғалымдары білер деген сөзінен ғибратланып қарасаң, заман өзгерумен қ а ғ и д а л а р өзгерілмеген білдіргені мағлұм болады (Абай, Толық жинақ). Мұндай қызмет нысанын практикаға енгізе отырып, мынадай талассыз қ а ғ и д а н ы сақтау керек: сауал нақты бір ғана лауазымды адамға сұрақ қоюмен шектелмеуі тиіс («Егемен Қазақстан»). (<https://kitap.kz/>)

Ереже. Зат есім. 1. Қоғамдағы белгілі бір құбылыстың қалыптасқан арақатысына негізделген заңдылық, тәртіп. 2. Оқулықтағы

белгілі бір анықтама, түсінік. Ол кісі сабақ сайын мектептің қабырғасында ілулі тұратын жиырма е р е ж е н і жатқа соғып отыратын (Р.Тоқтаров, Ертіс мұхитқа құяды). Бұрын басы қатып, миы ашып түсінбей жүрген е р е ж е л е р, жаттығулар баурай тартып жөнелгені (Д.Досжанов, Келіншектаудағы тас түйелер). 3. Қандай да бір ғылым, өндіріс саласындағы орындалатын жұмыстың немесе көрсетілген қызметтің, арақатынастың тәртібі, ретін көрсететін қағидаттар. Бұдан кейінгі жылдарда күріш егісі агротехникалық е р е ж е л е р г е сай жүргізіле бастады (Ы.Жақаев, Менің бақытым). 4. з е р г е р л і к. Ұсталар белгі салу үшін пайдаланылатын бау, жіп, сызғыш. 5. қ ұрылыс. Құрылысшылардың қаланған тастың, қыштың тегістігін, тіктігін тексеретін түзеткіш аспап. (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: qaydalar

3. Қырғыз: эрежелер

4. Өзбек: qoidalar

5. Түрік: kurallar

6. Ағылшын: regulations

7. Испан: regulaciones

8. Неміс: Vorschriften

9. Француз: règlements

10. **Бекітілген нұсқасы:** правила внутреннего трудового распорядка – ішкі еңбек тәртібінің ережелері (1981); правила кредитования – кредиттеу ережелері (2006 жылғы 27 қазан); правило бухгалтерского учета – бухгалтерлік есеп ережесі (2006 жылғы 27 қазан); правила – қағида (2010 жылғы 23 желтоқсан)

11. **Сөздіктердегі аудармалары:** правило – ереже, қағида (іс жүргізу); правило – ереже; аукционные правила – аукциондық тәртіп; банковские правила – банктік тәртіп (заңтану); правила поведения личности – тұлғаның тәртіп ережесі; правило силы – күш қағидасы (педагогика); правило – ереже; правила

			<p>финансирования – қаржыландыру ережелері (экономика); правило – ереже; правила сертификации – сертификаттау ережелері; правило иное – басқа тәртіп (статистика)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: правило – қағида, тәртіп</p> <p>13. Орыс тіліндегі «правило» сөзі қазақ тіліне «қағида», «ереже», «тәртіп» сөздерімен аударылады.</p> <p>Орыс тіліндегі «правило» сөзінің қазақ тіліндегі бекітілген соңғы нұсқасын, салалық сөздіктердегі аудармасын, заңнамадағы жиі қолданысын, «Қазақ сөздігіндегі» келтірілген төртінші мағынасын (қалыптасқан заңдылық, белгілі ұстаным, ереже) негізге ала отырып, қазақ тілінде «қағида» сөзі қолданылуы керек деп есептейміз.</p>
982.	положение	қағида, жағдай	<p>1. Положение – 1) «салу» (положить) етістігінен туындаған іс-әрекет; қандай да бір объектіні белгілі бір жерге салу, қою; 2) адамның қоғамдағы, ұйымдағы орны (https://ru.wiktionary.org/wiki/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5)</p> <p>Қағида. Зат есім. 1. д і н и. Діни ережелер, заңнамалар, әдеп бекіткен, соларда белгіленген ұстанымдар, тәртіп. Хат жазып, түркі танып, Құран оқып, Қираәт қ а ғ и д а м е н жүргізуің (М.Дулатов, Шығармалары). Кәтітай айтқандай кей кеңесте, бұлар мұсылманшылық исламият қ а ғ и д а л а р ы н а н шалғай да шығатын (М.Әуезов, Шығармалары). Діни сипаттағы әдебиет ісләмнің негіздерін, шариғаттың қ а ғ и д а л а р ы мен талаптарын, тамұқтың азабын, жұмақтың рахатын және о дүниелік өмірдің көріністерін суреттейді (Х.Досмұхамедұлы, Шығармалары). Замана, шаруа, мінез күнде өзгереді, Оларға кез кезімен нәби келді. Қ а ғ и д а шарифаты өзгерсе де, Тағриф Алла еш жерде өзгермеді (Абай, Толық жинақ). 2. ғ ы л ы м и. <латын principium> Дүниені тану мен өзгерту процесінде немесе өнер мен ғылымның</p>

белгілі бағытын бірізге салуға қызмет ететін, олардың жиынтығының түп негізі ретінде көрінетін ғылыми танымның ерекшелік нысаны. Педагогикада «дидактикалық қағида» деген ұғым бар. Мыс., білім берудің жүйелілігі, көрнекілігі, ғылымилығы, теорияның тәжірибемен, өмірмен байланыстылығы, жеңілден біртіндеп ауырға, нақтыдан абстракциялық ұғымға көшу қағидалары басшылыққа алынады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика және психология). Ғылыми танымда қағида, идея, теория, әдіс сияқты таным түрлерімен өзара байланыста тұжырымдалады (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Ежелгі Қытай философиясындағы даосизм ілімі Дао қағида сыйна негізделген (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). 3. ауыспалы мағына. Әдет-ғұрып, ахлақ әдебі, т.б..«Қазақтың қағида сыйн біз білмейміз, қандай уақиғаға қазақтың қай қағидасын алып, қандай мағына беріп, хукім салу билердің ықтиярына берілген» деген («Қазақ»). 4. [араб.] Қалыптасқан заңдылық, белгілі ұстаным, ереже. Елдос шыдамы тоза, берекесі қашқанмен бар адамгершілік қағидаларын еске алатырп етпеді (А.Байтанаев, Қансонар). «Соғыс жарақат індеті...» деп орыстың ұлы хирургі Николай Иванович Пироговтың бұдан жүз жыл бұрын айтқан данышпандық қағида сый. Есімбектің есіне түсті (Е.Оразақов, Дәрігер парызы). «Ақыр заманда бір жылдық бір күн болар» дегенде, сахаба- и кәрәмлар» бұл бір жылдық күнде намаз нешеу болар деп сұрағанда, оның пәтуасын сол заманның ғалымдары білер деген сөзінен ғибратланып қарасаң, заман өзгерумен қағидалар өзгерілмеген білдіргені мағлұм болады (Абай, Толық жинақ). Мұндай қызмет

нысанын практикаға енгізе отырып, мынадай талассыз қ а ғ и д а н ы сақтау керек: сауал нақты бір ғана лауазымды адамға сұрақ қоюмен шектелмеуі тиіс («Егемен Қазақстан»).

(<https://kitap.kz/>)

Ереже. Зат есім. 1. Қоғамдағы белгілі бір құбылыстың қалыптасқан арақатысына негізделген заңдылық, тәртіп. 2. Оқулықтағы белгілі бір анықтама, түсінік. Ол кісі сабақ сайын мектептің қабырғасында ілулі тұратын жиырма е р е ж е н і жатқа соғып отыратын (Р.Тоқтаров, Ертіс мұхитқа құяды). Бұрын басы қатып, миы ашып түсінбей жүрген е р е ж е л е р , жаттығулар баурай тартып жөнелгені (Д.Досжанов, Келіншектаудағы тас түйелер). 3. Қандай да бір ғылым, өндіріс саласындағы орындалатын жұмыстың немесе көрсетілген қызметтің, арақатынастың тәртібі, ретін көрсететін қағидаттар. Бұдан кейінгі жылдарда күріш егісі агротехникалық е р е ж е л е р г е сай жүргізіле бастады (Ы.Жақаев, Менің бақытым). 4. з е р г е р л і к. Ұсталар белгі салу үшін пайдаланылатын бау, жіп, сызғыш.. 5. қ ұ р ы л ы с. Құрылысшылардың қаланған тастың, қыштың тегістігін, тіктігін тексеретін түзеткіш аспап. (<https://kitap.kz/>)

Жағдай. Зат есім. 1. ф и л о с о ф и я л ы қ. Адам әрекетінің айналадағы ортаның ықпалына тәуелділігін білдіретін философиялық ұғым. Жүзеге асқан өндіріске бір немесе бірнеше ж а ғ д а й әсер етуі мүмкін (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Ж а ғ д а й толық негіз ретінде пісіп жетілмесе, онда өзгеріс тумайды не уақыт жағынан кешігеді (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). Құбылысты жете тану үшін оның себебін ашу барысында ж а ғ д а й да түрлі қимылдарымен анықталып, таныла түседі (Қазақстан Ұлттық энциклопедия). 2. э с к е р и. Операцияға (ұрысқа) дайындық кезеңі.

Әскерлерді (күштерді) тиімді басқару үшін қолбасшылар мен штабтар жағдайды мұқият зерттеп, бағалайды (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Әскери.). Жағдайды бағалаудан шыққан қорытынды операция (ұрыс) жүргізу және ұрыс қимылдары барысында міндеттерді нақтылау туралы шешім қабылдауға негіз болып табылады (Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Әскери.).

3. Кездейсоқ оқиға, іс. Өткен жылы мынадай бір жағдай болды. Біз Таңбалы-тасқа көшіп қонғанбыз. Шұбар ертесімен қой өргізіп кетті (С.Бегалин, Уақыт тынысы). Мұрат ауыр жағдайды айтар алдында жұрт көңілін сергітіп алып, ойнақылықтан сұсты салмақтылыққа ауысты (Т.Ахтанов, Қаһарлы күндер). Ол есіктен кіре берген мезетте-ақ оның осы күйін қас-қабағынан тани қойдым. «Қызмет бабында бір қолайсыз жағдай болған ғой» деп топшыладым ішімнен (Н.Ғабдуллин, Қызық дәурен).

4. Оқиға желісіндегі белгілі бір сәт, кез. Демек, зерттеушілердің кейбір жағдайда жаңылуы әбден ықтимал. Олай дейтін себебіміз, көне Сайрамда қираған ескі құрылыстар өте көп (Д.Досжанов, Құм жұтқан қалалар).

5. Қолайлы мүмкіндік, ыңғайлы жай-күй. Әсіресе, әдебиетіміз бен көркемөнеріміздің қарыштап өсуіне жақсы жағдай жасалды (Ғ.Мүсірепов, Кездеспей кеткен бір бейне). Аудан орталығына келген соң директорға жолығып: «Жатқан үйім, жағдай болмады, жатақханаға орналастырыңыз» деп едім, тілегімді орындады (Б.Тоғысбаев, Алдыңғы толқын).

6. Нақтылы жай-күй, қалып. Қарағандының келешегінен гөрі бүгінгі жағдайын баса айтып, түйінді бірнеше мәселеге тоқталды да, бәрін өзі шешіп берді (Ғ.Мұстафин, Қарағанды). Ол бізді асықпай

тыңдай білетін де, ж а ғ д а й ғ а әбден қанғаннан кейін, өзіңмен ақылдаса отырып, келесі күнге нақты тапсырма беретін (Б.Момышұлы, Біздің генерал). Капитан жергілікті ж а ғ д а й д ы мәлімдеп, өзінің қандай шешім қабылдағанын айтып, Поповқа хабарлама жазды да, бір жауынгерді полкқа атпен жөнелтіп жіберді (Ж.Тілеков, От кешу).

7. Хал-ахуал, тұрмыс-жай. Қыздың аты-жөнін, үй-ішінің ж а ғ д а й ы н ертеңінде өз үйіміздің дастарханының басында шай ішіп отырып естідім (Н.Ғабдуллин, Сарғайған жапырақ). Роман халыққа тарап біткен соң, Міржақыпқа қазақ қыздарынан өз ж а ғ д а й л а р ы н баяндаған хаттар тасқыны ағылды (М.Дулатов, Шығармалары). – Ал, ж а ғ д а й ы ң қалай? Аттаныс қашан – деп, Жұбайқан бірден өздеріне үйреншікті боп кеткендей таныс сұрау қоюдан бастады сөзін (А.Байтанаев, Қайнар бұлақ). Баланың ж а ғ д а й ы н енді түсіне бастаған Қазтай одан үйден қалай шығып кеткенін тәптіштеп сұрай бастады (Е.Өтетілеуов, Бос шелек). (<https://kitap.kz/>)

Қалып. Зат есім. 1. к ә с і б и с ө з. Аяқ киімнің формасын келтіріп тігуге керекті құрал. Қалы п қысқы саптама етікке бір бөлек, жазғы жеңіл етікке бір бөлек үлгімен, адамның аяғының тұрқына қарай үлкенді-кішілі жасалады (С.Қасиманов, Қазақ халқының қолөнері). От басында біз, пышақ, қайрақ, қ а л ы п, мұрындық қоңырсып жатыр (Б.Майлин, Шығармалары). Мысал: етікей етік тігерде, етік иесінің аяғын (тұрқын, алқымын, жіліншігін) өлшеп алады да, үлгі пішеді, қ а л ы п жабады, жамалайды, шешесі баласына көйлек пішерде, баласының бойын, аяғын, қолын, мойнын өлшеп алып, шүберек жыртады (Ж.Аймауытов, Шығармалары). 2. Кірпішті, балқытылған заттарды (шойын, болат, т. б.) қатыруға

арналған зат. Бұл лайын жасап, әжесі екі көзді қ а л ы п п е н кесек құйған (Т.Нұрмағамбетов, Қарлығаштың ұясы). Бұрынғы топырақ форма қ а л ы п т ы ң орнына енді отқа, ыстыққа төзімді металл қ а л ы п т а р көбірек қолданылады (К.Смаилов, Мамандықтың бәрі жақсы). Шойын құю өндірісінде, көбінесе, көлбеу қ а л ы п т а р (мульда) ферроқорытпалар мен түсті металлургия өндірісінде тік бөлгіштері бар астау тәрізді қ а л ы п т а р пайдаланылады (Қазақстан Ұлттық Энциклопедия).

3. Құрылыс алаңында тұрғызылатын моноклит бетонды немесе темір бетонды құралымдар мен ғимараттар пішіндерін жасауға арналған бөлшектер мен элементтер жиынтығы. Қ а л ы п ағаштан, металдан, фанерадан, темір-бетоннан, пластмассада т.б. материалдан жасалады. Қ а л ы п т ы ң бірнеше түрлері (жинамалы-бұзылмалы, сырғымалы, құрастырмалы, т.б.) бар (Қазақстан Ұлттық Энциклопедия).

4. Түр, пішін, кейіп. Бір әрпінің қ а л ы б ы 3-4 түрлі болғандықтан еді (М.Дулатов, Шығармалары). Шешесі Абайдың аса жүдеп, қабағын шытып қиналып отырған қ а л п ы н байқады (М.Әуезов, Абай жолы). Көре алмай зар боп айрылдым. Құдай қосқан жарымнан. Өзгеше болып жаралған, Таныған жан қ а л п ы н а н (Абай, Толық жинағы). Жас күнде тасығандай қайнар күшің, Толықсып толған айдай көрінесің. Сол қ а л ы п т а н айнымай тұра бермей, Орақтай боп қалғанда күйеді ішің (К.Әзірбаев, Таңдамалы Шығармалары). Зат мәңгі. Бірақ оның құралуы, қ а л п ы (форма) аумалы-төкпелі (Ж.Аймауытов, Шығармалары).

5. Болмысы, жаратылысы. Ғаламнан надан артпас ұққанменен, Тағдыр көрмей қоймайды бұққанменен. О дағы қ а л ы б ы н а н аса алмайды, Жауқазын ерте көктеп

шыққанменен (Абай, Шығармалары). Отқа салып илесен, Асыл болат саз болмас. Қ а л ы б ы н а н артылып Жетесі жаман мәз болмас (Кердері Әбубәкір, Қазағым). 6. Жағдай, тұрмыс. Олардың көбі қазақтың қ а л п ы н, салтын, мінезін жақсы білмейді екен («Қазақ»).

7. Шақ, кез. Сол баяғы қыз қ а л п ы ң м е н тал шыбық Сынғырлап бір оятады әнші үміт, Мені күтіп тұратындай ынтығам, Бір төбенің үстіне ылғи сен шығып (Т.Молдағалиев, Шақырады жаз мені). Көрсе ерке құлынды, Көрсе балғын ботаны, Бала қ а л п ы бұрынғы Түседі еске Шоқаны (С.Мәуленов, Алыс кетіп барамын). Сөз ергізіп артымнан, Арыла алмай келемін бала күнгі қ а л п ы м н а н. Кешіріндер, достарым, Кешіріндер, қастарым, Есім кіре бастады, Еркелікті тастадым. Мен мен емес, басқамын... Естеріңе алғайсың, еркін жүрген қалқаны (М.Мақатаев, Шығармалары).

8. Мінез-құлық. Айрылмай жиырма бестің жалынынан, Алпыстың қарайды асқақ адырынан. Ақылмен сезім отын тұтастырып, Байсалды бір танбайды қ а л ы б ы н а н (С.Мәуленов, Алыс кетіп барамын).

9. Белгілі бір сәттегі адамның, не басқа бір заттың хал-жайы, күйі. Сырт кейпі яки тіл жағынан да қазақ әдебиеті өзінің таза, төл қ а л п ы н сақтаған (Х.Досмұхамедұлы, Шығармалары). Отқа оранып, суға түсіп жүрген осы қ а л п ы м д ы, Түсінеді тұрғыластар сөз қылады әртүрлі. Ту ғып ұстап келем әлі, мағыналы күн кешіп, Қан соғыста қайтыс болған Молдағали марқұмды (Т.Молдағалиев, Шақырады жаз мені). Иірген қой, суарған жылқыменен Кететін кешкі мезгіл жер шаңданып. Мың Париж, жүз Мәскеудің керегі жоқ, Басымда тұрар болса осы қ а л ы п. Даламның кеңшілігін, бейқамдығын Жаным іздеп, жүрегім сүйеді анық (С.Торайғыров, Алаш ұраны). Екеуі де

көз жұмыпты құшақтасқан қ а л п ы н д а, Екі өмірдің жалғасы боп біз қалыппыз артында (М.Шаханов, Ғасырларды безбендеу). Шосалада Табаға нан пісіріп, Шаңырақтан сақтаған сүрді түсіріп, Сол тұрған кейпің, Отырған қ а л п ы ң ғажайып, Тамсантады, Сағыныш еске түсіріп (К.Салықов, Жезкиік.).

10. Пішіні, формасы. **латын forma.** Қалып – бірдененің физикалық тұрқы. Объектінің не фигураның контурына, түр-пішініне, сыртқы құрылымына қатысты айтылады (Қаз. тілі термин. Педагогика). (<https://kitap.kz/>)

2. Әзербайжан: vəziyyət

3. Қырғыз: абал

4. Өзбек: vaziyat

5. Түрік: pozisyon

6. Ағылшын: position

7. Испан: situacion

8. Неміс: Situation

9. Француз: situation

10. **Бекітілген нұсқасы:** военное положение – соғыс жағдайы (1981); положение – ереже, қағида (1981); социальное положение – әлеуметтік жағдай (2005 жылғы 14 шілде); положение – ереже (2010 жылғы 23 желтоқсан); процессуальное положение – процестік жағдай (2010 жылғы 23 желтоқсан); материальное положение – материалдық жағдай (2016 жылғы 7 желтоқсан); положения заключительные – қорытынды ережелер (2016 жылғы 8 желтоқсан)

11. **Сөздіктердегі аудармалары:** положение – ереже, жағдай; положение служебное – қызмет бабы (іс жүргізу); положение – қағида, жағдай; правовое положение – құқықтық ереже; правовое положение депутата – депутаттың құқықтық жағдайы (заңтану); семейное положение – отбасылық жағдай (педагогика); положение – ереже; қағида; жағдай (экономика); положение – ереже, жағдай (статистика)

12. **Заңнамадағы қолданысы:** положение –

			<p>ереже</p> <p>13. Орыс тіліндегі «положение» сөзі қазақ тіліне «жағдай», «ереже», «қалып» сөздерімен аударылады. Бір сөздің бұлайша бірнеше нұсқада аударылуы қазақ тіліндегі лексикалық бірліктердің семантикалық әлеуетіне, синтаксистік және семантикалық тіркесімділік қабілетіне байланысты.</p>
983.	террористическая акция	террорлық акция, террористік акция	<p>1. Террор – лат. terror – қорқыныш, үрей, сұмдық. Террорлық акция. Тұрақты тіркес. 1. Терроршылдық және террорлық сипаттағы өзге де қылмыстар мақсаттарына жетуге бағытталған әрекеттер жиынтығы. (https://kitap.kz/)</p> <p>2. Әзербайжан: terror fəaliyyətidir 3. Қырғыз: террористтик иш-аракеттер 4. Өзбек: terrorchilik harakati 5. Түрік: terör eylemi 6. Ағылшын: terrorist action 7. Испан: acción terrorista 8. Неміс: terroristische Aktion 9. Француз: action terroriste 10. Бекітілген нұсқасы: террористическая акция – террористік акция (2016 жылғы 7 желтоқсан); террористическая деятельность – террорлық әрекет (2004 жылғы 16 қараша); антитеррористическая операция – терроризмге қарсы операция (2016 жылғы 7 желтоқсан) 11. Сөздіктердегі аудармалары: террористический акт – лаңкестік акт (заңтану); террористические акты и преступления – террорлық әрекеттер мен қылмыстар (мәдениет) 12. Заңнамадағы қолданысы: террорист – лаңкес (заңнама); террористические преступления – террористік қылмыстар (іс жүргізу); формирование антитеррористическое – лаңкестікке қарсы құралым (іс жүргізу); террористическая акция – террористік акция (іс жүргізу) 13. «Террор» сөзі орыс тіліне латын тілінен_ (terror – «қорқыныш, үрей, сұмдық»)</p>

			<p>енген.</p> <p>«Террористическая акция» сөз тіркесі «террористік акция» сөз тіркесімен аударылады.</p> <p>Терминологиялық бірізділікті сақтау мақсатында, «террористическая акция» сөз тіркесіне балама ретінде «террорлық акция» сөз тіркесін ұсынамыз.</p>
984.	процессуальное соглашение	процестік келісім	<p>1. Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Процестік келісім – қылмыстық процестің кез келген сатысында прокурор мен күдікті, айыпталушы немесе сотталушы немесе сотталған адам арасында осы Кодексте көзделген тәртіппен және негіздер бойынша жасалатын келісім (http://adilet.zan.kz/kaz/docs/K1400000231/compare).</p> <p>2. Әзербайжан: prosesual razılaşma</p> <p>3. Қырғыз: жол-жоболук келишим</p> <p>4. Өзбек: protsessual bitim</p> <p>5. Түрік: prosedürel anlaşma</p> <p>6. Ағылшын: procedural agreement</p> <p>7. Испан: acuerdo de procedimiento</p> <p>8. Неміс: Verfahrensvereinbarung</p> <p>9. Француз: accord de procédure</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: процессуальное соглашение – процестік келісім (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: гражданское процессуальное право – азаматтық іс жүргізу құқығы (іс жүргізу); процессуальное правопреемство – құқық мирасқорлығы (іс жүргізу); гражданская процессуальная правоспособность – азаматтық іс жүргізу құқық қабілеттілігі (іс жүргізу); процессуальное доказательство – іс жүргізушілік дәлелдеме (заңтану); процессуальная активность – іс жүргізудегі белсенділік, процессуалдық белсенділік (педагогика); правила национальные процессуальные – ұлттық процессуалдық ереже (статистика); соглашение – келісім</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: процессуальное соглашение – процестік келісім;</p>

			<p>процессуальный – іс жүргізу.</p> <p>13. «Процесс» сөзі орыс тіліне латын тілінен__ (processus – «ағым», «жүріс», «қозғалыс») енген.</p> <p>Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын және заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, «процессуальное соглашение» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «процестік келісім» сөз тіркесі қолданылуы керек деген тұжырым жасаймыз.</p>
985.	процессуаль ные нормы	процестік нормалар	<p>1. Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Норма – лат. norma – сөзбе-сөз: бұрыштық, ауыспалы мағынасы – ереже, қағида</p> <p>Процессуалды нормалар – мемлекетпен бекітіліп, санкцияланған материалдық нормаларды жүзеге асыру барысында және мемлекеттік басқару органдарының жаңа нормативті актілерді шығарумен сипатталады (http://pps.kainar-edu.kz/wp-content/uploads/2014/01/akim_kykyk.pdf).</p> <p>2. Әзербайжан: prosedur qaydaları</p> <p>3. Қырғыз: жол эрежелери</p> <p>4. Өзбек: tartibi qoidalari</p> <p>5. Түрік: usul kurallari</p> <p>6. Ағылшын: procedural rules</p> <p>7. Испан: reglas de procedimiento</p> <p>8. Неміс: Verfahrensregeln</p> <p>9. Француз: règles de procédure</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: процессуальные нормы – процестік нормалар (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: гражданское процессуальное право – азаматтық іс жүргізу құқығы (іс жүргізу); процессуальное правопреемство – іс жүргізу құқық мирасқорлығы (іс жүргізу); гражданская процессуальная правоспособность – азаматтық іс жүргізу құқық қабілеттілігі (іс жүргізу); процессуальное доказательство – іс жүргізушілік дәлелдеме (заңтану); процессуальная активность – іс жүргізудегі белсенділік, процессуалдық белсенділік (педагогика); правила национальные</p>

			<p>процессуальные – ұлттық процессуалдық ереже (статистика), норма – норма</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: процессуальный – процестік; іс жүргізу; норма – норма</p> <p>13. «Процесс» сөзі орыс тіліне латын тілінен (processus – «ағым», «жүріс», «қозғалыс») енген.</p> <p>«Норма» сөзі орыс тіліне латын тілінен <u>norma</u> (norma – сөзбе-сөз «бұрыштық», ауыспалы мағынасы – «ереже, қағида») енген.</p> <p>Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын және заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, «процессуальные нормы» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «процестік нормалар» сөз тіркесі қолданылуы керек деп санаймыз.</p>
986.	процессуальные решения	процестік шешімдер	<p>1. Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>Процестік шешімдер – қылмыстық процесті жүргізетін органдардың қылмыстық іс бойынша іс жүргізуді жүзеге асыруға байланысты шығарылған актілері («Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексі» Қазақстан Республикасының Кодексі 2014 жылғы 4 шілдедегі № 231-V ҚРЗ).</p> <p>2. Әзербайжан: prosesual qərarlar</p> <p>3. Қырғыз: жол-жоболук чечимдер</p> <p>4. Өзбек: protsessual qarorlar</p> <p>5. Түрік: usul kararlar</p> <p>6. Ағылшын: procedural decisions</p> <p>7. Испан: decisiones procesales</p> <p>8. Неміс: verfahrenstechnische Entscheidungen</p> <p>9. Француз: décisions procédurales</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: процессуальные решения – процестік шешімдер (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: гражданское процессуальное право – азаматтық іс жүргізу құқығы (іс жүргізу); процессуальное правопреемство – іс жүргізу құқық мирасқорлығы (іс жүргізу); гражданская процессуальная правоспособность – азаматтық іс жүргізу құқық қабілеттілігі (іс жүргізу);</p>

			<p>процессуальное доказательство – іс жүргізушілік дәлелдеме (заңтану); процессуальная активность – іс жүргізудегі белсенділік, процессуалдық белсенділік (педагогика); правила национальные процессуальные – ұлттық процессуалдық ереже (статистика), решение – шешім</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: процессуальные решения – процестік шешімдер</p> <p>13. «Процесс» сөзі орыс тіліне латын тілінен (processus – «ағым», «жүріс», «қозғалыс») енген.</p> <p>Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын және заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, «процессуальные решения» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «процестік шешімдер» сөз тіркесі қолданылуы керек деген тұжырым жасаймыз.</p>
987.	процессуальный прокурор	процесс прокуроры	<p>1. Процесс – лат. processus – ағым, жүріс, қозғалыс.</p> <p>2. Прокурор – лат. procurator – қамқорлық жасаймын.</p> <p>Процесс прокуроры – Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексіне (бұдан әрі – ҚПК) сәйкес және осы Нұсқаулықта көзделген тәртіппен прокуратура органының басшысы сотқа дейінгі тергеу басталған сәттен бастап қылмыстық іс бойынша қадағалауды және мемлекеттік айыптаушы ретінде бірінші сатыдағы сотқа қатысуды жүктеген прокурор (http://prokuror.gov.kz/kaz/kuzhattar/bas-prokurordyn-buyryktary/kylmystyk-procestin-sotka-deyingi-satysyndagy-zandylykty)</p> <p>2. Әзербайжан: prosesual prokuror</p> <p>3. Қырғыз: тартиби ишенимдүү өкүл</p> <p>4. Өзбек: protsessual prokuror</p> <p>5. Түрік: usul savcısı</p> <p>6. Ағылшын: procedural prosecutor</p> <p>7. Испан: fiscal procesal</p> <p>8. Неміс: Verfahrensstaatsanwalt</p> <p>9. Француз: procureur procédural</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: процессуальный</p>

			<p>прокурор – процесс прокуроры (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: гражданское процессуальное право – азаматтық іс жүргізу құқығы (іс жүргізу); процессуальное правопреемство – іс жүргізу құқық мирасқорлығы (іс жүргізу); гражданская процессуальная правоспособность – азаматтық іс жүргізу құқық қабілеттілігі (іс жүргізу); процессуальное доказательство – іс жүргізушілік дәлелдеме (заңтану); процессуальная активность – іс жүргізудегі белсенділік, процессуалдық белсенділік (педагогика); правила национальные процессуальные – ұлттық процессуалдық ереже (статистика), прокурор – прокурор</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: процессуальный прокурор – процесс прокуроры</p> <p>13. «Процесс» сөзі орыс тіліне латын тілінен__ (processus – «ағым», «жүріс», «қозғалыс») енген. «Прокурор» сөзі орыс тіліне латын тілінен (procurator – «қамқорлық жасаймын») енген. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын және заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, «процессуальный прокурор процессуальные решения» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «процестік шешімдер» сөз тіркесі қолданылғаны дұрыс.</p>
988.	надзирающий прокурор	қадағалаушы прокурор	<p>1. Прокурор – лат. procurator – «қамқорлық жасаймын».</p> <p>Қадағалаушы прокурор – қылмыстық процестің сотқа дейінгі сатысында заңнаманың сақталуын қадағалауды жүзеге асыратын прокурор.</p> <p>2. Әзербайжан: nəzarətçi prokurorluq 3. Қырғыз: көзөмөлдөөчү прокурор 4. Өзбек: prokurorni nazorat qilish 5. Түрік: denetçi denetçisi 6. Ағылшын: supervising prosecutor 7. Испан: fiscal supervisor 8. Неміс: Aufsichtsbehörde</p>

			<p>9. Француз: procureur superviseur</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: генеральный прокурор – бас прокурор (2016 жылғы 7 желтоқсан), надзор – қадағалау</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: прокурор – прокурор (іс жүргізу, заңнама)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: надзирающий прокурор – қадағалаушы прокурор</p> <p>13. «Прокурор» сөзі орыс тіліне латын тілінен_ (procurator – «қамқорлық жасаушы») енген.</p> <p>Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын және заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, «надзирающий прокурор» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «қадағалаушы прокурор» сөз тіркесі қолданылуы керек деп есептейміз.</p>
989.	дежурный прокурор	кезекші прокурор	<p>1.Прокурор – лат. procurator – қамқорлық жасаймын.</p> <p>Кезекші прокурор – қылмыстық қудалау органында кезекшілікті жүзеге асыратын қадағалау саласы бойынша прокурор, аға прокурор, аудан (қала) прокурорының және оған теңестірілген прокурордың орынбасары, облыстық прокуратураның және оған теңестірілген прокуратураның бөлімдегі (басқармадағы) аға прокуроры, прокуроры.</p> <p>2. Әзербайжан: vəzifəli prokuror</p> <p>3. Қырғыз: кызмат милдеттерин аткарган прокурор</p> <p>4. Өзбек: vazifali prokuror</p> <p>5. Түрік: görev savcısı</p> <p>6. Ағылшын: duty prosecutor</p> <p>7. Испан: fiscal de servicio</p> <p>8. Неміс: Pflichtstaatsanwalt</p> <p>9. Француз: procureur de service</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: дежурный – кезекші (2015 жылғы 6 қазан); генеральный прокурор – бас прокурор (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: дежурный – кезекші, ұдайы қолданылатын (іс жүргізу); дежурный – кезекші (заңнама); прокурор – прокурор (іс жүргізу, заңнама)</p>

			<p>12. Заңнамадағы қолданысы: дежурный прокурор – кезекші прокурор</p> <p>13. «Прокурор» сөзі орыс тіліне латын тілінен (procurator – «қамқорлық жасауымын») енген. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын және заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, «дежурный прокурор» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «кезекші прокурор» сөз тіркесі қолданылуы қажет деген тұжырым жасаймыз.</p>
990.	специальный прокурор	арнаулы прокурор, арнайы прокурор	<p>1.Прокурор – лат. procurator – «қамқорлық жасаймын».</p> <p>Специальный – лат. species – «тек», «түр».</p> <p>Арнайы прокурор – сотқа дейінгі, оның ішінде тергеу және тергеу-жедел топтарына жетекшілік ету жолымен тергеуді жүзеге асыруға уәкілетті лауазымды тұлға.</p> <p>2. Әзербайжан: xüsusi prokuror</p> <p>3. Қырғыз: атайын прокурор</p> <p>4. Өзбек: maxsus prokuror</p> <p>5. Түрік: özel savcı</p> <p>6. Ағылшын: special prosecutor</p> <p>7. Испан: fiscal especial</p> <p>8. Неміс: Sonderstaatsanwalt</p> <p>9. Француз: procureur spécial</p> <p>10. Бекітілген нұсқасы: специальное сообщение – арнайы хабарлама (2016 жылғы 7 желтоқсан); генеральный прокурор – бас прокурор (2016 жылғы 7 желтоқсан)</p> <p>11. Сөздіктердегі аудармалары: специальный – арнаулы, арнайы (іс жүргізу, заңнама); прокурор – прокурор (іс жүргізу, заңнама)</p> <p>12. Заңнамадағы қолданысы: специальный прокурор – арнайы прокурор</p> <p>13. «Специальный» сөзі орыс тіліне латын тілінен (species – «тек», «түр») енген. «Прокурор» сөзі орыс тіліне латын тілінен (procurator – «қамқорлық жасауымын») енген.</p> <p>Біздің ұсынысымыз: «специальный прокурор» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «арнаулы прокурор» сөз тіркесі қолданылуы керек.</p>

991.	уполномоченный прокурор	уәкілетті прокурор	<p>1.Прокурор – лат. procurator – қамқорлық жасаймын. Уәкілетті прокурор – есептік-тіркеу тәртібінің заңдылығын қадағалауды тікелей жүзеге асыратын Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының Құқықтық статистика және арнайы есепке алу комитетінің (бұдан әрі – ҚСЖАЕК) және оның аумақтық органдарының қызметкері.</p> <p>2. Әзербайжан: səlahiyyətli prokuror 3. Қырғыз: ыйгарым укуктуу прокурор 4. Өзбек: vakolatli prokuror 5. Түрік: yetkili savcı 6. Ағылшын: authorized prosecutor 7. Испан: fiscal autorizado 8. Неміс: autorisierter Staatsanwalt 9. Француз: procureur autorisé 10. Бекітілген нұсқасы: уполномоченный банк – уәкілетті банк (2014 жылғы 27 мамыр); генеральный прокурор – бас прокурор (2016 жылғы 7 желтоқсан) 11. Сөздіктердегі аудармалары: уполномоченный – уәкілетті, уәкіл (тұлға мағынасында) (іс жүргізу); уполномоченный – уәкілетті (заңнама); прокурор – прокурор (іс жүргізу, заңнама) 12. Заңнамадағы қолданысы: уполномоченный прокурор – уәкілетті прокурор 13. «Прокурор» сөзі орыс тіліне латын тілінен (procurator – «қамқорлық жасаймын») енген. Бекітілген терминдер сөздігіндегі баламасын және заңнамадағы қолданысын негізге ала отырып, «уполномоченный прокурор» сөз тіркесінің баламасы ретінде қазақ тілінде «уәкілетті прокурор» сөз тіркесі қолданылуы керек деп санаймыз.</p>
992.			
993.	а бокко кьюза	а бокко кьюза	<p>1. А бокко кьюза (ит. а bocca chiusa; ит. bocca «ауыз») – жабық ауызбен ән айту. 2. Әзербайжан: və boko kyuzə 3. Қырғыз: а бокко кьюза 4. Өзбек: va boko kyuzə</p>

			<p>5. Түрік: ve boko kyuzа</p> <p>6. Ағылшын: a bocca chiusа</p> <p>7. Испан: у boko kyuzа</p> <p>8. Неміс: und Boko Kyuzа</p> <p>9. Француз: et boko kyuzа</p>
994.	а воче пиена	а воче пиена	<p>1. А воче пиена (ит. a voce piena; ит. piena толық, дауысты) – бар дауыспен ән айту.</p> <p>2. Әзербайжан: a tam giriş</p> <p>3. Қырғыз: а воче пиена</p> <p>4. Өзбек: a to'liq kirish</p> <p>5. Түрік: a tam giriş</p> <p>6. Ағылшын: a full entry</p> <p>7. Испан: a entrada completa</p> <p>8. Неміс: Ein voller Eintrag</p> <p>9. Француз: une entrée complète</p>
995.	а воче соло	а воче соло	<p>1. А воче соло (ит. a voce sola; ит. sola бір, жалғыз) – бірыңғай дауыспен жеке ән салу.</p> <p>2. Әзербайжан: tək səs</p> <p>3. Қырғыз: а воче соло</p> <p>4. Өзбек: bitta ovoz</p> <p>5. Түрік: a tek ses</p> <p>6. Ағылшын: a single voice</p> <p>7. Испан: einn rödd</p> <p>8. Неміс: Eine einzelne Stimme</p> <p>9. Француз: une voix unique</p>
996.	а дуэ корде	а дуэ корде	<p>1. А дуэ корде (итал. а дуэ корде; итал. – екі ішекте) – ноталық сілтеме, екі ішекті музыкалық құралдың сол жағын басу.</p> <p>2. Әзербайжан: və dude corda</p> <p>3. Қырғыз: а дуэ корде</p> <p>4. Өзбек: ikki satr bilan</p> <p>5. Түрік: iki telli</p> <p>6. Ағылшын: with two strings</p> <p>7. Испан: con dos cuerdas</p> <p>8. Неміс: mit zwei Saiten</p> <p>9. Француз: avec deux cordes</p>
997.	а капелла	а капелла	<p>1. А капелла (ит. а cappella-капелладағы сияқты) – ешбір жетекшісіз хормен ән айту.</p> <p>2. Әзербайжан: a chapel</p> <p>3. Қырғыз: а капелла</p> <p>4. Өзбек: a chapel</p> <p>5. Түрік: bir şapel</p> <p>6. Ағылшын: a chapel</p> <p>7. Испан: capilla</p> <p>8. Неміс: eine Kapelle</p>

			9. Француз: une chapelle
998.	а мецце воче	а мецце воче	<p>1. А мецце воче (ит. a mezza voce; ит. mezza voce -жарты дауыспен) – жарты дауыспен эн салу.</p> <p>2. Өзербайжан: a yarım səs</p> <p>3. Қырғыз: а мецце воче</p> <p>4. Өзбек: a yarim ovoz</p> <p>5. Түрік: a yarım ses</p> <p>6. Ағылшын: a half voice</p> <p>7. Испан: una media voz</p> <p>8. Неміс: Eine halbe Stimme</p> <p>9. Француз: une demi voix</p>
999.	а прима виста	а прима виста	<p>1. А прима виста (ит. a prima vista-бір көргеннен) – паракқа қарап ойнау.</p> <p>2. Өзербайжан: bir prima vista</p> <p>3. Қырғыз: а прима виста</p> <p>4. Өзбек: prima vista</p> <p>5. Түрік: bir prima vista</p> <p>6. Ағылшын: a prima vista</p> <p>7. Испан: una prima vista</p> <p>8. Неміс: Ein Prima Vista</p> <p>9. Француз: une prima vista</p>
1000.	а секко	а секко	<p>1. А секко (итал. al secco, a secco-құрғақтай, құрғақ затқа салынған (сурет)) – фрескадан айырмашылығы, кептіріліп, құрғатылған, екінші рет дымқылданған қатты сылаққа салынған қабырғалық қолөнер суреті.</p> <p>2. Өзербайжан: quru</p> <p>3. Қырғыз: а секко</p> <p>4. Өзбек: quruq</p> <p>5. Түрік: kuru</p> <p>6. Ағылшын: a secco</p> <p>7. Испан: seco</p> <p>8. Неміс: Trocken</p> <p>9. Француз: sec</p>
1001.	а темпо	а темпо	<p>1. А темпо (a tempo (лат. tempus «уақыт») – бұрынғыдай екпінмен.</p> <p>2. Өзербайжан: və tempi</p> <p>3. Қырғыз: а темпо</p> <p>4. Өзбек: va temp</p> <p>5. Түрік: ve tempo</p> <p>6. Ағылшын: and tempo</p> <p>7. Испан: y el tempo</p> <p>8. Неміс: und Tempo</p> <p>9. Француз: et tempo</p>

1002.	а темпо либеро	а темпо либеро	<p>1. А темпо лидеро (ит. a tempo libero -еркін екпінмен) – ешбір күштеусіз; тікелей еркін екпінмен.</p> <p>2. Әзербайжан: və tempi libero</p> <p>3. Қырғыз: а темпо либеро</p> <p>4. Өзбек: va temp-libero</p> <p>5. Түрік: ve tempo libero</p> <p>6. Ағылшын: tempo libero</p> <p>7. Испан: tempo libero</p> <p>8. Неміс: Und das Tempo Libero</p> <p>9. Француз: et le tempo libero</p>
1003.	аб иницио	аб иницио	<p>1. Аб иницио (лат. ab initio «басынан») – басынан бастап.</p> <p>2. Әзербайжан: ab initialo</p> <p>3. Қырғыз: аб иницио</p> <p>4. Өзбек: ab initialo</p> <p>5. Түрік: ab initialo</p> <p>6. Ағылшын: ab initialo</p> <p>7. Испан: ab initialo</p> <p>8. Неміс: ab Initialo</p> <p>9. Француз: ab initialo</p>
1004.	аббандонамен то	аббандона менто	<p>1. Аббандонаменто (итал. abbandonatamente кысылған, басылып тасталған) – ешбір қарсылықсыз өз сезіміне ерік беру.</p> <p>2. Әзербайжан: abbandonatamente</p> <p>3. Қырғыз: аббандонаменто</p> <p>4. Өзбек: abbandonatamente</p> <p>5. Түрік: abbandonatamente</p> <p>6. Ағылшын: abbandonatamente</p> <p>7. Испан: abbandonatamente</p> <p>8. Неміс: Abbandonatamente</p> <p>9. Француз: abandonnatamente</p>
1005.	аббассаменто	аббассамен то	<p>1. Аббассаменто (ит. abbassamento- түсіру, дауысты төмендету) – дауысты төмендету.</p> <p>2. Әзербайжан: abbassamento</p> <p>3. Қырғыз: аббассаменто</p> <p>4. Өзбек: abbassamento</p> <p>5. Түрік: abbassamento</p> <p>6. Ағылшын: abbassamento</p> <p>7. Испан: abbassamento</p> <p>8. Неміс: Abbassamento</p> <p>9. Француз: abbassamento</p>
1006.	аббелендо	аббелендо	<p>1. Аббелендо (ит. abbeltendo) – туындыны әшекейлермен безендіру.</p> <p>2. Әзербайжан: abbelendo</p>

			<p>3. Қырғыз: аббелендо 4. Өзбек: abbelendo 5. Түрік: abbelendo 6. Ағылшын: abbelendo 7. Испан: abbelendo 8. Неміс: Abbelendo 9. Француз: abbelendo</p>
1007.	абболицио низм	абболицио низм	<p>1. Абболиционизм (ағылш. abolitionism; лат. abolitio- бас тарту) – авторлық құқықтан бас тарту іс-әрекеті. 2. Әзербайжан: abbolisizm 3. Қырғыз: абболиционизм 4. Өзбек: abbolisizm 5. Түрік: abbolitsionizm 6. Ағылшын: abolitionism 7. Испан: abolitionism 8. Неміс: Abbolitionismus 9. Француз: abolitionnisme</p>
1008.	абсурдизм	абсурдизм	<p>1. Абсурдизм (абсурд – латын. absurdum – жөнсіздік, мағынасыздық) – ХХ ғасырдың ортасында пайда болған драматургия мен театрдағы эстетикалық ағым. 2. Әзербайжан: absürdizm 3. Қырғыз: орунсуз 4. Өзбек: absurdizm 5. Түрік: anlamsızlık 6. Ағылшын: absurdism 7. Испан: absurdo 8. Неміс: Absurdismus 9. Француз: absurdisme</p>
1009.	аванложа	алғыложа	<p>1. Алғыложа (аван – француз. avant – алды + ложа – француз. loge – ложа) – театр ложасына кіретін кездегі кішкентай бөлме. 2. Әзербайжан: təcili yardım 3. Қырғыз: аванложа 4. Өзбек: avanlozha 5. Түрік: avanlozha 6. Ағылшын: avanlozha 7. Испан: avanlozha 8. Неміс: Avanlozha 9. Француз: avanlozha</p>
1010.	авансцена	алғысахна	<p>1. Алғысахна (авансцена – француз. avant-scène) – көрермендер залына біраз жылжытылған сахнаның алдыңғы, ашық бөлігі.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: proscenium</p> <p>3. Қырғыз: аванцена</p> <p>4. Өзбек: proscenium</p> <p>5. Түрік: sahne önü</p> <p>6. Ағылшын: proscenium</p> <p>7. Испан: proscenio</p> <p>8. Неміс: Proscenium</p> <p>9. Француз: proscenium</p>
1011.	аванти поко	аванти поко	<p>1. Аванти поко (аванти поко – итал. poso avanti – біраз жылдамдата) – музыка термині.</p> <p>2. Өзөрбайжан: avanti varışı</p> <p>3. Қырғыз: аванти калған</p> <p>4. Өзбек: avanti tinchlik</p> <p>5. Түрік: avanti peace</p> <p>6. Ағылшын: avanti peace</p> <p>7. Испан: avanti paz</p> <p>8. Неміс: avanti-Frieden</p> <p>9. Француз: avanti peace</p>
1012.	аввивандо	аввивандо	<p>1. Аввивандо (аввивандо – итал. avvivando – жандана) – музыка термині.</p> <p>2. Өзөрбайжан: avvivando</p> <p>3. Қырғыз: аввивандо</p> <p>4. Өзбек: avvivando</p> <p>5. Түрік: avvivando</p> <p>6. Ағылшын: avvivando</p> <p>7. Испан: avvivando</p> <p>8. Неміс: Avvivando</p> <p>9. Француз: avvivando</p>
1013.	авлос	авлос	<p>1. Авлос (грек. αὐλός, лат. aulos – түтікшелер) – әртүрлі үлгідегі үрмелі тілдік музыкалық аспаптардың ежелгі грек атауы (соның ішінде, 2 оқпанды).</p> <p>2. Өзөрбайжан: avlos</p> <p>3. Қырғыз: авлос</p> <p>4. Өзбек: avlos</p> <p>5. Түрік: avlos</p> <p>6. Ағылшын: avlos</p> <p>7. Испан: avlos</p> <p>8. Неміс: Avlos</p> <p>9. Француз: avlos</p>
1014.	автогравюра	автогравюра; төлнақыш	<p>1. Автогравюра, төлнақыш (авто – грек. autys өзiм + гравюра – француз. gravure нақыштау) – ағашта, линолеумда немесе металда баспа пішінін композиция авторы</p>

			<p>өзі орындайтын нақыш.</p> <p>2. Өзербайжан: avtoyürə</p> <p>3. Қырғыз: сугатка пайдаланылат</p> <p>4. Өзбек: otogravür</p> <p>5. Түрік: otomatik gravür</p> <p>6. Ағылшын: avvivando</p> <p>7. Испан: autograbado</p> <p>8. Неміс: Autogravur</p> <p>9. Француз: avvivando</p>
1015.	автография	автография; төлжазба	<p>1. Автография, төлжазба (авто – грек. autos «өзім» + графия – грек. graphēin «жазу») – литографиялық баспа формаларын қолмен жасаудың тәсілі.</p> <p>2. Өзербайжан: avtoqrafiya</p> <p>3. Қырғыз: сүйүн</p> <p>4. Өзбек: autografiya</p> <p>5. Түрік: asıl nüsha</p> <p>6. Ағылшын: autografo</p> <p>7. Испан: autografía</p> <p>8. Неміс: Autographie</p> <p>9. Француз: autographes</p>
1016.	автолитография	автолитография	<p>1. Автолитография (авто – грек. auto – «өзім» + лито – грек. litho – «тас» + графия – грек. grapho – «жазамын») – 1. Суретшінің баспалық түрді литографиялық таста, мырыш немесе алюминий пластинада өзі жасайтын литография, ал репродукциялық литографияда полиграфистер баспалық түрді суретшінің түпнұсқасынан дайындайды. 2. Суретші дайындаған литографиялық баспалық түрі бар баспа-таңба.</p> <p>2. Өзербайжан: autolitoqrafiya</p> <p>3. Қырғыз: автолитография</p> <p>4. Өзбек: autolitografi</p> <p>5. Түрік: autolithography</p> <p>6. Ағылшын: autolithography</p> <p>7. Испан: autolitografía</p> <p>8. Неміс: Autolithographie</p> <p>9. Француз: autolithographie</p>
1017.	автопортрет	автопортрет	<p>1. Автопортрет (авто – грек. αὐτός «өзі, ол» + портрет – француз. portrait, peindre «кескінін түсіру») – сурет авторының өзінің сурет бейнелеген шығармасы.</p> <p>2. Өзербайжан: avtoportret</p> <p>3. Қырғыз: автопортрет</p>

			<p>4. Өзбек: o'z-o'zidan portret</p> <p>5. Түрік: otoportre</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: selfportrait</p> <p>7. Испан: autorretrato</p> <p>8. Неміс: Selbstbildnis</p> <p>9. Француз: autoportrait</p>
1018.	авторская заявка	авторлық өтінім	<p>1. Авторлық өтінім (автор – лат. auctor «жасаушы, құрастырушы») – автордың ойлаған немесе орындаған шығармасының (шығармаларының) баспаға ұсынылатын сипаттамасынан тұратын, жазған түсіндірме жазбасы.</p> <p>2. Әзербайжан: müəllif müraciəti</p> <p>3. Қырғыз: автордук өтүнмө</p> <p>4. Өзбек: muallifning arizasi</p> <p>5. Түрік: telif hakkı uygulaması</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: author's application</p> <p>7. Испан: solicitud de autor</p> <p>8. Неміс: Copyright-Anwendung</p> <p>9. Француз: demande d'auteur</p>
1019.	авторская концепция	авторлық тұжырымдама	<p>1. Авторлық тұжырымдама (автор – лат. auctor «жасаушы, құрастырушы»; концепция – лат. conceptio – «біріктіру, сомасы; сөзбе-сөз айтылымы») – бұл жүйеге келтірілген ойдың жиынтығы, яғни болашақ жұмыстың моделі.</p> <p>2. Әзербайжан: müəllif konsepsiyası</p> <p>3. Қырғыз: жазуучунун концепциясы</p> <p>4. Өзбек: muallif tushunchasi</p> <p>5. Түрік: yazar kavramı</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: author's concept</p> <p>7. Испан: concepto de autor</p> <p>8. Неміс: Copyright-Konzept</p> <p>9. Француз: concept d'auteur</p>
1020.	авторская поправка	авторлық түзету	<p>1. Авторлық түзету (автор – лат. auctor - жасаушы, құрастырушы) – әдеби шығарманың авторы немесе құрастырушысының түпнұсқа мәтінінен шегіністе енгізген түзетуі.</p> <p>2. Әзербайжан: müəllifin düzəlişi</p> <p>3. Қырғыз: жазуучунун толуктоо</p> <p>4. Өзбек: muallifning tuzatmasi</p> <p>5. Түрік: yazarın değişikliği</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: author's amendment</p> <p>7. Испан: enmienda del autor</p>

			<p>8. Неміс: Autorenänderung</p> <p>9. Француз: amendement de l'auteur</p>
1021.	авторский коллектив	авторлар ұжымы	<p>1. Авторлар ұжымы (автор – лат. auctor - жасаушы, құрастырушы; коллектив – лат. collectivus жинақтық, силлогистикалық) – бір ой мен жоспар бойынша бірлесіп жұмыс жасау үшін біріккен адамдар тобы.</p> <p>2. Әзербайжан: müəlliflər qrupu</p> <p>3. Қырғыз: дизайн командасы</p> <p>4. Өзбек: mualliflar jamoasi</p> <p>5. Түрік: yazarlar ekibi</p> <p>6. Ағылшын: team of authors</p> <p>7. Испан: equipo de autores</p> <p>8. Неміс: autorenteam</p> <p>9. Француз: équipe d'auteurs</p>
1022.	агентство новостей	жаңалықтар агенттігі	<p>1. Жаңалықтар агенттігі (агент – лат. agens, agent - мәнерлі, белсенді; талапкер; ревизор) – жаңалық репортаждарын жинайтын және оларды газеттер, журналдар, радио және телевизиялық хабар таратушылар сияқты жаңалықтар ұйымдарына сататын ұйым. Жаңалықтар агенттігі желілік қызмет, жаңалықтар лентасы немесе жаңалықтар қызметі ретінде де атап өтілуі мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: xəbər agentliyi</p> <p>3. Қырғыз: маалымат агенттиги</p> <p>4. Өзбек: axborot agentligi</p> <p>5. Түрік: haber ajansı</p> <p>6. Ағылшын: news agency</p> <p>7. Испан: agencia de noticias</p> <p>8. Неміс: Agencianoticias</p> <p>9. Француз: agence de presse</p>
1023.	агитация наглядная	көрнекі үгіт	<p>1. Көрнекі үгіт-насихат (агитация – лат. agitatio - қозғалысқа келтіру) – адамның санасына және мінез-құлқына көрнекі құралдар (плакаттар, транспаранттар, фотомонтаждар және т.б.) көмегімен әсер ету формасы.</p> <p>2. Әзербайжан: əyani təşviqat</p> <p>3. Қырғыз: көрүү үгүт</p> <p>4. Өзбек: ingl. ajitatsiya</p> <p>5. Түрік: görsel ajitasyon</p> <p>6. Ағылшын: visual agitation</p> <p>7. Испан: agitación visual</p> <p>8. Неміс: visuelle Erregung</p>

			9. Француз: agitation visuelle
1024.	агитбригада	үгіт бригадасы	<p>1. Үгіт-насихат бригадасы (агитация - лат. <i>Agitatio</i>-қозғалыс, үздіксіз қызмет + бригада – француз. <i>brigade</i> бригада) – халық арасында үгіт және мәдени ағартушылық жұмыспен айналысатын шағын, көркемөнерпаздық немесе кәсіби ұжым.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>təbliğat qrupu</i></p> <p>3. Қырғыз: пропаганда командасы</p> <p>4. Өзбек: <i>tashviqot jamoasi</i></p> <p>5. Түрік: <i>propaganda ekibi</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>propaganda team</i></p> <p>7. Испан: <i>equipo de propaganda</i></p> <p>8. Неміс: <i>Propagandateam</i></p> <p>9. Француз: <i>équipe de propagande</i></p>
1025.	агиткультбригада	мәдени үгіт бригадасы	<p>1. Мәдени үгіт-насихат бригадасы (агитация – лат. <i>Agitatio</i>- қозғалыс, үздіксіз қызмет) + культ – лат. <i>cultus</i> өңдеу, күтім, мәдениет + бригада – француз. <i>brigade</i> бригада) – мәдени-ағарту және үгіт жұмыстарымен айналысатын шағын, кәсіби немесе көркемөнерпаздық театр ұжымы (КСРО-да).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>agicultural briqadası</i></p> <p>3. Қырғыз: агиткультбригада</p> <p>4. Өзбек: <i>agitarkazi brigada</i></p> <p>5. Түрік: <i>tarımsal tugay</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>agicultural brigade</i></p> <p>7. Испан: <i>brigada agrícola</i></p> <p>8. Неміс: <i>agitkulturelle Brigade</i></p> <p>9. Француз: <i>brigade d'agriculture</i></p>
1026.	агогика	агогика	<p>1. Агогика (аготика – грек. <i>agōgē</i> – алып кету) – музыкалық орындаудағы көркем мәнерлілік мақсаттарына бағынышты темп пен метрден аздаған ауытқулар (баяулау, үдеу).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>agogics</i></p> <p>3. Қырғыз: агогика</p> <p>4. Өзбек: агогика</p> <p>5. Түрік: <i>agogics</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>agogika</i></p> <p>7. Испан: <i>agogika</i></p> <p>8. Неміс: <i>agogika</i></p> <p>9. Француз: <i>agogika</i></p>
1027.	ад ун тратто	ад ун тратто	<p>1. Ад ун тратто (ад ун тратто – итал. <i>ad un tratto</i> – бір уақытта) – музыка термині.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: cəhənnəm tratto</p> <p>3. Қырғыз: жарнама ги долбоорлору</p> <p>4. Өзбек: jahannam tratto</p> <p>5. Түрік: lanet olsun</p> <p>6. Ағылшын: hell un tratto</p> <p>7. Испан: hell un tratto</p> <p>8. Неміс: Hölle un tratto</p> <p>9. Француз: enfer un tratto</p>
1028.	адажио	адажио	<p>1. Адажио (адажио – итал. <i>adagio</i>, адáджо – аяу, байсалды») – баяу музыкалық темп, негізгі музыкалық қозғалыстардың екінші дәрежесі, ларгоға қарағанда жылдам (ең баяу қарқыны), бірақ андантеден баяулау.</p> <p>2. Өзөрбайжан: <i>adagio</i></p> <p>3. Қырғыз: адажио</p> <p>4. Өзбек: <i>adagio</i></p> <p>5. Түрік: ağır olarak</p> <p>6. Ағылшын: <i>adagio</i></p> <p>7. Испан: <i>adagio</i></p> <p>8. Неміс: <i>Adagio</i></p> <p>9. Француз: <i>adagio</i></p>
1029.	адажио ассай	адажио ассай	<p>1. Адажио ассай (адажио ассай – итал. <i>adagio assai</i> – өте баяу) – музыка термині.</p> <p>2. Өзөрбайжан: <i>adagio təhlili</i></p> <p>3. Қырғыз: адажио тамганы</p> <p>4. Өзбек: <i>adagio tahlili</i></p> <p>5. Түрік: <i>adagio deneyi</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>adagio assay</i></p> <p>7. Испан: <i>ensayo de adagio</i></p> <p>8. Неміс: <i>adagio-assay</i></p> <p>9. Француз: <i>dosage adagio</i></p>
1030.	адажио ма нон троппо	адажио ма нон троппо	<p>1. Адажио ма нон троппо (адажио ма нон троппо – итал. <i>adagio ma non troppo</i> – баяу, бірақ аса емес) – музыка термині.</p> <p>2. Өзөрбайжан: <i>adagio ma non troppo</i></p> <p>3. Қырғыз: адажио ма нон троппо</p> <p>4. Өзбек: <i>adagio ma эмес troppo</i></p> <p>5. Түрік: <i>adagio ma troppo olmayan</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>adagio ma non troppo</i></p> <p>7. Испан: <i>adagio ma non troppo</i></p> <p>8. Неміс: <i>Adagio Ma Non Troppo</i></p> <p>9. Француз: <i>dosage adagio</i></p>
1031.	адажиссимо	адажиссимо	<p>1. Адажиссимо (адажиссимо – итал. <i>adagissimo</i> – қарқынның белгіленуі: өте баяу) – музыка термині.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: adjissimo</p> <p>3. Қырғыз: адажиссимо</p> <p>4. Өзбек: adajissimo</p> <p>5. Түрік: adazhissimo</p> <p>6. Ағылшын:</p> <p>7. Испан: adjissimo</p> <p>8. Неміс: Adazhissimo</p> <p>9. Француз: adjissimo</p>
1032.	аддолорандо	аддолоран до	<p>1. Аддолорандо (аддолорандо – итал. addolorando – қайғысы көп) – музыка термині.</p> <p>2. Өзөрбайжан: addolorando</p> <p>3. Қырғыз: аддолорандо</p> <p>4. Өзбек: addolorando</p> <p>5. Түрік: addolorando</p> <p>6. Ағылшын: addolorando</p> <p>7. Испан: addolorando</p> <p>8. Неміс: Addolorando</p> <p>9. Француз: addolorando</p>
1033.	аджитато	аджитато	<p>1. Аджитато (аджитато – итал. agitato – екілене, толықсып) – музыка термині.</p> <p>2. Өзөрбайжан: agitato</p> <p>3. Қырғыз: аджитато</p> <p>4. Өзбек: adzhitato</p> <p>5. Түрік: adzhitato</p> <p>6. Ағылшын: agitato</p> <p>7. Испан: agitato</p> <p>8. Неміс: Agitato</p> <p>9. Француз: agitato</p>
1034.	адирато	адирато	<p>1. Адирато (итал. adirato – ашулы, долы) – музыкада бұл толықсу сезімін жеткізуді білдіреді.</p> <p>2. Өзөрбайжан: adirato</p> <p>3. Қырғыз: адирато</p> <p>4. Өзбек: adirato</p> <p>5. Түрік: adirato</p> <p>6. Ағылшын: adirato</p> <p>7. Испан: adirato</p> <p>8. Неміс: Adirato</p> <p>9. Француз: adirato</p>
1035.	адлибитум	адлибитум	<p>1. Адлибитум (адлибитум – лат. ad libitum – қалауы бойынша) – музыкада орындаушының қалауы бойынша музыкалық шығарманың орындалу қарқыны.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: adlibitum 3. Қырғыз: адлибитум 4. Өзбек: adlibitum 5. Түрік: sehennem lityum 6. Ағылшын: ad libitum 7. Испан: sehennem lityum 8. Неміс: Ad Libitum 9. Француз: ad libitum</p>
1036.	адорнандо	адорнандо	<p>1. Адорнандо (адорнандо – итал. adornare – әшекейлеу) – музыка термині. 2. Өзөрбайжан: adornando 3. Қырғыз: адорнандо 4. Өзбек: adornando 5. Түрік: adornando 6. Ағылшын: adornando 7. Испан: adornando 8. Неміс: Adornando 9. Француз: adornando</p>
1037.	адхикарика	адхикарика	<p>1. Адхикарика (адхикарика – санскр., сөзбе-сөз: басшыға тиесілі) – үнді классикалық драма теориясының бір термині. Адхикарика пьесаның басты сюжеттік желісі деп аталады, ол пьесаның кейіпкерінің мақсатына жетуге ұмтылысымен тікелей байланысты әрекеттерін анықтайды. 2. Өзөрбайжан: adhikarika 3. Қырғыз: адхикарика 4. Өзбек: adhikarika 5. Түрік: adhikārika 6. Ағылшын: adhikarika 7. Испан: adhikarika 8. Неміс: Adhikarika 9. Француз: adhikarika</p>
1038.	акварелист	акварельші	<p>1. Акварельші (акварель – лат. aquarius – сулы) – акварель техникасында акварельді салатын суретші. 2. Өзөрбайжан: akvarel rəssamı 3. Қырғыз: акварельши 4. Өзбек: akvarel rassomi 5. Түрік: suluboya rəssam 6. Ағылшын: watercolorist 7. Испан: pintor de acuarela 8. Неміс: Aquarellmaler 9. Француз: aquarelliste</p>

1039.	акколада	акколада	<p>1. Акколада (акколада – француз. accolade – кұшак) – бір кұралмен бір мезгілде ойнайтын екі немесе бірнеше ноталық желілер жүйелерін қосатын фигуралы жақша.</p> <p>2. Әзербайжан: mükafat</p> <p>3. Қырғыз: таануу</p> <p>4. Өзбек: taqdirlash</p> <p>5. Түрік: rabıta</p> <p>6. Ағылшын: accolade</p> <p>7. Испан: elogio</p> <p>8. Неміс: Auszeichnung</p> <p>9. Француз: accolade</p>
1040.	аккомпания тор	аккомпания тор, сүйемелдеуші	<p>1. Аккомпаниатор (аккомпаниатор – француз. accompagnateur – алып жүруші; аккомпаниатор) – музыкалық аспапта немесе музыкалық аспаптарда вокалдық немесе аспаптық партияны (әдетте жеке) сүйемелдейтін адам.</p> <p>2. Әзербайжан: müşayiətçi</p> <p>3. Қырғыз: аккомпониатор</p> <p>4. Өзбек: qo'shiqchi</p> <p>5. Түрік: akompanist</p> <p>6. Ағылшын: accompanist</p> <p>7. Испан: acompañante</p> <p>8. Неміс: Begleiter</p> <p>9. Француз: accompagnateur</p>
1041.	аккомпонемент	аккомпонемент	<p>1. Аккомпанемент (аккомпонемент – француз. accompagnement – алып жүру) – 1) негізгі әуенді дауысты үйлесімді және ырғақтық сүйемелдеу. 2) бір немесе бірнеше аспаптармен, сондай-ақ жеке партия оркестрімен (әнші, инструменталист, хор және т.б.) сүйемелдеу.</p> <p>2. Әзербайжан: müşayiət</p> <p>3. Қырғыз: узатуу</p> <p>4. Өзбек: qo'shiq</p> <p>5. Түрік: eşlik</p> <p>6. Ағылшын: accompaniment</p> <p>7. Испан: acompañamiento</p> <p>8. Неміс: Begleitung</p> <p>9. Француз: accompagnement</p>
1042.	аккордандо	аккордандо	<p>1. Аккордандо (аккордандо – итал. accordando – үйлестіре) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: accordando</p>

			<p>3. ҚЫРҒЫЗ: аккордандо 4. Өзбек: akordon 5. Түрік: akkordando 6. АҒЫЛШЫН: accordando 7. Испан: acorde 8. Неміс: Accordando 9. Француз: d'accordando</p>
1043.	аккордаре	аккордаре	<p>1. Аккордаре (аккордаре – итал. accordare – үйлестіру) – музыка термині. 2. Әзербайжан: akordeon 3. ҚЫРҒЫЗ: аккордаре 4. Өзбек: akkordeon 5. Түрік: akkordare 6. АҒЫЛШЫН: accordion 7. Испан: acordeon 8. Неміс: Akkordeon 9. Француз: accordéon</p>
1044.	аккордеон	аккордеон	<p>1. Аккордеон (аккордеон – нем. Akkordion – аккордеон) – фортепианалық түрдегі әуен клавиатурасы бар хроматикалық қол гармоникасы. 2. Әзербайжан: akordeon 3. ҚЫРҒЫЗ: аккордеон 4. Өзбек: akkordeon 5. Түрік: akkordare 6. АҒЫЛШЫН: accordion 7. Испан: acordeon 8. Неміс: Akkordeon 9. Француз: accordéon</p>
1045.	аккордика	аккордика	<p>1. Аккордика (аккордика – нем. Akkordion – аккордеон) – музыкалық ғылымның бөлімі, терц құрылысының әр түрлі үйлесімдерін олардың үйлесімінен тыс зерттейді. 2. Әзербайжан: akort 3. ҚЫРҒЫЗ: аккордика 4. Өзбек: akkord 5. Түрік: akkordika 6. АҒЫЛШЫН: chord 7. Испан: acorde 8. Неміс: Akkord 9. Француз: accord</p>
1046.	акробатика	акробатика	<p>1. Акробатика – (акробат – грек. akrobateo – аяқтың ұшымен жүремін, жоғарыға көтерілемін) – 1) гимнастикалық жаттығу түрі; 2) цирк өнерінің негізгі жанрларының</p>

			<p>бірі (эртiс денесiнiң икемдiлiгiн көрсету, бұлшық еттi дамыту).</p> <p>2. Әзербайжан: akrobatika</p> <p>3. Қырғыз: акробатика</p> <p>4. Өзбек: akrobatika</p> <p>5. Түрiк: akrobasi</p> <p>6. Ағылшын: acrobatics</p> <p>7. Испан: acrobacia</p> <p>8. Немiс: Akrobatik</p> <p>9. Француз: acrobatie</p>
1047.	акробатический этюд	акробатикалық этюд	<p>1. Акробатикалық этюд (акробат – грек. akrobateo – аяқтың ұшымен жүремiн, жоғарыға көтерiлемiн; этюд – француз. étude iлiм; этюд) – мүсiндiк-пластикалық қайта топтастыру, қалыптар, қолдаулар (оның iшiнде тiреулер); дуэтпен, топпен орындалады.</p> <p>2. Әзербайжан: akrobatik etüd</p> <p>3. Қырғыз: сүлөөсүн</p> <p>4. Өзбек: akrobatik etude</p> <p>5. Түрiк: akrobatik etüt</p> <p>6. Ағылшын: acrobatic etude</p> <p>7. Испан: estudio acrobático</p> <p>8. Немiс: akrobatische Etüde</p> <p>9. Француз: étude acrobatique</p>
1048.	актер-профессионал	кәсiпқой актер	<p>1. Кәсiпқой актер (актер – лат. āctor әрекеттегi; орындаушы) – театр, кино және эстрада рөлдерiнiң кәсiби орындаушысы.</p> <p>2. Әзербайжан: peşəkar aktyor</p> <p>3. Қырғыз: кесипқой актер</p> <p>4. Өзбек: professional aktyor</p> <p>5. Түрiк: profesyonel oyuncu</p> <p>6. Ағылшын: professional actor</p> <p>7. Испан: actor profesional</p> <p>8. Немiс: professioneller Schauspieler</p> <p>9. Француз: acteur professionnel</p>
1049.	актерское творчество	актерлiк шығармашылық	<p>1. Актерлiк шығармашылық (актер – лат. āctor -әрекеттегi; орындаушы) – рөлдiң ойдан шығарылған (елестетiлген) мән-жайлары жүйесiмен берiлген, бейнеленген тұлғаның нақты жүзеге асырылатын сахналық iс-әрекеттерi немесе сезiмдерiнiң әрекеттерiн дәйектiлiгiмен ретпен бейнелеу (iске асыру).</p> <p>2. Әзербайжан: yaradıcılıq hərəkətkarlığı</p>

			<p>3. Қырғыз: милдетин аткаруучу иш 4. Өзбек: ijodkorlik 5. Түрік: oyunculuk yaratıcı 6. Ағылшын: acting creativity 7. Испан: actuando creatividad 8. Неміс: schauspielerische Kreativität 9. Француз: jouer la créativité</p>
1050.	актеры-бродячие	кезбе актерлер	<p>1. Кезбе актерлер (актер – лат. āctor әрекеттегі; орындаушы) – әлемдік халық театрының ең көне формаларының бірі, Еуропа мен Шығыстың барлық елдерінде әлі күнге дейін таралған; еліктіретін ертегішілер мен әншілер. 2. Әзербайжан: hiyləgər aktyorlar 3. Қырғыз: адашкан актеры 4. Өзбек: yaramas aktyorlar 5. Түрік: haydut aktörler 6. Ағылшын: rogue actors 7. Испан: actores deshonestos 8. Неміс: Schurkenschau spieler 9. Француз: acteurs voyous</p>
1051.	актеры-любители	әуесқой актерлер	<p>1. Әуесқой актерлер (актер – лат. āctor әрекеттегі; орындаушы) – әуесқой бастаушылар, сондай-ақ жиі актер-балалар болып кездеседі. 2. Әзербайжан: amatör aktyorlar 3. Қырғыз: өздүк актеры 4. Өзбек: amatör ishtirokchilar 5. Түрік: amatör aktörler 6. Ағылшын: amateur actors 7. Испан: actores aficionados 8. Неміс: Amateurdarsteller 9. Француз: acteurs amateurs</p>
1052.	актер-эксцентрик	актер-эксцентрик	<p>1. Актер-эксцентрик (актер – лат. āctor әрекеттегі; орындаушы; эксцентрик – латын. ex – тыс + центр – лат. centrum – шеңбердің ортасы, орталық) – цирктік немесе эстрадалық актер, оның нөмірлері күтпеген карама-қайшылықта, әдеттегі ұғымның ауытқуына, ол жасайтын бейненің алогикалық жүріс-тұрысына айналады. 2. Әзербайжан: eksantrik aktyor 3. Қырғыз: актер-клоун 4. Өзбек: eksantrik aktyor 5. Түрік: eksantrik aktör</p>

			<p>6. АҒЫЛШЫН: eccentric actor 7. Испан: actor excéntrico 8. Неміс: exzentrischer Schauspieler 9. Француз: acteur excentrique</p>
1053.	акуто	акуто	<p>1. Акуто (акуто – итал. acuto – өткір) – музыка термині. 2. Әзербайжан: akuto 3. Қырғыз: акуто 4. Өзбек: akuto 5. Түрік: akuto 6. АҒЫЛШЫН: akuto 7. Испан: akuto 8. Неміс: akuyato 9. Француз: akuto</p>
1054.	алеаторика	алеаторика	<p>1. Алеаторика (алеаторика – лат. aleatorius – ойындық < лат. aleator – ойыншы < лат. alea – ойын сүйектері) – музыкалық негіздің элементтері (оның ішінде ноталық мәтін) мен музыкалық форманың арасындағы переменді қарым-қатынасқа жол беретін және туындыны шығару немесе орындау кезінде осы элементтердің белгісіздігін немесе кездейсоқ реттілігін болжайтын XX–XXI ғасырлардағы музыкадағы композиция техникасы. 2. Әзербайжан: aleatorik 3. Қырғыз: байкабастык 4. Өзбек: aleatorik 5. Түрік: şansa bağı 6. АҒЫЛШЫН: aleatoric 7. Испан: aleatoric 8. Неміс: Aleatorisch 9. Француз: aléatoire</p>
1055.			<p>1. Алла менте (алла менте – итал. alla mente – ойда, жатқа ойнау, аспапсыз есту) – музыка термині. 2. Әзербайжан: alla mente 3. Қырғыз: алла менте 4. Өзбек: alla mente 5. Түрік: alla mente 6. АҒЫЛШЫН: alla mente 7. Испан: alla mente 8. Неміс: Alla Mente 9. Француз: alla mente</p>
	алла менте	алла менте	
1056.	алла прима	алла прима	<p>1. Алла прима (алла прима – итал. alla prima</p>

			<p>– алғашқы сәтте) – кескіндемені бір амалда маймен немесе акварельмен сурет салуды білдіреді, ал дәстүрлі түсінікте суретші бояудың әр қабатының кебуін күтуге тиіс болады.</p> <p>2. Әзербайжан: alla prima</p> <p>3. Қырғыз: алла прима</p> <p>4. Өзбек: alla prima</p> <p>5. Түрік: alla prima</p> <p>6. Ағылшын: alla prima</p> <p>7. Испан: alla prima</p> <p>8. Неміс: Alla Prima</p> <p>9. Француз: Alla Prima</p>
1057.	Алла пульчинелла	Алла пульчинелла	<p>1. Алла пульчинелла (алла пульчинелла – итал. alla pulcinella – карикатуралық, дәл келтіре) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: alla pulcinella</p> <p>3. Қырғыз: алла пульчинелла</p> <p>4. Өзбек: alla pulcinella</p> <p>5. Түрік: alla pulcinella</p> <p>6. Ағылшын: alla pulcinella</p> <p>7. Испан: alla pulcinella</p> <p>8. Неміс: Alla Pulcinella</p> <p>9. Француз: pulcinella</p>
1058.	алла стретто	алла стретто	<p>1. Алла стретта (алла стретто – итал. alla stretta – жылдамдата) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: alla Stretto</p> <p>3. Қырғыз: алла стретто</p> <p>4. Өзбек: alla stretto</p> <p>5. Түрік: alla stretto</p> <p>6. Ағылшын: alla stretto</p> <p>7. Испан: alla stretto</p> <p>8. Неміс: Alla Stretto</p> <p>9. Француз: alla stretto</p>
1059.	алла тесто	алла тесто	<p>1. Алла тесто (алла тесто – итал. alla testa – бастапқыға орала) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: alla хәмір</p> <p>3. Қырғыз: алла тесто</p> <p>4. Өзбек: alla хамір</p> <p>5. Түрік: alla hamuru</p> <p>6. Ағылшын: alla dough</p> <p>7. Испан: alla masa</p> <p>8. Неміс: Alla Teig</p> <p>9. Француз: alla pate</p>
1060.	алларгандо	алларгандо	<p>1. Алларгандо (алларгандо – итал. allargando</p>

			<p>– кеңейте, бәсеңдете) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: allargando</p> <p>3. Қырғыз: алларгандо</p> <p>4. Өзбек: allargando</p> <p>5. Түрік: allargando</p> <p>6. Ағылшын: allargando</p> <p>7. Испан: allargando</p> <p>8. Неміс: Allargando</p> <p>9. Француз: allargando</p>
1061.	аллегретто	аллегретто	<p>1. Аллегретто (аллегретто – итал. allegro сөзінің кішірейтілген түрі итал. allegrett) – 1) аллегродан гөрі баяу, бірақ модератодан гөрі жылдам; 2) пьесаның атауы немесе аллегретто темпіндегі туындының бөлігі.</p> <p>2. Өзербайжан: allegretto</p> <p>3. Қырғыз: аллегретто</p> <p>4. Өзбек: allegretto</p> <p>5. Түрік: allegretto</p> <p>6. Ағылшын: allegretto</p> <p>7. Испан: allegretto</p> <p>8. Неміс: Allegretto</p> <p>9. Француз: allegretto</p>
1062.	алLEGRO аппассионато	алLEGRO аппассиона то	<p>1. АлLEGRO аппассионато (алLEGRO аппассионато – итал. allegro appassionato – тез және құмарта) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: allegro appassionato</p> <p>3. Қырғыз: алLEGRO аппассионато</p> <p>4. Өзбек: allegro appassionato</p> <p>5. Түрік: allegro appassionato</p> <p>6. Ағылшын: allegro appassionato</p> <p>7. Испан: allegro appassionato</p> <p>8. Неміс: Allegro Appassionato</p> <p>9. Француз: allégro appassionato</p>
1063.	алLEGRO ассай	алLEGRO ассай	<p>1. АлLEGRO ассай (алLEGRO ассай – итал. allegro assai – өте тез) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: allegro təhlili</p> <p>3. Қырғыз: алLEGRO ассай</p> <p>4. Өзбек: allegro tahlili</p> <p>5. Түрік: allegro deneyi</p> <p>6. Ағылшын: allegro assay</p> <p>7. Испан: ensayo de alegro</p> <p>8. Неміс: Allegroassay</p> <p>9. Француз: test allégro</p>
1064.	алLEGRO бриллианте	алLEGRO бриллианте	<p>1. АлLEGRO бриллианте (алLEGRO бриллианте – итал. allegro brillante – тез және жарқын) –</p>

			<p>музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: allegro brillante</p> <p>3. Қырғыз: аллегро брильянте</p> <p>4. Өзбек: allegro brillante</p> <p>5. Түрік: allegro brillante</p> <p>6. Ағылшын: allegro brillante</p> <p>7. Испан: allegro brillante</p> <p>8. Неміс: Allegro Brillante</p> <p>9. Француз: allegro brillante</p>
1065.	аллегро виваче	аллегро виваче	<p>1. Аллегро виваче (аллегро виваче – итал. allegro vivace – тез, шапшаң (аллегодан тезірек, бірақ престоға қарағанда баяу) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: allegro vivaçe</p> <p>3. Қырғыз: аллегро виваче</p> <p>4. Өзбек: allegro vivaçe</p> <p>5. Түрік: allegro vivaçe</p> <p>6. Ағылшын: allegro vivaçe</p> <p>7. Испан: allegro vivaçe</p> <p>8. Неміс: allegro Vivaçe</p> <p>9. Француз: allegro vivaçe</p>
1066.	аллегро им бетуозо	аллегро им бетуозо	<p>1. Аллегро им бетуозо (аллегро им бетуозо – итал. allegro impetuoso – тез және қарқынды, екпінді) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: allegro onlara betuozo</p> <p>3. Қырғыз: аллегро им бетуозо</p> <p>4. Өзбек: allegro ularni betuozo</p> <p>5. Түрік: onları betuozo allegro</p> <p>6. Ағылшын: allegro them betuozo</p> <p>7. Испан: allegro les betuozo</p> <p>8. Неміс: allegro Sie Betuozo</p> <p>9. Француз: allegro les betuozo</p>
1067.	аллегро кон брио	аллегро кон брио	<p>1. Аллегро кон брио (аллегро кон брио – итал. allegro con brio – тез, екпіндете, жарқын, көңілді) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: allegro con brio</p> <p>3. Қырғыз: аллегро кон брио</p> <p>4. Өзбек: allegro con brio</p> <p>5. Түрік: allegro con brio</p> <p>6. Ағылшын: allegro con brio</p> <p>7. Испан: allegro con brio</p> <p>8. Неміс: allegro Con Brio</p> <p>9. Француз: allégro con brio</p>
1068.	аллегро кон мото	аллегро кон мото	<p>1. Аллегро кон мото (аллегро кон брио – итал. allegro con moto – allegro-дан жылдам) –</p>

			<p>музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>allegro con moto</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>аллегро кон мото</i></p> <p>4. Өзбек: <i>allegro con moto</i></p> <p>5. Түрік: <i>allegro con moto</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>allegro con moto</i></p> <p>7. Испан: <i>allegro con moto</i></p> <p>8. Неміс: <i>Allegro Con Moto</i></p> <p>9. Француз: <i>allegro con moto</i></p>
1069.	аллегро кон фуоко	аллегро кон фуоко	<p>1. Аллегро кон фуоко (аллегро кон фуоко – итал. <i>allegro con fuoco</i> – тез, алаумен) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>allegro con fuoco</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>аллегро кон фуоко</i></p> <p>4. Өзбек: <i>allegro con fuoco</i></p> <p>5. Түрік: <i>allegro con fuoco</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>allegro con fuoco</i></p> <p>7. Испан: <i>allegro con fuoco</i></p> <p>8. Неміс: <i>allegro Con Fuoco</i></p> <p>9. Француз: <i>allegro con fuoco</i></p>
1070.	аллегро ма нон троппо	аллегро ма нон троппо	<p>1. Аллегро ма нон троппо (аллегро ма нон троппо – итал. <i>allegro ma non troppo</i> – тез (жақында), бірақ аса емес) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>allegro ma non troppo</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>аллегро ма нон троппо</i></p> <p>4. Өзбек: <i>allegro ma non troppo</i></p> <p>5. Түрік: <i>allegro ma non troppo</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>allegro ma non troppo</i></p> <p>7. Испан: <i>allegro ma non troppo</i></p> <p>8. Неміс: <i>allegro Ma Non Troppo</i></p> <p>9. Француз: <i>allegro ma non troppo</i></p>
1071.	аллегро маестозо	аллегро маестозо	<p>1. Аллегро маестозо (аллегро маестозо – итал. <i>allegro maestoso</i> – тез және айбынды) – музыка термині.</p> <p>2. Өзербайжан: <i>allegro maestoso</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>аллегро маестозо</i></p> <p>4. Өзбек: <i>allegro maestoso</i></p> <p>5. Түрік: <i>allegro maestoso</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>allegro maestoso</i></p> <p>7. Испан: <i>allegro maestoso</i></p> <p>8. Неміс: <i>allegro Maestoso</i></p> <p>9. Француз: <i>allegro Maestoso</i></p>
1072.	аллегро модерато	аллегро модерато	<p>1. Аллегро модерато (аллегро модерато – итал. <i>allegro moderato</i> – жақын арада) – музыка термині.</p>

			<p>2. Өзөрдбайжан: allegro moderato</p> <p>3. Қыргыз: аллегро модерато</p> <p>4. Өзбек: allegro moderato</p> <p>5. Түрік: allegro moderato</p> <p>6. Ағылшын: allegro moderato</p> <p>7. Испан: allegro moderato</p> <p>8. Неміс: allegro Moderato</p> <p>9. Француз: allégro modéré</p>
1073.	аллегро сонатное	сонаталық аллегро	<p>1. Сонаталық аллегро (соната – итал. sonare – дыбысталу) – жылдам (allegro) қарқынды сақталған, соната мен симфонияның алғашқы бөліктері жазылған форма.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: allegro sonata</p> <p>3. Қыргыз: аллегро сонатасы</p> <p>4. Өзбек: allegro sonata</p> <p>5. Түрік: allegro sonata</p> <p>6. Ағылшын: allegro sonata</p> <p>7. Испан: allegro sonata</p> <p>8. Неміс: allegro-Sonate</p> <p>9. Француз: sonate allégro</p>
1074.	аллеманда	аллеманда	<p>1. Аллеманда (аллеманда – нем. Allemand) – 1) 16-дан бері Францияда таралған, белгіленген композицияның көне неміс жұптық биі; екпінді баяу, бірсарынды қозғалыстар; муз. көлемі - 4/4; 2) Француз сюитасы (клавесин, лютни және оркестр үшін) қалыпты баяу қарқынмен т. наз құрамына кіретін аспаптық пьеса.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: allemande</p> <p>3. Қыргыз: аллеманда</p> <p>4. Өзбек: allemande</p> <p>5. Түрік: allemande</p> <p>6. Ағылшын: allemande</p> <p>7. Испан: allemande</p> <p>8. Неміс: allemande</p> <p>9. Француз: allemande</p>
1075.	аллентандо	аллентандо	<p>1. Аллентандо (аллентандо – итал. allentando – бөгей, баяулата (муз. темп) – музыка термині.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: allentando</p> <p>3. Қыргыз: аллентандо</p> <p>4. Өзбек: allentando</p> <p>5. Түрік: allentando</p> <p>6. Ағылшын: allentando</p> <p>7. Испан: allentando</p>

			<p>8. Неміс: Allentando</p> <p>9. Француз: allentando</p>
1076.	алогизм	алогизм	<p>1. Алогизм (алогия – грек. ἄ – болымсыздық демеулік және көне грек. λογισμός – ақыл, ес) – 1. 1913 жылы К. С. Малевич алғаш рет енгізген кескіндеме бағыты, оны «ақылды (немесе кубофутуристік) реализм» деп атаған. 2. Стилистикалық тәсіл, жағдайдың ішкі қарама-қайшылығын (драмалық немесе күлдіргі) көрсету мақсатында әдеби шығармада логикалық байланыстардың әдейі бұзылуы.</p> <p>2. Әзербайжан: alqablıq</p> <p>3. Қырғыз: логикасыздық</p> <p>4. Өзбек: alog'lik</p> <p>5. Түрік: illogic</p> <p>6. Ағылшын: alogism</p> <p>7. Испан: alogismo</p> <p>8. Неміс: Alogismus</p> <p>9. Француз: alogisme</p>
1077.	аль антика	аль антика	<p>1. Аль антика (аль антика – итал. all'antica – ескі стильде) – классикалық өткен шақтың, әсіресе, Ежелгі Римнің стилі мен принциптерін жаңғыртуға бағытталған өнер, сәулет және әдебиет туындылары үшін қолданылатын, «ежелгі рухта» дегенді білдіретін итальяндық термин.</p> <p>2. Әзербайжан: al antica</p> <p>3. Қырғыз: аль антика</p> <p>4. Өзбек: al antica</p> <p>5. Түрік: al antica</p> <p>6. Ағылшын: al antica</p> <p>7. Испан: al antica</p> <p>8. Неміс: Al Antica</p> <p>9. Француз: al antica</p>
1078.	аль импроввизо	аль импроввизо	<p>1. Аль импроввизо (аль импроввизо – итал. all'improvviso – кенеттен, күтпеген жерден) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: əl improvizo</p> <p>3. Қырғыз: аль импроввизо</p> <p>4. Өзбек: al-improvizo</p> <p>5. Түрік: al improvizo</p> <p>6. Ағылшын: al improvizo</p> <p>7. Испан: al improvisado</p> <p>8. Неміс: Al Improvizo</p> <p>9. Француз: al improvizo</p>

1079.			<p>1. Алькуанто (аль куанто – итал. alquanto – кішкене, бірнеше) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: al quanto</p> <p>3. Қырғыз: аль куанто</p> <p>4. Өзбек: alquanto</p> <p>5. Түрік: al quanto</p> <p>6. Ағылшын: al quanto</p> <p>7. Испан: al quanto</p> <p>8. Неміс: Al Quanto</p> <p>9. Француз: al quanto</p>
	аль куанто	аль куанто	
1080.			<p>1. Аль ригоре ди темпо (аль ригоре ди темпо – итал. al rigore di tempo – қатаң түрде темпте) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: al rigor di tempo</p> <p>3. Қырғыз: аль ригоре ди темпо</p> <p>4. Өзбек: al rigor di tempo</p> <p>5. Түрік: al rigor di tempo</p> <p>6. Ағылшын: al rigor di tempo</p> <p>7. Испан: al rigor di tempo</p> <p>8. Неміс: Al Rigor Di Tempo</p> <p>9. Француз: al rigor di tempo</p>
	аль ригоре ди темпо	аль ригоре ди темпо	
1081.			<p>1. Аль унисоно (аль унисоно – итал. all'unisono – унисонда) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: əl unison</p> <p>3. Қырғыз: ал юнисон</p> <p>4. Өзбек: al unison</p> <p>5. Түрік: birlikte</p> <p>6. Ағылшын: al unison</p> <p>7. Испан: al unísono</p> <p>8. Неміс Al Unisono</p> <p>9. Француз: al unison</p>
	аль унисоно	аль унисоно	
1082.	аль фреско, а фреско	аль фреско, а фреско	<p>1. Аль фреско (фреско – итал. fresco жаңа піскендей, шикідей) – қабырғалық кескіндеме техникасы.</p> <p>2. Әзербайжан: əl fresk, və fresk</p> <p>3. Қырғыз: аль фреско, а фреско</p> <p>4. Өзбек: al-freska, va freska</p> <p>5. Түрік: açık havada, ve açık havada</p> <p>6. Ағылшын: al fresco, and fresco</p> <p>7. Испан: al fresco, y fresco</p> <p>8. Неміс: Al Fresco, und Fresco</p> <p>9. Француз: al fresco, et fresco</p>
1083.	альба	альба	<p>1. Альба (альба – ескі прованс. «alba», ескі француз. «aube» немесе «aubade», неміс. «tagelied») – таң туралы ән, ортағасырлық</p>

			<p>куртуаз лирикасының ең типтік түрлерінің бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: alba</p> <p>3. Қырғыз: алба</p> <p>4. Өзбек: alba</p> <p>5. Түрік: alba</p> <p>6. Ағылшын: alba</p> <p>7. Испан: alba</p> <p>8. Неміс: Alba</p> <p>9. Француз: alba</p>
1084.	альт скрипка	альт скрипка	<p>1. Альт скрипка (альт – латын. altus – биік (тенордан жоғары); скрипка - итал. viola, француз. alto, нем. bratsche) – скрипка сияқты, бірақ біраз үлкендеу өлшемде, сондықтан төмендеу регистрде естілетін ішекті-ысқырық музыкалық аспап.</p> <p>2. Әзербайжан: viola skripka</p> <p>3. Қырғыз: альт скрипка</p> <p>4. Өзбек: viola skripka</p> <p>5. Түрік: viyola kemanı</p> <p>6. Ағылшын: viola violin</p> <p>7. Испан: violin viola</p> <p>8. Неміс: Viola Skripka</p> <p>9. Француз: alto violon</p>
1085.	альтерация	альтерация	<p>1. Альтерация (альтерация – кейінгі лат. alterare – өзгерту) – тональды мен модалды саздарының үйлесімінде – саздың тартылуын тұрақтандыратын, тұрақты емес диатониялық сатының хроматикалық түрөзгерісі. Альтерацияны көрсететін музыкалық нотация белгілері альтерация белгілері деп аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: dəyişiklik</p> <p>3. Қырғыз: альтерация</p> <p>4. Өзбек: o'zgarish</p> <p>5. Түрік: deđiştirici</p> <p>6. Ағылшын: alteration</p> <p>7. Испан: alteraci3n</p> <p>8. Неміс: Änderung</p> <p>9. Француз: altération</p>
1086.	альтерация ладовая	саздық альтерация	<p>1. Саздық альтерация (альтерация – кейінгі лат. alterare – өзгерту) – тұрақты сатыда олардың тартылуын күшейту үшін ладтың жартылай тұрақсыз сатыларының артуы немесе төмендеуі.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: dəyişdirmək</p> <p>3. Қырғыз: өзгөртүү модалдык</p> <p>4. Өзбек: o'zgarishni o'zgartirish</p> <p>5. Түрік: perde deęişimi</p> <p>6. Ағылшын: fret alteration</p> <p>7. Испан: alteraci3n de trastes</p> <p>8. Неміс: Bundänderung</p> <p>9. Француз: altération de la frette</p>
1087.	альтист	альтшы	<p>11. Альтшы (а альт – латын. altus – биік (тенордан жоғары)) – альтте ойнайтын музыкант.</p> <p>2. Өзөрбайжан: violist</p> <p>3. Қырғыз: альтист</p> <p>4. Өзбек: violist</p> <p>5. Түрік: viyolacı</p> <p>6. Ағылшын: violist</p> <p>7. Испан: violista</p> <p>8. Неміс: Bratschist</p> <p>9. Француз: altiste</p>
1088.	амбито	амбито	<p>1. Амбито (амбито – итал. ambito - диапазон, өлшем (дауыс, аспап)), ambitus (лат. амбитус) – музыка термині.</p> <p>2. Өзөрбайжан: ambito</p> <p>3. Қырғыз: жакын демилгелер</p> <p>4. Өзбек: ambito</p> <p>5. Түрік: ambito</p> <p>6. Ағылшын: ambito</p> <p>7. Испан: ambito</p> <p>8. Неміс: Ambito</p> <p>9. Француз: ambito</p>
1089.	амбушюр	амбушюр	<p>1. Амбушюр (амбушюр – француз. bouche – ауыз сөзінен француз. embouchure) – үрмелі музыкалық аспаптарда: мундштукты немесе амбушюр (мыс), лабиальды (көлденең және кейбір бойлық ысқырықты емес флейталарды) және тілдік аспаптарда ойнағандағы музыканттың ерін, тілі мен бет бұлшық етінің орналасуы.</p> <p>2. Өзөрбайжан: kreslo</p> <p>3. Қырғыз: амбушюр</p> <p>4. Өзбек: kuyikish</p> <p>5. Түрік: ađız kısmı</p> <p>6. Ағылшын: embouchure</p> <p>7. Испан: embocadura</p> <p>8. Неміс: Embouchure</p>

			9. Француз: embocadura
1090.	аморэ воле	аморэ воле	<p>1. Аморэ воле (аморэ воле – итал. amorevole – нәзік, құмарлық) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: amore edəcək</p> <p>3. Қырғыз: ураган болот</p> <p>4. Өзбек: amore bo'ladi</p> <p>5. Түрік: amore olacak</p> <p>6. Ағылшын: amore will</p> <p>7. Испан: amore will</p> <p>8. Неміс: Amore Wird</p> <p>9. Француз: amore sera</p>
1091.	ампир	ампир	<p>1. Ампир (француз. style Empire – империялық стиль) – сәулет және қолданбалы өнердегі кейінгі (жоғары) классицизм стилі.</p> <p>2. Әзербайжан: imperatorluq</p> <p>3. Қырғыз: ампир</p> <p>4. Өзбек: imperiyasi</p> <p>5. Түрік: imparatorluk</p> <p>6. Ағылшын: empire</p> <p>7. Испан: imperio</p> <p>8. Неміс: Reich</p> <p>9. Француз: empire</p>
1092.	амплуа	амплуа	<p>1. Амплуа (амплуа – француз. emploi рөл; лауазым, орын; іс) – актердің сыртқы және ішкі деректеріне сәйкес келетін рөлдердің белгілі бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: rolü</p> <p>3. Қырғыз: сызык</p> <p>4. Өзбек: roli</p> <p>5. Түрік: çizgi</p> <p>6. Ағылшын: role</p> <p>7. Испан: papel</p> <p>8. Неміс: Rolle</p> <p>9. Француз: rôle</p>
1093.	амулет	амулет; бойтұмар	<p>1. Бойтұмар (амулет – араб. حَمَل – кию) – бақыт әкелетін (энергетикалық, жұмбақ әрекет) және жоғалтудан (қорғаныс әрекеті) сақтайтын сиқырлы күштер жазылатын зат.</p> <p>2. Әзербайжан: amulet</p> <p>3. Қырғыз: тумар</p> <p>4. Өзбек: tuyu</p> <p>5. Түрік: muska</p> <p>6. Ағылшын: amulet</p> <p>7. Испан: amuleto</p>

			<p>8. Неміс: Amulett</p> <p>9. Француз: amulette</p>
1094.	анаморфо́за	анаморфо́за	<p>1. Анаморфо́за (анаморфо́за – грек. ана – жоғары және morfe – форма) – бір бейнелеу мотивін екіншіге салу әсері, олардың көргендегі бірігуі, мысалы., теңіз толқыны мен тас суреті, адам денесі мен ағаш діңі.</p> <p>2. Әзербайжан: anamorfoz</p> <p>3. Қырғыз: анаморфо́за</p> <p>4. Өзбек: anamorfoz</p> <p>5. Түрік: anamorphosis</p> <p>6. Ағылшын: anamorphose</p> <p>7. Испан: anamorphosis</p> <p>8. Неміс: Anamorphose</p> <p>9. Француз: anamorphose</p>
1095.	анахорет	анахорет	<p>1. Анахорет (анахорет – грек. αναχωρησις – дуана, дәруіш) – анахорет деп әлемнен тыс және толық оңаша өмір сүретін, өзін тәубе, дұға және Құдайды тануға арнаған христиандық тақуаны айтады.</p> <p>2. Әзербайжан: anachoret</p> <p>3. Қырғыз: анахорет</p> <p>4. Өзбек: anachoret</p> <p>5. Түрік: anachoret</p> <p>6. Ағылшын: anachoret</p> <p>7. Испан: anachoret</p> <p>8. Неміс: Anachoret</p> <p>9. Француз: anachoret</p>
1096.	ангажемент	ангажемент	<p>1. Ангажемент (ангаже – француз. engage – жалдау сөзінен engagement) – белгілі бір уақыт кезеңі ішінде бірнеше концерттерге, спектакльдерге орындаушымен, артистпен жасалатын шарттар.</p> <p>2. Әзербайжан: nişan</p> <p>3. Қырғыз: ангажемент</p> <p>4. Өзбек: ishtirok etish</p> <p>5. Түрік: nişan</p> <p>6. Ағылшын: engagement</p> <p>7. Испан: compromiso</p> <p>8. Неміс: Engagement</p> <p>9. Француз: fiançailles</p>
1097.	англез	англез	<p>1. Англез, англээз (англез – француз. anglaise – ағылшын) – XVII – XIX ғасырларда (француз, хорнайп, контрданс және т.б.) Еуропада таралған және негізінен</p>

			<p>Англиядан шыққан билердің ұжымдық атауы. Англезде тән ерекшелік – жұптардың бірінен кейін бірі емес, бір-біріне қарсы орналасуы.</p> <p>2. Әзербайжан: açılar</p> <p>3. Қырғыз: англес</p> <p>4. Өзбек: burchaklar</p> <p>5. Түрік: anglezit</p> <p>6. Ағылшын: angles</p> <p>7. Испан: ángulos</p> <p>8. Неміс: Winkel</p> <p>9. Француз: angles</p>
1098.	ангошозамен те	ангошоза менте	<p>1. Ангошозаменте (ангошозаменте – итал. angosciosamente – зарықтыра, қорқынышты, шаршататын, қорқытатын) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: fəlakət</p> <p>3. Қырғыз: ангошозаменте</p> <p>4. Өзбек: angozosman</p> <p>5. Түрік: angoshozamente</p> <p>6. Ағылшын: angozosment</p> <p>7. Испан: angozosment</p> <p>8. Неміс: Angoshozamente</p> <p>9. Француз: angozosment</p>
1099.	ангошозо	ангошозо	<p>1. Ангошозо (итал. angoscioso – «зарықтыра, қорқынышты, шаршататын, қорқытатын») – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: angozosozo</p> <p>3. Қырғыз: ангошозо</p> <p>4. Өзбек: angozosozo</p> <p>5. Түрік: angoshozo</p> <p>6. Ағылшын: angozosozo</p> <p>7. Испан: angozosozo</p> <p>8. Неміс: Angozosozo</p> <p>9. Француз: angozosozo</p>
1100.	анданте	анданте	<p>1. Анданте (анданте – итал. andante) – музыка термині, итальяндық аудармасында «жүру» мағынасындағы «andare» етістігінен шыққан. Музыкада онымен музыкалық туындыны ойнату жылдамдығын көрсетеді және минутына 76-дан 108-ге дейінгі соққы диапазонындағы қарқынға сәйкес келеді, ол адажио мен модерато арасында орналасады.</p> <p>2. Әзербайжан: andante</p> <p>3. Қырғыз: анданте</p>

			<p>4. Өзбек: andante 5. Түрік: andante 6. АҒЫЛШЫН: andante 7. Испан: andante 8. Неміс: Andante 9. Француз: andante</p>
1101.	анданте контабиле	анданте контабиле	<p>1. Анданте контабиле (анданте контабиле – итал. andante cantabile – баяу және үнді) – музыка термині. 2. Әзербайжан: andante contabile 3. Қырғыз: анданте контабиле 4. Өзбек: vaante cantabile 5. Түрік: andante cantabile 6. АҒЫЛШЫН: andante cantabile 7. Испан: andante cantabile 8. Неміс: Andante Cantabile 9. Француз: andante cantabile</p>
1102.	анданте маестозо	анданте маестозо	<p>1. Анданте маестозо (анданте маестозо – итал. andante maestoso – баяу және айбынды) – музыка термині. 2. Әзербайжан: andante maestozo 3. Қырғыз: анданте маестозо 4. Өзбек: andante maestozo 5. Түрік: andante maestozo 6. АҒЫЛШЫН: andante maestozo 7. Испан: andante maestozo 8. Неміс: Andante Maestozo 9. Француз: andante maestozo</p>
1103.	андантино	андантино	<p>1. Андантино (андантино – итал. andantino) – музыкалық шығарма немесе оның андантан гөрі жылдам орындалатын бөлігі. 2. Орташа баяу және бірқалыпты, бірақ андантқа қарағанда (музыкалық шығарманың орындалу қарқыны туралы) біршама жылдамырақ. 2. Әзербайжан: andantino 3. Қырғыз: андантино 4. Өзбек: andantino 5. Түрік: andantino 6. АҒЫЛШЫН: andantino 7. Испан: andantino 8. Неміс: Andantino 9. Француз: andantino</p>
1104.	анимандо	анимандо	<p>1. Анимандо (анимандо – итал. animando – жігерлене, жандана) – музыка термині.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: animando</p> <p>3. Қырғыз: анимандо</p> <p>4. Өзбек: animando</p> <p>5. Түрік: animando</p> <p>6. Ағылшын: animando</p> <p>7. Испан: animando</p> <p>8. Неміс: Animando</p> <p>9. Француз: animando</p>
1105.	анимато	анимато	<p>1. Анимато (анимато – итал. animato – жандана, жігерлене) – жігерлене, жандана (музыкалық шығарманың орындалу сипаты туралы).</p> <p>2. Өзөрбайжан: animato</p> <p>3. Қырғыз: ээрчүү</p> <p>4. Өзбек: animato</p> <p>5. Түрік: Animat</p> <p>6. Ағылшын: animato</p> <p>7. Испан: animato</p> <p>8. Неміс: Animato</p> <p>9. Француз: animato</p>
1106.	ансамбль	ансамбль	<p>1. Ансамбль (ансамбль – француз. ensemble бірге, көптеген) – музыкалық туындыны бірнеше қатысушының бірлесіп орындауы және орындаушылардың шағын құрамы үшін музыкалық туындының өзі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: ansambli</p> <p>3. Қырғыз: ансамбль</p> <p>4. Өзбек: ansambli</p> <p>5. Түрік: topluluk</p> <p>6. Ағылшын: ensemble</p> <p>7. Испан: conjunto</p> <p>8. Неміс: Ensemble</p> <p>9. Француз: ensemble</p>
1107.	ансамбль актерский	актерлік ансамбль	<p>1. Актерлік ансамбль (ансамбль – француз. ensemble-бірге, көптеген) – театр спектаклінде актерлер ойынының қисындылығы мен эстетикалық үйлесімділігі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: döküm ansambli</p> <p>3. Қырғыз: ансамбли экранга</p> <p>4. Өзбек: to'qimalarining ansambli</p> <p>5. Түрік: oyuncu kadrosu</p> <p>6. Ағылшын: cast ensemble</p> <p>7. Испан: conjunto de reparto</p> <p>8. Неміс: Ensemble Besetzen</p>

			9. Француз: groupe de distribution
1108.	ансамбль вокально- инструмен- тальный	вокалды- аспапты ансамбль	<p>1. Ән-күй ансамблі; вокалды-аспапты ансамбль (ансамбль – француз. ensemble - бірге, көптеген) – 1960–1980 жылдары Кеңес Одағындағы ел таныған кәсіби және көркемөнерпаздар музыкалық топтардың ресми атауы.</p> <p>2. Әзербайжан: vokal-instrumental ansambli</p> <p>3. Қырғыз: үн жана аспаптык ансамблинин</p> <p>4. Өзбек: vokal-instrumental ansambli</p> <p>5. Түрік: vokal enstrümantal topluluğu</p> <p>6. Ағылшын: vocal-instrumental ensemble</p> <p>7. Испан: conjunto vocal-instrumental</p> <p>8. Неміс: Vokal-Instrumentalensemble</p> <p>9. Француз: ensemble vocal-instrumental</p>
1109.	ансамбль вокальный	әншілік ансамбль; вокалды ансамбль	<p>1. Әншілік ансамбль; вокалды ансамбль (ансамбль – француз. ensemble - бірге, көптеген) – әртістік және физикалық қабілеттері бар балалар шұғылданатын академиялық бағыттағы ұжым.</p> <p>2. Әзербайжан: vokal ansambli</p> <p>3. Қырғыз: эстрадалык ансамбль</p> <p>4. Өзбек: vokal ansambli</p> <p>5. Түрік: vokal topluluğu</p> <p>6. Ағылшын: vocal ensemble</p> <p>7. Испан: conjunto vocal</p> <p>8. Неміс: Vokalensemble</p> <p>9. Француз: ensemble vocal</p>
1110.	ансьозо	ансьозо	<p>1. Ансьозо (ансьозо – итал. ansioso – қорқынышты) – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: ansoso</p> <p>3. Қырғыз: ансьозо</p> <p>4. Өзбек: ansoso</p> <p>5. Түрік: ansozo</p> <p>6. Ағылшын: ansoso</p> <p>7. Испан: ansoso</p> <p>8. Неміс: Ansoso</p> <p>9. Француз: ansoso</p>
1111.	антагонист	антагонист	<p>1. Антагонист (антагонист – грек. ἀνταγωνιστής қарсылас, жау) – көркем шығармада: басты кейіпкердің (протагонист) мақсаттарына жету жолында қарсы әрекет ететін кейіпкер.</p> <p>2. Әзербайжан: antagonist</p> <p>3. Қырғыз: антагонист</p>

			<p>4. Өзбек: antagonist</p> <p>5. Түрік: antagonist</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: antagonist</p> <p>7. Испан: antagonist</p> <p>8. Неміс: Antagonist</p> <p>9. Француз: antagoniste</p>
1112.	антифон	антифон	<p>1. Антифон (антифон – грек. ἀντίφωνος – дыбысқа жауап беретін, келіспеу) – бір-біріне қарсы орналасқан екі хордың (айту) біртіндеп жүзеге асыратын әні.</p> <p>2. Әзербайжан: antifon</p> <p>3. Қырғыз: антифон</p> <p>4. Өзбек: antifon</p> <p>5. Түрік: antifon</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: antiphon</p> <p>7. Испан: antifon</p> <p>8. Неміс: Antifon</p> <p>9. Француз: antifon</p>
1113.	антиэссенциализм	антиэссенциализм	<p>1. Антиэссенциализм (анти – грек. anti – қарсы + эссенциал лат. essence - болмыс) – ХХ ғасырдың елуінші және алпысыншы жылдарында ағылшын-американдық аналитикалық философия аясында дамыған эстетикадағы бағыт.</p> <p>2. Әзербайжан: anti-özünətməxsusluq</p> <p>3. Қырғыз: антиэссенциализ</p> <p>4. Өзбек: qarshi turish</p> <p>5. Түрік: antiessentialsializm</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: anti-essentialism</p> <p>7. Испан: anti-esencialismo</p> <p>8. Неміс: Anti-Essentialismus</p> <p>9. Француз: anti-essentialisme</p>
1114.	антраша	антраша	<p>1. Антраша (антраша – француз. entrechat, итал. capriola intrecciata - тоғысқан секіріс) – классикалық балет биінде секіру секілді секіру, бишілердің аяғы ауада бір-біріне тиіп, тез қиылысатын кездегі қарғымалы түрдегі секірістің түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: anthrash</p> <p>3. Қырғыз: антраша</p> <p>4. Өзбек: anthrash</p> <p>5. Түрік: anthrash</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: anthrash</p> <p>7. Испан: anthrash</p> <p>8. Неміс: Anthrash</p>

			9. Француз: <i>entrechat</i>
1115.	антре	антре	<p>1. Антре (антре – француз. <i>entrée</i> – кіру, ену) – 1. Кейбір музыкалық би формаларының кіріспе бөлігі: па-де-де, па-де-труа (балетте).</p> <p>2. Осындай би формаларында бір немесе бірнеше орындаушыларының сахнаға шығуы.</p> <p>3. Цирк аренасында клоунның алғашқы пайда болуы. 4. Клоундар орындайтын сюжет-әңгіме немесе пантомимикалық көрініс.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>antre</i></p> <p>3. Қырғыз: антре</p> <p>4. Өзбек: <i>antre</i></p> <p>5. Түрік: <i>antre</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>antre</i></p> <p>7. Испан: <i>antre</i></p> <p>8. Неміс: <i>Antre</i></p> <p>9. Француз: <i>antre</i></p>
1116.	антреприза	антреприза	<p>1. Антреприза (антреприза – француз. <i>entreprise</i> – кәсіпорын) – 1. Жеке театр немесе басқа да ойын-сауық кәсіпорны. 2. Уақытша құрылған және декорация минимумы бар кішкентай театр тобы (3-5 актер).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>müəssisə</i></p> <p>3. Қырғыз: ишкана</p> <p>4. Өзбек: <i>korxon</i></p> <p>5. Түрік: <i>entreprise</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>enterprise</i></p> <p>7. Испан: <i>empresa</i></p> <p>8. Неміс: <i>Unternehmen</i></p> <p>9. Француз: <i>entreprise</i></p>
1117.	апарт	апарт	<p>1. Апарт (апарт – француз. <i>à part</i>, латынның <i>a parte</i> – өзіне, барлығына емес) – көрерменге бағытталған, монологтарды немесе репликаларды білдіретін театр термині (сахнада қатысушылар оларды естімейді деп есептеледі).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>mənzil</i></p> <p>3. Қырғыз: бөлмө</p> <p>4. Өзбек: <i>xonadon</i></p> <p>5. Түрік: <i>daire</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>apartment</i></p> <p>7. Испан: <i>apartamento</i></p> <p>8. Неміс: <i>Wohnung</i></p> <p>9. Француз: <i>appartement</i></p>
1118.	аперто	аперто	1. Аперто (аперто – итал. <i>aperto</i>, <i>aperto</i> -

			<p>ойнау) – мыс және соқпалы аспаптарда сурдинсіз; сөзбе-сөз ашық.</p> <p>2. Әзербайжан: aperto</p> <p>3. Қырғыз: аперто</p> <p>4. Өзбек: aperto</p> <p>5. Түрік: aperto</p> <p>6. Ағылшын: aperto</p> <p>7. Испан: aperto</p> <p>8. Неміс: Aperto</p> <p>9. Француз: aperto</p>
1119.	аппассионато	аппассионато	<p>1. Аппассионато (аппассионато – итал. appassionato) – құмар, жанданған; музыкалық орындау сипатын белгілеу.</p> <p>2. Әзербайжан: appassionato</p> <p>3. Қырғыз: аппассионато</p> <p>4. Өзбек: appassionato</p> <p>5. Түрік: appassionato</p> <p>6. Ағылшын: appassionato</p> <p>7. Испан: appassionato</p> <p>8. Неміс: Appassionato</p> <p>9. Француз: appassionato</p>
1120.	аппликатура	аппликатура	<p>1. Аппликатура (аппликатура – латын. applicare – «қолдану, бір нәрсеге салу») – музыкалық аспапта ойнау кезінде саусақтарды орналастыру тәртібі.</p> <p>2. Әзербайжан: barmaqlama</p> <p>3. Қырғыз: аппликатура</p> <p>4. Өзбек: barmoq bilan</p> <p>5. Түрік: parmaklama</p> <p>6. Ағылшын: fingering</p> <p>7. Испан: digitación</p> <p>8. Неміс: fingersatz</p> <p>9. Француз: doigté</p>
1121.	апподжандо	апподжандо	<p>1. Апподжандо (апподжандо – итал. arpeggiando – «үстай») – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: urrojando</p> <p>3. Қырғыз: апподжандо</p> <p>4. Өзбек: urrojando</p> <p>5. Түрік: arpodzhando</p> <p>6. Ағылшын: urrojando</p> <p>7. Испан: arpodzhando</p> <p>8. Неміс: Urrrojando</p> <p>9. Француз: urrojando</p>
1122.	ар нуво	ар нуво	<p>1. Ар нуво (ар нуво – француз. art nouveaux – «жаңа өнер») – сәулет, сәндік-қолданбалы</p>

			<p>өнер, кескіндеме және мүсіндеу стилі; мүмкін, XIX ғ. соңы мен XX ғасырдың басындағы еуропалық және американдық өнердегі соңғы бірегей көркем стиль.</p> <p>2. Әзербайжан: ar nouveau</p> <p>3. Қырғыз: ар нуво</p> <p>4. Өзбек: ar nouveau</p> <p>5. Түрік: ar nouveau</p> <p>6. Ағылшын: art nouveau</p> <p>7. Испан: ar nouveau</p> <p>8. Неміс: ar nouveau</p> <p>9. Француз: ar nouveau</p>
1123.	арабеск	арабеск	<p>1. Арабеск (арабеск – француз. arabesque – арабша; транскрипция: ara'besk) – классикалық бидің негізгі қалыптарының бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: arabesque</p> <p>3. Қырғыз: арабеск</p> <p>4. Өзбек: arabesk</p> <p>5. Түрік: arabesk</p> <p>6. Ағылшын: arabesque</p> <p>7. Испан: arabesco</p> <p>8. Неміс: Arabeske</p> <p>9. Француз: arabesque</p>
1124.	аранжировка	әрлеу; аранжирлеу	<p>1. Әрлеу, аранжирлеу (аранжир – француз. arranger – «ретке келтіру, орналастыру») – музыкалық туындыны алғашқыдан ерекшеленетін нысанда ұсыну үшін дайындау және бейімдеу өнері.</p> <p>2. Әзербайжан: tərībat</p> <p>3. Қырғыз: аранжировка</p> <p>4. Өзбек: tartibga solish</p> <p>5. Түрік: düzenleme</p> <p>6. Ағылшын: arrangement</p> <p>7. Испан: arreglo</p> <p>8. Неміс: arrangement</p> <p>9. Француз: arrangement</p>
1125.	аранжировщик	әрлеуші; аранжирлеуші	<p>1. Әрлеуші, аранжирлеуші (аранжир – француз. arranger – «ретке келтіру, орналастыру») – тамаша мәтін мен әуенді музыкалық мазмұнмен ұсынатын адам: соқпалы, бас, клавишті, гитаралар, жеке аспаптар және т.б. партияларын ойлап табады.</p> <p>2. Әзербайжан: aranjimançı</p> <p>3. Қырғыз: аранжировщик</p> <p>4. Өзбек: tartibga solish</p>

			<p>5. Түрік: aranjör</p> <p>6. Ағылшын: arranger</p> <p>7. Испан: arreglista</p> <p>8. Неміс: Arrangeur</p> <p>9. Француз: arrangeur</p>
1126.	арденте	арденте	<p>1. Арденте (арденте – итал. ardente – «қызу, жалынды») – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: ardente</p> <p>3. Қырғыз: арденте</p> <p>4. Өзбек: ardente</p> <p>5. Түрік: ardente</p> <p>6. Ағылшын: ardente</p> <p>7. Испан: ardente</p> <p>8. Неміс: ardente</p> <p>9. Француз: ardente</p>
1127.	арена цирковая	цирк аренасы	<p>1. Цирк аренасы (арена – лат. arena – сөзбе-сөз – «құм»; цирк – лат. circus – «шеңбер») – циркте әртістердің өнер көрсетуі үшін бөгеті бар дөңгелек алаң (диаметрі 13 м).</p> <p>2. Әзербайжан: arena sirk</p> <p>3. Қырғыз: цирк жайылған</p> <p>4. Өзбек: sirk arenasi</p> <p>5. Түрік: arena sirk</p> <p>6. Ағылшын: circus arena</p> <p>7. Испан: arena de circo</p> <p>8. Неміс: arena zirkus</p> <p>9. Француз: arène de cirque</p>
1128.	ариятта	ариятта	<p>1. Ариятта (ариятта – итал. arietta) – 1) Әдетте, екі өлшемді нысандағы шағын ария 2) 18 ғасырдың 1-жартысында француз операсындағы da capo ариясы. 3) Француз комикалық операсының бір түрлерінде – «арияттермен күресетін комедиялар».</p> <p>2. Әзербайжан: arietta</p> <p>3. Қырғыз: ариятта</p> <p>4. Өзбек: arietta</p> <p>5. Түрік: arietta</p> <p>6. Ағылшын: arietta</p> <p>7. Испан: arietta</p> <p>8. Неміс: Arietta</p> <p>9. Француз: arietta</p>
1129.	ариозо	ариозо	<p>1. Ариозо (ариозо – итал. agioso, сөзбе-сөз – «арияға жуық») – 1) Ария мен речитатив арасындағы аралық орын алатын вок. музыка жанры (опералық, кантаттық). 2) Ойын немесе</p>

			<p>ән айту сипатын көрсететін орындаушылық белгі (ария сияқты).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>arioso</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>ариозо</i></p> <p>4. Өзбек: <i>arioso</i></p> <p>5. Түрік: <i>arioso</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>arioso</i></p> <p>7. Испан: <i>arioso</i></p> <p>8. Неміс: <i>Arioso</i></p> <p>9. Француз: <i>arioso</i></p>
1130.	ария	ария	<p>1. Ария (ария – итал. <i>aria</i>, ағылшын. және француз. <i>air</i>) – вокалдық музыканың жанры; ән қоймасының әуенімен, оркестрдің сүйемелдеуімен әнші-солист орындайтын, операда, ораторияда немесе кантатта құрастыру бойынша аяқталған эпизод (нөмір).</p> <p>2. Әзербайжан: <i>ariya</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>ария</i></p> <p>4. Өзбек: <i>ariya</i></p> <p>5. Түрік: <i>ariya</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>aria</i></p> <p>7. Испан: <i>aria</i></p> <p>8. Неміс: <i>Aria</i></p> <p>9. Француз: <i>aria</i></p>
1131.	арлекин	арлекин	<p>1. Арлекин (арлекин – итал. <i>arlechino</i> – «сайқымазақ») – 1. Италияндық комедияда түрлі-түсті қалдықтардан тұратын көйлек киген сайқымазақ. 2. Сахна құрылымын жасыратын алдыңғы сахна шымылдығының жоғарғы бөлігі.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>arlekin</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>арлекин</i></p> <p>4. Өзбек: <i>arlekin</i></p> <p>5. Түрік: <i>arlekin</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>harlequin</i></p> <p>7. Испан: <i>arlequin</i></p> <p>8. Неміс: <i>Harlekin</i></p> <p>9. Француз: <i>arlequin</i></p>
1132.	арлекинадa	арлекинадa	<p>1. Арлекинадa (арлекинадa – француз. <i>arlequinade</i>, итал. <i>arlechino</i> - «арлекин») – арлекин, яғни сайқымазақ басты рөл ойнайтын пьеса.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>arlekinada</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>арлекинадa</i></p> <p>4. Өзбек: <i>arlekinada</i></p>

			<p>5. Түрік: arlekinada 6. Ағылшын: harlequinade 7. Испан: arlequinada 8. Неміс: Arlequinada 9. Француз: don quixote</p>
1133.	арпеджио	арпеджио	<p>1. Арпеджио (арпеджио – итал. агра «арфа», arpeggio, сөзбе-сөз «арфадағыдай») – көбінесе, ішекті және клавишті аспаптарда аккорд дыбыстары бірінен кейін бірі жүретін аккордтарды орындау тәсілі. 2. Әзербайжан: arpeggios 3. Қырғыз: арпеджио 4. Өзбек: arpeggio 5. Түрік: arpej 6. Ағылшын: arpeggio 7. Испан: arpegio 8. Неміс: Arpeggio 9. Француз: arpegе</p>
1134.	арт брют	арт брют	<p>1. Ар брют, ар-брют (арт брют – француз. art brut – «дөрекі өнер», осында – «өңделмеген, шексіз өнер») – француз суретшісі Жан Дюбюфенің (1945) өзі жинағап, қоғамдық және психикалық тұрғыдан алғанда маргинал (жан жағынан ауырғандар, мүгедектер, қамаудағылар, жалғыз ғажайыптар және т.б.) болып табылатын кәсіби емес шеберлер жасаған картиналар, суреттер мен мүсіндер коллекциясын сипаттау үшін енгізген термині. 2. Әзербайжан: art brut 3. Қырғыз: арт брют 4. Өзбек: art brut 5. Түрік: art brut 6. Ағылшын: art brut 7. Испан: art brut 8. Неміс: art brut 9. Француз: l'art brut</p>
1135.	арт информель	арт информель	<p>1. Арт информель (арт информель – француз. art informel – «тұлғасыз, дерексіз өнер») – абстракттілі өнердің бір түрі, онда дәстүрлі кескіндеме техникасы (бояулар мен қылқаламдар) пайдаланылмайды. 2. Әзербайжан: art Informel 3. Қырғыз: арт информель 4. Өзбек: badiiy axborot 5. Түрік: art muhbir</p>

			<p>6. Ағылшын: art informel 7. Испан: artistel 8. Неміс: art informel 9. Француз: l'art informel</p>
1136.	арт-деко	арт-деко	<p>1. Арт-деко (арт-деко – француз. art déco, сөзбе-сөз – «сәндік өнер», француз. Exposition Internationale des Arts Décoratifs et Industriels Modernes – Заманауи сәндік және өнеркәсіптік өнердің халықаралық көрмесі) – ХХ ғасырдың екінші ширегіндегі Батыс Еуропа мен Америка елдерінің бейнелеу және сәндік өнеріндегі стильдік ағым. 2. Әзербайжан: art deco 3. Қырғыз: арт-деко 4. Өзбек: art deco 5. Түрік: art deco 6. Ағылшын: art deco 7. Испан: art deco 8. Неміс: Art Deco 9. Француз: art déco</p>
1137.	арт-директор	арт-директор	<p>1. Арт-директор (арт-директор – ағылшын. art director – «өнер бойынша жетекші») – көркемдік жетекші, шығармашылық жетекші, арт-менеджер, бас суретші – көркем немесе өзге де шығармашылық бөлімнің немесе медиа-жобаның бастығы: «жобаны іске асырушы»; жарнама, баспа бизнесі, кино, дизайн, мейрамхана бизнесі, теледидар, Интернет, бейне ойындар, ойын-сауық индустриясы сияқты әртүрлі қызмет салаларындағы ұқсас бірқатар басқарушылық лауазымдар үшін жалпы атау. 2. Әзербайжан: art-direktoru 3. Қырғыз: арт-директор 4. Өзбек: badiiy direktor 5. Түрік: sanat yönetmeni 6. Ағылшын: art director 7. Испан: director de arte 8. Неміс: Art Director 9. Француз: directeur artistique</p>
1138.	арте повера	арте повера	<p>1. Арте повера (арте повера – итал. arte rovera – «жұпыны өнер») – 1960-жылдардың екінші жартысында Рим, Турин, Милан және Генуядан суретшілерді біріктірген көркем ағысты анықтау үшін 1967 жылы өнертанушы</p>

			<p>және куратор Джермано Челант енгізген термин.</p> <p>2. Әзербайжан: arte aşraz</p> <p>3. Қырғыз: arte повера</p> <p>4. Өзбек: rover san'ati</p> <p>5. Түрік: arte povera</p> <p>6. Ағылшын: arte povera</p> <p>7. Испан: arte poera</p> <p>8. Неміс: Arte Povera</p> <p>9. Француз: arte povera</p>
1139.	артиколато	артиколато	<p>1. Артиколато (артиколато – итал. articolato – «нақты артикуляциялау») – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: articolato</p> <p>3. Қырғыз: артиколато</p> <p>4. Өзбек: articolato</p> <p>5. Түрік: articolato</p> <p>6. Ағылшын: articolato</p> <p>7. Испан: articolato</p> <p>8. Неміс: Articolato</p> <p>9. Француз: articolato</p>
1140.	архаист	архаист	<p>1. Архаист (архаист – грек. archaios – «көне») – өткен кезең шеберлерінің формаларына, тәсілдері мен стиліне еліктейтін жазушы немесе суретші.</p> <p>2. Әзербайжан: arxaist</p> <p>3. Қырғыз: архаист</p> <p>4. Өзбек: arxaist</p> <p>5. Түрік: arxaist</p> <p>6. Ағылшын: archaic</p> <p>7. Испан: arcaico</p> <p>8. Неміс: Archaic</p> <p>9. Француз: archaïque</p>
1141.	архаистика	архаистика	<p>1. Архаистика (архаист – гр. archaios – «көне») – көне формаларға, өнердегі ескі мәнерге еліктеу.</p> <p>2. Әзербайжан: arxaistika</p> <p>3. Қырғыз: архаистика</p> <p>4. Өзбек: arxaistika</p> <p>5. Түрік :arxaistika</p> <p>6. Ағылшын: archaism</p> <p>7. Испан: la arqueología</p> <p>8. Неміс: archaism</p> <p>9. Француз: la arqueología</p>
1142.	архимим	архимим	<p>1. Архимим (архимим – грек. archimimos,</p>

			<p>archi – «үлкен» және mimos – «еліктейтін») – Ежелгі Римде пантомиманы ойнаған басты актерлер.</p> <p>2. Әзербайжан: arxim</p> <p>3. Қырғыз: архимим</p> <p>4. Өзбек: arxim</p> <p>5. Түрік: arxim</p> <p>6. Ағылшын: archimedes</p> <p>7. Испан: archimim</p> <p>8. Неміс: archimedes</p> <p>9. Француз: archimedes</p>
1143.	аскетизм	тақуалық; аскеттік; аскетизм	<p>1. Тақуалық; аскеттік; аскетизм (аскетос – грек. ἄσκησις – «жаттығу») – өзін-өзі реттеу, өзін-өзі шектеу, жанкештілік, қиын уәделерді орындау жаттығулары арқылы рухани мақсаттарға қол жеткізу әдістемесі.</p> <p>2. Әзербайжан: asketizm</p> <p>3. Қырғыз: алпур-асманчылык</p> <p>4. Өзбек: ascetism</p> <p>5. Түрік: sofuluk</p> <p>6. Ағылшын: asceticism</p> <p>7. Испан: ascetismo</p> <p>8. Неміс: Asceticism</p> <p>9. Француз: ascétisme</p>
1144.	ассамбляж	ассамбляж	<p>1. Ассамбляж (ассамбляж – француз. assemblage – қосу, жинау, монтаж) – коллажға ұқсас, бірақ көлемді бөлшектер немесе жазықтықта сурет ретінде жинақталған бүтін заттарды пайдаланатын визуалды өнер техникасы.</p> <p>2. Әзербайжан: asian anasini</p> <p>3. Қырғыз: ассамбляж</p> <p>4. Өзбек: assemblyaj</p> <p>5. Түрік: assamblage</p> <p>6. Ағылшын: assemblage</p> <p>7. Испан: asamblea</p> <p>8. Неміс: Assemblage</p> <p>9. Француз: assemblage</p>
1145.	ассистент	ассистент	<p>1. Ассистент (ассистент – лат. assistere «күту», «көмектесу», assistentes) – 1) қандай да бір өз қызметін атқару кезінде қатысып отырған және оған осы бойынша көмектесетін адам; мұндай көмекшілер оқу орындарындағы профессорларда, ауруханалардағы дәрігерлерде және т.б. болады. 2) Дәрменсіз борышкердің</p>

			істерін аяқтау үшін қызмет атқаратын кредиторлар арасындағы делдал. 3) Севильдегі бірінші төреші. 2. Әзербайжан: assistent 3. Қырғыз: ассистент 4. Өзбек: yordamchi 5. Түрік: asistan 6. Ағылшын: assistant 7. Испан: asistente 8. Неміс: Assistant 9. Француз: assistant
1146.	астеизм	астеизм	1. Астеизм (астеизм – грек. asty – «қала», asteios, asteismos, лат. urbanitas «астаналық») – троп ретіндегі ирония түрі. 2. Әзербайжан: asteizm 3. Қырғыз: астеизм 4. Өзбек: asteizm 5. Түрік: asteizm 6. Ағылшын: asteism 7. Испан: asteísmo 8. Неміс: Asteism 9. Француз: asthénie
1147.	атрибуция	атрибуция	1. Атрибуция (атрибуция – лат. attributio «акша беру туралы нұсқама, қаражат бөлу») – көркем шығарманың авторын немесе оның жасалған уақыты мен орнын анықтау. 2. Әзербайжан: attribution 3. Қырғыз: атрибуция 4. Өзбек: attribution 5. Түрік: attribution 6. Ағылшын: attribution 7. Испан: atribución 8. Неміс: Attribution 9. Француз: l'attribution
1148.	аттакка субито	аттакка субито	1. Аттакка субито (аттакка субито – итал. attacca subito – «дереу ену») – музыка термині. 2. Әзербайжан: atakka subito 3. Қырғыз: аттакка субито 4. Өзбек: atakka subito 5. Түрік: atakka subito 6. Ағылшын: attacca subito 7. Испан: attacca subito 8. Неміс: Attacca Subito 9. Француз: attacca subito
1149.	аттитюд	аттитюд	1. Аттитюд (аттитюд – француз. attitude –

			<p>«қалып») – тепе-теңдік бір аяқта сақталатын, ал екінші аяғы көтеріліп, артқа бүгілген күйде көрінетін классикалық бидегі негізгі қалыптардың бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: attitude</p> <p>3. Қырғыз: аттитюд</p> <p>4. Өзбек: attitude</p> <p>5. Түрік: attitude</p> <p>6. Ағылшын: attitude</p> <p>7. Испан: attitude</p> <p>8. Неміс: Attitude</p> <p>9. Француз: attitud</p>
1150.	аттракцион	аттракцион	<p>1. Аттракцион (аттракцион – француз. attraction – «еліктіргіш») – ойын-сауық үшін жасалған құрылыс немесе құрылғы.</p> <p>2. Әзербайжан: әуләнсә</p> <p>3. Қырғыз: аттракцион</p> <p>4. Өзбек: diqqatga sazovor joylar</p> <p>5. Түрік: atraksiyon</p> <p>6. Ағылшын: attraction</p> <p>7. Испан: atracció</p> <p>8. Неміс: Schaustellung</p> <p>9. Француз: attraction</p>
1151.	ауфтакт	ауфтакт	<p>1. Ауфтакт (ауфтакт – нем. auftakt, ағылшын. upbeat «көтерілген») – дыбыстаудың бастапқы үлесінің алдындағы, сондай-ақ хорда немесе оркестрде тактің келесі үлестерінің әрқайсысының орындалуының басталуы мен сипаты, оған сәйкес келетін және кіріс уақыты, қарқыны, штрихі, дыбыстың сипаты мен шабуылы, музыканың бейнелі мазмұны және т. б. туралы толық ақпарат беретін дирижерлік ишара (сілтеу).</p> <p>2. Әзербайжан: aufтакт</p> <p>3. Қырғыз: ауфтакт</p> <p>4. Өзбек: aufтакт</p> <p>5. Түрік: aufтакт</p> <p>6. Ағылшын: aufтакт</p> <p>7. Испан: aufтакт</p> <p>8. Неміс: Auftakt</p> <p>9. Француз: aufтакт</p>
1152.	аффабиле	аффабиле	<p>1. Аффабиле (аффабиле – итал. affabile – «мейірімді», «жайдары») – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: affabile</p>

			<p>3. Қырғыз: аффабиле</p> <p>4. Өзбек: affabile</p> <p>5. Түрік: affabile</p> <p>6. Ағылшын: affable</p> <p>7. Испан: affabile</p> <p>8. Неміс: Affabile</p> <p>9. Француз: affabile</p>
1153.	аффаннато	аффаннато	<p>1. Аффаннато (аффаннато – итал. affannato – «мазасыз», «қорқынышты») – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: affannato</p> <p>3. Қырғыз: аффаннато</p> <p>4. Өзбек: affannato</p> <p>5. Түрік: affannato</p> <p>6. Ағылшын: affannato</p> <p>7. Испан: affannato</p> <p>8. Неміс: Affannato</p> <p>9. Француз: affannato</p>
1154.	аффретато	аффретато	<p>1. Аффретато (аффретато – итал. affretato «жылдам», «жылдамдату») – музыка термині.</p> <p>2. Әзербайжан: affretato</p> <p>3. Қырғыз: аффретато</p> <p>4. Өзбек: afretato</p> <p>5. Түрік: affretato</p> <p>6. Ағылшын: affatato</p> <p>7. Испан: affatato</p> <p>8. Неміс: Affatato</p> <p>9. Француз: affatato</p>
1155.	аччелерандо	аччелерандо	<p>1. Аччелерандо (аччелерандо – итал. accelerando «тездеге») – музыкалық шығарманың қарқынының, әсіресе, оның соңында біртіндеп үдеуі.</p> <p>2. Әзербайжан: aчchelerando</p> <p>3. Қырғыз: аччелерандо</p> <p>4. Өзбек: achchelerando</p> <p>5. Түрік: hızlanarak</p> <p>6. Ағылшын: accelerando</p> <p>7. Испан: achcelorando</p> <p>8. Неміс: Accelerando</p> <p>9. Француз: accelerando</p>
1156.	аэд	аэд	<p>1. Аэд (аэд – грек. αἰδός, aoidos – «әнші») – әнші, ежелгі грек көне эпосының негізіндегі халық әндерін айтушы.</p> <p>2. Әзербайжан: aed</p> <p>3. Қырғыз: аэд</p>

			<p>4. Өзбек: aed 5. Түрік: aed 6. АҒЫЛШЫН: aed 7. Испан: aed 8. Неміс: Aed 9. Француз: aed</p>
1157.	аэрография	аэрография	<p>1. Аэрография (аэро – грек. <i>ἀήρ</i> «ауа» + графия – грек. <i>γράφω</i> – «жазамын») – аэрографты қандай да бір бетке сығылған ауаның көмегімен сұйық немесе ұнтақ тәрізді бояғышты жағуға арналған құрал ретінде пайдаланатын бейнелеу өнері техникаларының бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: aerography 3. Қырғыз: аэрография 4. Өзбек: aerografiya 5. Түрік: airbrush 6. АҒЫЛШЫН: aerography 7. Испан: aerógrafo 8. Неміс: Aerographie 9. Француз: aérographe</p>
1158.	багатель	багатель	<p>1. Багатель (фр. bagatelle – «жай бір зат», «бірдеңе», «шағын зат») – әдетте фортепианоға арналған шағын, техникалық тұрғыдан қарапайым пьеса.</p> <p>2. Әзербайжан: bagatel 3. Қырғыз: багатель 4. Өзбек: bagatel 5. Түрік: bagatelle 6. АҒЫЛШЫН: bagatelle 7. Испан: bagatela 8. Неміс: Bagatelle 9. Француз: bagatelle</p>
1159.	бадинаж	бадинаж	<p>1. Бадинаж (фр. badinage) – қызықты әзіл, сықақ; XVIII ғасырдағы инструменталды сюиталар бөлігінің атауы. Жылдам ырғағымен әрі қос бөлікті мөлшерімен ерекшелінеді, сипаты бойынша скрецоға жақын.</p> <p>2. Әзербайжан: badinaj 3. Қырғыз: бадинаж 4. Өзбек: badinaj 5. Түрік: badinaj 6. АҒЫЛШЫН: badinaj 7. Испан: badinaj 8. Неміс: Badinaj</p>

			9. Француз: badinage
1160.	бадрап	бадрап	<p>1. Бадрап (ағылш. bad rap) – өнер саласында жаман атаққа ие болу.</p> <p>2. Әзербайжан: badrap</p> <p>3. Қырғыз: бадрап</p> <p>4. Өзбек: badrap</p> <p>5. Түрік: badrap</p> <p>6. Ағылшын: badrap</p> <p>7. Испан: badrap</p> <p>8. Неміс: Badrap</p> <p>9. Француз: badrap</p>
1161.	балабан	балабан	<p>1. Балабан, баламан – Кавказ бен Орта Азия халықтарындағы ағаштан жасалатын үрмелі музыкалық аспап.</p> <p>2. Әзербайжан: balaban</p> <p>3. Қырғыз: балабан</p> <p>4. Өзбек: balaban</p> <p>5. Түрік: balaban</p> <p>6. Ағылшын: balaban</p> <p>7. Испан: balaban</p> <p>8. Неміс: Balaban</p> <p>9. Француз: balaban</p>
1162.	балафо	балафо	<p>1. Балафо, балафон – ұрмалы аспап, ағаш пластиналарының жинағы. Маримбаның бір түрі. Батыс Африка елдерінде (Судан, Сенегал, Гуинея) таралған.</p> <p>2. Әзербайжан: balafo</p> <p>3. Қырғыз: балафо</p> <p>4. Өзбек: balafo</p> <p>5. Түрік: balafo</p> <p>6. Ағылшын: balafo</p> <p>7. Испан: balafo</p> <p>8. Неміс: balafo</p> <p>9. Француз: balafo</p>
1163.	балбал	балбал	<p>1. Балбал (моңғол-түркі. balbal – «кейіп») – Ежелгі Моңғолиядағы көсемдерге арналған құлпытас, мазартасының түрі. Қорғанның Шығыс бағытыннан тармақталып орнатылған мүсіндер, жеңілген жауларды бейнелеген.</p> <p>2. Әзербайжан: balbal</p> <p>3. Қырғыз: балбал</p> <p>4. Өзбек: balbal</p> <p>5. Түрік: balbal</p> <p>6. Ағылшын: balbal</p> <p>7. Испан: balbal</p>

			<p>8. Неміс: Balbal</p> <p>9. Француз: balbal</p>
1164.	балет	балет	<p>1. Балет (грек. ballizein – «билеу») – әрекет етуші тұлғалары түрлі ынтықтықтарын сөз арқылы емес, тек қана мимикалық қозғалыстардың және бидің көмегімен, музыка сүйемелдеуі арқылы бейнелейтін театрлық көріністер.</p> <p>2. Әзербайжан: balet</p> <p>3. Қырғыз: балет</p> <p>4. Өзбек: balet</p> <p>5. Түрік: bale</p> <p>6. Ағылшын: ballet</p> <p>7. Испан: el ballet</p> <p>8. Неміс: das Ballett</p> <p>9. Француз: le ballet</p>
1165.	балетовед	балеттанушы	<p>1. Балеттанушы (грек. ballizein – «билеу») – балет теориясы мен тарихы саласындағы маман.</p> <p>2. Әзербайжан: balet mütəxəssisi</p> <p>3. Қырғыз: балетовед</p> <p>4. Өзбек: balet mutaxassisi</p> <p>5. Түрік: bale uzmanı</p> <p>6. Ағылшын: ballet expert</p> <p>7. Испан: experto en ballet</p> <p>8. Неміс: Ballettexperte</p> <p>9. Француз: expert en ballet</p>
1166.	балетоведение	балеттану	<p>1. Балеттану (грек. ballizein – «билеу») – өнертанудың бір тармағы, балеттің теориясы мен тарихы.</p> <p>2. Әзербайжан: balet tədqiqatları</p> <p>3. Қырғыз: балетоведение</p> <p>4. Өзбек: balet tadqiqotlar</p> <p>5. Түрік: bale çalışmaları</p> <p>6. Ағылшын: ballet studies</p> <p>7. Испан: estudios de ballet</p> <p>8. Неміс: Ballettstudien</p> <p>9. Француз: études de ballet</p>
1167.	балетоман	балетқұмар	<p>1. Балетқұмар (балет – грек. ballizein – «билеу» + ман – грек. manie – «әуестік») – балетке аса құмар адам.</p> <p>2. Әзербайжан: balet adam</p> <p>3. Қырғыз: балетоман</p> <p>4. Өзбек: baletchi</p> <p>5. Түрік: bale adamı</p>

			<p>6. Ағылшын: balletomane 7. Испан: hombre de ballet 8. Неміс: Ballettmann 9. Француз: homme de ballet</p>
1168.	балетомания	балетқұмарлық	<p>1. Балетқұмарлық (балет – грек. ballizein – «билеу» + ман – грек. manie – «әуестік») – көрініс ретінде балетпен қатты әуестену түсінігі. 2. Әзербайжан: balletomanes 3. Қырғыз: балетомания 4. Өзбек: balletomanuа 5. Түрік: balletomanes 6. Ағылшын: balletomanes 7. Испан: balletómanos 8. Неміс: Balletomanes 9. Француз: balletomanes</p>
1169.	балет-пантомима	балет-пантомима	<p>1. Балет-пантомима (балет – грек. ballizein – «билеу»; пантомима – грек. παντ(ο), πᾶς – «түгел», «бүтін» + μῖμος – «мим», «актёр»; «еліктеу», «жаңғырту») – қатысушылары мимикамен, ымдасып немесе пластикалық қозғалыстармен байланысатын театрлық көрініс. 2. Әзербайжан: balet pantomimi 3. Қырғыз: балет-пантомима 4. Өзбек: balet-pantomima 5. Түрік: bale pandomim 6. Ағылшын: ballet pantomime 7. Испан: ballet pantomima 8. Неміс: Ballettpantomime 9. Француз: ballet pantomime</p>
1170.	балет-феерия	сиқырлы балет	<p>1. Балет-феерия, сыйқырлы балет (балет – грек. ballizein – «билеу»; феерия – франц. фея – «пері») – перілер, рухтар, жындар және т.б. кейіпкерлер қатысатын фантастикалық мазмұндағы театрланған көрініс. 2. Әзербайжан: balet extravaganza 3. Қырғыз: балет-феерия 4. Өзбек: balet ekstravaganza 5. Түрік: bale extravaganza 6. Ағылшын: ballet extravaganza 7. Испан: extravaganza de ballet 8. Неміс: Ballett-Extravanz 9. Француз: ballet extravagant</p>
1171.	балладная	балладалық	<p>1. Балладалық опера (окситан.</p>

	опера	опера	<p>balada/ballada, balar – «билеу», итал. opera – «іс», «жұмыс», «шаруа»; «жыр операсы») – Ұлыбританияда пайда болып XVIII ғасырда Италия, Франция, Германия мен Испанияға таралған комедиялық операның бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: ballad opera</p> <p>3. Қырғыз: баллада операсу</p> <p>4. Өзбек: ballad operasi</p> <p>5. Түрік: ballad operasi</p> <p>6. Ағылшын: ballad opera</p> <p>7. Испан: ópera balada</p> <p>8. Неміс: Balladenoper</p> <p>9. Француз: ballade d'opéra</p>
1172.	баллетто	баллетто	<p>1. Баллетто (итал. Balletto – «балет») – мадригалдың түрі, полифониялық бітімге қарағанда аккордтығы басым би сипатындағы вокалды шығарма; жанрдың ерекшелігі – мәтінге қосымша «мәнсіз» буындардың қосылуы, мысалға «фа-ля-ля»: осыдан жанрдың тағы бір атауы «фа-ля» туындайды. Алғашқы рет ағылшын сазгері мен теорияшысы Томас Морли тарапынан айрықшаланған.</p> <p>2. Әзербайжан: baletto</p> <p>3. Қырғыз: баллетто</p> <p>4. Өзбек: baletto</p> <p>5. Түрік: baletto</p> <p>6. Ағылшын: baletto</p> <p>7. Испан: Baletto</p> <p>8. Неміс: Baletto</p> <p>9. Француз: baletto</p>
1173.	балло	балло	<p>1. Балло – Словениялық музыка сыншысы Иван Баллоның (1909-1977) атымен байланысты жанр.</p> <p>2. Әзербайжан: ballo</p> <p>3. Қырғыз: балло</p> <p>4. Өзбек: ballo</p> <p>5. Түрік: ballo</p> <p>6. Ағылшын: ballo</p> <p>7. Испан: ballo</p> <p>8. Неміс: Ballo</p> <p>9. Француз: ballo</p>
1174.	баллябиль	баллябиль	<p>1. Баллябиль, баллябиле (итал. Ballabile – «би», «балет») – балетті немесе оның бір актісін тәмамдайтын жалпылама би.</p> <p>2. Әзербайжан: ballabil</p>

			<p>3. Қырғыз: баллябиль</p> <p>4. Өзбек: ballabil</p> <p>5. Түрік: ballyabil</p> <p>6. Ағылшын: ballabil</p> <p>7. Испан: balabil</p> <p>8. Неміс: ballabil</p> <p>9. Француз: ballabil</p>
1175.	балмаскарад	балмаскара д, бетперделі кеш	<p>1. Балмаскарад (франц. bal, итал. ballo, нем. Ballot – «жиын», франц. Mascarade, итал. mascarata, mascherata, итал. maschera «бетперде») – машкерад, костюмделген бал, маскалы бал.</p> <p>2. Әзербайжан: balmaskarad</p> <p>3. Қырғыз: балмаскарад</p> <p>4. Өзбек: balmaskarad</p> <p>5. Түрік: maskeli balo</p> <p>6. Ағылшын: masquerade ball</p> <p>7. Испан: bola de mascarada</p> <p>8. Неміс: Maskenball</p> <p>9. Француз: bal masqué</p>
1176.	банджо	банджо	<p>1. Банджо (ағылш. banjo) – ішекті шертпелі музыкалық аспап. XVII ғасыр шамасында Батыс Африкадан АҚШ-тың оңтүстік штаттарына алып келінген. Банджоның түрлері джазда қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: banjo</p> <p>3. Қырғыз: банджо</p> <p>4. Өзбек: banjo</p> <p>5. Түрік: banço</p> <p>6. Ағылшын: banjo</p> <p>7. Испан: banjo</p> <p>8. Неміс: Banjo</p> <p>9. Француз: banjo</p>
1177.	бандура	бандура	<p>1. Бандура (поляк. bandura, итал. Pandūra – лютня, лат. pandūra, грек. πανδοῦρα – кифара) – кең шанақты жартылай шар пішінді көп ішекті украиндық шертпелі музыкалық аспап.</p> <p>2. Әзербайжан: pandora</p> <p>3. Қырғыз: бандура</p> <p>4. Өзбек: pandora</p> <p>5. Түрік: pandora</p> <p>6. Ағылшын: pandora</p> <p>7. Испан: pandora</p> <p>8. Неміс: Pandora</p>

			9. Француз: pandora
1178.	бандурист	бандурашы	<p>1. Бандурашы (поляк. bandura, итал. Pandūra – лютня, лат. randūra, грек. πανδοῦρα – кифара) – бандурамен өзін сүйемелдейтін әнші.</p> <p>2. Әзербайжан: bandurist</p> <p>3. Қырғыз: бандурист</p> <p>4. Өзбек: bandurist</p> <p>5. Түрік: bandurist</p> <p>6. Ағылшын: bandurist</p> <p>7. Испан: bandurista</p> <p>8. Неміс: Bandurist</p> <p>9. Француз: banduriste</p>
1179.	бансри	бансри	<p>1. Бансри (үнді. बांसुरी) – үнді үрмелі аспабы, көлбеу флейта.</p> <p>2. Әзербайжан: bansri</p> <p>3. Қырғыз: бансри</p> <p>4. Өзбек: bansri</p> <p>5. Түрік: bansri</p> <p>6. Ағылшын: bansri</p> <p>7. Испан: bansri</p> <p>8. Неміс: Vansri</p> <p>9. Француз: bansri</p>
1180.	бансури	бансури	<p>1. Бансури (үнді. बांसुरी) – үнді үрмелі аспабы, көлбеу флейта.</p> <p>2. Әзербайжан: bansuri</p> <p>3. Қырғыз: бансури</p> <p>4. Өзбек: bansuri</p> <p>5. Түрік: bansuri</p> <p>6. Ағылшын: bansuri</p> <p>7. Испан: bansuri</p> <p>8. Неміс: Vansuri</p> <p>9. Француз: bansuri</p>
1181.	банцзы	банцзы	<p>1. Банцзы (қыт. 八字) – қытайлық театрланған көріністің бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: bantzi</p> <p>3. Қырғыз: банцзы</p> <p>4. Өзбек: bantzi</p> <p>5. Түрік: bantzi</p> <p>6. Ағылшын: bantzi</p> <p>7. Испан: bantzi</p> <p>8. Неміс: Vantzi</p> <p>9. Француз: bantzi</p>
1182.	баньгу	баньгу	1. Баньгу , даньпигу (қыт. 班固) – қытайлық

			<p>кішігірім біржақты дабыл аспабы.</p> <p>2. Өзербайжан: bangu</p> <p>3. Қырғыз: баньгу</p> <p>4. Өзбек: bangu</p> <p>5. Түрік: bangu</p> <p>6. Ағылшын: bangu</p> <p>7. Испан: bangu</p> <p>8. Неміс: Bangu</p> <p>9. Француз: bangu</p>
1183.	баоцзюань	баоцзюань	<p>1. Баоцзюань (қыт. 寶娟 – қымбат қолжазба орамалары) – уағыздық, ахлақтық-дидактикалық және фольклорлық сипаттағы өлеңді-баянды әдебиет жанрының атауы. Баоцзюань буддистік сутра желісіндегі Тан дәуіріндегі (618-907) бяньвэнь шығармаларынан бастау алады.</p> <p>2. Өзербайжан: baojuan</p> <p>3. Қырғыз: баоцзюань</p> <p>4. Өзбек: baojuan</p> <p>5. Түрік: baojuan</p> <p>6. Ағылшын: baojuan</p> <p>7. Испан: baojuan</p> <p>8. Неміс: Baojuan</p> <p>9. Француз: baojuan</p>
1184.	бард	бард	<p>1. Бард (кельт. *bardos, праүндіеуропалық *gwerh2 – «жариялау», «үндеу», «әндету») – Ортағасырлық ақын және әнші; авторлық ән өкілі.</p> <p>2. Өзербайжан: bard</p> <p>3. Қырғыз: бард</p> <p>4. Өзбек: bard</p> <p>5. Түрік: ozaп</p> <p>6. Ағылшын: bard</p> <p>7. Испан: bardo</p> <p>8. Неміс: Barde</p> <p>9. Француз: barde</p>
1185.	бардиты	бардиттер	<p>1. Бардит (жаңа лат., кельт. bard – «бард») – б.з.д. II ғ. римдіктердің галлиялық, кельт халықтарынан (бриттер, кимврлар (валиялықтар), ирландықтар, скоттар) шыққан әншілерді атауы.</p> <p>2. Өзербайжан: barditler</p> <p>3. Қырғыз: бардиттер</p> <p>4. Өзбек: barditlar</p>

			<p>5. Түрік: ozanlar 6. Ағылшын: bardites 7. Испан: barditas 8. Неміс: Barditen 9. Француз: bardites</p>
1186.	барел-хауз	барел-хауз	<p>1. Барел-хауз, Баррель-хаус (ағылш. barrel house – «сырахана») – блюздың әсерінен пайда болған қара нәсілді ресторан пианистерінің орындау мәнері. 2. Әзербайжан: barel evi 3. Қырғыз: баррел-хауз 4. Өзбек: barrel haus 5. Түрік: varil evi 6. Ағылшын: barrel house 7. Испан: casa barril 8. Неміс: Barrel-Haus 9. Француз: baril house</p>
1187.	барельеф	барельеф, бедербейне	<p>1. Барельеф (франц. bas-relief – «төменгі бедер») – кескіннің бедерлі беті жазық бедер бетінен өз көлемінен жартыдан есе шығып тұратын бедер мүсіндеуінің түрі. 2. Әзербайжан: bas-relief 3. Қырғыз: бас-жардам 4. Өзбек: barelyef 5. Түрік: уагым kabartma 6. Ағылшын: low relief 7. Испан: bajo relieve 8. Неміс: Basrelief 9. Француз: bas-relief</p>
1188.	бариволаж	бариволаж	<p>1. Бариволаж (франц. bariolage, barioler – «алапес бояу») – ысқылы музыкалық аспаптарда ойнау барысында екі жұп ішектің – ашық және қысқартпалы шапшаң ауыстырыла кезектесіп ойналуы. 2. Әзербайжан: baryolaj 3. Қырғыз: бариволаж 4. Өзбек: baryolaj 5. Түрік: baryolaj 6. Ағылшын: baryolage 7. Испан: barílago 8. Неміс: Baryolage 9. Француз: bariolage</p>
1189.	баркарола	баркарола, қайықшы әні	<p>1. Баркарола (итал. barcarola, barca – «қайық») – венециялық гондольер қайықшылардың әні, «гондольера» деп те</p>

			<p>аталады (6/8 көлемді). Жұмсақ, тербелмелі ырғақ, лирикалық ән тән.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: barcarol 3. Қырғыз: баркарола 4. Өзбек: barcarol 5. Түрік: Barkarol 6. Ағылшын: barcarol 7. Испан: barcarol 8. Неміс: Barkarol 9. Француз: barcarole
1190.	бас	бас	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бас (итал. basso – төмен) – ең төменгі еркек дауысы; сол тембрдегі әншілік дауыс. Төменгі регистрлі ішекті немесе үрмелі музыкалық аспап. Төменгі дыбыстарды беретін музыкалық аспаптың ішектері немесе пернелері. 2. Әзербайжан: bas 3. Қырғыз: бас 4. Өзбек: bass 5. Түрік: bas 6. Ағылшын: bass 7. Испан: bajo 8. Неміс: Bass 9. Француз: basse
1191.	бас кларнет	бас кларнет	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бас-кларнет (итал. clarinetto basso; фр. clarinette basse; нем. Bassklarinette; ағылш. bass clarinet) – ағаштан жасалған үрмелі музыкалық аспап. 2. Әзербайжан: bas klarnet 3. Қырғыз: бас кларнет 4. Өзбек: bass klarnet 5. Түрік: bas klarnet 6. Ағылшын: bass clarinet 7. Испан: clarinete bajo 8. Неміс: Bassklarinette 9. Француз: clarinette basse
1192.	басданс	басданс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Басданс (франц. basse danse – «төменгі би») – XV ғ. екінші жартысы мен XVI ғ. басында Франция, Нидерланды мен Италияда танымал болған сарай биінің түрі. 2. Әзербайжан: bass rəqsi 3. Қырғыз: басданс 4. Өзбек: bass raqs 5. Түрік: bassdans 6. Ағылшын: bassdans 7. Испан: bassdans

			<p>8. Неміс: Basstanz</p> <p>9. Француз: basse danse</p>
1193.	басоля	басоля	<p>1. Басоля (укр.), басетля (белорус.) – Батыс еуропалық славян халықтарының бас регистрлі ішекті ысқышты халық аспабы.</p> <p>2. Әзербайжан: basol</p> <p>3. Қырғыз: басоля</p> <p>4. Өзбек: bazol</p> <p>5. Түрік: basholi</p> <p>6. Ағылшын: basol</p> <p>7. Испан: basol</p> <p>8. Неміс: Basol</p> <p>9. Француз: basol</p>
1194.	бассетгорн	бассетгорн	<p>1. Бассетгорн (бассет – нем. Basset-horn, лат. bassus – «төмен»; горн – нем. Horn – «мүйіз») – иілген кларнет түріндегі үрмелі музыкалық аспап.</p> <p>2. Әзербайжан: basset buynuzu</p> <p>3. Қырғыз: бассетгорн</p> <p>4. Өзбек: basset shoxi</p> <p>5. Түрік: basset boynuz</p> <p>6. Ағылшын: basset horn</p> <p>7. Испан: cuerno de fondo</p> <p>8. Неміс: Bassetthorn</p> <p>9. Француз: cor basset</p>
1195.	бассо континуо	бассо континуо	<p>1. Бассо континуо (итал. basso continuo – «үздіксіз бас») – Генерал-бас түсінігінің басқаша атауы. Генерал-бас (цифрленген бас – бассо континуо) – музыкада жоғарғы дауыстарда үндестікті білдіретін дыбыстардың астына цифрлар қойылған бас дауысы.</p> <p>2. Әзербайжан: basso continuo</p> <p>3. Қырғыз: бассо континуо</p> <p>4. Өзбек: basso continuo</p> <p>5. Түрік: basso süresiz</p> <p>6. Ағылшын: basso continuo</p> <p>7. Испан: bajo continuo</p> <p>8. Неміс: Basso Continuo</p> <p>9. Француз: basse continue</p>
1196.	бассо остинато	бассо остинато	<p>1. Бассо остинато (итал. basso ostinato, тура мағынасы. – «тірек бас») – төменгі дауыстағы мелодикалық-ырғақты фигура-теманың бірнеше қайтара қайталануы. Бассо остинато форма вариацияларының негізі (пассакалья, чакона).</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: basso ostinato</p> <p>3. Қырғыз: бассо остинато</p> <p>4. Өзбек: basso ostinato</p> <p>5. Түрік: basso ostinato</p> <p>6. Ағылшын: basso ostinato</p> <p>7. Испан: basso ostinato</p> <p>8. Неміс: Basso Ostinato</p> <p>9. Француз: basso ostinato</p>
1197.	бастарда	бастарда (көне ішекті аспап)	<p>1. Бастарда (итал. viola bastarda, ағылш. lyra viol) – XVI-XVIII ғғ. қолданылған виолалар тобынан көне ысқышты музыкалық аспап.</p> <p>2. Өзөрбайжан: bastarda</p> <p>3. Қырғыз: бастарда</p> <p>4. Өзбек: bastarda</p> <p>5. Түрік: bastarda</p> <p>6. Ағылшын: bastarda</p> <p>7. Испан: bastarda</p> <p>8. Неміс: Bastarda</p> <p>9. Француз: bastarda</p>
1198.	батальный жанр	батальды жанр, шайқасты жанр	<p>1. Батальды жанр (франц. bataille – «шайқас») – соғыс пен әскери өмір тақырыбына арналған бейнелеу өнерінің жанры. Батальды жанрда қазіргі уақыттағы әрі өткен шақтағы шайқас көріністері (сонымен қоса теңіздегі шайқастар) мен әскери жорықтар басты мәнге ие.</p> <p>2. Өзөрбайжан: döyüş janrı</p> <p>3. Қырғыз: батальды жанросу</p> <p>4. Өзбек: jang janrı</p> <p>5. Түрік: savař tarzı</p> <p>6. Ағылшын: battle genre</p> <p>7. Испан: género de batalla</p> <p>8. Неміс: Kampfgenre</p> <p>9. Француз: genre de bataille</p>
1199.	батлейка	батлейка	<p>1. Батлейка (бетлейка) – XVI-XX ғғ. Белоруссиядағы халықтық қуыршақ театры. Украиндық вертепке, орыстың Петрушка театрына ұқсас.</p> <p>2. Өзөрбайжан: batleyka</p> <p>3. Қырғыз: батлейка</p> <p>4. Өзбек: batleika</p> <p>5. Түрік: batleyka</p> <p>6. Ағылшын: batleyka</p> <p>7. Испан: belén</p> <p>8. Неміс: Geburt Christi-Szene</p>

			9. Француз: crèche de Noël
1200.	батман	батман	<p>1. Батман (франц. battement) – классикалық биде – аяқ жаттығуы (аяқты созу, кенеттен және ақырындап аяқты көтеру және т.с.с.); ән салудағы қос трель.</p> <p>2. Әзербайжан: batman</p> <p>3. Қырғыз: батман</p> <p>4. Өзбек: batman</p> <p>5. Түрік: battemento</p> <p>6. Ағылшын: beating</p> <p>7. Испан: batir</p> <p>8. Неміс: Schlagen</p> <p>9. Француз: battement</p>
1201.	баттута	баттута	<p>1. Баттута (итал. battuta, battere – «соғу») – XV-XVIII ғғ. ырғақты қағуға арналған арнайы таяқша. Қазіргі дирижер таяқшасының негізі осыдан алынған.</p> <p>2. Әзербайжан: battut</p> <p>3. Қырғыз: баттута</p> <p>4. Өзбек: battut</p> <p>5. Түрік: battuta</p> <p>6. Ағылшын: battuta</p> <p>7. Испан: battuta</p> <p>8. Неміс: battuta</p> <p>9. Француз: battuta</p>
1202.	баута	баута	<p>1. Баута (итал. bau немесе babau – бабай, бүжәй, құбыжық) – венециялық бетперделердің танымал бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: bauta</p> <p>3. Қырғыз: баута</p> <p>4. Өзбек: bauta</p> <p>5. Түрік: bauta</p> <p>6. Ағылшын: bauta</p> <p>7. Испан: bauta</p> <p>8. Неміс: Bauta</p> <p>9. Француз: bauta</p>
1203.	баядерка	баядерка	<p>1. Баядерка, баядера (франц. bayadère «үнді бишісі», баядерка) – ғибадатханалар мен тойлардағы кәсіби үнді бишісі.</p> <p>2. Әзербайжан: bayadere</p> <p>3. Қырғыз: баядерка</p> <p>4. Өзбек: bayadere</p> <p>5. Түрік: bayadere</p> <p>6. Ағылшын: bayadere</p> <p>7. Испан: bayadere</p>

			8. Неміс: Die Bajadere 9. Француз: bayadère
1204.	баянист	баяншы	1. Баяншы , баянист, баяниста (ежелгі Русь жыршысы Боянның атымен байланысты аспап) – гармоншы, баянда ойнайтын музыкант. 2. Әзербайжан: akordionist 3. Қырғыз: баянист 4. Өзбек: akkorionist 5. Түрік: akordiyoncu 6. Ағылшын: accordionist 7. Испан: acordeonista 8. Неміс: Akkordeonist 9. Француз: accordéoniste
1205.	бекар	бекар	1. Бекар , бекара (франц. beccare) – 1. Алдында тұрған диэз немесе бемольдің әрекетін жоятын, нотаның негізгі мәнін қалпына келтіретін белгі. 2. Нотада – арттырусыз және кемітусіз, бемольсіз және диэзсіз. Ре бекар. 2. Әзербайжан: beccare 3. Қырғыз: бекар 4. Өзбек: beccare 5. Түрік: beccare 6. Ағылшын: peck 7. Испан: picotear 8. Неміс: Beccare 9. Француз: beccare
1206.	бексан	бексан	1. Бексан (индонез. beksan – «би») – индонезиялық театрланған көрініс. 2. Әзербайжан: beksan 3. Қырғыз: бексан 4. Өзбек: beksan 5. Түрік: beksan 6. Ағылшын: beksan 7. Испан: beksan 8. Неміс: Beksan 9. Француз: beksan
1207.	бельведер	бельведер	1. Бельведер (итал. belveder – «керемет көрініс»). 1) әдемі көрініс ашылатын жеңіл де биік құрылыс; мұнара. 2) Ватиканның ең керемет ежелгі мүсіндер сақталған бөлігі. 3) неаполитандық жібек түрі. 2. Әзербайжан: belvedere 3. Қырғыз: бельведер 4. Өзбек: belvedere 5. Түрік: belvedere

			<p>6. Ағылшын: gazebo 7. Испан: belvedere 8. Неміс: Belvedere 9. Француз: belvédère</p>
1208.	бельканто	бельканто	<p>1. Бельканто (итал. bel canto – «керемет ән салу») – XVII ғ. Италияда пайда болған вокалды стиль. Кербез әндетумен, жеңілдігімен, әдемі шығуымен, кантиленнің мінсіздігімен, көркемдігімен, колоратураның виртуоздығымен ерекшелінеді. 2. Әзербайжан: bel canto 3. Қырғыз: бельканто 4. Өзбек: bel kanto 5. Түрік: bel canto 6. Ағылшын: bel canto 7. Испан: bel canto 8. Неміс: Belcanto 9. Француз: bel canto</p>
1209.	бельтрамм	бельтрамм	<p>1. Бельтрамм (итал. Beltramm; Baltramm de Gaggian – Бальтрамм де Гаджан) – итальян халық театрының комедиялық кейіпкері. 2. Әзербайжан: beltramm 3. Қырғыз: бельтрамм 4. Өзбек: beltramm 5. Түрік: beltramm 6. Ағылшын: beltramm 7. Испан: beltramm 8. Неміс: Beltramm 9. Француз: beltramm</p>
1210.	бемоль	бемоль	<p>1. Бемоль (итал. bémol). – 1) нотаны жарты тонға бәсеңдететін музыкалық белгі. 2) B-molle – В тонына негізделген жұмсақ мақам. 3) В, des, F тондарынан тұратын жұмсақ үшем дыбысталу. 2. Әзербайжан: bémol 3. Қырғыз: бемоль 4. Өзбек: bémol 5. Түрік: bémol 6. Ағылшын: bémol 7. Испан: bémol 8. Неміс: der Erniedrigungszeichen 9. Француз: le bémol</p>
1211.	бенедиктус	бенедиктус	<p>1. Бенедиктус (лат. Benedictus) – Захарияның рухани мадақтау әні (Canticum Zachariae, Інжіл Лукадан I, 68-79);</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: benedictus</p> <p>3. Қырғыз: бенедиктус</p> <p>4. Өзбек: benedictus</p> <p>5. Түрік: benedictus</p> <p>6. Ағылшын: benedictus</p> <p>7. Испан: benedictus</p> <p>8. Неміс: Benedictus</p> <p>9. Француз: benedictus</p>
1212.	бенефис	бенефис	<p>1. Бенефис (франц. benefice, лат. beneficium, bene – «жақсы», facere – «жасау») – танымал бір әртістің пайдасына көріністен алымдар жинау.</p> <p>2. Өзөрбайжан: fayda performansı</p> <p>3. Қырғыз: бенефис</p> <p>4. Өзбек: foyda olish</p> <p>5. Түрік: fayda performansı</p> <p>6. Ағылшын: benefit performance</p> <p>7. Испан: beneficio</p> <p>8. Неміс: der Benefizvorstellung</p> <p>9. Француз: benefice</p>
1213.	бергамаска	бергамаска	<p>1. Бергамаска (итал. Bergamasca – Бергамаско коммунасы) – Италиядағы бұрынғы Бергамаско округінде пайда болған қарапайым халық биі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: bergamask</p> <p>3. Қырғыз: бергамаска</p> <p>4. Өзбек: bergamask</p> <p>5. Түрік: bergamasca</p> <p>6. Ағылшын: bergamask</p> <p>7. Испан: bergamasco</p> <p>8. Неміс: Bergamask</p> <p>9. Француз: bergamask</p>
1214.	бержеретта	бержеретта	<p>1. Бержеретта (фр. bergerette – «кішкентай шопан қыз») – пасторальді сипаттағы ескі француз (XIX ғ.) билеуге арналған әні.</p> <p>2. Өзөрбайжан: bergeretta</p> <p>3. Қырғыз: бержеретта</p> <p>4. Өзбек: bergeretta</p> <p>5. Түрік: bergeretta</p> <p>6. Ағылшын: bergeretta</p> <p>7. Испан: bergeretta</p> <p>8. Неміс: Bergeretta</p> <p>9. Француз: Bergerette</p>
1215.	берика	берика	<p>1. Берика (груз. ბერიკა) – грузин халық</p>

			<p>бетперде театрының актері.</p> <p>2. Әзербайжан: berika</p> <p>3. Қырғыз: берика</p> <p>4. Өзбек: berika</p> <p>5. Түрік: berika</p> <p>6. Ағылшын: berika</p> <p>7. Испан: berika</p> <p>8. Неміс: Berika</p> <p>9. Француз: berika</p>
1216.	берикаоба	берикаоба	<p>1. Берикаоба (груз. ბერიკობა) – суырып салмаға негізделген грузин халық бетперде театры. Атауы екі бөліктен құралған: берика – грузин халық бетперде театрының актері және -оба жұрнағы – әрекет ету.</p> <p>2. Әзербайжан: bericaoba</p> <p>3. Қырғыз: берикаоба</p> <p>4. Өзбек: bericaoba</p> <p>5. Түрік: bericaoba</p> <p>6. Ағылшын: bericaoba</p> <p>7. Испан: bericaoba</p> <p>8. Неміс: Bericaoba</p> <p>9. Француз: bericaoba</p>
1217.	бива	бива	<p>1. Бива (жапонша) немесе пипа (қытайша) – қытайдың лютя тәріздес төрт ішекті шертпелі музыкалық аспабы.</p> <p>2. Әзербайжан: biwa</p> <p>3. Қырғыз: бива</p> <p>4. Өзбек: biwa</p> <p>5. Түрік: biwa</p> <p>6. Ағылшын: biwa</p> <p>7. Испан: biwa</p> <p>8. Неміс: Biwa</p> <p>9. Француз: biwa</p>
1218.	биг бэнд	биг бэнд	<p>1. Биг бэнд (ағылш. Big band, сөзбе-сөз – үлкен оркестр) – аспаптардың нақты құрамымен ерекшелінетін джаз оркестрінің өзіне-тән түрі. Биг бэндтегі музыканттардың саны 10 мен 20 адам аралығында болады.</p> <p>2. Әзербайжан: böyük band</p> <p>3. Қырғыз: биг бэнд</p> <p>4. Өзбек: katta band</p> <p>5. Түрік: büyük grup</p> <p>6. Ағылшын: big band</p> <p>7. Испан: banda grande</p>

			8. Неміс: Big Band 9. Француз: big band
1219.	биг-бит	биг-бит	1. Биг-бит (ағылш. big beat < big – «үлкен» + beat – «соққы») – көбінесе электргитарамен және ұрмалы аспаптармен жұмыс істейтін, XX ғасырдың 50-ші жылдарында жас музыка топтарының арасында кең таралған, ырғақты лүпілді энергиямен, мелодикалық қарапайымдылықпен, гармониямен сипатталған «қатты соққы» би музыкасының негізіндегі музыкалық стиль. 2. Әзербайжан: böyük bit 3. Қырғыз: биг-бит 4. Өзбек: katta bit 5. Түрік: büyük bit 6. Ағылшын: big beat 7. Испан: gran parte 8. Неміс: big-Bit 9. Француз: gros bit
1220.	бидермайер	бидермайер	1. Бидермейер (нем. Biedermeier; Bieder – «қарапайым», «әдепкі») – неміс және австриялық өнерде (сәулет өнерінде, дизайнда) 1815-1848 жж. таралған бағыт, көркем өнер стилі. Стили өз атауын неміс ақыны Л. Эйхродтың лақабы «Готлиб Бидермейер»-ден алған. Жалпы лақап «қарапайым мырза Майер» деген ұғымды білдіреді. 2. Әзербайжан: biedermeier 3. Қырғыз: бидермайер 4. Өзбек: biedermeier 5. Түрік: Biedermeier 6. Ағылшын: biedermeier 7. Испан: biedermeier 8. Неміс: Biedermeier 9. Француз: Biedermeier
1221.	блокбастер	блокбастер	1. Блокбастер (ағылш. blockbuster – қуатты бомба, әуе бомбасы) – театр сленгінен келген термин, алғашында үздік актер ойынын білдірді. 1970-ші жылдардан бастап АҚШ-та танымал актерлер ойнайтын әрі көрсетілімдерде жоғары табыс әкелетін жоғары бюджетті голливуд фильмдерін көрермендер блокбастер деп атай бастады. XXI ғ. басынан бастап кейде блокбастер деп әдебиет, жалпы поп-мәдениеттегі танымал әрі жоғары табысты

			<p>туындыларды атайтын болды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: blockbuster</p> <p>3. Қырғыз: блокбастер</p> <p>4. Өзбек: blokbuster</p> <p>5. Түрік: blockbuster</p> <p>6. Ағылшын: blockbuster</p> <p>7. Испан: éxito de taquilla</p> <p>8. Неміс: Blockbuster</p> <p>9. Француз: blockbuster</p>
1222.	блокфлөте	блокфлөте	<p>1. Блокфлөте (нем. Blockflöte, Schnabelflöte, Kernspaltflöte, франц. flöte a bec, flöte douce, итал. flauto dolce, flauto diritto, ағылш. recorder) – 1) бойлай тәріздес флейтаның бір түрі, үрмелі аспап. 2) орган регистріндегі лабиальді топтағы флейта топшасы.</p> <p>2. Өзөрбайжан: blokflöte</p> <p>3. Қырғыз: блокфлөте</p> <p>4. Өзбек: blokflöte</p> <p>5. Түрік: blokflöte</p> <p>6. Ағылшын: blokflöte</p> <p>7. Испан: blokflöte</p> <p>8. Неміс: Blockflöte</p> <p>9. Француз: enregistreur</p>
1223.	блэк-аут	блэк-аут	<p>1. Блэк-аут (ағылш. black-out < black – «қара» + out – «сыртқа») – әзілдік мәні жарықты өшірумен сүйемелденетін театрланған эстрадалық сахна (немесе трюк).</p> <p>2. Өзөрбайжан: tam ayırma</p> <p>3. Қырғыз: карартма</p> <p>4. Өзбек: karartma</p> <p>5. Түрік: karartma</p> <p>6. Ағылшын: black-out</p> <p>7. Испан: aragón</p> <p>8. Неміс: Blackout</p> <p>9. Француз: black-out</p>
1224.	блюз	блюз	<p>1. Блюз (ағылш. blues қысқарт. blue devils – меланхолия, мұндылық) – 1) Баяу ырғақтағы және әдетте банджоның сүйемелдеуімен орындалған Миссисипи жағалауындағы америкалық қаратерілердің мұнды сипаттағы жеке лирикалық ән айтуы; 2) сол әнге тән вокалды орындау мәнеріне, интонациялық қатарға, ырғақты формаларға ие джаз музыкасының формасы; 3) баяу фокстрот типті еркін композициялы жұптық бал биі.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: blues</p> <p>3. Қырғыз: блюз</p> <p>4. Өзбек: blues</p> <p>5. Түрік: blues</p> <p>6. Ағылшын: blues</p> <p>7. Испан: blues</p> <p>8. Неміс: Blues</p> <p>9. Француз: blues</p>
1225.	богема	богема	<p>1. Богема (фр. Boheme, тікелей – «сығандық») – тәртіпсіз өмір сүру мен өзіне тән жүріс-тұрыс типіне ие, тұрақты материалдық қамтамасыз етілуі жоқ актерлердің, суретшілердің, музыканттардың тобы.</p> <p>2. Өзөрбайжан: bohemiya</p> <p>3. Қырғыз: богема</p> <p>4. Өзбек: bohemya</p> <p>5. Түрік: bohemia</p> <p>6. Ағылшын: bohemia</p> <p>7. Испан: bohemia</p> <p>8. Неміс: Bohemia</p> <p>9. Француз: Boheme</p>
1226.	болеро	болеро	<p>1. Болеро (исп. bolero – «испан бишісінің атынан») – 1) кастаньетпен ойналып, әнмен сүйемелденетін испан халық жанды биі. 2) әйелдер биінің бір түрі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: bolero</p> <p>3. Қырғыз: болеро</p> <p>4. Өзбек: bolero</p> <p>5. Түрік: bolero</p> <p>6. Ағылшын: bolero</p> <p>7. Испан: bolero</p> <p>8. Неміс: Bolero</p> <p>9. Француз: boléro</p>
1227.	бомбарда	бомбарда	<p>1. Бомбарда (итал. bombarda, лат. bombus – «найзағай дыбысы», лат. ardere – «жану») – ағаштан жасалған тілшелі топтағы үлкен бас музыкалық аспабы, фаготтың арғы тегі. Дәстүрлі бретон музыкасында кеңінен қолданылады.</p> <p>2. Өзөрбайжан: bombarda</p> <p>3. Қырғыз: бомбарда</p> <p>4. Өзбек: bombarda</p> <p>5. Түрік: bombarda</p> <p>6. Ағылшын: bombard</p>

			<p>7. Испан: <i>bombarda</i> 8. Неміс: <i>Bombarde</i> 9. Француз: <i>bombarde</i></p>
1228.	бомолох	бомолох	<p>1. Бомолох (гр. <i>bomolochos</i>) – ежелгі грек комедиясында ескіге берік айлакер-егіншінің, сайқымазақ образы. 2. Әзербайжан: <i>küfürlü</i> 3. Қырғыз: бомолох 4. Өзбек: <i>yaramas</i> 5. Түрік: <i>küfürbaz</i> 6. Ағылшын: <i>scurrilous</i> 7. Испан: <i>abejorro</i> 8. Неміс: <i>Hummel</i> 9. Француз: <i>fielleux</i></p>
1229.	бонанг	бонанг	<p>1. Бонанг (индонез. <i>bonang</i>) – индонезиялық ұрмалы аспап. Көлденінен ағаш тұғырларда баулардың көмегімен орнатылған қола гонгтардың тізбегі. 2. Әзербайжан: <i>bonang</i> 3. Қырғыз: бонанг 4. Өзбек: <i>bonang</i> 5. Түрік: <i>bonang</i> 6. Ағылшын: <i>bonang</i> 7. Испан: <i>bonang</i> 8. Неміс: <i>Bonang</i> 9. Француз: <i>bonang</i></p>
1230.	бонго	бонго	<p>1. Бонго (испан. <i>bongu</i>) – кубалық ұрмалы музыкалық аспап. Бір жақты немесе қос жақты дабыл. Бонго басқа да аспаптармен бірге Кубада кең таралған би оркестірлерінің биді ырғақты сүйемелдеуі үшін қолданылады. Қазіргі уақытта еуропалық эстрада музыкасында да қолданылуда. 2. Әзербайжан: <i>bongo</i> 3. Қырғыз: бонго 4. Өзбек: <i>bongo</i> 5. Түрік: <i>bongo</i> 6. Ағылшын: <i>bongo</i> 7. Испан: <i>bongu</i> 8. Неміс: <i>Bongo</i> 9. Француз: <i>bongo</i></p>
1231.	бранль	бранль	<p>1. Бранль (фр. <i>branle</i> – «қозғалыс», «айналып жүру») – кең таралған ортағасырлық француз халық биі (алғашқыда тек айналып жүру түрінде). Бал биінің арғы тегі. Сипаты бойынша</p>

			<p>көңілді әрі жеңіл, бөлек түрлерінде өкшемен қағулар, тербелу мен секіру қозғалыстары болады, музыкалық көлемі – 2/4 және 3/4.</p> <p>2. Әзербайжан: branle</p> <p>3. Қырғыз: бранль</p> <p>4. Өзбек: branle</p> <p>5. Түрік: branle</p> <p>6. Ағылшын: branle</p> <p>7. Испан: branle</p> <p>8. Неміс: Branle</p> <p>9. Француз: branle</p>
1232.	бригелла	бригелла	<p>1. Бригелла (итал. Brighella, фр. Briguella) – дель арте итальян комедиясы кейіпкерінің бетпердесі, бірінші дзанни; итальян театрындағы малай кейіпкерлердің ішіндегі ең көнесі.</p> <p>2. Әзербайжан: brighella</p> <p>3. Қырғыз: бригелла</p> <p>4. Өзбек: brighella</p> <p>5. Түрік: brighella</p> <p>6. Ағылшын: brighella</p> <p>7. Испан: brighella</p> <p>8. Неміс: Brighella</p> <p>9. Француз: briguella</p>
1233.	бриндизи	бриндизи	<p>1. Бриндизи (итал. Brindisi, әріппе-әріп тост < нем. bring dir's – «саулығың үшін ішемін») – итальян операсындағы дастархан басында шырқалатын ән.</p> <p>2. Әзербайжан: brindisi</p> <p>3. Қырғыз: бриндизи</p> <p>4. Өзбек: brindisi</p> <p>5. Түрік: brindisi</p> <p>6. Ағылшын: brindisi</p> <p>7. Испан: brindisi</p> <p>8. Неміс: Brindisi</p> <p>9. Француз: brindisi</p>
1234.	буддизм	буддизм	<p>1. Буддизм (санскрит. Будда – көзі ашық) – ежелгі Үндістанда б.з.д. VI-V ғғ. пайда болған әрі дамуы барысында әлемдік дінге айналған діни-философиялық ілім. Негізін қалаушы – кейін Будда атын, яғни «ояу», «көзі ашық» атын алған үнді ханзадасы Сиддхартха Гаутама.</p> <p>2. Әзербайжан: buddizm</p> <p>3. Қырғыз: буддизм</p>

			<p>4. Өзбек: buddizm</p> <p>5. Түрік: budizm</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: buddhism</p> <p>7. Испан: budismo</p> <p>8. Неміс: Buddhismus</p> <p>9. Француз: bouddhisme</p>
1235.	буккон	буккон	<p>1. Буккон (лат. bucco, bucca – «ауызы бүртиған») – ежелгі Рим халық театрындағы комедиялық кейіпкер. Тұрпаты – жуан бетті, үлкен ауызды ашқарақ, мылжың әрі мақтаншақ.</p> <p>2. Әзербайжан: bukkon</p> <p>3. Қырғыз: буккон</p> <p>4. Өзбек: bukkon</p> <p>5. Түрік: bukkon</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: bukkon</p> <p>7. Испан: bukkon</p> <p>8. Неміс: Bukkon</p> <p>9. Француз: bukkon</p>
1236.	булюлю	булюлю	<p>1. Булюлю (исп. bululu) – испан халық театрындағы комедиялық кейіпкер.</p> <p>2. Әзербайжан: bulyul</p> <p>3. Қырғыз: булюлю</p> <p>4. Өзбек: bulyulu</p> <p>5. Түрік: Bulyul</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: bulyul</p> <p>7. Испан: bululu</p> <p>8. Неміс: Bulyul</p> <p>9. Француз: bulyul</p>
1237.	бунракудза	бунракудза	<p>1. Бунракудза (жап. Бунраку + -дза – театр) – алғашқы спектакльдерді ұйымдастырушы мен қоюшы Уэмура Бунракукэннің (1737–1810) атымен қойылған, дәстүрді сақтаушы, Жапониядағы ең ірі қуыршақ театрының қызметкері.</p> <p>2. Әзербайжан: бунракудза</p> <p>3. Қырғыз: бунракудза</p> <p>4. Өзбек: bunrakuza</p> <p>5. Түрік: bunrakudza</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: bunrakuza</p> <p>7. Испан: bunrakuza</p> <p>8. Неміс: Bunrakuza</p> <p>9. Француз: bunrakuza</p>
1238.	бурдон	бурдон	<p>1. Бурдон (фр. Bourdon – қашыр) – 1) әдетте мойыны мен мойыншасынан тыс жатқан шертпелі және ысқышты музыкалық</p>

			<p>аспаптарда ойнағандағы саусақпен қысқартылмайтын ішектер; 2) осындай ішектердің, желбуаздың бас түтікшелерінің, орындаушы дауысының үздіксіз әрі жоғарылық бойынша өзгермейтін (бас) дауысы.</p> <p>2. Әзербайжан: bourdon</p> <p>3. Қырғыз: бурдон</p> <p>4. Өзбек: burdon</p> <p>5. Түрік: bourdon</p> <p>6. Ағылшын: bourdon</p> <p>7. Испан: bourdon</p> <p>8. Неміс: Bourdon</p> <p>9. Француз: bourdon</p>
1239.	буриме	буриме	<p>1. Буриме (француз. bouts-rimés – «ұйқасқан сондар») – берілген ұйқасқа, кейде берілген тақырыпқа сай қалжың түрінде жиірек, тақпақтарды шығарумен сипатталатын әдеби ойын.</p> <p>2. Әзербайжан: burime</p> <p>3. Қырғыз: буриме</p> <p>4. Өзбек: burime</p> <p>5. Түрік: burime</p> <p>6. Ағылшын: burime</p> <p>7. Испан: burima</p> <p>8. Неміс: Burime</p> <p>9. Француз: bouts-rimés</p>
1240.	бурлеск	бурлеск	<p>1. Бурлеск (франц. burlesque, ортағасыр. лат. Burra – қалжың) – 1. Асыра комедиялық, әзілқой (әдеби, музыкалық шығармаға қатысты). 2. Сайқымазақ, қылжақбас. 3. Комедиялық эффектісі баяндаудың тақырыбы мен сипаты арасындағы контраст арқылы жүзеге асырылатын пародиялық поэзия жанры. 4. Қалжың сипатындағы музыкалық пьеса. 5. Водевильге ұқсас кішігірім әзілдік-пародиялық опера.</p> <p>2. Әзербайжан: burlesque</p> <p>3. Қырғыз: бурлеск</p> <p>4. Өзбек: burlesque</p> <p>5. Түрік: burlesk</p> <p>6. Ағылшын: burlesque</p> <p>7. Испан: burlesco</p> <p>8. Неміс: Burleske</p> <p>9. Француз: burlesque</p>
1241.	бурлетта	бурлетта	<p>1. Бурлетта (франц. Burléttà, ортағасыр. лат.</p>

			<p>Burra – «қалжың») – 1) mettere qe in burletta әзілі – біреуді мазақ қылу, оны күлкілі түрде көрсету, far la burletta – әзілдеу, алдау, questo è per far la burletta – бұл жай қалжың; 2) ant фарс, водевиль.</p> <p>2. Әзербайжан: burlet</p> <p>3. Қырғыз: бурлетта</p> <p>4. Өзбек: burlet</p> <p>5. Түрік: burletta</p> <p>6. Ағылшын: burlet</p> <p>7. Испан: burleta</p> <p>8. Неміс: Bürlet</p> <p>9. Француз: burlétta</p>
1242.	бурракатха	бурракатха	<p>1. Бурракатха (үнді. बुर कठ, «Бурра катха», «бурракатха») – Андхра-Прадеш пен Телангананың ауылдарында өткізілетін Джангам катха дәстүрінде әңгімелеудің ауызша техникасы. Труппа жалғыз негізгі орындаушы мен қос орындаушыдан тұрады.</p> <p>2. Әзербайжан: burrakatha</p> <p>3. Қырғыз: бурракатха</p> <p>4. Өзбек: burrakatha</p> <p>5. Түрік: burrakatha</p> <p>6. Ағылшын: burrakatha</p> <p>7. Испан: burrakatha</p> <p>8. Неміс: Burrakatha</p> <p>9. Француз: burrakatha</p>
1243.	бурре	бурре	<p>1. Бурре (франц. bourrée, bourrer – «аяқ астынан секеңдеу») – көне француз биі. XVI ғ. халық биі, XVII ғ. бастап – өзіне тән тақ өлшемді, жылдамдығы тез сарай биі. XVIII ғ. бірінші жартысында еуропалық билердің ішіндегі танымалы. Сонымен қатар, XVII ғ. ортасынан бастап инструменталды сюитаның соңғы бөлігінің бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: burre</p> <p>3. Қырғыз: бурре</p> <p>4. Өзбек: burre</p> <p>5. Түрік: bourree</p> <p>6. Ағылшын: burre</p> <p>7. Испан: Burre</p> <p>8. Неміс: burre</p> <p>9. Француз: bourrée</p>
1244.	бутада	бутада	<p>1. Бутада (франц. boutade – «қайрандық»),</p>

			<p>«еркелік») – XVI-XVII ғғ. суырып салма биінің, кейде кішігірім балеттің атауы. Кейіннен бутада деп еркін, суырып салма сипатындағы (қиялындағы) инструменттік пьесаларды атай бастады.</p> <p>2. Әзербайжан: butada</p> <p>3. Қырғыз: бутада</p> <p>4. Өзбек: butada</p> <p>5. Түрік: bouta de</p> <p>6. Ағылшын: butada</p> <p>7. Испан: butada</p> <p>8. Неміс: Butada</p> <p>9. Француз: boutade</p>
1245.	бутафор	бутафор	<p>1. Бутафор (франц. bout a port) – бутафорияның түрлі заттарын жасайтын театр қызметкері. Алғашында сахнаның артында тұрып әртістердің әрекеті үшін қажетті заттарды: қару, гүл, кітап, хаттар және т.б. беріп тұратын сахна жұмыскері.</p> <p>2. Әзербайжан: butafor</p> <p>3. Қырғыз: бутафор</p> <p>4. Өзбек: butafor</p> <p>5. Түрік: mülkiyet adamı</p> <p>6. Ағылшын: property man</p> <p>7. Испан: accesorista</p> <p>8. Неміс: Requisiteur</p> <p>9. Француз: bout a port</p>
1246.	бутафория	бутафория	<p>1. Бутафория (итал. butta fuori, алғашындағы тура мағ. «лақтыр» – режиссердің актердің сахнаға шығу туралы бұйрығы) – ойналатын пьесаның айналасын құрайтын заттар; ауыспалы мағынасында өтірік иллюзия жасау мақсатындағы жасанды айнала.</p> <p>2. Әзербайжан: butaforiya</p> <p>3. Қырғыз: бутафория</p> <p>4. Өзбек: butaforiya</p> <p>5. Түрік: sahne donanımları</p> <p>6. Ағылшын: props</p> <p>7. Испан: accesorios</p> <p>8. Неміс: Requisiten</p> <p>9. Француз: les accessoires</p>
1247.	буфф	буфф	<p>1. Буфф (итал. buffo – «сайқымазақтық», «комедиялық») – буффонада әдістерін қолданатын күлкілі, қалжың негізінде құрылған комедиялық пьеса. Ауыспалы мағынасында</p>

			<p>дөрөкі, орынсыз қалжыңдайтын әлдекім.</p> <p>2. Өзербайжан: bouffe</p> <p>3. Қырғыз: буфф</p> <p>4. Өзбек: bouffe</p> <p>5. Түрік: bouffe</p> <p>6. Ағылшын: bouffe</p> <p>7. Испан: bouffe</p> <p>8. Неміс: Bouffe</p> <p>9. Француз: chamois</p>
1248.	буффонада	буффонада, әзіл-оспақ	<p>1. Буффонада (итал. buffonata – «сайқымазақтық») – 1) халықтық, алаң театры әдістері негізінде құралған комедиялық көрініс. 2) комедиялық көріністің әдеби негізі. 3) алаң театрына тән, актерлік ойынның шартты, комедиялық мәнері.</p> <p>2. Өзербайжан: hoqqabazlıq</p> <p>3. Қырғыз: буффонада</p> <p>4. Өзбек: masxarabozlik</p> <p>5. Түрік: soytarılık</p> <p>6. Ағылшын: buffoonery</p> <p>7. Испан: bufonada</p> <p>8. Неміс: Clownerie</p> <p>9. Француз: bouffonnerie</p>
1249.	бхана	бхана	<p>1. Бхана (санскр. भण) – көрініс барысында айқындалу, пайда болу құбылысы.</p> <p>2. Өзербайжан: bhana</p> <p>3. Қырғыз: бхана</p> <p>4. Өзбек: bhana</p> <p>5. Түрік: bhana</p> <p>6. Ағылшын: bhana</p> <p>7. Испан: bhana</p> <p>8. Неміс: Bhana</p> <p>9. Француз: bhana</p>
1250.	бхаона	бхаона	<p>1. Бхаона (ассамша ভাওনা) – үнді театрланған көрінісінің бір түрі.</p> <p>2. Өзербайжан: bhaona</p> <p>3. Қырғыз: бхаона</p> <p>4. Өзбек: bhaona</p> <p>5. Түрік: bhaona</p> <p>6. Ағылшын: bhaona</p> <p>7. Испан: bhaona</p> <p>8. Неміс: Bhaona</p> <p>9. Француз: bhaona</p>
1251.	бхарат натьям	бхарат	<p>1. Бхарат натьям, Бхаратанатьям</p>

		натъям	<p>(каннадаша ಭರತನಾಟ್ಯ, бха – «бхава», сезім, эмоциялар; ра – «рага» – әуен, та – «талам» – ырғақ өнері, натъям – би) – Оңтүстік Үндістанның Тамилнад өлкесінде пайда болған театрланған бидің түрі. Үнді биінің классикалық стильдерінің бірі болып табылады. Басында киелі мағынаға ие болған, бұны Оңтүстік Үндістанның ғибадатханалары қабырғаларында бедерленген түрлі бхаратанатъям позалары дәлелдейді.</p> <p>2. Әзербайжан: bharatanatyam</p> <p>3. Қырғыз: бхарат натъям</p> <p>4. Өзбек: bharatanatyam</p> <p>5. Түрік: bharatanatyam</p> <p>6. Ағылшын: bharatanatyam</p> <p>7. Испан: bharatanatyam</p> <p>8. Неміс: Bharatanatyam</p> <p>9. Француз: bharatanatyam</p>
1252.	бьиннале	бьиннале	<p>1. Бьиннале, биеннале (лат. bis «екі рет» + annuus «жыл») – екі жылда бір рет өтетін сурет көрмесі, фестиваль немесе шығармашылық байқау. Ішіндегі ең белгілісі – 1895 жылдан бері жұмыс істейтін Венециялық биеннале.</p> <p>2. Әзербайжан: biennale</p> <p>3. Қырғыз: бьиннале</p> <p>4. Өзбек: biennale</p> <p>5. Түрік: bienal sergisi</p> <p>6. Ағылшын: biennale</p> <p>7. Испан: biennale</p> <p>8. Неміс: Biennale</p> <p>9. Француз: biennale</p>
1253.	бэкггаунд	бэкггаунд	<p>1. Бэкггаунд (ағылш. background – «артқы жақ») – 1) ая, артқы план; кинотүсірілім барысындағы салынған немесе проекцияланған ая ретіндегі кескін; 2) музыкалық немесе шулы көркемдеу.</p> <p>2. Әзербайжан: arxa plan</p> <p>3. Қырғыз: өбөлгө</p> <p>4. Өзбек: fon</p> <p>5. Түрік: arka fonu</p> <p>6. Ағылшын: background</p> <p>7. Испан: fondo</p> <p>8. Неміс: Hintergrund</p>

			9. Француз: arrière-plan
1254.	бюгельгорн	бюгельгорн	<p>1. Бюгельгорн (нем. Bügelhorn немесе Büglehorn, Le bugle: Bügel – «доға», Horn – «мүйіз») – мыстан жасалатын үрмелі аспап. Бюгельгорнның түрлері көп. Ол мүйіз деп аталғанымен, көп жағдайда пішіні жағынан түтігі қысқа да кең болуымен ерекшелініп, кернейге ұқсайды.</p> <p>2. Әзербайжан: byugelgorn</p> <p>3. Қырғыз: бюгельгорн</p> <p>4. Өзбек: bygelhorn</p> <p>5. Түрік: borazan</p> <p>6. Ағылшын: bugle</p> <p>7. Испан: el fiscorno</p> <p>8. Неміс: Bügelhorn</p> <p>9. Француз: byugelhorn</p>
1255.	ваганты	ваганттар	<p>1. Ваганттар (лат. clerici vagantes), басқаша айтқанда голиардтар, ықтималды провансалдық gualiator – «әзілкеш», «мистификатор», немесе франц. gaillard – «кіші» (жас) – Ортағасырлық (XI-XIV ғғ.) батыс еуропалық ән шығаратын әрі оны, прозалық шығармаларды сирек шырқайтын «кезбе адамдардың» үйірі.</p> <p>2. Әзербайжан: vaqantlar</p> <p>3. Қырғыз: ваганттар</p> <p>4. Өзбек: vagantlar</p> <p>5. Түрік: vagantlar</p> <p>6. Ағылшын: vagants</p> <p>7. Испан: vagantes</p> <p>8. Неміс: Vaganten</p> <p>9. Француз: vagants</p>
1256.	вакасюгата	вакасюгата	<p>1. Вакасюгата (жап. 若杉) – жапон халық театрының комедиялық кейіпкері; дәстүрлі Кабуки театрындағы жас жігіттерді ойнайтын актер.</p> <p>2. Әзербайжан: vakasyugata</p> <p>3. Қырғыз: вакасюгата</p> <p>4. Өзбек: vakasyugata</p> <p>5. Түрік: vakasyugata</p> <p>6. Ағылшын: wakasugat</p> <p>7. Испан: wakasugat</p> <p>8. Неміс: Wakasugat</p> <p>9. Француз: wakasugat</p>
1257.	вакасю-	вакасю-	1. Вакасю-кабуки (жап. ヴァサキユ歌舞伎)

	кабуки	кабуки	<p>– дәстүрлі жапон Кабуки театрының түрі. Вакасю-кабуки театрының жетекші актерлері әдетте сүйкімді жігіттер болатын. Вакасю-кабуки 1629 жылы кейін кең танымалдыққа ие болды, сол кезеңде әйелдерден ғана тұратын онна-кабуки топтарының көрініс қоюларына тыйым салынды. Вакасю-кабуки көріністері көбіне би-өлең сипатында болатын. 1652 ж. бастап вакасю-кабуки спектакльдеріне де тыйым салынды.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: vakasa-kabuki 3. Қырғыз: вакасю-кабуки 4. Өзбек: vakasa-kabuki 5. Түрік: vakasa-kabuki 6. Ағылшын: wakasa-kabuki 7. Испан: wakasa-kabuki 8. Неміс: Wakasa-Kabuki 9. Француз: wakasa-kabuki
1258.	вакасюоннагата	вакасюоннагата	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вакасюоннагата (жап. 女形 немесе 女方, «жас келіншектерді ойнайтын актерлер») – Кабуки театрының амплуасы; жас әйелдер мен келіншектердің рөлін ойнайтын ер ойыншылар және соған сәйкес ойын стилі. 2. Әзербайжан: vakasyu onnagata 3. Қырғыз: вакасюоннагата 4. Өзбек: vakasyu onnagata 5. Түрік: vakasyu onnagata 6. Ағылшын: wakasu onnagata 7. Испан: wakasu onnagata 8. Неміс: Wakasu Onnagata 9. Француз: wakasu onnagata
1259.	ваки	ваки	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ваки (жап. ワキ– куэгер) – дәстүрлі жапон Кабуки театрының амплуасының бірі; ситэ (қаһарман), ваки («куэгер», әдетте диуана) және ай-кэгэн («арағайын», әдетте жергілікті бір кейіпкер). 2. Әзербайжан: vaki 3. Қырғыз: ваки 4. Өзбек: vaki 5. Түрік: vaki 6. Ағылшын: waki 7. Испан: waki 8. Неміс: Waki 9. Француз: waki

1260.	вакханалия	вакханалия	<p>1. Вакханалия (лат. bacchanalia) – 1) Вакха-Дионистің құрметіне ежелгі грекиялықтардағы және ежелгі римдіктердегі мейрам; 2) жабайылық, оргия.</p> <p>2. Өзербайжан: bacchanalia</p> <p>3. Қырғыз: вакханалия</p> <p>4. Өзбек: bacchanalia</p> <p>5. Түрік: içki alemi</p> <p>6. Ағылшын: bacchanalia</p> <p>7. Испан: bacanalia</p> <p>8. Неміс: Bacchanalia</p> <p>9. Француз: bacchanales</p>
1261.	валиха	валиха	<p>1. Вали (малаг. valiha, vali деп айтылады) – мадагаскарлық ішекті шертпе аспап. Классикалық түрінде іші қуыс бамбук діңгегінің цилиндр тәріздес кесіндісі кейпінде.</p> <p>2. Өзербайжан: valiha</p> <p>3. Қырғыз: валиха</p> <p>4. Өзбек: valiha</p> <p>5. Түрік: valiha</p> <p>6. Ағылшын: valiha</p> <p>7. Испан: valiha</p> <p>8. Неміс: Valiha</p> <p>9. Француз: valiha</p>
1262.	валторна	валторна	<p>1. Валторна (нем. Waldhorn – орман мүйізі) – мыстан сақина түрінде иілген түтіктен жасалған музыкалық үрмелі аспап; аңшының кернейі.</p> <p>2. Өзербайжан: valtorn</p> <p>3. Қырғыз: валторна</p> <p>4. Өзбек: fransuz shox</p> <p>5. Түрік: fransiz boynuzu</p> <p>6. Ағылшын: french horn</p> <p>7. Испан: cuerno francés</p> <p>8. Неміс: Waldhorn</p> <p>9. Француз: cor français</p>
1263.	вальс	вальс	<p>1. Вальс (франц. valse, немісшеден – Walzer) – баяу (ескі) және тез (веналық) би үшін жазылған би мен музыка түрі.</p> <p>2. Өзербайжан: vals</p> <p>3. Қырғыз: вальс</p> <p>4. Өзбек: vals</p> <p>5. Түрік: vals</p> <p>6. Ағылшын: valse</p> <p>7. Испан: vals</p>

			8. Неміс: Walzer 9. Француз: valse
1264.	вамби	вамби	1. Вамби (убо, киссумбо) – ішекті шертпелі аспап, Судан мен Шығыс Африканың тропикалық елдерінде таралған. 2. Әзербайжан: vambi 3. Қырғыз: вамби 4. Өзбек: vambi 5. Түрік: vambi 6. Ағылшын: vambi 7. Испан: vambi 8. Неміс: Vambi 9. Француз: vambi
1265.	варган	варган	1. Варган (лат. organum, грек. organon – «қару», «музыкалық аспап») – өздігінен дыбысталатын музыкалық аспап – тағашық немесе тілшесі бекітілген пластина. Түркі халықтарындағы шаңқобыз. 2. Әзербайжан: vargan 3. Қырғыз: комуз 4. Өзбек: vargan 5. Түрік: ağız tamburası 6. Ағылшын: vargan 7. Испан: vargan 8. Неміс: Vargan 9. Француз: vargan
1266.	вардзак	вардзак	1. Вардзак – эллиндік және ортағасырлық армян театрындағы актриса-пантомима, биші, музыкант. 2. Әзербайжан: vardzak 3. Қырғыз: вардзак 4. Өзбек: vardzak 5. Түрік: vardzak 6. Ағылшын: wardsack 7. Испан: vardzak 8. Неміс: Vardzak 9. Француз: wardsack
1267.	варьете	варьете	1. Варьете (франц. variété – «алуандық») – 1. Музыка, би, оперетта мен т.с.с. біріктірген эстрадалық өнер жанры. 2. Сол жанрда өнер көрсететін топ. 2. Әзербайжан: estrada tamaşası 3. Қырғыз: варьете 4. Өзбек: estrada ko'rsatish 5. Түрік: varyete

			<p>6. АҒЫЛШЫН: variety show 7. Испан: espectáculo de variedades 8. Неміс: Varieté 9. Француз: variété</p>
1268.	ваянг	ваянг	<p>1. Ваянг – индонезиялық көлеңке театры. Термин театрдың өзіне және пайдаланылатын қуыршақтарына да қатысты қолданылады. 2. Әзербайжан: wayang 3. Қырғыз: ваянг 4. Өзбек: wayang 5. Түрік: wayang 6. АҒЫЛШЫН: wayang 7. Испан: wayang 8. Неміс: Wayang 9. Француз: wayang</p>
1269.	ведута	ведута	<p>1. Ведута (итал. veduta) –XVIII-XIX ғғ. өнеріндегі кала пейзажы (әдетте топографиялық тұрғыдан дәл). 2. Әзербайжан: veduta 3. Қырғыз: ведута 4. Өзбек: veduta 5. Түрік: veduta 6. АҒЫЛШЫН: veduta 7. Испан: veduta 8. Неміс: Veduta 9. Француз: veduta</p>
1270.	ведхинатакам	ведхинатакам	<p>1. Ведхинатакам – үнді кезбе актерлерінің құрған Андхра (Оңтүстік Үндістан) үнді театрының түрі. 2. Әзербайжан: vedhinatakam 3. Қырғыз: ведхинатакам 4. Өзбек: vedhinatakam 5. Түрік: vedhinatakam 6. АҒЫЛШЫН: vedhinatakam 7. Испан: vedhinatakam 8. Неміс: Vedhinatakam 9. Француз: vedhinatakam</p>
1271.	вензель	вензель, өрімөріп	<p>1. Вензель (поляк. wezel) – өзара өріле жазылған тұлға атының бас әріптері. 2. Әзербайжан: monogram 3. Қырғыз: вензель 4. Өзбек: monogram 5. Түрік: monogram 6. АҒЫЛШЫН: monogram 7. Испан: monograma</p>

			8. Неміс: Monogramm 9. Француз: monogramme
1272.	вербатим	вербатим	1. Вербатим (лат. <i>verbatim</i> – «тікелей») – тар ортада кеңінен танымал, XX-XXI ғасырлардың тоғысында өзінше танымалдыққа ие болған театралды көріністің түрі. 2. Әзербайжан: <i>verbatim</i> 3. Қырғыз: вербатим 4. Өзбек: <i>verbatim</i> 5. Түрік: <i>verbatim</i> 6. Ағылшын: <i>verbatim</i> 7. Испан: <i>verbatim</i> 8. Неміс: <i>Verbatim</i> 9. Француз: <i>verbatim</i>
1273.	вербункош	вербункош	1. Вербункош (венгр. <i>verbunkos</i>, нем. <i>Werbung</i>) – 1) XVIII ғ. 2-ші жартысынан бастап рекруттерді үгіттеу кезіндегі венгр биі. Чардаштың арғы тегі. 2) XVIII ғ. соңы мен XIX ғ. эмоционалды мелодика мен алуандылығымен ерекшелінетін венгр инструменталды музыкасының стилі. 2. Әзербайжан: <i>verbunkos</i> 3. Қырғыз: вербункош 4. Өзбек: <i>verbunkos</i> 5. Түрік: <i>verbunkos</i> 6. Ағылшын: <i>verbunkos</i> 7. Испан: <i>verbunkos</i> 8. Неміс: <i>Werbung</i> 9. Француз: <i>verbunkos</i>
1274.	вёрджинел	вёрджинел	1. Вёрджинел, вирджинал (ағылш. <i>virginal</i>, «<i>virgin</i>» – «қыз», «келіншек») – үстел тәріздес кішігірім пернелі ішекті музыкалық аспап, мюзелармен салыстырғанда орталықтан солға қарай ойысқан ішектердің бір топтамасы мен мануалы (пернетақтасы) бар клавесиннің бір түрі. 2. Әзербайжан: <i>virginal</i> 3. Қырғыз: вёрджинел 4. Өзбек: <i>virginal</i> 5. Түрік: <i>virginals</i> 6. Ағылшын: <i>virginal</i> 7. Испан: <i>virginal</i> 8. Неміс: <i>Virginals</i> 9. Француз:
1275.	веризм	веризм	1. Веризм (итал. <i>il verismo, vero</i> – «шынайы»),

			<p>«ШЫН») – XIX ғ. соңындағы итальян әдебиеті, музыкасы мен, бейнелеу өнеріндегі реалистік бағыт.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: vericilik 3. Қырғыз: веризм 4. Өзбек: verizm 5. Түрік: verism 6. Ағылшын: verism 7. Испан: verismo 8. Неміс: Verismus 9. Француз: vérisme
1276.	веркбунд	веркбунд	<ol style="list-style-type: none"> 1. Веркбунд (нем. Werkbund – «өндірістік одақ») – сәулетші, сәндеу өнерінің шебері және өндірісшілердің одағы. 2. Әзербайжан: verkbund 3. Қырғыз: веркбунд 4. Өзбек: verkbund 5. Түрік: verkbund 6. Ағылшын: werkbund 7. Испан: werkbund 8. Неміс: Werkbund 9. Француз: werkbund
1277.	вернисаж	вернисаж	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вернисаж (франц. Vernissage) – 1. Енді ешқандай түзетулер енгізілмейтін майлы бояумен салынған суреттің лакпен сырлануы. 2. Арнайы шақырылған суретшілер, мәдениет және өнер қайраткерлерінің және т.с.с. қатысуымен көркем өнер көрмесінің салтанатты ашылуы. 2. Әзербайжан: vernisaj 3. Қырғыз: вернисаж 4. Өзбек: vernisaj 5. Түрік: vernisaj 6. Ағылшын: vernissage 7. Испан: vernissage 8. Неміс: Vernissage 9. Француз: vernissage
1278.	вертеп	вертеп	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вертеп – Інжіл мен комедиялық тақырыптардағы көше қойылымдары үшін қуыршақтары бар әрі екі қабатты жәшік түріндегі славян халықтарының қуыршақ театры. 2. Әзербайжан: vertep 3. Қырғыз: вертеп 4. Өзбек: vertep

			<p>5. Түрік: vertep</p> <p>6. Ағылшын: sink of iniquity</p> <p>7. Испан: belén</p> <p>8. Неміс: Geburt Christi-Szene</p> <p>9. Француз: l'antre</p>
1279.	вестерн	вестерн	<p>1. Вестерн (ағыл. west – «батыстық») – оқиғасы АҚШ-тың Қиыр Батысында (әдетте XIX ғ. соңында) орын алатын шытырман роман, фильм, теле немесе радиоқойылым.</p> <p>2. Әзербайжан: qərbi</p> <p>3. Қырғыз: батыштық</p> <p>4. Өзбек: g'arbiy</p> <p>5. Түрік: batılı</p> <p>6. Ағылшын: western</p> <p>7. Испан: occidental</p> <p>8. Неміс: Western</p> <p>9. Француз: western</p>
1280.	вестибул	вестибул	<p>1. Вестибул (лат. vestibulum) – кіреберіс алдындағы шағын бөлмешік.</p> <p>2. Әзербайжан: vestibule</p> <p>3. Қырғыз: вестибул</p> <p>4. Өзбек: vestibule</p> <p>5. Түрік: vestibül</p> <p>6. Ағылшын: vestibule</p> <p>7. Испан: vestíbulo</p> <p>8. Неміс: Vorraum</p> <p>9. Француз: vestibule</p>
1281.	виваче	виваче	<p>1. Виваче (итал. vivace – «жанды») – аллегродан әлдеқайда тез, престофан әлдеқайда баяу, жанды, шапшаң темп.</p> <p>2. Әзербайжан: vivaçe</p> <p>3. Қырғыз: виваче</p> <p>4. Өзбек: vivache</p> <p>5. Түрік: vivaçe</p> <p>6. Ағылшын: vivache</p> <p>7. Испан: vivache</p> <p>8. Неміс: Vivache</p> <p>9. Француз: vivache</p>
1282.	виво	виво	<p>1. Виво (итал. vivo – «жанды») – виваче сияқты аллегродан әлдеқайда тез, престофан әлдеқайда баяу, жанды, шапшаң темп.</p> <p>2. Әзербайжан: vivo</p> <p>3. Қырғыз: виво</p> <p>4. Өзбек: vivo</p> <p>5. Түрік: vivo</p>

			<p>6. АҒЫЛШЫН: vivo</p> <p>7. Испан: vivo</p> <p>8. Неміс: Vivo</p> <p>9. Француз: vivo</p>
1283.	видео-арт	бейне-арт	<p>1. Видео-арт (ағылш. video art) – ХХ ғ. соңғы ширегінде видеотехниканың мүмкіндіктерін қолданатын бейнелеу өнеріндегі бағыт.</p> <p>2. Әзербайжан: video sənəti</p> <p>3. Қырғыз: видео-арт</p> <p>4. Өзбек: video san'at</p> <p>5. Түрік: video sanatı</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: video art</p> <p>7. Испан: video arte</p> <p>8. Неміс: Videokunst</p> <p>9. Француз: art vidéo</p>
1284.	видушака	видушака	<p>1. Видушака (санскр. vidûshaka – «бүлдіретін») – пьеса қаһармандарына үстіртін сөйлеп, мысқыл қалжың айтатын үнді драмасындағы комедиялық тұлға.</p> <p>2. Әзербайжан: vidûşaka</p> <p>3. Қырғыз: видушака</p> <p>4. Өзбек: vidushaka</p> <p>5. Түрік: vidûşaka</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: vidushaka</p> <p>7. Испан: vidushaka</p> <p>8. Неміс: Vidushaka</p> <p>9. Француз: vidushaka</p>
1285.	виланелла	виланелла	<p>1. Вилланель (франц. Villanelle) – Франция мен Италияда дамыған ғашықтық сипаттағы ауыл әні.</p> <p>2. Әзербайжан: vilanella</p> <p>3. Қырғыз: виланелла</p> <p>4. Өзбек: vilanella</p> <p>5. Түрік: vilanella</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: vilanella</p> <p>7. Испан: vilanella</p> <p>8. Неміс: Vilanella</p> <p>9. Француз: vilanelle</p>
1286.	вилотта	вилотта	<p>1. Вилотта (исп. villa – «ауыл») – ауылдық испандықтардың ән жанры.</p> <p>2. Әзербайжан: vilotta</p> <p>3. Қырғыз: вилотта</p> <p>4. Өзбек: vilotta</p> <p>5. Түрік: vilotta</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: vilotta</p>

			<p>7. Испан: vilotta</p> <p>8. Неміс: Vilotta</p> <p>9. Француз: vilotta</p>
1287.	ВИЛЬЯНСИКО	вильянсико	<p>1. Вильянсико (исп. villancico, villa – «ауыл») – XV ғ. басында қалыптасқан испандықтардың эн жанры.</p> <p>2. Әзербайжан: vilyansico</p> <p>3. Қырғыз: вильянсико</p> <p>4. Өзбек: vilyansico</p> <p>5. Түрік: vilyansiko</p> <p>6. Ағылшын: vilyansico</p> <p>7. Испан: vilyansico</p> <p>8. Неміс: Vilyansico</p> <p>9. Француз: vilyansico</p>
1288.	виола	виола	<p>1. Виола (прованс., итал., исп. viola, франц. viole, ортағас. лат. vitula, лат. vitulari – «бұзау сияқты секіру», «көңіл көтеру») – ысқыштың көмегімен ойналған ішекті музыкалық аспаптардың жинақы атауы; қазіргі кезде скрипкаға ұқсас альт аспабын білдіреді.</p> <p>2. Әзербайжан: viola</p> <p>3. Қырғыз: виола</p> <p>4. Өзбек: viola</p> <p>5. Түрік: viola</p> <p>6. Ағылшын: viola</p> <p>7. Испан: viola</p> <p>8. Неміс: Viola</p> <p>9. Француз: viole</p>
1289.	виола-бастарда	виола-бастарда	<p>1. Виола-бастарда (итал. viola bastarda, ағыл. lyra viol) – XVI-XVIII ғғ. таралған виола тобындағы ысқышты музыкалық аспап.</p> <p>2. Әзербайжан: viola bastarda</p> <p>3. Қырғыз: виола-бастарда</p> <p>4. Өзбек: viola bastarda</p> <p>5. Түрік: viola bastarda</p> <p>6. Ағылшын: lyra viol</p> <p>7. Испан: viola bastarda</p> <p>8. Неміс: Viola-Bastard</p> <p>9. Француз: bâlard d'alto</p>
1290.	виолетта	виолетта	<p>1. Виолетта (итал. violetta – «кіші виола») – XVI-XVII ғғ. таралған, 34 ішекті кішігірім виоланың бір түрінің атауы.</p> <p>2. Әзербайжан: violetta</p> <p>3. Қырғыз: виолетта</p> <p>4. Өзбек: violetta</p>

			<p>5. Түрік: violetta 6. Ағылшын: violetta 7. Испан: violetta 8. Неміс: Violetta 9. Француз: violetta</p>
1291.	виолончелист	виолончельші	<p>1. Виолончельші (итал. violoncello, viola – «виола») – виолончельдің сүймелдеуіндегі музыка орындаушысы. 2. Әзербайжан: violonçelçalan 3. Қырғыз: виолончельчы 4. Өзбек: violonchelchi 5. Түрік: viyolonsel çalan müzisyen 6. Ағылшын: cellist 7. Испан: violonchelista 8. Неміс: Cellist 9. Француз: violoncelliste</p>
1292.	виолончель	виолончель	<p>1. Виолончель (итал. violoncello, viola – «виола») – скрипка мен контрабаспен салыстырғанда орташа музыкалық аспап. 2. Әзербайжан: violonçel 3. Қырғыз: виолончель 4. Өзбек: violonchel 5. Түрік: viyolonsel 6. Ағылшын: cello 7. Испан: chelo 8. Неміс: Cello 9. Француз: violoncelle</p>
1293.	виолы	виолалар	<p>1. Виолалар (итал. viola) – XV-XVIII ғғ. Батыс Еуропада таралған ішекті ысқышты музыкалық аспаптардың түр алуандығы. 2. Әзербайжан: violalar 3. Қырғыз: виолалар 4. Өзбек: viyolalar 5. Түрік: viyolalar 6. Ағылшын: viols 7. Испан: violes 8. Неміс: Viols 9. Француз: violes</p>
1294.	виоль д'амур	виоль д'амур	<p>1. Виоль д'амур (франц. viole d amour) – резонансты ішектері бар виоланың бір түрі. 2. Әзербайжан: viol d amore 3. Қырғыз: виоль д'амур 4. Өзбек: viol d amore 5. Түрік: viol d amore 6. Ағылшын: viol d amore</p>

			<p>7. Испан: viol d amore</p> <p>8. Неміс: Viol d'amore</p> <p>9. Француз: viole d amour</p>
1295.	вис	вис	<p>1. Вис (лат. vice – «кемшілік») – адам кемшіліктері мен нәпсісін бейнелейтін көрініс.</p> <p>2. Әзербайжан: vis</p> <p>3. Қырғыз: вис</p> <p>4. Өзбек: vis</p> <p>5. Түрік: vis</p> <p>6. Ағылшын: vice</p> <p>7. Испан: vice</p> <p>8. Неміс: Vice</p> <p>9. Француз: vice</p>
1296.	витхи	витхи	<p>1. Витхи – үнді классикалық драматургиясындағы пьеса түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: vithi</p> <p>3. Қырғыз: витхи</p> <p>4. Өзбек: vithi</p> <p>5. Түрік: vithi</p> <p>6. Ағылшын: vithi</p> <p>7. Испан: vithi</p> <p>8. Неміс: Vithi</p> <p>9. Француз: vithi</p>
1297.	виуэла	виуэла	<p>1. Виуэла (испан. vihuela) – лютия тәріздес ішекті, бастысы шертпелі музыкалық аспап.</p> <p>2. Әзербайжан: vihuela</p> <p>3. Қырғыз: виуэла</p> <p>4. Өзбек: vihuela</p> <p>5. Түрік: vihuela</p> <p>6. Ағылшын: vihuela</p> <p>7. Испан: vihuela</p> <p>8. Неміс: Vihuela</p> <p>9. Француз: vihuela</p>
1298.	вишакхадатта	вишакхадатта	<p>1. Вишакхадатта (хинди विशाखदत्त; VII ғ, V-VI ғғ.) – ежелгі үнді санскрит ақыны мен драматургі.</p> <p>2. Әзербайжан: visakhadatta</p> <p>3. Қырғыз: вишакхадатта</p> <p>4. Өзбек: visakhadatta</p> <p>5. Түрік: visakhadatta</p> <p>6. Ағылшын: visakhadatta</p> <p>7. Испан: visakhadatta</p> <p>8. Неміс: Visakhadatta</p> <p>9. Француз: visakhadatta</p>

1299.	водевилист	водевильші	<p>1. Водевильші (франц. vaudeville) – көңілді мазмұндағы әрі әнді театралды пьеса орындаушысы.</p> <p>2. Әзербайжан: vodvil yazıçı</p> <p>3. Қырғыз: водевильчы</p> <p>4. Өзбек: vodevil yozuvchi</p> <p>5. Түрік: vodvil yazarı</p> <p>6. Ағылшын: vaudeville writer</p> <p>7. Испан: escritor de vodevil</p> <p>8. Неміс: vodevil Schriftsteller</p> <p>9. Француз: vaudevilliste</p>
1300.	вокализ	вокализ	<p>1. Вокализ (франц. vocalise, лат. vocalis – «дауысты дыбыс») – 1) дауысты дыбыспен орындалатын вокалды техниканы дамытуға бағытталған жаттығу. 2) Инструменталды сүйемелдеумен сөзсіз дауыспен орындалатын концертті шығарма.</p> <p>2. Әзербайжан: vokaliz</p> <p>3. Қырғыз: вокализ</p> <p>4. Өзбек: vokaliz</p> <p>5. Түрік: vocalise</p> <p>6. Ағылшын: vocalise</p> <p>7. Испан: vocalise</p> <p>8. Неміс: Vocalise</p> <p>9. Француз: vocalise</p>
1301.	вокалист	вокалшы	<p>1. Вокалшы (лат. Vocalisme) – вокалды техниканы меңгерген әнші; кәсіби әнші. Ән өнеріне үйрететін мұғалім.</p> <p>2. Әзербайжан: vokalist</p> <p>3. Қырғыз: ырчы</p> <p>4. Өзбек: vokalchi</p> <p>5. Түрік: şarkıcı</p> <p>6. Ағылшын: vocalist</p> <p>7. Испан: vocalista</p> <p>8. Неміс: Sänger</p> <p>9. Француз: chanteur</p>
1302.	вольта	вольта	<p>1. Вольта – Қайта өрлеу (Ренессанс) кезеңінде пайда болған жұппен орындалатын би түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: volta</p> <p>3. Қырғыз: вольта</p> <p>4. Өзбек: volta</p> <p>5. Түрік: volta</p> <p>6. Ағылшын: volta</p> <p>7. Испан: volta</p> <p>8. Неміс: Volta</p>

			9. Француз: volta
1303.	вольтиж	вольтиж	<p>1. Вольтиж (франц. Voltige) – вольтижді акробатика, динамикалық (темптік) акробатиканың түрі: шеңбер бойымен шауып келе жатқан ат үстінде шабарманның тұтқаларды ұстай отырып жасайтын ат циркінің нөмірі.</p> <p>2. Әзербайжан: voltij</p> <p>3. Қырғыз: вольтиж</p> <p>4. Өзбек: voltij</p> <p>5. Түрік: voltij</p> <p>6. Ағылшын: voltige</p> <p>7. Испан: voltige</p> <p>8. Неміс: Voltige</p> <p>9. Француз: Voltige</p>
1304.	вольтфас	вольтфас	<p>1. Вольтфас (франц. volteface – «бет бұру») – биде аяқ астынан кері айналып бет бұру.</p> <p>2. Әзербайжан: volfas</p> <p>3. Қырғыз: вольтфас</p> <p>4. Өзбек: volfas</p> <p>5. Түрік: volfas</p> <p>6. Ағылшын: volteface</p> <p>7. Испан: volteface</p> <p>8. Неміс: Volteface</p> <p>9. Француз: volteface</p>
1305.	вопленица	жоқтау айтушы әйел	<p>1. Жоқтау айтушы әйел – ескі ғұрыптарда (өлікте, үйленуде және т.б.) жылау, жоқтау мен боздау үшін шақырылатын әйел; жылаушы.</p> <p>2. Әзербайжан: qışqıqçı</p> <p>3. Қырғыз: жоктаучы</p> <p>4. Өзбек: qichqiriqchi</p> <p>5. Түрік: ağlayıcı</p> <p>6. Ағылшын: screamer</p> <p>7. Испан: gritarista</p> <p>8. Неміс: Schreier</p> <p>9. Француз: crier</p>
1306.	вортицизм	вортицизм	<p>1. Вортицизм (ағылш. Vorticism) – футуризмға жақын XX ғасырдың басындағы Англиядағы бейнелеу өнерінің ағымы.</p> <p>2. Әзербайжан: vortizm</p> <p>3. Қырғыз: вортицизм</p> <p>4. Өзбек: vortizm</p> <p>5. Түрік: vortisizm</p> <p>6. Ағылшын: vorticism</p> <p>7. Испан: vorticismo</p>

			<p>8. Неміс: Vortizismus</p> <p>9. Француз: vorticisme</p>
1307.	вохберггютюн	вохберггютюн	<p>1. Вохберггютюн (зар илеу) – ежелгі армян театрының термині. Трагедия мағынасын білдіреді. Трагедия жазатын драматург та, трагик-актер де «вохбергак» деп аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: vohberggutyun</p> <p>3. Қырғыз: вохберггютюн</p> <p>4. Өзбек: vohberggutyun</p> <p>5. Түрік: vohberggutyun</p> <p>6. Ағылшын: vohberggutyun</p> <p>7. Испан: vohberggutyun</p> <p>8. Неміс: Vohberggutyun</p> <p>9. Француз: vohberggutyun</p>
1308.	вэньжэньхуа	вэньжэньхуа	<p>1. Вэньжэньхуа – қытайдың эстетикалық бейнелеу өнерінің түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: venjenhua</p> <p>3. Қырғыз: вэньжэньхуа</p> <p>4. Өзбек: venjenhua</p> <p>5. Түрік: venjenhua</p> <p>6. Ағылшын: wenzhenhua</p> <p>7. Испан: wenzhenhua</p> <p>8. Неміс: Wenzhenhua</p> <p>9. Француз: wenzhenhua</p>
1309.	абриколь	жанама соққы	<p>1. Домалатпа (киймен соққы жасалатын шар) алдымен бір немесе бірнеше бүйірге тиіп, содан кейін көзделген шарға тиетін соққыны білдіретін бильярд термині. Жанама соққы сияқты соққыны түрліше қолдануға болады. Көбіне көздеген шарды аралық шарлар жауып тұрғанда тікелей соққы жасау мүмкін емес болған кезде қолданылады. Десе де көздеген шар әсерінен болған соққыны да жанама соққы деп санауға болады, өйткені мұндай жағдайда ол бүйірдің рөлін атқарады.</p> <p>2. Әзербайжан: abricol</p> <p>3. Қырғыз: Abrikol</p> <p>4. Өзбек: abrikol</p> <p>5. Түрік: Abrikol</p> <p>6. Ағылшын: abricol</p> <p>7. Испан: abricol</p> <p>8. Неміс: abricol</p> <p>9. Француз: abricol</p>
1310.	абслейнг	абслейнг	<p>1. (нем. abseilen – «арқанмен түсу»), спорт түрі – жоғарыға бекітілген арқанның көмегімен</p>

			<p>бөктерден немесе тік қабырғадан түсу.</p> <p>2. Әзербайжан: bağırsaq</p> <p>3. Қырғыз: absleyng</p> <p>4. Өзбек: absorbe qilish</p> <p>5. Түрік: absleyng</p> <p>6. Ағылшын: absleying</p> <p>7. Испан: absleying</p> <p>8. Неміс: verschwörerisch</p> <p>9. Француз: absleying</p>
1311.	авальман	авальман	<p>1. — тау-шаңғы техникасына тиесілі элементтердің бірі. Бұл адамның бұрылған кезде аяғын бұғу тәсілі.</p> <p>2. Әзербайжан: Avalman</p> <p>3. Қырғыз: avalman</p> <p>4. Өзбек: Avalman</p> <p>5. Түрік: avalman</p> <p>6. Ағылшын: Avalman</p> <p>7. Испан: Avalman</p> <p>8. Неміс: Avalman</p> <p>9. Француз: Avalman</p>
1312.	авиамоделист	авиамоделъші	<p>1. (лат. avis – «құс» + фр. modele) — техникалық шығармашылық түрі, оның нәтижесі:</p> <p>1. Шынайы ұшу аппараттарының (стенді авиамоделизм) ұшпайтын ауқымды модельдерін жасау.</p> <p>2. Еркін ұшып жүретін (планерлер, таймерлер), сондай-ақ қашықтан басқарылатын (радио арқылы басқарылатын, кордтық үлгілер: жылдамдық, пилотаждық, ұшқыр, әуе ұрысы, көшірмелер) ұшу аппараттарын жасау және ұшу.</p> <p>Авиаүлгілерде ұшу аппараттарының барлық түрі қамтылған.</p> <p>2. Әзербайжан: model təyyarə</p> <p>3. Қырғыз: модель учак куруучу</p> <p>4. Өзбек: model samolyot</p> <p>5. Түрік: model uçak</p> <p>6. Ағылшын: model airplane</p> <p>7. Испан: modelo de avion</p> <p>8. Неміс: Modellflugzeug</p> <p>9. Француз: modèle d'avion</p>
1313.	авиационный спорт	авиация спорты	<p>1. (лат. avis – «құс» + ағыл. Sport) — қолданылатын ұшу аппаратының түрімен, сондай-ақ Жер атмосферасы шегінде әуе</p>

			<p>кеңістігін пайдалану тәртібімен ерекшеленетін спорттың техникалық түрлерінің алуан түрін біріктіретін спорттық қызмет түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: aviasiya idmanı</p> <p>3. Қырғыз: Aviation спорт</p> <p>4. Өзбек: aviatsiya sporti</p> <p>5. Түрік: havacılık sporu</p> <p>6. Ағылшын: aviation sport</p> <p>7. Испан: deporte de aviacion</p> <p>8. Неміс: Flugsport</p> <p>9. Француз: sport d'aviation</p>
1314.	авиомодельный спорт	авиомодельді спорт	<p>1. (лат. avis – «құс» және фр. Modele + ағыл. Sport) – қатысушылар ұшу аппараттарының (планерлердің, ұшақтардың, тікұшақтардың және т.б.) үлгілерін құрастырудан, дайындаудан, ұшқан кезде олардың жылдамдығын, қашықтығын, ұшу ұзақтығын және жоғары пилотажды басқарудан жарысатын спорттың техникалық түрі. Жарыстарға ересек спортшылар да, жасөспірім спортшылар да қатыса алады.</p> <p>2. Әзербайжан: təyyarə modeli idman</p> <p>3. Қырғыз: aviomodelny спорт</p> <p>4. Өзбек: samolyot modeli sporti</p> <p>5. Түрік: uçak modeli sporu</p> <p>6. Ағылшын: aircraft model sport</p> <p>7. Испан: modelo de aeronave deporte</p> <p>8. Неміс: Flugzeugmodellsport</p> <p>9. Француз: modèle d'avion de sport</p>
1315.	аврал	дүрмек	<p>1. (ағылш. over all - «бәрі жоғары») – бәрі немесе бүкіл экипаж болып орындалатын кемедегі жұмыс.</p> <p>2. Әзербайжан: tələsik iş</p> <p>3. Қырғыз: палубаға бардығынын колдору</p> <p>4. Өзбек: shoshilinch ish</p> <p>5. Түрік: acele iş</p> <p>6. Ағылшын: rush job</p> <p>7. Испан: trabajo urgente</p> <p>8. Неміс: Eile-Job</p> <p>9. Француз: travail urgent</p>
1316.	автогол	автогол	<p>1. (грек. autos – «өздігінен» және ағыл. goal – «қақпа, нысана») – спорттық ойындарда ойыншының өзі қорғайтын команданың қақпасына гол салуы (әдетте, бұл кездейсоқ болады), бұл шабуыл жасап жатқан</p>

			<p>команданың салған голы болып есептеледі. Спорттық жарыстарда бұл айтарлықтай көп кездесетін жағдай. Статистика бойынша футболдан болатын әлем чемпионаттарында 50 жай голға шаққанда, бір автогол болып тұрады.</p> <p>2. Әзербайжан: Öz məqsədim</p> <p>3. Қырғыз: өз максаты</p> <p>4. Өзбек: O'z maqsadim</p> <p>5. Түрік: kendi hedefim</p> <p>6. Ағылшын: own goal</p> <p>7. Испан: propia meta</p> <p>8. Неміс: eigenes Ziel</p> <p>9. Француз: propre but</p>
1317.	автодром	автодром	<p>1. (грек. autos – «өздігінен» және грек. dromos – «жүгіру») – (автомобиль полигоны) – автокөліктің әртүрлі сапасын сынауға, жылдамдық жарыстарын өткізуге және жүргізушілерді үйретуге арналған аумақ. Автодромда түзу жол аймақтары, еңістер, бұрылыстар, әртүрлі кедергілер, нашар жол және жолсыз аумақтар болуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: autodrome</p> <p>3. Қырғыз: autodrome</p> <p>4. Өзбек: avtodrom</p> <p>5. Түрік: Autodrome</p> <p>6. Ағылшын: autodrome</p> <p>7. Испан: autódromo</p> <p>8. Неміс: Autodrome</p> <p>9. Француз: autodrome</p>
1318.	автокросс	автокросс	<p>1. (грек. Autos – «өздігінен» және англ. to cross – «қилысу») – топырақ төселген айналма жол тасжолында бірге басталатын жарыс. Тәулік бойы өткізіледі. Әсіресе, посткеңестік елдерде, сондай-ақ Чехия, Германия, Голландия, Франция және т.б. сияқты бірқатар еуропалық елдерде өте танымал.</p> <p>2. Әзербайжан: autocross</p> <p>3. Қырғыз: autocross</p> <p>4. Өзбек: avtokross</p> <p>5. Түрік: autocross</p> <p>6. Ағылшын: autocross</p> <p>7. Испан: autocross</p> <p>8. Неміс: Autocross</p> <p>9. Француз: autocross</p>
1319.	автомашина	спорттық	<p>1. (грек. autos – «өздігінен» және лат. machina</p>

	спортивная	автомәшине	<p>+ ағыл. Sport) – анағұрлым жоғары жылдамдық сапалары, тиісінше, моторының қуаты жоғары (меншікті қуаты, моторлану) және шанағы төмен (жол саңылауы, клиренс) екі, кейде төрт орындық жеңіл автокөліктің ауқымды санатының шартты-жинақталған атауы. Ұшқыр автокөліктерге қарағанда, спорттық автокөліктер жалпы пайдалануға берілген жолдармен жүруге арналған (сондықтан да мемлекеттік тіркеуден өткізіледі, жарық аспаптарының толық жиынтығы мен нөмір белгілері болуы тиіс). Спорткарларды (мысалы, Porsche GT3 RS сияқты) Рингтул деп те атайды (жарыс тасжолында өзін сенімді сезінуге мүмкіндік беретін опциялар жиынтығы). Қарапайым Рингтул спорттық және анағұрлым қатты салпыншақты, спорттық тежеуіш жүйесі мен дәнекерленетін қауіпсіздік қаңқасын қамтиды.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: idman maşını 3. Қырғыз: спорт 4. Өзбек: sport mashinasi 5. Түрік: spor araba 6. Ағылшын: sports car 7. Испан: coche deportivo 8. Неміс: Sportwagen 9. Француз: voiture de sport
1320.	автомотодром	автомотоайлақ	<ol style="list-style-type: none"> 1. (грек. autos – «өздігінен» және лат. moveo – «қозғаламын» және грек. dromos – «жүгіру») - Автокөліктер мен мотоциклдерді сынауға, сондай-ақ авто және мотоспорт бойынша жарыстар өткізуге арналған, арнайы жабдықталған алаң. 2. Әзербайжан: autodrome 3. Қырғыз: Automotodrom 4. Өзбек: avtodrom 5. Түрік: Automotodrom 6. Ағылшын: autodrome 7. Испан: autódromo 8. Неміс: Autodrome 9. Француз: autodrome
1321.	автомотоклуб	автомотоклуб	<ol style="list-style-type: none"> 1. (грек. autos – «өздігінен» және лат. moveo – «қозғаламын» және ағыл. club) – автомобиль және мотоцикл спортына әуестердің клубы. 2. Әзербайжан: motor klübü

			<p>3. Қырғыз: automotor</p> <p>4. Өзбек: vosita klubi</p> <p>5. Түрік: motor kulübü</p> <p>6. Ағылшын: motor club</p> <p>7. Испан: club del motor</p> <p>8. Неміс: Motorclub</p> <p>9. Француз: club automobile</p>
1322.	автомотоспорт	автомотоспорт	<p>1. (грек. autos – «өздігінен» және лат. moveo – «қозғаламын») және ағыл. Sport) – адамдар автокөліктерімен (прототип, жеңіл автокөлік, жүк автокөлігі, жол талғамайтын автокөлік) тасжолда жоғары жылдамдықпен жүретін спорттың техникалық түрлерінің категориясы.</p> <p>2. Әзербайжан: autosport</p> <p>3. Қырғыз: мотор спорт</p> <p>4. Өзбек: autosport</p> <p>5. Түрік: motor sporları</p> <p>6. Ағылшын: autosport</p> <p>7. Испан: Autosport</p> <p>8. Неміс: autosport</p> <p>9. Француз: autosport</p>
1323.	автослалом	автослалом	<p>1. (күрделі жерлерде айдау, жылдамдықпен маневр жасау, ағылш. autotesting, autosolo, autocross) – белгіленген бағандары (конустары, қақпақтары) бар аумақтан тұратын күрделі тасжолда уақытқа жарысу (кілт бұрылыс, ирек, артқы және алдыңғы жүріспен 180 градусқа бұрылу және т.б.).</p> <p>2. Әзербайжан: avtoslalom</p> <p>3. Қырғыз: avtoslalom</p> <p>4. Өзбек: avtoslalom</p> <p>5. Түрік: Autoslalom</p> <p>6. Ағылшын: avtoslalom</p> <p>7. Испан: avtoslalom</p> <p>8. Неміс: avtoslalom</p> <p>9. Француз: avtoslalom</p>
1324.	автострада	автодаңғыл	<p>1. (грек. autos – «өздігінен») - Көлденең қиып өтетін торабы жоқ автокөлік қозғалысына арналған жол.</p> <p>2. Әзербайжан: avtomobil yolu</p> <p>3. Қырғыз: Freeway</p> <p>4. Өзбек: avtostrada</p> <p>5. Түрік: otoban</p> <p>6. Ағылшын: motorway</p> <p>7. Испан: autopista</p>

			<p>8. Неміс: Autobahn</p> <p>9. Француз: autoroute</p>
1325.	автотрек	автотрек	<p>1. (грек. autos – «өздігінен» және ағыл. track – «із, жол») – жарысуға арналған бірнеше машинасы бар ерекше жарыс тасжолы.</p> <p>2. Әзербайжан: autotrack</p> <p>3. Қырғыз: унаам көз салуу</p> <p>4. Өзбек: autotrack</p> <p>5. Түрік: oto izleme</p> <p>6. Ағылшын: autotrack</p> <p>7. Испан: seguimiento automático</p> <p>8. Неміс: Autotrack</p> <p>9. Француз: autotrack</p>
1326.	автохронометраж	автоуақытөлшегіш	<p>1. (грек. autos – «өздігінен» және грек. chronos – «уақыт» және франц. Métrage) - арнайы құрылғылардың көмегімен уақытты автоматты түрде тіркеу. Негізінен жеңіл атлетикада, қысқа арақашықтыққа жүгірген кезде, сондай-ақ автокөлік, мотоцикл және велосипед жарыстарында қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: avtomatik vaxt</p> <p>3. Қырғыз: avtochronometrazh</p> <p>4. Өзбек: avtomatik vaqt</p> <p>5. Түрік: otomatik zamanlama</p> <p>6. Ағылшын: automatic timing</p> <p>7. Испан: temporización automática</p> <p>8. Неміс: Automatisches Timing</p> <p>9. Француз: chronométrage automatique</p>
1327.	агитпоход	үгітжорық	<p>1. Халық арасында насихаттау жұмыстарын жүргізу мақсатында насихаттаушы ұжымның шаңғымен, жаяу немесе басқаша түрде жасаған жорығы.</p> <p>2. Әзербайжан: təbliğat gəzintisi</p> <p>3. Қырғыз: agitpohod</p> <p>4. Өзбек: propaganda safari</p> <p>5. Түрік: propaganda gezisi</p> <p>6. Ағылшын: agitation trip</p> <p>7. Испан: viaje de agitación</p> <p>8. Неміс: Erregungsreise</p> <p>9. Француз: voyage d'agitation</p>
1328.	адреналин	адреналин	<p>1. (лат. ad – «алдында» және renalis – «бүйрек») - Организмдегі зат алмасу процесі мен өмірлік күш-қуатты арттыратын бүйрекүсті безінің милық тінінің гормоны.</p> <p>2. Әзербайжан: adrenalin</p>

			<p>3. Қырғыз: адреналин 4. Өзбек: adrenalin 5. Түрік: adrenalin 6. Ағылшын: adrenalin 7. Испан: adrenalina 8. Неміс: Adrenalin 9. Француз: adrénaline</p>
1329.	азартные игры	құмар ойындар	<p>1. (фр. Hasard – «жағдай», «тәуекел», «сүйек ойны») – ұтыс ойыншының дағдысына толықтай немесе аз мөлшерде байланысты болмайтын, жағдайға байланысты болатын ақша немесе басқа да материалдық құндылықтарды ұту мақсатындағы ойын. 2. Әзербайжан: qumar 3. Қырғыз: Кумар оюндары 4. Өзбек: qimor 5. Түрік: şans oyunları 6. Ағылшын: gambling 7. Испан: apostar 8. Неміс: Glücksspiele 9. Француз: le jeu</p>
1330.	айкидо	айкидо	<p>1. (жап. 合気道 – «айкидо») – Морихэем Уэсибаның жауынгерлік өнерді, философия мен діни пайымдамаларды зерттеуінің синтезі ретінде жасаған заманауи жапондық жауынгерлік өнері. Көбіне айкидоны «өмірлік күш-қуатпен бірігу жолы» немесе «рухты үйлестіру жолы» деп аударарды. Уэсибаның мақсаты – адам өзін ғана емес, шабуылшыны да жарақаттанудан қорғайтын өнер қалыптастыру болатын. 2. Әзербайжан: Aikido 3. Қырғыз: айкидо 4. Өзбек: Aikido 5. Түрік: Japon güreşi 6. Ағылшын: Aikido 7. Испан: Aikido 8. Неміс: Aikido 9. Француз: Aïkido</p>
1331.	айс-фифи	таяныш	<p>1. Тік мұз еңістерін еңсеруге арналған жималы зәкір. 2. Әзербайжан: buz fifi 3. Қырғыз: муз-мендлер 4. Өзбек: muz fifi</p>

			<p>5. Түрік: buz fifi</p> <p>6. Ағылшын: ice fifi</p> <p>7. Испан: hielo fifi</p> <p>8. Неміс: Eisfifi</p> <p>9. Француз: glace fifi</p>
1332.	академическая гребля	академиялы қ есу	<p>1.(лат. academia, еж.-грек. Ἀκαδημία, алғашқы мағынасы – б.з.д. 385 жылы көне Афинада болған платон академиясының орны. Онда Академ (еж.-грек. Ἀκάδημος) атты батыр жерленген) – спорттың циклдық түрі. Байдаркамен және каноэмен есумен салыстырғанда, спортшылар қайықта, кері карап отырып, арқасының, қол-аяғының бұлшықеттерін пайдаланып, арақашықтықты жүріп өтеді. Батыс Еуропа, Ресей, АҚШ, Аустралия, Жаңа Зеландия және Румыния елдерінде қолданылады және танымал.</p> <p>2. Әзербайжан: sürüşmə</p> <p>3. Қырғыз: кайықта сүзүү</p> <p>4. Өзбек: yugurish</p> <p>5. Түрік: kürek çekme</p> <p>6. Ағылшын: rowing</p> <p>7. Испан: remando</p> <p>8. Неміс: Rudern</p> <p>9. Француз: ramer</p>
1333.	аквабайк	аквабайк	<p>1. (лат. aqua – «су») - Су мотоциклі; осындай мотоциклдегі спорттық сайыстар.</p> <p>2. Әзербайжан: aquabike</p> <p>3. Қырғыз: jetski</p> <p>4. Өзбек: aquabike</p> <p>5. Түрік: jet ski</p> <p>6. Ағылшын: aquabike</p> <p>7. Испан: aquabike</p> <p>8. Неміс: Aquabike</p> <p>9. Француз: aquabike</p>
1334.	акваланг	акваланг	<p>1. (лат. aqua – «су» және ағылш. lung – «жеңіл» = Aqua-lung, «Сулы жеңіл») немесе скүба (ағылш. SCUBA, Self-contained underwater breathing apparatus, судың астында дем алуға арналған автономды аппарат) – үш метрге дейінгі тереңдікке түсуге мүмкіндік беретін жеңіл суға сүңгітін жабдық.</p> <p>2. Әзербайжан: Scuba</p> <p>3. Қырғыз: aqualung</p> <p>4. Өзбек: Scuba</p>

			<p>5. Түрік: skuba 6. Ағылшын: Scuba 7. Испан: El buceo 8. Неміс: Scuba 9. Француз: Scuba</p>
1335.	акваплан	акваплан	<p>1. (лат. aqua – «су» және planum – «жазықтық») – спортшының суда өздігінен жүретін кеменің тіркеуімен қозғалуға арналған спорттық табан. Аквапланның сүйрейдің ең тиімді жылдамдығы 30-45 км/сағ. Сүйреу ұзындығы 10-15 м тең, спортшы ұстап тұратын мықты баусымның көмегімен іске асырылады. Аквапланмен қозғалған кезде спортшылар әртүрлі гимнастикалық жаттығуларды орындайды. Аквапланмен сүйреу – маусымаралық кезеңде тау шаңғышыларын жаттықтыратын ең жақсы құрал. 2. Әзербайжан: aquarlan 3. Қырғыз: aquarplane 4. Өзбек: aquarlan 5. Түрік: su kayagı 6. Ағылшын: aquarlan 7. Испан: aquarlan 8. Неміс: Aquarlan 9. Француз: aquarlan</p>
1336.	акватлон	акватлон	<p>1. (лат. aqua – «су» және грек. αθλον – «күрес») – бұл жүгіру кезеңі, содан кейін жүзу кезеңі, жүзудің бір түрі ретіндегі тағы жүгіру кезеңі, тағы жүгіру кезеңінен тұратын спорт түрі. Акватлон триатлонға да ұқсас және оның қарапайым түрі болып табылады. 2. Әзербайжан: aquatlon 3. Қырғыз: akvatlon 4. Өзбек: aquatlon 5. Түрік: akvatlon 6. Ағылшын: aquatlon 7. Испан: aquatlon 8. Неміс: Aquatlon 9. Француз: aquatlon</p>
1337.	акробат	акробатшы	<p>1. (грек. akros – «шеткі, биік, жоғары» және bainein – «жүру») - Ең қиын дене қозғалыстарын жасайтын адам; шебер гимнаст, арқанда шебер билеуші. 2. Әзербайжан: akrobat 3. Қырғыз: акробат эркек</p>

			<p>4. Өзбек: akrobat 5. Түрік: akrobat 6. АҒЫЛШЫН: acrobat 7. Испан: acrobata 8. Неміс: Akrobat 9. Француз: acrobate</p>
1338.	акробатика	акробатика	<p>1. (еж. грек ἀκρο-βᾶτω - «шетімен жүру» ἄκροϝ - «шеті» және βᾶτω - «таптау, басу, жүру») – бұл ептілік, икемділік, секіру, күш және теңгерім сияқты жаттығуларды қамтитын гимнастика түрі. Негізінен, акробатикамен ерте жасынан бастап шұғылданады. 2016 жылдан бастап акробатика олимпиадалық спорт түріне енгізілген.</p> <p>1. гимнастика сияқты дене жаттығуының бір түрі 2. цирк өнерінің жанры: күш акробатикасы, секіру, әуе және т.б. 3. спорт түрі</p> <p>2. Өзербайжан: akrobatika 3. Қырғыз: акробатика 4. Өзбек: akrobatika 5. Түрік: akrobasi 6. АҒЫЛШЫН: acrobatics 7. Испан: acrobacia 8. Неміс: Akrobatik 9. Француз: acrobatie</p>
1339.	акробатика лыжная	шаңғы акробатикас ы	<p>1 (еж. грек ἀκρο-βᾶτω - «шетімен жүру» ἄκροϝ - «шеті» және βᾶτω - «таптау, басу, жүру») – қысқы Олимпиада ойындары бағдарламасында берілген қысқы спорт түрі пәні. Шаңғы акробатикасы фристайл деген шаңғы спортының бір түріне жатады. Шаңғы акробатикасынан жарыс кезінде спортшылар арнайы профильденген трамплиннен шаңғымен барынша күрделі акробатикалық секіруді орындауды іске асырады.</p> <p>2. Өзербайжан: akrobatika xizəkləri 3. Қырғыз: лыжа акробатика 4. Өзбек: akrobatik ski 5. Түрік: akrobasi kayak 6. АҒЫЛШЫН: acrobatics ski 7. Испан: acrobacia esqui 8. Неміс: Akrobatik Ski 9. Француз: acrobatie ski</p>

1340.	акробатика спортивная	спорттық акробатика	<p>1. (еж. грек ἀκρο-βᾶτω - «шетімен жүру» ἄκροσ - «шеті» және βᾶτω - «таптау, басу, жүру» + лат. moveo – «қозғаламын» және ағыл. Sport) – тепе-теңдікті сақтауға, денені тіреу және тіремеу арқылы айналдыруға байланысты акробаттық жаттығуды орындап жарысатын спорт түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: akrobatika idmanı</p> <p>3. Қырғыз: спорттук акробатика</p> <p>4. Өзбек: akrobatik sport turlari</p> <p>5. Түрік: akrobasi sporları</p> <p>6. Ағылшын: acrobatics sports</p> <p>7. Испан: deportes acrobáticos</p> <p>8. Неміс: Akrobatik-Sport</p> <p>9. Француз: sports acrobatiques</p>
1341.	акробатика цирковая	цирктік акробатика	<p>1. (еж. грек ἀκρο-βᾶτω - «шетімен жүру» ἄκροσ - «шеті» және βᾶτω - «таптау, басу, жүру» + лат. circus – «шеңбер») - цирк өнерінің жанры (күш акробатикасы, секіру акробатикасы және т.б.).</p> <p>2. Әзербайжан: sirk akrobatika</p> <p>3. Қырғыз: акробатика цирк</p> <p>4. Өзбек: sirk akrobatika</p> <p>5. Түрік: sirk akrobasi</p> <p>6. Ағылшын: circus acrobatics</p> <p>7. Испан: acrobacia de circo</p> <p>8. Неміс: Zirkusakrobatik</p> <p>9. Француз: acrobatie de cirque</p>
1342.	акселерация	акселерация	<p>1. (лат. acceleratio – «жылдамату») – тірі организмнің жылдам дамуы. Әдетте, соңғы 150 жылда байқалған адамның физиологиялық тұрғыдан жылдам дамуын сипаттау үшін қолданылып келеді, бірақ терминді басқа да тірі организмдерге қатысты қолдануға да болады.</p> <p>2. Әзербайжан: sürətləndirmək</p> <p>3. Қырғыз: ылдамдатуу</p> <p>4. Өзбек: tezlashtirish</p> <p>5. Түрік: ivme</p> <p>6. Ағылшын: acceleration</p> <p>7. Испан: aceleración</p> <p>8. Неміс: Beschleunigung</p> <p>9. Француз: l'accélération</p>
1343.	аксель	аксель	<p>1. (ағылш. Axel jump) – мәнерлеп сырғанаудағы секірудің бір түрі. Қабырғалы</p>

			<p>секіру болып табылады. Алға қарай қозғалып секіретін жалғыз секіру, мұндай секіру кезінде айналып секіру саны бүтін болмайды.</p> <p>Мәнерлеп сырғанаудағы ең күрделі секіру түрі болып саналады. Бір реттік аксель деген – бір жарым рет айналу, үш реттік аксель деген – үш жарым рет айналу. Жарыс кезінде мәнерлеп сырғанаушылардың ешқайсысы әлі бірде-бір рет төрт реттік аксель жасаған емес. Бұл секіру түрі норвегиялық фигурист Аксель Паульсеннің құрметіне орай аталған, мәнерлеп сырғанаушы бұл секіруді алғаш рет 1882 жылы орындаған екен.</p> <p>2. Әзербайжан: axel 3. Қырғыз: Axel 4. Өзбек: axel 5. Түрік: axel 6. Ағылшын: axel 7. Испан: axel 8. Неміс: Axel 9. Француз: axel</p>
1344.	акцентированный удар	діттеген соққы	<p>1. (лат. accentus - «дауыс көтерілуі») – ерекше шұғыл, күшпен немесе қуатпен жасалған соққылардың бірі. Көптеген боксшілер жекпе-жектің соңын осы діттеген соққының көмегімен шешеді.</p> <p>2. Әзербайжан: vurulmuş punch 3. Қырғыз: салам кагыш 4. Өзбек: akslantirilgan musht 5. Түрік: aksanlı yumruk 6. Ағылшын: accented punch 7. Испан: golpe acentuado 8. Неміс: betonter Schlag 9. Француз: punch accentué</p>
1345.	альпеншток	альпеншток	<p>1. (нем. Alpenstock – «альпі таяғы») – ұзындығы шамамен екі метр болатын, ұшы үшкір, болаттан жасалған («ұштық» деп аталады), кейде оны қолда сақтандыратын бүлдіргемен жабдықталған, тауға таяқпен шығу кезінде қолданылады. Оны тауға шығатын туристер қолданады: ХХ ғасырдың 40 жылдарына дейін альпинистер пайдаланған екен.</p> <p>2. Әзербайжан: alpenstock 3. Қырғыз: alpenstock</p>

			<p>4. Өзбек: alpenstock 5. Түрік: demir uçlu dağcı sopası 6. Ағылшын: alpenstock 7. Испан: alpenstock 8. Неміс: Alpenstock 9. Француз: alpenstock</p>
1346.	альпиниада	альпиниада	<p>1. Альпинизмнен жаппай оқу, спорт және мерейтой шаралары. Оқу альпиниадасы – шыңға шығумен аяқталатын биік таулы аймаққа жасалатын жорық. Альпиниада бағдарламасын орындаған адамдар «КСРО альпинисі» төсбелгісін алған. Алғашқы оқу альпиниадасы – Қызыл әскердің альпиниадасы 1933 ж. (Эльбрусқа 58 адам шыққан) өткізілген. Спорттық альпиниада машықтанушы спортшыларды дайындау мақсатында күрделілігі әртүрлі бағыттарды еңсеруді қарастыратын бағдарлама бойынша өткізіледі. Мерейтойлық альпиниада белгілі бір айтулы оқиғаларға арналады. 2. Әзербайжан: alpiniad 3. Қырғыз: alpiniada 4. Өзбек: alpiniad 5. Түрік: alpiniada 6. Ағылшын: alpiniad 7. Испан: alpinia 8. Неміс: Alpinjade 9. Француз: alpiniad</p>
1347.	альпинизм	альпинизм	<p>1. (франц. alpinisme - «альпинизм») – мақсаты таудың шыңына шығу болып табылатаны спорт және белсенді демалыс түрі. Альпинизмнің спорттық мәні – шыңға шығу жолындағы табиғат жасаған табиғи кедергілерді (биіктік, кедір-бұдырлық, ауа райы) еңсеру. Альпинизмнен болған спорттық жарыстардағы бәсеке нысаны шыңның биіктігі, жүріп өткен бағдардың техникалық күрделілігі, оның сипаты мен ұзақтығы. 2. Әзербайжан: alpinizm 3. Қырғыз: тоолук 4. Өзбек: alpinizm 5. Түрік: dağcılık 6. Ағылшын: mountaineering 7. Испан: montañismo 8. Неміс: Bergsteigen</p>

			9. Француз: alpinisme
1348.	альпинист	алпинист	<p>1. (франц. alpinisme - «альпинизм») – Альпинизммен шұғылданатын спортшы.</p> <p>2. Әзербайжан: alpinist</p> <p>3. Қырғыз: тоо</p> <p>4. Өзбек: alpinist</p> <p>5. Түрік: dağcı</p> <p>6. Ағылшын: climber</p> <p>7. Испан: escalador</p> <p>8. Неміс: Bergsteiger</p> <p>9. Француз: grimpeur</p>
1349.	альтиметр	альтиметр	<p>1. (лат. altus – «жоғары» және грек. μετρέω – «өлшеймін») - Ұшу аппаратының ұшу биіктігін анықтауға арналған аспап, биіктік өлшегіш.</p> <p>2. Әзербайжан: altimetre</p> <p>3. Қырғыз: altimeter</p> <p>4. Өзбек: altimetr</p> <p>5. Түрік: altimetre</p> <p>6. Ағылшын: altimeter</p> <p>7. Испан: altímetro</p> <p>8. Неміс: Höhenmesser</p> <p>9. Француз: altimètre</p>
1350.	амбидекстрия	амбидекстрия	<p>1. (лат. ambi – «екі» және лат. dexter – «оң») – жетекші қол ерекшеленбей, екі қолдың туа пайда болған немесе жаттығу нәтижесінде қалыптасқан қызметінің бірдей дамуы және адамның оң және сол қолымен бірдей жылдамдықпен және тиімділікпен қозғалыс іс-әрекеттерін орындау қабілеті. Мұндай адамдар жағдайды жылдам бағалап, тез шешім қабылдайды. Амбидекстрия балалардың бір пайызында ғана туа біткен болады; мұндай балалар тілдік қиындыққа және НТСГ екі есе бейім болады, олардың оқу үлгерімі оңқайлармен солақайарға қарағанда төмендеу болады. Адамның екі қолын да пайдалануы қиындық тудыратын кері құбылыс амбисинистрия деп аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: ambidexteriya</p> <p>3. Қырғыз: ambidexterity</p> <p>4. Өзбек: iki yüzlülük...</p> <p>5. Түрік: iki yüzlülük</p> <p>6. Ағылшын: ambidexteria</p> <p>7. Испан: ambidexteria</p>

			<p>8. Неміс: ambidexteria 9. Француз: ambidexteria</p>
1351.	американский футбол	америка футболы	<p>1. (лат. Americanus, саяхатшы Америго Веспуччи (итал. Amerigo Vespucci)) есімімен байланысты + ағыл. football сөзбе сөз - «аяқ доп», foot «аяқ» және ball - «доп») - АҚШ-та спорттың контактілі командалық түрі ретінде белгілі футбол. Оған екі команда қатысады, әр командада он бір ойыншыдан болады, ұзындығы 120 ярдқа (109,728 метрге) тең тіктөртбұрышты алаңда сопақ доппен ойнайды, оның ішінде 100 ярд(~91,45 метр) – ойын алаңы және шеткі 10 ярд –команданың ұпай алаңдары (ағылш. end zone) және ені 53,3 ярд (48,738 метр), екі жағында да керме ағаш түріндегі қақпасы бар. Команда допты ұпай алаңына апару үшін оны пас беру арқылы немесе өзі басқаруы тиіс. Бір команда алдымен допты 10 ярдқа жылжытуы керек (4 талпыныс беріледі). Оны іске асырса, тағы төрт талпыныс беріледі. Әйтпеген жағдайда доп қарсыластарға беріледі. Допты аймақтың соңына дейін апару (тачдаун) есебінен немесе оны қақпаға салу арқылы ұпай жинауға болады, сондай-ақ қорғаныс сейфти жасау арқылы ұпай жина алады. Матч аяқталған кезде ең көп ұпай жинаған команда жеңіске жетеді.</p> <p>2. Әзербайжан: amerikan futbolu 3. Қырғыз: Америка 4. Өзбек: Amerika futboli 5. Түрік: amerikan futbolu 6. Ағылшын: American football 7. Испан: fútbol americano 8. Неміс: amerikanischer Fußball 9. Француз: football américain</p>
1352.	анаболизм	анаболизм	<p>1. (грек. ἀναβολή - «көтеру») немесе пластикалық алмасу — жоғары молекулалық қосылыстардың түзілуіне бағытталған организмдегі зат алмасудың бір бөлігін құрайтын химиялық процестердің жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: anabolizm 3. Қырғыз: anabolism 4. Өзбек: anabolizm 5. Түрік: anabolizma 6. Ағылшын: anabolism</p>

			<p>7. Испан: anabolismo</p> <p>8. Неміс: Anabolismus</p> <p>9. Француз: anabolisme</p>
1353.	анаэробные упражнения	анаэробты жаттығу	<p>1. (грек. αηρ - «ауа» + βίος - «өмір») – бұлшықеттің қозғалыс қызметін сақтау үшін оттегі негізгі энергия көзі ретінде пайдаланылатын, қарқындылығы салыстырмалы түрде төмен болып табылатын кез келген дене жаттығуының түрі. Аэробты деген сөз «оттегісі бар» деген мағынаны білдіреді, ол дене жаттығуы кезінде күш-қуатқа деген қажеттілікті тиісті түрде қанағаттандыру үшін жалғыз оттегінің жеткілікті екенін білдіреді. Негізінен, аэробты метаболизм сақтауы мүмкін қарқындылығы жеңіл немесе орташа жаттығу ұзақ уақыт бойы орындалуы мүмкін. Аэробты жаттығудың қарама-қарсы түрі анаэробты жаттығу болып табылады. Аэробты жаттығу түріне жүру немесе жорық, жүгіру, бір орында тұрып жүгіру, жүзу, коньки, баспалдаққа шығу, есу, скейтбордпен сырғанау, роликті коньки, би, баскетбол, теннис жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: anaerobik məşq</p> <p>3. Қырғыз: анаэробдук көнүгүү</p> <p>4. Өзбек: anaerobik mashqlar</p> <p>5. Түрік: anaerobik egzersiz</p> <p>6. Ағылшын: anaerobic exercise</p> <p>7. Испан: ejercicio anaerobio</p> <p>8. Неміс: anaerobe Übung</p> <p>9. Француз: exercice anaérobie</p>
1354.	анемометр	анемометр	<p>1. (еж. гр. ἀνεμος – «жел» және μετρέω – «өлшеймін») – жүйелердегі, мысалы, вентиляциядағы газдың, ауаның қозғалыс жылдамдығын өлшеуге арналған құрылғы. Метеорологияда желдің жылдамдығын өлшеу үшін қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: anaerobik məşq</p> <p>3. Қырғыз: анаэробдук көнүгүү</p> <p>4. Өзбек: anaerobik mashqlar</p> <p>5. Түрік: anaerobik egzersiz</p> <p>6. Ағылшын: anaerobic exercise</p> <p>7. Испан: ejercicio anaerobio</p> <p>8. Неміс: anaerobe Übung</p> <p>9. Француз: exercice anaérobie</p>
1355.	анорак	анорак	<p>1. (гренланд. anoraaq - «киім») – бастан</p>

			<p>килетін, алдыңғы жағында ілгегі бар әдеттегі тілігі жоқ, капюшоны бар, тығыз матадан тігілген, жеден қорғайтын күртеше.</p> <p>2. Әзербайжан: anorak</p> <p>3. Қырғыз: anorak</p> <p>4. Өзбек: Anorak</p> <p>5. Түрік: anorak</p> <p>6. Ағылшын: anorak</p> <p>7. Испан: anorak</p> <p>8. Неміс: Anorak</p> <p>9. Француз: anorak</p>
1356.	антагонисты	антагонисте р	<p>1. (грек. <i>ανταγωνισής</i> - «қарсылас»; еж. грек. <i>ἀντί</i> «қарама-қарсы» және <i>αγωνίζομαι</i> - «жарысамын», <i>αγωνιστής</i>- «күресуші») – қарама-қарсы әрекет ететін; сондай-ақ бәсекелес.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Антагонист – бір заттың әсерін бәсеңдететін немесе қарама-қарсы әсерін көрсететін зат. • Антагонист – қарама-қарсы әсері бар бұлшықет, мысалы, бүккіш бұлшықетке қатысты жазғыш. • Антагонист – протагонистке қарсы әрекет ететін кейіпкер. <p>2. Әзербайжан: antagonistlər</p> <p>3. Қырғыз: Душмандарыбыз</p> <p>4. Өзбек: antagonistlar</p> <p>5. Түрік: antagonistleri</p> <p>6. Ағылшын: antagonists</p> <p>7. Испан: antagonistas</p> <p>8. Неміс: Antagonisten</p> <p>9. Француз: antagonistes</p>
1357.	антиоксидант ы	антиоксида нттар	<p>1. (сондай-ақ антиототықтырғыштар, консерванттар) – тотығуды баяулататын заттар; көптеген химиялық заттардың кез келгені, оның ішінде организм қызметінің табиғи өнімдері және тамақпен бірге түсетін қоректік заттар, олар бос радикалдар мен басқа да заттардың тотығу әсерін бейтараптандыруы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: antioksidanlar</p> <p>3. Қырғыз: антиоксиданттар</p> <p>4. Өзбек: antioksidantlar</p> <p>5. Түрік: antioksidanlar</p> <p>6. Ағылшын: antioxidants</p>

			<p>7. Испан: antioxidantes 8. Неміс: Antioxidantien 9. Француз: les antioxydants</p>
1358.	анти-слайдер	қарсы-слайдер	<p>1. (ағылш. anti-slider), сондай-ақ гриппер (ағылш. gripper) – мұзбен тұтасуды арттыру үшін аяқкиімге салынатын арнайы қаптама. Әдетте, итеретін аяққа киіледі, ойыншының мұзбен сырғанауына жайлылық береді. 2. Әзербайжан: anti-kaydırıcı 3. Қырғыз: Анти-слайд 4. Өзбек: piyodalarga qarshi kaydırıcı 5. Түрік: Anti-slayt 6. Ағылшын: anti-slider 7. Испан: antideslizante 8. Неміс: Anti-Slider 9. Француз: anti-slider</p>
1359.	античная гимнастика	антикалық гимнастика	<p>1. (лат. antiquus, ante - «алдыңғы») – тәрбие берудің ежелгі грек жүйелерінде пайдаланылатын дене жаттығуларының кешені. Антикалық гимнастика үш бөлікке бөлінген: налестрика, орхестика (орхестрика) және ойын. 2. Әзербайжан: qədim gimnastika 3. Қырғыз: байыркы гимнастика 4. Өзбек: qadimiy gimnastika 5. Түрік: antik jimnastik 6. Ағылшын: ancient gymnastics 7. Испан: gimnasia antigua 8. Неміс: alte Gymnastik 9. Француз: gymnastique ancienne</p>
1360.	антропометр	антропометр	<p>1. (грек. anthropos – «адам» және грек. metreo – «өлшеу») - Адамның бойы мен адам денесінің басқа да параметрлерін ғылыми тұрғыдан өлшеуге арналған құрал. 2. Әзербайжан: antropometr 3. Қырғыз: anthropometer 4. Өзбек: antropometr 5. Түрік: anthropometer 6. Ағылшын: anthropometer 7. Испан: antropómetro 8. Неміс: Anthropometer 9. Француз: anthropomètre</p>
1361.	апекс	апекс	<p>1. (лат. apex - «үшы») спорттың жарыс түрлерінде – жолдың ішкі жағына жақын траектория нүктесі, яғни бұрылу «шыңы». Оң жаққа бұрылған кезде (оң жақты қозғалыс</p>

			<p>кезінде) бұл жиектемеге жақындау нүкте, ал солға бұрылу кезінде – осьтік сызыққа жақындау нүктесі. Бұрылған кезде жолдың ішкі шетіндегі апекске «жанасып» өту бұрылыстан шыққан кезде ең жоғарғы жылдамдықты қамтамасыз етеді.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: арех 3. Қырғыз: чоку 4. Өзбек: арех 5. Түрік: doguk 6. Ағылшын: арех 7. Испан: árice 8. Неміс: Spitze 9. Француз: арех
1362.	апноя	апноя	<ol style="list-style-type: none"> 1. (еж. грек. <i>ἄπνοια</i> – «дем алмау», сөзбе-сөз – «ТЫНЫҚТЫҚ») – дем алу қозғалысының тоқтауы. Атап айтар болсақ, өкпеге шамадан тыс вентиляция беру нәтижесінде қандағы көмір қышқылының мүлдем азаюы кезінде (мысалы, күшейтілген жасанды немесе өз бетімен дем алғаннан кейін) орын алады. 2. Әзербайжан: арнеа 3. Қырғыз: апноэ 4. Өзбек: арнеа 5. Түрік: арне 6. Ағылшын: арнеа 7. Испан: арнеа 8. Неміс: Арное 9. Француз: арnée
1363.	апперкот	апперкот	<ol style="list-style-type: none"> 1. (ағылш. uppercut) – дәстүрлі бокстегі классикалық соққы; ішкі траектория бойынша жұдырықпен соғылады, мұндайда жұдырық өзіне қарай бағыттталып тұрады; жақын төбелесте қолданылады. Апперкот деген атау ағылшын тіліндегі сөз тіркесінен пайда болған, аударған кезде «төменнен жоғарыға қарай шауып жіберуі» деп аударылады. 2. Әзербайжан: uppercut 3. Қырғыз: Uppercut 4. Өзбек: uppercut 5. Түрік: ararkat 6. Ағылшын: uppercut 7. Испан: uppercut 8. Неміс: Uppercut 9. Француз: uppercut

1364.	апперцепция	жаңаға тәуелдік	<p>1. (лат. ad – «соған» және лат. perceptio – «қабылдау») – нәтижесінде сана элементтері айқын әрі түсінікті болатын процесс.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>apperception</i></p> <p>3. Қырғыз: керчилигимди</p> <p>4. Өзбек: <i>apperception</i></p> <p>5. Түрік: <i>idrak</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>apperception</i></p> <p>7. Испан: <i>apercepción</i></p> <p>8. Неміс: <i>Apperzeption</i></p> <p>9. Француз: <i>aperception</i></p>
1365.	апре-ски	апре-ски	<p>1. - бұл термин француз тілінен сөзбе-сөз аударған кезде «шаңғыдан кейін» деп аударылады. Шын мәнінде, ол тау-шаңғы курорттарында сырғанағаннан кейін тікелей іске асырылатын демалыс спектрін білдіреді. <i>Après ski</i> терминінің ағылшын тіліндегі <i>after-ski</i> деген нұсқасы да бар, десе де ағылшынша баламасы жиі қолданылмайды. Орысша туристік терминдер сөздігінде <i>après ski</i> термині калька әдісімен «апре-ски» деп аударылған.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>après ski</i></p> <p>3. Қырғыз: По-лыжа</p> <p>4. Өзбек: <i>après ski</i></p> <p>5. Түрік: <i>après ski</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>après ski</i></p> <p>7. Испан: <i>après ski</i></p> <p>8. Неміс: <i>Après Ski</i></p> <p>9. Француз: <i>après-ski</i></p>
1366.	апсель	апсель	<p>1. (нидерл. aap-zeil (маймыл желкені) – қисық үшбұрышты желкен, стаксельдің ең төменгісі. Апсель тікелей жабдықталатын желкенді қайықтардың желкен қайықартындағы штангасына қойылады. Сондай-ақ апсель кеме ұзақ уақыт бойы бір галспен жүруге мәжбүр болғанда, баяу жел кезінде екі дінгекті яхталарға қойылады. Апсельді галфвинд бағыттарында тиімді пайдалану үшін кейбір яхталар дінгекке жақынырақ галспен бекітілген үлкен апсельмен де, екі дінгектің арасындағы арақашықтықтың шамамен алғанда, ортасында орналасатын шағын апсельмен де жабдықталады.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>apsel</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>apsel</i></p>

			<p>4. Өзбек: apsel 5. Түрік: apsel 6. Ағылшын: apsel 7. Испан: Apsel 8. Неміс: apsel 9. Француз: absse</p>
1367.	арабеск	арабеск	<p>1. (фр. arabesque – арабша; транскрипциясы: ара'бәск) – классикалық бидегі негізгі дене күйінің бірі. Негізгі балет терминдері көбіне француз тілінен енген. Классикалық, сондай-ақ қазіргі балеттің хореографиялық лексикасында дене күйі термині белсенді қолданылады. 2. Әзербайжан: arabesque 3. Қырғыз: арабесок 4. Өзбек: arabesk 5. Түрік: arabesk 6. Ағылшын: arabesque 7. Испан: arabesco 8. Неміс: Arabeske 9. Француз: arabesque</p>
1368.	арена спортивная	спорт аренасы	<p>1. (лат. arena (harena) - «құм; құмды орын; күресуге арналған орын» және ағыл. Sport) - 1) спорттық жарыстарда өткізуге арналған арнайы жабдықталған жер. Спорттық ойындарға және жаппай өнер көрсетуге арналған алаң түрінде болып келеді (волейбол, баскетбол, секіру, лақтыру және т.б. арналған секторлары бар, жүгіру жолымен қоршалған футбол алаңы, спорт алаңы, спорт ядросы, бәйге алаңы, аренаның бір немесе бірнеше жағына отыратын көрермендерге арналған трибуна). Әдетте, спорт аренасы стадионның құрамдас бөлігі болып табылады. Ашық далада немесе ғимарат ішінде (спорттық корпус, <i>Спорт сарайы</i>) болуы мүмкін. Заманауи, әсіресе, жоғарғы жағы жабық спорт аренасының арналымы әртүрлі (спорттық жарыстарға және спорттық-көру шараларына арналған). Спорттың бір түріне арналған спорт аренасына тұрақты жабын жабылып, стационарлық жабдық орнатылады. Арналымы әмбебап аренадарға көбіне алынбалы төсемдер мен жабдықтар қойылады. 2) Жеңіл атлетикаға арналған үш немесе төрт секторы бар, дамыған спорттық ядро. Спорт</p>

			<p>аренасының ұзындығы 400 м тең сақиналы конькимен сырғанайтын жолды толтыруға мүмкіндік беретін габариті бар.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: idman arenası 3. Қырғыз: спорттук арена 4. Өзбек: sport maydonchasi 5. Түрік: spor alanı 6. Ағылшын: sports arena 7. Испан: arena deportiva 8. Неміс: Sportarena 9. Француз: arène sportive
1369.	армрестлинг	қолкүрес	<ol style="list-style-type: none"> 1. (Күрес; ағылш. Arm sport, arm wrestling, arm – қол және ағыл. wrestling - «күрес, ұстау») – екі қатысушының арасындағы қол күресінің бір түрі (спорттық жекпе-жектердің бір түрі). 2. Әзербайжан: kol güləşi 3. Қырғыз: армрестлинг боюнча 4. Өзбек: armrestling 5. Түрік: bilek güreşi 6. Ағылшын: arm wrestling 7. Испан: lucha de brazos 8. Неміс: Armdrücken 9. Француз: bras de fer
1370.	армспорт	армспорт, қолкүрес спорт	<ol style="list-style-type: none"> 1. (қол күресі немесе армрестлинг; ағылш. Arm sport, arm wrestling, мұндағы arm – «білек» және ағыл. Sport) – спорттық жекпе-жек түрі. Матч кезінде бәсекелестердің бір аттас қолдары қатты, тегіс жерге (негізінен, үстелге) қойылады да, алақандары мықтап тұтасады. Қол күрестіруші бәсекелестердің міндеті – қарсыластың қолын жерге тигізу болып табылады. Жекпе-жекке қатысушыларға бірқатар уақытша, техникалық және айлалық шектеулер қойылады. 2. Әзербайжан: armport 3. Қырғыз: каруу-спорт 4. Өзбек: armport 5. Түрік: kol spor 6. Ағылшын: armport 7. Испан: sporte 8. Неміс: Armport 9. Француз: armport
1371.	арнис	арнис	<ol style="list-style-type: none"> 1. – филиппиндік жауынгерлік өнер. Оны үйрену қарудан (таяк, пышақ, бо) басталады,

			<p>кейін қоян-қолтық ұрыс техникасы (панантукан) зерттеледі. Қоян-қолтық ұрыс кезінде де, қарумен ұрыс кезінде де бірыңғай қозғалыс қағидаттары пайдаланылады. Отаршылдық дәуірінде оған испандық семсерлесу – дестреза қатты ықпал еткен, нәтижесінде оның эспада және дага (исп. espada у daga) бөліктерін қабылдаған.</p> <p>2. Әзербайжан: arnis</p> <p>3. Қырғыз: өнөрү</p> <p>4. Өзбек: arnis</p> <p>5. Түрік: Arnis</p> <p>6. Ағылшын: arnis</p> <p>7. Испан: arnis</p> <p>8. Неміс: Arnis</p> <p>9. Француз: arnis</p>
1372.	арчак; ленчик	ернегіз	<p>1. - Ер-тоқымның былғары тартылатын ағаш арқауы.</p> <p>2. Әзербайжан: Archak Lençik</p> <p>3. Қырғыз: Archak; алексиз</p> <p>4. Өзбек: Archak; Lenchik</p> <p>5. Түрік: Archak; lenchik</p> <p>6. Ағылшын: Archak Lenchik</p> <p>7. Испан: Archak Lenchik</p> <p>8. Неміс: Archak Lenchik</p> <p>9. Француз: Archak Lenchik</p>
1373.	арчерн-биатлон	арчерн-биатлон	<p>1. (ски-ачери, ағылш. Archery – «садақ ату» - лат. bi- «екі-; екі рет; екілік» (родств. bis - «екі рет») + еж.-грек. ἄθλον - «жарыс, ойын, күрес; жүлде») – садақ ату мен шаңғы жарысы үйлесім тапқан қысқы спорт түрі. 1996 жылы ачери-биатлоннан Әлем чемпионатын өткізу туралы шешім қабылданған.</p> <p>2. Әзербайжан: Arxiv Biathlon</p> <p>3. Қырғыз: archern-биатлон</p> <p>4. Өзбек: Arxiv biatlon</p> <p>5. Түрік: Arşiv Biatlon</p> <p>6. Ағылшын: Archive Biathlon</p> <p>7. Испан: Archivo Biatlón</p> <p>8. Неміс: Archiv Biathlon</p> <p>9. Француз: Archive du biathlon</p>
1374.	ассимметричны е упражнения	ассимметри ялық жаттығулар	<p>1. (грек. α – қарсылықты сөзалды қосымша және συμμετρία – «мөлшерлестік») - Омыртқа қисайған кезде арқа бұлшықеттерінің тонусы бірдей болмайды: әдетте, қисаюдың ішкі</p>

			<p>доғасы жағындағы бұлшықеттер шамадан тыс тырысып тұрады, ал доғаның шығыңқы жағындағы бұлшықеттер тым босаңсып тұрады. Сондықтан осындай жағдайларда тырысып тұрған бұлшықетті бәсеңдетіп, босаңсып тұрған бұлшықеттерді қалыпты тонусқа келтіретін жаттығулар жасалады.</p> <p>2. Өзербайжан: asimetrik təlimlər</p> <p>3. Қырғыз: ассиметриялуу көнүгүүлөр</p> <p>4. Өзбек: assimetrik mashqlar</p> <p>5. Түрік: asimetrik egzersizler</p> <p>6. Ағылшын: asymmetrical exercises</p> <p>7. Испан: ejercicios asimétricos</p> <p>8. Неміс: asymmetrische Übungen</p> <p>9. Француз: exercices asymétriques</p>
1375.	ассо	ассо	<p>1. (лат. adsaltus – «шабуыл») - Рапирамен болған жекпе-жек.</p> <p>2. Өзербайжан: asso</p> <p>3. Қырғыз: Associative</p> <p>4. Өзбек: asso</p> <p>5. Түрік: ilişkişel</p> <p>6. Ағылшын: asso</p> <p>7. Испан: asso</p> <p>8. Неміс: asso</p> <p>9. Француз: asso</p>
1376.	атлет	атлет	<p>1. (еж. грек. ἀθλητής - «жарысқа қатысушы, күресуші») – бірнеше мағынада қолданылатын ұғым, кең мағынасы: спортшы деген сөздің синонимі ретінде спорттық жарыстың кез келген қатысушысы; анағұрлым тар мағынада: жеңіл және ауыр атлетикамен әуесқой немесе кәсіби түрде шұғылданатын кез келген адам.</p> <p>2. Өзербайжан: atlet</p> <p>3. Қырғыз: атлет эркек</p> <p>4. Өзбек: sportchi</p> <p>5. Түрік: atlet</p> <p>6. Ағылшын: athlete</p> <p>7. Испан: atleta</p> <p>8. Неміс: Athlet</p> <p>9. Француз: athlète</p>
1377.	атлетизм	атлетизм	<p>1. (еж.-грек. ἀθλητής - «жарысқа қатысушы, күресуші») – бұл зілтемір, гантель, кір, амортизатор, блок құрылғылары сияқты ауыр заттармен жасалатын жаттығу жүйесі.</p> <p>2. Өзербайжан: atletizm</p>

			<p>3. Қырғыз: Спорт 4. Өзбек: atletizm 5. Түрік: atletizm 6. Ағылшын: athleticism 7. Испан: atletismo 8. Неміс: Sportlichkeit 9. Француз: athlétisme</p>
1378.	атлетика легкая	жеңіл атлетика	<p>1. (еж.-грек. ἀθλητής - «жарысқа қатысушы, күресші») – жүгіру, спорттық жүру, көпсайыс, қашықтық, кросс және техникалық спорт түрін қамтитын олимпиадалық спорт түрі. Жеңіл атлетиканы спорттың ханшайымы деп атайды, өйткені ол жаппай спорт түрлерінің біріне жатады, сондай-ақ Олимпиада ойындарында осы спорт түрі бойынша ең көп медаль ойнатылған. Жеңіл атлеттер — жеңіл атлетиканың бір немесе бірнеше түрімен шұғылданатын спортшылар. 2. Әзербайжан: atletika işığı 3. Қырғыз: талаа Track 4. Өзбек: engil atletika 5. Түрік: atletizm ışık 6. Ағылшын: athletics light 7. Испан: luz de atletismo 8. Неміс: Leichtathletik Licht 9. Француз: lumière d'athlétisme</p>
1379.	аттитюд	аттитюд	<p>1. (франц. attitude – «дене күйі») – қандай да бір іс-әрекетті орындауға дайындық. 2. Әзербайжан: tutum 3. Қырғыз: мамиле 4. Өзбек: munosabat 5. Түрік: tutum 6. Ағылшын: attitud 7. Испан: actitud 8. Неміс: Einstellungen 9. Француз: attitude</p>
1380.	аттракцион	аттракцион	<p>1. (фр. attraction – «тартатын») – ойын-сауық үшін жасалған құрылыс немесе құрылғы. Әдетте, ұжымдық демалыс орындарына (саябақтар, ойын-сауық орталықтары, ойын алаңдары) орнатылады. 2. Әзербайжан: cazibə 3. Қырғыз: тартуу 4. Өзбек: diqqatga sazovor joy 5. Түрік: cazibe</p>

			<p>6. Ағылшын: attraction 7. Испан: atracci6n 8. Неміс: Anziehungskraft 9. Француз: attraction</p>
1381.	аут	аут	<p>1. (англ. out.) - доптың, шайбаның ойын алаңынан тыс шығып кетуі; бокс алаңында реферидің ұрысты нокаутпен аяқтауды тоқтатуы туралы берген командасы. 2. Әзербайжан: həyata 3. Қырғыз: чыккан 4. Өзбек: tashqaridan 5. Түрік: dışarı 6. Ағылшын: out 7. Испан: fuera 8. Неміс: raus 9. Француз: out</p>
1382.	аутогемотрансфузия	аутогемотрансфузия	<p>1. (autohaemotherapy; ауто- + грек. haima – «қан» және therapēia – «емдеу») - немесе қан допингі, жоғары жетістіктер спортында кеңінен қолданылады. Инфузионды-трансфузионды әдістің мәні – тұтас қанның, оның компоненттерінің (эритроцитті, тромбоцитті және лейкоцитті массалар) трансфузиясын саралап немесе кешенді түрде қолдану. 2. Әзербайжан: autohemotransfüzyon 3. Қырғыз: autohemotransfusion 4. Өзбек: autohemotransfüzyon 5. Түрік: autohemotransfusion 6. Ағылшын: autohemotransfusion 7. Испан: autohemotransfusi6n 8. Неміс: Autohemotransfusion 9. Француз: autohémotransfusion</p>
1383.	аутригер	аутригер	<p>1. - 1) ескекке арналған жиналмалы ескектұтқасы (борттың шетінде) бар ескек кеме (шлюпка), сондай-ақ жиналмалы ескектұтқаның өзі; 2) қозғалмалы құрылғыны (мысалы, автокөлік кранын) аударылып кетуден барынша қорғайтын қосымша тірек. 2. Әзербайжан: qaçaq 3. Қырғыз: Таянычтуу 4. Өзбек: tashqarida 5. Түрік: avara demiri 6. Ағылшын: outrigger 7. Испан: estabilizador</p>

			<p>8. Неміс: Ausleger</p> <p>9. Француз: balançoire</p>
1384.	аутсайдер	аутсайдер	<p>1. (ағыл. outsider, одан әрі outside - «сыртқы өмір; сырт», out және side.) - Жарыста соңғы орындардың бірін иемденетін команда.</p> <p>2. Әзербайжан: kənar</p> <p>3. Қырғыз: чоочун аял</p> <p>4. Өзбек: begona</p> <p>5. Түрік: yabancı</p> <p>6. Ағылшын: outsider</p> <p>7. Испан: forastero</p> <p>8. Неміс: Außenseiter</p> <p>9. Француз: outsider</p>
1385.	аутфилд	аутфилд	<p>1. - Бейсбол алаңының сыртқы алаңы.</p> <p>2. Әзербайжан: outfield</p> <p>3. Қырғыз: Outfield</p> <p>4. Өзбек: tashqarida</p> <p>5. Түрік: düşünce alanının dışı</p> <p>6. Ағылшын: outfield</p> <p>7. Испан: campo</p> <p>8. Неміс: Außenfeld</p> <p>9. Француз: champ extérieur</p>
1386.	ахтерпик	ахтерпик	<p>1. (нидерл. achterpiek) – кеменің штевень ахтерінен бастап созылып жатқан шеткі, артқы бөлігі. Басқа бөлмелерден су өткізбейтін көлденең (ахтерпик) қоршаумен бөлінген. Форпикпен бірге кеменің дифферентін шеттетуге арналған.</p> <p>2. Әзербайжан: sonra</p> <p>3. Қырғыз: afterpeak</p> <p>4. Өзбек: keyinchalik</p> <p>5. Түрік: Kıç</p> <p>6. Ағылшын: afterpiк</p> <p>7. Испан: afterpiк</p> <p>8. Неміс: afterpiк</p> <p>9. Француз: afterpiк</p>
1387.	ахтерштаг	ахтерштаг	<p>1. (нидерл. achterstag) – діңгектің артқы жағындағы диаметральді жазықтықты, түтін құбырын және т.б. сақтап тұратын тік такелаждың жабдықтары. Бермудтық желкендері (йол және кеч) бар желкенді жабдыкталудың бір діңгекті және бір жарым діңгекті түрлерінде қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: backstay</p> <p>3. Қырғыз: Бакштаг</p>

			<p>4. Өзбек: orqada qolgan</p> <p>5. Түрік: patrisa</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: backstay</p> <p>7. Испан: backstay</p> <p>8. Неміс: Achterstag</p> <p>9. Француз: pataras</p>
1388.	ахтерштевень	ахтерштеве н	<p>1. (нидерл. achtersteven, achter – «артқы» және steven – «штевень, тіреуіш») – кеменің белағаш, борт, қаптама және жиынтық тұйықталатын, қатты арқалық немесе пішіні күрделі жақтау түріндегі артқы бөлігі; оған кеменің рулі ілінеді.</p> <p>2. Әзербайжан: sərt yazı</p> <p>3. Қырғыз: катаал почта</p> <p>4. Өзбек: qattiq post</p> <p>5. Түрік: kış direği</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: stern post</p> <p>7. Испан: puesto de popa</p> <p>8. Неміс: Heckpfosten</p> <p>9. Француз: poste arrière</p>
1389.	ациклические движения	қайталанбайтын қимылдар	<p>1. (греч. а - «болымсыздық» және kyklos – «домалақ, шеңбер») – бір аяқталған акт сияқты бір рет қана орындалатын, қайталанбайтын қозғалыс.</p> <p>2. Әзербайжан: çevik hərəkətlər</p> <p>3. Қырғыз: Асyclic кыймылдар</p> <p>4. Өзбек: asiklik harakatlar</p> <p>5. Түрік: asiklik hareketler</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: acyclic movements</p> <p>7. Испан: movimientos aciclicos</p> <p>8. Неміс: azyklische Bewegungen</p> <p>9. Француз: mouvements acycliques</p>
1390.	аэробика	аэробика	<p>1. (грек. аηρ - «ауа» және βίος - «өмір») (сондай-ақ ырғақты гимнастика деген де атауы бар) – жаттығуды орындау ырғағын бақылауға көмектесетін, ырғақты әуенге сәйкес жасалатын аэробты жаттығулардан тұратын гимнастика.</p> <p>2. Әзербайжан: aerobik</p> <p>3. Қырғыз: аэробика</p> <p>4. Өзбек: aerobika</p> <p>5. Түрік: aerobik</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: aerobics</p> <p>7. Испан: aerobicos</p> <p>8. Неміс: Aerobic</p>

			9. Француз: aérobic
1391.	аэробные реакции	аэробты реакциялар	<p>1. (грек. αηρ - «ауа» және βίος - «өмір» + лат. reactio - «кері әрекет») – оттегінің қатысуымен жүретін биологиялық тотығу реакциялары.</p> <p>2. Әзербайжан: aerobik reaksiyalar</p> <p>3. Қырғыз: аэробика жооп</p> <p>4. Өзбек: aerobik reaksiyalar</p> <p>5. Түрік: aerobik reaksiyonlar</p> <p>6. Ағылшын: aerobic reactions</p> <p>7. Испан: reacciones aerobias</p> <p>8. Неміс: aerobe Reaktionen</p> <p>9. Француз: réactions aérobies</p>
1392.	аэробные упражнения	аэробты жаттығулар	<p>1. (грек. αηρ - «ауа» және βίος - «өмір») - қарқындылығы салыстырмалы түрде төмен болып келетін, оттегі бұшық еттің қозғалыс қызметін сақтауға арналған күш-қуаттың негізгі қайнар көзі ретінде пайдаланылатын дене жаттығуының кез келген түрі. Аэробты деген сөзі «оттегісі бар» деген мағынаны білдіреді, дене жаттығуы кезінде күш-қуатқа деген қажеттілікті тиісті түрде қанағаттандыру үшін оттегінің өзі ғана жеткілікті дегенді білдіреді. Негізінен аэробты метаболизм қолдау көрсететін қарқындылығы жеңіл немесе орташа жаттығулар ұзақ уақыт бойы орындалуы мүмкін. Аэробты жаттығудың қарсы түрі анаэробты жаттығу болып табылады. Аэробты жаттығулардың түріне мыналар жатады: жүру немесе жорық, жүгіру, бір жерде тұрып жүгіру, жүзу, коньки, баспалдаққа шығу, есу, скейтборд, роликті коньки тебу, би, баскетбол, теннис.</p> <p>2. Әзербайжан: aerobik məşq</p> <p>3. Қырғыз: Ченемдүү машыгуулар</p> <p>4. Өзбек: aerob mashqlari</p> <p>5. Түрік: aerobik egzersiz</p> <p>6. Ағылшын: aerobic exercise</p> <p>7. Испан: ejercicio aerobico</p> <p>8. Неміс: Aerobic-Übungen</p> <p>9. Француз: exercice aérobique</p>
1393.	аэроклуб	аэроклуб	<p>1. (грек. αηρ - «ауа») - Әуе спортының немесе әуе ісінің әуестенушілерін біріктіретін клуб.</p> <p>2. Әзербайжан: uçan klub</p> <p>3. Қырғыз: Aero Club</p> <p>4. Өзбек: uchish klubi</p>

			<p>5. Түрік: uçan kulüp</p> <p>6. Ағылшын: flying club</p> <p>7. Испан: club de vuelo</p> <p>8. Неміс: fliegender Verein</p> <p>9. Француз: club de vol</p>
1394.	бадминтон	бадминтон	<p>1. (ағылш. badminton, жалқы есім Badminton) – ойыншылар тормен бөлінген алаңның қарама-қарсы екі жағына орналасып, ракеткамен воланды тор арқылы лақтыратын, воланды қарсыласының жеріне қондыртуға тырысатын, өз алаңында оны құлатпауға ұмтылатын спорт түрі. Екі ойыншы немесе жұптасқан екі ойыншы бәсекелеседі (жұптар бір жынысты ғана емес, аралас, әйел және еркек болуы мүмкін).</p> <p>2. Әзербайжан: badminton</p> <p>3. Қырғыз: бадминтон</p> <p>4. Өзбек: badminton</p> <p>5. Түрік: badminton</p> <p>6. Ағылшын: badminton</p> <p>7. Испан: bádminton</p> <p>8. Неміс: Badminton</p> <p>9. Француз: badminton</p>
1395.	байдарка	байдарка	<p>1. – теңіз жыртқышын аулауға арналған, алеут, чукчп, коряк, эскимос сияқты Тынық мұхитының солтүстігіндегі теңіз жағалауындағы халықтардың ұзын, енді, жеңіл қайығы. Кішкене қайыққа ұқсас. Заманауи баламалары бірінші кезекте, спорт пен туризмде қолданылады. Әдетте, қос қалақты ескек арқылы қозғалады, сондықтан да ескек тұтқасы жоқ. Кейде желкен қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: каяк</p> <p>3. Қырғыз: байдарка</p> <p>4. Өзбек: қауіқ</p> <p>5. Түрік: kano</p> <p>6. Ағылшын: kayak</p> <p>7. Испан: kayak</p> <p>8. Неміс: Kajak</p> <p>9. Француз: kayak</p>
1396.	бакштаг	желбағыт	<p>1. (нидерл. bakstag) – бүйір жақтары мен артқы жағынан (диаметральді жазықтықтан басқа) рангоут ағаштары, бүйірлері, түгін құбырлары және т.б. ұстап тұратын тік такелаждың жабдықтары.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: backstay</p> <p>3. Қырғыз: Бакштаг</p> <p>4. Өзбек: orqada qolgan</p> <p>5. Түрік: patrisa</p> <p>6. Ағылшын: backstay</p> <p>7. Испан: backstay</p> <p>8. Неміс: Achterstag</p> <p>9. Француз: pataras</p>
1397.	балет	балет	<p>1. (фр. ballet, итал. Ballare – «билеу») – сахналық өнер түрі; мазмұны музыка-хореографиялық бейнелер арқылы іске асырылатын қойылым. Классикалық балет қойылымы белгілі бір сюжетке, драматургиялық түпкі ойға, либреттоға негізделеді, ХХ ғасырда драматургиясы музыкадағы дамуға негізделген сюжетсіз балет пайда болды. Балеттегі бидің негізгі түрлері классикалық би мен сипаттамалы би болып табылады, ХІХ ғасырдан бастап оның құрамына балет қойылымында орындау үшін қайта өңделген халықтық және ұлттық билер жатады. Пантомима да маңызды рөл атқарады, оның көмегімен актерлер кейіпкерлердің сезімін, олардың екеуара әңгімелерін, болып жатқан оқиғаның мәнін, көптеген қойылымдарда гротескті де жеткізеді.</p> <p>2. Өзөрбайжан: balet</p> <p>3. Қырғыз: балет</p> <p>4. Өзбек: balet</p> <p>5. Түрік: bale</p> <p>6. Ағылшын: ballet</p> <p>7. Испан: el ballet</p> <p>8. Неміс: das Ballett</p> <p>9. Француз: le ballet</p>
1398.	баллер	баллер	<p>1. – теңіз ісінде – руль еспесіне бекітілген рульдің айналу осі немесе кабестанның айналу осі</p> <p>2. Өзөрбайжан: səhmdar</p> <p>3. Қырғыз: Buller</p> <p>4. Өзбек: aktsiyalari</p> <p>5. Түрік: Buller</p> <p>6. Ағылшын: stock</p> <p>7. Испан: stock</p> <p>8. Неміс: lager</p> <p>9. Француз: stock</p>

1399.	баллистика	баллистика	<p>1. (грек. βάλλειν – «лақтыру») – математика мен физикаға негізделген, кеңістікке лақтырылған денелердің қозғалысы туралы ғылым. Ол негізінен, оқ ататын қарудан, ракеталық снарядтар мен баллистикалық ракеталардан шыққан оқтар мен снарядтардың қозғалысын зерттеумен шұғылданады.</p> <p>2. Әзербайжан: balistik</p> <p>3. Қырғыз: баллистика</p> <p>4. Өзбек: balistik</p> <p>5. Түрік: balistik</p> <p>6. Ағылшын: ballistics</p> <p>7. Испан: balística</p> <p>8. Неміс: Ballistik</p> <p>9. Француз: balistique</p>
1400.	баллистика внешняя	сыртқы баллистика	<p>1. (грек. βάλλειν – «лақтыру») – басқарылмайтын нысандардың (снаряд, мина, оқ, басқарылмайтын ракеталар, әуе бомбалары) қару оқпанымен немесе бағыттауыш іске қосу қондырғысымен күшпен өзара әрекеттесу қозғалысын, сондай-ақ осы қозғалысқа әсер ететін факторлар мен шарттарды зерттейтін баллистика бөлімі.</p> <p>2. Әзербайжан: xarici ballistik</p> <p>3. Қырғыз: тышкы баллистика</p> <p>4. Өзбек: tashqi balistik</p> <p>5. Түрік: dış balistik</p> <p>6. Ағылшын: external ballistics</p> <p>7. Испан: balística externa</p> <p>8. Неміс: externe ballistik</p> <p>9. Француз: balistique externe</p>
1401.	баллистика внутренняя	ішкі баллистика	<p>1. (грек. βάλλειν – «лақтыру») – дәрі газдарының әсерімен снарядтың қару оқпанының арнасындағы қозғалысы, сондай-ақ оқ ату кезінде оқпан арнасындағы немесе дәрі ракетасының камерасындағы орын алатын басқа да процестердің заңдылықтары туралы ғылым. Сыртқы баллистикамен бірге снаряд, оқ, мина, басқарылмайтын ракеталар, әуе бомбаларының қозғалысы туралы баллистиканы құрайды.</p> <p>2. Әзербайжан: daxili ballistik</p> <p>3. Қырғыз: ички баллистика</p> <p>4. Өзбек: ichki balistik</p> <p>5. Түрік: iç balistik</p>

			<p>6. Ағылшын: internal ballistics</p> <p>7. Испан: balística interna</p> <p>8. Неміс: interne ballistik</p> <p>9. Француз: balistique interne</p>
1402.	бандаж	бандаж, белтартпа	<p>1. (франц. <i>bandage</i> - «таңғыш, бинт») - Дененің жеке бөліктерін қажетті қалыпта сақтауға арналған, мықтап киіліп тұратын таңғыш.</p> <p>2. Металл белбеу, машиналардың, теміржол дөңгелектерінің төзімділігін арттыруға немесе тозуын төмендетуге арналған жиек.</p> <p>2. Әзербайжан: bandaj</p> <p>3. Қырғыз: бинт</p> <p>4. Өзбек: bandaj</p> <p>5. Түрік: bandaj</p> <p>6. Ағылшын: bandage</p> <p>7. Испан: vendaje</p> <p>8. Неміс: Verband</p> <p>9. Француз: pansement</p>
1403.	банджи джампинг	банджи джампинг	<p>1. (ағыл. <i>bungee-jumping</i> < bungee – «авияцияда қолданылатын эластикалық жарақ + jumping – «секіру») – аттракцион, Ресейде көбіне «тарзанка» деп аталады, десе де орыстың тарзанымен ортақ белгілері жоқ. Бұл аттракционда қатысушыларды ұзын резеңке арқанға байлап, төмен қарай секіртеді.</p> <p>2. Әзербайжан: Bungee atlama</p> <p>3. Қырғыз: Серпилгич аркан менен секирүү</p> <p>4. Өзбек: bungee o'tish</p> <p>5. Түрік: bungee jumping</p> <p>6. Ағылшын: bungee jumping</p> <p>7. Испан: salto en bungee</p> <p>8. Неміс: Bungee-Jumping</p> <p>9. Француз: saut à l'élastique</p>
1404.	бандо	бандо	<p>1. – әйелдер ішкіімінің түрі. Бандо – термобалқығыш желім біркелкі етіп жағылған, қатты, мата емес негіз. Бандо – әйелдердің баскіімі немесе маңдайына тағылатын таңғыш түріндегі әшекей. Бандо – әйелдердің киіміндегі (шляпа, көйлек және т.б.) таспа түріндегі таңғыш.</p> <p>2. Әзербайжан: bando</p> <p>3. Қырғыз: бандо</p> <p>4. Өзбек: bando</p> <p>5. Түрік: saç bandı</p>

			<p>6. Ағылшын: bando</p> <p>7. Испан: bando</p> <p>8. Неміс: Bando</p> <p>9. Француз: bando</p>
1405.	барк	барк	<p>1. (нидерл. bark) – қисық желкен жабдықталымы бар артқы бөлігінен (желкен қайықарты) басқа дінгектерінің бәрінде тік желкендері бар үлкен желкенді қайық. Басқаша айтар болсақ, көлденең рангоуттан тұратын соңғысынан басқа барк дінгектерінің бәрінде рея бар, ал соңғы дінгектің реясы жоқ. Барк дінгегі үш және одан да көп болады (осы тектес жабдықталған екі дінгекті желкендер бригантиндер деп аталады).</p> <p>2. Әзербайжан: qabıq</p> <p>3. Қырғыз: barque</p> <p>4. Өзбек: qobig'i</p> <p>5. Түрік: yelkenli gemi</p> <p>6. Ағылшын: barque</p> <p>7. Испан: ladrar</p> <p>8. Неміс: bellen</p> <p>9. Француз: écorce</p>
1406.	баркентина	баркентина	<p>1. (ағыл. barkentine.) – тік желкенді ұстап тұратын алдыңғы (фок дінгек) дінгектен басқа қисық желкендері бар, үш-бес дінгекті (кейде алты дінгекті) желкенді теңіз қайығы.</p> <p>2. Әзербайжан: barkentina</p> <p>3. Қырғыз: barquentine</p> <p>4. Өзбек: barkentina</p> <p>5. Түрік: barquentine</p> <p>6. Ағылшын: barquentine</p> <p>7. Испан: Barkentina</p> <p>8. Неміс: Barkentina</p> <p>9. Француз: Barkentina</p>
1407.	барограф	барограф	<p>1. (еж. грек. βάρος - «ауырлық, салмақ» және γράφω - «жазамын») немесе барометрограф – атмосфералық қысымның мәндерін үзбей жазып отыруға арналған, өздігінен жазатын құрылғы. Метеорологиялық стандаларда, сондай-ақ биіктікті тіркеуге (қысымның өзгеруіне байланысты) арналған ұшақтар мен аэростаттарда қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: barografi</p> <p>3. Қырғыз: barograph</p> <p>4. Өзбек: barograf</p>

			<p>5. Түрік: barograf</p> <p>6. Ағылшын: barograph</p> <p>7. Испан: barógrafo</p> <p>8. Неміс: Barograph</p> <p>9. Француз: barographe</p>
1408.	барокамера	барокамера	<p>1. (еж. грек. βάρος - «ауырлық, салмақ» және лат. camera (camara) - «күмбезді төбе») – әдетте, металдан жасалатын ыдыс (камера) немесе бөлме. Герметикаландыратын және камераның ішінде атмосфералықтан гөрі көп (гипербар барокамералары) немесе аз (гипобар барокамералары) қысым қалыптастыра алатын мүмкіндігі бар.</p> <p>2. Әзербайжан: təzyiq otağı</p> <p>3. Қырғыз: басым палатасы</p> <p>4. Өзбек: bosim xonasi</p> <p>5. Түрік: basınç odası</p> <p>6. Ағылшын: pressure chamber</p> <p>7. Испан: camara de presion</p> <p>8. Неміс: Druckkammer</p> <p>9. Француз: chambre de pression</p>
1409.	барометр	барометр	<p>1. (еж. грек. βάρος – «ауырлық» және μετρέω – «өлшеймін») – атмосфералық қысымды өлшеуге арналған құрылғы.</p> <p>2. Әзербайжан: barometr</p> <p>3. Қырғыз: беришет</p> <p>4. Өзбек: barometr</p> <p>5. Түрік: barometre</p> <p>6. Ағылшын: barometer</p> <p>7. Испан: barómetro</p> <p>8. Неміс: Barometer</p> <p>9. Француз: baromètre</p>
1410.	баротравмы	барожарақаттар	<p>1. (еж. грек. βάρος – «ауырлық» және τραῦμα, – «жарақат») – сыртқы орта (газ немесе сұйықтық) мен ішкі қуыстар арасындағы қысымның айырмашылығы салдарынан дене органдарының зақымдануы.</p> <p>2. Әзербайжан: barometr</p> <p>3. Қырғыз: беришет</p> <p>4. Өзбек: barometr</p> <p>5. Түрік: barometre</p> <p>6. Ағылшын: barometer</p> <p>7. Испан: barómetro</p> <p>8. Неміс: Barometer</p> <p>9. Француз: baromètre</p>

1411.	барьерные скачки	кедергілі атжарыс	<p>1. (франц. <i>barrière</i> - «қала қақпасы, бөгет») - Кедергілі атжарысының бір түрі. Сынақ ережелеріне сәйкес, кедергілі атжарысына 3 жас және одан асқан аттар қатыстырылады. Біріншілері 2000, 2400 және 2800 м, екіншілері 3000, 3200 және 4000 м шабады. Ұзындығы 12 м, ал биіктігі 110 см кем болмайтын кедергілер (хердельдер) 250-300 м сайын жарыс шеңберіне орнатылады. Кедергілі атжарыс ат спортының қағидаларында қарастырылған. Мұндай жағдайда олар жарыс шеңберіне немесе 2000 және 3000 м түзу жолға орнатылады, арақашықтықтың әрбір 1000 м 3 хердель немесе оңай құлайтын тоқылған қоршау орнатылады. Соңғы кедергі мәреге 200 м қалған жерге орнатылады.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>baryer atlayır</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>тоскоолдук секирип</i></p> <p>4. Өзбек: <i>to'siqni otish</i></p> <p>5. Түрік: <i>bariyer atlar</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>barrier jumps</i></p> <p>7. Испан: <i>saltos de barrera</i></p> <p>8. Неміс: <i>Schrittsprünge</i></p> <p>9. Француз: <i>barrière saute</i></p>
1412.	барьерный бег	кедергілі жүгіріс	<p>1. (франц. <i>barrière</i> - «қала қақпасы, бөгет») – жеңіл атлетика әлеміндегі маңызды пән, бұл кез келген ірі жүгіру жарыстарындағы бағдарламаның бір бөлігі болып табылады. Кедергілі жүгіріс ұшу елесін сезінуге, қозғалыс жылдамдығы мен үйлесімділігін дамытуға көмектеседі.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>hurdling</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>Тосколдуктар</i></p> <p>4. Өзбек: <i>taqiqlash</i></p> <p>5. Түрік: <i>hurdling</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>hurdling</i></p> <p>7. Испан: <i>vallas</i></p> <p>8. Неміс: <i>Hürde</i></p> <p>9. Француз: <i>haie</i></p>
1413.	баскетбол	баскетбол	<p>1. (ағылш. <i>Basket</i> - «себет» + <i>ball</i> - «доп») – доппен ойналатын спорттық командалық ойын, бұл ойын кезінде допты қарсыластың себетіне қолмен салу керек.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>basketbol</i></p>

			<p>3. Қырғыз: баскетбол</p> <p>4. Өзбек: basketbol</p> <p>5. Түрік: basketbol</p> <p>6. Ағылшын: basketball</p> <p>7. Испан: baloncesto</p> <p>8. Неміс: Basketball</p> <p>9. Француз: basket-ball</p>
1414.	баскетболист	баскетболшы	<p>1. (ағылш. basket - «себет» + ball - «доп») – Баскетболмен айналысатын спортшы, <i>баскетбол</i> ойнайтын адам.</p> <p>2. Әзербайжан: basketbolçu</p> <p>3. Қырғыз: баскетбол оюнчусу</p> <p>4. Өзбек: basketbolchi</p> <p>5. Түрік: basketbol oyuncusu</p> <p>6. Ағылшын: basketball player</p> <p>7. Испан: jugador de baloncesto</p> <p>8. Неміс: Basketballspieler</p> <p>9. Француз: joueur de basket</p>
1415.	баскетбольная площадка	баскетбол алаңы	<p>1. (ағылш. basket - «себет» + ball - «доп») – ешқандай кедергісі жоқ, тіктөртбұрышты, тегіс, қатты жазықтық түрінде болып келетін баскетбол ойнауға арналған ойын алаңы. ФИБА ресми сайыстары үшін ойын алаңының көлемі: шектеуші сызықтардың ішкі жағынан есептегенде ұзындығы 28 метр, ені 15 метр. Басқа жарыс түрлері үшін қолданыстағы ойын алаңдарының ең кем көлемі 28x15 метр болуы тиіс.</p> <p>2. Әзербайжан: basketbol meydançası</p> <p>3. Қырғыз: баскетбол сот</p> <p>4. Өзбек: basketbol sudi</p> <p>5. Түрік: basketbol sahası</p> <p>6. Ағылшын: basketball court</p> <p>7. Испан: cancha de baloncesto</p> <p>8. Неміс: Basketballplatz</p> <p>9. Француз: terrain de basket</p>
1416.	баскская pelota	баск пелотасы	<p>1. (баск. pilota) – доппен ойналатын ойын, басктың ұлттық спорттық ойынының бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: Bask pelotası</p> <p>3. Қырғыз: баск pelota</p> <p>4. Өзбек: Bask pelota</p> <p>5. Түрік: Bask pelota</p> <p>6. Ағылшын: Basque pelota</p> <p>7. Испан: Pelota vasca</p> <p>8. Неміс: Baskische Pelota</p>

			9. Француз: Pelote basque
1417.	бассейн плавательный	жүзу бассейні	<p>1. (франц. bassin.) – жүзу, суға секіру, суасты спорты, су полосы, суастындағы регби, синхронды жүзу және т.б. сияқты су спортымен шұғылдануға арналған гидротехникалық құрылыс.</p> <p>2. Әзербайжан: hovuz</p> <p>3. Қырғыз: бассейн</p> <p>4. Өзбек: suzish havzasi</p> <p>5. Түрік: yüzme havuzu</p> <p>6. Ағылшын: swimming pool</p> <p>7. Испан: piscina</p> <p>8. Неміс: Schwimmbad</p> <p>9. Француз: piscine</p>
1418.	батман	батман	<p>1. (фр. Battement – «серпу, соққы», етіс. Battre – «сермеу, сермелу, соғу, тойтару») – табанмен тұратын, бір, жұмыс істейтін аяқтың бұрылуы, келтіруі немесе бұғуінен немесе екінші, тіреуіш аяқты созу немесе тізесін бұғу түріндегі, сондай-ақ бірмезгілде отыру, жартылай саусақпен (саусақпен) көтерілу немесе табанмен аяқты түсіруден тұратын классикалық би қозғалысы.</p> <p>2. Әзербайжан: batman</p> <p>3. Қырғыз: Батман</p> <p>4. Өзбек: botmon</p> <p>5. Түрік: emir eri</p> <p>6. Ағылшын: batman</p> <p>7. Испан: batman</p> <p>8. Неміс: Batman</p> <p>9. Француз: batman</p>
1419.	батоксы	батокс	<p>1. - Кеменің беткі қабатының диаметрлік жазықтыққа параллель жазықтықтарды қиып өтуінен алынатын қисық сызық. Батокстың үйлесімділігі және дұрыстығы жағынан кеменің беткі қабатының біркелкі түзілуін пайымдауға болады.</p> <p>2. Әзербайжан: arka</p> <p>3. Қырғыз: көчүк</p> <p>4. Өзбек: qaltirash</p> <p>5. Түрік: kalça</p> <p>6. Ағылшын: buttocks</p> <p>7. Испан: nalgas</p> <p>8. Неміс: Gesäß</p> <p>9. Француз: les fesses</p>

1420.	баттерфляй	баттерфляй	<p>1. (еж.-ағыл. butterfly – «қосу» butter - «сауыз» және fly «жәндік», fliegen - «ұшу») - Суда төспен спорттық жылдамдықпен жүзу стилі, мұндай жүзу кезінде екі қол бірмезгілде есу үшін судың сыртына шығарылады.</p> <p>2. Әзербайжан: кәрәнәк</p> <p>3. Қырғыз: көпөлөк</p> <p>4. Өзбек: kelebek</p> <p>5. Түрік: kelebek</p> <p>6. Ағылшын: butterfly</p> <p>7. Испан: mariposa</p> <p>8. Неміс: Schmetterling</p> <p>9. Француз: papillon</p>
1421.	батут	көрмесеріппе	<p>1. (фр. batoude, итал. battuta – «соққы») – резеңке немесе металл серіппелердің көмегімен созылған мықты тоқылған тор түрінде болып келетін, секіруге арналған құрылғы. Батуттың беткі қабатын жасау үшін пайдаланылатын материал, өздігінен икемді болып табылады. Тордың периметрі (немесе айналасы) бойынша орналасқан серіппе есебінен икемді болып келеді.</p> <p>2. Әзербайжан: trambolin</p> <p>3. Қырғыз: батут</p> <p>4. Өзбек: trampolin</p> <p>5. Түрік: trambolin</p> <p>6. Ағылшын: trampoline</p> <p>7. Испан: trampolín</p> <p>8. Неміс: Trampolin</p> <p>9. Француз: trampoline</p>
1422.	бахилы туристские	турист аяққабы	<p>1. (франц. touriste.) – бұл не табаны бар, не галошпен тұтасып кететін маталы қаптар.</p> <p>2. Әзербайжан: turistik ayaqqabi örtükləri</p> <p>3. Қырғыз: бут кийим сейилдөө</p> <p>4. Өзбек: sayuohlik poyafzallari</p> <p>5. Түрік: turist ayakkabi kapaklari</p> <p>6. Ағылшын: tourist shoe covers</p> <p>7. Испан: fundas para zapatos turisticos</p> <p>8. Неміс: touristische Überschuhe</p> <p>9. Француз: couvre-chaussures touristiques</p>
1423.	башмак металлический	металл башмақ	<p>1. (лат. metallum, еж.-грек. μέταλλον - «қазу, жила, шахта, кен») - Өзіне дәнекерленген жолақтары бар, шегелер арқылы ағаш бағананың төменгі жағына бекітілетін, оны малтатасты топыраққа немесе құрамында қатты</p>

			<p>коспалары бар топыраққа қағып кіргізген кезде қорғайтын көлемді болат жүз.</p> <p>2. Әзербайжан: metal ayuqqabi</p> <p>3. Қырғыз: металл бут кийим</p> <p>4. Өзбек: metall royafzal</p> <p>5. Түрік: metal ayakkabi</p> <p>6. Ағылшын: metal shoe</p> <p>7. Испан: zapato de metal</p> <p>8. Неміс: Metallschuh</p> <p>9. Француз: chaussure en métal</p>
1424.	беговая дорожка	жүгіру жолы	<p>1. – бөлмеде жүгіретін тасжолды елестететін, жүгірумен немесе жүрумен шұғылдануға арналған спорттық аэробты жаттықтырушы. Кәсіби спортшыларға арналған жүгіру жолдары бар, олар жылдамдықты 45 км/сағ дейін көбейтуге мүмкіндік береді. Сондай-ақ велосипедтерге арналған жолақтар да бар.</p> <p>2. Әзербайжан: treadmill</p> <p>3. Қырғыз: чуркоо</p> <p>4. Өзбек: yugurish yo'lagi</p> <p>5. Түрік: Koşu parkuru</p> <p>6. Ағылшын: Treadmill</p> <p>7. Испан: caminadora</p> <p>8. Неміс: Rennbahn</p> <p>9. Француз: tapis roulant</p>
1425.	беговой круг	жүгіріс айналымы	<p>1. - Желісті жаттықтыруға және сынауға арналған жол. Әдетте, шеттері ұзын және қақпалары жұмыр болып келген сопақша пішінді. Жүгіру шеңберінің ұзындығы - 1067 м. (шақырым) немесе 1600 м., ені 12-16 м. Жүгіру жылдамдығы азаймас үшін жолақтың жабыны тегіс әрі онша қатты емес, тығыз болады.</p> <p>2. Әзербайжан: dairə</p> <p>3. Қырғыз: чуркоо тегерек</p> <p>4. Өзбек: ishlaydigan doira</p> <p>5. Түрік: koşu çemberi</p> <p>6. Ағылшын: running circle</p> <p>7. Испан: círculo de carrera</p> <p>8. Неміс: Kreislauf</p> <p>9. Француз: cercle de course</p>
1426.	беговые упражнения	жүгіріс жаттығулары	<p>1. - Сипаты мен орындау құрылымы жағынан жүгіруге ұқсас жаттығулар. Желаяқтар жүгіру айла-тәсілдерін меңгеру үшін, сондай-ақ желаяқтардың дене сапаларын дамытуға қажет амалдарды оқыту және жаттықтыру үшін</p>

			<p>колданылады. Жаттығудың барлық кезеңінде жүгіріс жаттығуларына көбірек көңіл бөлінеді. Бұл топтың негізгі жаттығуларына мыналар жатады: 1) санды биікке көтеріп жүгіру; 2) бір аяқтан екінші аяққа секіру арқылы жүгіру; 3) қысқа қадамдап жүгіру, жыбырлап жүгіру. Жүгіріс жаттығуларының көмегімен жүгіру кезіндегі жетекші болып табылатын аяқтың жеке бұлшықеттер тобына таңдаулы түрде әсер етуге болады, соның арқасында күш, жылдамдық, төзімділік, икемділік сияқты сапаларды дамытуға болады.</p> <p>2. Әзербайжан: çalıřan mæřqlər</p> <p>3. Қырғыз: чуркап машыгуу</p> <p>4. Өзбек: mashq bajarish</p> <p>5. Түрік: kořu egzersizleri</p> <p>6. Ағылшын: running exercises</p> <p>7. Испан: ejercicios para correr</p> <p>8. Неміс: laufende Übungen</p> <p>9. Француз: exercices de course</p>
1427.	бегун	жүгіруші	<p>1. - Жүгірумен айналысатын спортшы, сондай-ақ жүгіретін немесе жақсы жүгіретін адам.</p> <p>2. Әзербайжан: kořucu</p> <p>3. Қырғыз: күлүк</p> <p>4. Өзбек: jangchi</p> <p>5. Түрік: kořucu</p> <p>6. Ағылшын: runner</p> <p>7. Испан: corredor</p> <p>8. Неміс: Läufer</p> <p>9. Француз: coureur</p>
1428.	безразличное равновесие	самарқау тепе-теңдік	<p>1. - Дененің көршілес қалыптары да (көлденең беткі қабаттағы доп) тепе-тең болатын тепе-теңдік.</p> <p>2. Әзербайжан: balanssız balans</p> <p>3. Қырғыз: кайдыгер салмактуулук</p> <p>4. Өзбек: muvozanatsiz muvozanat</p> <p>5. Түрік: dengesiz denge</p> <p>6. Ағылшын: unbalanced balance</p> <p>7. Испан: balance desequilibrado</p> <p>8. Неміс: unausgeglichenes Gleichgewicht</p> <p>9. Француз: équilibre déséquilibré</p>
1429.	бейдевинд	желкеназайту	<p>1. - Теңіз ісінде: кемеңің желге қатысты қалпы. Желкеназайтумен жүру – бұлтару, қиғаштау.</p> <p>2. Әзербайжан: qaçaq</p> <p>3. Қырғыз: жакын-жээкке</p>

			<p>4. Өзбек: qochqin 5. Түрік: orsa giden 6. АҒЫЛШЫН: runaway 7. Испан: fugitivo 8. Неміс: Ausreißer 9. Француз: fugitif</p>
1430.	бейсбол	бейсбол	<p>1. (ағылш. baseball, base – «база, негіз» және ball – «доп») – бейсбол добы мен сақасы бар командалық спорттық ойын. Сайысқа әрқайсысында тоғыз ойыншыдан тұратын екі команда қатысады. 2. Әзербайжан: beysbol 3. Қырғыз: бейсбол 4. Өзбек: beysbol 5. Түрік: beysbol 6. АҒЫЛШЫН: baseball 7. Испан: beisbol 8. Неміс: Baseball 9. Француз: baseball</p>
1431.	бейсджампинг	бейсджампинг	<p>1. (айтылуы: бэйсджампинг; ағылш. BASE jumping) – белгіленген нысандардан секіру үшін арнайы парашют пайдаланылатын экстремалды спорт түрі. 2. Әзербайжан: bazaya atlama 3. Қырғыз: секирүүнүн негизи 4. Өзбек: tayanch o'tish 5. Түрік: temel atlama 6. АҒЫЛШЫН: base jumping 7. Испан: salto base 8. Неміс: Basis springen 9. Француз: base de saut</p>
1432.	бейсмен	бейсмен	<p>1. – Базада тұрған, қорғаныс командасының дала ойыншысы. 2. Әзербайжан: baseman 3. Қырғыз: Baseman 4. Өзбек: baseman 5. Түрік: meydanci 6. АҒЫЛШЫН: baseman 7. Испан: la base 8. Неміс: Baseman 9. Француз: joueur de base</p>
1433.	белая ладья	ақкеме	<p>1. – Жалпы білім беретін мекемелердің командалары арасында өткізілетін бүкілодақтық, 2004 жылдан бастап бүкілресейлік және 2014 жылдан бастап</p>

			<p>халықаралық шахмат турнирі. Жыл сайын өткізіледі. 1969 жылы негізі қаланған. Негізгі мақсаттары – оқушылар арасында шахматты дәріптеу, қабілетті жас шахматистерді анықтау және олардың спорттық біліктіліктерін арттыру.</p> <p>2. Әзербайжан: ағ qoxusu</p> <p>3. Қырғыз: ак Rook</p> <p>4. Өзбек: оq rok</p> <p>5. Түрік: beyaz kale</p> <p>6. Ағылшын: white rook</p> <p>7. Испан: torre blanca</p> <p>8. Неміс: weißer Turm</p> <p>9. Француз: tour blanche</p>
1434.	белая олимпиада	ақ олимпиада	<p>1. (греч. Olympias) - қысқы Олимпиада ойындарының кеңінен таралған атауы.</p> <p>2. Әзербайжан: ағ olympiad</p> <p>3. Қырғыз: қысқы Олимпиада оюндары</p> <p>4. Өзбек: оq olimpiada</p> <p>5. Түрік: beyaz olimpiyatı</p> <p>6. Ағылшын: white olympiad</p> <p>7. Испан: olimpiada blanca</p> <p>8. Неміс: weiße olympiade</p> <p>9. Француз: olympiade blanche</p>
1435.	белая тропа	қансонар	<p>1. - Аңшыға жаңа, соны із арқылы қолайлы жағдай тудырып тұрған саятты "қансонар" деген. Жерге алғашқы жауған қар аңның бейқам жайылып, тіпті жаңа ғана қашып өткеніне дейін білдіреді. Аңшылар ондайда ізге түсіп қуа ма, әлде із кесіп барып аңның байрқалаған жеріне төте тарта ма, оны өзі біледі.</p> <p>2. Әзербайжан: ағ sıgır</p> <p>3. Қырғыз: ак чиркегичтерин</p> <p>4. Өзбек: оq iz</p> <p>5. Түрік: beyaz iz</p> <p>6. Ағылшын: white trail</p> <p>7. Испан: rastro blanco</p> <p>8. Неміс: weiße Spur</p> <p>9. Француз: sentier blanc</p>
1436.	бензель	бензель	<p>1. – Екі арқанды жіңішке арқанмен немесе кеме арқанымен байлау. Егер желкенді қайық бөлігінің төменгі штага табандарының арасы қалың арқанмен байланса, ол найтты деп аталады.</p>

			<p>2. Өзөрдбайжан: benzol</p> <p>3. Қыргыз: тартып</p> <p>4. Өзбек: benzol</p> <p>5. Түрік: tutukluk</p> <p>6. Ағылшын: seizing</p> <p>7. Испан: benzol</p> <p>8. Неміс: Benzol</p> <p>9. Француз: benzol</p>
1437.	бенчрест	бенчрест	<p>1. (ағыл. shooting - "станокты ату") - Арнайы оқпаны мен сүйеніші бар арнайы винтовкадан спорттық ату.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: benchrest</p> <p>3. Қыргыз: Кагаз</p> <p>4. Өзбек: benchrest</p> <p>5. Түрік: Benchrest</p> <p>6. Ағылшын: benchrest</p> <p>7. Испан: banqueta</p> <p>8. Неміс: Bankauflage</p> <p>9. Француз: banquette</p>
1438.	бергшрунд	бергшрунд	<p>1. – Сіре болып қатқан қардан жоғары бөлікке қарай мұздықпен бірге қозғалатын, ауыр төменгі бөлікті алу кезінде қалыптасатын қармұз баурайындағы жарықшақ. Әдетте, мұздықтың ұшында немесе мұздықтың бүйірлерінде орналасады. Жарықшақтың ені бірнеше сантиметрден бірнеше метрге дейін болуы мүмкін. Кейде бергшрунд түпкі төселген жынысқа дейін жетеді, оның тереңдігі 100 метрден асуы мүмкін. Бергшрундтың жоғарғы қабаты көбіне салбырап тұрады және қардан тұрады, бұл төменнен жоғарыға қарай жүруі қиындата түседі.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: bergschrund</p> <p>3. Қыргыз: bergshrund</p> <p>4. Өзбек: bergschrund</p> <p>5. Түрік: bergshrund</p> <p>6. Ағылшын: bergschrund</p> <p>7. Испан: Bergschrund</p> <p>8. Неміс: Bergschrund</p> <p>9. Француз: bergschrund</p>
1439.	берейтор	атбегі	<p>1. (нем. Bereiter) – аттарды үйрететін және атқа отыруды үйрететін маман; бәйге атын баптайтын адам. Мұндай бапкерлер атабабасынан бері жылқыны қадірлеп, қасиетін білетін кісілер арасынан шығады. Ежелгі түркі</p>

			<p>халықтарының жазба ескерткіштерінде, “бек” – ұлық, көсем, әкім деген ұғымды білдірсе, бертін келе жеке істі жете білетін кісіні де соның “бегі” деп атаған. Осыдан атбегі, құсбегі деген сөздері шыққан.</p> <p>2. Әзербайжан: damazlıq</p> <p>3. Қырғыз: ат-мастер</p> <p>4. Өзбек: zotdor zot</p> <p>5. Түрік: sürme ustası</p> <p>6. Ағылшын: breeder</p> <p>7. Испан: criador</p> <p>8. Неміс: Züchter</p> <p>9. Француз: éleveur</p>
1440.	биатлон	биатлон	<p>1. (лат. Bis – «екі рет» және еж. грек. ἄθλον – «сайыс, күрес») – шаңғы сайыстары мен винтовкадан ату үйлесім тапқан қысқы олимпиадалық спорт түрі. 1993 жылдан бастап Әлем кубогы мен әлем чемпионатын қоса алғанда, биатлоннан өтетін ресми халықаралық сайыстар Халықаралық биатлонистер одағының ұранымен өткізіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: biatlon</p> <p>3. Қырғыз: биатлон</p> <p>4. Өзбек: biatlon</p> <p>5. Түрік: biatlon</p> <p>6. Ағылшын: biathlon</p> <p>7. Испан: biatlón</p> <p>8. Неміс: Biathlon</p> <p>9. Француз: biathlon</p>
1441.	бивак	бивак	<p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бивак — әскерлердің тұрақты дислокация орындарынан тыс жерде орналасуы. • Бивак — көшпенді құмырсқалардың уақытша орналасқан жері. • Бивак — жиһанкездердің уақытша тұратын, табиғи орта жағдайында түнейтін жері. • Бивак — Жорж Мельестің қысқаметражды, дыбыссыз, деректі фильмі. <p>2. Әзербайжан: bivouac</p> <p>3. Қырғыз: Bivouac</p> <p>4. Өзбек: bivouac</p> <p>5. Түрік: açık ordugâh</p> <p>6. Ағылшын: bivouac</p> <p>7. Испан: vivac</p>

			8. Неміс: Biwak 9. Француз: bivouac
1442.	биг эйр	биг эйр	1. (ағылш. Big-Air – «үлкен ауа») - * Шаңғышы немесе сноубордшы қарқын алып келіп, үлкен трамплиннен секіріп, ұшқан кезде әртүрлі трюк жасайтын жарыстар (немесе көрсетілімді өнер көрсету). Ұшу ұзындығы: шамамен 5-30 метр. * Үлкен трамплин. 2. Әзербайжан: böyük hava 3. Қырғыз: чоң Air 4. Өзбек: katta havo 5. Түрік: büyük hava 6. Ағылшын: big air 7. Испан: gran aire 8. Неміс: große Luft 9. Француз: big air
1443.	бич-волей	бич-волей	1. (ағылш. beachvoley < beach – «жағалау, жаға» + voley(ball) – «волейбол») – спорттық жағалау волейболы; классикалық волейболдан ерекшелігі – құмда ойналады; команда екі ойышыдан тұрады; матч екі партияның бір жұбы жеңгенге дейін жалғасады; ұпай волейболдағыдай беріледі; бич-волейдің олимпиадағы дебюті 1996 ж. Атлантадағы Олимпиадада өтті. АҚШ пен Бразилияда өте танымал. 2. Әзербайжан: çimərlik wally 3. Қырғыз: Бич Башталды 4. Өзбек: plyajda plyaj 5. Түрік: plaj wally 6. Ағылшын: beach wally 7. Испан: playa wally 8. Неміс: Strandwally 9. Француз: plage wally
1444.	бизань	желкенбасы	1. (нидерл. bezaan): 1. желкенбасы — үш және одан да көп діңгекті кеменің артқы діңгегінің атауы. Үш діңгекті кемелерде желкенбасы үнемі үшінші, ал көп діңгектіде соңғы болып тұрады. Екі діңгекті кеменің ұшы неғұрлым үлкен болса және кеменің ортасында орналасса, артқы діңгек желкенбасы діңгегі деп те аталуы мүмкін. . . 2. Желкен қайықартына фал мен шкоттың көмегімен қойылатын дауылды желкен, оның

			<p>жоғарғы желкен жиегі фалдың көмегімен гафельге байланады, ал төменгі желкен жиегі желкенілгіштің бойымен қайықарты-шкотына созылады.</p> <p>3. Желкен қайықартының бегин-рейіне қойылатын төменгі түзу желкен. Ол болған жағдайда қисық желкен «контр-қайықарты» деп аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: mizzen</p> <p>3. Қырғыз: mizzen</p> <p>4. Өзбек: mizzen</p> <p>5. Түрік: mizana direği</p> <p>6. Ағылшын: mizzen</p> <p>7. Испан: mizzen</p> <p>8. Неміс: mizzen</p> <p>9. Француз: Mizzen</p>
1445.	бизань-мачта	желкен қайықарты	<p>1. - Кемедегі ең артқы және ең кішкентай қайықартқы.</p> <p>2. Әзербайжан: mizzenmast</p> <p>3. Қырғыз: mizzenmast</p> <p>4. Өзбек: mizzenmast</p> <p>5. Түрік: mizzenmast</p> <p>6. Ағылшын: mizzenmast</p> <p>7. Испан: mizzenmast</p> <p>8. Неміс: Mizzenmast</p> <p>9. Француз: mizzenmast</p>
1446.	бильман	бильман	<p>1. (ағылш. Biellmann spin) — фигурист бір аяғын арқасына көтеріп, конькидің жүзін басына қойып, оны екі қолымен ұстап тұратын, енді бір аяғымен айналатын мәнерлеп сырғанау элементтерінің бір түрі. Элемент барынша икемділікті талап етеді және оны көбіне әйелдер орындайды.</p> <p>2. Әзербайжан: Billman</p> <p>3. Қырғыз: Билмандын</p> <p>4. Өзбек: Billman</p> <p>5. Түрік: Bilman</p> <p>6. Ағылшын: Billman</p> <p>7. Испан: Billman</p> <p>8. Неміс: Billman</p> <p>9. Француз: Billman</p>
1447.	бильярд	бильярд	<p>1. (фр. billard, фр. Bille – «шар» немесе фр. billette, billart – «таяқ») – ережесі әртүрлі, ойын ойналатын арнайы үстелі бар бірнеше үстел үсті ойындарының жалпы атауы.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: bilyardlar</p> <p>3. Қырғыз: бильярд</p> <p>4. Өзбек: billiardlar</p> <p>5. Түрік: bilardo</p> <p>6. Ағылшын: billiards</p> <p>7. Испан: billar</p> <p>8. Неміс: Billard</p> <p>9. Француз: billard</p>
1448.	бильярд американский	америка бильярдды	<p>1. (фр. billard, фр. bille – «шар» немесе фр. billette, billart – «таяқ») – орыс бильярддындағы ойын түрлерінің бірі. Бильярдтің америкалық түрі болып табылатын пулды да «Американка» деген терминмен атайды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: bilyard amerikalı</p> <p>3. Қырғыз: Америка бильярд</p> <p>4. Өзбек: billiards amerika</p> <p>5. Түрік: bilardo amerikan</p> <p>6. Ағылшын: billiards american</p> <p>7. Испан: billar americano</p> <p>8. Неміс: Billard amerikanisch</p> <p>9. Француз: billard américain</p>
1449.	бильярд русский	орыс бильярдды	<p>1. (фр. billard, фр. Bille – «шар» немесе фр. billette, billart – «таяқ») – бильярд дорба ойынының бірнеше түрінің жалпы атауы. Орыс бильярдды дорба бильярддының бір түрі болып табылады, ойынға арналған жабдыққа қойылатын ерекше талаптары бар.</p> <p>2. Өзөрбайжан: bilyard rusca</p> <p>3. Қырғыз: орус бильярд</p> <p>4. Өзбек: billiard ruscha</p> <p>5. Түрік: bilardo rusca</p> <p>6. Ағылшын: billiards russian</p> <p>7. Испан: billar ruso</p> <p>8. Неміс: billard russisch</p> <p>9. Француз: billard russe</p>
1450.	бимс	бимс	<p>1. (ағылш. Beams – «қоссырық») – палуба, платформа, қондырма бөліктің шатырын ұстап тұратын көлденең арқалық. Аралықтарға мықтылық беруге, палуба түскен жүктемені бортқа, құрылым мен қоршауға таратуға, кемеңің көлденең мықтылығын қамтамасыз етуге арналған.</p> <p>2. Өзөрбайжан: kirişlər</p> <p>3. Қырғыз: устун</p>

			<p>4. Өзбек: nurlari 5. Түрік: giriş 6. Ағылшын: beam 7. Испан: vigas 8. Неміс: Balken 9. Француз: routres</p>
1451.	биологически е часы	биологиялық сағат	<p>1. (еж.-грек. βίος - «өмір», праиндоевр. *gweie- «сүру» және λογία - «құрбаншалуға жинау, құрбаншалу») - организмнің тіршілік ету ырғағын анықтайтын ішкі жүйесі. Өсу, тамақтану немесе ұдайы өндіріс сияқты процестер белгілі бір сыртқы оқиғаларға, мысалы, тәуліктің жарық немесе қараңғы мезгіліне, судың көтерілуі мен тартылуына, жыл мезгілдеріне орайластырылады. Бұл туа біткен уақыт сезімі жануарлардың күндізгі уақытта, яғни азық болған кезде және бәрі көрініп тұрған кезде азықтануын мүмкіндік береді.</p> <p>2. Әзербайжан: bioloji saat 3. Қырғыз: биологиялық саат 4. Өзбек: biologik soat 5. Түрік: biyolojik saat 6. Ағылшын: The biological clock 7. Испан: reloj biológico 8. Неміс: biologische Uhr 9. Француз: horloge biologique</p>
1452.	биологический возраст	биологиялық жас	<p>1. (еж.-грек. βίος - «өмір», праиндоевр. *gweie- «сүру» және λογία - «құрбаншалуға жинау, құрбаншалу») — организмнің морфологиялық және физиологиялық даму деңгейін білдіретін ұғым. Күнтізбелік (паспорттағы, хронологиялық) жас қартайып бара жатқан адамның денсаулық және еңбекке қабілетті күйінің маңызды талабы емес болғандықтан, «биологиялық жас» ұғымы енгізілді.</p> <p>2. Әзербайжан: bioloji yaş 3. Қырғыз: биологиялық жашы 4. Өзбек: biologik yosh 5. Түрік: biyolojik yaş 6. Ағылшын: biological age 7. Испан: edad biologica 8. Неміс: biologisches Alter 9. Француз: âge biologique</p>

1453.	биометрия	биометрия	<p>1. (еж.-грек. βίος - «өмір» және грек. μέτρον – «өлшем») — адамдарды бір немесе одан да көп дене немесе мінез-құлық белгілері бойынша тану жүйесі. Ақпараттық технологиялар жүйесінде биометриялық деректер қолжетімділік идентификаторын басқару және қолжетімділікті бақылау бақылау нысаны ретінде пайдаланылады. Сондай-ақ биометриялық талдау бақылаудағы адамдарды анықтау үшін пайдаланылады (АҚШ-та кеңінен таралған, сондай-ақ Ресейде саусақ ізі қолданылады).</p> <p>2. Әзербайжан: biometrics</p> <p>3. Қырғыз: biometry</p> <p>4. Өзбек: biometriyani o'rganish</p> <p>5. Түрік: biyometri</p> <p>6. Ағылшын: biometrics</p> <p>7. Испан: biometría</p> <p>8. Неміс: Biometrie</p> <p>9. Француз: biométrie</p>
1454.	биомеханика	биомеханика	<p>1. (еж.-грек. βίος - «өмір» және лат. chymia «химия») — механиканың модельдері мен әдістері негізінде тірі тіндердің, жеке органдардың немесе жалпы организмнің механикалық қасиеттерін, сондай-ақ ондағы орын алған механикалық құбылыстарды зерттейтін жаратылыстағы ғылымдарының бір бөлімі.</p> <p>2. Әзербайжан: biomekanik</p> <p>3. Қырғыз: биомеханика</p> <p>4. Өзбек: biomehanikalar</p> <p>5. Түрік: biomekanik</p> <p>6. Ағылшын: biomechanics</p> <p>7. Испан: biomecánica</p> <p>8. Неміс: Biomechanik</p> <p>9. Француз: biomécanique</p>
1455.	биомеханика движений	қимыл-қозғалыс биомеханикасы	<p>1. (еж.-грек. βίος - «өмір» және еж.-грек. μῆχανικός - «әдісшіл») - Кинематика мен қозғалмалы жүйелердегі қозғалыс динамикасына арналған биомеханиканың бір бөлігі; қимыл-қозғалыс биомеханикасын зерттеу нәтижелері еңбек физиологиясында, спорттық медицинада, травматология мен ортопедияда, емдік дене шынықтыруда және т.б. жерлерде пайдаланылады.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: hərəkətlərin biyomekanikası</p> <p>3. Қырғыз: кыймылынын биомеханика</p> <p>4. Өзбек: harakatlarning biomekanikasi</p> <p>5. Түрік: hareketlerin biyomekaniği</p> <p>6. Ағылшын: biomechanics of movements</p> <p>7. Испан: biomesánica de movimientos</p> <p>8. Неміс: Biomechanik von Bewegungen</p> <p>9. Француз: biomécanique des mouvements</p>
1456.	биомеханика спорта	спорт биомеханикасы	<p>1. (еж.-грек. βίος - «өмір» және еж.-грек. μῦσικήс - «әдісшіл» + ағыл. Sport – ескі француз алдыңғы сөзінің қысқартылған түрі desport — «ойын», «сауық») — спортшының биомеханикалық аппаратының (СБА) жұмысын, СБА-ның қоршаған ортамен, спорттық мүккәмалмен, тетіктермен өзара әрекет етуін зерттейтін биомеханиканың бір бөлімі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: idmanın biyomekanikası</p> <p>3. Қырғыз: спорт биомеханика</p> <p>4. Өзбек: sportning biomekanikasi</p> <p>5. Түрік: sporun biyomekaniği</p> <p>6. Ағылшын: biomechanics of sport</p> <p>7. Испан: biomesánica del deporte</p> <p>8. Неміс: Biomechanik des Sports</p> <p>9. Француз: biomécanique du sport</p>
1457.	биопсия	биопсия	<p>1. (еж. грек. βίος — «өмір» және βψίс — «сыртқы түр») — диагностикалық немесе зерттеу мақсатында организмнен тірі кезінде жасуша немесе тін (биоптат) алу жүргізілетін зерттеу әдісі. Биопсия онкологиялық аурулардың бар екеніне күмән болған жағдайда диагнозды растаудың міндетті әдісі болып табылады.</p> <p>2. Өзөрбайжан: biyopsi</p> <p>3. Қырғыз: биопсиясы</p> <p>4. Өзбек: biopsiya</p> <p>5. Түрік: biyopsi</p> <p>6. Ағылшын: biopsy</p> <p>7. Испан: biopsia</p> <p>8. Неміс: Biopsie</p> <p>9. Француз: biopsie</p>
1458.	биоритм	биоырғақ	<p>1. (грек тілінен βίος — bios, «өмір» және ρυθμός — rhythmos - «кез келген қайталанатын қозғалыс, ырғақ») — биологиялық процесс пен құбылыс сипатының</p>

			<p>және карқындылығының мерзімдік қайталанатын өзгерістері. Олар молекулалық және субжасушалықтан бастап биосфераға дейінгі ұйымдасудың барлық деңгейіндегі тірі материяға тән. Тірі табиғаттағы іргелі процесс болып табылады.</p> <p>2. Әзербайжан: biorhythm</p> <p>3. Қырғыз: biorhythm</p> <p>4. Өзбек: bioritm</p> <p>5. Түрік: biorhythm</p> <p>6. Ағылшын: biorhythm</p> <p>7. Испан: biorritmo</p> <p>8. Неміс: Biorhythmus</p> <p>9. Француз: biorythme</p>
1459.	биоритмология	биоырғақта ну	<p>1. (грек тілінен βίος – bios, «өмір» және ρυθμός – rhythmos - «кез келген қайталанатын қозғалыс, ырғақ» және грек. λογία – «оқу») – адам организмінде өтетін процестердің белсенді және тыныш кезеңдерін зерттеу. Жер бетіндегі тірі нәрсенің бәрі үнемі көрші ғарыштық денелерден келіп түсетін ғарыштық күш-қуат ағынының әсерінде болып тұрады.</p> <p>2. Әзербайжан: bioritmologiya</p> <p>3. Қырғыз: biorhythmology</p> <p>4. Өзбек: bioritmologiya</p> <p>5. Түрік: biorhythmology</p> <p>6. Ағылшын: biorhythmology</p> <p>7. Испан: biorritologia</p> <p>8. Неміс: Biorhythmologie</p> <p>9. Француз: biorythmologie</p>
1460.	биоэнергетика	биоэнергетика	<p>1. (грек тілінен βίος — bios, «өмір» және еж.-грек. ἐνέργεια - «әрекет, әрекетшілдік, күш») — энергияны әртүрлі биоотыннан өндіру. Бұл саланың атауы ағылшын тіліндегі bioenergy деген сөзден пайда болған, бұл энергетика термині ретінде бұрыннан бері пайдаланылып келеді. Энергияны биоотынның қатты түрінен (жаңқа, ағаш түйіршіктер (пеллеттер), қауыздар, сабандар және т.б., брикеттер), сондай-ақ биогаздан және әртүрлі сұйық биогаздан өндіру де биоэнергетика болып саналады.</p> <p>2. Әзербайжан: bioenerji</p> <p>3. Қырғыз: Bioenergetics</p>

			<p>4. Өзбек: bioenergy 5. Түрік: biyoenerji bilimi 6. АҒЫЛШЫН: bioenergy 7. Испан: bioenergía 8. Неміс: Bioenergie 9. Француз: bioénergie</p>
1461.	бита	соққытаяқ	<p>1. — кейбір спорттық ойындарда ойыншылар берілген допты алып алуға тырысатын спорттық снаряд. 2. Әзербайжан: bat 3. Қырғыз: жар канат 4. Өзбек: bat 5. Түрік: yarasa 6. АҒЫЛШЫН: bat 7. Испан: bate 8. Неміс: Fledermaus 9. Француз: chauve-souris</p>
1462.	бицепс	бицепс	<p>1. (бицепс, лат. musculus biceps brachii) — иықтың үлкен бұлшықеті, терінің астынан жақсы байқалады, соның арқасында анатомиядан онша хабары жоқ адамдардың арасында да белгілі. 2. Әзербайжан: biceps 3. Қырғыз: баштуу 4. Өзбек: biceps 5. Түрік: biceps 6. АҒЫЛШЫН: biceps 7. Испан: bíceps 8. Неміс: Bizeps 9. Француз: biceps</p>
1463.	блесна	жалтырауық	<p>1. — балық ұстауға арналған жасанды тұзақ жем. Жылтырақ – бір немесе бірнеше балық ұстайтын ілгектермен жабдықталған металл пластина. Қармақ жіпке бекітуге арналған саңылауы бар. Көбіне ілгек қауырсынмен немесе пластик пластинамен қосымша жасырынады. Әдетте, жылтырақ балыққа, кейде басқа да тірі мақұлыққа (жәндік, сүлік, бақа, тышқан) ұқсас болады. Балық аулаушылардың тілінде судың ішіндегі жылтырақтың қозғалысын сипаттау үшін «ойын» деген термин қолданылады. 2. Әзербайжан: spinners 3. Қырғыз: кашык 4. Өзбек: spinners</p>

			<p>5. Түрік: kaşık</p> <p>6. Ағылшын: spoon</p> <p>7. Испан: hilanderos</p> <p>8. Неміс: Spinner</p> <p>9. Француз: fileuses</p>
1464.	ближний бой	жақын ұрыс	<p>1. — қашық ұрыспен салыстырғанда, шабуыл жасаушының нысанаға жақын тұруын (қол созым жерде + қарудың ұзындығы) талап ететін ұрыс түрі. Кейде «Қоян-қолтық ұрыс» деп те атайды.</p> <p>2. Әзербайжан: уахін döyüş</p> <p>3. Қырғыз: арматура</p> <p>4. Өзбек: уақин жанг</p> <p>5. Түрік: уакін dövüş</p> <p>6. Ағылшын: close combat</p> <p>7. Испан: combate cuerpo a cuerpo</p> <p>8. Неміс: Nahkampf</p> <p>9. Француз: combat rapproché</p>
1465.	ближняя штанга	жақын баған	<p>1. (нем. Stange) — «сырық, бақан» — допты беретін немесе соғатын ойыншыға жақын қақпа бағанасы, сондай-ақ оған өте жақын тұрған айып добын тебетін аумақ. Тиісті терминдер: жақын бұрыш, жақын тоғыздық.</p> <p>2. Әзербайжан: уахін döyüş</p> <p>3. Қырғыз: арматура</p> <p>4. Өзбек: уақин жанг</p> <p>5. Түрік: уакін dövüş</p> <p>6. Ағылшын: close combat</p> <p>7. Испан: combate cuerpo a cuerpo</p> <p>8. Неміс: Nahkampf</p> <p>9. Француз: combat rapproché</p>
1466.	блиц шахматы	шапшаң шахмат	<p>1. (немістің Blitz – «шапшаңдық» және перс. شاه مات 'шах мат', сөзбе сөз «шах өлді») –; Шапшаң ойын) – жүрісті ойлануға шектеулі уақыт берілетін шахмат ойыны; әдеттегі қағида бойынша өткізіледі, бірнеше келісілген шарты бар.</p> <p>2. Әзербайжан: Blitz şahmat</p> <p>3. Қырғыз: Blitz шахмат</p> <p>4. Өзбек: blits shaxmat</p> <p>5. Түрік: alem satranç</p> <p>6. Ағылшын: blitz chess</p> <p>7. Испан: ajedrez blitz</p> <p>8. Неміс: Blitzschach</p> <p>9. Француз: échecs blitz</p>

1467.	блицспринт	шапшаң спринт	<p>1. – бұл жаңа спорттық көп сатылы жарыс, бағдарламасына үстел үсті теннис жарысы (ойын шеңбер жүйесі бойынша өткізіледі және 11 ұпайлық партиядан тұрады), 5 минуттық шапшаң шахмат (ойын шеңбер жүйесі бойынша өткізіледі), қысқа арақашықтыққа жүзу және жүгіру (тиісінше 50 және 200 м немесе 25 және 100 м, тіпті, 12, 5 және 50 м) кіреді.</p> <p>2. Әзербайжан: Blitz print</p> <p>3. Қырғыз: blitssprint</p> <p>4. Өзбек: blits bosma</p> <p>5. Түрік: yıldırım baskısı</p> <p>6. Ағылшын: blitz print</p> <p>7. Испан: estampado blitz</p> <p>8. Неміс: Blitzdruck</p> <p>9. Француз: impression éclair</p>
1468.	блицтурнир	шапшаң турнир	<p>1. [нем. Blizturnier – сөзбе-сөз «шапшаң турнир»] – әдеттегі уақытпен салыстырғанда, жедел өткізілетін спорттық сайыс.</p> <p>2. Әзербайжан: Blitz turniri</p> <p>3. Қырғыз: Алексей Айги</p> <p>4. Өзбек: blits-turnir</p> <p>5. Түрік: yıldırım turnuvası</p> <p>6. Ағылшын: blitz tournament</p> <p>7. Испан: torneo de bombardeo</p> <p>8. Неміс: Blitz-Turnier</p> <p>9. Француз: tournoi de blitz</p>
1469.	блокшот	қолмен тосқауыл	<p>1. (ағылш. blocked shot - «бұғатталған лақтыру») – қорғаныс ойыншысы қарсыласының лақтыру әрекет қағида бойынша бұғаттайтын жағдайды білдіретін баскетбол термині. Негізгі бұғаттайтын ойыншылар алдыңғы сызықтың ойыншылары, яғни орталық және ауыр форвардтар болып табылады. Бірақ басқа орында тұрған, жақсы секіретін және үйлесімді қозғалатын басқа ойыншылар бұл көрсеткіш жағынан көбіне мықты болып шығады. Блок – баскетболшының қорғаныстағы іс-әрекетін сипаттайтын көрсеткіш.</p> <p>2. Әзербайжан: blokuş</p> <p>3. Қырғыз: blokshot</p> <p>4. Өзбек: blokli</p> <p>5. Түрік: blokshot</p>

			<p>6. Ағылшын: blokshot</p> <p>7. Испан: blokshot</p> <p>8. Неміс: blokshot</p> <p>9. Француз: blokshot</p>
1470.	блю флейм	блю флейм	<p>1. - "Риэкшн Дайнемикс" ракеталық қозғалтқышы бар рекордты автокөлік.</p> <p>2. Әзербайжан: mavi alov</p> <p>3. Қырғыз: көк жалын</p> <p>4. Өзбек: ko'k olov</p> <p>5. Түрік: mavi alev</p> <p>6. Ағылшын: blue flame</p> <p>7. Испан: llama azul</p> <p>8. Неміс: blaue Flamme</p> <p>9. Француз: flamme bleue</p>
1471.	блюз	блюз, мұздағы би	<p>1. (ағыл. Blues, blue devils - «жабырқанқылық, хандра») - Америкалық негрлердің баяу лирикалық әндері түріндегі джаз музыкасы, сондай-ақ баяу фокстрота түріндегі жұппен билейтін бал биі.</p> <p>2. Әзербайжан: blues</p> <p>3. Қырғыз: блюз</p> <p>4. Өзбек: blues</p> <p>5. Түрік: hüzün</p> <p>6. Ағылшын: blues</p> <p>7. Испан: azules</p> <p>8. Неміс: Blues</p> <p>9. Француз: blues</p>
1472.	бобслей	бобслей	<p>1. (ағыл. bob 'боб' және to sleigh – «шанамен сырғанау») — арнайы жабдықталған мұз тасжолының үстімен басқарылатын шаналар арқылы таудан жылдамдықпен түсу түріндегі қысқы олимпиадалық спорт түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: bobsleigh</p> <p>3. Қырғыз: бобслей</p> <p>4. Өзбек: bobsleigh</p> <p>5. Түрік: yarış kızıağı</p> <p>6. Ағылшын: bobsleigh</p> <p>7. Испан: trineo</p> <p>8. Неміс: Bobfahren</p> <p>9. Француз: bobsleigh</p>
1473.	бобслеист	бобслейші	<p>1. (ағыл. bob 'боб' және to sleigh – «шанамен сырғанау») – Бобслеймен шұғылданатын спортшы.</p> <p>2. Әзербайжан: bobsledder</p> <p>3. Қырғыз: bobsledder</p>

			<p>4. Өзбек: bobsledder</p> <p>5. Түрік: bobsledder</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: bobsledder</p> <p>7. Испан: bobsledder</p> <p>8. Неміс: Bobfahrer</p> <p>9. Француз: bobeur</p>
1474.	бодибилдинг	бодибилдинг	<p>1. (ағылш. body – «дене» және build – «салы») – мақсаты атлеттің бұлшықет топтарының бәрін және сайыс кезінде бағаланатын (әртүрлі салмақ категориялары бойынша) дененің эталондық пропорция құрылымын барынша дамыту болып табылатын спорт түрі. Сайыс бірнеше раундқа бөлінеді және міндетті әрі еркін позалауды қамтиды, оның барысында қатысушылар (топтағы және жеке) екі бицепс, үшцепс, пресс, сан және т.б. бұлшықеттердің белгілі бір тобын белгілі бір ракурста көрсетуі тиіс. Төрешілер атлеттердің өнерін ұпай түрінде бірнеше санаттар бойынша бағалап, қорытындысын жасайды.</p> <p>2. Әзербайжан: bodibildinq</p> <p>3. Қырғыз: дене-курулуш</p> <p>4. Өзбек: bodibilding</p> <p>5. Түрік: vücut geliştirme</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: body-building</p> <p>7. Испан: culturismo</p> <p>8. Неміс: Bodybuilding</p> <p>9. Француз: musculation</p>
1475.	бой вольный	еркін сайыс	<p>1. — спортшылар жаттықтыру барысында алған дағдыларының бәрін тиянақтайтын негізгі жаттығу.</p> <p>2. Әзербайжан: pulsuz mübarizə</p> <p>3. Қырғыз: эркин күрөш</p> <p>4. Өзбек: bepul kurash</p> <p>5. Түрік: serbest dövüş</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: free fight</p> <p>7. Испан: lucha libre</p> <p>8. Неміс: freier Kampf</p> <p>9. Француз: combat libre</p>
1476.	бой встречный	қарсы сайыс	<p>1. — шабуылшы қарсыластың шабуыл жасауы, шабуыл жасайтын ұрыс түрі, мұндай ұрыс барысында тайталас тараптардың әрқайсысы шабуыл жасайды. Жауынгерлік әрекеттердің мұндай түрі кезінде бірмезгілде шабуыл жасайтын, жаудың контршабуылын көрсететін</p>

			<p>немесе майдан шебін бұзып өтуді бейтараптандыру үшін резервті қорғап ұрысу кезінде жетекшілік ететін қарсыластар бастаманы өз қолдарына алуға, шабуыл жасаған қарсыласын жеңуге және іс-әрекеттің белсенді болуының және іс-әрекеттердің табандылығының көмегімен стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге тырысады.</p> <p>2. Әзербайжан: qarşı mübarizə</p> <p>3. Қырғыз: күрөштө каршы</p> <p>4. Өзбек: qarshi kurashish</p> <p>5. Түрік: karşı savaş</p> <p>6. Ағылшын: counter fight</p> <p>7. Испан: lucha contraria</p> <p>8. Неміс: Gegenkampf</p> <p>9. Француз: contre-combat</p>
1477.	бой кулачный	жұдырықта су сайысы	<p>1. – бұрынғы замандағы көңіл көтеру, ойын-сауық. Гомер дәуірінде-ақ Ежелгі Грекияда белгілі болған, ал б.э. дейінгі 688 жылы жұдырықтасу сайысы антикалық Олимпиада ойындарындағы сайыстардың құрамына еніпті. Русьте бағзы заманнан бері бар. Әдетте, сайыстар Масленицадан Троицаға дейін, кейде Колядадан Петров күніне дейін өткізіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: yumruq mübarizə</p> <p>3. Қырғыз: муштум күрөштө</p> <p>4. Өзбек: mushtlashish</p> <p>5. Түрік: yumruk dövüşü</p> <p>6. Ағылшын: fist fight</p> <p>7. Испан: pelea de puños</p> <p>8. Неміс: Faustkampf</p> <p>9. Француз: combat au poing</p>
1478.	бой оборонительный	қорғаныс сайысы	<p>1. - қарсыластың басым күшін бұзып жару немесе оған тойтарыс беру, ұстанған позицияларын (аралықтарын) сақтау, қарсыластың тасаланған нысандарға өтуінің алдын алу және шабуылдауға жағдай жасау үшін қолданылатын әскерлердің тактикалық іс-әрекеттерінің негізгі формаларының бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: müdafiə döyüşü</p> <p>3. Қырғыз: коргонуу согуш</p> <p>4. Өзбек: himoya saviyasi</p> <p>5. Түрік: savunma savaşı</p> <p>6. Ағылшын: defensive fight</p>

			<p>7. Испан: <i>pelea defensiva</i> 8. Неміс: <i>defensiver Kampf</i> 9. Француз: <i>combat défensif</i></p>
1479.	бой пассивный	сылбыр сайыс	<p>1. (лат. passivus - «алғыр; пассивный, ырықсыз») – бұл бокс жекпе-жегі, бұл жекпе-жекте бір немесе екі боксшы белсенді іс-әрекеттердің аз санын өткізеді. 2. Әзербайжан: <i>passiv mübarizə</i> 3. Қырғыз: туюк күрөштө 4. Өзбек: <i>passiv kurash</i> 5. Түрік: <i>pasif dövüş</i> 6. Ағылшын: <i>passive fight</i> 7. Испан: <i>lucha pasiva</i> 8. Неміс: <i>passiver Kampf</i> 9. Француз: <i>combat passif</i></p>
1480.	бой рукопашный	қоян- қолтық сайыс	<p>1. — күрес, соққы техникасының арнайы тәсілдерін пайдалана отырып, дене күшін ұтымды пайдалану.</p> <ul style="list-style-type: none"> • отпен атылатын қару пайдаланбай немесе мүлдем қарусыз айқасу (бұл спорттық түсініктегі мағына емес; жауынгердің мақсаты – әскери міндет пен бұйрықты орындай отырып, қарсыласты өте аз уақытта жою); • суық қару және қақ маңдайдан ату белсенді түрде пайдаланылатын жақыннан ұрысу (кең мағынада алғанда, жауынгерлік іс-әрекет түрі); • шайқаста суық қаруды пайдалануды немесе қарусыз шайқасты зерттейтін әскери-қолданбалы ғылыми және оқу пәні; • спорттық жекпе-жек, әдетте, жауынгерлерді әскерге дайындау жүйесі және әртүрлі күш құрылымдарының жүйесі ретінде қарастырылады. <p>2. Әзербайжан: <i>əl-ələ dövüş</i> 3. Қырғыз: <i>колуна кол менен күрөшүү</i> 4. Өзбек: <i>qo'li bilan kurashish</i> 5. Түрік: <i>el ele mücadele</i> 6. Ағылшын: <i>hand-to-hand combat</i> 7. Испан: <i>combate cuerpo a cuerpo</i> 8. Неміс: <i>Nahkampf</i> 9. Француз: <i>combat au corps à corps</i></p>
1481.	бой условный	шартты сайыс	<p>1. – әр жұптасқан серіктес әр раундқа нақты тапсырма алатын жаттығу жекпе-жегінің түрі.</p>

			<p>Шартты сайыс залда бірнеше жұптың арасында бірмезгілде өткізілуі мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: şərti döyüş</p> <p>3. Қырғыз: согуш шарттуу</p> <p>4. Өзбек: shartli jang</p> <p>5. Түрік: şartlı savař</p> <p>6. Ағылшын: conditional battle</p> <p>7. Испан: batalla condicional</p> <p>8. Неміс: bedingter Kampf</p> <p>9. Француз: bataille conditionnelle</p>
1482.	бокс	бокс	<p>1. (ағылш. Boxing) – арнайы жұмсақ қолғаппен белгілі бір ереже бойынша жекпе-жек күш сынасатын спорт түрі. Жекпе-жекке шыққан екі ойыншы қарсыласының денесінің белгілі бір жеріне дәл соққы беруді көздейді. Рефери 12 раундқа созылатын ұрысты бақылайды. Қарсылас құлап қалып, он секундтың ішінде көтеріле алмаған (нокаут) немесе ұрысты әрі қарай жалғастыра алмайтындай жарақат алмаған (техникалық нокаут) жағдайда жеңіске жеткен адам белгілі болады. Белгіленген раунд санынан кейін жекпе-жек аяқталмаса, жеңімпаз төрешінің берген бағасы бойынша анықталады. Жекпе-жек аумағы 4,9x4,9 м немесе 6,1x6,1 м, жан-жағы 1,3 м биіктікте арқанмен керілген рингте өтеді. Бокс ойынының әуесқойлық (3 раунд) және кәсіпқойлық (6 - 12 – 15 раунд) ережелері бар.</p> <p>2. Әзербайжан: boks</p> <p>3. Қырғыз: бокс</p> <p>4. Өзбек: boks</p> <p>5. Түрік: boks</p> <p>6. Ағылшын: boxing</p> <p>7. Испан: boxeo</p> <p>8. Неміс: Boxen</p> <p>9. Француз: la boxe</p>
1483.	бокс профессиональный	кәсіпқой бокс	<p>1. (ағылш. Boxing + лат. profess – ант беру, сөз беру, айғақтау) - Спортшы үшін бокс негізгі іс, ақша табу тәсілі болып табылатын спорт түрі.</p> <p>Кәсіпқой боксшылар әуесқой боксшылардың сайыстарына, ал әуесқой боксшылар кәсіпқой боксшылардың сайыстарына қатыса алмайды. Әуесқойлық бокспен әдетте, 11 жасынан бастап шұғылданады да, 12 жасынан бастап,</p>

			<p>сайыстарға қатыса бастайды. Кәсіби бокспен 18-20 жасынан бастап шұғылданады.</p> <p>2. Әзербайжан: boks professional</p> <p>3. Қырғыз: байге согуш</p> <p>4. Өзбек: boks professional</p> <p>5. Түрік: boks uzmanı</p> <p>6. Ағылшын: boxing professional</p> <p>7. Испан: boxeo profesional</p> <p>8. Неміс: Boxen professionell</p> <p>9. Француз: professionnel de la boxe</p>
1484.	боксер	бокшы	<p>1. (ағылш. Boxing) - 1. Бокстың кәсіпқойы. Жеңіл, ауыр салмақтағы бокшы (жеңіл салмақ, ауыр салмақ).</p> <p>2. 1900 ж. Қытайдағы «Үлкен кулактар қоғамын» басқарған шетелдіктерге қарсы көтеріліс қозғалысына қатысушы.</p> <p>2. Әзербайжан: boksçu</p> <p>3. Қырғыз: боксер</p> <p>4. Өзбек: bokschi</p> <p>5. Түрік: boksör</p> <p>6. Ағылшын: boxer</p> <p>7. Испан: boxeador</p> <p>8. Неміс: Boxer</p> <p>9. Француз: boxeur</p>
1485.	боксерки	бокшы аяқкиімі	<p>1. (ағылш. Boxing) — бокшылардың жаттығуы мен рингте өнер көрсету кезіндегі талаптар мен қажеттіліктерді ескере отырып әзірленген спорттық аяқкиім түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: boksçular</p> <p>3. Қырғыз: боксеры</p> <p>4. Өзбек: bokschilar</p> <p>5. Түрік: boksörler</p> <p>6. Ағылшын: boxers</p> <p>7. Испан: boxers</p> <p>8. Неміс: Boxer</p> <p>9. Француз: les boxeurs</p>
1486.	боксерские перчатки	бокшы қолғабы	<p>1. (ағылш. Boxing) — жаттығу және жекпе-жек кезінде спортышының өзінің де, сондай-ақ оның қарсыласының да қауіпсіздігін қамтамасыз етуге арналған бокшы жабдығының элементі. Бокшы қолғабын бокстан болатын сайыстарда пайдалану алғаш рет Англияда 1895 жылы қолданысқа енген екен. Ол сайыстар, жаттығулар және снарядтармен жаттығу үшін дайындалады.</p>

			<p>Қолғаптың салмағы унциямен (бір унция 28,35 г тең) анықталады.</p> <p>2. Әзербайжан: boks əlcəkləri</p> <p>3. Қырғыз: бокс колкаптары</p> <p>4. Өзбек: boks qo'lqopları</p> <p>5. Түрік: boks eldivenleri</p> <p>6. Ағылшын: boxing gloves</p> <p>7. Испан: guantes de boxeo</p> <p>8. Неміс: Boxhandschuhe</p> <p>9. Француз: gants de boxe</p>
1487.	боксерский бинт	бокшы орамы	<p>1. (ағылш. Boxing + нем. Binde - «таңғыш») — Мата жолағы, бокшылар және өзге спорттық жекпе-жектің өкілдері оны білек, жұдырық және саусақты жарақаттап алмас үшін пайдаланады. Сондай-ақ ол терді сіңіріп алады, бұл қолғаптың жарамдылық мерзімін арттырады.</p> <p>Бинт бокшылардың көпшілігіне белгілі бірқатар жарақаттарға жол бермейді. Мысалы, соққы дұрыс болмаған жағдайда ол білектің буынын бекітіп, дұрыс қалыпқа түсіреді. Сондай-ақ бинт бас бармақты жұдырыққа бекітіп, сіңірдің созылу немесе сызаттың орын алу мүмкіндігін төмендетеді. Ол сүйекті де қорғайды, бокшылардың кәсіби жарақаты болып саналатын бірінші алақан сүйегінің сынуына жол бермейді.</p> <p>2. Әзербайжан: boks bandajı</p> <p>3. Қырғыз: билек жамынмалар</p> <p>4. Өзбек: boks bandajı</p> <p>5. Түрік: boks bandajı</p> <p>6. Ағылшын: boxing bandage</p> <p>7. Испан: vendaje de boxeo</p> <p>8. Неміс: Boxbandage</p> <p>9. Француз: bandage de boxe</p>
1488.	боксерский мешок	бокс қабы	<p>1. (ағылш. Boxing) – спортшылардың соққыларын қалыптастыруға және жетілдіруге арналған спорттық снаряд. Соққының дәлдігін, қаттылығын және шапшаңдығын дамытуға арналған. Бокс қабы былғарыдан немесе былғары алмастырғыштан, кейде брезенттен дайындалады. Қаптың ішіне резеңке немесе пластик ұнтағы, жоңқа, шүберек толтырылады.</p> <p>2. Әзербайжан: boks bandajı</p> <p>3. Қырғыз: билек жамынмалар</p>

			<p>4. Өзбек: boks bandaji</p> <p>5. Түрік: boks bandajı</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: boxing bandage</p> <p>7. Испан: vendaje de boxeo</p> <p>8. Неміс: Boxbandage</p> <p>9. Француз: bandage de boxe</p>
1489.	бокфлинт	қосауыз	<p>1. — екі параллель орналасқан оқпаны бар қару түрі, бұл атқыштың екі рет жылдам атуына мүмкіндік береді. Осы тектес алғашқы қаруды француз Леклер 1738 жылы ойлап тапқан.</p> <p>2. Әзербайжан: bokflint</p> <p>3. Қырғыз: bokflint</p> <p>4. Өзбек: bokflint</p> <p>5. Түрік: bokflint</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: bokflint</p> <p>7. Испан: bokflint</p> <p>8. Неміс: bokflint</p> <p>9. Француз: bokflint</p>
1490.	болевой анализатор	ауырсыну талдағышы	<p>1. (грек. analysis – «ажырату, бөлшектеу») - Организмді зақымдайтын әртүрлі физикалық және химиялық әсерлер кезінде ауыру сезімін қалыптастыратын анализатор.</p> <p>2. Әзербайжан: ağrı analizatoru</p> <p>3. Қырғыз: оору анализатор</p> <p>4. Өзбек: og'riq analizatori</p> <p>5. Түрік: ağrı analizörü</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: pain analyzer</p> <p>7. Испан: analizador de dolor</p> <p>8. Неміс: Schmerzanalysator</p> <p>9. Француз: analyseur de douleur</p>
1491.	болевой прием	ауырту тәсілі	<p>1. – ұрыс кезінде қармау және соққы техникасын пайдаланбай, қарсыласқа қарқынды ауыру сезімін келтіру үшін пайдаланатын белгілі бір қозғалысты үйлестірген іс-әрекеттерін үшін пайдаланылатын жалпы термин.</p> <p>2. Әзербайжан: ağrılı tutmaq</p> <p>3. Қырғыз: оор кармап</p> <p>4. Өзбек: og'riqli ushlash</p> <p>5. Түрік: acı tutma</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: painful hold</p> <p>7. Испан: agarre doloroso</p> <p>8. Неміс: schmerzhafter Halt</p> <p>9. Француз: prise douloureuse</p>
1492.	болельщик	жанкүйер	<p>1. - спорттық көріністерге әуес адам, қандай да</p>

			<p>бір спорттық команданың жетістігі мен сәтсіздіктеріне қатты уайымдайтын жанкүйер.</p> <p>2. Әзербайжан: fan</p> <p>3. Қырғыз: желдеткич</p> <p>4. Өзбек: fan</p> <p>5. Түрік: uelraze</p> <p>6. Ағылшын: fan</p> <p>7. Испан: abanico</p> <p>8. Неміс: Fan</p> <p>9. Француз: fan</p>
1493.	большой спорт	үлкен спорт	<p>1. (ағыл. Sport – ескі француз алдыңғы сөзінің қысқартылған түрі desport – «ойын», «сауық») – ірі спорттық сайыстарда барынша мүмкін спорттық нәтижелерге немесе жеңістерге қол жеткізуді мақсат еткен жоғары жетістіктер спорты.</p> <p>2. Әзербайжан: böyük idman</p> <p>3. Қырғыз: улуу спорт</p> <p>4. Өзбек: katta sport</p> <p>5. Түрік: büyük spor</p> <p>6. Ағылшын: big sport</p> <p>7. Испан: gran deporte</p> <p>8. Неміс: großer Sport</p> <p>9. Француз: grand sport</p>
1494.	бордер кросс	бордер кросс	<p>1. (ағыл. country - «ауылдық жер») – сноубордингтің спорттық пәні. 2006 жылдан бастап қысқы Олимпиада ойындарының бағдарламасына енген.</p> <p>2. Әзербайжан: sərhəd хақи</p> <p>3. Қырғыз: чек ара кайчылаш</p> <p>4. Өзбек: chegara chizig'i</p> <p>5. Түрік: sınır geçişi</p> <p>6. Ағылшын: border cross</p> <p>7. Испан: cruce de la frontera</p> <p>8. Неміс: Grenze überqueren</p> <p>9. Француз: traverser la frontière</p>
1495.	борец	палуан	<p>1. - күресте сайысқа түсушы, <i>спорттағы сайыскер (спорт.)</i>.</p> <p>2. Әзербайжан: güləşçi</p> <p>3. Қырғыз: балбан</p> <p>4. Өзбек: kurashchi</p> <p>5. Түрік: güreşçi</p> <p>6. Ағылшын: fighter</p> <p>7. Испан: luchador</p> <p>8. Неміс: Ringer</p>

			9. Француз: <i>lutteur</i>
1496.	бортовой шар	жиекшар	<p>1. - бортта мықтап тұрған, саңылаусыз, нысанадағы <i>шар</i>.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>təyyarə toru</i></p> <p>3. Қырғыз: десанттық шар</p> <p>4. Өзбек: <i>samolyotda to'p</i></p> <p>5. Түрік: <i>teknede top</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>onboard ball</i></p> <p>7. Испан: <i>bola a bordo</i></p> <p>8. Неміс: <i>Ball an Bord</i></p> <p>9. Француз: <i>balle à bord</i></p>
1497.	борцовки	күрес аяқ киімі	<p>1. – самбо сияқты жекпе-жекке арналған спорттық аяқкиім. Кейде оларды самбовка деп те атайды. Боксқа арналған осы тәрізді аяқкиім де бар, ол боксерка деп аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>güləş</i></p> <p>3. Қырғыз: күрөш</p> <p>4. Өзбек: <i>kurash</i></p> <p>5. Түрік: <i>güreş</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>wrestling</i></p> <p>7. Испан: <i>lucha libre</i></p> <p>8. Неміс: <i>Ringen</i></p> <p>9. Француз: <i>la lutte</i></p>
1498.	борьба	күрес	<p>1. – екі адамның бір-бірін құлатып, күшпен жеңуге тырысатын екі адамның жекпе-жегі, қоян-қолтық ұрысы.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>mübarizə</i></p> <p>3. Қырғыз: салгылаш</p> <p>4. Өзбек: <i>kurash</i></p> <p>5. Түрік: <i>kavgā</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>wrestling</i></p> <p>7. Испан: <i>la pelea</i></p> <p>8. Неміс: <i>der Kampf</i></p> <p>9. Француз: <i>le combat</i></p>
1499.	борьба лежа	жаттып күресу	<p>1. – Күші теңдес болып келетін екі жігіт бірінің аяғына бірінің басын келтіре, шалқаларынан кілем үстіне қатарласып жатады. Бұдан кейін сол жатқан беттерінде бірінің қолынан бірі (түйісіп жатқан жақтағы бір-бір қолдарымен) қатты қыса қолтықтасып алады да, әркім сол қатарындағы адамды жоғары көтерілген аяқтарының өкшесімен іле қағысады. Мақсат – әркім өзінің қатарындағы палуанды тақымынан аяғымен іліп алып, басынан асырып аударып тастау. Осы мақсатты орындағаны жеңген</p>

			<p>болып саналады.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: yalançı mübarizə 3. Қырғыз: жер согуш 4. Өзбек: yolg'on gapirish 5. Түрік: yalan söyleme 6. Ағылшын: wrestling lying 7. Испан: luchando mintiendo 8. Неміс: Lügen kämpfen 9. Француз: se battre mentir
1500.	борьба партере	в төрттағанда п күресу	<ol style="list-style-type: none"> 1. (фр. parterre – «жерде») – жекпе-жектің ақылды қажет ететін түрі. Жеңіске жету үшін сыртқы форманың және күштің керемет болуы маңызды емес, ең маңыздысы – қарсыласты шатастыру және оны қателестіру шеберлігі. 2. Өзербайжан: güləş 3. Қырғыз: жерге күрөштө 4. Өзбек: kurash 5. Түрік: Yerde kavga 6. Ағылшын: wrestling 7. Испан: lucha libre 8. Неміс: Ringen 9. Француз: la lutte
1501.	борьба вольная	еркін күрес	<ol style="list-style-type: none"> 1. (англ. Freestyle wrestling, фр. Lutte libre) – диам. 9 м арнайы кілемде өтеді. XIX ғ. аяғында Англияда пайда болған. 1904 жылдан олимпиялық ойындар бағдарламасына енген. Қазақстанда еркін күрес жарыстары 1955 жылдан өтіп келеді. Еркін күрес, кілем үстінде әдіс қолдану еркін жасалынатындықтан осылайша аталған. Бұл дүниежүзі халықтарының күрес турлерінің әдістерін түгел қолдануға байланысты айтылады. Еркін күресте белдескен балуандар ұпай санымен немесе қарсыласының жауырын кілемге тигізіп, таза жеңіске жетеді. Еркін күрес салмақ дәрежелері жарыс басталар алдында оған қатынасушыларға жіберілген жарыстың тәртібінде көрсетіледі. 2. Өзербайжан: pulsuz güləş 3. Қырғыз: Криминал 4. Өзбек: erkin kurash 5. Түрік: ücretsiz güreş 6. Ағылшын: free wrestling 7. Испан: lucha libre 8. Неміс: freies Wrestling

			9. Француз: lutte libre
1502.	борьба греко-римская	грек-рим күресі	<p>1. (классикалық күрес, француздық күрес, грек-рим стиліндегі спорттық күрес) – белдесу қарсыластар түрегеліп төрттағанға түскенде аударылып, домалатып әдістер қолдану арқылы өткізіледі. Мұнда балуандардың бір-бірлерін белден төмен ұстауына, аяғынан шалуына, қағуына рұқсат етілмейді. Грек-рим күресінің мақсаты лақтырған немесе төрттағаннан аударған, домалатқан кезде қарсыласының екі жауырынын бір мезетте немесе бірінен соң бірінің қайтарымынан кілемге тигізу. Мұндай басымдылық таза жеңіс деп есептеледі де белдесу тоқтатылады. Грек-рим күресінің жарыс ережесі 1896 ж. шығарылып, содан бергі уақытта талай рет жаңартылып келеді. Ол 1986 ж. 1 -ші Олимпиялық ойындардың бағдарламасына еніп, содан бері (1900, 1904 жылдардан басқа) бағдарламадан басқа олимпиядалық жарыстан түспей келеді.</p> <p>2. Әзербайжан: Yunan-Roma güləşi</p> <p>3. Қырғыз: Грек-рим</p> <p>4. Өзбек: Yunon-rum kurashi</p> <p>5. Түрік: Greko-Romen Güreş</p> <p>6. Ағылшын: Greco-Roman wrestling</p> <p>7. Испан: Lucha grecorromana</p> <p>8. Неміс: Griechisch-römisches Ringen</p> <p>9. Француз: Lutte gréco-romaine</p>
1503.	борьба гюлеш	гюлеш күресі	<p>1. (азерб. Güləş) – әзірбайжан ұлттық күресі. Бакудың төңіргенде, сондай-ақ Маштага, Нардаран, Бузовна, Забрат сияқты елдімекендерде, Әзірбайжанның басқа да аудандары мен қалаларында (Гянджа, Шеки, Казахе, Сальян, Тауз, Закавала және т.б.) белгілі.</p> <p>2. Әзербайжан: güləş gulesh</p> <p>3. Қырғыз: күрөшүү gyulesh</p> <p>4. Өзбек: kurashish</p> <p>5. Түрік: güreş gulesh</p> <p>6. Ағылшын: wrestling gulesh</p> <p>7. Испан: lucha libre gulesh</p> <p>8. Неміс: Wrestling Gulesh</p> <p>9. Француз: la lutte de gueulesh</p>
1504.	борьба дзю-до	дзю-до күресі	1. (жап. 柔道, сөзбе-сөз – «жеңіл жол») –

			<p>Олимпиада ойындарына 1964 жылдан енген. Дзю-дошылар арнайы кілем (татами) үстінде күреседі. Киімдері – кимоно, белбеу және шалбар. Күрес ережесі бойынша қылқындыруға, қолды бұрауға болады. Жаңадан қатысып жүргендер беліне ақ белбеу, ал жоғары разрядшылар қара белбеу орап шығады. Соққылар мен жарақатқа қауіпті әдіс-тәсілдер ката түрінде ғана оқытылады. Дзюдода ептілік өте маңызды, сондай-ақ қарсыластың күшін пайдалану негізді.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: cüdo döyüşü 3. Қырғыз: күрөш дзюдо 4. Өзбек: judo kurash 5. Түрік: judo dövüşü 6. Ағылшын: judo fight 7. Испан: pelea de judo 8. Неміс: Judo-Kampf 9. Француз: combat de judo
1505.	борьба классическая	классикалық күрес	<p>1. (лат. classicus - «Рим азттарының алғашқы тобына жататын») - спорттық күрестердің бір түрі. КСРО-да спорттың бұл түрі француз күресі, грек-рим күресі деп аталынып келді. 1948 жылдан бастап классикалық күрес деп аталынды. Күрестің бұл түріне түрегеліп тұрып лақтыру, жығу, үйіру, жығылып жатып лақтыру, аудару әдістері енеді. Мұнда белден төмен ұстауға, аяқпен айла-тәсіл қолдануға рұқсат етілмейді. Белдесу уақыты 9 минут. Әр 3 минуттан кейін бір минуттық үзіліс беріледі. Классикалық күрестегі жекпе-жектің мақсаты қарсыластың екі жауырынын бір мезгілде кілемге тигізу. Белдескенде екі балуан арасында 4 айып ұпайы сарапқа түседі. Жеңіске -0 (жеңіліске-4), тең түссе-2 (екеуіне де), ұпай санымен жеңгенде 1 (жеңілгенде-3,5) ұпай беріледі. Жарыс барысында аз айып ұпай алған балуан жеңген болады. Ал 6 айып ұпай алған балуан жарыстан шығарылады.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: klassik güləş 3. Қырғыз: классикалық күрөшү 4. Өзбек: klassik kurash 5. Түрік: klasik güreş 6. Ағылшын: classic wrestling 7. Испан: lucha clásica

			<p>8. Неміс: klassisches Wrestling</p> <p>9. Француз: lutte classique</p>
1506.	борьба кох	кох күресі	<p>1. (арм. Չիխ) – армяндық ұлттық күрес. Ежелгі әрі өте танымал ұлттық күрес. Ұлттық күрестің ежелгі әрі анағұрлым танымал түрлерінің бірі. Бірнеше түрі бар (лорийлік кох, ширактік кох).</p> <p>2. Әзербайжан: güləşi koh</p> <p>3. Қырғыз: күрөшүп Кох</p> <p>4. Өзбек: kurash koh</p> <p>5. Түрік: güreş koh</p> <p>6. Ағылшын: wrestling koh</p> <p>7. Испан: luchando koh</p> <p>8. Неміс: ringen koh</p> <p>9. Француз: lutte koh</p>
1507.	борьба кэтч-гольд	кэтч-гольд күресі	<p>1. (ағылш. catch – «ұстау, ұстап алу» және wrestling – «күрес») – бұл бірнеше ғасыр бойы дамып келе жатқан және әртүрлі әдіс-тәсілдерді (төрттағандап аударудың кез келген түрі, денесінің кез келген жерінен ұстау, буындарын сындыру, ауырту соққылары, тұншықтыру әдістері және т.б.) қолдануға жол берілген кәсіби күрес түрі, бұл күрестің мақсаты – қарсыласты жауырынымен жатқызып, ұстап тұру немесе берілуге мәжбүрлеу. Кэтч реслинг – бұл ақыл мен тактика ең басты қару болатын дене шахматы деуге болады (мысалы, осы тәрізді тактикалардың бірі – «қарсыластың шығатын жерін үш есіктен бұғаттап таста да, өзің тығылып қал, оны төртіншісінің артынан күт»). Жекпе-жеке әдетте, рингте өткізіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: güləş qızıl tutur</p> <p>3. Қырғыз: Catch күрөшү-Алтын</p> <p>4. Өзбек: kurash oltinni ushlaydi</p> <p>5. Түрік: güreş altın yakalamak</p> <p>6. Ағылшын: wrestling catch gold</p> <p>7. Испан: lucha de captura de oro</p> <p>8. Неміс: Ringen fangen Gold</p> <p>9. Француз: lutte catch or</p>
1508.	борьба панкратион	панкратион күресі	<p>1. (еж.-грек. Πανκράτιον – пән - «барлығы» және κράτος - «күш, қуат») – жекпе-жектің қайта пайда болған ежелгі олимпиадалық түрі. «Панкратион» деген сөз антикалық Олимп ойындарының сайыстарына алғаш рет енгізілген жауынгерлік өнер атауынан пайда болған.</p>

			<p>2. Өзәрбайжан: pankration mübarizə</p> <p>3. Қырғыз: Панкратион күрөштө</p> <p>4. Өзбек: pankrationga qarshi kurash</p> <p>5. Түрік: pankrasyonla savař</p> <p>6. Ағылшын: fight p ankration</p> <p>7. Испан: luchar pankration</p> <p>8. Неміс: Pankration bekämpfen</p> <p>9. Француз: combattre le pankration</p>
1509.	борьба самбо	самбо күресі	<p>1. (қысқарған сөз (акроним): өзін-өзі қарусыз қорғау (өзін-өзі қорғау) – кеңестік, қазіргі таңда халықаралық спорттық жекпе-жек түрі, сондай-ақ 1930 жылдары ХІІ офицерлерін және ішкі әсердің әскери қызметшілерін дайындау үшін «Динамо» қоғамының нұсқаушылар және жаттықтырушылар құрамының қызметкерлері үшін әзірленген (арнайы дене шынықтыру курсының аясында), кешенді өзін-өзі қорғау жүйесі. Самбоның ресми пайда болған күні 1938 жылдың 16 қарашасы, осы кезде КСРО Спорткомитеті самбоны КСРО-дағы спорт түрінің қатарына енгізген.</p> <p>2. Өзәрбайжан: sambo gülәші</p> <p>3. Қырғыз: самбо күрөшү боюнча</p> <p>4. Өзбек: sambo bo'yicha kurash</p> <p>5. Түрік: sambo güreři</p> <p>6. Ағылшын: sambo wrestling</p> <p>7. Испан: lucha de sambo</p> <p>8. Неміс: Sambo-Ringen</p> <p>9. Француз: la lutte sambo</p>
1510.	борьба сумо	сумо күресі	<p>1. (яп. 相撲) – жапондардың арасында кең тараған күрес түрлерінің негізінде дамыған. Негізінен мұнда салмағы өте ауыр балуандар кілемге шығады. Сондықтан да күрескердің бойы ұзын, денелі және ауыр болса сол көбірек жеңіске жетеді. Сумо күресінде мамандар небәрі 48 әдіс бар деп есептейді. Олар 12 лақтырудан, 12 ұстаудан, 12 бұраудан, 12 итеруден тұрады. Сумо күресінде балуандардың шеберлігі 11 дәрежеге бөлінген. Балуандар шеберліктеріне қарай 3 дәрежеге бөлінген. 1-дәреже - Макуучи, мұнда 20 балуан бар. 2-дәреже - Дзю-ре, мұнда 30 балуанға дейін татамиге шығады. Келесі 3-дәрежеде 80 балуанға дейін күресіп, ең күштілерін анықтайды. Қалғандары 700 адамға дейінгі</p>

			<p>саны бар ең төменгі бұқаралық топ болып есептелінеді. Белдесу көлемі 9x4,5 м. келетін кілем үстінде өтеді. Мұны татами деп атайды. Татами орнатылатын тұғыр еденнен 4 см. биік болуы керек. Күрес басталар алдында "рицзю-рей" және "тиру-тозу" деп аталатын ұлттық рәсімдер орындалады.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзербайжан: sambo güleşi 3. Қырғыз: самбо күрөшү боюнча 4. Өзбек: sambo bo'yicha kurash 5. Түрік: sambo güreşi 6. Ағылшын: sambo wrestling 7. Испан: lucha de sambo 8. Неміс: Sambo-Ringen 9. Француз: la lutte sambo
1511.	борьба хапсагай	хапсагай күресі	<ol style="list-style-type: none"> 1. (якут. Хапсагай – «шапшаң, епті, алғыр») – якуттардың ұлттық жекпе-жегі, күрес. 2. Өзербайжан: hapsagay mübarizə 3. Қырғыз: күрөшүү hapsagay 4. Өзбек: qamoqqa qarshi kurash 5. Түрік: savař hapsagay 6. Ағылшын: fight hapsagay 7. Испан: luchando hapsagay 8. Неміс: kämpfenden hapsagay 9. Француз: lutter contre hapsagay
1512.	борьба чидоба	чидоба күресі	<ol style="list-style-type: none"> 1. (груз. ჭიდაობა – «күрес») немесе Картули чидоба (груз. – «грузиндік күрес») – грузиндердің ұлттық жекпе-жегі, киіммен күресу. 2. Өзербайжан: Chidoba mübarizə 3. Қырғыз: күрөштө chidaoba 4. Өзбек: Chidoba jangi 5. Түрік: chidoba kavgası 6. Ағылшын: chidoba fight 7. Испан: pelea de chidoba 8. Неміс: Chidoba kämpfen 9. Француз: combat de chidoba
1513.	ботинки лыжные	шаңғы бәтеңкесі	<ol style="list-style-type: none"> 1. – шаңғымен бірге пайдалануға арналған спорттық аяқкиім. Таңшаңғы бәтеңкесі, жүгіру шаңғысына арналған бәтеңке және т.б. бар. 2. Өзербайжан: xizək botları 3. Қырғыз: лыжа өтүгү 4. Өзбек: Tosh poyafzalari 5. Түрік: kayak botları

			<p>6. Ағылшын: ski boots</p> <p>7. Испан: botas de esquiar</p> <p>8. Неміс: Skischuhe</p> <p>9. Француз: chaussures de ski</p>
1514.	боулдеринг	боулдеринг	<p>1. (ағылш. bouldering) – құзға шығу түрі – қысқа (5-8 ұстап алу) әрі күрделі трасса.</p> <p>2. Әзербайжан: bouldering</p> <p>3. Қырғыз: Боулдеринг</p> <p>4. Өзбек: bouldering</p> <p>5. Түрік: bouldering</p> <p>6. Ағылшын: bouldering</p> <p>7. Испан: boulder</p> <p>8. Неміс: Bouldern</p> <p>9. Француз: bloc</p>
1515.	боулинг	боулинг	<p>1. (ағылш. to bowl – «дөңгелету») – кегльмен ойнаудан шыққан спорттық шар ойыны. Ойынның мақсаты – қолмен аз шарды домалатып, бортсыз жолдың соңындағы ерекше орнатылған кегльдерді құлату.</p> <p>2. Әзербайжан: bowling</p> <p>3. Қырғыз: боулинг</p> <p>4. Өзбек: bouling</p> <p>5. Түрік: bowling</p> <p>6. Ағылшын: bowling</p> <p>7. Испан: bolos</p> <p>8. Неміс: Bowling</p> <p>9. Француз: bowling</p>
1516.	бочче	бочче	<p>1. (итал. bocce) – Рим империясының аумағында таралған антикалық ойындардан бастау алған, боулинг, петанкап және боулзге жақын, доппен ойнайтын ойын түріне тиесілі, дәлдікті қажет ететін спорттық ойын. Ойынның Италияда таралған қазіргі түрі (bocce деп аталады, итальяндық boccia деген сөздің көптік формасы, «шарлар» деп аударылады) бүкіл Еуропа мен итальяндық мигранттар келген басқа да континенттерде таралған. Ойын Австралия, Солтүстік Америка және Оңтүстік Америкада (bochas; Венесуэлада «bolas criollas» деп аталады) кеңінен таралған. Бастапқыда ойын мигранттардың арасында ғана таралған, бірақ уақыт өте келе қоғамның басқа да топтарының арасында танымал болды. Бұл ойын Сербияда «boćanje» («боћање») және Хорватияда «boćanje», «bućanje» немесе</p>

			<p>«balote» ретінде белгілі, өңірлерге байланысты әртүлі болады. Францияда «Le jeu Lyonnais» деген атпен белгілі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: bosce 3. Қырғыз: Бокэ 4. Өзбек: bosce 5. Түрік: bosce 6. Ағылшын: bosce 7. Испан: bochas 8. Неміс: Boccia 9. Француз: pétanque
1517.	бракаж	шаңғы бұрылысы	<ol style="list-style-type: none"> 1. - табанның бұрылуы, бұрылысқа кірген кезде шаңғыларға көлденең жазықтықта айналуы хабарлау тәсілі. 2. Әзербайжан: brakaz 3. Қырғыз: brakazh 4. Өзбек: brakaz 5. Түрік: brakazh 6. Ағылшын: brakaz 7. Испан: Brakaz 8. Неміс: Brakaz 9. Француз: Brakaz
1518.	брасс	брасс	<ol style="list-style-type: none"> 1. (фр. brasse, фр. Brasser – «езу, араластыру») – спорттық кеудемен жүзу стилі, мұндай жүзу кезінде аяқ-қол судың беткі қабатына параллель жазықтықта симметрияды қозғалыс жасайды. 2. Әзербайжан: döşək vuruşu 3. Қырғыз: Брасс 4. Өзбек: ko'krak qafasi 5. Түрік: kurbağalama yüzüş 6. Ағылшын: breaststroke 7. Испан: pecho 8. Неміс: Brustschwimmen 9. Француз: brasse
1519.	брейк	брейк	<ol style="list-style-type: none"> 1. (англ. Break) *Брейк – ойыншының ережені бұзбай, шарды кезектесіп салуы нәтижесінде снукерге салған ұпай саны. *Брейк – бокста: сайыстың қатысушыларына күресті уақытша тоқтатып, бір қадам артқа шегінуді нұсқайтын реферидің (төрешінің) командасы. 2. Әзербайжан: qırmaq 3. Қырғыз: тыныгуу 4. Өзбек: tanaffus

			<p>5. Түрік: mola</p> <p>6. Ағылшын: break</p> <p>7. Испан: romper</p> <p>8. Неміс: brechen</p> <p>9. Француз: pause</p>
1520.	брейк-поинт	брейк-поинт	<p>1. (англ. Break) – қабылдаушы теннис ойыншысының жеңіске жетуіне бір ғана ұтыс ойын қалған геймдегі сәт. Мұндай жағдай шот 30-40 немесе «одан аз» болған кезде орын алады. Брейк-пойнт бірнешеу болуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: qırılma nöqtəsi</p> <p>3. Қырғыз: брейк-пункту</p> <p>4. Өзбек: chiqish nuqtasi</p> <p>5. Түрік: kırılma noktası</p> <p>6. Ағылшын: break point</p> <p>7. Испан: punto de quiebre</p> <p>8. Неміс: Haltepunkt</p> <p>9. Француз: point de rupture</p>
1521.	брештук	брештук	<p>1. – Форштевеньдегі білік маңындағы өзара қоссырық тармақтардың шлюпкасының тұмсығына және форштевеніне бекітілетін арнайы қайықжапсырма.</p> <p>2. Әзербайжан: breshtuk</p> <p>3. Қырғыз: breshtuk</p> <p>4. Өзбек: breshtuk</p> <p>5. Түрік: breshtuk</p> <p>6. Ағылшын: breshtuk</p> <p>7. Испан: Breshtuk</p> <p>8. Неміс: breshtuk</p> <p>9. Француз: breshtuk</p>
1522.	бриг	бриг	<p>1. (ағылш. brig) – 6-24 құралы бар, фок-мачта және грот-мачтаның тікелей желкенімен жабдықталған, бірақ гротында бір ғана қисық гафельді желкені – грот-гаф-триселі бар, екі мачталы кеме.</p> <p>2. Әзербайжан: brig</p> <p>3. Қырғыз: зарп</p> <p>4. Өзбек: brig</p> <p>5. Түрік: brık</p> <p>6. Ағылшын: brig</p> <p>7. Испан: bergantín</p> <p>8. Неміс: Brig</p> <p>9. Француз: brick</p>
1523.	бригантина	бригантина	<p>1. (итал. Brigantino – «шхуна-бриг», brigantina – «бизань») – аралас желкенді</p>

			<p>жабдығы – алдыңғы мачтада (фок-мачта) тікелей желкені және артқы мачтада (грот-мачта) қисық желкені бар, екі мачталы желкенді кеме. Бастапқыда бригантиналардың ескегі болатын.</p> <p>2. Әзербайжан: brigantine</p> <p>3. Қырғыз: Бригантина</p> <p>4. Өзбек: brigantina</p> <p>5. Түрік: brigantine</p> <p>6. Ағылшын: brigantine</p> <p>7. Испан: bergantín</p> <p>8. Неміс: Brigantine</p> <p>9. Француз: brigantine</p>
1524.	бридж спортивный	спорттық бридж	<p>1. (ағыл. bridge және ағыл. Sport – ескі француз алдыңғы сөзінің қысқартылған түрі desport – «ойын», «сауық») – Халықаралық олимпиада комитетінің спорт түрі ретінде қабылдаған жалғыз картоскалық ойын түрі. Күрделілігі, әуесқойлығы және танымалдылығы жағынан бридж шахмат, го және т.б. сияқты интеллектуалды ойындармен бірдей.</p> <p>2. Әзербайжан: köprü idmanı</p> <p>3. Қырғыз: Bridge спорт</p> <p>4. Өзбек: ko'prik sportlari</p> <p>5. Түрік: köprü sporları</p> <p>6. Ағылшын: bridge sports</p> <p>7. Испан: puente deportivo</p> <p>8. Неміс: Brückensport</p> <p>9. Француз: sports de bridge</p>
1525.	брусья	қоссырық	<p>1. – сопақ қималы сырық бағанына көлденеңінен бекітілген 2 гимнастикалық жабдық.</p> <p>2. Әзербайжан: paralel barlar</p> <p>3. Қырғыз: барлар</p> <p>4. Өзбек: parallel chiziqlar</p> <p>5. Түрік: paralel çubuklar</p> <p>6. Ағылшын: parallel bars</p> <p>7. Испан: barras paralelas</p> <p>8. Неміс: Barren</p> <p>9. Француз: barres parallèles</p>
1526.	брюканец	қайық қаптамасы	<p>1. – пяртнерстің (Mast coat) палубасындағы, сорғының, рульдің жанындағы және су мен ылғалдан қорғауға арналған басқа да жерлердегі шайырланған кенептен жасалған</p>

			<p>қайық қаптамасы (Coat). Рульдегі қайық қаптамасын кейде мамеринең деп атайды.</p> <p>2. Әзербайжан: pantolon</p> <p>3. Қырғыз: bryukanets</p> <p>4. Өзбек: shim</p> <p>5. Түрік: bryukanets</p> <p>6. Ағылшын: trouser</p> <p>7. Испан: pantalon</p> <p>8. Неміс: Hose</p> <p>9. Француз: crooner</p>
1527.	брюшной пресс	іш тығыршығы	<p>1. (лат. presso – «басамын, қысамын») - іш қабырғасы іш қуысының ішіндегісін шектейді. Әдебиетте іш қабырғасын анатомиялық тұрғыдан бөлудің бірнеше түрі бар деп белгіленген, ең қарапайымы – жоғарғы, артқы, бүйірлі және алдыңғы қабырғаларға бөлу.</p> <p>2. Әзербайжан: abdominals</p> <p>3. Қырғыз: ABS</p> <p>4. Өзбек: abdominallar</p> <p>5. Түрік: abs</p> <p>6. Ағылшын: abdominal Press</p> <p>7. Испан: abdominales</p> <p>8. Неміс: Bauchmuskeln</p> <p>9. Француз: les abdominaux</p>
1528.	будзинкан	будзинкан	<p>1. (жап. 武神館 – «діни әскердің сарайы») – ниндзя ілімін, дәстүрі мен әдіс-тәсілдерін мұра етуге үміткер кешенді жауынгерлік өнердің жапондық мектебі, қазіргі уақытта бүкіл әлем бойынша 300 мыңнан астам шәкірт бар екен. 1973 жылы жапондық шебер будо Масааки Хацуми қамтылған мектептерге деген өзіне берілген толық құқықтар (мэнкё кайдэн) негізінде өзінің ұстазы Тосицугу Такамацуге естелік ретінде қалыптастырған эклектикалық жауынгерлік жүйе. Будзинкан дәстүрлі ежелгі будоның (корю) 9 мектебін қамтиды, оның 3-еуі ниндзюцу мектебі, ал 6 самурай мектебі.</p> <p>2. Әзербайжан: bujinkan</p> <p>3. Қырғыз: Будзинкан</p> <p>4. Өзбек: bujinkan</p> <p>5. Түрік: Bujinkan</p> <p>6. Ағылшын: bujinkan</p> <p>7. Испан: Bujinkan</p> <p>8. Неміс: Bujinkan</p> <p>9. Француз: bujinkan</p>

1529.	будо	будо	<ol style="list-style-type: none"> 1. (жап. 武道 будо:) – қазіргі жапондық жауынгерлік өнер. 2. Әзербайжан: budo 3. Қырғыз: Budo 4. Өзбек: budo 5. Түрік: budo 6. Ағылшын: budo 7. Испан: budo 8. Неміс: Budo 9. Француз: budo
1530.	буер	желкенсырғы	<ol style="list-style-type: none"> 1. (нидерл. boeier) – кеме (бұрын), кейін жеңіл қайық немесе ерекше металл конькиге орнатылған платформа, бұл мұзда сырғанауға арналған және желкені бар мачтамен жабдықталған. 2. Әзербайжан: qar fırtınası 3. Қырғыз: муз қайық 4. Өзбек: qor bo'roni 5. Түрік: kar fırtınası 6. Ағылшын: snow storm 7. Испан: tormenta de nieve 8. Неміс: Schneesturm 9. Француз: tempête de neige
1531.	буерист	желкенсырғышы	<ol style="list-style-type: none"> 1. (нидерл. boeier) – желкенсырғыш спортымен шұғылданатын спортшы. 2. Әзербайжан: atlı 3. Қырғыз: buerist 4. Өзбек: chavandoz 5. Түрік: buerist 6. Ағылшын: rider 7. Испан: jinete 8. Неміс: Reiter 9. Француз: cavalier
1532.	буерный спорт	желкенсырғы спорты	<ol style="list-style-type: none"> 1. (нидерл. boeier және ағыл. Sport – ескі француз алдыңғы сөзінің қысқартылған түрі desport – «ойын», «сауық») – XVII ғасырдың басында Солтүстік Еуропа және Солтүстік Америка елдерінде пайда болған спорт түрі, бұл мықты мұздың үстінде, төменгі жағына металл коньки желімделген желкенді қайықпен сырғанау түріндегі спорт. XIX ғасырдағы танымал ойын-сауық түрі. 2. Әзербайжан: idman qayıqla 3. Қырғыз: муз жел

			<p>4. Өзбек: qayıq sporti 5. Түрік: botla sporu 6. АҒЫЛШЫН: boating sport 7. Испан: deporte de canotaje 8. Неміс: Bootssport 9. Француз: sport nautique</p>
1533.	буй	қалқыма	<p>1. (нидерл. boei; жарг. буёк) – судағы нақты бір орынды көрсетуге арналған, шынжыр негізді зәкірдің көмегімен түбіне бекітілген қалтқы. Әдетте, ағаш, темір немесе пластиктен жасалады. 2. Әзербайжан: buoy 3. Қырғыз: буй 4. Өзбек: buoy 5. Түрік: şamandıra 6. АҒЫЛШЫН: buoy 7. Испан: boya 8. Неміс: Boje 9. Француз: bouée</p>
1534.	буйреп	кемеқұрал	<p>1. (нидерл. boei; жарг. буёк) — бір ұшы зәкірдің табанына, яғни табан мен ұршықтың біріккен жеріне немесе табанына бекітілетін, ал екінші ұшы томбуйға бекітетін, зәкір салынған жерді көрсететін жуан арқан. Кемеқұралдың ұзындығы тереңдікпен мөлшерлес болады, 1¼ бастап 1½ дейінгі тереңдікке дейін. 2. Әзербайжан: buyer 3. Қырғыз: буй сызык 4. Өзбек: buyer 5. Түрік: şamandıra çizgi 6. АҒЫЛШЫН: buyer 7. Испан: buyer 8. Неміс: buyer 9. Француз: buyer</p>
1535.	буксировка лыжника	шаңғышыны сүйрету	<p>1. – Үйретудің бұл курсында мынадай дағдылар тексеріледі: бір орында тұрып қозғалу, алаңатпа тітіркендіргіштерге және атуға деген қатынас, шаңғышының тіркеп сүйреу жылдамдығы (бір кешенде тексеріледі); жүгірудің бәсеңдеуі, тоқтау; оңға және солға бұрылу (әр жаққа екі рет бұрылу). 2. Әзербайжан: çəkmə skieri 3. Қырғыз: бир лыжа эрүү 4. Өзбек: qayıq chang'isi 5. Түрік: çekme kayakçısı</p>

			<p>6. Ағылшын: towing skier 7. Испан: remolque esquiador 8. Неміс: Skifahrer ziehen 9. Француз: remorquage d'un skieur</p>
1536.	булинь	желкенқайық сайманы	<p>1. (ағыл. bowline) – төменгі түзу желкеннің жел жақтағы бүйірлі желкен жиегін созатын жабдық. 2. Әзербайжан: bowline 3. Қырғыз: bowline 4. Өзбек: qoshiq 5. Түрік: borina halatı 6. Ағылшын: bowline 7. Испан: bolina 8. Неміс: Bogenlinie 9. Француз: ligne d'arc</p>
1537.	буллит	хоккей айыпсоққысы	<p>1. (ағыл. Bullet – «оқ» немесе етістік tobullet – «жылдам соғу, оқ сияқты») – шайбамен ойнайтын хоккейде: жүріс кезінде қақпаға айыпсоққы салу, пенальти. 2. Әзербайжан: güllə 3. Қырғыз: ок 4. Өзбек: o'tilganlik 5. Түрік: mermi 6. Ағылшын: bullet 7. Испан: bala 8. Неміс: Kugel 9. Француз: balle</p>
1538.	бумеранг	бумеранг	<p>1. (аңыл. boomerang, ары қарай австрал. woomurang) – иілген таяқ түрінде болып келетін, шебер лақтырған кезде лақтырған адамға қайта оралатын лақтыратын құрал. 2. Әзербайжан: bumeranq 3. Қырғыз: бумеранг 4. Өзбек: bumerang 5. Түрік: bumerang 6. Ағылшын: boomerang 7. Испан: boomerang 8. Неміс: Bumerang 9. Француз: boomerang</p>
1539.	бусидо	бусидо	<p>1. (жап. 武士道 буси-до, – «жауынгердің жолы») – самурай кодексі, ережелер жиынтығы, шынайы жауынгердің қоғамдағы, ұрыстағы және жеке қалғандағы өзін-өзі ұстау нормалары мен ұсыныстары, тамыры тереңге</p>

			<p>кеткен жауынгерлік ерлер философиясы мен моралі. Бастапқыда жауынгерлердің қағидаттары түрінде пайда болған бусидо өзіне қамтылған этикалық құндылықтары мен XII–XIII ғғ. өнерге деген құрметтің арқасында, самурайлардың мәртебелі жауынгерлер ретінде дамуына байланысты XVI–XVII ғғ. Самурай этикасының кодексі ретінде түпкілікті қалыптасып болды.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: bushido 3. Қырғыз: Ала-Тоодо 4. Өзбек: bushido 5. Түрік: bushido 6. Ағылшын: bushido 7. Испан: bushido 8. Неміс: Bushido 9. Француз: bushido
1540.	буст	буст	<ol style="list-style-type: none"> 1. (ағылш. boost - «көтеру») – кейіпкердің белгілі бір сипаттамалары ұлғаятын ойын жағдайы: қозғалу жылдамдығын арттыру, уронды немесе басқа да параметрлерді арттыру. Осы тектес әсерлер беретін ойын затын бустер (ағылш. burst – «жарылыс») деп атайды, бұл аз уақыт аралығында қарсыласқа барынша көп мөлшерде урон жағу. 2. Әзербайжан: artırmaq 3. Қырғыз: кубаттоо 4. Өзбек: oshirish 5. Түрік: artırmak 6. Ағылшын: boost 7. Испан: impulsar 8. Неміс: Boost 9. Француз: coup de pouce
1541.	бутсы	футболшы аяқкиімі, бутс	<ol style="list-style-type: none"> 1. (ағыл. boots – «бәтеңке») – футбол ойнауға арналған арнайы (әдетте, былғары) аяқкиім. Қарапайым аяқкиімнен ерекшелігі – табанында инесі бар. 2. Әзербайжан: çəkmələr 3. Қырғыз: бутсыларын 4. Өзбек: chizmalar 5. Түрік: krampon 6. Ағылшын: boots 7. Испан: botas 8. Неміс: Stiefel 9. Француз: bottes

1542.	бухта троса	сымарқан орамы	<p>1. (Bight, coil of a rope) – цилиндрмен, домалақтармен немесе сегіздікпен оралған шынжыр немесе жабдық.</p> <p>2. Әзербайжан: kabel sarğı</p> <p>3. Қырғыз: Байт</p> <p>4. Өзбек: simi shamlardan</p> <p>5. Түрік: kablo bobini</p> <p>6. Ағылшын: cable coil</p> <p>7. Испан: bobina de cable</p> <p>8. Неміс: Kabelspule</p> <p>9. Француз: bobine de câble</p>
1543.	бушприт	желкенбекіт пе	<p>1. (нидерл. boegspriet; boeg – «мұрын» және spriet – «сүңгі, істік») – желкенді қайықтың тұмсығынан алға қарай шығып тұратын көлденең немесе еңісті рангоут ағашы. Желкендіктің ортасын алға шығаруға арналған, бұл кемеңің маневрлігін жақсартады. Желкен бекітпеге алдыңғы мачта қабырғасының тіке тұратын такелажы, сондай-ақ кливер және стаксель сияқты тұмсықты қисық такелаж бекітіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: bowsprit</p> <p>3. Қырғыз: bowsprit</p> <p>4. Өзбек: bowsprit</p> <p>5. Түрік: bowsprit</p> <p>6. Ағылшын: bowsprit</p> <p>7. Испан: bauprés</p> <p>8. Неміс: Bugspriet</p> <p>9. Француз: beaupré</p>
1544.	бэг	бэг	<p>1. (ағылш. bag – «сөмке») – заттарды тасымалдайтын құрал, арқақоржын деуге болады.</p> <p>2. Әзербайжан: çanta</p> <p>3. Қырғыз: сумка</p> <p>4. Өзбек: yukxalta</p> <p>5. Түрік: çanta</p> <p>6. Ағылшын: bag</p> <p>7. Испан: bolsa</p> <p>8. Неміс: Tasche</p> <p>9. Француз: sac</p>
1545.	бэк	бэк	<p>1. – футболдағы қорғаушы.</p> <p>2. Әзербайжан: dəstək</p> <p>3. Қырғыз: колдоо</p> <p>4. Өзбек: qo'llab-quvvatlash</p> <p>5. Түрік: arkalık</p>

			<p>6. Ағылшын: backing</p> <p>7. Испан: respaldo</p> <p>8. Неміс: Unterstützung</p> <p>9. Француз: support</p>
1546.	бэк-кантри	бэк-кантри	<p>1. (ағылш. Backcountry – «қашық елді мекен») – қысқы спорт ойындарының түріне, нақтырақ айтқанда, тау-шаңғы спорты мен сноубордқа байланысты ұғым. Бұл тауға шығудың механикалық құралдарымен жабдықталмаған, тауға жаяу (арқан жолмен және т.б.) шығу, әрі қарай дайындалмаған еңістермен шаңғымен немесе сноубордпен түсу. Белсенді демалыстың енді ғана танылып келе жатқан бұл түрі тау туризмі мен қысқы спорт ойындары түрлерінің синтезі түрінде болып келеді. Тауға жаяу, қарадымдағышпен немесе скитурлық жабдықталымдармен шығуға болады.</p> <p>2. Әзербайжан: geri ölkə</p> <p>3. Қырғыз: кайра-өлкө</p> <p>4. Өзбек: orqaga qaytish mamlakati</p> <p>5. Түрік: geri ülke</p> <p>6. Ағылшын: back country</p> <p>7. Испан: país de regreso</p> <p>8. Неміс: zurück land</p> <p>9. Француз: arriere pays</p>
1547.	бэкхенд	бэкхенд	<p>1. (ағылш. back-hand) – теннис ойғана кезде – сол жақтан соғу (ракетаны ұстап тұрған қолдың алақаны жабылған күйінде артқа қарап тұруы)</p> <p>2. Әзербайжан: backhand</p> <p>3. Қырғыз: артынын</p> <p>4. Өзбек: orqadan</p> <p>5. Түрік: ters vuruş</p> <p>6. Ағылшын: backhand</p> <p>7. Испан: revés</p> <p>8. Неміс: Rückhand</p> <p>9. Француз: revers</p>
1548.	валек весла	ескек сабы	<p>1. – саптың жанындағы ескек сабының қалың бөлігі.</p> <p>2. Әзербайжан: külək</p> <p>3. Қырғыз: Таянычтуу чананы</p> <p>4. Өзбек: paddle</p> <p>5. Түрік: avara kürekler</p> <p>6. Ағылшын: paddle</p> <p>7. Испан: remar</p>

			<p>8. Неміс: Paddel</p> <p>9. Француз: pagaie</p>
1549.	валелогия	валелогия	<p>1. (лат. Valeo – «сау болу» деген мағыналардың бірінен туындаған және грек. λογία – «үйрену») – «жалпы денсаулық теориясы», адамның дене, адамгершілік және рузани саулығына деген бірлескен тәсіл. Кейбір мамандар оны «балама және маргинальді парамедициналық ретроградты ағымдарға» жатқызады.</p> <p>2. Әзербайжан: valeologiya</p> <p>3. Қырғыз: valueology</p> <p>4. Өзбек: valeologiya</p> <p>5. Түрік: valueology</p> <p>6. Ағылшын: valeology</p> <p>7. Испан: valeología</p> <p>8. Неміс: Valeologie</p> <p>9. Француз: valéologie</p>
1550.	вальс	вальс	<p>1. (нем. Walzer – «вальцовшы; вальс») – Үш үлесті ырғағы бар бірқалыпты би, сондай-ақ осы би ырғағындағы музыка.</p> <p>2. Әзербайжан: vals</p> <p>3. Қырғыз: Малыш</p> <p>4. Өзбек: vals</p> <p>5. Түрік: vals</p> <p>6. Ағылшын: waltz</p> <p>7. Испан: vals</p> <p>8. Неміс: Walzer</p> <p>9. Француз: valse</p>
1551.	вальсет	екпінді секіріс	<p>1. (франц. valse – «вальс») – Ырғақты секіру, аздап секіру, секіруді орындауға көшуге арналған қосымша әрекет, байланыстыратын элемент ретінде пайдаланылады.</p> <p>2. Әзербайжан: valset</p> <p>3. Қырғыз: valset</p> <p>4. Өзбек: valset</p> <p>5. Түрік: Valset</p> <p>6. Ағылшын: valset</p> <p>7. Испан: valset</p> <p>8. Неміс: Valset</p> <p>9. Француз: valset</p>
1552.	вальтрап	сулық	<p>1. (неміс тілінен нем. waltrapp), қалың тері, терлік – ер-тоқымның астына салынатын шұға жамылғы. Мақта-матадан, киізден және тағы басқа материалдардан дайындалады.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: rampa</p> <p>3. Қырғыз: saddlecloth</p> <p>4. Өзбек: rampa</p> <p>5. Түрік: saddlecloth</p> <p>6. Ағылшын: ramp</p> <p>7. Испан: rampa</p> <p>8. Неміс: Rampe</p> <p>9. Француз: rampe</p>
1553.	ванна	ванна	<p>1. (нем. Wanne; лат. balneum) – шомылуға немесе медициналық ем-шаралар қабылдауға арналған резервуар. Сондай-ақ дененің әртүрлі бөлігін жууға және суға батыруға арналған резервуарлар да ванна деп аталады, мысалы:</p> <ul style="list-style-type: none"> • отыратын ванна, • аяқ ваннасы, • көз ваннасы. <p>2. Өзөрбайжан: hamamda</p> <p>3. Қырғыз: ванна</p> <p>4. Өзбек: hammom</p> <p>5. Түрік: banyo</p> <p>6. Ағылшын: bath</p> <p>7. Испан: baño</p> <p>8. Неміс: Bad</p> <p>9. Француз: bain</p>
1554.	вант-путенс	вант-путенс	<p>1. (нидерл. wantputting) – желкенді қайық бортының сыртынан өтетін және жиынтық пен қаптауышқа мықтап бекітілген металл жолақтар, өзектер немесе шынжырлар. Вант-путенстің жоғарғы жағына талрептер немесе төменгі юферс ванттар мен стень-фордундар бекітіледі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: adam qouyr</p> <p>3. Қырғыз: Van't putens</p> <p>4. Өзбек: yigitlar</p> <p>5. Түрік: adam koyar</p> <p>6. Ағылшын: guy putts</p> <p>7. Испан: guu-putens</p> <p>8. Неміс: Kerl Putts</p> <p>9. Француз: gars-putens</p>
1555.	ванты	діңгектік теміарқан	<p>1. (нидерл. want) – тіке тұратын такелаж жабдықтары, оған мачталар, стеньгалар мен қайықтың бортындағы брам-стеньгалар бекітіледі. Вант саны мачтаның қалыңдығы мен желкеннің ауданына байланысты.</p> <p>2. Өзөрбайжан: uşaqlar</p>

			<p>3. Қырғыз: кенебестик</p> <p>4. Өзбек: bolalar</p> <p>5. Түрік: örtüler</p> <p>6. Ағылшын: guys</p> <p>7. Испан: chicos</p> <p>8. Неміс: Jungs</p> <p>9. Француз: les gars</p>
1556.	вариатор	вариатор	<p>1. (лат. variātor – «өзгерткіш») – айналу сәтін беретін және реттеудің белгілі бір диапазонындағы берілісті қатынасты бірқалыпты өзгертуге қабілетті құрылғы. Берілісті қатынасты өзгерту автоматты түрде, белгіленген бағдарлама бойынша немесе қолмен жасалуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: varyator</p> <p>3. Қырғыз: куту</p> <p>4. Өзбек: variator</p> <p>5. Түрік: CVT</p> <p>6. Ағылшын: variable speed drive</p> <p>7. Испан: variador</p> <p>8. Неміс: Variator</p> <p>9. Француз: variateur</p>
1557.	ватервейс	кеметөсенім белбеуі	<p>1. – қайық бойындағы борттардың бойымен жүретін палубалы төсеніштің қалың ағаш қоссырықтары. Заманауи кемелерде борттың бойындағы жоғарғы палубамен жүретін су ағатын науа, онда су шпигаттар арқылы борттан тыс ағып кетеді.</p> <p>2. Әзербайжан: su yolu</p> <p>3. Қырғыз: суунун</p> <p>4. Өзбек: suv yo'li</p> <p>5. Түрік: su yolu</p> <p>6. Ағылшын: waterway</p> <p>7. Испан: vía fluvial</p> <p>8. Неміс: Wasserstraße</p> <p>9. Француз: voie navigable</p>
1558.	ватерлиния	кеме деңгейсызығы	<p>1. (нидерл. water – «су» және lijn – «сызық») – Қалыпты шөгу кезінде кеме суға бататын борттағы сызық.</p> <p>2. Әзербайжан: su xətti</p> <p>3. Қырғыз: Waterline</p> <p>4. Өзбек: suv liniyasi</p> <p>5. Түрік: su hattı</p> <p>6. Ағылшын: waterline</p> <p>7. Испан: línea de flotación</p>

			<p>8. Неміс: Wasserlinie</p> <p>9. Француз: ligne de flottaison</p>
1559.	ватерполист	судопшы	<p>1. (нидерл. water – «су») – Ватерполодағы ойынмен айналысатын спортшы.</p> <p>2. Әзербайжан: su polosu oyunçu</p> <p>3. Қырғыз: суу поло оюнчу</p> <p>4. Өзбек: suv polo o'yinchi</p> <p>5. Түрік: su topu oyuncusu</p> <p>6. Ағылшын: water polo player</p> <p>7. Испан: jugador de waterpolo</p> <p>8. Неміс: Wasserballspieler</p> <p>9. Француз: joueur de water-polo</p>
1560.	ватерполо	судобы	<p>1. (ағылш. Water polo) – суда өткізілетін спорттық командалық ойын. Ойын табиғи су қоймаларында да, бассейндерде де өткізіледі. Ойынға бірмезгілде екі команда қатысады, оның міндеті – ойын кезінде қарсыластың қақпасына неғұрлым көбірек гол салу.</p> <p>2. Әзербайжан: su polosu</p> <p>3. Қырғыз: суу поло</p> <p>4. Өзбек: suv polosi</p> <p>5. Түрік: su topu</p> <p>6. Ағылшын: water polo</p> <p>7. Испан: water polo</p> <p>8. Неміс: Wasserball</p> <p>9. Француз: water-polo</p>
1561.	вводная гимнастика	кіріспе гимнастика	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, аяқпен, ештеңесіз») – Жұмысқа (оқуға) жылдам әрі тиімді қосылу мақсатында жұмыс (оқу) басталар алдында арнайы іріктелген дене жаттығуларын ұйымдасқан түрде орындау.</p> <p>2. Әзербайжан: giriş gimnastikasi</p> <p>3. Қырғыз: киришүү гимнастика</p> <p>4. Өзбек: kirish gimnastikasi</p> <p>5. Түрік: giriş jimnastiği</p> <p>6. Ағылшын: introductory gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia introductoria</p> <p>8. Неміс: Einführungsgymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique d'initiation</p>
1562.	ведельн	шаңғыдағы ирелеңдер	<p>1. – қысқа түйіспелі бұрылыстардың австриялық атауы. Бұрандалы қозғалыс – шаңғышының бүкіл денесінің күрделі айналуы, мұнда дененің жоғарғы бөлігі (денесі мен қолы) бір жаққа қарай, ал аяғы шаңғымен бірге екінші</p>

			<p>жаққа қарай күрделі айналу. Бұл айналу импульсінің бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: Vedelnogo</p> <p>3. Қырғыз: vedeln</p> <p>4. Өзбек: Vedelnogo</p> <p>5. Түрік: vedeln</p> <p>6. Ағылшын: Vedelnogo</p> <p>7. Испан: Vedelnogo</p> <p>8. Неміс: Vedelnogo</p> <p>9. Француз: Vedelnogo</p>
1563.	вейкбординг	сушаңғы түрі	<p>1. (көбіне вейк, ағылш. wakeboard: wake – «кильватер» және board – «тақтай») – экстремальді спорт түрі, су-шаңғы слалом, акробатика және секіру сияқты элементтерді үйлестірген. Вейкбординг сноуборд, скейтборд және сёрфингке ұқсас. Спорт пен демалыстың дамып келе жатқан түрлерінің бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: wakeboarding</p> <p>3. Қырғыз: Башкортостан Volleyball</p> <p>4. Өзбек: wakeboarding</p> <p>5. Түрік: wakeboarding</p> <p>6. Ағылшын: wakeboarding</p> <p>7. Испан: wakeboard</p> <p>8. Неміс: Wakeboarding</p> <p>9. Француз: wakeboard</p>
1564.	велоаэробика	велоаэробика	<p>1. (лат. vēlōx – "шапшаң" және ағыл. aerobics) – фитнестегі бағыттардың бірі. Ол белгілі бір бұлшықеттер тобын нығайтып, сымбатыңызды қалпына келтіріп қана қоймайды, сондай-ақ денсаулығыңызды да нығайта түседі. Яғни қысымды қалпына келтіреді, тыныс алу және жүрек-қантамыр жүйелерінің жұмысын жақсартады. Веложаттығулар венасының варикозды кеңеюі бар әйелдерге ауруының бастапқы кезеңінде ұсынылады. Сонымен қатар қарқынды жаттығулар салмақты жылдам әрі оңай түсіруге мүмкіндік береді.</p> <p>2. Әзербайжан: velosiped aerobikasi</p> <p>3. Қырғыз: veloаerobika</p> <p>4. Өзбек: velosiped aerobikasi</p> <p>5. Түрік: bisiklet aerobik</p> <p>6. Ағылшын: bicycle aerobics</p> <p>7. Испан: bicicleta de aerobik</p> <p>8. Неміс: Fahrrad-Aerobic</p>

			9. Француз: aérobie de vélo
1565.	велобол	велобол	<p>1. (лат. vēlōx – "шапшаң" және ағыл ball – «доп») – велосипедтің добымен, негізінен, дөңгелекпен ойналатын командалық ойын. Велоболдың анағұрлым таралған түрі – 2 ойыншыдан тұратын 2 команда арасында өтетін залдағы ойын болып табылады. Велоболдың басқа түрлері командадағы ойыншылар саны жағынан ерекшеленеді: 5 немесе 6 адам.</p> <p>2. Әзербайжан: dövrü</p> <p>3. Қырғыз: цикл мяч</p> <p>4. Өзбек: velosiped</p> <p>5. Түрік: döngüsü top</p> <p>6. Ағылшын: cycleball</p> <p>7. Испан: bola de ciclo</p> <p>8. Неміс: Radball</p> <p>9. Француз: cycleball</p>
1566.	велогонка	велобәйге	<p>1. (лат. vēlōx – «шапшаң») – қатысушылар велосипед тебетін сайыс түрі. Бұл термин әдетте, тасжолмен жүретін велосипедтегі жарыстарға қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: velosiped yarışları</p> <p>3. Қырғыз: Тилекмат</p> <p>4. Өзбек: velosiped poygasi</p> <p>5. Түрік: bisiklet yarışı</p> <p>6. Ағылшын: cycling race</p> <p>7. Испан: carrera ciclista</p> <p>8. Неміс: Radrennen</p> <p>9. Француз: course cycliste</p>
1567.	велогонка мира	әлемдік велобәйге	<p>1. (ағылш. Peace Race, нем. Friedensfahrt, чех. Závod míru, словацк. Preteky mieru, поляк. Wyścig Pokoju, фр. Course de la Paix) – халықаралық көп күндік велосипед жарысы. Оны 1948 жылы Trybuna Ludu («Трыбуна Люду»), Neues Deutschland («Нойес Дойчланд») және Rudé právo («Руде право») газеттері өткізе бастаған. 1985–1986 жылдары КСРО аумағында «Правда» газеті өткізген. Дәстүр бойынша мамыр айында, Варшава – Берлин – Прага деген айналым бойынша өткізілген.</p> <p>2. Әзербайжан: sülh yarışı</p> <p>3. Қырғыз: Көлдү дүйнө</p> <p>4. Өзбек: tinchlik poygasi</p> <p>5. Түрік: barış yarışı</p>

			<p>6. Ағылшын: peace race 7. Испан: carrera por la paz 8. Неміс: Friedensrennen 9. Француз: course à la paix</p>
1568.	велогонщик	VELOШАБАНД ОЗ	<p>1. (лат. vēlōx – «шапшаң») – Велобэйгеге қатысатын спортшы. 2. Әзербайжан: velosipedçi 3. Қырғыз: жарыш боксчу 4. Өзбек: velosipedchi 5. Түрік: bisiklet yarışısı 6. Ағылшын: cyclist 7. Испан: ciclista 8. Неміс: Radfahrer 9. Француз: cycliste</p>
1569.	велодром	VELOДРОМ	<p>1. (лат. vēlōx – «шапшаң» және грек. dromos – «жүгіру, жүгіруге арналған орын») – Велосипед жарыстарына арналған орын. 2. Әзербайжан: velodrom 3. Қырғыз: Velodrome 4. Өзбек: Velodrom 5. Түрік: veledromun 6. Ағылшын: velodrome 7. Испан: velódromo 8. Неміс: Velodrom 9. Француз: vélodrome</p>
1570.	велокросс	VELOКРОСС	<p>1. (лат. vēlōx – "шапшаң" және ағыл. country – «ауылдық жер») – құрылымы ерекше велосипед тебетін кросс. Техникалық тұрғыдан алғанда, бұл күрделі әрі «тыныш жүретін» велосайыс пәні (кроссмендердің орташа жылдамдығы шамамен 20 км/сағ құрайды). 2. Әзербайжан: cyclocross 3. Қырғыз: Cyclocross 4. Өзбек: siklokross 5. Түрік: cyclocross 6. Ағылшын: cyclocross 7. Испан: ciclocross 8. Неміс: Cyclocross 9. Француз: cyclo-cross</p>
1571.	веломобиль	VELOМОБИЛЬ	<p>1. (лат. vēlōx – "шапшаң" және ағыл. mobile – «жылжымалы, қозғалмалы») – бұлшық ет жетегі бар көлік құралы, онда велосипедтің қарапайымдылығы, үнемділігі мен экологиялылығы және автокөліктің төзімділігі мен ыңғайлылығы үйлесім тапқан. Веломобиль</p>

			<p>негізінен, қатты жабыны бар жолдарда пайдалануға арналған. Велосипедпен салыстырғанда, оның орағытқыштығы жақсы, қолайсыз ауа райында қорғайды және жайлы отыруға мүмкіндік береді.</p> <p>2. Әзербайжан: dövrü mobil</p> <p>3. Қырғыз: ороп,</p> <p>4. Өзбек: ko'chma mobil telefon</p> <p>5. Түрік: ser döngüsü</p> <p>6. Ағылшын: cycle mobile</p> <p>7. Испан: ciclo móvil</p> <p>8. Неміс: fahrrad fahren</p> <p>9. Француз: cycle mobile</p>
1572.	велополо	велодоп	<p>1. [ағылш. velopolo < лат. velox – «жылдам» және ағылш. polo] – велосипедпен жүріп доп ойнайтын спорттық командалық ойын (ат добы сияқты пайда болған). Ойын кезінде диаметрі 10 см тең киіз доптар пайдаланылады; допты велосипедтің дөңгелегімен тоқтатуға рұқсат етіледі. Дөңгелекпен допты соғуға тыйым салынады; допты соғу үшін ұшында ағаш балғасы бар арнайы таяқша пайдаланылады.</p> <p>2. Әзербайжан: dövrü izi</p> <p>3. Қырғыз: velopolo</p> <p>4. Өзбек: velosiped treklari</p> <p>5. Түрік: bisiklete binmek</p> <p>6. Ағылшын: cycle track</p> <p>7. Испан: paseo en bicicleta</p> <p>8. Неміс: Radweg</p> <p>9. Француз: balade à vélo</p>
1573.	велосипед гоночный	жарыс велосипеді	<p>1. (лат. velox, velocis – «жылдам» және pes, pedis – «аяқ») – анағұрлым сансын санат. Олар жеке-жеке үш санатқа бөлінеді: тасжол, трек және кросс.</p> <p>2. Әзербайжан: yarış velosiped</p> <p>3. Қырғыз: велосипед жарышы</p> <p>4. Өзбек: royga velosipedi</p> <p>5. Түрік: yarış bisikleti</p> <p>6. Ағылшын: racing bike</p> <p>7. Испан: bicicleta de carreras</p> <p>8. Неміс: Rennrad</p> <p>9. Француз: vélo de course</p>
1574.	велосипед дорожный	жол велосипеді	<p>1. (лат. velox, velocis – «жылдам» және pes, pedis – «аяқ») – қалада жүру үшін және аздап серуендеу үшін құрастырылған велосипед.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: yol bisikleti 3. Қырғыз: байк жол 4. Өзбек: yo'l velosipedlari 5. Түрік: yol bisikleti 6. Ағылшын: road bike 7. Испан: bicicleta de carretera 8. Неміс: Rennrad 9. Француз: vélo de route</p>
1575.	велосипед трековый	трек велосипеді	<p>1. (лат. velox, velocis – «жылдам» және pes, pedis – «аяқ») – велотреппен жүруге арналған велосипед. 2. Өзөрбайжан: track velosiped 3. Қырғыз: велосипед тректи 4. Өзбек: royga velosiped 5. Түрік: bisiklet izlemek 6. Ағылшын: track bike 7. Испан: bicicleta de pista 8. Неміс: Rad fahren 9. Француз: vélo de piste</p>
1576.	велосипедная аптечка	велосипед дәріқобдиш асы	<p>1. (лат. velox, velocis – «жылдам» және pes, pedis – «аяқ» және еж.-грек. ἄποθήκη – «қойма, қоймаша») - бұл бинт, жасыл дәрі және нашатыр спирті емес. Бұл жорықтық жағдайда велосипедті жөндеуге қажет болатын алғашқы құрал-саймандар жиынтығы. 2. Өзөрбайжан: velosiped ilk yardım дәсти 3. Қырғыз: байк комплект 4. Өзбек: velosiped dastlabki yordam to'plami 5. Түрік: bisiklet ilk yardım çantası 6. Ағылшын: bicycle first aid kit 7. Испан: botiquín de bicicleta de primeros auxilios 8. Неміс: Erste-Hilfe-Set für Fahrräder 9. Француз: trousse de secours vélo</p>
1577.	велоспорт	велосипед спорты	<p>1. (лат. velox, velocis – «жылдам» және ағыл. Sport – ескі француз алдыңғы сөзінің қысқартылған түрі desport – «ойын», «сауық») – бұл адамның бұлшық етінің күшімен қозғалысқа келтірілетін көлік құралдарын (велосипедтерді) пайдалану арқылы жер бетінде қозғалу. 2. Өзөрбайжан: velosiped 3. Қырғыз: цикл жарыш 4. Өзбек: velosipedda harakatlanish 5. Түрік: döngüsü yarış</p>

			<p>6. Ағылшын: cycling 7. Испан: ciclismo 8. Неміс: Radfahren 9. Француз: le cyclisme</p>
1578.	велотриал	велотриал	<p>1. (лат. velox, velocis – «жылдам») – маунтинбайк пәні, оның мәні – велосипедпен жүріп, кедергілерді еңсеру. Кедергілер әртүрлі болуы мүмкін, олар: табиғи немесе жасанды: парапеттер, тастар, бөренелер, тақтайлар және т.б. Негізгі мақсаты – аяқ-қолға және басқа да дене бөліктеріне сүйенбей, кедергілердің тобынан өту. 2. Әзербайжан: velosiped sınaqları 3. Қырғыз: байк сыноо 4. Өзбек: velosipedda sinov 5. Түрік: bisiklet denemesi 6. Ағылшын: bike trial 7. Испан: prueba de bicicleta 8. Неміс: Bike-Testversion 9. Француз: essai de vélo</p>
1579.	велотур	велокезең	<p>1. (лат. velox, velocis – «жылдам» және ағыл. tour) – Ірі, көп күндік велосипедтік шоссе жарысы, әдетте, оны қалалар арасындағы дәстүрлі бағыт бойынша ұйымдастырады. 2. Әзербайжан: velosiped sınaqları 3. Қырғыз: байк сыноо 4. Өзбек: velosipedda sinov 5. Түрік: bisiklet denemesi 6. Ағылшын: bike trial 7. Испан: prueba de bicicleta 8. Неміс: Bike-Testversion 9. Француз: essai de vélo</p>
1580.	VELOЭРГОМЕТР	VELOЭРГОМЕТР	<p>1. (лат. velox, velocis – «жылдам» және грек. 'έργουν – «жұмыс» және μετρέω – «өлшеймін») – жүктемесі, жүріп өткен арақашықтығы, пульсі және жаттығудың басқа да көрсеткіштері дәлдікпен теңшелетін электронды веложаттығудың түрі. Бұл интеллектуалды веложаттықтыру. Жылдамдық және жүрек соғысыңыз сияқты жаттығудың параметрлерін бақылай отырып, ол басқыштардың кедергі деңгейін төмендетеді немесе арттырады, осылайша жүктеме деңгейін өзгеріссіз қалдырады. Немесе керісінше, жаттығу барысында пульсі өзгеріссіз болу үшін</p>

			<p>жүктемені төмендетеді/арттырады. Бұл жүктеме Ваттпен өлшенеді.</p> <p>2. Әзербайжан: velosiped ergometri</p> <p>3. Қырғыз: велосипед эргометр</p> <p>4. Өзбек: velosiped ergometri</p> <p>5. Түрік: bisiklet ergometresi</p> <p>6. Ағылшын: bicycle ergometer</p> <p>7. Испан: ergómetro de bicicleta</p> <p>8. Неміс: Fahrradergometer</p> <p>9. Француз: vélo ergomètre</p>
1581.	велоэргометрия	велоэргометрия	<p>1. (лат. velox, velocis «жылдам» және грек. 'έρυον – «жұмыс» және μετρέω – «өлшеймін») – латентті (жасырын) коронарлы тапшылықты анықтауға және тексерілетін адамның велоэргометрде орындалатын дене жүктемесінің ұлғаятын сатылы дене жүктемесін пайдалану арқылы жеке адамның дене жүктемесіне деген төзімділігін анықтауға арналған электркардиографиялық зерттеуінің диагностикалық тәсілі.</p> <p>2. Әзербайжан: velosiped ergometri</p> <p>3. Қырғыз: veloergometry</p> <p>4. Өзбек: velosiped ergometriyasi</p> <p>5. Түрік: bisiklet ergometrisi</p> <p>6. Ағылшын: bicycle ergometry</p> <p>7. Испан: ergometría de bicicleta</p> <p>8. Неміс: Fahrrad-Ergometrie</p> <p>9. Француз: vélo ergométrique</p>
1582.	венозность	веноздылық	<p>1. (лат. vena – «вена»). Венозды қанға тән сапа, көмірсутектің басым болып, оттегінің тапшы болуы, артериалдыққа қарама-қайшы.</p> <p>2. Әзербайжан: venözlük</p> <p>3. Қырғыз: vascularity</p> <p>4. Өзбек: venozlik</p> <p>5. Түрік: damarlanma</p> <p>6. Ағылшын: venousness</p> <p>7. Испан: venosa</p> <p>8. Неміс: Venenlosigkeit</p> <p>9. Француз: la veinosité</p>
1583.	веревка альпинистская	альпинисттер жіпарқаны	<p>1. – альпинизм, құзға шығу және спелеологияда қолданылатын, ерекше қарқынды әрі беріктік сапалары бар арнайы арқан.</p> <p>2. Әзербайжан: dırmaşma ipi</p> <p>3. Қырғыз: жип чыгуу</p> <p>4. Өзбек: toqqa chiqish</p>

			<p>5. Түрік: tırmanma ipi</p> <p>6. Ағылшын: climbing rope</p> <p>7. Испан: cuerda de escalada</p> <p>8. Неміс: Seil klettern</p> <p>9. Француз: corde d'escalade</p>
1584.	веретено мышечное	бұлшықет ұршығы	<p>1. - бұлшық еттің құрамы туралы ақпаратты қабылдауға арналған, бұлшық етке орнатылған сенсорлы рецептор. Әрбір көлденең жолақты бұлшық етте бұлшық ет ұршығы, яғни қызметі бұлшық етті реттеуіштердің оны басқару нәтижелері туралы ақпарат алу болып табылатын кешенді сенсорлы рецепторлар бар.</p> <p>2. Әзербайжан: əzələ mili</p> <p>3. Қырғыз: булчуң ийик</p> <p>4. Өзбек: mushaklarning mili</p> <p>5. Түрік: kas mili</p> <p>6. Ағылшын: muscle spindle</p> <p>7. Испан: huso muscular</p> <p>8. Неміс: Muskelspindel</p> <p>9. Француз: fuseau musculaire</p>
1585.	вертолетный спорт	тікұшақ спорты	<p>1. (ағыл. Sport – ескі француз алдыңғы сөзінің қысқартылған түрі desport – «ойын», «сауық») – спортшылар тікұшақты басқару шеберлігінен жарысатын спорт түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: helikopter idmanı</p> <p>3. Қырғыз: тик спорт</p> <p>4. Өзбек: vertolyot sporti</p> <p>5. Түрік: helikopter sporu</p> <p>6. Ағылшын: helicopter sport</p> <p>7. Испан: helicóptero deportivo</p> <p>8. Неміс: Hubschraubersport</p> <p>9. Француз: sport d'hélicoptère</p>
1586.	верховая езда	салт міну	<p>1. – адам (салт атты) жануардың (көбіне атқа, кейде есекке, түйеге, пілге және т.б.) арқасына мініп алып жүруі. Тар мағынада алатын болсақ, әуесқойлық спорттың немесе бос уақытты өткізудің бір түрі. Салт мінуді емдік мақсатта пайдалану иппотерапия деп аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: at sürmə</p> <p>3. Қырғыз: ат минүү</p> <p>4. Өзбек: ot minish</p> <p>5. Түрік: binicilik</p> <p>6. Ағылшын: horseback riding</p> <p>7. Испан: montar a caballo</p> <p>8. Неміс: Reiten</p>

			9. Француз: <i>équitation</i>
1587.	вершина; пик	шың	<ol style="list-style-type: none"> 1. Таудың жоғарғы нүктесі немесе тау сілемінің немесе тау тарамының ең жоғарғы бөлігі. 2. Әзербайжан: <i>üst; pik</i> 3. Қырғыз: <i>чоку; чоку</i> 4. Өзбек: <i>yuqori; tepalik</i> 5. Түрік: <i>tepe; zirve</i> 6. Ағылшын: <i>vertex; peak</i> 7. Испан: <i>arriba pico</i> 8. Неміс: <i>oben; Spitze</i> 9. Француз: <i>en haut pic</i>
1588.	вес боевой	сайыскерлік салмақ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кикбоксшының сайыстарға қатысатын нақты салмақ категориясының шегіне сәйкес келетін дене салмағы. 2. Әзербайжан: <i>döyüş çəki</i> 3. Қырғыз: <i>согуштук салмагы</i> 4. Өзбек: <i>urush og'irligi</i> 5. Түрік: <i>savaş ağırlığı</i> 6. Ағылшын: <i>combat weight</i> 7. Испан: <i>peso de combate</i> 8. Неміс: <i>Kampfgewicht</i> 9. Француз: <i>poids de combat</i>
1589.	вес легкий	жеңіл салмақ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Салмағы жағынан жеңіл. 2. Әзербайжан: <i>yüngül</i> 3. Қырғыз: <i>даярдоо</i> 4. Өзбек: <i>engil</i> 5. Түрік: <i>hafif</i> 6. Ағылшын: <i>light weight</i> 7. Испан: <i>peso ligero</i> 8. Неміс: <i>geringes Gewicht</i> 9. Француз: <i>poids léger</i>
1590.	вес тела; тяжесть тела	дене салмағы	<ol style="list-style-type: none"> 1. – дененің құлауға кедергі келтіретін, ауырлық күші өрісінде пайда болатын тірекке (не асқышқа, не басқа бекіту түріне) әрекет ететін күші. Халықаралық бірлік жүйесіндегі (СИ) салмақтың өлшем бірлігі – ньютон, кейде СГС бірлігі – дина пайдаланылады. 2. Әзербайжан: <i>bədən çəkisi; bədən ağırlığı</i> 3. Қырғыз: <i>дене салмагы; дененин салмагы</i> 4. Өзбек: <i>tana og'irligi; tana og'irligi</i> 5. Түрік: <i>vücut ağırlığı; vücut ağırlığı</i> 6. Ағылшын: <i>body weight; body heaviness</i> 7. Испан: <i>peso corporal pesadez del cuerpo</i> 8. Неміс: <i>Körpergewicht; körperliche Schwere</i> 9. Француз: <i>poids corporel; lourdeur corporelle</i>

1591.	весло загребное	бас ескек	<ol style="list-style-type: none"> 1. – ескекші есетін ескек, яғни корма жақтан бірінші ескекші. 2. Әзербайжан: külək maşını 3. Қырғыз: калак жантык 4. Өзбек: paddle rake 5. Түрік: raket tırmık 6. Ағылшын: paddle rake 7. Испан: rastrillo de paletas 8. Неміс: Paddelrechen 9. Француз: râteau à aubes
1592.	вестибулярны й аппарат	тепе-теңдік аппараты	<ol style="list-style-type: none"> 1. (лат. vestibulum – «кіреберіс») – омыртқалы жануарлар мен адамның денесіндегі қозғалыс бағыты мен кеңістіктегі бас пен дененің қалпын өзгертуді қабылдайтын орган; ішкі құлақ бөлігі. 2. Әзербайжан: vestibul aparat 3. Қырғыз: параганглиондордун аппараты 4. Өзбек: vestibulalar apparati 5. Түрік: vestibüler aparat 6. Ағылшын: vestibular apparatus 7. Испан: aparato vestibular 8. Неміс: Vestibularapparat 9. Француз: appareil vestibulaire
1593.	ветер боковой	бүйірден соққан жел	<ol style="list-style-type: none"> 1. Алаяқтардың тәсілі – бүйірлі қолдау. 2. Әзербайжан: yan külək 3. Қырғыз: шамал тарап 4. Өзбек: yon shamol 5. Түрік: yan rüzgar 6. Ағылшын: side wind 7. Испан: viento lateral 8. Неміс: Seitenwind 9. Француз: vent latéral
1594.	взнуздывание	ауыздықтау	<ol style="list-style-type: none"> 1. – атты жүгендеген кезде аузына ауыздық салу. Ауыздықтау ауыздық және мүштік немесе бір ауыздық түрінде болады. Ауыздық тілдің үстінде және тісі жоқ шетінде тұратындай, ауыздың бұрыштарына аздап тиіп тұратындай етіп салынады. 2. Әзербайжан: bridling 3. Қырғыз: vznuzdyvanie 4. Өзбек: bridling 5. Түрік: vznuzdyvanie 6. Ағылшын: bridling 7. Испан: frenar 8. Неміс: Züchten

			9. Француз: bridage
1595.	взятие ворот	қақпаға түсіру	<p>1. Футболдағы ойын ережесі, қақпаны алу (яғни, гол соғу) жағдайын және матч жеңімпазының қалай анықталатынын анықтайды.</p> <p>2. Әзербайжан: qol</p> <p>3. Қырғыз: калкандарын алып,</p> <p>4. Өзбек: reyting</p> <p>5. Түрік: yakaları almak</p> <p>6. Ағылшын: scoring</p> <p>7. Испан: anotando</p> <p>8. Неміс: punkten</p> <p>9. Француз: marquer</p>
1596.	вибрам	альпинист аяқкиімі	<p>1. – альпинизм және тау туризмінде пайдаланылатын арнайы биік бәтеңкелер. Ерекше белгілері мыналар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • жер бетінің әртүрлі қабатымен жақсылап тұтасуды қамтамасыз ету; • аяқты төмен температура әсерінен, ылғал, жер бедерінің механикалық әсерінен қорғау; • тобыққапты бекіту; • кошканы киген кезде өкшеде және ұштағы қатты сыздық; • тау жағдайындағы жоғары тозуға төзімділік. <p>2. Әзербайжан: vibram</p> <p>3. Қырғыз: Vibram</p> <p>4. Өзбек: tebranish</p> <p>5. Түрік: Vibram</p> <p>6. Ағылшын: vibram</p> <p>7. Испан: Vibram</p> <p>8. Неміс: Vibram</p> <p>9. Француз: vibram</p>
1597.	виброгаситель	дірілтоқтатқыш	<p>1. (лат. vibro – «тербелемін») – Тербеліс көзінен шығатын дірілдің таралуының жартылай немесе толық алдын алатын құрылғы.</p> <p>2. Әзербайжан: vibrasiya damper</p> <p>3. Қырғыз: титирөө Томдун</p> <p>4. Өзбек: tebranish söndürücü</p> <p>5. Түрік: titreşim damperi</p> <p>6. Ағылшын: vibration damper</p> <p>7. Испан: amortiguador de vibraciones</p> <p>8. Неміс: Schwingungsdämpfer</p> <p>9. Француз: amortisseur de vibrations</p>

1598.	видеограмма	видеограмм а	<p>1. – (лат. vidēre «көру» және грек. gramma – «жазбаша белгі, белгі, сызық»). Мәтінді немесе әртүрлі суреттерді (картиналарды, кестелерді, сызбаларды және т.б.) көру арқылы қабылдауға есептелген аудиовизуалды оқыту құралының түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: videogram</p> <p>3. Қырғыз: vidiogramma</p> <p>4. Өзбек: videogramma</p> <p>5. Түрік: vidiogramma</p> <p>6. Ағылшын: videogram</p> <p>7. Испан: videograma</p> <p>8. Неміс: Videogramm</p> <p>9. Француз: vidéogramme</p>
1599.	виндсерфер	виндсерфер	<p>1. (ағылш. wind (жел) және «сёрфинг») – Қанатты тақтай, спорт жабдығы, виндсервинг, виндсерфинг, желкенді тақта</p> <p>2. Әзербайжан: windsurfer</p> <p>3. Қырғыз: Windsurfer</p> <p>4. Өзбек: windsurfer</p> <p>5. Түрік: windsurfs</p> <p>6. Ағылшын: windsurfer</p> <p>7. Испан: windsurfista</p> <p>8. Неміс: Windsurfer</p> <p>9. Француз: planche à voile</p>
1600.	виндсерфинг	виндсерфинг	<p>1. (ағылш. wind (жел) және «сёрфинг») — желкенді спорт және судағы ойын-сауық түрі, оның негізінде судың беткі қабатында көлемі орташа, желкен орнатылған жеңіл тақтайды басқару шеберлігі жатыр.</p> <p>2. Әзербайжан: windsurfing</p> <p>3. Қырғыз: парус спорту</p> <p>4. Өзбек: shamol sörfü</p> <p>5. Түрік: rüzgâr sörfü</p> <p>6. Ағылшын: windsurfing</p> <p>7. Испан: windsurf</p> <p>8. Неміс: Windsurfen</p> <p>9. Француз: planche à voile</p>
1601.	винтовка спортивная	спорттық мылтық	<p>1. (ағыл. Sport – ескі француз алдыңғы сөзінің қысқартылған түрі desport – «ойын», «сауық») – Спорттық атуға арналған, бір атар, оқты адамның өзі салатын винтовка; магазинді немесе автоматты болуы мүмкін. Кейде спорттық винтовкада бүйірлі оқ ату патроны пайдаланылады.</p>

			<p>2. Өзөрдбайжан: idman tñföngi</p> <p>3. Қыргыз: спорт Мылтык</p> <p>4. Өзбек: sport miltig'i</p> <p>5. Түрік: spor tñfeđi</p> <p>6. Ағылшын: sport rifle</p> <p>7. Испан: rifle deportivo</p> <p>8. Неміс: Sportgewehr</p> <p>9. Француз: fusil de sport</p>
1602.	вираж; поворот	бұрылыс	<p>1. — бұрылыс, қисықтың бойымен (ұшак, автокөлік, велосипед және т.б.), сондай-ақ жол жабынының ішкі еңісі бар кілт бұрылысы бар жол учаскесінің немесе спорттық құрылыстың бойымен қозғалады.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: növbəsində; növbəsində</p> <p>3. Қыргыз: банк иши; катуу чыйратуу</p> <p>4. Өзбек: qaytish; qaytish</p> <p>5. Түрік: bankacılık; dönemeç</p> <p>6. Ағылшын: turn; turn</p> <p>7. Испан: girar girar</p> <p>8. Неміс: umdrehen; abbiegen</p> <p>9. Француз: tourner tourner</p>
1603.	вирек	вирек	<p>1. (чеш. Věroslav) – Соққы күшін өлшеу.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: Virek</p> <p>3. Қыргыз: Viereck</p> <p>4. Өзбек: Virek</p> <p>5. Түрік: Viereck</p> <p>6. Ағылшын: Virek</p> <p>7. Испан: Virek</p> <p>8. Неміс: Virek</p> <p>9. Француз: Virek</p>
1604.	виртуозность	қасшеберлік	<p>1. – қандай да бір істің техникасын меңгерудегі жоғары шеберлікке қол жеткізу қабілеті.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: virtuozluq</p> <p>3. Қыргыз: чеберчилигиндеги</p> <p>4. Өзбек: virtuoslik</p> <p>5. Түрік: ustalık</p> <p>6. Ағылшын: virtuosity</p> <p>7. Испан: virtuosismo</p> <p>8. Неміс: Virtuosität</p> <p>9. Француз: virtuosité</p>
1605.	вис	іліну	<p>1. Гимнастикалық элемент. Спортшының иық белдеуіндегі сызық ұстау нүктесінен төмен болатын жағдай. 2. Акробатикада – жоғарғы жағдай, иық қолмен ұстаудан төмен болады.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: qarşı</p>

			<p>3. Қырғыз: VIS</p> <p>4. Өзбек: vis</p> <p>5. Түрік: VIS</p> <p>6. Ағылшын: vis</p> <p>7. Испан: vis</p> <p>8. Неміс: vis</p> <p>9. Француз: vis</p>
1606.	вис лежа	жатып іліну	<p>1. Аралас асылу, мұндайда аяқтың табаны алдыңғы жағы еденде (биіктігі әртүрлі қоссырықта - мықынмен) немесе артқы жағы ұстайтын жерде тұрады.</p> <p>2. Әзербайжан: yatarkən</p> <p>3. Қырғыз: карата калп</p> <p>4. Өзбек: yotgan holda</p> <p>5. Түрік: uzanmak</p> <p>6. Ағылшын: lying down</p> <p>7. Испан: acostado</p> <p>8. Неміс: liegend</p> <p>9. Француз: se coucher</p>
1607.	вис на правой (левой)	оң жаққа іліну	<p>1. Аралас асылу, мұндайда оң (сол) бүгілген аяқ тізе асты бүгілісімен снарядқа тіреледі, ал сол (оң) аяқ ұзу болады, дене аздап иіліп тұрады, бас артқа қарай шалқайтылады.</p> <p>2. Әзербайжан: sağda asma (solda)</p> <p>3. Қырғыз: укук асылып (солдо)</p> <p>4. Өзбек: o'ng tomonda osilgan (chapda)</p> <p>5. Түрік: sağda asılı (solda)</p> <p>6. Ағылшын: hanging on the right (left)</p> <p>7. Испан: colgando a la derecha (izquierda)</p> <p>8. Неміс: rechts hängen (links)</p> <p>9. Француз: accroché à droite (gauche)</p>
1608.	вис присев	отырып іліну	<p>1. Бүгілген тізе табан еденге немесе тіреуге (мысалы, биіктігі әртүрлі қоссырықтар) тиіп тұратындай аралас асылу.</p> <p>2. Әзербайжан: oturduq</p> <p>3. Қырғыз: карата оюуктарын</p> <p>4. Өзбек: o'tirish</p> <p>5. Түрік: oturarak</p> <p>6. Ағылшын: sitting down</p> <p>7. Испан: sentado</p> <p>8. Неміс: sich setzen</p> <p>9. Француз: assis</p>
1609.	вис прогнувшись	бүгіле іліну	<p>1. Түзуленген немесе аздап бүгілген дене снарядтың алдында немесе оның артында бастан төмен (артқа шалқайған) болып тұратын</p>

			<p>асылу түрі.</p> <p>2. Өзербайжан: ovsunladı</p> <p>3. ҚЫРҒЫЗ: карата prognuvshis</p> <p>4. Өзбек: qochib ketdi</p> <p>5. Түрік: kambur</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: hunched over</p> <p>7. Испан: encorvado sobre</p> <p>8. Неміс: gebückt über</p> <p>9. Француз: penché sur</p>
1610.	вис простой	жай іліну	<p>1. Снарядты дененің бір бөлігімен (қолмен, аяқпен, өкшемен) ұстап тұрып, асылу қалпы.</p> <p>2. Өзербайжан: sadə</p> <p>3. ҚЫРҒЫЗ: жөнөкөй карата</p> <p>4. Өзбек: oddiy</p> <p>5. Түрік: basit bir vis</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: simple</p> <p>7. Испан: simple</p> <p>8. Неміс: einfach</p> <p>9. Француз: simple</p>
1611.	вис сзади	арттан іліну	<p>1. Қолды артқа ұстап тұрып асылу.</p> <p>2. Өзербайжан: arxadan asma</p> <p>3. ҚЫРҒЫЗ: илинип артында</p> <p>4. Өзбек: orqada osilgan</p> <p>5. Түрік: arkadan asılı</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: hanging from behind</p> <p>7. Испан: colgando por detrás</p> <p>8. Неміс: von hinten hängen</p> <p>9. Француз: suspendu par derrière</p>
1612.	вис смешанный	аралас іліну	<p>1. Снарядты қосымша ұстап тұрып немесе дененің басқа бөлігімен еденге тіреліп тұрып асылу қалпы.</p> <p>2. Өзербайжан: Qarışiq qarışiq</p> <p>3. ҚЫРҒЫЗ: карата аралашкан</p> <p>4. Өзбек: aralashgan</p> <p>5. Түрік: karışık</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: vis mixed</p> <p>7. Испан: vis mixto</p> <p>8. Неміс: vis gemischt</p> <p>9. Француз: vis mélangé</p>
1613.	вис согнувшись	бүгіле іліну	<p>1. Түзуленген аяқ дененің жоғарғы жағында, снарядтың алдында немесе артында орналасатын, дене жамбас буынынан иілген асылу.</p> <p>2. Өзербайжан: asılı vəziyyətə düşdü</p> <p>3. ҚЫРҒЫЗ: карата ийилген</p>

			<p>4. Өзбек: asabiylashdi</p> <p>5. Түрік: asılmış</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: hung hunched over</p> <p>7. Испан: colgado encorvado</p> <p>8. Неміс: hing gebückt über</p> <p>9. Француз: pendu</p>
1614.	вис стоя	тұрып іліну	<p>1. Дене түзуленіп, артқа қарай шалқайған, ал аяқтың табаны еденге, қармап ұстайтын жерге тиіп тұратын аралас асылу.</p> <p>2. Әзербайжан: gözləyin</p> <p>3. Қырғыз: карата туруктуу</p> <p>4. Өзбек: vis stendida</p> <p>5. Түрік: ayakta</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: vis standing</p> <p>7. Испан: de pie</p> <p>8. Неміс: Vis stehend</p> <p>9. Француз: vis debout</p>
1615.	вис стоя сзади	арттан тұрып іліну	<p>1. Қол артқа жіберілген, түзуленген дене алға қарай еңкейіп, аяқтың табаны еденге, қармап ұстап тұрған жерге тиіп тұратын аралас асылу.</p> <p>2. Әзербайжан: arxada dayanmaq</p> <p>3. Қырғыз: артында турган карата</p> <p>4. Өзбек: orqa tomonda turib</p> <p>5. Түрік: arkasında duran</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: vis standing behind</p> <p>7. Испан: vis de pie detrás</p> <p>8. Неміс: hinter ihm stehen</p> <p>9. Француз: vis debout derrière</p>
1616.	воднолыжный спорт	сушаңғы спорты	<p>1. (ағыл. sport, desport ескі француз тілінің қысқарған түрі – «ойын», «сауық») – танымал спорт және ойын-сауық түрі, шаңғының арнайы түрімен, катермен немесе ілгерілемелі қозғалысты қамтамасыз ететін басқа жүзгіш құралмен байланыстырылатын арқанмен (оны «фал» деп те атайды) судың бетінде қозғалу.</p> <p>2. Әзербайжан: su kayağı</p> <p>3. Қырғыз: суу-лыжа тебүү</p> <p>4. Өзбек: suv kayağı</p> <p>5. Түрік: su kayağı</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: water-skiing</p> <p>7. Испан: esquí acuático</p> <p>8. Неміс: Wasserski fahren</p> <p>9. Француз: ski nautique</p>
1617.	водномоторны	сумоторлы	1. (лат. motor - «қозғалтқыш» + ағыл. sport ,

	й спорт	спорт	<p>desport ескі француз тілінің қысқарған түрі – «ойын», «сауық») – мотор кемелерімен жылдамдықпен жарысудан тұратын техникалық спорт түрі.</p> <p>Жарыстар мына мақсатта өткізіледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ең мықты спортшылар мен командаларды анықтау; • шеберлікті арттыру және ең жақсы нәтижеге қол жеткізу. <p>2. Әзербайжан: su motorlu idman 3. Қырғыз: vodnomotornomu спорт 4. Өзбек: suv sporti sporti 5. Түрік: su motoru sporu 6. Ағылшын: water motor sport 7. Испан: deportes acuaticos 8. Неміс: Wassermotorsport 9. Француз: sport automobile nautique</p>
1618.	водные игры	су ойындары	<p>1. - ерте кезеңдегі барокко дәуірінде саябақтар мен бақтарда пайда болған арнайы құрылғылар. Олар аңырып тұрған келушілерге сыздықтаған су құюға арналған.</p> <p>2. Әзербайжан: su oyunlari 3. Қырғыз: суу оюндар 4. Өзбек: suv o'yinlari 5. Түрік: su oyunlari 6. Ағылшын: water games 7. Испан: juegos de agua 8. Неміс: Wasserspiele 9. Француз: jeux d'eau</p>
1619.	водные лыжи	су шаңғысы	<p>1. – танымал спорт және ойын-сауық түрі, шаңғының арнайы түрімен, катермен немесе ілгерілемелі қозғалысты қамтамасыз ететін басқа жүзгіш құралмен байланыстырылатын арқанмен судың бетінде қозғалу. Су шаңғысы жеке және жұпты болады. Жұпты түріне мыналар жатады: пішінді және секіремелі.</p> <p>2. Әзербайжан: su kayagi 3. Қырғыз: суу лыжа 4. Өзбек: suv kayagi 5. Түрік: su kayagi 6. Ағылшын: water skiing 7. Испан: esquí acuático 8. Неміс: Wasserski fahren 9. Француз: ski nautique</p>
1620.	водный	су	1. (франц. vélocipède, лат. vélōx - "тез" және

	велосипед	велосипеді	<p>pede(m) - "аяқ") – бұлшық ет күшін қозғалысқа келтіретін, ең танымал серуендеу кемелерінің бірі. Шағындығымен әрі массасының аздығымен ерекшеленеді, бұл пайдалану және сақтау кезінде оны оңай тасымалдауға, жиектеуге және текшелеуге мүмкіндік береді. Басқарған оңай, сенімді әрі қауіпсіз. Оны жасөспірімдер де еде адамдар да оңай басқара алады.</p> <p>2. Әзербайжан: su velosiped</p> <p>3. Қырғыз: pedalo</p> <p>4. Өзбек: suv velosipedlari</p> <p>5. Түрік: su bisikleti</p> <p>6. Ағылшын: water bicycle</p> <p>7. Испан: bicicleta de agua</p> <p>8. Неміс: Wasser Fahrrad</p> <p>9. Француз: vélo d'eau</p>
1621.	водный мотоцикл	су мотоциклі	<p>1. (франц. motocycle – «қосу» moto (motor) және cycle - «цикл») — жеке қозғалтқышы бар, судың беткі қабаты арқылы сырғанап қозғалуға арналған, ұзындығы әдетте, үш метр, ал жүк көтергіштігі 300 килограмм болатын жылдамдықты, жеке су көлік құралы.</p> <p>2. Әзербайжан: su velosiped</p> <p>3. Қырғыз: jetski</p> <p>4. Өзбек: suv velosipedlari</p> <p>5. Түрік: su bisikleti</p> <p>6. Ағылшын: Water bike</p> <p>7. Испан: bicicleta de agua</p> <p>8. Неміс: Wasser Fahrrad</p> <p>9. Француз: vélo d'eau</p>
1622.	вожжи	божы	<p>1. - Аттарды көсем жегу арқылы басқаруға арналған белбеу, арқан.</p> <p>2. Әзербайжан: reins</p> <p>3. Қырғыз: тизгиндөө</p> <p>4. Өзбек: reins</p> <p>5. Түрік: dizginler</p> <p>6. Ағылшын: rein</p> <p>7. Испан: las riendas</p> <p>8. Неміс: die zügel</p> <p>9. Француз: les rênes</p>
1623.	воздухоплавательный спорт	әуедеқалық тау спорты	<p>1. (ағыл. sport, desport ескі француз тілінің қысқарған түрі – «ойын», «сауық») – қашықтығы, биіктігі және ұзақтығы бойынша рекордты нәтижелер белгіленетін, әртүрлі</p>

			<p>аэростатта (әуе шары, стратостат, дирижабль және тағы басқа) ұшуды біріктіретін спорт түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: aeronavtika idmanı</p> <p>3. Қырғыз: aeronautic спорт</p> <p>4. Өзбек: aviatsiya sporti</p> <p>5. Түрік: havacılık sporu</p> <p>6. Ағылшын: aeronautic sport</p> <p>7. Испан: deporte aeronáutico</p> <p>8. Неміс: Luftsport</p> <p>9. Француз: sport aéronautique</p>
1624.	воздушная подушка	әуе жастығы	<p>1. – ортасына сығылған ауа берілетін, автокөлік камерасының аналогы. Камера жүктің астында орналасады, мұнда жоғары қысым қалыптасады, жастық пен жердің арасындағы кеңістікке ауа толғаннан кейін жүк жұқа ауа қабатымен сырғи бастайды. 1000 тоннаға дейінгі жүктерді қозғалтатын жүйелер бар. Платформалардың теориялық жүк көтергіштігі шектелмеген. Бұл технология жол талғамайтын көлік, теңіз және өзен көліктерін жасауда кеңінен пайдаланылады. Әуе жастықшасы негізгі көлік құралының ең басты кемшілігі – үнемсіздігі, оған ауа тым көп кетеді және қуаты күшті вентилятор қажет болады. Сол себепті ауа жастығы негізіндегі көлік аппараттары айтарлықтай қымбат тұрады және әдеттегі көлік құралдарымен салыстырғанда, көбірек отын жұмсайды.</p> <p>2. Әзербайжан: hava yastığı</p> <p>3. Қырғыз: алып баруучулар</p> <p>4. Өзбек: havo yostig'i</p> <p>5. Түрік: hava yastığı</p> <p>6. Ағылшын: air bag</p> <p>7. Испан: cojín de aire</p> <p>8. Неміс: Luftkissen</p> <p>9. Француз: coussin d'air</p>
1625.	волейбол	волейбол	<p>1. (ағылш. Volleyball, volley – «түсірмей соғу» және ball – «доп») – спорт түрі, командалық спорттық ойын, оның барысында екі команда тормен бөлінген арнайы алаңда сайысады, допты қарсыластың аумағына түсетіндей (еденге түсетіндей) немесе қорғаушы команданың ойыншысы қате жіберетіндей бағыттайды. Бұл ретте шабуылды ұйымдастыру үшін бір команда допты ең көп</p>

			<p>дегенде үш рет қатарынан ұстауға рұқсат етіледі (блокты ұстағанын қоса алғанда).</p> <p>2. Әзербайжан: voleybol</p> <p>3. Қырғыз: жүктөө</p> <p>4. Өзбек: voleybol</p> <p>5. Түрік: voleybol</p> <p>6. Ағылшын: volleyball</p> <p>7. Испан: voleibol</p> <p>8. Неміс: Volleyball</p> <p>9. Француз: volley-ball</p>
1626.	волейбол пляжный	жағажай волейболы	<p>1. (ағылш. Volleyball, volley — «түсірмей соғу» және ball — «доп») — спорттың танымал түрі, биік тормен бөлінген құмды алаңдағы ойын, бұл ойында тордың екі жағында орналасқан екі команда тор арқылы допты негізінен, қолмен лақтырады, мақсат – допты қарсыластың алаңында жерге түсіру және өз алаңында доптың түсуіне жол бермеу.</p> <p>2. Әзербайжан: çimərlik voleybolu</p> <p>3. Қырғыз: хоккей</p> <p>4. Өзбек: plyaj voleyboli</p> <p>5. Түрік: plaj voleybolu</p> <p>6. Ағылшын: beach volleyball</p> <p>7. Испан: voley playa</p> <p>8. Неміс: Beachvolleyball</p> <p>9. Француз: volleyball de plage</p>
1627.	волейболист	волейболшы	<p>1. (ағылш. Volleyball, volley — «түсірмей соғу» және ball — «доп») — Волейбол ойнаушы.</p> <p>2. Әзербайжан: voleybolçu</p> <p>3. Қырғыз: хоккей оюнчусу</p> <p>4. Өзбек: voleybolchi</p> <p>5. Түрік: voleybol oyuncusu</p> <p>6. Ағылшын: volleyball player</p> <p>7. Испан: jugador de voleibol</p> <p>8. Неміс: Volleyballspieler</p> <p>9. Француз: joueur de volleyball</p>
1628.	ворота	қақпа	<p>1. – спорттық командалық ойындардағы қақпа дегеніміз – әдетте, тіктөртбұрышты пішіндегі, алаңның шетіне орнатылған, құрылым болып табылады. Қақпасы бар ойындарда командалар ойын снарядын доп, шайба) қарсыласының қақпасына салуға тырысады. Мұндай жағдай гол деп аталады және гол салған команданың ұпай жинауына мүмкіндік береді.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: darvaza</p> <p>3. Қырғыз: дарбаза</p> <p>4. Өзбек: darvoza</p> <p>5. Түрік: kapı</p> <p>6. Ағылшын: goal</p> <p>7. Испан: la puerta</p> <p>8. Неміс: das Tor</p> <p>9. Француз: la porte</p>
1629.	выездка	сәндік жүріс	<p>1. — атқа салт мініп жүрудің жоғарғы мектебі және спорттың олимпиадалық түрі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: dəsmal</p> <p>3. Қырғыз: Ат таптоо</p> <p>4. Өзбек: shkafi</p> <p>5. Түрік: terbiye</p> <p>6. Ағылшын: dressage</p> <p>7. Испан: doma</p> <p>8. Неміс: Dressur</p> <p>9. Француз: dressage</p>
1630.	галоп	шоқырақтау	<p>1. (франкск. wala hlaupan - «жақсы жүгіру») — аттың (және кейбір басқа жануарлардың) тірексіз фазалы, үш қарқынмен үш тактілі желісі. Аттардың ең жылдам желісі 60 км/сағ және одан да жоғары болуы мүмкін.</p> <p>2. Өзөрбайжан: җахнаҗта</p> <p>3. Қырғыз: сааттын ичинде</p> <p>4. Өзбек: gallop</p> <p>5. Түрік: dörtnal</p> <p>6. Ағылшын: gallop</p> <p>7. Испан: galopar</p> <p>8. Неміс: Galopp</p> <p>9. Француз: galop</p>
1631.	галс	желкенқайық бағыты	<p>1. Кеменің желге қатысты қозғалысы. Желкенқайық бағытының сол (жел сол жақтағы бортқа соғады; ағылш. portside) және оң (жел оң жақтағы бортқа соғады; ағылш. starboard) түрлері болады. Бағыттар қиылысқан жағдайда қайықтардың соғылуына жол бермес үшін, желкенді қайықтардың жолын айыру үшін сол жақ желкенқайық бағытымен жүретін қайық оң бағытпен келе жатқан қайыққа жол беруі керек.</p> <p>2. Желкенді кеменің бұрандау кезінде бір бұрылыстан екінші бұрылысқа жүрген жол бөлігі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: tack</p> <p>3. Қырғыз: бөркү чоң мык</p>

			<p>4. Өзбек: taqish</p> <p>5. Түрік: raptiye</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: tack</p> <p>7. Испан: tachuela</p> <p>8. Неміс: kleben</p> <p>9. Француз: virer de bord</p>
1632.	галс-оттяжка	қайық бағытын түзету	<p>1. (тар. Галс нидерл. Hals — «мойын») — қисық желкеннің алдыңғы желкен жиегінің төменгі бұрышын (желкенқайық бағытын) ұстап тұратын жабдық.</p> <p>2. Әзербайжан: tack</p> <p>3. Қырғыз: downhaul</p> <p>4. Өзбек: taqish</p> <p>5. Түрік: downhaul</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: tack</p> <p>7. Испан: tachuela</p> <p>8. Неміс: kleben</p> <p>9. Француз: virer de bord</p>
1633.	гамбит	гамбит	<p>1. (итал. gambetto — «басқыш») — тараптардың біреуі жылдам даму, орталықты басып алу немесе ойынды қызықты ету үшін материалын (әдетте, сарбазды, кейде оңай фигураны) құрбан ететін дебюттердің жалпы атауы. Қабылданған гамбит (құрбандық қабылданған), бас тартылған гамбит (құрбандықтан бас тартылды) және қарсы гамбит (қарсылас құрбанды қабылдаудың орнына, өз кезегінде, материалды өзі құрбандық етеді) болады.</p> <p>2. Әзербайжан: gambit</p> <p>3. Қырғыз: орда</p> <p>4. Өзбек: gambit</p> <p>5. Түрік: gambit</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: gambit</p> <p>7. Испан: gambito</p> <p>8. Неміс: Gambit</p> <p>9. Француз: gambit</p>
1634.	гандбол	гандбол	<p>1. (дат. håndbold, ағылш. Handball, hand — «қол» және ball — «доп») — доппен ойналатын командалық ойын, әр командада 7 ойыншыдан болады (әр командада 6 алаң ойыншысы және 1 қақпашы болады). Қолмен ойнайды. Ойынның мақсаты — қарсыластың қақпасына (3 м × 2 м) неғұрлым көбірек доп салу. 30 минуттық екі таймнан тұрады, ал</p>

			<p>үзілісі 15 минут (таймдар арасында).</p> <p>2. Өзербайжан: Həndbol</p> <p>3. Қырғыз: гандбол</p> <p>4. Өзбек: qo'l to'ri</p> <p>5. Түрік: hentbol</p> <p>6. Ағылшын: handball</p> <p>7. Испан: balonmano</p> <p>8. Неміс: Handball</p> <p>9. Француз: handball</p>
1635.	гандикап	гандикап	<p>1. (ағылш. handicap) — көп кезеңді спорттық жарыстарда – кейінгі кезеңдерде алдыңғы кезеңдердің көшбасшылығын көрсету тәсілі. Сондай-ақ әлсіз ойыншыларға белгілі бір артықшылық беру арқылы оларды жарыстың әлсіз қатысушыларымен теңестіру мүмкіндігінің тәсілі.</p> <p>2. Өзербайжан: handikap</p> <p>3. Қырғыз: Гандикап</p> <p>4. Өзбек: handikap</p> <p>5. Түрік: handikap</p> <p>6. Ағылшын: handicap</p> <p>7. Испан: desventaja</p> <p>8. Неміс: Handicap</p> <p>9. Француз: handicap</p>
1636.	гантель	гантель	<p>1. (нем. Hantel) — бұлшық етті дамытуға, буындарды бекітуге және организмнің жалпы жұмысқа қабілеттілігін дамытуға бағытталған, ауырлық түсіретін жеке жаттығуларды орындауға арналған спорттық снарядтар.</p> <p>2. Өзербайжан: dumbbell</p> <p>3. Қырғыз: гантел</p> <p>4. Өзбек: dumbbell</p> <p>5. Түрік: halter</p> <p>6. Ағылшын: dumbbell</p> <p>7. Испан: mancuerna</p> <p>8. Неміс: Hantel</p> <p>9. Француз: haltère</p>
1637.	гардаман	қайыс қолғап	<p>1. – бас бармаққа жақынырақ алақан бөлігінде орналасқан және кішкентай шұңқыры бар, домалақ металл пластинасы бар, саусақтары жоқ, былғары немесе желкенді қолғап. Қайыс қолғап желкен маңындағы жұмыстар кезінде оймақтың орнына қолданылады.</p> <p>2. Өзербайжан: gardaman</p> <p>3. Қырғыз: gardaman</p>

			<p>4. Өзбек: Gardaman 5. Түрік: gardaman 6. АҒЫЛШЫН: gardaman 7. Испан: Gardaman 8. Неміс: Gardaman 9. Француз: gardaman</p>
1638.	гармоническое развитие	үйлесімді даму	<p>1. (еж.-грек. <i>ἀρμονία</i> - «байланыстыру; бекіту, байланыс; мөлшерлестік; сай келушілік; ұйқастық; шамаластық, сымбаттылық») – тұтас адам туралы ізгілікті ілімдегі негізгі идеялардың бірі; адамның әртүрлі сапаларын қалыптастыру және дамытудағы, сана, ерік және сезімнің органикалық бірлігін қамтамасыз ететін үйлестірудегі өзара сәйкестік және келісушілік қажеттілігін көрсетеді. 2. Әзербайжан: harmonik inkişaf 3. Қырғыз: гармониялуу өнүктүрүү 4. Өзбек: harmonik rivojlanish 5. Түрік: harmonik gelişim 6. АҒЫЛШЫН: harmonic development 7. Испан: desarrollo armónico 8. Неміс: harmonische Entwicklung 9. Француз: développement harmonique</p>
1639.	гафель	гафель	<p>1. (нидерл. Gaffel, сөзбе-сөз — «айыр») — мачтамен көтерілетін және ұшы оған тірелетін, көлбеу рангоут ағашы. Гафель оның жоғарғы жағына (желкен жиегіне) қисық төртбұрышты желкенді, яғни дауылды желкенді созу үшін, сондай-ақ үш бұрышты желкеннің шкот бұрыштарын бекіту үшін қолданылады. Кішкентай қайықтар мен желкені қисық шлюпкаларда гафель төменгі желкен мен тік желкенді бекіту үшін қолданылады. Сондай-ақ гафельмен сигнал, кейде жалау көтереді. 2. Әзербайжан: gaff 3. Қырғыз: багорная 4. Өзбек: gaff 5. Түрік: işkence 6. АҒЫЛШЫН: gaff 7. Испан: gaff 8. Неміс: Gaffel 9. Француз: gaff</p>
1640.	гафель-гардель	гафель-гардель	<p>1. (нидерл. Gaffel, сөзбе-сөз — «айыр» + голл. kardeel) — гафельдің жылжымалы</p>

			<p>такелажының жабдығы; гафель-гардельдің көмегімен гафельді ұшынан көтереді.</p> <p>2. Әзербайжан: qəfil</p> <p>3. Қырғыз: багорная-Gardel</p> <p>4. Өзбек: grafli</p> <p>5. Түрік: randa-Gardel</p> <p>6. Ағылшын: gaffle</p> <p>7. Испан: gafa</p> <p>8. Неміс: Gaffel</p> <p>9. Француз: gaffle</p>
1641.	гейм	гейм	<p>1. (англ. game – «ойын») – теннис және бадминтондағы матчтің бір бөлігі.</p> <p>2. Әзербайжан: oyun</p> <p>3. Қырғыз: оюн</p> <p>4. Өзбек: o'yin</p> <p>5. Түрік: oyun</p> <p>6. Ағылшын: game</p> <p>7. Испан: juego</p> <p>8. Неміс: Spiel</p> <p>9. Француз: jeu</p>
1642.	геймбол	геймбол	<p>1. (ағылш. game – «ойын» және ball – «доп») – геймдегі шешуші ұпайдың спорттық ұтыс ойыны.</p> <p>2. Әзербайжан: oyunçular</p> <p>3. Қырғыз: geymbol</p> <p>4. Өзбек: o'yin o'ynash</p> <p>5. Түрік: geymbol</p> <p>6. Ағылшын: gameball</p> <p>7. Испан: pelota de juego</p> <p>8. Неміс: Spielball</p> <p>9. Француз: gameball</p>
1643.	гейнеры	гейнерлер	<p>1. (ағылш. Gain – «өсу, қоспа») – спорттық тағамдағы тағамдық қоспа. Құрамында негізінен, көмірсу (қарапайым немесе күрделі, өнімнің бағасы көбіне осыған байланысты болады) мен ақуыз (негізінен, сарысуы ақуызының концентраты, бірақ кейде ақуызының құрамы жағынан мультикомпонентті гейнерлер де кездеседі) бар.</p> <p>2. Әзербайжан: qazananlar</p> <p>3. Қырғыз: креатиндик</p> <p>4. Өзбек: daromad keltiruvchilar</p> <p>5. Түрік: kreatin</p> <p>6. Ағылшын: gainers</p>

			<p>7. Испан: ganadores 8. Неміс: Gewinner 9. Француз: gagnants</p>
1644.	гельмпорт	гельмпорт	<p>1. (нем. Helm – «сап, зәкір ұршығы» және франц. porte – «есік») - рульді басы өтетін корманың асылмасындағы немесе кеменің жиегіндегі саңылау. 2. Әзербайжан: helmport 3. Қырғыз: gelmport 4. Өзбек: helmport 5. Түрік: gelmport 6. Ағылшын: helmport 7. Испан: helmport 8. Неміс: Helmport 9. Француз: helmport</p>
1645.	генотип	генотип	<p>1. (нем. Genotypus (Genotyp) - «генотип») - организмнің тұқымқуалаушылық негізі, оның барлық гендерінің, организмнің барлық тұқымқуалау факторларының жиынтығы. 2. Әзербайжан: genotip 3. Қырғыз: генотип 4. Өзбек: genotip 5. Түрік: genotip 6. Ағылшын: genotype 7. Испан: genotipo 8. Неміс: Genotyp 9. Француз: génotype</p>
1646.	гетр	гетр	<p>1. (фр. guêtre) – белгілі бір аяқкиімнің сыртынан киетін жылы шұлық түрі, сондай-ақ қысқа (тобықтағы) саптама қонышты, ілгегі салынатын саптама. 2. Әзербайжан: leggings 3. Қырғыз: удаасы 4. Өзбек: laganlar 5. Түрік: tozluklar 6. Ағылшын: gaiters 7. Испан: leggings 8. Неміс: Gamaschen 9. Француз: jambières</p>
1647.	гидроаэробика	суаэробикасы	<p>1. (грек. hydor – «су» және англ. aerobics.) – бассейн немесе түбі құмды болып келетін табиғи су қоймалары сияқты су ортасында орындалатын ритмикалық гимнастиканың дәстүрлі емес түрлерінің бірі. Су ортасының жоғары тұтқыр кедергісінің және оның</p>

			<p>температурасының тері-қантамыр рефлекстері мен термореттеу тетіктеріне тигізетін әсерінің арқасында су аэробикасы гимнастикалық жаттығулардың жалпыфизиологиялық әсерінің спектрін кеңейтеді.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: su aerobikasi 3. Қырғыз: gidroaerobika 4. Өзбек: suv aerobikasi 5. Түрік: su aerobiği 6. Ағылшын: water aerobics 7. Испан: aeróbicos acuáticos 8. Неміс: Wasseraerobic 9. Француз: aquagym
1648.	гидрокостюм	сукостюмі	<ol style="list-style-type: none"> 1. (грек. hydor – «су» және франц. costume «костюм; киім-кешек») – дайвинг, суасты аңшылығы, суға сүңгу жұмыстары, сёрфинг, виндсёрфинг, кайтсёрфинг, фридайвинг және басқа да су спортының түрлеріне арналған арнайы киім. 2. Әзербайжан: wetsuit 3. Қырғыз: секирүү костюм 4. Өзбек: wetsuit 5. Түрік: dalgıç elbisesi 6. Ағылшын: wetsuit 7. Испан: traje de neopreno 8. Неміс: Neoprenanzug 9. Француз: combinaison de plongée
1649.	гик	желкенілгіш	<ol style="list-style-type: none"> 1. (нидерл. giek букв. – «таяқша») – бір ұшы (шеті) желкен қайығы мачтасының төменгі жағымен ылжымалы түрде бекітілген көлденең рангоут ағашы. Қисық желкеннің төменгі желкен жиегі (тік желкен, төменгі желкен немесе артқы діңгек) шкоттың (мысалы, тік желкен-шкоттың) көмегімен желкенілгіш бойымен созылады. Сондай-ақ бұл жабдық шкот бұрышын тарту деп те аталады. Тиісінше, желкенілгіштің тік желкен-желкенілгіші, төменгі желкен-желкенілгіші және т.б. сияқты қосымша атаулары бар. 2. Әзербайжан: geek 3. Қырғыз: штанганы 4. Өзбек: geek 5. Түрік: patlama 6. Ағылшын: geek 7. Испан: geek

			<p>8. Неміс: Geek</p> <p>9. Француз: geek</p>
1650.	гимнаст	гимнастшы	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – гимнастикамен шұғылданатын спортшы, гимнастикалық жаттығуларды шебер орындайтын адам.</p> <p>2. Әзербайжан: gymnast</p> <p>3. Қырғыз: гимнаст аял</p> <p>4. Өзбек: gimnastikachi</p> <p>5. Түрік: jimnastikçi</p> <p>6. Ағылшын: gymnast</p> <p>7. Испан: gimnasta</p> <p>8. Неміс: Turnerin</p> <p>9. Француз: gymnaste</p>
1651.	гимнастика	гимнастика	<p>1. (грек. Γυμναστική [gymnastike], γυμνάζω [gymnazo] – «жаттығамын, машықтанамын»; тағы бір нұсқа бойынша, еж. грек. γυμνός [gymnos] – «жалаңаш, бүркеусіз») – спорт және денешынықтырудың ең танымал түрлерінің бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: gymnastika</p> <p>3. Қырғыз: гимнастика</p> <p>4. Өзбек: gimnastika</p> <p>5. Түрік: jimnastik</p> <p>6. Ағылшын: gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia</p> <p>8. Неміс: Gymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique</p>
1652.	гимнастика атлетическая	атлетті гимнастика	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз» + еж.-грек. ἀθλητής - «жарысқа қатысушы, балуан») – бұл адамның бұлшық ет топтарын үйлесімді дамытуға бағытталған, қарнақ, батпантас, кір және әртүрлі блок құрылғыларымен жасалатын дене шынықтыру жүйесі.</p> <p>2. Әзербайжан: atletik gymnastika</p> <p>3. Қырғыз: атлетикалық гимнастика</p> <p>4. Өзбек: atletika gimnastikasi</p> <p>5. Түрік: atletik jimnastik</p> <p>6. Ағылшын: athletic gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia atlética</p> <p>8. Неміс: sportliche Gymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique sportive</p>

1653.	гимнастика вводная	кіріспе гимнастика	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») - жұмысқа (оқуға) жылдам әрі тиімді еніп кету үшін жұмыс (оқу) басталар алдында арнайы таңдалған дене шынықтыру жаттығуларын ұйымдасқан түрде орындау.</p> <p>2. Әзербайжан: giriş gimnastikasi</p> <p>3. Қырғыз: киришүү гимнастика</p> <p>4. Өзбек: kirish gimnastikasi</p> <p>5. Түрік: giriş jimnastiği</p> <p>6. Ағылшын: introductory gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia introductoria</p> <p>8. Неміс: Einführungsgymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique d'initiation</p>
1654.	гимнастика корректирующая	түзеу гимнастика сы	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз» + лат. correctio - «түзету, жөндеу») - түзеу гимнастикасы тірек-қимыл аппаратының деформациялануын және мүсіннің бұзылуын түзетуге немесе әрі қарай асқынуының алдын алуға бағытталған.</p> <p>2. Әзербайжан: tənzimləyici gimnastika</p> <p>3. Қырғыз: түзөтүүчү гимнастика</p> <p>4. Өзбек: tuzatuvchi gimnastika</p> <p>5. Түрік: düzeltici jimnastik</p> <p>6. Ағылшын: corrective gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia correctiva</p> <p>8. Неміс: Korrekturgymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique corrective</p>
1655.	гимнастика лечебная	емдік гимнастика	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») - физиотерапевтің бақылауымен жеке немесе топта жүргізілетін қозғалыс емі. Емдік гимнастиканың басты мақсаты – пациенттің функционалды кедергілері мен ауыруын төмендету және жою, оны қалыпты ортасына әкелу болып табылады.</p> <p>2. Әзербайжан: terapevtik gimnastika</p> <p>3. Қырғыз: дарылоо гимнастика</p> <p>4. Өзбек: terapevtik gimnastika</p> <p>5. Түрік: terapötik jimnastik</p> <p>6. Ағылшын: therapeutic gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia terapeutica</p> <p>8. Неміс: therapeutische Gymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique thérapeutique</p>

1656.	гимнастика основная	негізгі гимнастика	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») - жаттығып жүрген адамдардың дене-бітімін жалпы жан-жақты дамыту және сауықтыру, денсаулығын жақсарту, адамның барлық органдары мен жүйесін, сондай-ақ оның дене-бітімінің сапаларын (күш, жылдамдық, икемділік, ептілік және төзімділік) үйлесімді дамыту мақсатында қолданылатын дене жаттығулары мен гигиеналық құралдарының жүйесі.</p> <p>2. Әзербайжан: əsas gimnastika</p> <p>3. Қырғыз: гимнастика негизги</p> <p>4. Өзбек: asosiy gimnastika</p> <p>5. Түрік: temel jimnastik</p> <p>6. Ағылшын: basic gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia basica</p> <p>8. Неміс: Grundgymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique de base</p>
1657.	гимнастика спортивная	спорттық гимнастика	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз» + ағыл. sport, desport ескі француз тілінің қысқарған түрі – «ойын», «сауық») – спорттың олимпиадалық түрі, оған еркін жаттығулар, гимнастикалық жабдықтармен жасалатын жаттығулар, сондай-ақ қолды тіреп секірулер қамтылған. Әйелдердің көп сатылы жарыс бағдарламасына мыналар қамтылған: еркін жаттығулар, биіктігі әртүрлі қоссырық, ағаштарда жасалатын жаттығулар және қолды тіреп секіру. Еркектердің көп сатылы жарыс бағдарламасына мыналар қамтылған: еркін жаттығулар, қолды тіреп секіру, сондай-ақ мынадай жабдықтармен жасалатын жаттығулар: дөңгелек, керме және параллель қоссырық.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastika idmanı</p> <p>3. Қырғыз: гимнастика</p> <p>4. Өзбек: gimnastika sporti</p> <p>5. Түрік: jimnastik sporları</p> <p>6. Ағылшын: gymnastics sports</p> <p>7. Испан: gimnasia deportiva</p> <p>8. Неміс: Gymnastiksport</p> <p>9. Француз: sports de gymnastique</p>
1658.	гимнастика	таңертеңгілі	1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) –

	утренняя	к гимнастика	<p>«жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – ұйқыдан ояңғаннан кейін бірден жасалатын дене шынықтыру жаттығуларының кешені. Таңертеңгілік гимнастиканың мақсаты – организмді «сергітіп алу», бұлшық еттерді іске қосу, сергектік сезімін, күш беру, өмірлік тонусты арттыру.</p> <p>2. Өзербайжан: səhər gimnastikası</p> <p>3. Қырғыз: эртең менен гимнастика</p> <p>4. Өзбек: ertalab gimnastika</p> <p>5. Түрік: sabah jimnastiği</p> <p>6. Ағылшын: morning gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia matutina</p> <p>8. Неміс: Morgengymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique du matin</p>
1659.	гимнастика художественная	көркем гимнастика	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos)) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – заттарды пайдаланбай, сондай-ақ заттарды (секіртпе, шеңбер, доп, ұршық, таспа) пайдалана отырып, музыканың сүйемелдеуімен әртүрлі гимнастикалық және би жаттығуларын орындаудан тұратын спорт түрі.</p> <p>2. Өзербайжан: ritmik gimnastika</p> <p>3. Қырғыз: көркөм гимнастика</p> <p>4. Өзбек: badiiy gimnastika</p> <p>5. Түрік: ritmik jimnastik</p> <p>6. Ағылшын: rhythmic gymnastics</p> <p>7. Испан: gimnasia rítmica</p> <p>8. Неміс: rhythmische Gymnastik</p> <p>9. Француз: gymnastique rythmique</p>
1660.	гимнастика шведская	швед гимнастикасы	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos)) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – гимнастикалық жаттығулар жүйесі. Оны ойлап тапқан атақты швед ақыны, драматургы әрі қоғамдық қайраткері П.Линг (1776 - 1839).</p> <p>2. Өзербайжан: İsveç gimnastika</p> <p>3. Қырғыз: тагал гимнастика</p> <p>4. Өзбек: Shved gimnastikasi</p> <p>5. Түрік: İsveç jimnastiği</p> <p>6. Ағылшын: Swedish gymnastics</p> <p>7. Испан: Gimnasia sueca</p> <p>8. Неміс: Schwedische Gymnastik</p> <p>9. Француз: Gymnastique suédoise</p>
1661.	гимнастика школьная	мектеп гимнастика	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos)) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз» + лат.</p>

		сы	<p>schola, еж.-грек. σχολή - «бос уақыт; кідіріс, бос уақытта оқу, оқы, лекция, мектеп») – Міндеті оқушыларды мектептің зиянды әсерінен қорғау болып табылатын қоғамдық гигиена бөлімі, ол мектеп бөлмелерін қалай жайластыру керек, мектептің керек-жарақтарын (сыныптағы отырғыштарды, тақтаны және т.б.) қалай бекіту керек, сабақты қалай белгілеу керек және т.б. сияқты мәселелерді үйретеді. Кең мағынада алғанда, мектеп гигиенасы балалардың мектептегі тән және жанның үйлесімді дамуына қамқор болады.</p> <p>2. Әзербайжан: məktəb gimnastikası 3. Қырғыз: гимнастика мектеп 4. Өзбек: maktab gimnastikasi 5. Түрік: okul jimnastiği 6. Ағылшын: school gymnastics 7. Испан: gimnasia escolar 8. Неміс: Gymnastik in der Schule 9. Француз: gymnastique scolaire</p>
1662.	гимнастическая палка	гимнастикалық таяқ	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – бұл спорттық гимнастикамен шұғылдануға және жарақаттанғаннан кейін оңалту бойынша жаттығуларды орындауға арналған спорттық жабдық. Гимнастикалық аяқтың ең басты артықшылығы – жүктеме дененің екі жағына бірдей түседі.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastik çubuq 3. Қырғыз: гимнастикалық таяқ 4. Өзбек: gimnastika tayoqchasi 5. Түрік: jimnastik çubuğu 6. Ағылшын: gymnastic stick 7. Испан: palo de gimnasia 8. Неміс: Gymnastikstock 9. Француз: bâton de gymnastique</p>
1663.	гимнастическая скамейка	гимнастикалық орындық	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз» + лат. scamnum - «скамья») – бұл әртүрлі жаттығуларды орындауға керемет негіз болатын спорттық жабдық, оналту бағдарламаларында, мектептің спорт залдары мен фитнес-клубтарда қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastika tezgahı</p>

			<p>3. Қырғыз: гимнастикалык слесардык</p> <p>4. Өзбек: gimnastika dastgohi</p> <p>5. Түрік: jimnastik tezgahı</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic bench</p> <p>7. Испан: banco de gimnasia</p> <p>8. Неміс: Gymnastikbank</p> <p>9. Француз: banc de gymnastique</p>
1664.	гимнастическ ие брусья	гимнастика лық қоссырық	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – Гимнастикалық қоссырық дегеніміз – бір-біріне параллель орналасқан екі сырықтан тұратын құрылым түрінде болып келеді. Сырықтың ұзындығы 3,5 м., қима формасы домалақ, сопақ немесе кәсіпқойларға арналған жұмыртқа тәрізді болуы мүмкін. Оларды өндіру үшін металл, шаған, бұк, қайың сияқты қатты жынысты ағаш немесе шыныпластик қолданылуы мүмкін. Сырыққа жақсы сипаттама беру үшін оның ішіне болаттан жасалған темір шыбық салады. Сырықтарды бір-бірінен әртүрлі арақашықтыққа орнатуға болады. Бұл олардың құбырдың бағандарында орналасқан ұршықпен топсалы байланысуының арқасында жүзеге асады. Жабдықтың құрылымы телескопиялық болғандықтан да, сырықтың биіктігі өзгереді. Қаңқаның құрылымын жақсарту үшін қаңқаны шойыннан дайындайды.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastika barları</p> <p>3. Қырғыз: гимнастикалык барлар</p> <p>4. Өзбек: gimnastika majmuasi</p> <p>5. Түрік: jimnastik çubukları</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic bars</p> <p>7. Испан: barras de gimnasia</p> <p>8. Неміс: Gymnastikstäbe</p> <p>9. Француз: barres de gymnastique</p>
1665.	гимнастическ кие снаряды	гимнастика снарядтары	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – Гимнастикалық қоссырықтың екі түрі болады: биіктігі әртүрлі қоссырықтар (немесе әйелдерге арналған) және параллель (немесе ерлерге арналған). Бөрене – әйелдерге арналған гимнастикалық жадық, спорттық гимнастикадан болатын жарыстарда тепе-теңдікті жаттықтыру үшін қолданылады.</p>

			<p>2. Өзербайжан: gimnastik aparat</p> <p>3. Қырғыз: көнүгүү жабдуулар</p> <p>4. Өзбек: gimnastik apparatlari</p> <p>5. Түрік: jimnastik aleti</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic apparatus</p> <p>7. Испан: aparato de gimnasia</p> <p>8. Неміс: Turngeräte</p> <p>9. Француз: appareil de gymnastique</p>
1666.	гимнастический бег	гимнастикалық жүгіріс	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – белгілі тәсілдердің бірі. Бұл әдіс жаттығудың тиімділігін, күрделілік деңгейін арттырады. Қозғалыс кезінде спортшы жерге табанымен түседі, содан кейін аяғының ұшымен итеріледі. Аяқтың ұшымен әдеттегі жүгіру сияқты гимнастикалық тәсілдің де өзіндік артықшылықтары бар. Десе де оның өзіндік ерекшеліктері бар, енді ғана бастап келе жатқан және тәжірибелі спортшы оны ескергені жөн.</p> <p>2. Өзербайжан: gimnastika qaçışı</p> <p>3. Қырғыз: зал иштеп жатат</p> <p>4. Өзбек: gimnastika mashqlari</p> <p>5. Түрік: jimnastik koşusu</p> <p>6. Ағылшын: gymnastics run</p> <p>7. Испан: correr gimnasia</p> <p>8. Неміс: Turnen laufen</p> <p>9. Француз: course de gymnastique</p>
1667.	гимнастический городок	гимнастикалық қалашық	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – бұл ашық спорттық құрылыс, оған келесідей аспалы гимнастикалық жабдықтар қамтылған: сакиналар, арқан (жылжымалы және жылжымайтын), жұқа дөңгелек басқыштары бар еңісті баспалдақ, гимнастикалық кере және бөрене.</p> <p>2. Өзербайжан: gimnastika şəhəri</p> <p>3. Қырғыз: гимнастикалық шаар</p> <p>4. Өзбек: gimnastika shaharchasi</p> <p>5. Түрік: jimnastik şehri</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic town</p> <p>7. Испан: ciudad gimnástica</p> <p>8. Неміс: Gymnastikstadt</p> <p>9. Француз: ville de gymnastique</p>
1668.	гимнастический зал	гимнастика залы	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – Дене</p>

			<p>жаттығуларына арналған спорттық жабдықтары бар зал немесе қоғамдық бөлме, жаттықтырушының бақылауы міндетті емес.</p> <p>2. Әзербайжан: idman zalı</p> <p>3. Қырғыз: зал</p> <p>4. Өзбек: sport zali</p> <p>5. Түрік: spor salonu</p> <p>6. Ағылшын: Gym</p> <p>7. Испан: gimnasio</p> <p>8. Неміс: Turnhalle</p> <p>9. Француз: gymnase</p>
1669.	гимнастический ковер	гимнастикалық кілем	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – «Гимнастикалық кілемше» спорттық гимнастикадан, акробатикадан, еркін жаттығулар мен басқа да спорт түрлерінен сайыстар өткізу үшін және жаттығу жүргізу үшін қолданылады. Серпімді элементтердегі арнайы тұғырмен (төмен подиуммен), сондай-ақ онысыз да пайдаланылуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastika halça</p> <p>3. Қырғыз: гимнастикалық килем</p> <p>4. Өзбек: gimnastika gilami</p> <p>5. Түрік: jimnastik halı</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic carpet</p> <p>7. Испан: alfombra de gimnasia</p> <p>8. Неміс: Turnteppich</p> <p>9. Француз: tapis de gymnastique</p>
1670.	гимнастический мост	гимнастикалық көпір	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – Көпір – кеудесі жоғары қараған, беткі қабатқа аяғымен және алақанымен тіреліп тұрған дененің сызылып, иілген қалпы.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastika körpüsü</p> <p>3. Қырғыз: гимнастикалық көпүрө</p> <p>4. Өзбек: gimnastika ko'prigi</p> <p>5. Түрік: jimnastik köprüsü</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic bridge</p> <p>7. Испан: puente gimnástico</p> <p>8. Неміс: Gymnastikbrücke</p> <p>9. Француз: pont de gymnastique</p>
1671.	гимнастический мостик	гимнастикалық көпірше	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – гимнастикада секіру кезінде қолданылатын еңіс ағаш платформасы түріндегі құрылғы.</p>

			<p>Гимнастикалық трамплиндерден өзгешелігі – гимнастикалық көпіршеде материалдың серпімді қасиеттері толық пайдаланылмайды.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastika körpüsü</p> <p>3. Қырғыз: гимнастикалық көпүрө</p> <p>4. Өзбек: gimnastika ko'prigi</p> <p>5. Түрік: jimnastik köprüsü</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic bridge</p> <p>7. Испан: puente gimnástico</p> <p>8. Неміс: Gymnastikbrücke</p> <p>9. Француз: pont de gymnastique</p>
1672.	гимнастический трамплин	гимнастикалық тұғыр	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз» + фр. tremplin – «секіруге арналған серпімді тақтайша») – Трамплин (көпір, көмірше) гимнасттың қозғалмаған, тұрақты платформадан секіргендегіден де әрірек секіруіне көмектесу үшін спорттық гимнастикада қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastika körpüsü</p> <p>3. Қырғыз: гимнастикалық көпүрө</p> <p>4. Өзбек: gimnastika ko'prigi</p> <p>5. Түрік: jimnastik köprüsü</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic bridge</p> <p>7. Испан: puente gimnástico</p> <p>8. Неміс: Gymnastikbrücke</p> <p>9. Француз: pont de gymnastique</p>
1673.	гимнастическое бревно; бум	гимнастикалық бөрене	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – Тепе-теңдің жаттығуы кезінде қолданылатын әйелдердің спорттық гимнастикасындағы жабдық. Биіктігі 120 м бағандарға бекітілген көлденең орналасқан бөрене (ұзындығы 5 м, биіктігі 16 см, ені 10 см) түрінде болып келеді.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastik jurnal; bumu</p> <p>3. Қырғыз: жайнай баланс; штанганы</p> <p>4. Өзбек: gimnastik log; boom</p> <p>5. Түрік: jimnastik kütüğü; patlama</p> <p>6. Ағылшын: balance beam; boom</p> <p>7. Испан: tronco de gimnasia; auge</p> <p>8. Неміс: Gymnastikblock; Boom</p> <p>9. Француз: bille de gymnastique; boum</p>
1674.	гимнастическое выступление	гимнастикалық көрсетілім	<p>1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – Дене шынықтыруды және спортты насихаттау</p>

			<p>мақсатында әртүрлі жаттығуларды көрсету. Дене шынықтыру ұжымдарының (кәсіпорындарда, оқу орындарында, әскерде және т.б.) арасында өткізілетін гимнастикалық көрсетілім кеңінен танымал.</p> <p>2. Әзербайжан: gimnastika performansı</p> <p>3. Қырғыз: гимнастикалық атқаруу</p> <p>4. Өзбек: gimnastika ko'rsatkichi</p> <p>5. Түрік: jimnastik performansı</p> <p>6. Ағылшын: gymnastic performance</p> <p>7. Испан: rendimiento gimnástico</p> <p>8. Неміс: Gymnastik</p> <p>9. Француз: performance de gymnastique</p>
1675.	гипергликемия	гипергликемия	<p>1. (еж. грек. ύπερ – «үстінде, жоғарғы жағында» және γλυκύς – «тәтті» және αἷμα – «қан») – нормасы 3,3–5,5 ммоль/л салыстырғанда қан сарысуында глюкоза құрамының көтерілуін білдіретін клиникалық белгі.</p> <p>2. Әзербайжан: hiperglisemi</p> <p>3. Қырғыз: hyperglycemia</p> <p>4. Өзбек: hiperglisemi</p> <p>5. Түрік: hiperglisemi</p> <p>6. Ағылшын: hyperglycemia</p> <p>7. Испан: hiperglucemia</p> <p>8. Неміс: Hyperglykämie</p> <p>9. Француз: hyperglycémie</p>
1676.	гипермодернизм	гипермодернизм	<p>1. (еж. грек. ύπερ- «үстінде, жоғарғы жағында» және лат. Modernus м «жана заманауи») – 1910-20 жж. шахмат ойының даму бағыттары. Гипермодернизмнің негізін қалаушылар: Арон Нимцович, Рихард Рети, Дьюла Брейер.</p> <p>2. Әзербайжан: hipermodernizm</p> <p>3. Қырғыз: hypermodernism</p> <p>4. Өзбек: hipermodernizm</p> <p>5. Түрік: hypermodernism</p> <p>6. Ағылшын: hypermodernism</p> <p>7. Испан: hipermodernismo</p> <p>8. Неміс: Hypermodernismus</p> <p>9. Француз: hypermodernisme</p>
1677.	гипертония	гипертония	<p>1. (еж. грек. ύπερ- «арқылы, тым» және τόνος «керу, созу, тарту; тон») – қан қысымының жоғары екенін көрсететін ауру.</p> <p>2. Әзербайжан: hipertansiyon</p>

			<p>3. Қырғыз: гипертония 4. Өзбек: Gipertenziya 5. Түрік: hipertansiyon 6. Ағылшын: hypertension 7. Испан: hipertensión 8. Неміс: Bluthochdruck 9. Француз: l'hypertension</p>
1678.	гипертрофия	гипертрофия	<p>1. (еж. грек. ὕπερ- «арқылы, тым» және τροφή - «тамақ, ас») – әртүрлі факторлардың әсерінен органның, жасушаның көлемі мен массасының ұлғаюы. Гипертрофия жалған және шынайы болуы мүмкін. Жалған гипертрофия кезінде органның ұлғаюы май тінінің шамадан тыс дамуымен түсіндіріледі. Шынайы гипертрофияның негізі – органның ерекше қызмет ететін элементтерінің көлемінің ұлғаюы. 2. Әзербайжан: hipertrofiya 3. Қырғыз: Hypertrophy 4. Өзбек: gipertrofiyasi 5. Түрік: hipertrofi 6. Ағылшын: hypertrophy 7. Испан: hipertrofia 8. Неміс: Hypertrophie 9. Француз: hypertrophie</p>
1679.	гипнотерапия	гипнотерапия	<p>1. (еж-грек ὑπνος - «түс» және еж.-грек. θεραπεία - «қызмет ету, қадірлеу; емдеу») - кейбір жүйке бұзылысын және т.б. гипноздық сенімнің көмегімен емдеу. 2. Әзербайжан: hipnoterapiya 3. Қырғыз: гипнотерапия 4. Өзбек: hipnoterapiya 5. Түрік: hipnoterapi 6. Ағылшын: hypnotherapy 7. Испан: hipnoterapia 8. Неміс: Hypnotherapie 9. Француз: l'hypnothérapie</p>
1680.	гиподинамия	гиподинамия	<p>1. (қозғалыстың аздығы, грек. ὕπο – «астында» және δύναμις – «күш») – қозғалыс белсенділігінің аз болуы кезінде организм қызметінің бұзылуы (тірек-қимыл аппараты, қан айналымы, тыныс алу, асқорыту), бұлшық еттің жиырылу күшінің төмендеуі. Урбандалу, еңбекті автоматтандыру және механикаландыруға, коммуникация құралдары</p>

			<p>қолданысының ұлғаюына байланысты гиподинамияның таралуы жоғарылап келеді.</p> <p>2. Әзербайжан: hipodinamiya</p> <p>3. Қырғыз: көнүгүү жоктугу</p> <p>4. Өзбек: hipodinamiya</p> <p>5. Түрік: egzersiz eksikligi</p> <p>6. Ағылшын: hypodynamia</p> <p>7. Испан: hipodinamia</p> <p>8. Неміс: Hypodynamie</p> <p>9. Француз: hypodynamie</p>
1681.	гипокинезия	гипокинезия	<p>1. (грек. ὑπό – «төменнен, астында»; κίνησις – «қозғалыс») – организмнің қозғалыс ырғағы мен көлемі шектеулі қозғалыс белсенділігінің тапшылық жағдайы.</p> <p>2. Әзербайжан: hipokinesiya</p> <p>3. Қырғыз: hypokinesia</p> <p>4. Өзбек: hipokinezi</p> <p>5. Түрік: hipokinezi</p> <p>6. Ағылшын: hypokinesia</p> <p>7. Испан: hipocinesia</p> <p>8. Неміс: Hypokinesie</p> <p>9. Француз: hypokinésie</p>
1682.	гипоксемия	гипоксемия	<p>1. (еж. грек. ὑπο-«сапасының әлсіреу мағынасын білдіретін сөзалды қосымшасы», жаңа лат. Oxygenium «оттегі» және еж. грек. αἷμα «қан») – әртүрлі себеп салдарынан, оның ішінде қан айналымының бұзылуы, тіндердің оттегіге деген жоғары қажеттілігі (бұлшық етке түсетін шамадан тыс жүктеме және т.б.), өкпе ауыруы кезінде онда газ алмасудың төмендеуі, қанның құрамындағы гемоглобиннің азаюы (мысалы, анемия кезінде), дем алатын ауадағы оттегінің парциалды қысымын төмендету (биіктіктен қорқатын ауру) және т.б. салдарынан қандағы оттегі құрамының азаюы түрінде болып келеді. Гипоксемия кезінде артериалды қан (PaO₂) оттегісінің парциалды қысымы 60 мм сын. бағ., сатурация 90 %-дан кем болмайды. Гипоксемия гипоксияның бір себебі болып табылады.</p> <p>2. Әзербайжан: hipoksemi</p> <p>3. Қырғыз: supervenosity</p> <p>4. Өзбек: hipoksemi</p> <p>5. Түрік: supervenosity</p> <p>6. Ағылшын: hypoxemia</p>

			<p>7. Испан: hipoxemia 8. Неміс: Hypoxämie 9. Француз: hypoxémie</p>
1683.	гипоксия	гипоксия	<p>1. (еж. грек. ὑπό – «төменде, астында» және грек. οξυγόνο – «оттегі; оттектің жетіспеуі») – организмде немесе жеке органдар ең тіндерде оттегі құрамының төмендеуі. Гипоксия организм дем алатын ауада, қанда (гипоксемия) немесе тінде (тін тынысының бұзылуы кезінде) оттегі тапшы болған кезде пайда болады.</p> <p>2. Әзербайжан: hipoksi 3. Қырғыз: гипоксиянын 4. Өзбек: hipoksi 5. Түрік: oksijen yetmezligi 6. Ағылшын: hypoxia 7. Испан: hipoxia 8. Неміс: Hypoxie 9. Француз: hypoxie</p>
1684.	гипотония	гипотония	<p>1. (еж. грек. ὑπό – «төменде, астында» және τόνοσ «керу; тон») - қан қысымы төмен екендігін білдіретін ауру.</p> <p>2. Әзербайжан: hipotansiyon 3. Қырғыз: hypotension 4. Өзбек: gipotenziya 5. Түрік: hipotansiyon 6. Ағылшын: hypotension 7. Испан: hipotension 8. Неміс: Hypotonie 9. Француз: hypotension</p>
1685.	гичка; глиссер	жүрдек қайық	<p>1. Борты төмен, еңсіз, жылдам жүретін ескекті шлюпка.</p> <p>2. Әзербайжан: geek sürətli qayıq 3. Қырғыз: созулаары; Гидроучак 4. Өзбек: geek hidrofil 5. Түрік: iş; deniz uçağı 6. Ағылшын: gig; hydroplane 7. Испан: geek hidroala 8. Неміс: Geek Schnellboot 9. Француз: geek hydroptère</p>
1686.	гладкие скачки	жайшабыс	<p>1. – асыл тұқымды салт аттардың қозғалыс жылдамдығын (жүрдектігін) сынау түрінің бірі, ипподромның арнайы шөпті немесе құмды жолдарында тиісті жаттықтырудан кейін өткізіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: hamar at yarışları</p>

			<p>3. Қырғыз: жалпак жарыш</p> <p>4. Өзбек: silliq ot poygasi</p> <p>5. Түрік: pürüzsüz at yarışı</p> <p>6. Ағылшын: flat race</p> <p>7. Испан: carreras de caballos sin problemas</p> <p>8. Неміс: glattes Pferderennen</p> <p>9. Француз: courses de chevaux en douceur</p>
1687.	гладкий бег	біркелкі жүгіріс	<p>1. – бұл арақашықтық және оның түрлері. Жеңіл атлетикадағы олимпиада арақашықтықтарының бәрі дерлік біркелкі жүгірісті меңзейді, біркелкі жүгіріс дегеніміз – бірқалыпты беткі қабатпен қысқа, орташа немесе ұзақ арақашықтыққа жүгіру.</p> <p>2. Әзербайжан: hamar işləmə</p> <p>3. Қырғыз: жылмакай иштеп жатат</p> <p>4. Өзбек: to'g'ri ishlaydigan</p> <p>5. Түрік: pürüzsüz koşu</p> <p>6. Ағылшын: smooth running</p> <p>7. Испан: buen funcionamiento</p> <p>8. Неміс: laufruhig</p> <p>9. Француз: bon fonctionnement</p>
1688.	глазомер	көзмөлшер	<p>1. – қандай да бір құралдардың немесе құрылғылардың көмегінсіз (жеке көзінен басқа), арақашықтықты анықтау қабілеті.</p> <p>2. Әзербайжан: göz</p> <p>3. Қырғыз: так көз</p> <p>4. Өзбек: ko'z</p> <p>5. Түрік: doğru göz</p> <p>6. Ағылшын: eye</p> <p>7. Испан: ojo</p> <p>8. Неміс: Auge</p> <p>9. Француз: oeil</p>
1689.	гликоген	гликоген	<p>1. (грек. γλυκύς – «тәтті» және γένος – «туылу») – α-1→4 (в местах разветвления – α-1→6) қосылыстарымен байланыстырылған, глюкозаның қалдығынан түзілген құрамның (C₆H₁₀O₆)_n полисахариді. Жануарлардың жасушасында көмірсудың негізгі қорын атқарады және глюкозаны сақтаудың негізгі формасы қызметін атқарады. Түйіршік түрінде цитоплазмада, әртүрлі жасушаларда (ең алдымен, бауыр және бұлшық ет жасушаларында) түзіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: glikogen</p> <p>3. Қырғыз: гликоген</p>

			<p>4. Өзбек: glikogen 5. Түрік: glikojen 6. АҒЫЛШЫН: glycogen 7. Испан: glucógeno 8. Неміс: Glykogen 9. Француз: glycogène</p>
1690.	гликолиз	гликолиз	<p>1. (грек. γλυκός «сладкий» - «тәтті» және λύσις - «түйінін шешу, рұқсат беру, босату; ерітілу») – бұл цитоплазмадағы зат алмасуының катаболизмдік жолы; ол аэробты немесе анаэробты жағдайларда тіршілік ететініне немесе тіршілік етпейтініне қарамастан, бүкіл организмде және жасушаларда өтеді. 2. Әзербайжан: glikoliz 3. Қырғыз: гликолиз 4. Өзбек: glikoliz 5. Түрік: glikoliz 6. АҒЫЛШЫН: glycolysis 7. Испан: glucólisis 8. Неміс: Glykolyse 9. Француз: glycolyse</p>
1691.	гликонеогенез	гликонеогенез	<p>1. (грек. γλυκός – «тәтті» және γένος – «туылу») – көмірсу емес қосылыстардан (атап айтқанда, пирувата) глюкозаның түзілуіне әкеп соғатын метаболизм жолы. Гликогенолизбен қатар бұл жол қандағы глюкозаның деңгейін сақтайды, ол көптеген тіндер мен органдардың жұмысына, ең алдымен, жүйке тіні мен эритроциттердің жұмысына қажет. Ол мысалы, ұзақ уақыт ашығу немесе ауыр дене еңбегінен кейін гликоген мөлшерінің жетіспеушілігі жағдайында глюкозаның маңызды қайнар көзі болады. Глюконеогенез Қызылша циклінің міндетті бөлігі болып табылады, сонымен қатар бұл процесс аланин және серин деген амин қышқылдарын аминсіздендіру кезінде түзілген пируватаны айналдыру үшін қолданылуы мүмкін. 2. Әзербайжан: glikoneogenez 3. Қырғыз: gluconeogenesis 4. Өзбек: glikoneogenez 5. Түрік: glukoneogenez 6. АҒЫЛШЫН: glyconeogenesis 7. Испан: gliconeogénesis</p>

			<p>8. Неміс: Glyconeogenese</p> <p>9. Француз: glyconéogènèse</p>
1692.	глиссирование	тепе-теңдестіру	<p>1. – зат судың қарқынды арыны есебінен ғана судың бетінде ұсталып тұратын, яғни судың тегіс жерінде сырғанамайтын қозғалыс.</p> <p>2. Әзербайжан: sürüşmə</p> <p>3. Қырғыз: aquaplaning</p> <p>4. Өзбек: yugurish</p> <p>5. Түрік: kızaklama</p> <p>6. Ағылшын: gliding</p> <p>7. Испан: deslizamiento</p> <p>8. Неміс: gleiten</p> <p>9. Француз: vol à voile</p>
1693.	годиль	годиль	<p>1. – қысқа түйіспелі бұрылуларды анықтайтын француз термині.</p> <p>2. Әзербайжан: Tanrım</p> <p>3. Қырғыз: godil</p> <p>4. Өзбек: Xudovand</p> <p>5. Түрік: Godil</p> <p>6. Ағылшын: godil</p> <p>7. Испан: Godil</p> <p>8. Неміс: Godil</p> <p>9. Француз: godil</p>
1694.	гол	гол	<p>1. (англ. goal - «нысан, гол») – қарсыласының қақпасына доп (шайба) салып, ұтысқа жеткен командаға берілетін ұпай, сондай-ақ доптың қақпаға түсуі.</p> <p>2. Әзербайжан: məqsədi</p> <p>3. Қырғыз: максат</p> <p>4. Өзбек: maqsad</p> <p>5. Түрік: amaç</p> <p>6. Ағылшын: Goal</p> <p>7. Испан: meta</p> <p>8. Неміс: Ziel</p> <p>9. Француз: but</p>
1695.	голбол	голбол	<p>1. (ағылш. goalball) – үш адамнан тұратын команда кіріктіріліп орнатылған қоңырауы бар допты қарсыласының қақпасына салуы тиіс спорттық ойын. Голбол 1946 жылы Екінші дүниежүзілік соғыс ардагерлерін – көру қабілеті жағынан мүгедектерді оңалтуға көмектесу мақсатында ойластырылған. Паралимпиада ойындарының бағдарламасына енеді.</p> <p>2. Әзербайжан: golbol</p>

			<p>3. Қырғыз: Голбол</p> <p>4. Өзбек: golbol</p> <p>5. Түрік: Goalball</p> <p>6. Ағылшын: golbol</p> <p>7. Испан: golbol</p> <p>8. Неміс: Golbol</p> <p>9. Француз: golbol</p>
1696.	голкипер	голкипер; қақпашы	<p>1. (англ. <i>goal</i> - «нысан, гол») – Қақпаны қарсыласынан тікелей қорғайтын футбол немесе хоккей командасының мүшесі, қақпашы деуге де болады.</p> <p>2. Әзербайжан: qarıçı</p> <p>3. Қырғыз: дарбазачы</p> <p>4. Өзбек: darvozabon</p> <p>5. Түрік: kaleci</p> <p>6. Ағылшын: goalkeeper</p> <p>7. Испан: portero</p> <p>8. Неміс: Torwart</p> <p>9. Француз: gardien de but</p>
1697.	головка ракетки	ракетка басы	<p>1. - ішіне тенниске арналған ішек тартылатын қалақшаның бір бөлігі. Қалақшаның басының пішіні мен көлемі әртүрлі болуы мүмкін. Қалақша басының мынадай көлемдері болады: Standard (ескі қалақшалар), Midsize, Midplus (немесе Mid-over), Oversize, SuperOversize.</p> <p>2. Әзербайжан: raket başı</p> <p>3. Қырғыз: рәкети башчысы</p> <p>4. Өзбек: raket boshi</p> <p>5. Түрік: raket başı</p> <p>6. Ағылшын: racket head</p> <p>7. Испан: cabeza de la raqueta</p> <p>8. Неміс: Schlägerkopf</p> <p>9. Француз: tête de raquette</p>
1698.	гольф	гольф	<p>1. (нидерл. solve - «шармен немесе дриппен ойнау) – доп таяғы бар, доппен ойнайтын ойын, мақсаты – допты жолдың және қуыстың бойымен итеріп, әрқайсысына аз соққымен дәл тигізу.</p> <p>2. Әзербайжан: golf</p> <p>3. Қырғыз: гольф</p> <p>4. Өзбек: golf</p> <p>5. Түрік: golf</p> <p>6. Ағылшын: golf</p> <p>7. Испан: el golf</p> <p>8. Неміс: Golf</p>

			9. Француз: golf
1699.	гомология	гомологтау	<p>1. – техникалық делегаттардың немесе МСФ бекіткен өзге де сарапшылардың сайыстарды өткізу аймағын МСФ ережесіне сәйкес сертификаттау жүйесі. Сайысты өткізу аймағының жоғарғы деңгейдегі сайыстарды өткізу шарттарының параметрлеріне сәйкестігін растау үшін сертификаттау бірнеше жылда бір рет өткізіледі (сертификаттың қолданылу мерзімі нақты спорт түріне байланысты).</p> <p>2. Әзербайжан: homoloji</p> <p>3. Қырғыз: homologation</p> <p>4. Өзбек: homologiya</p> <p>5. Түрік: homologasyon</p> <p>6. Ағылшын: homology</p> <p>7. Испан: homología</p> <p>8. Неміс: Homologie</p> <p>9. Француз: homologie</p>
1700.	гонг	гонг	<p>1. (малайск. agōng - «гонг».) - диск түріндегі мыстан жасалған, соқпалы музыкалық аспап, сондай-ақ сигнал беру үшін де қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: gong</p> <p>3. Қырғыз: гонг</p> <p>4. Өзбек: gong</p> <p>5. Түрік: gong</p> <p>6. Ағылшын: gong</p> <p>7. Испан: gong</p> <p>8. Неміс: Gong</p> <p>9. Француз: gong</p>
1701.	гониометрия	гониометрия	<p>1. (грек. gonia – «бұрыш» және грек. Metreo – «өлшеймін») – соматология бөлімі, дені сау, сондай-ақ жарақат алғаннан кейінгі жағдайда адамның соматипіне, жынысы мен жасына байланысты буындарының қозғалмалылығын өлшеу, сипаттау және зерттеу. Қозғалу мәселелерін анықтайтын және қалпына келтіретін физиотерапия құралы болып табылады. Термин еж. грек тіліндегі γωνία (бұрыш) және μετρέω (өлшеймін) деген тіркестерден құралған.</p> <p>2. Әзербайжан: goniometry</p> <p>3. Қырғыз: goniometry</p> <p>4. Өзбек: goniometriya</p> <p>5. Түрік: gonyometrik ölçüm</p>

			<p>6. Ағылшын: <i>goniometry</i> 7. Испан: <i>gonimetría</i> 8. Неміс: <i>Goniometrie</i> 9. Француз: <i>goniométrie</i></p>
1702.	гонка	жарыс	<p>1. – бірнеше (екі немесе одан да көп) қатысушылар тобының бірмезгілде бастауын және әрбір қатысушының мәреге жету тәртібін бекітетін сайыс. Жарыстың ерекше түрі – матчтық жарыстар болып табылады, мұндай сайысқа бірмезгілде екі қарсылас қана қатысады. 2. Әзербайжан: <i>irqi</i> 3. Қырғыз: <i>тукум</i> 4. Өзбек: <i>poугa</i> 5. Түрік: <i>yariş</i> 6. Ағылшын: <i>race</i> 7. Испан: <i>la carrera</i> 8. Неміс: <i>das Rennen</i> 9. Француз: <i>la course</i></p>
1703.	гонки автомобильные	автомобиль жарысы	<p>1. (еж.-грек. <i>αὐτός</i> - «өзі, ол» және ағылл. mobile – «жылжымалы, қозғалмалы») – автокөлікпен немесе арнайы құрылымдалған немесе соған арналған автокөліктермен жарысу түрлері. Ұзақ арақашықтыққа арналған автомобиль жарысы ралли деп аталады, оның ең танымал түрлері Монте-Карлода өткізіледі (алғаш рет 1911 ж.). 2. Әзербайжан: <i>avtomobil yarişları</i> 3. Қырғыз: <i>жарыш</i> 4. Өзбек: <i>avtomobil poygasi</i> 5. Түрік: <i>araba yarişi</i> 6. Ағылшын: <i>car racing</i> 7. Испан: <i>carreras de autos</i> 8. Неміс: <i>Autorennen</i> 9. Француз: <i>course automobile</i></p>
1704.	гонки велосипедные	велосипед жарысы	<p>1. (және франц. <i>vélocipède</i>, лат. <i>vēlōx</i> - "тез" және <i>pede(m)</i> - "аяқ") - Велосипедспортының құрамдас бір бөлігі, трекпен, тасжолмен және жолсызбен – ойлы-қырлы жерлермен (велокросс) жүріп жарысу. Мәреге бірінші болып келген (сәресі ортақ жарыс), арақашықтықта ең жақсы уақыт көрсеткен (бөлек сәресі бар жарыс) немесе жарыс барысында бәрінен де көп жүлделі ұпай жинаған велосипедші жеңімпаз болып</p>

			<p>саналады. Сондай-ақ спортшы белгілі бір уақыт аралығында ең көп ықтимал арақашықты еңсеруі тиіс жарыстар өткізіледі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: velosiped yarışları 3. Қырғыз: Көлдү жарыш 4. Өзбек: velosiped poygasi 5. Түрік: bisiklet yarışı 6. Ағылшын: cycling race 7. Испан: carrera ciclista 8. Неміс: Radrennen 9. Француз: course cycliste
1705.	гонки лыжные	шаңғы көлікжарысы	<ol style="list-style-type: none"> 1. – циклдік қысқы спорт түрі, онда жүгіру шаңғысын және шаңғы таяқшаларын пайдалана отырып, арнайы дайындалған қар трассасының бойымен арақашықтықты жылдамдықпен жүріп сайысады. Ресми сайыстар ұзындығы 800 м – 70 км аралығындағы арақашықтықтарға өткізіледі. Шаңғы көлікжарысы 1924 жылдан бастап Қысқы Олимпиада ойындарының бағдарламасына енеді. 2. Әзербайжан: krossover xizək 3. Қырғыз: лыжа жарышы 4. Өзбек: kross-kaykish 5. Түрік: kros kayağı 6. Ағылшын: cross-country skiing 7. Испан: esquí de fondo 8. Неміс: Langlaufen 9. Француз: ski de fond
1706.	гонки парусные	желкенді жарыс	<ol style="list-style-type: none"> 1. - шлюпкалардың немесе желкенді яхталардың белгілі бір арақашықтықты жылдамдықпен жүріп өту үшін жарысуы. 2. Әзербайжан: yelkən yarışları 3. Қырғыз: жел жарыш 4. Өзбек: yelkan poygaları 5. Түрік: yelken yarışı 6. Ағылшын: sailing races 7. Испан: carreras de vela 8. Неміс: Segelrennen 9. Француз: courses de voile
1707.	гонки трековые	тректегі жарыс	<ol style="list-style-type: none"> 1. (англ. track) - велосипедпен ағаш жабыны бар, шеңбердің ұзындығы 250 м тең велотректің бойымен жарысу. Түзу бөлігіндегі еңістің тік бұрышы 12,4, ал қисығында – 42. Ұзындығы 133-500 м аралығындағы сопақ пішінді арнайы тректерде өткізіледі (әлем

			<p>чемпионаттары және Олимпиада ойындары – 250-400 м. Тректің ені ұзындығы бойымен бірдей болуы тиіс және 5 м кем болмауы керек (жоғары санатты тректер үшін – 7 кем болмауы керек). Трекке жасалатын белгі (қысқа және стайер сызықтары, мәре сызығы және т.б.) контрастілі түсті болуы тиіс. Нәтижелер (уақытпен сайысу) секундтың мың үлесіне дейінгі дәлдікпен белгіленеді.</p> <p>2. Әзербайжан: yarış yarışları</p> <p>3. Қырғыз: ипподромдун</p> <p>4. Өзбек: роуга роуга</p> <p>5. Түрік: yarış pisti</p> <p>6. Ағылшын: track racing</p> <p>7. Испан: carreras de pista</p> <p>8. Неміс: Bahnrennen</p> <p>9. Француз: course sur piste</p>
1708.	гонщик	шабандоз жүргізуші	<p>– спортсмен, участвующий в спортивных гонках.</p> <p>2. Әзербайжан: yarışçı</p> <p>3. Қырғыз: жарышчы</p> <p>4. Өзбек: raker</p> <p>5. Түрік: yarışçı</p> <p>6. Ағылшын: racer</p> <p>7. Испан: corredor</p> <p>8. Неміс: Rennfahrer</p> <p>9. Француз: coureur</p>
1709.	гореш	түрікмен күресі	<p>1. - Туркменская национальная борьба «гореш» является одной из разновидностей спортивной борьбы на поясах, которая своими корнями восходит к глубокой древности. В исторических источниках встречаются сообщения о том, что у предков туркмен приёмами борьбы владели не только мужчины, но и женщины</p> <p>2. Әзербайжан: kədər</p> <p>3. Қырғыз: goresh</p> <p>4. Өзбек: qayg'u</p> <p>5. Түрік: Goresh</p> <p>6. Ағылшын: grief</p> <p>7. Испан: pena</p> <p>8. Неміс: Trauer</p> <p>9. Француз: chagrin</p>
1710.	горнолыжный спорт	таушаңғы спорты	<p>1. (ағыл. sport, desport ескі француз тілінің қысқарған түрі – «ойын», «сауық») – қар</p>

			<p>басқан тау бөктерімен арнайы шаңғымен сырғанап түсу. Бүкіл әлемдегі миллиондаған адамдар айналысатын спорт түрі, сондай-ақ белсенді ойынның танымал түрі. Австрия, Италия, Франция, Швейцария, АҚШ, Германия сияқты елдерде кеңінен дамыған. ХХІ ғасырдың басынан бастап Ресейде танымал бола бастады. Таушаңғы спортының отаны Альпі екен, көптеген басқа тілдерде бұл спорт түрінің атауының өзі «альпі шаңғысы» деген мағынаны білдіреді (ағылш. Alpine skiing, фр. Ski alpin, нем. Ski Alpin, исп. Esquí alpino, итал. Sci alpino).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзбекбайжан: alp xizəyi 3. Қырғыз: Тоо лыжа спорту 4. Өзбек: Alp tog'lari 5. Түрік: dağ kayacı 6. Ағылшын: skiing 7. Испан: esquí alpino 8. Неміс: alpines Skifahren 9. Француз: ski alpin
1711.	горовосходите ль	тауға өрмелеуші	<ol style="list-style-type: none"> 1. - жету қиын тау шыңдарына шығумен шұғылданатын спортшы; альпинист. 2. Өзбекбайжан: alpinist 3. Қырғыз: тоо 4. Өзбек: tog'lik 5. Түрік: dağcı 6. Ағылшын: mountaineer 7. Испан: montañero 8. Неміс: Bergsteiger 9. Француз: alpiniste
1712.	городок гимнастическ ий	гимнастика қалашығы	<ol style="list-style-type: none"> 1. (еж.-грек. γυμνός (gymnos, gymos) – «жалаңаш, тыр жалаңаш, лыпасыз») – сақина, арқан (жылжымалы және жылжымайтын), жұқа домалақ басқыштары бар еңіс баспалдақ, гимнастикалық керме және бөрене сияқты аспалы гимнастикалық жабдықтардан тұратық ашық спорттық құрылыс. 2. Өзбекбайжан: gimnastika şəhəri 3. Қырғыз: гимнастикалык шаар 4. Өзбек: gimnastika shaharchasi 5. Түрік: jimnastik şehri 6. Ағылшын: gymnastic town 7. Испан: ciudad gimnástica

			<p>8. Неміс: Gymnastikstadt</p> <p>9. Француз: ville de gymnastique</p>
1713.	гравитационные ботинки	гравитациялық бәтеңкелер	<p>1. (лат. gravitatio - «тарту; тартылыс» + франц. bottine - «башмақ») – тобыққа киілетін, шамадан тыс күш жұмсамай, «басын төмен салбырату» қалпында асылып тұруға мүмкіндік беретін сүйеніш құрылғы. 1980 жылдары телевиденидегі сәнге сәйкес, АҚШ-тағы тұрмыста кеңінен таралған спорттық жабдық болған.</p> <p>2. Әзербайжан: çäkisi çäkmələr</p> <p>3. Қырғыз: оордугу өтүктөр</p> <p>4. Өзбек: gravitatsiya poʻyabzali</p> <p>5. Түрік: yerçekimi çizmeler</p> <p>6. Ағылшын: gravity boots</p> <p>7. Испан: botas de gravedad</p> <p>8. Неміс: Schwerkraft-Stiefel</p> <p>9. Француз: bottes de gravité</p>
1714.	гравитационный шок	гравитациялық естентану	<p>1. (лат. gravitatio - «тарту; тартылыс» + франц. choquer – «шамалау») жүгіріп келгеннен кейін спортшы сәреде бірден тоқтаған кезде немесе бұлшық етін босаңсытып, отыра кеткенде дене жаттығуының шұғыл тоқтауына байланысты орын алатын организм күйінің функционалды бұзылуы.</p> <p>2. Әзербайжан: qravitasiya şoku</p> <p>3. Қырғыз: тартылуу шок</p> <p>4. Өзбек: tortishish shoki</p> <p>5. Түрік: yerçekimi şoku</p> <p>6. Ағылшын: gravitational shock</p> <p>7. Испан: choque gravitacional</p> <p>8. Неміс: Gravitationsschock</p> <p>9. Француз: choc gravitationnel</p>
1715.	граундэффект	граундәсер	<p>1. (ағылш. Ground effect – «беткі қабат жақын болып тұрғандай әсерде болу, жер әсері») – жердегі беткі қабат жақындығының оның жоғарғы жағында қозғалып бара жатқан дененің аэродинамикалық сипаттамаларына тигізетін әсері. Автоспортта бұл ұғым қосымша сығылу күшін қамтамасыз ету мақсатында автокөліктің түбі мен тасжолдың беткі қабатындағы төменгі қысым аймағын қалыптастыру деген мағына береді.</p> <p>2. Әзербайжан: zəmin təsiri</p>

			<p>3. Қырғыз: graundeffekt 4. Өзбек: er ta'siri 5. Түрік: Yer etkisi 6. Ағылшын: ground effect 7. Испан: efecto suelo 8. Неміс: Bodeneffekt 9. Француз: effet de sol</p>
1716.	график соревнований	жарыстар кестесі	<p>1. (грек. γραφική - «живопись, сурет салу, жазу, сызу») – бұл белгілі бір уақыт аралығында анықталған, оларды өткізу орындары және басқа да мәліметтері белгілі жарыстардың бәрі жазылған құжат. Ол спорт ұйымдары өткізетін, әртүрлі деңгейдегі спорттық жарыстарды жоспарлаудың негізгі түрі болып табылады. 2. Әзербайжан: rəqabət planı 3. Қырғыз: атаандаштық тартиби 4. Өзбек: tanlov dasturi 5. Түрік: tanlov dasturi 6. Ағылшын: competition schedule 7. Испан: horario de competición 8. Неміс: Wettkampfzeitplan 9. Француз: calendrier de compétition</p>
1717.	гребец	ескекші	<p>1. – есу спортымен шұғылданатын спортшы, сондай-ақ қайық есумен айналысатын адам. 2. Әзербайжан: rower 3. Қырғыз: тар 4. Өзбек: rower 5. Түрік: kürekçi 6. Ағылшын: rower 7. Испан: remero 8. Неміс: Ruderer 9. Француз: rameur</p>
1718.	гребец- академист	академиялы қ ескекші	<p>1. (грек. academia) – циклдік спорт түрі. Спортшылар қайықтарға отырып, арқа, қол-аяқтың бұлшық еттерін пайдаланып, ескек еседі, байдарка мен каноэде есумен салыстырғанда – арақашықтықты арқасымен жүзіп өтеді. Батыс Еуропа, Ресей, АҚШ, Аустралия, Жаңа Зеландия және Румыния сияқты мемлекеттерді кеңінен таралған. 2. Әзербайжан: akademik rower 3. Қырғыз: тар-окумуштуулар 4. Өзбек: akademik rower 5. Түрік: akademik kürekçi</p>

			<p>6. АҒЫЛШЫН: academic rower 7. Испан: remero académico 8. Неміс: remero académico 9. Француз: rameur académique</p>
1719.	гребной канал	есу арнасы	<p>1. (лат. canalis - «құбыр, астауша») – есуден жарыс өткізуге арналған гидротехникалық имарат (арна). 2. Әзербайжан: qayıq kanalı 3. Қырғыз: кайықта сүзүү канал 4. Өзбек: qayıq kanalı 5. Түрік: kürek kanalı 6. АҒЫЛШЫН: rowing canal 7. Испан: canal de remo 8. Неміс: Ruderkanal 9. Француз: canal d'aviron</p>
1720.	гребной слалом	слалом есу	<p>1. (норв. slalåm құрылымдық норв. sla - «еңіс, шың жағы») – байдарка мен каноэдегі ескекті есу тәртібі, босаға тасты өзен немесе жасанды тасжол сияқты қақпалармен белгіленген арақашықтықты жылдамдықпен жүріп өту (су ағыны 2 м/с кем болмауы тиіс). 2. Әзербайжан: sürüşmə slalom 3. Қырғыз: байдарка слалом 4. Өзбек: yugurish slalomi 5. Түрік: kürek slalom 6. АҒЫЛШЫН: rowing slalom 7. Испан: remo slalom 8. Неміс: Ruderslalom 9. Француз: aviron slalom</p>
1721.	гребок	есу	<p>1. – ескектің қалақшасы (немесе басқа қозғаушының) мен судың өзара әрекет етуі есебінен есу (жүзу) кезінде қозғаушы күшті қалыптастыру процесі. Есу дегеніміз – б еркіндік деңгейі бар, күрделі кеңістікті қозғалыс болып табылады. Кез келген кедергі күшімен қатар есудің тиімділігіне гидродинамикалық көтеру күші әсер етеді. 2. Әзербайжан: külək 3. Қырғыз: кайықтың қалағы 4. Өзбек: paddle 5. Түрік: kısa kürek 6. АҒЫЛШЫН: paddle 7. Испан: remar 8. Неміс: Paddel 9. Француз: pagaie</p>

1722.	грегари	грегари	<p>1. (итал. Gregario - «үйірлі») немесе доместік (фр. Domestique - «үйге арналған; үй қызметшісі») – өзінің командасына немесе оның көшбасшысына жұмыс істейтін тасжол велосипедшісі.</p> <p>2. Әзербайжан: gregari</p> <p>3. Қырғыз: domestiques</p> <p>4. Өзбек: gregari</p> <p>5. Түрік: domestiques</p> <p>6. Ағылшын: gregari</p> <p>7. Испан: Gregari</p> <p>8. Неміс: Gregari</p> <p>9. Француз: Gregari</p>
1723.	гриф штанги	зілтемір белтемірі	<p>1. (грек. grips, gripes + нем. Stange – «сырық») - салмағы – 20 кг, ұзындығы – 2,2 м, диаметрі – 28 мм, белтемірінің ұшында қондырма төлкесі бар, оған диаметрі 50 мм дискілер киіледі. Төлкелер мойынтіректерге орнатылады және белтемірге, бір-біріне байланыссыз айнала алады.</p> <p>2. Әзербайжан: barbell çubuğu</p> <p>3. Қырғыз: чыбык жору</p> <p>4. Өзбек: barel bar</p> <p>5. Түрік: halter çubuğu</p> <p>6. Ағылшын: barbell bar</p> <p>7. Испан: barra de barra</p> <p>8. Неміс: Hantelstange</p> <p>9. Француз: barre d'haltères</p>
1724.	гrogги	бокшыны н есеңгіреуі	<p>1. (ағылш. Groggy – «масаю, осал») – бокшының иегіне соққы тигеннен кейін жай-күйінің бір мезетте-ақ нашарлауы. Құлақ лабиринтінің солқылдауы салдарынан орын алады. Жылдам қалпына келеді, бірақ бокшы аз уақытқа төбелесу қабілетінен айырылады. Рефери шайқасты тоқтатып («стоп!» деген пәрмен береді), сегізге дейін санайды. Бокшы сегізге дейін өзінің төбелесу қабілетін қалпына келтірмесе, рефери онға дейін санауды жалғастырады да, бокшы нокаутпен жеңілді деген қорытынды жасайды.</p> <p>2. Әзербайжан: groggie</p> <p>3. Қырғыз: Grogg</p> <p>4. Өзбек: groggie</p> <p>5. Түрік: Grogg</p> <p>6. Ағылшын: groggie</p>

			<p>7. Испан: Groggie</p> <p>8. Неміс: Groggie</p> <p>9. Француз: groggie</p>
1725.	гроссмейстер	гроссмейстер	<p>1. (нем. Großmeister - «үлкен шебер») – шахмат және дойбы ойынындағы жоғарғы атақ.</p> <p>2. Әзербайжан: grossmeister</p> <p>3. Қырғыз: гроссмейстер</p> <p>4. Өзбек: grossmeister</p> <p>5. Түрік: büyükusta</p> <p>6. Ағылшын: grandmaster</p> <p>7. Испан: gran maestro</p> <p>8. Неміс: Großmeister</p> <p>9. Француз: grand maître</p>
1726.	гроссмейстер международный	халықаралық гроссмейстер	<p>1. (нем. Großmeister - «үлкен шебер») – Халықаралық гроссмейстер деген атақ шахматшыға, дойбышыға берілуі мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: böyük master beynəlxalq</p> <p>3. Қырғыз: эл аралык гроссмейстер</p> <p>4. Өзбек: grand master xalqaro</p> <p>5. Түрік: büyük usta uluslararası</p> <p>6. Ағылшын: grand master international</p> <p>7. Испан: gran maestro internacional</p> <p>8. Неміс: großmeister international</p> <p>9. Француз: grand maître international</p>
1727.	грот	көлбеу желкен	<p>1. (франц. grotte) - Грот-мачтадағы төменгі түзу желкен.</p> <p>2. Әзербайжан: grotto</p> <p>3. Қырғыз: Понти</p> <p>4. Өзбек: grotto</p> <p>5. Түрік: mağara</p> <p>6. Ағылшын: grotto</p> <p>7. Испан: gruta</p> <p>8. Неміс: Grotte</p> <p>9. Француз: grotte</p>
1728.	грот-мачта	діңгекті желкенқайық	<p>1. (нидерл. grote mast – «үлкен мачта») – кеме мачтасы, әдетте қайықтың тұмсығынан санағанда, екінші мачта.</p> <p>Екі немесе үш мачталы қайықтарда оның орналасқан жеріне қарамайтын, ең жоғарғы мачта. Төрт және одан да көп мачталы қайықтарда – екінші, үшінші және бірінші (фок-мачта) және артқы (бизань-мачта) арасынағы т.б. мачталар. Шатасуға жол бермес үшін жұмыс барысында олар кеменің алдынан бастап, соңына дейін реттік нөмірлермен</p>

			<p>(«бірінші грот-мачта», «екінші грот-мачта» және т.б.) ажыратылады. Мысалы, оқуға арналған ресейлік төрт мачталы «Крузенштерн» баркінің фок-мачтасы, бірінші грот-мачтасы, екінші грот-мачтасы мен бизань-мачтасы бар. Грот-мачта жалғыз болуы да мүмкін («шлюп», «тендер» және т.б. желкенді құралдары бар қайық)</p> <p>2. Әзербайжан: əsas mast</p> <p>3. Қырғыз: түтпөйт</p> <p>4. Өзбек: asosiy ustun</p> <p>5. Түрік: ana direk</p> <p>6. Ағылшын: main mast</p> <p>7. Испан: mástil principal</p> <p>8. Неміс: Hauptmast</p> <p>9. Француз: mât principal</p>
1729.	грудная клетка	кеуде қаңқасы	<p>1. (лат. Thorax) – кеуде бөліктерінің бірі. Көкірек, қабырға, омыртқа, сондай-ақ бұлшық еттен құралады. Көкірек жасушасы көкірек қуысынан, көкет күдірейіп тұратындықтан іш қуысының жоғарғы бөлігінен тұрады. Көкірек қуысының іші мен сыртына бекітілген тыныс алу бұлшық еті құрлықтағы омыртқалылардың тыныс алуын қамтамасыз етеді.</p> <p>2. Әзербайжан: qabırğa kafesi</p> <p>3. Қырғыз: көкүрөк</p> <p>4. Өзбек: ko'krak qafasi</p> <p>5. Түрік: göğüs kafesi</p> <p>6. Ағылшын: rib cage</p> <p>7. Испан: caja torácica</p> <p>8. Неміс: Brustkorb</p> <p>9. Француз: cage thoracique</p>
1730.	грудная машина	кеуделік мәшине	<p>1. (лат. māchīna - «механизм, құрылғы, құрал») - көкірек бұлшық етін дамытуға арналған құрылғы.</p> <p>2. Әзербайжан: sinə maşını</p> <p>3. Қырғыз: машина эмчек</p> <p>4. Өзбек: ko'krak qafasi</p> <p>5. Түрік: göğüs makinesi</p> <p>6. Ағылшын: chest machine</p> <p>7. Испан: maquina de pecho</p> <p>8. Неміс: Brustmaschine</p> <p>9. Француз: machine de coffre</p>
1731.	грудная обвязка	кеуде тартпасы	<p>1. - көкірек белбеуі мен иық баудан тұратын қатысушының жеке сақтандыру жүйесі.</p>

			<p>Сақтандыру арқанына жалғауға арналған. Кеуде тартпасы құлама емес беткейлерде ғана, суды кешіп өту кезінде ғана сақтану үшін қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>sinə qoşquları</i></p> <p>3. Қырғыз: көкүрөк ат</p> <p>4. Өзбек: <i>ko'krak qafti</i></p> <p>5. Түрік: <i>göğüs kemeri</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>chest harness</i></p> <p>7. Испан: <i>arnés de pecho</i></p> <p>8. Неміс: <i>Brustgurt</i></p> <p>9. Француз: <i>harnais de poitrine</i></p>
1732.	грудь	кеуде	<p>1. - кеуденің алдыңғы бөлігінің жоғарғы жағы, сондай-ақ дененің осы бөлігінің қуысы.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>sinə</i></p> <p>3. Қырғыз: төш</p> <p>4. Өзбек: <i>ko'krak qafasi</i></p> <p>5. Түрік: <i>meme</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>chest</i></p> <p>7. Испан: <i>el pecho</i></p> <p>8. Неміс: <i>Brust</i></p> <p>9. Француз: <i>coffre</i></p>
1733.	груша боксерская	бокс тұлыбы	<p>1. (ағыл. етістік (to) box) – бокс соққыларын жетілдіруге арналған былғары жабдық (түзу және бүйірлі соққылар). Соққылардың дәлдігі мен жылдамдығын дамытуға арналған. Боксшының кеуде деңгейінде ілінеді. Бокс тұлыбымен қатар соққыны жаттықтыру үшін басқа да осыған ұқсас құралдар қолданылады, олар: боксшы қабы, еден қабы, «керу тұлыбы».</p> <p>2. Әзербайжан: <i>çanta vurmaq</i></p> <p>3. Қырғыз: кум</p> <p>4. Өзбек: <i>sumka sumkasi</i></p> <p>5. Түрік: <i>kum torbası</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>Boxing pear</i></p> <p>7. Испан: <i>saco de boxeo</i></p> <p>8. Неміс: <i>Boxsack</i></p> <p>9. Француз: <i>sac de boxe</i></p>
1734.	груша насыпная	құмтұлып	<p>1. – ішіне құм, шиенің дәнегі немесе ұнтақталған синтетикалық материал толтырылған, конус тәрізді былғары жабдық. Негізінен боксшының арақашықтықты сақтау сезімін және соққысының дәлдігін пысықтауға арналған.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>toplu armud</i></p>

			<p>3. Қырғыз: алмурут жапырт</p> <p>4. Өзбек: ommaviy nok</p> <p>5. Түрік: toplu armut</p> <p>6. Ағылшын: bulk pear</p> <p>7. Испан: pera a granel</p> <p>8. Неміс: Bulk Birne</p> <p>9. Француз: poire en vrac</p>
1735.	груша пневматическая	ауатұлып	<p>1. (еж.-грек. πνευματικός - «демалу, желдік, жанды») – бұл ішіне ауа толтырылған бокс тұлыбының түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: pnevmatik armud</p> <p>3. Қырғыз: алмурут аба</p> <p>4. Өзбек: pnevmatik nok</p> <p>5. Түрік: pnömatik armut</p> <p>6. Ағылшын: pneumatic pear</p> <p>7. Испан: pera neumatica</p> <p>8. Неміс: pneumatische Birne</p> <p>9. Француз: poire pneumatique</p>
1736.	грэб	грэб	<p>1. (ағыл. grab.) - гастроэзофагеалды рефлюксті ауру (ГЭРА) — бұл созылмалы қайталамалы ауру, бұл өңешке спонтанды, тұрақты түрде асқазан және/немесе дуоденальді құрамның келуімен түсіндіріледі, сөйтіп өңештің төменгі бөлігін зақымдайды.</p> <p>2. Әзербайжан: tutmaq</p> <p>3. Қырғыз: кармоо</p> <p>4. Өзбек: qatnashdi</p> <p>5. Түрік: karmak</p> <p>6. Ағылшын: grab</p> <p>7. Испан: agarrar</p> <p>8. Неміс: schnappen</p> <p>9. Француз: saisir</p>
1737.	гунтер	гунтер	<p>1. Спорттық аңшылық және кедергілерден қарғитын ат шабысына арналған Англия мен Ирландияда өсірілетін салт аттардың тұқымы.</p> <p>2. Осы тұқымға жататын ат.</p> <p>2. Әзербайжан: Gunter</p> <p>3. Қырғыз: мерген эркек</p> <p>4. Өзбек: Gunter</p> <p>5. Түрік: avcı</p> <p>6. Ағылшын: Hunter</p> <p>7. Испан: Gunter</p> <p>8. Неміс: Gunter</p> <p>9. Француз: Gunter</p>
1738.	гуштингири	тәжік күресі	<p>1. – тәжіктердің ежелгі ұлттық күресі.</p>

			Негізінен, жұмсақ белбеуі бар ұлттық халатпен күреседі. 2. Әзербайжан: gushtingiri 3. Қырғыз: gushtingiri 4. Өзбек: gushtingiri 5. Түрік: gushtingiri 6. Ағылшын: gushtingiri 7. Испан: Gushtingiri 8. Неміс: Gushtingiri 9. Француз: Gushtingiri
1739.	гып	гып	1. (түбірі – дәреже) – оқу дәрежесі, оқушының техника және дене дамуының деңгейі, сондай-ақ оның руханилығының деңгейі. Бұл оқушы шеберлігінің айнадан көрініс табуы. Ол аударылған қалыпта деуге болады. Сондықтан да алдымен 10 гып жүреді, яғни бұл тхэквондодағы бірінші деңгей, содан кейін 9, 8, 7 деп 1 данға немесе 1 пумға дейін барады, мұның бәрі 15 жасқа дейінгі оқушылар үшін. 2. Әзербайжан: гур 3. Қырғыз: гур 4. Өзбек: гур 5. Түрік: dolandırmak 6. Ағылшын: гур 7. Испан: гур 8. Неміс: Gур 9. Француз: gups
1740.	гэдан	гэдан	1. - төменгі позиция, деңгей. Мықын деңгейіндегі қылыш немесе қол. 2. Әзербайжан: gadan 3. Қырғыз: gedan 4. Өзбек: gadan 5. Түрік: gedan 6. Ағылшын: gadan 7. Испан: Gadan 8. Неміс: Gadan 9. Француз: gadan
1741.	гэльский футбол	гэль футболы	1. (ирл. Peil, Peil Ghaelach немесе Caid; ағылш. Gaelic football) – Ирландиядағы ұлттық спорт түрі, футбол мен регбидің бір түрі. 2. Әзербайжан: Qala futbolu 3. Қырғыз: Gaelic баскетбол 4. Өзбек: Gael futboli 5. Түрік: Galyalı futbol

			<p>6. Ағылшын: Gaelic football</p> <p>7. Испан: Fútbol gaélico</p> <p>8. Неміс: Gälischer Fußball</p> <p>9. Француз: Football gaélique</p>
1742.	дайвер	дайвер	<p>1. (голл. drijver - "қозғалушы, қуушы") - арнайы жабдықтарымен бірге судың астында жүзумен (дайвинг) айналысатын адам человек.</p> <p>2. Әзербайжан: dalğic</p> <p>3. Қырғыз: водолаз аял</p> <p>4. Өзбек: diver</p> <p>5. Түрік: dalgıç</p> <p>6. Ағылшын: diver</p> <p>7. Испан: buzo</p> <p>8. Неміс: Taucher</p> <p>9. Француз: plongeur</p>
1743.	дайвинг	дайвинг	<p>1. (ағылш. «diving», ағылш. «to dive» – «жүзу») – арнайы жабдықтармен судың астында жүзу. Ағылшын тіліндегі diving сөзі «жүзу» деген мағынаны ғана білдіреді және жабдықтармен немесе оларсыз судың астында жүзуді сипаттау үшін, суға сүңгу ісі үшін қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: dalış</p> <p>3. Қырғыз: сууга секирүү</p> <p>4. Өзбек: sho'ng'in</p> <p>5. Түрік: dalış</p> <p>6. Ағылшын: diving</p> <p>7. Испан: bucear</p> <p>8. Неміс: tauchen</p> <p>9. Француз: plongée</p>
1744.	дамка	би	<p>1. - дойбы ойынында қарсыласының торындағы соңғы көлденең қатарға дейін барған, кез келген бағытта, кез келген тор санына қозғала алатын дойбы.</p> <p>2. Әзербайжан: ханım</p> <p>3. Қырғыз: падыша</p> <p>4. Өзбек: хонım</p> <p>5. Түрік: kral</p> <p>6. Ағылшын: king</p> <p>7. Испан: dama</p> <p>8. Неміс: Dame</p> <p>9. Француз: dame</p>
1745.	дан	дан	<p>1. (жап. 段 - «деңгей, саты») – жауынгерлік өнердегі (айкидо, карате), үстел үсті</p>

			<p>ойындарындағы (го, риити, сёги, рэндзю) және басқа да істердегі (кэндама) жапондық разряд. «Кю» деген оқу деңгейімен салыстырғанда дан шеберлік деңгейі болып саналады. Ең кішкентайдан бірінші, ал ең үлкен дан (жүйеге байланысты) – 6-10 аралығында болады.</p> <p>2. Әзербайжан: verildi</p> <p>3. Қырғыз: дан</p> <p>4. Өзбек: berilgan</p> <p>5. Түрік: dan</p> <p>6. Ағылшын: Dan</p> <p>7. Испан: dado</p> <p>8. Неміс: gegeben</p> <p>9. Француз: donné</p>
1746.	дартс	дартс	<p>1. (ағылш. Darts – «қысқа сапты найза») – байланысты ойындар қатары, мұнда ойыншылар найзаларды қабырғаға ілінген домалақ нысанаға лақтырады. Бұрындары әртүрлі нысана мен ереже пайдаланылатын, ал қазіргі уақытта «дартс» деген термин әдетте, нысанасы мен ережесінің белгілі бір құрылымы бар стандартты ойын түріне жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: dartlar</p> <p>3. Қырғыз: дартс</p> <p>4. Өзбек: tortish</p> <p>5. Түрік: dart</p> <p>6. Ағылшын: darts</p> <p>7. Испан: dardos</p> <p>8. Неміс: Pfeile</p> <p>9. Француз: fléchettes</p>
1747.	даунхилл	даунхилл	<p>1. (ағылш. downhill – «белестен төмен») – спорттық пән, оның мәні – тау шаңғысы, велосипед, мотоцикл, автокөлік және т.б. таудан (немесе басқа биік жерден, көбіне табиғи сипатты) жылдамдықпен түсу.</p> <p>2. Әзербайжан: ашағи</p> <p>3. Қырғыз: ылдыйышка</p> <p>4. Өзбек: pastga tushish</p> <p>5. Түрік: yokuş aшағи</p> <p>6. Ағылшын: downhill</p> <p>7. Испан: cuesta abajo</p> <p>8. Неміс: bergab</p> <p>9. Француз: descente</p>
1748.	двоеборье	қоссайыс	<p>1. - бір спорт түріндегі екі түрлі жаттығудан болатын спорттық жарыс.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: biatlon</p> <p>3. Қырғыз: эки иш-чара</p> <p>4. Өзбек: biatlon</p> <p>5. Түрік: çift olay</p> <p>6. Ағылшын: biathlon</p> <p>7. Испан: biatlón</p> <p>8. Неміс: Biathlon</p> <p>9. Француз: biathlon</p>
1749.	двоеборье лыжное	шаңғы қоссайысы	<p>1. (ағылш. Nordic Combined) – бағдарламасында трамплиннен шаңғымен секіру және шаңғы жарысы үйлестірілген олимпиадалық спорт түрі. Солтүстік комбинациясы деген тағы бір атауы бар.</p> <p>2. Өзөрбайжан: biathlon ski</p> <p>3. Қырғыз: нордик аралашкан лыжа</p> <p>4. Өзбек: biatlon toshi</p> <p>5. Түрік: Biatlon Kayak</p> <p>6. Ағылшын: biathlon ski</p> <p>7. Испан: esquí de biatlón</p> <p>8. Неміс: Biathlon-Ski</p> <p>9. Француз: ski de biathlon</p>
1750.	двойной блок	қос тосқауыл	<p>1. - антидеполяризациялық блок түрі бойынша жүйке-бұлшық ет өткізгіштігінің бұзылуы, кейде антидеполяризациялық кураре тәрізді құралдарды қолданған кезде асқынады.</p> <p>2. Өзөрбайжан: ikiqat blok</p> <p>3. Қырғыз: эки блогу</p> <p>4. Өзбек: er-xotin blok</p> <p>5. Түрік: çift blok</p> <p>6. Ағылшын: double block</p> <p>7. Испан: doble bloque</p> <p>8. Неміс: Doppelblock</p> <p>9. Француз: double bloc</p>
1751.	двойной прыжок	екі рет секіру	<p>1. - компьютер ойындарындағы штамп. Кейіпкер ауада екінші рет секіреді. Шын мәнінде, енгізу құрылғысы түймешеге байланысты техникалық шектеу: егер кейіпкер биік әрі қашыққа секірсе, қашықтық пен биіктікті нақты бақылау мүмкін болмас еді. Сонымен қатар екі рет секіру не биікке, не қашыққа секіруге мүмкіндік береді, бірақ екеуін бірмезгілде орындай алмайды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: ikiqat sıçraуıř</p> <p>3. Қырғыз: кош секирүү</p> <p>4. Өзбек: ikki marta sakrash</p>

			<p>5. Түрік: çift atlama</p> <p>6. Ағылшын: double jump</p> <p>7. Испан: doble salto</p> <p>8. Неміс: Doppelsprung</p> <p>9. Француз: double saut</p>
1752.	двойные удары	қосарланған соққылар	<p>1. - шахматтағы қосарланған соққы дегеніміз – қосарланған шабуыл ғана емес, сондай-ақ кез келген екі шабуылдың үйлесімі мен қауіп те осындай соққыға жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: ikiqat zərbələr</p> <p>3. Қырғыз: кош таасир</p> <p>4. Өзбек: ikki marta xitlar</p> <p>5. Түрік: çift darbeler</p> <p>6. Ағылшын: double blows</p> <p>7. Испан: golpes dobles</p> <p>8. Неміс: doppelte Schläge</p> <p>9. Француз: double coup</p>
1753.	дворец спорта	спорт сарайы	<p>1. (ағыл. sport, desport ескі француз тілінің қысқарған түрі – «ойын», «сауық») – әртүрлі спорттық залдарды және негізінен, көрермендердің көзінше спорттық іс-шараларды өткізуге арналған қосалқы бөлмелерді қамтитын, көлемі үлкен, кешенді спорттық ғимарат.</p> <p>2. Әзербайжан: İdman Sarayı</p> <p>3. Қырғыз: спорт Palace</p> <p>4. Өзбек: Sport saroyi</p> <p>5. Түрік: Spor Sarayı</p> <p>6. Ағылшын: Palace of Sports</p> <p>7. Испан: Palacio de los deportes</p> <p>8. Неміс: Sportpalast</p> <p>9. Француз: Palais des sports</p>
1754.	двусторонняя игра	екіге бөлініп ойнау	<p>1. – спорттық ойындардағы жаттығу түрі, бұл жаттығу кезінде қатысушылардың бәрі екі командаға бөлініп, өзара ойнайды. Екіге бөлініп ойнау спортшылардың ойын техникасы мен тактикасын жетілдіру мақсатында, сондай-ақ қажетті дене және ерік-жігер сапаларын қалыптастыру үшін жүргізіледі. .</p> <p>2. Әзербайжан: ikitərəfli oyun</p> <p>3. Қырғыз: тараптуу оюн</p> <p>4. Өзбек: ikki tomonlama o'yin</p> <p>5. Түрік: çift taraflı oyun</p> <p>6. Ағылшын: double-sided game</p> <p>7. Испан: juego de doble cara</p>

			8. Неміс: doppelseitiges Spiel 9. Француз: jeu à double face
1755.	двухходовка	қосжүріс	1. Қосжүріс: <ul style="list-style-type: none"> • Қосжүріс – екі жүріспен шешілетін шахмат тапсырмасы. • Қосжүріс – футболда екі пастың комбинациясы. • Қосжүріс – қосжүрісті дойбы тәрізді. 2. Әзербайжан: dvuhhodovka 3. Қырғыз: dvuhhodovki 4. Өзбек: dvuhhodovka 5. Түрік: dvuhhodovki 6. Ағылшын: dvuhhodovka 7. Испан: Dvuhhodovka 8. Неміс: dvuhhodovka 9. Француз: dvuhhodovka
1756.	дебют	ойынбасы	1. (фр. début – «бастау, пайда болу»): <ul style="list-style-type: none"> • Ойынбасы (шахмат) – шахмат партиясының басталуы. • Ойынбасы (дойбы) – дойбы партиясының бастапқы кезеңі. 2. Әзербайжан: debüt 3. Қырғыз: дебюттук 4. Өзбек: debyut 5. Түрік: ilk 6. Ағылшын: debut 7. Испан: debutar 8. Неміс: Debüt 9. Француз: débuts
1757.	дебют Берда	Берд ойынбасы	1. (фр. début – «бастау, пайда болу» + Бёрд) – 1. f2–f4 деген жүрістен басталатын дебют. Қапталдап жүруді бастауға жатады. Осы ойынбасын ойлап тапқан, XIX ғасырдағы ағылшын шебері Генри Бердтің құрметіне орай осылай аталған. Аса танымал ағылшын бастамасынан өзгешелігі – қапталдық жүріс ойынбасының арасында Бердтің ойынбасы басым түсудің болашағы бар тәсілдері емес, өйткені ақтардың корольдік қапталы ерте әлсірейді. Сондықтан да гроссмейстер тәжірибесінде бұл бастау сирек кездеседі. Кейде осы жүрісті қолданған жоғары санатты ойыншылардың ішінде Бент Ларсен мен Михаил Гуревич бар. 2. Әзербайжан: Byrd debütü

			<p>3. Қырғыз: Берд дебют</p> <p>4. Өзбек: Byrd debyuti</p> <p>5. Түрік: Byrd lansmanı</p> <p>6. Ағылшын: debut of Byrd</p> <p>7. Испан: debut de Byrd</p> <p>8. Неміс: Debüt von Byrd</p> <p>9. Француз: débuts de Byrd</p>
1758.	дебют Ван-Круиса	Ван-Круис ойынбасы	<p>1. (фр. début – «бастау, пайда болу») – 1. e2-e3 жүрісінен басталатын шахмат ойынбасы. Қапталдық бастауларға жатады. XIX ғасырдағы голландиялық шахматшы Мартен ван Круйстің құрметіне орай осылай аталған.</p> <p>2. Әзербайжан: Van Cruise debütü</p> <p>3. Қырғыз: Van Cruise дебюттук</p> <p>4. Өзбек: Van Cruise debyuti</p> <p>5. Түрік: Van Cruise ilk kez</p> <p>6. Ағылшын: Van Cruise debut</p> <p>7. Испан: Debut de van Cruise</p> <p>8. Неміс: Van Cruise Debüt</p> <p>9. Француз: Van Cruise débuts</p>
1759.	дебют коней двух	екі атты ойынбасы	<p>1. (фр. début – «бастау, пайда болу») - Әлі күнге дейін танымалдығын жоғалтпай келе жатқан, көне, XVI ғасырда-ақ белгілі болған күшті әрі ерекше ойынбасы.</p> <p>2. Әзербайжан: iki atın debütü</p> <p>3. Қырғыз: эки ат дебюттук</p> <p>4. Өзбек: ikki otning birinchi debyuti</p> <p>5. Түрік: iki atın başlangıcı</p> <p>6. Ағылшын: debut of two horses</p> <p>7. Испан: debut de dos caballos</p> <p>8. Неміс: Debüt von zwei Pferden</p> <p>9. Француз: début de deux chevaux</p>
1760.	дебют закрытый	жабық ойынбасы	<p>1. (фр. début – «бастау, пайда болу») – ақтардың 1. d2-d4 деген бастапқы жүрісімен және қаралардың 1. d7-d5 деген жауабымен сипатталады.</p> <p>2. Әзербайжан: qaralı debüt</p> <p>3. Қырғыз: жабык дебюттук</p> <p>4. Өзбек: yopiq debyut</p> <p>5. Түрік: kapalı ilk</p> <p>6. Ағылшын: closed debut</p> <p>7. Испан: debut cerrado</p> <p>8. Неміс: geschlossenes Debüt</p> <p>9. Француз: débuts fermés</p>
1761.	дебют	Нимцович	<p>1. (фр. début — «бастау, пайда болу») — 1.</p>

	Нимцовича	ойынбасы	<p>e2-e4 Kb8-c6 деген жүрістерден басталатын ойынбасы. Жартылай ашық бастауларға жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: Nimzowitsch debütü</p> <p>3. Қырғыз: Nimzowitsch дебюттук</p> <p>4. Өзбек: Nimzovitsch debyuti</p> <p>5. Түрік: Nimzowitsch lansmanı</p> <p>6. Ағылшын: Nimzowitsch debut</p> <p>7. Испан: Debut en Nimzowitsch</p> <p>8. Неміс: Nimzowitsch-Debüt</p> <p>9. Француз: Nimzowitsch débuts</p>
1762.	дебют орангутанга	орангутанг ойынбасы	<p>1. (фр. début – «бастау, пайда болу») – 1. b2-b4 деген жүрістен басталатын ойынбасы. Қапталдың бастауларға жатады. Осы ойынбасын зерттеген Алексей Сокольскийдің құрметіне орай осылай аталған. Бұрындары 1. b2-b4 деген жүрісті Савелий Тартаковер пайдаланған, ол оған «Орангутанг ойынбасы» деген әзіл атау берген болатын. «Қате» бастаулар санатына енеді. Революцияға дейінгі басылымдарда «Бугаев ойынбасы» деп аталған, оны алғаш рет қоланған шахматшының тегі бойынша аталған. Қазіргі таңда бұл ойынбасы гроссмейстер турнирлерінде мүлдем қолданылмайды.</p> <p>2. Әзербайжан: orangutan debütü</p> <p>3. Қырғыз: орангутан дебюттук</p> <p>4. Өзбек: orangutan debyuti</p> <p>5. Түрік: orangutan ilk</p> <p>6. Ағылшын: orangutan debut</p> <p>7. Испан: debut en orangutan</p> <p>8. Неміс: Orang-Utan-Debüt</p> <p>9. Француз: débuts d'orang-outan</p>
1763.	дебют открытый	ашық ойынбасы	<p>1. (фр. début — «бастау, пайда болу») – ақтардың 1. e2-e4 деген бастапқы жүрісімен және қаралардың 1. e7-e5 деген жауабы түрінде болып келеді. Ақтар 2. f2-f4 (корольдік гамбит) немесе белсенді фигурамен 2. d2-d4 (центральный дебют) арқылы орталықты басып алуға тырысады не болмаса алаңдамай даму жоспарын ұстанады: 2. Kg1-f3 d7-d6 (Филидор қорғанысы); 2. Kb1-c3 Kg8-f6 3. Kg1-f3 Kb8-c6 (төрт аттың ойынбасы); 2. Kg1-f3 Kg8-f6 (орыс партиясы); 2. Kg1-f3 Kb8-c6 3. Cf1-c4 Cf8-c5 (итальяндық партия) және т.б.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: асіқ debüt</p> <p>3. Қырғыз: ачык оюн</p> <p>4. Өзбек: ochiq debyut</p> <p>5. Түрік: ilk açılışını уар</p> <p>6. Ағылшын: open debut</p> <p>7. Испан: debut abierto</p> <p>8. Неміс: Open Debüt</p> <p>9. Француз: débuts ouverts</p>
1764.	дебют полуоткрытый	жартылай ойынбасы	<p>1. (фр. début — «бастау, пайда болу») — ақтардың бастапқыдағы 1. е2-е4 деген жүрісінен және қаралардың 1. е7-е5 дегеннен басқа барлық жауабынан тұрады. Қазіргі шахмат тәжірибесіндегі жартылай ашық бастаулардың танымалдылығын қараларға арналған қары ойын мүмкіндігінің молдығымен, комбинациялық ойынды миттельшпиль кезеңіне ауыстыру арқылы ойынбасындағы позициялық-маневрлік бұлтарумен түсіндіруге болады. Жартылай ашық бастаулар жылдам жеңілдету мүмкіндігін азайтып, күрделі шайқасқа апарып соғады. Жартылай ашық бастаулардағы орталық үшін шайқасудың әртүрлі формасы болуы мүмкін: француз қорғанысында 1. е2-е4 е7-е6 2. d2-d4 кейін қаралар 2 рет жүріп (2. d7-d5) е4 сарбазға қауіп төндіреді, ал егер ол қозғалысса, с7-с5 арқылы d4 сарбазға шабуыл жасалады; скандинавильық қорғаныста 1. d7-d5 жүрісі 1. е2-е4 жүрісіне жауап ретінде іске асырылады, Каро – Канн қозғалысында 1. с7-с6 дайындығынан кейін. Сицилия қорғанысында d7-d5 қозғалысын іске асыру едәуір күрделі, бірақ оның қажеттілігі жоқ, өйткені ақтар ортадағы сарбаздардың біреуін айырбастап (3. ...с5-d4), ортадағы сарбаздың басымдылығына қол жеткізе алмайды. Алехин қорғанысында (1. ...Kg8-f6) ақтар мықты сарбаз орталығын жасайды, бірақ қаралардың оны 4. ...d7-d6, содан кейін Кс6 және т.б. арқылы жеңуге мүмкіндігі бар.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Yarım асіқ debüt</p> <p>3. Қырғыз: дебюттук жарым-ачык</p> <p>4. Өзбек: yarim ochiq debyut</p> <p>5. Түрік: уarı асік ilk</p> <p>6. Ағылшын: half open debut</p>

			<p>7. Испан: debut medio abierto</p> <p>8. Неміс: halboffenes Debüt</p> <p>9. Француз: débuts à moitié ouverts</p>
1765.	дебют Понциани	Понциани ойынбасы	<p>1. (фр. début — «бастау, пайда болу») — мына жүрістерден басталатын ойынбасы:</p> <p>1. e2-e4 e7-e5</p> <p>2. Kg1-f3 Kb8-c6</p> <p>3. c2-c3.</p> <p>Қазіргі таңда бұл ойынбасы гроссмейстер турнирлерінде мүлдем қолданылмайды.</p> <p>Ашық бастауларға жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: Ponziani debütü</p> <p>3. Қырғыз: ponziani ачылышы</p> <p>4. Өзбек: Ponzianining birinchi chiqishi</p> <p>5. Түрік: Ponziani ilk kez</p> <p>6. Ағылшын: Ponziani debut</p> <p>7. Испан: Debut ponziani</p> <p>8. Неміс: Ponziani-Debüt</p> <p>9. Француз: Ponziani débuts</p>
1766.	дебют Рети	Рети ойынбасы	<p>1. (фр. début – «бастау, пайда болу») – 1. Kg1-f3 жүрісінен басталатын ойынбасы. Қапталдық бастауларға жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: Reti'nin debütü</p> <p>3. Қырғыз: Предупреждение дебюттук</p> <p>4. Өзбек: Reti birinchi marta</p> <p>5. Түрік: Reti'nin tanıtımı</p> <p>6. Ағылшын: Reti's debut</p> <p>7. Испан: El debut de reti</p> <p>8. Неміс: Retis Debüt</p> <p>9. Француз: Les débuts de Reti</p>
1767.	дебют слона	піл ойынбасы	<p>1. (фр. début — «бастау, пайда болу») – Мына жүрістерден басталатын ойынбасы: 1. e2-e4 e7-e5</p> <p>2. Cf1-c4.</p> <p>Ашық бастауларға жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: fil çıxışı</p> <p>3. Қырғыз: Бишопс ачылышы</p> <p>4. Өзбек: Fil boshlanishi</p> <p>5. Түрік: fil ilk</p> <p>6. Ағылшын: elephant debut</p> <p>7. Испан: debut en elefante</p> <p>8. Неміс: Elefant-Debüt</p> <p>9. Француз: débuts d'éléphants</p>
1768.	дебют	орталық	1. (фр. début – « бастау, пайда болу ») + еж.-

	центральный	ойынбасы	<p>грек. Κέντρον - «үшкір келген қадалғыш зат, бізгек, үшкір (циркуля)») – мына жүрістерден басталатын ойынбасы: 1. e2-e4 e7-e5 2. d2-d4 e5:d4 3. Фd1:d4. Ашық бастауларға жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: mərkəzi debüt</p> <p>3. Қырғыз: борбору оюн</p> <p>4. Өзбек: markaziy debyut</p> <p>5. Түрік: merkezi başlangıç</p> <p>6. Ағылшын: central debut</p> <p>7. Испан: debut central</p> <p>8. Неміс: zentrales Debüt</p> <p>9. Француз: débuts centraux</p>
1769.	дебют четырёх коней	төрт атты ойынбасы	<p>1. (фр. début — «бастау, пайда болу») – мына жүрістерден басталатын ойынбасы: 1. e2-e4 e7-e5 2. Kg1-f3 Kb8-c6 3. Kb1-c3 Kg8-f6. Ашық бастауларға жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: dörd ata debüt etdi</p> <p>3. Қырғыз: Төрт Найтс Оюн</p> <p>4. Өзбек: to'rtta otni debyut</p> <p>5. Түрік: ilk dört at</p> <p>6. Ағылшын: debut four horses</p> <p>7. Испан: debutan cuatro caballos</p> <p>8. Неміс: das Debüt von vier Pferden</p> <p>9. Француз: débuts quatre chevaux</p>
1770.	девиз олимпийский	олимпиялы қ ұран	<p>1. (франц. devise + грек. Olympias) – «Citius, Altius, Fortius!» деген үш латын сөзінен құралған, олимпиада ойындарының ұраны, бұл сөздердің сөзбе-сөз білдіретін мағынасы: «жылдамырақ, биігірек, күштірек!».</p> <p>2. Әзербайжан: Olimpiya şüarı</p> <p>3. Қырғыз: Олимпиада урааны</p> <p>4. Өзбек: Olimpiya shiori</p> <p>5. Түрік: Olimpiyat sloganı</p> <p>6. Ағылшын: Olympic motto</p> <p>7. Испан: Lema olímpico</p> <p>8. Неміс: Olympisches Motto</p> <p>9. Француз: Devise olympique</p>
1771.	девон	девон	<p>1. – жыртқыш балықтарды ұстау үшін қолданылатын жасанды тұзақ жем, жылтырақтың бір түрі. Негізінен, қалақшалары бойлық осінде еркін айналатын, түтік тәрізді корпусы бар.</p> <p>2. Әзербайжан: devon</p> <p>3. Қырғыз: Devonia</p> <p>4. Өзбек: Devon</p>

			<p>5. Түрік: Devonia 6. Ағылшын: Devonian 7. Испан: Devon 8. Неміс: Devon 9. Француз: Devon</p>
1772.	дегаже	дегаже	<p>1. – семсерлесудегі дәл тиген қадалғыш соққы, сондай-ақ бұл сөз ауыспалы мағынада да қолданылады. Бұл соққыны жасаған кезде шабуыл жасаушының қаруы қысқа траекторияға соққы жасау мақсатында қарсыластың қаруынан қайтарылады. 2. Әзербайжан: degas 3. Қырғыз: degazhe 4. Өзбек: degas 5. Түрік: degazhe 6. Ағылшын: degas 7. Испан: degas 8. Неміс: degas 9. Француз: dégazer</p>
1773.	дейдвуд	дейдвуд	<p>1. (ғыл. deadwood, сөзбе сөз. – «өлі ағаш») - бір ұшы кемеңің артқы жағына, бір ұшы алдыңғы жағына бекітілетін, штевеньдерді белағашпен бекітуге арналған және резенбелағашты жалғастыратын құрамдас бөліктен тұратын қалың қырлы бөрене. 2. Әзербайжан: ölü ağacı 3. Қырғыз: ичимде 4. Өзбек: o'lik 5. Түрік: deadwood 6. Ағылшын: deadwood 7. Испан: madera muerta 8. Неміс: Totholz 9. Француз: bois mort</p>
1774.	декатлон	декатлон	<p>1. (еж.-грек. δέκαθλο – «онсайыс») – жеңіл атлетиканың он түрі бойынша өткізілетін спорттық жарыстар, он сатылы жарыс. 2. Әзербайжан: decathlon 3. Қырғыз: Decathlon 4. Өзбек: dekatlon 5. Түрік: dekatlon 6. Ағылшын: decathlon 7. Испан: decatlon 8. Неміс: Zehnkampf 9. Француз: décathlon</p>
1775.	дельтаплан	дельтаплан	<p>1. (фр. deltaplane арқылы, еж грек. δέλτα –</p>

			<p>грек әрпі – «Δ» және лат. planum – «тегіс жер, жазықтық») – жебе тәрізді қанаты бар, келте құйрық сызбасы бойынша орындалған, ауадан да ауыр, моторсыз ұшу аппараты, ұшуды басқару пилотты аспа нүктесіне қатысты қозғалуы есебінен масса орталығын қозғалту арқылы іске асырылады.</p> <p>2. Әзербайжан: qarışını bağla</p> <p>3. Қырғыз: калдык учуу</p> <p>4. Өзбек: Hang glider</p> <p>5. Түрік: planör asmak</p> <p>6. Ағылшын: hang glider</p> <p>7. Испан: ala delta</p> <p>8. Неміс: Hängegleiter</p> <p>9. Француз: deltaplane</p>
1776.	дельтапланеризм	дельтапланерісі	<p>1. (фр. deltaplane арқылы, еж грек. δέλτα – грек әрпі – «Δ» және лат. planum – «тегіс жер, жазықтық») - Спорт түрі – жоғары көтерілген ауа ағынында дельтапланмен ұшу.</p> <p>2. Әзербайжан: sürüşməyə asla</p> <p>3. Қырғыз: жарнаама</p> <p>4. Өзбек: toymasin</p> <p>5. Түрік: kauma asmak</p> <p>6. Ағылшын: hang gliding</p> <p>7. Испан: ala delta</p> <p>8. Неміс: Drachenfliegen</p> <p>9. Француз: deltaplane</p>
1777.	дельтапланерий спорт	дельтапандық спорт	<p>1. (фр. Deltaplane арқылы, еж грек. δέλτα – грек әрпі – «Δ» және лат. Planum – «тегіс жер, жазықтық» + ағыл. sport, desport ескі француз тілінің қысқарған түрі – «ойын», «сауық») – дельтапандар пайдаланылатын авиациялық спорт түрі.</p> <p>Дельтапандық спорт АҚШ-та 1951 жылы пайда болған. 1976 жылы негізі қаланған Дельтапланеризм жөніндегі халықаралық комиссия ФАИ құрамына енеді. 1976 және 1977 жылдардан бастап әлем және Еуропа чемпионаттары (кезектесіп) өткізіледі.</p> <p>Дельтапандық спортта ұшудың келесідей түрлері бар: қашықтыққа, нысанаға дейін, биіктікке, жылдамдыққа, ұзақтыққа, ең жоғарғы максималды биіктікке қол жеткізу.</p> <p>2. Әзербайжан: hang-gliding idman</p> <p>3. Қырғыз: жарнаама</p>

			<p>4. Өзбек: hang-gliding sport 5. Түрік: kayma sporu 6. Ағылшын: hang-gliding sport 7. Испан: deporte de ala delta 8. Неміс: Drachenfliegen Sport 9. Француз: sport de deltaplane</p>
1778.	денник	күндік атқора	<p>1. - жылқы, бұқа тәрізді ірі қара малды байлаусыз ұстауға арналған ғимарат. Күндік атқораның ішінде тұтас аралықтары және торлы аралықтары болады, олар дәлізге шығады. Кейде биіктігі 140-150 см аралықтың бәрі тұтас болады, ал 50-60 см жоғары жағы торлы болады, оған есік те жасалады. Асау жануарлар үшін үш аралық та тұтас болып келді. Аралықтың биіктігі 1,80-2,20 м; торлы аралықтарды төбеге дейін жасауға болады, ал егер тұтас болса, кемінде- см саңылау қалдыру керек, бұл вентиляцияға арналады. Аралықтар көбіне 4 x 20 см тақтайлардан, кесінділерден жасалады, батпақ жағылған ағаш шарбақ, сабан және шикі заттар (оңтүстік аудандарда) қолданылады. Едені ағатан, бірақ көбіне сазбалшықтан жасалады, несепті шығаруға арналған ағаш едендегі еңіс жер: 1 : 0,01-0,015; сазбалшықтан жасалған жасалған еденге әдетте, еңіс жасалмайды, ал несеп төсенішке жиналады. Күндік атқораның көлемі: ені 3,1-3,6 м, тереңдігі 3,0-3,4 м.</p> <p>2. Әзербайжан: tövlə 3. Қырғыз: уятсыз жүрүм-куту 4. Өзбек: to'xtash joyi 5. Түрік: gevşek kutu 6. Ағылшын: stall 7. Испан: puesto 8. Неміс: Stall 9. Француз: stand</p>
1779.	дерби	дерби, атжарыс	<p>1. (ағылш. Derby) – көп мағыналы термин.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дерби — желісті және шабысты бәйгеге арналған бас жүлде. • Дерби — мемлекеттегі негізгі желісті және шабысты атжарыс. • Дерби — бір қала немесе көрші қала командаларының арасындағы спорттық матч. <p>2. Әзербайжан: derbi 3. Қырғыз: иш ыраат</p>

			<p>4. Өзбек: Derbi 5. Түрік: derby 6. АҒЫЛШЫН: Derby 7. Испан: derby 8. Неміс: Derby 9. Француз: derby</p>
1780.	дерт	дерт	<p>1. (ағылш. dirt – «топырақ, батпақ») – BMX-мен немесе дёртджампинг (dirtjumping – батпақтан секіру) стиліндегі тау велосипедтерімен жүруге арналған арнайы тасжол. Ұшу үшін дерт велосипедтеріне арнайы салынған топырақ үйме-трамплиндері (радиустары) пайдаланылады. Көбіне дёрт бірінен кейін бірі жүретін трамплиндердің топтамасы түрінде болып келеді, ол велосипедші бір трамплиннен жерге түскеннен кейін келесі ұшатын жерге түсетіндей етіп орналасады. Басында ғана жылдамдықты басатын байкерлер бұл жылдамдықты трамплиндер топтамасынан ұшып өту үшін пайдаланады. 2. Әзербайжан: det 3. Қырғыз: кир 4. Өзбек: det 5. Түрік: kir 6. АҒЫЛШЫН: det 7. Испан: det 8. Неміс: det 9. Француз: det</p>
1781.	десинхроноз	десинхроноз	<p>1. (лат. de- «жою мағынасындағы сөзалды қосымшасы» және грек. synchronos – «біруақытта») – тәуліктің биоритмнің бұзылуы, ұйқының бұзылуымен, жұмыс істеу қабілетінің төмендеуімен және денсаулық жағдайындағы басқа да жағымсыз ауытқулардың бірқатар кешенімен сипатталады. Бұл қазіргі ауру арнайы себептермен түсіндіріледі және студент, бизнесмен, саяхатшылардан анықталады. 2. Әзербайжан: desinchronoz 3. Қырғыз: desynchronosis 4. Өзбек: desinchronoz 5. Түрік: desynchronosis 6. АҒЫЛШЫН: desynchronosis</p>

			<p>7. Испан: desincronosis</p> <p>8. Неміс: Desynchronose</p> <p>9. Француз: désynchronose</p>
1782.	детские игры	балалар ойыны	<p>1. – таза спорттық шеберліктер мен дағдыларды, снымен қатар логикалық, ойлай білу шеберлігін пайдалануды талап ететін балалар ойыны. Балалардың ойыны дене-бітімін, сондай-ақ олардың ақыл-ойын дамытуға арналған деген пікір бар.</p> <p>2. Әзербайжан: uşaq oyunlari</p> <p>3. Қырғыз: балдар оюндары</p> <p>4. Өзбек: bolalar o'yinlari</p> <p>5. Түрік: çocuk oyunları</p> <p>6. Ағылшын: children's games</p> <p>7. Испан: juegos infantiles</p> <p>8. Неміс: Kinderspiele</p> <p>9. Француз: jeux pour enfants</p>
1783.	джайв	джайв	<p>1. (ағылш. jive) – 1940 жылдардың басында АҚШ-та пайда болған афроамерикалық би. Джайв жылдам әрі еркін қозғалысы бар свингтің бір түрі болып табылады. Заманауи джайв мәнері жағынан свингтен өзгеше, десе де бұл биде оның фигуралары мен қозғалыстары жиі қолданылады. Музыкалық көлемі 4/4, ырғағы – минутына 44 такт.</p> <p>2. Әзербайжан: jive</p> <p>3. Қырғыз: Jive</p> <p>4. Өзбек: jive</p> <p>5. Түрік: caz</p> <p>6. Ағылшын: jive</p> <p>7. Испан: jive</p> <p>8. Неміс: Jive</p> <p>9. Француз: jive</p>
1784.	джампинг	джампинг	<p>1. (ағыл. jumping – «секіру») – арықтауға арналған, батуттағы фитнес.</p> <p>2. Әзербайжан: atlama</p> <p>3. Қырғыз: секирүүнүн</p> <p>4. Өзбек: o'tish</p> <p>5. Түрік: atlama</p> <p>6. Ағылшын: jumping</p> <p>7. Испан: saltando</p> <p>8. Неміс: springen</p> <p>9. Француз: sauter</p>
1785.	джиббинг	джиббинг	<p>1. – акробатика, секіру, сырғанау және арнайы</p>

			<p>дайындалған металл, ағаш немесе пластик пішіндерімен, не қалалық сәулет элементтерімен (шарбақ, парапеттер) жүріп қозғалу. Ролик, скейтборд, сноуборд, сондай-ақ жалаң аяқ және қарапайым аяқкиіммен жүруге де болатын джиблайннің бірнеше түрі бар. Джиббинг – бұл кез келген маусымға арналған ойын-сауық, өйткені оған керіген матауыш жеткілікті.</p> <p>2. Әзербайжан: jibbing</p> <p>3. Қырғыз: jibbing</p> <p>4. Өзбек: jibbing</p> <p>5. Түрік: jibbing</p> <p>6. Ағылшын: jibbing</p> <p>7. Испан: jibbing</p> <p>8. Неміс: jibbing</p> <p>9. Француз: jibbing</p>
1786.	джигитовка	шабандозды қ; ат құлағында ойнау	<p>1. (түркі тіліндегі «жігіт» – «шебер, батыл, тәжірибелі салт атты») – атпен шабу, шабыс барысында салт атты гимнастикалық және акробатикалық трюктерді орындайды, ат спортының әскери-қолданбалы түрі. Кавказ, Орталық Азия, казак сияқты халықтардың арасында пайда болып, дамыған. Салт ат мінудің табиғи жолы, шабандоз бен атты дайындау. Казак спортының түрі. Шабандоздық ат үстінде ойнаудың бастауы болып табылды.</p> <p>2. Әзербайжан: jigitovka</p> <p>3. Қырғыз: dzhigitovka</p> <p>4. Өзбек: jigitovka</p> <p>5. Түрік: dzhigitovka</p> <p>6. Ағылшын: jigitovka</p> <p>7. Испан: Jigitovka</p> <p>8. Неміс: Jigitovka</p> <p>9. Француз: Jigitovka</p>
1787.	джимхана	джимхана	<p>1. (ағылш. gymkhana) – Жапония, АҚШ, Ұлыбритания және Оңтүстік Африкада таралған автоспорт түрі. Автокростағыдай (АҚШ-та автокросс дегеніміз – дәстүрлі автослалом немесе автокөпсатылы жарысы) джимхана тасжолдары өте күрделі, тасжолдарды есте сақтап қалу – осы спорт түрінің ең маңызды бөліктерінің бірі. Бұл спорт түрін Жапондық автомобиль федерациясының</p>

			<p>ҒИА деген жапондық бөлімшесі басқарады.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: cımhana 3. Қырғыз: Спортмайдан 4. Өзбек: jimhana 5. Түрік: atletizm yarışması 6. Ағылшын: jimhana 7. Испан: jimhana 8. Неміс: Jimhana 9. Француз: Jimhana
1788.	джиу-джитсу	джиу-джитсу	<p>1. немесе Джиу-джитсу, нақтырақ айтқанда, Дзюдзюцу (жап. 柔術 [дзю:дзюцу] жап. 柔 [дзю] «жұмсақ, икемді, бейімделгіш, жұмсақ» + 術 [дзюцу] «техника, тәсіл»; сөзбе-сөз «жұмсақтық өнері») – жапондық жауынгерлік өнері үшін қолданылаты жалпы атау, оған қарумен және қарусыз жұмыс жасау техникасы қамтылған, қоян-қолтық ұрыс өнері, оның негізгі қағидаты – «жұмсақ», «икеңді» қозғалыс техникасы.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: jiu-jitsu 3. Қырғыз: джиу-джитсу 4. Өзбек: jiu-jitsu 5. Түрік: Japon sporu 6. Ағылшын: jujutsu 7. Испан: jiu-jitsu 8. Неміс: Jiu-Jitsu 9. Француз: jiu-jitsu
1789.	джоггинг	джоггинг	<p>1. (англ. jogging – «тысырлатып» жүгіру) – Баяу жүгіру немесе джоггинг ең танымал әрі жаппай айналысатын спорт түрі болып табылады. Онымен шұғылдану үшін арнайы білім мен дағдылардың қажеті жоқ, ал жабдықталған стадионның немесе жүгіру жолының орнына жақын жерде орналасқан саябақты емін-еркін пайдалануға болады, немесе мұндай саябақ болмаса, үйді айналып жүгіруге болады. Соның арқасында бұл спорт түрі танымал. Баяу жүгіру сауықтыру жүгірістерінің бір түрі, жыныс пен жасқа қарамастан, бұл спорт түрімен шұғылдана беруге болады.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: jogging 3. Қырғыз: Жаба 4. Өзбек: jogging

			<p>5. Түрік: jogging 6. Ағылшын: jogging 7. Испан: trotar 8. Неміс: Joggen 9. Француз: faire du jogging</p>
1790.	джэб	джэб	<p>1. (ағылш. jab - «кенеттен болған соққы; қадау») – бокстағы негізгі соққылардың бірі. Кеңестік кезеңнің дереккөздерінде көбіне сол жақпен тіке соғу (оңқай боксшы әдеттегідей сол жақта тұрады деп тұспалданады) деген атау қолданылады. Кейде джеб деп «қарсы келген» соққыны (озған) айтады. Классикалық тіке соққыдан ерекшелігі – джебтің күш қарқыны орташа және қозғалыс жылдамдығы мен дәлдігіне негізделеді. Ол «алыстан жасалатын соққылардың» қатарына жатады, түзу тұрып, сол қолды алға созып, шынтақты бүгіп жасалатын соққы. Қозғалыс элементтері бойынша ол әдеттегі түзу сол жақ соққыдан ерекшеленбейді, бірақ осы қозғалыс кезінде дененің қозғалысы шамалы болады және оған күш бермейді. Мұндай соққы жасалған кезде дене аяғымен қатты тірелмейді, күшпен жасалатын соққы кезіндегідей болмайды, шамалы маневр қадамдарының есебінен теңгерімде болады.</p> <p>2. Әзербайжан: jab 3. Қырғыз: саят 4. Өзбек: jab 5. Түрік: iğneledi 6. Ағылшын: jab 7. Испан: pinchar 8. Неміс: jab 9. Француз: jab</p>
1791.	дзадзен	дзадзен	<p>1. (жап. 座禪, кейде, бірақ дұрыс нұсқасы жап. 坐禪 немесе жап. 坐禪, «отыратын медитация») дзэн буддизміндегі негізгі болып табылатын медитация практикасы. Бұл сото жапондық мектебінің едәуір ерекше белгісі болып саналады, алайда дзэн мектептері түгел басқа тәжірибемен (мысалы, риндзай мектебі) үйлестіре пайдаланады.</p> <p>2. Әзербайжан: zazen</p>

			<p>3. Қырғыз: zazen 4. Өзбек: zazen 5. Түрік: zazen 6. Ағылшын: zazen 7. Испан: zazen 8. Неміс: Zazen 9. Француз: zazen</p>
1792.	дзедан	дзедан	<p>1. – бұл аспан сияқты биік, от сияқты мықты тік тұру. Го и сёги деген дәстүрлі жапондық үстел үсті ойындарында “Kurai wo takaku toru” – «Жоғары позиция сабақтары» деген тұжырым бар, бұл шабуыл жасауға арналған мінсіз әрекет болып саналады. Кэндодағы осыған ұқсас “Ten no Kurai” – «аспан сияқты тіке тұру» да бұрынғы заманнан бері қолданылып келеді. 2. Әзербайжан: jedan 3. Қырғыз: Йодан 4. Өзбек: jedan 5. Түрік: jodan 6. Ағылшын: jedan 7. Испан: jedan 8. Неміс: jedan 9. Француз: Jedan</p>
1793.	дзюдо	дзюдо	<p>1. (жап. 柔道 дзю: до:, сөзбе-сөз – «жеңіл жол»; сондай-ақ «Икемді жол» деген атау да жиі қолданылады) – XIX ғасырдың аяғында дзюдзюцу негізінде жауынгерлік өнердің жапондық шебері Дзигоро Кано (жап. 嘉納 治 五郎 Кано: Дзигоро: 1860 – 1938) ойлап тапқан, жапондық жауынгерлік өнер, философия және қарусыз спорттық жекпе-жек 2. Әзербайжан: cüdo 3. Қырғыз: дзюдо боюнча 4. Өзбек: judo 5. Түрік: judo 6. Ағылшын: judo 7. Испан: judo 8. Неміс: Judo 9. Француз: judo</p>
1794.	дзюдоги	дзюдошы киімі	<p>1. (жап. 柔道着 дзю:до:ги) – дзюдодан болатын жаттығу және жарыстар кезінде пайдаланылатын, киім формасына арналған жапондық атау, жаттығу костюмінің бір түрі (кэйкоги). Дзюдошы киімін Дзигоро Кано</p>

			<p>шамамен алғанда, XIX ғасырдың аяғы –XX ғасырдың басында дзю-дзюцу сабақтарына арналған дәстүрлі киім негізінде жасап шығарған болатын, киімді жаттығуға бейімдеп алды (күртешесінің жеңін, шалбардың балағын созды). Дзюдошы киімі жауынгерлік өнер сабақтарымен шұғылдануға арналған алғашқы заманауи униформа болды, 1905 жылдан бастап дзюдомен шұғылдануға арналған костюмнің формасын Дай Ниппон Бутокукай комиссиясы бекітті. Уақыт өте келе дзюдошы киімі пішімі мен материалының өзгеруіне байланысты бірқатар өзгерістерге ұшырады. Бастапқыда дзюдошы киімі дәстүрлі түрде ақ түсті болатын, бірақ қазір жарыстар үшін көк түсті дзюдошы киімі де пайдаланылады (төрешілердің жұмысын жеңілдету үшін күреске қатысатын қатысушылардың біреуі ақ, екіншісі көк дзюдошы киімін киеді). Бірақ қазіргі дзюдошы киімі 100 жыл бұрын жаттығу үшін пайдаланылған киімге өте ұқсас.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: judogi 3. Қырғыз: judogi 4. Өзбек: judogi 5. Түрік: judogi 6. Ағылшын: judogi 7. Испан: judogi 8. Неміс: Judogi 9. Француз: judogi
1795.	дзюдоист	дзюдошы	<ol style="list-style-type: none"> 1. (жап. 柔道 дзю: до:, сөзбе-сөз – «жеңіл жол»; сондай-ақ «Икемді жол» деген атау да жиі қолданылады) – дзюдомен шұғылданатын спортшы. 2. Әзербайжан: cüdo güləşçisi 3. Қырғыз: дзюдоист 4. Өзбек: dzyudo kurashchisi 5. Түрік: judo güreşçisi 6. Ағылшын: judo wrestler 7. Испан: luchador de judo 8. Неміс: Judo-Ringer 9. Француз: lutteur de judo
1796.	динги	динги	<ol style="list-style-type: none"> 1. (ағылш. Dinghy) – ұзындығы шамамен 3 метрдей, сыйымдылығы 1-2 адам (кейбір жағдайларда 3 адам) болатын шағын шлюпка, шағын қайық. Адамдарды, көлемі орташа

			<p>заттарды қайықтан жағалауға немесе қайықтардың арасында тасымалдауға арналған.</p> <p>2. Әзербайжан: dinghy</p> <p>3. Қырғыз: Кайыкча</p> <p>4. Өзбек: botiq</p> <p>5. Түрік: sandal</p> <p>6. Ағылшын: dinghy</p> <p>7. Испан: bote</p> <p>8. Неміс: Beiboot</p> <p>9. Француз: dériveur</p>
1797.	дирик-фал	дирик-фал	<p>1. - гафель могы көтерілетін және ұсталынып тұратын жабдық.</p> <p>2. Әзербайжан: dirik-fal</p> <p>3. Қырғыз: Gciriku тили halyard</p> <p>4. Өзбек: dirik-fal</p> <p>5. Түрік: Gciriku dil mandarı</p> <p>6. Ағылшын: dirik-fal</p> <p>7. Испан: dirik-fal</p> <p>8. Неміс: dirik-fal</p> <p>9. Француз: dirik-fal</p>
1798.	дисквалификация спортсмена	спортшыны шеттету	<p>1. (фр. disqualification < лат. dis... + qualis – «қандай сапада» + facere – «жасаймын» + ағыл. sport, desport ескі француз тілінің қысқарған түрі – «ойын», «сауық») – спортшыны спорттық сайыстарға қатысудан шеттету, оны спорт түрінің ережесін немесе спорттық сайыс қағидасын (регламенттерін) немесе антидопинг ережесін немесе халықаралық спорт ұйымдары бекіткен нормаларды немесе жалпы ресейлік спорт федерациялары бекіткен нормаларды бұзғаны үшін спорттың тиісті түрі бойынша халықаралық спорттық федерация немесе жалпыресейлік спортты федерация іске асырады. Кафель могы</p> <p>2. Әзербайжан: atletin diskvalifikasiyası</p> <p>3. Қырғыз: укугунан ажыратуу</p> <p>4. Өзбек: sportchi diskvalifikatsiya</p> <p>5. Түрік: sporcu diskalifikasyonu</p> <p>6. Ағылшын: athlete disqualification</p> <p>7. Испан: descalificación atleta</p> <p>8. Неміс: Sportler-Disqualifikation</p> <p>9. Француз: disqualification d'athlète</p>
1799.	диск-гольф	табақша-гольф	<p>1. (сондай-ақ фрисби-гольф, ағыш. disc golf) – табақшасы бар спорттың жеке түрі, мұнда</p>

			<p>ойыншылар табақшаны неғұрлым аз лақтырып, жарыса отырып, арақашықтықты өтуге тырысады (сөре нүктесі «ти»-ден нысанаға/кәрзіңкеге дейін, неғұрлым аз лақтырады, әрбір келесі лақтыру табақшасы тоқтаған жерден басталады). Әдетте, табақша-гольф саябағы қала саябақтарының, орман саябақтарының инфрақұрылымымен, табақша ұшатын траекторияда табиғи кедергі бола алатын табиғи кедергілері бар алуан түрлі ландшафтпен керемет үйлеседі. Бұл кедергілер ойынның маңызды бөлігі болып табылады. Табақша-гольфті Солтүстік Америка мен Скандинавия елдерінде белсенді түрде ойнайды. Классикалық гольфпен салыстырғанда, табақша-гольф анағұрлым қолжетімді әрі арзанырақ спорт түрі. Киімге қойылатын белгілі бір талаптар жоқ, бастапқыда ойыншының ойынды бастауы үшін бір-екі табақша жеткілікті болады. Табақша-гольфке арналған қашықтықтардың бәрі тегін. Сондай-ақ жүлдесі, оның ішінде ақшалай жүлдесі бар кәсіби сайыстар өткізіледі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: disk golf 3. Қырғыз: диск гольф 4. Өзбек: disk golf 5. Түрік: diskli golf 6. Ағылшын: disc golf 7. Испан: disco de golf 8. Неміс: Disc Golf 9. Француз: disc golf
1800.	дискобол	диск лақтырушы	<p>1. (грек. «диск лақтырушы»), диск лақтырумен айналысатын атлет. Әсіресе, бұл термин б.э. дейінгі V ғ. өмір сүрген грек мүсіншісі, ежелгі сипаттаулар мен римдік көшірмелердің арқасында танымал Мронның туындысына қатысты жиі қолданылады. Диск лақтырушының ең әйгілі толық фигуралы репликасы Римдегі Палаццо Ланчеллотти-Массимиден пайда болған (қазіргі таңда – Римнің ұлттық мұражайында). Басқа көшірмелері Ватикан және Британ мұражайларында орналасқан; кеуде мүсіндері - Римнің ұлттық мұражайында; дискті ұстаған қол - Флоренциядағы</p>

			<p>Каза Буонарротиде; басы - Берлиндегі Базеледе; эллинистік қола көшірмелер – Британ мұражайында. Диск лақтырушының басқа атақты статуясы Аргостың Навкидасына, ұлы Патроклге және шәкірті Поликлетке тән. Оның көшірмелері Ватиканда және Римдегі Қалалық антиквариумде.</p> <p>2. Өзербайжан: diskoteka toru</p> <p>3. Қырғыз: Диск жиберчү</p> <p>4. Өзбек: Disko to'pi</p> <p>5. Түрік: disko toru</p> <p>6. Ағылшын: discus thrower</p> <p>7. Испан: bola de discoteca</p> <p>8. Неміс: Disco-Kugel</p> <p>9. Француз: boule disco</p>
1801.	додзе	додзе	<p>1. (жап. 道場 до:дзё:, «жол іздейтін жер») – бастапқыда жапондық буддизм мен синтоизмде бұл медитация және басқа да рухани тәжірибелерді жасайтын жер болған. Кейінірек, будзюцу деген жапондық жауынгерлік өнердің жандануына және олардың будоға айналуына байланысты, бұл термин айкидо, дзюдо, дзюдзюцу, кэндо, карате және т.б. сияқты жапондық жауынгерлік өнердегі жаттығу, жарыс және аттестация өтетін жерлерді белгілеу үшін пайдаланыла бастады. Әдетте, додзёнің алдыңғы жағында мектептің әулиесі және/немесе белгілі бір деңгейде құрметтелетін мектептегі маңызды адамның суреті қойылады.</p> <p>2. Өзербайжан: dojo</p> <p>3. Қырғыз: Карапайым</p> <p>4. Өзбек: dojo</p> <p>5. Түрік: dojosu</p> <p>6. Ағылшын: dojo</p> <p>7. Испан: dojo</p> <p>8. Неміс: Dojo</p> <p>9. Француз: dojo</p>
1802.	дожим	жаныштау	<p>1. – зілтемір қозғалысын баяулатқаннан немесе оны тоқтатқаннан кейін бір немесе екі қолды түзу ұстау.</p> <p>2. Өзербайжан: dozhim</p> <p>3. Қырғыз: жакшыртууда</p> <p>4. Өзбек: dozhim</p> <p>5. Түрік: artırılmas1</p>

			<p>6. Ағылшын: dozhim</p> <p>7. Испан: dozhim</p> <p>8. Неміс: dozhim</p> <p>9. Француз: dozhim</p>
1803.	домино	домино	<p>1. – үстел үсті ойыны, бұл ойын кезінде ұпай санын білдіретін бірдей нүкте саны бар қас жартылардан қосылған сүйектердің («сүйектің», «тастың») тізбегі пайда болады. Сондай-ақ мақсаты – үстелге немесе арнайы ойын алаңына бір немесе бірнеше символы бар сүйектерді символдары бірдей сүйектермен қатар орналастыру болып табылатын басқа да үстел үсті ойындары да осы терминмен аталады. Жиынтықтағы әр символдың негізінен, сандық мәні бар.</p> <p>2. Әзербайжан: dominolar</p> <p>3. Қырғыз: домино</p> <p>4. Өзбек: dominolar</p> <p>5. Түрік: domino</p> <p>6. Ағылшын: dominoes</p> <p>7. Испан: dominó</p> <p>8. Неміс: Dominosteine</p> <p>9. Француз: dominos</p>
1804.	допинг	допинг	<p>1. (ағылш. doping, ағылш. dope – «нашақорлық беру») – организмнің дене немесе психологиялық қызметін уақытша күшейтетін заттар; биологиялық белсенді заттар, организмге кері әсерін тигізетін және оларды анықтаудың арнайы әдіс-тәсілдері бар, спорттық жұмысқа қабілеттілікті мәжбүрлі түрде арттыруға арналған әдіс-тәсілдер. Атап айтқанда оларға бұлшық етке жүктеме түсіргеннен кейін бұлшық еттердің синтезін күшейтетін препараттар жатады. Жаттығулар және/немесе жарыстар кезінде көптеген дәрілік құралдар спортшылар үшін тыйым салынған деген мәртебеге ие.</p> <p>2. Әзербайжан: dope</p> <p>3. Қырғыз: чекене</p> <p>4. Өзбек: doping</p> <p>5. Түрік: doping</p> <p>6. Ағылшын: dope</p> <p>7. Испан: drogarse</p> <p>8. Неміс: Dope</p> <p>9. Француз: dope</p>

1805.	допинг-контроль	допинг-тексеру	<p>1. (ағылш. doping, ағылш. dope – «нашақорлық беру» + франц. contrôle, *contrerôle, contre- + rôle - «тізім») – спортшының жаттығу немесе сайыс кезінде допингті (тыйым салынған құралдарды) қолдану фактісін анықтауға бағытталған тексеру.</p> <p>2. Әзербайжан: dopinq nəzarət</p> <p>3. Қырғыз: көзөмөл допингди</p> <p>4. Өзбек: Taugart nazorati</p> <p>5. Түрік: doping kontrolü</p> <p>6. Ағылшын: doping control</p> <p>7. Испан: control de dopaje</p> <p>8. Неміс: Dopingkontrolle</p> <p>9. Француз: contrôle de dopage</p>
1806.	дороги канатные	аспалы жолдар	<p>1. – жолаушылар мен жүктерді тасымалдауға арналған көлік түрі, онда вагон, вагонша, кабина немесе креслоларды тасымалдау үшін вагондар (кабиналар-гондолалар, креслолар, вагоншалар) тіректердің арасына табаны жерге тимей тұратындай тартылған тартқыш немесе көтергіш-тартқыш арқан (шынжыр) қолданылады.</p> <p>Тар мағынада алғанда, аспалы жол дегеніміз – көшеден немесе тіпті, қаладан тыс, ауада созылған көлікке арналған тасжол. Ал кең мағынада алғанда, аспалы жолдарға шынжырмен тартылатын басқа да көлік жүйелері жатады. Олардың көшеден тыс, сондай-ақ көшеге арналған түрлері болуы мүмкін. Төменде берілген мәліметтер ең бастысы тар мағынадағы аспалы жолдарға, яғни жер бетіндегі аспалы жолдарға қатысты.</p> <p>2. Әзербайжан: kabel yolları</p> <p>3. Қырғыз: кабелдик темир жол</p> <p>4. Өзбек: yo'laklar</p> <p>5. Түрік: kablo yolları</p> <p>6. Ағылшын: cable roads</p> <p>7. Испан: carreteras de cable</p> <p>8. Неміс: Kabelwege</p> <p>9. Француз: chemins de câbles</p>
1807.	доска шахматная	шахмат тақтасы	<p>1. (перс. شاه مات 'шах мат', сөзбе сөз аудармасы - «шах өлді») – шахмат ойнауға арналған ойын алаңы. Дойбы ойнау үшін осыған ұқсас дойбы тақтасы қолданылады.</p>

			<p>Дәстүрлі шахмат тақтасы қара және ақ жолақтар (алаңдар) кезектесетін 8×8 (барлығы 64) алаң түрінде болып келеді. а1 алаңы дәстүрлі түрде қара түсті. Әр нұсқада тор саны негізгі шегіністен өзгеріп отыруы мүмкін, жасушасының пішіні де өзгеруі мүмкін. Соған қарамастан екі түс – шахмат тақтасының өзгермейтін бөлігі.</p> <p>2. Әзербайжан: şahmat board</p> <p>3. Қырғыз: шахмат боюнча комиссия</p> <p>4. Өзбек: shaxmat taxtasi</p> <p>5. Түрік: satranç tahtasi</p> <p>6. Ағылшын: chess board</p> <p>7. Испан: tablero de ajedrez</p> <p>8. Неміс: Schachbrett</p> <p>9. Француз: échiquier</p>
1808.	доска шашечная	дойбы тақтасы	<p>1. (көн. дойбылық) – дойбы ойнауға арналған ойын алаңы. Квадрат торы тәрізді бір-бірінің қасында қатар орналасқан квадраттар (торлар) жиынтығы түрінде болып келеді. Торлар екі түсті болады: дәстүрлі түрде қара (күңгірт) және ақ (ашық) түстер, бірақ кез келген басқа түсті де болуы мүмкін, ең бастысы – олар бір-бірінен визуалды түрде әрі оңай өзгешеленуі тиіс. Әрбір тор алаңдағы орналасқан жеріне байланысты өз жақтарымен түсі өзгеше 2, 3 немесе 4 тордан кейін бірігіп отырады.</p> <p>2. Әзербайжан: dama taxtasi</p> <p>3. Қырғыз: кароо Текшерүүчү</p> <p>4. Өзбек: shaxmat taxtasi</p> <p>5. Түрік: tahta dama tahtasi</p> <p>6. Ағылшын: checkerboard</p> <p>7. Испан: tablero de ajedrez</p> <p>8. Неміс: Schachbrett</p> <p>9. Француз: damier</p>
1809.	драгрейсинг	драгрейсинг	<p>1. – 402 метр ($\frac{1}{4}$ миль) арақашықтыққа спринтерлік жарыс болып табылатын жарыс сайысы. Кейде $\frac{1}{2}$ миль (~804 м), $\frac{1}{8}$ миль (201 м) немесе қалыпты миль (1609 м) жарысы өткізіледі. Негізінен драг-рейсинг түзу тасжолда өткізілетін, жылдамдыққа жарысу болып табылады. Мұндай жарыс АҚШ-та ерекше танымал, онда жарты ғасырдан астам уақыт бойы өткізіліп келеді. Ең көп таралған пәндер мыналар: автокөлік, мотоцикл және</p>

			<p>піспекті қозғалтқышы бар қайықтар жарысы. Алайда реактивті автокөліктерге, мотоцикл, электромобиль, скутер, велосипед, тіпті, тракторлар мен көгалшапқыштарға арналған жарыстар да бар.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: drag yarış 3. Қырғыз: сүйрөө жарыш 4. Өзбек: poyna tortish 5. Түрік: yarış sürükleyin 6. Ағылшын: drag racing 7. Испан: carreras de resistencia 8. Неміс: Drag Racing 9. Француз: courses de dragsters
1810.	драйволлей	драйволлей	<ol style="list-style-type: none"> 1. (drive volley) – оң жақтан немесе сол жақтан жасалған соққы, мұндай соққы кезінде доп жылдам және тордан төмен ұшады (мұндай соққылар кері серпілістен емес, доп шабуыл жасайтын ойыншының кортының бір бөлігіне тигенше жасалады); 2. Әзербайжан: dəmir yolu 3. Қырғыз: drayvolley 4. Өзбек: quruq shoxchalar 5. Түрік: drayvolley 6. Ағылшын: drywall 7. Испан: panel de yeso 8. Неміс: Trockenbau 9. Француз: cloison sèche
1811.	дрейф	ығу	<ol style="list-style-type: none"> 1. - желдің немесе ағыстың ықпалынан қозғалыстағы кемелдің бағыттан ауытқуы; сондай-ақ ағыстардың әсерінен мұздардың қозғалуы. 2. Әзербайжан: drift 3. Қырғыз: айдалуу 4. Өзбек: drift 5. Түрік: sürüklenme 6. Ағылшын: drifting 7. Испан: deriva 8. Неміс: driften 9. Француз: dériver
1812.	дренажная сеть	құрғату жүйесі	<ol style="list-style-type: none"> 1. - құрғату бассейні шегіндегі ағындар кешені. Құрғату жүйесі көлем, ұзындық, гидрографикалық желінің суреті және т.б. сияқты бірқатар параметрлермен сипатталады. Осы параметрлердің бәрін бірге немесе кез келген үйлесімде талдай отырып, құрғату

			<p>бассейніне жалпы сипаттама беруге болады.</p> <p>2. Өзербайжан: drenaj şəbəkəsi</p> <p>3. Қырғыз: дренаждык тармак</p> <p>4. Өзбек: drenaj tarmog'i</p> <p>5. Түрік: drenaj ağı</p> <p>6. Ағылшын: drainage network</p> <p>7. Испан: red de drenaje</p> <p>8. Неміс: Entwässerungsnetz</p> <p>9. Француз: réseau de drainage</p>
1813.	авария производствен ная	өндірістегі апат, өндірістегі авария	<p>1. Өндірістегі апат, өндірістегі авария (авария – итал. «avaria» – «зақым», «залал») – адам мен жануарлардың өмірі мен денсаулығы, қоршаған ортаның қауіпсіздігі үшін ықтимал қауіпті штаттан тыс жағдайлардың түрлері, әдетте қауіпті өндірістік объектіде қолданылатын құрылыстардың және (немесе) техникалық құрылғылардың бұзылуы, істен шығуы. Нәтижесінде ауқымды жарылыстың орын алуы және (немесе) қауіпті, улы заттардың бөлінуі.</p> <p>2. Өзербайжан: istehsalat qəza</p> <p>3. Қырғыз: өндүрүштүк авариялар</p> <p>4. Өзбек: voqea sodir bo'lgan ishlab chiqarish</p> <p>5. Түрік: kaza üretim</p> <p>6. Ағылшын: industrial accident</p> <p>7. Испан: accidente de producción</p> <p>8. Неміс: Unfall Produktion</p> <p>9. Француз: accident de production</p>
1814.	анкета	сауалнама, анкета	<p>1. Сауалнама, анкета (фр. «enquete» – «сұрақтар тізімі») – зерттеудің мақсатына қатысты, тікелей байланысты сұрақтар жиынтығы түрінде ресімделетін алғашқы әлеуметтік және әлеуметтік-психологиялық ақпаратты алуға арналған әдістемелік құрал. Сауалнама – нақты адамдар тобына сұрақтар қою арқылы алғашқы ақпаратты жинау әдісі.</p> <p>2. Өзербайжан: anket</p> <p>3. Қырғыз: анкета</p> <p>4. Өзбек: so'rovnoma</p> <p>5. Түрік: anket</p> <p>6. Ағылшын: questionnaire</p> <p>7. Испан: cuestionario</p> <p>8. Неміс: Fragebogen</p> <p>9. Француз: questionnaire</p>
1815.	аноним	аноним,	1. Аноним (аноним – грек. «anonymos» –

		жасырын	<p>«атаусыз») – авторы белгісіз жұмыс немесе өз атын жасырған хат немесе шығарма авторы.</p> <p>2. Өзербайжан: anonim</p> <p>3. Қырғыз: аноним</p> <p>4. Өзбек: anonim</p> <p>5. Түрік: isimsiz</p> <p>6. Ағылшын: anonym</p> <p>7. Испан: anónimo</p> <p>8. Неміс: Anonymus</p> <p>9. Француз: anonyme</p>
1816.	анонимное обращение	анонимді, жасырын өтініш	<p>1. Иесі бүркемеленген өтініш, домалақ шағым, анонимді өтініш (аноним – грек. «anonymos» – «атаусыз»; лат. «conversio» – «назар аудару») – автордың деректері көрсетілмеген мемлекеттік органға, жергілікті өзін-өзі басқару органына немесе өзге де инстанцияға жолданған хат, өтініш және т.б., яғни жолдаушының тегі, аты және әкесінің аты, үйінің немесе қызметтік мекенжайы көрсетілмейді.</p> <p>2. Өзербайжан: anonim müraciät</p> <p>3. Қырғыз: анонимдүү арыздар</p> <p>4. Өзбек: anonim murojaat</p> <p>5. Түрік: anonim itiraz</p> <p>6. Ағылшын: anonymous treatment</p> <p>7. Испан: trato anónimo</p> <p>8. Неміс: anonyme Behandlung</p> <p>9. Француз: rester anonyme</p>
1817.	вариант	нұсқа, вариант	<p>1. Нұсқа, вариант (вариант – лат. variantes, varius – «әртүрлі») – қандай да бір туындының (әдеби, музыкалық және сол сияқты) немесе ресми құжаттың бірнеше редакциясының бірі; туындының қандай да бір бөлігінің түрін өзгерту (жекелеген сөздерді, жолдарды, жолақтарды, тарауларды әртүрлі оқулар)</p> <p>2. Өзербайжан: seçim</p> <p>3. Қырғыз: вариант</p> <p>4. Өзбек: variant</p> <p>5. Түрік: seçenek</p> <p>6. Ағылшын: option</p> <p>7. Испан: variante</p> <p>8. Неміс: Variante</p> <p>9. Француз: sélection</p>
1818.	виза	виза, рұқсат қағаз,	<p>1. Виза, рұқсат қағаз, рұқсатнама (виза – франц. «visa», лат. «visum» – «көзге</p>

		рұқсатнама	<p>көрінетін») – тиісті мемлекеттің аумағына кіруге, осы аумақтан шығуға немесе ол арқылы жүруге рұқсатнама (келу, шығу және транзиттік визалар).</p> <p>2. Әзербайжан: viza</p> <p>3. Қырғыз: виза</p> <p>4. Өзбек: viza olish</p> <p>5. Түрік: vize</p> <p>6. Ағылшын: visa</p> <p>7. Испан: visado</p> <p>8. Неміс: Visum</p> <p>9. Француз: visa</p>
1819.	виза на документы	құжаттағы бұрыштама, құжаттағы виза	<p>1. Құжаттағы бұрыштама, құжаттағы виза (виза – франц. «visa», лат. «visum» – «көзге көрінетін»; документ – лат. documentum, docēre «дәлелдеу») – тиісті лауазымды адамның қандай да бір құжатта немесе актіде оның түпнұсқалығын куәландыратын немесе оған күш беретін жазуы.</p> <p>2. Әзербайжан: sənədlər üçün viza</p> <p>3. Қырғыз: документтер үчүн виза</p> <p>4. Өзбек: hujjatlar vizasi</p> <p>5. Түрік: belgeler için vize</p> <p>6. Ағылшын: visa for documents</p> <p>7. Испан: visa para documentos</p> <p>8. Неміс: Visa für Dokumente</p> <p>9. Француз: visa pour les documents</p>
1820.	интеграция	ықпалдастыру, ықпалдасу	<p>1. Ықпалдастыру, етене араласу, интеграциялау, интеграция (интеграция – лат. integratio – «қалпына келтіру», «толтыру», integer – «тұтас») – субъектілерді біріктіру, олардың арасындағы байланыстарды дамытып, өзара ынтымақты іс-қимылын тереңдету.</p> <p>2. Әзербайжан: inteqrasiya</p> <p>3. Қырғыз: интеграция</p> <p>4. Өзбек: integratsiya</p> <p>5. Түрік: bütünleşme</p> <p>6. Ағылшын: integration</p> <p>7. Испан: integración</p> <p>8. Неміс: Integration</p> <p>9. Француз: intégration</p>
1821.	классификатор	сыныптауыш, классифика	<p>1. Жіктеуіш, сыныптауыш, классификатор (класс – лат. classis «разряд» + фикатор – лат. facere «істеу») – жіктеуші; топтастырғыш;</p>

		тор	<p>топтастырушы маман.</p> <p>2. Өзөрбайжан: tәsnifatçı</p> <p>3. Қырғыз: классификатор</p> <p>4. Өзбек: klassifikator</p> <p>5. Түрік: sınıflandırıcı</p> <p>6. Ағылшын: classifier</p> <p>7. Испан: clasificador</p> <p>8. Неміс: Klassifikator</p> <p>9. Француз: classificateur</p>
1822.	классификация должностей	Лауазымдар сыныптамасы	<p>1. Лауазымдар сыныптамасы, лауазымдар классификациясы (классификация – лат. classis «разряд» + лат. facere «істеу») – 1) іс-шара, жіктеу. 2) объектілерді немесе сыныптарға, бөлімдерге, санаттарға және басқа да ұғымдарға бөлу жүйесі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: vәzifәlәrin tәsnifatı</p> <p>3. Қырғыз: қызмат орундарының классификациясы</p> <p>4. Өзбек: lavozimlarni tasniflash</p> <p>5. Түрік: mesajların sınıflandırılması</p> <p>6. Ағылшын: post classification</p> <p>7. Испан: clasificación de los puestos</p> <p>8. Неміс: Klassifizierung von Positionen</p> <p>9. Француз: classement des postes</p>
1823.	малоимущие граждане	тұрмысы төмен азаматтар	<p>1. Табысы төмен, тұрмысы төмен, ауқатсыз азаматтар, табысы аз азаматтар – отбасының әрбір мүшесіне немесе жалғыз тұратын азаматқа келетін табысты және отбасы мүшелерінің немесе жалғыз тұратын азаматтың меншігіндегі және азаматтарды әлеуметтік жалдау шарты бойынша тұрғын үй беруге мұқтаж ретінде есепке қою мақсатында салық салуға жататын мүліктің құнын ескере отырып, белгіленген тәртіппен аз қамтылғандар деп танылған азаматтар.</p> <p>2. Өзөрбайжан: aztәminatlı vәtәndaşlar</p> <p>3. Қырғыз: аз камсыз болгон жарандар</p> <p>4. Өзбек: kam ta'minlangan fuqarolar</p> <p>5. Түрік: küçük vatandaşlar</p> <p>6. Ағылшын: poor people</p> <p>7. Испан: ciudadanos pobres</p> <p>8. Неміс: kleine Bürger</p> <p>9. Француз: les pauvres</p>
1824.	малообеспеченные	аз қамтылған	<p>1. Аз қамтылған азаматтар, табысы азаматтар, күнкөрісі төмен азаматтар – қоғамның</p>

	граждане	азаматтар	<p>материалдық қаражаты шектеулі, табыс көзі аз, күнкөрісі төмен әлеуметтік қабаты.</p> <p>2. Әзербайжан: aztəminatlı vətəndaşlar</p> <p>3. Қырғыз: аз камсыз болгон жарандар</p> <p>4. Өзбек: kam ta'minlangan fuqarolar</p> <p>5. Түрік: düşük gelirli vatandaşlar</p> <p>6. Ағылшын: needy citizen</p> <p>7. Испан: pobres</p> <p>8. Неміс: Bürger mit niedrigem Einkommen</p> <p>9. Француз: citoyens à faible revenu</p>
1825.	мигрант	көшіп-қонушы, мигрант	<p>1. Көшіп-қонушы, мигрант (миграция – лат. migratio «қоныс аудару») – адамдардың (мигранттардың) қандай да бір аумақтардың шекарасынан өтіп, ұзақ уақытқа немесе біржолата қоныс аудару процесі.</p> <p>2. Әзербайжан: miqrant</p> <p>3. Қырғыз: мигрант</p> <p>4. Өзбек: migrant</p> <p>5. Түрік: göçmen</p> <p>6. Ағылшын: migrant</p> <p>7. Испан: migrantes</p> <p>8. Неміс: Zuwanderer</p> <p>9. Француз: migrant</p>
1826.	неформальны й	формальды емес, бейресми	<p>1. Формальды емес, бейресми (формаль – лат. «formālis» «форма бойынша жасалған», «forma» - «форма, түрі, бейнесі») – бейресми, бейқалып.</p> <p>2. Әзербайжан: qeyri-formal</p> <p>3. Қырғыз: формалдуу эмес</p> <p>4. Өзбек: norasmiy</p> <p>5. Түрік: gayiresmi</p> <p>6. Ағылшын: informal</p> <p>7. Испан: informal</p> <p>8. Неміс: Informell</p> <p>9. Француз: informel</p>
1827.	почта	пошта, почта	<p>1. Пошта (польша. poczta, итал. posta; лат. posita, statio posita in – «лау (ауыстырылатын) аттарға арналған алдама, стансы») – хатты, бандерольді, ақшаны салып жіберетін мемлекеттік мекеме.</p> <p>2. Әзербайжан: poçt</p> <p>3. Қырғыз: дарек</p> <p>4. Өзбек: pochta</p> <p>5. Түрік: posta</p> <p>6. Ағылшын: mail</p>

			<p>7. Испан: correo</p> <p>8. Неміс: Mail</p> <p>9. Француз: courrier</p>
1828.	презентация	таныстырылым	<p>1. Таныстырылым, тұсаукесер, презентация (презентация – ағылш. «presentation», лат. «praesentatio» - «ұсыну») – бір туындыны, ұйым мен мекемені және т.б. салтанатты жағдайда жұртшылық алдында ұсыну, ресми таныстыру, фирманың презентациясы.</p> <p>2. Әзербайжан: təqdimat</p> <p>3. Қырғыз: презентация</p> <p>4. Өзбек: taqdimot</p> <p>5. Түрік: sunu</p> <p>6. Ағылшын: presentation</p> <p>7. Испан: presentaci6n</p> <p>8. Неміс: Präsentation</p> <p>9. Француз: présentation</p>
1829.	процедура	ресім, процедура	<p>1. Рәсім, процедура (процедура – лат. «procedere» - «тесу», «өту») – қайсыбір істі талқылау, жүргізу кезіндегі іс-қимылдардың ресми белгіленген тәртібі, реті.</p> <p>2. Әзербайжан: prosedur</p> <p>3. Қырғыз: изилдөөнүн жол-жобосу</p> <p>4. Өзбек: jarayon</p> <p>5. Түрік: prosedür</p> <p>6. Ағылшын: procedure</p> <p>7. Испан: procedimiento</p> <p>8. Неміс: Verfahren</p> <p>9. Француз: procédure</p>
1830.	формализация	нысандандыру, формализациялау	<p>1. Нысандандыру, нысандау, формализациялау (лат. «forma» - «түр», «бейне») – формалды жүйе немесе санақ түріндегі қандай да бір мазмұнды ұсыныс (пайымдау, дәлелдеу, жіктеу рәсімдері, ғылыми теориялық ақпаратты іздеу).</p> <p>2. Әзербайжан: formalaşma</p> <p>3. Қырғыз: каттоо</p> <p>4. Өзбек: rasmiylashtirish</p> <p>5. Түрік: resmileştirme</p> <p>6. Ағылшын: formalization</p> <p>7. Испан: formalizaci6n</p> <p>8. Неміс: Formalisierung</p> <p>9. Француз: formalisation</p>
1831.	трансфер	трансфер, аударым	<p>1. (фран. «transfert» - «беру»; лат. «transferre» - «ауыстыру») - банктік</p>

			<p>операциялар арқылы субъектілер арасында ақша аударымын жүргізу.</p> <p>2. Әзербайжан: transfer</p> <p>3. Қырғыз: сууда сүзүүчү куштар</p> <p>4. Өзбек: uzatish</p> <p>5. Түрік: transfer</p> <p>6. Ағылшын: shuttle</p> <p>7. Испан: traslado</p> <p>8. Неміс: Transfer</p> <p>9. Француз: transfert</p>
1832.	торговые преференции	саудадағы артықшылық	<p>1. (француз préférence – «артықшылық») – бір мемлекеттің өзара негізде немесе біржақты тәртіппен басқа мемлекетке беретін саудалай жеңілдіктері.</p> <p>2. Әзербайжан: ticarət üstünlükləri</p> <p>3. Қырғыз: соода преференциялары</p> <p>4. Өзбек: savdo afzalliklari</p> <p>5. Түрік: ticaret tercihleri</p> <p>6. Ағылшын: trade preferences</p> <p>7. Испан: preferencias comerciales</p> <p>8. Неміс: Handel Präferenzen</p> <p>9. Француз: préférences commerciales</p>
1833.	страховое возмещение	сақтандыру өтемақысы	<p>1. (ағыл. insuranse: en + seur (sure): “securus” – қауіпсіз, сенімді», “se” – «еркін» + cura – қамқор болу, машақат») – сақтандырушының мүлікті және сақтандыру жағдайының туындауы салдарынан келтірілген зиянды өтеу жауапкершілігін сақтандыру бойынша төлейтін ақшалай сомасы.</p> <p>2. Әзербайжан: sığorta ödənişi</p> <p>3. Қырғыз: камсыздандыруунун ордун толтуруу</p> <p>4. Өзбек: sug'urta qoplamasi</p> <p>5. Түрік: sigorta iadesi</p> <p>6. Ағылшын: insurance indemnity</p> <p>7. Испан: indemnización</p> <p>8. Неміс: Versicherungsentschädigung</p> <p>9. Француз: indemnité d'assurance</p>
1834.	драйвер	драйвер, қозғаушы күш, итермелеуші	<p>1. (ағылш. «driver» - «жүргізуші; қозғалтқыш») - 1) Техникада: драйвер; қондырғыны басқаратын бағдарлама; 2) экономикада: экономиканың дамуына негіз болатын, қалыптастырушы сала (сектор, сегмент, т.б.); 3) механикада: дыбысты күшейткіш.</p> <p>2. Әзербайжан: sürücü</p>

			<p>3. Қырғыз: акылдуу Уилл хантиң</p> <p>4. Өзбек: haydovchi</p> <p>5. Түрік: sürücü</p> <p>6. Ағылшын: driver</p> <p>7. Испан: controlador</p> <p>8. Неміс: Treiber</p> <p>9. Француз: driver</p>
1835.	неторгуемый сектор	сауда жүргізбейтін сектор	<p>1. (латын. sector – «су жарғыш») – экономиканың сауда-саттық жүргізілмейтін секторы.</p> <p>2. Әзербайжан: qeyri-ticarət sektoru</p> <p>3. Қырғыз: келбей турган сектор</p> <p>4. Өзбек: savdo bo'lmagan sektor</p> <p>5. Түрік: ticaret dışı sektör</p> <p>6. Ағылшын: non-traded sector</p> <p>7. Испан: sector no regulado</p> <p>8. Неміс: nicht verwendbarer Sektor</p> <p>9. Француз: secteur non négociable</p>
1836.	модерация	модерация	<p>1. (лат. «moderate» – «теңестіру, басқару, реттеу») – ортақ мүдделер үшін жұмыс істеу мақсатында команда жинап, энергия мен идеяларды жүйелеуге көмектесетін іс-қимыл жасаудың белгілі бір қағидаты.</p> <p>2. Әзербайжан: moderation</p> <p>3. Қырғыз: тилден</p> <p>4. Өзбек: moderatsiya</p> <p>5. Түрік: moderasyon</p> <p>6. Ағылшын: moderation</p> <p>7. Испан: moderación</p> <p>8. Неміс: Moderation</p> <p>9. Француз: modération</p>
1837.	адаптивность	бейімділік	<p>1 (лат. «adaptatio» - ыңғайласу) – экономикалық жүйенің және оның жекелеген субъектілерінің, қызметкерлерінің сыртқы ортаның, өндірістің, еңбектің, өмірдің өзгермелі талаптарына қарай бейімделуі.</p> <p>2. Әзербайжан: adaptasiya</p> <p>3. Қырғыз: адаптивность</p> <p>4. Өзбек: moslashuvchanlik</p> <p>5. Түрік: uyum</p> <p>6. Ағылшын: adaptivity</p> <p>7. Испан: adaptabilidad</p> <p>8. Неміс: Anpassungsfähigkeit</p> <p>9. Француз: adaptabilité</p>
1838.	ненефтяные	мұнайға	<p>1. Экономиканың мұнайдан басқа салаларынан</p>

	доходы	қатысты емес кірістер	түсетін кіріс. 2. Әзербайжан: qeyri-neft gəlirləri 3. Қырғыз: никесиз кирешелер 4. Өзбек: non-neft daromad 5. Түрік: gayri safi gelir 6. Ағылшын: non-oil revenues 7. Испан: ingresos no monetarios 8. Неміс: nicht-öl-Einkommen 9. Француз: recettes non pétrolières
1839.	государство-реципиент	реципиент мемлекет, алушы мемлекет	1. (лат. recipiens , ілік септігінде recipientis – «алушы, қабылдаушы») – төлемдерді, кірісті алушы мемлекет, реципиент деп шет елден инвестиция алушы мемлекетті де атайды. 2. Әзербайжан: Dövlət-resipient 3. Қырғыз: мамлекет реципиент 4. Өзбек: qabul qiluvchi davlat 5. Түрік: devlet-alıcı 6. Ағылшын: the recipient state 7. Испан: estado receptor 8. Неміс: Staat-Empfänger 9. Француз: état bénéficiaire
1840.	процикличность регулирование	реттеудің циклдығы	1. (грек. cyklos – «шеңбер» + лат. regulare - «бағыттау, реттеу») - реттеудің циклдығы орталық банк немесе өзге қаржылық қадағалау органының экономиканың циклдық әсерін ескерместен, реттеу стандарттарын әзірлеуді білдіреді. 2. Әзербайжан: tənzimləmə dərəcəsi 3. Қырғыз: жөнгө салуунун даңазалуулугу 4. Өзбек: tartibga solish Loop 5. Түрік: düzenlemenin döngüselligi 6. Ағылшын: Pro-cyclicalıty of regulation 7. Испан: control procíclico 8. Неміс: prozyklizität der Regulierung 9. Француз:
1841.	ковариация	ковариация	1.(лат. co(n) – «бірге» + variare – «өзгерту, түрін өзгерту») – Экономикалық процестің бір және одан көп белгілерінің өзара тәуелді бола отырып бірге өзгеруі. 2. Әзербайжан: hiyləgərlik 3. Қырғыз: динге ишенгендери православныйлар. 4. Өзбек: kovaryans 5. Түрік: kovaryans 6. Ағылшын: covariance

			<p>7. Испан: covarianza 8. Неміс: Kovarianz 9. Француз: covariance</p>
1842.	аппроксимация	аппроксимация	<p>1. (лат. approximare – «жақындау») күрделі функцияларды неғұрлым қарапайым функциялардың көмегімен жақындатып шешу, бұл міндеттерді шешуді жылдамдатады және жеңілдетеді. 2. Әзербайжан: approximation 3. Қырғыз: узундук (плагиоклаз) 4. Өзбек: taxminan 5. Түрік: yakınlık 6. Ағылшын: approximation 7. Испан: approximation 8. Неміс: Approximation 9. Француз: approximation</p>
1843.	сегрегация	сегрегациялау, бөлу, алалау	<p>1. (лат. segregatio – «бөліну») клиент пен брокердің, түрлі клиенттердің қаражаты мен операцияларын бөлу. 2. Әзербайжан: segregasiya 3. Қырғыз: сегрегация 4. Өзбек: ajratish 5. Түрік: segregasyon 6. Ағылшын: segregation 7. Испан: segregación 8. Неміс: Segregation 9. Француз: ségrégation</p>
1844.	жилищное сбережение	тұрғын үй жинақ ақшасы	<p>1. салымшылардың тұрғын үй жағдайын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жүргізу мақсатында салым бойынша сыйақы мөлшерлемесі мен мемлекеттің сыйлықақысы есептелген тұрғын үй заемын алу үшін тұрғын үй жинақ банкілерінде жинақтаған ақшасы. 2. Әзербайжан: mənzil əmanət 3. Қырғыз: менчикти коргоо 4. Өзбек: uy-joy tejash 5. Түрік: konut tasarrufu 6. Ағылшын: housing savings 7. Испан: ahorro de la vivienda 8. Неміс: Gehäuse sparen 9. Француз: économie du logement</p>
1845.	венчурная операция	венчурлық операция	<p>1. (английского venture - «ниет қылу, тәуекелге бару; коммерциялық ұйым» + латын operatio - «іс, әрекет, әрекет ету») - ғылыми-техникалық әзірлемелер мен</p>

			<p>өнертабыстарын кредиттеумен және қаржыландырумен байланысты қаржылық операция.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>venture əməliyyat</i></p> <p>3. Қырғыз: тамыр хирургия</p> <p>4. Өзбек: <i>korxonasi operatsiya</i></p> <p>5. Түрік: <i>girişim operasyonu</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>venture operation</i></p> <p>7. Испан: <i>operación de riesgo</i></p> <p>8. Неміс: <i>Venture-Operation</i></p> <p>9. Француз: <i>opération de risque</i></p>
1846.	всплеск инфляции	инфляцияның өршуі	<p>1. (лат. inflatio – «кебу») – тауарлар мен көрсетілетін қызметтер бағасының жалпы деңгейінің қысқа мерзімде бірден өсуі.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>inflyasiyanın sıçrayışı</i></p> <p>3. Қырғыз: инфляциянын айдоосу</p> <p>4. Өзбек: <i>inflyatsiya darajasi</i></p> <p>5. Түрік: <i>enflasyon dalgalanması</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>the surge in inflation</i></p> <p>7. Испан: <i>aumento de la inflación</i></p> <p>8. Неміс: <i>Anstieg der Inflation</i></p> <p>9. Француз: <i>hausse de l'inflation</i></p>
1847.	градация	градация	<p>1. (лат. gradatio – «біртіндеп көтерілу», gradus – «саты, дәреже») бірдеңені орналастырудағы жүйелілік, бірізділік, бір деңгейден екінші деңгейге өту кезінде бірінен соң бірі жүйелі орналасқан кезеңдер, сатылар.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>buraxılış</i></p> <p>3. Қырғыз: градация</p> <p>4. Өзбек: <i>bitiruv</i></p> <p>5. Түрік: <i>mezuniyet</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>gradation</i></p> <p>7. Испан: <i>gradación</i></p> <p>8. Неміс: <i>Abstufung</i></p> <p>9. Француз: <i>gradation</i></p>
1848.	инфографика	инфографика	<p>1. Инфографика (инфо – лат. informatio – «хабарлау», «түсіндіру», «баяндау» + граф – грек. гр. <i>γραφ</i> – «жазбаша», <i>ω</i> – «жазамын») – хабарды, ақпаратты, білімді графикалық тәсілдер арқылы ұсыну.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>infoqrafiya</i></p> <p>3. Қырғыз: инфографика</p> <p>4. Өзбек: <i>infografika</i></p> <p>5. Түрік: <i>infographics</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>infographics</i></p>

			<p>7. Испан: la infografía</p> <p>8. Неміс: Infografik</p> <p>9. Француз: infographie</p>
1849.	вебинар	вебинар	<p>1. Вебинар (вебинар – ағылш. online «желіде», «байланыста») немесе веб-конференция (ағылш. «webinar») – веб-конференцияның бір түрі, Интернет арқылы онлайн-кездесулер өткізу немесе презентация жасау.</p> <p>2. Әзербайжан: vebinar</p> <p>3. Қырғыз: вебинар</p> <p>4. Өзбек: webinar</p> <p>5. Түрік: webinar</p> <p>6. Ағылшын: web conferencing</p> <p>7. Испан la conferencia en la Web</p> <p>8. Неміс: Webconferencing</p> <p>9. Француз: les conférences</p>
1850.	прокрутка (слайда)	айналдыру	<p>1. Айналдыру (ағыл. скроллинг) – экранның немесе терезенің шектерінің ішіндегі құжат мәтінін көру үшін көрініс құрылғысында тік немесе көлденең бағытта сурет қозғалысы.</p> <p>2. Әзербайжан: gedin</p> <p>3. Қырғыз: айнолдыруу</p> <p>4. Өзбек: o'tish</p> <p>5. Түрік: kaydırma</p> <p>6. Ағылшын: scrolling</p> <p>7. Испан: desplazamiento</p> <p>8. Неміс: Scrollen</p> <p>9. Француз: rouleau</p>
1851.	композитная услуга	композиттік қызмет	<p>1. Композиттік қызмет (композит – лат. «componere» - «жинау», «құрастыру»; сервис – лат. service «қызмет») – «бір өтініш» қағидаты бойынша көрсетілетін қызмет.</p> <p>2. Әзербайжан: kompozit xidmət</p> <p>3. Қырғыз: композитордук кызматы</p> <p>4. Өзбек: murakkab xizmat</p> <p>5. Түрік: kompozit servis</p> <p>6. Ағылшын: composite service</p> <p>7. Испан: Servicio compuesto</p> <p>8. Неміс: Composite Service</p> <p>9. Француз: composite de service</p>
1852.	программное обеспечение	бағдарламалық жасақтама, бағдарлама	<p>1. Бағдарламалық жасақтама, бағдарлама қамтым, бағдарламалық қамту (программа – грек. programma «хабарландыру») – деректерді өңдеуді немесе беруді қамтамасыз</p>

		қамтым, бағдарламалық қамту	<p>ететін, әртүрлі пайдаланушылардың бірнеше рет пайдалануына және қолдануына арналған бағдарламалар кешені.</p> <p>2. Әзербайжан: program</p> <p>3. Қырғыз: программалық камсыздоо</p> <p>4. Өзбек: dasturiy ta'minot</p> <p>5. Түрік: yazılım</p> <p>6. Ағылшын: software</p> <p>7. Испан: software</p> <p>8. Неміс: Software</p> <p>9. Француз: logiciel</p>
1853.	код идентификации	сәйкестендіру коды; бірдейлендіру коды; идентификация коды	<p>1. Сәйкестендіру коды; бірдейлендіру коды; идентификация коды (ағыл. identification code) – қандай да бір халықаралық желіні анықтайтын елдің кодынан кейінгі код.</p> <p>2. Әзербайжан: identifikasiya kodu</p> <p>3. Қырғыз: идентификациянын коду</p> <p>4. Өзбек: identifikatsiya kodi</p> <p>5. Түрік: kimlik kodu</p> <p>6. Ағылшын: identification code</p> <p>7. Испан: código de identificación</p> <p>8. Неміс: Identifizierungscode</p> <p>9. Француз: code d'identification</p>
1854.	беспроводной интернет	сымсыз ғаламтор	<p>1. Сымсыз интернет (ағыл. wi-fi) – сымды байланысты талап етпейтін, ауқымды ақпараттық қызметтерге қол жеткізуге мүмкіндік беретін, электрондық поштаны қамтамасыз ететін ғалами компьютерлік желі. Ақпарат беру үшін радио толқындары, сондай-ақ инфрақызыл, оптикалық немесе лазерлік сәуле қолданылуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: simsiz internet</p> <p>3. Қырғыз: зымсыз интернет</p> <p>4. Өзбек: simsiz internet</p> <p>5. Түрік: kablosuz internet</p> <p>6. Ағылшын: wireless internet</p> <p>7. Испан: internet inalámbrico</p> <p>8. Неміс: Wireless Internet</p> <p>9. Француз: internet sans fil</p>
1855.	реконструкция	реконструкция	<p>1. Реконструкция (ре – лат. «re» - «қайталау», «қайта жаңарту» мәнін беретін приставка + конструкция – лат. «constructio» - «салу», «құру») – белгілі бір нәрсені түбегейлі қайта жаңарту, жақсарту, жетілдіру мақсатында қайта құру.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: yenidənqurma</p> <p>3. Қырғыз: реконструкция</p> <p>4. Өзбек: qayta qurish</p> <p>5. Түрік: restorasyon</p> <p>6. Ағылшын: reconstruction</p> <p>7. Испан: reconstrucción</p> <p>8. Неміс: Rekonstruktion</p> <p>9. Француз: reconstruction</p>
1856.	определение кадастровой (оценочной) стоимости земельного участка	жер учаскесінің кадастрлық (бағалау) құнын айқындау	<p>1. Жер учаскесінің кадастрлық (бағалау) құнын айқындау (кадастр – гр. «katastichon» -«парақ», «реестр»; ағыл., фр. «cadastre») – азаматтарға жеке (қосалқы) үй шаруашылығын жүргізу, тұрғын үй құрылысы және қызмет көрсету, бағбандық және саяжай құрылысы үшін берілген (берілетін) жер учаскесінің бағалау құнын анықтау.</p> <p>2. Өзөрбайжан: torpaq sahəsinin kadastr (qiymətləndirmə) dəyərinin müəyyən edilməsi</p> <p>3. Қырғыз: жер участогунун кадастрдык (баалоо) наркын аныктоо</p> <p>4. Өзбек: er uchastkasining kadastr (baholash) qiymatini aniqlash</p> <p>5. Түрік: arazi Kadastro (tahmini) deęerinin belirlenmesi</p> <p>6. Ағылшын: determination of cadastral (estimated) value of land</p> <p>7. Испан: determinación del valor catastral (estimado) de la parcela de tierra</p> <p>8. Неміс: Bestimmung des Kataster (Schätzwert) des Grundstücks</p> <p>9. Француз: détermination de la valeur cadastrale (estimée) du terrain</p>
1857.	выемка документов	құжаттарды алу	<p>1. Құжаттарды алу (документ – лат. «documentum» - «дәлелдеме», «негіз») – салық төлеушінің (салық агентінің) құжаттарын және (немесе) заттарын алып қою бойынша көшпелі салықтық тексеруді жүзеге асыратын салық органдары лауазымды адамдарының іс-әрекеті.</p> <p>2. Өзөрбайжан: sənədlərin götürülməsi</p> <p>3. Қырғыз: документтерди алуу</p> <p>4. Өзбек: hujjatlarni olish</p> <p>5. Түрік: belge çentik</p> <p>6. Ағылшын: seizure of documents</p> <p>7. Испан: extracción de documentos</p> <p>8. Неміс: Ausschneiden von Dokumenten</p>

			9. Француз: saisie de documents
1858.	не материальный	материалдық қ емес	<p>1. Материалдық емес, бейматериал (лат. material – «зат»); бейматериалдық активтер – айналымнан тыс активтер тобы. Олардың материалдық-заттық мазмұны жоқ, бірақ құны болады, құжаттармен қуатталады, табыс әкеледі және табыс алуға алғышарттар жасайды, ұзақмерзімді кезеңде (<i>1 жылдан астам</i>) пайдаланылады, иеліктен шығаруға жарамды болады.</p> <p>2. Әзербайжан: qeyri-maddi</p> <p>3. Қырғыз: материалдық эмес</p> <p>4. Өзбек: moddiy bo'lmagan</p> <p>5. Түрік: maddi olmayan</p> <p>6. Ағылшын: intangible</p> <p>7. Испан: inmaterial</p> <p>8. Неміс: immateriell</p> <p>9. Француз: immatériel</p>
1859.	техническое обследование	техникалық тексеру, техникалық зерттеу	<p>1. Техникалық тексеру, техникалық зерттеу (техника – грек. «technike» - «өнер», «шеберлік») – ғимараттар мен құрылыстардың нақты пайдалану жай-күйін анықтау, құрылыс конструкциялары мен ішкі техникалық жабдықтардағы ақауларды анықтау мақсатында жүзеге асырылатын техникалық және ұйымдастыру іс-шаралары кешені.</p> <p>2. Әзербайжан: texniki müayinə</p> <p>3. Қырғыз: техникалық текшерүү</p> <p>4. Өзбек: texnik ekspertiza</p> <p>5. Түрік: teknik muayene</p> <p>6. Ағылшын: technical survey</p> <p>7. Испан: examen técnico</p> <p>8. Неміс: technische Untersuchung</p> <p>9. Француз: enquête technique</p>
1860.	рекогносцировка территории	аумақты тексеру, барлап көру	<p>1. Аумақты рекогносцирлеу, барлауды тексеру (рекогнос – лат. «recognosco» - «тексеремін»; территория – лат. «territorium», «terra» - «жер») – кен орнындағы стационарлы экологиялық алаңның алдын ала таңдалған орнын нақтылау мақсатында аумақты алдын ала барлау.</p> <p>2. Әзербайжан: ərazinin rekonstruksiyası</p> <p>3. Қырғыз: аймақтың рекогносцировкасы</p> <p>4. Өзбек: hududni qayta ishlash</p> <p>5. Түрік: bölge rekognoscirovaniya</p>

			<p>6. АҒЫЛШЫН: reconnaissance of the territory</p> <p>7. Испан: reconocimiento del territorio</p> <p>8. Неміс: Reconnaissance Gebiet</p> <p>9. Француз: reconnaissance du territoire</p>
1861.	утечка данных	мәліметтердің тарап кетуі	<p>1. Деректердің тарап кетуі, деректердің жайылып кетуі, деректердің жария болуы – техникалық арналар арқылы (қорғалатын) ақпараттың жылыстауы.</p> <p>2. Әзербайжан: sızan məlumat</p> <p>3. Қырғыз: маалыматтар агуу</p> <p>4. Өзбек: ma'lumotlar oqimi</p> <p>5. Түрік: veri sızıntısı</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: data leakage</p> <p>7. Испан: fuga de datos</p> <p>8. Неміс: Datenverlust</p> <p>9. Француз: fuite de données</p>
1862.	проактивный формат	проактивті формат	<p>1. Проактивті формат (форма – лат. «formo» - «пішін беремін»; проактив – ағыл. «proactive» - «белсенді») – белсенді түрде қызметтер алу.</p> <p>2. Әзербайжан: proaktiv format</p> <p>3. Қырғыз: активдүү формат</p> <p>4. Өзбек: faol format</p> <p>5. Түрік: proaktif biçim</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: proactive format</p> <p>7. Испан: formato proactivo</p> <p>8. Неміс: proaktives Format</p> <p>9. Француз: proactif format</p>
1863.	натура	натура	<p>1. Натура (натура – лат. natura, фр. nature, лат. nasci – «туған», «шыққан») – адамның араласуына дейінгі органикалық және бейорганикалық әлемнің жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: təbiət</p> <p>3. Қырғыз: натура</p> <p>4. Өзбек: tabiat</p> <p>5. Түрік: tabiat</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: nature</p> <p>7. Испан: natura</p> <p>8. Неміс: Nature</p> <p>9. Француз: nature</p>
1864.	здания и сооружения	ғимараттар мен құрылыстар; ғимараттар	<p>1. Ғимараттар мен құрылыстар; ғимараттар мен құрылысжайлар – ғимарат инженерлік-техникалық қамтамасыз ету желілерін және инженерлік-техникалық қамтамасыз ету жүйелерін (жабдықтарын) қамтиды. Сондай-ақ</p>

		мен құрылысжайлар	жерасты бөлігінде пайдаланылатын үй-жайлар ғимарат болуы мүмкін. Жерүсті бөлігі жоқ құрылыс ғимарат болып табылмайды. 2. Әзербайжан: binalar və qurğular 3. Қырғыз: имараттарды жана курулмаларды 4. Өзбек: bino va inshootlar 5. Түрік: binalar ve yapılar 6. Ағылшын: buildings and facilities 7. Испан: edificios e instalaciones 8. Неміс: Gebäude und Strukturen 9. Француз: bâtiments et installations
1865.	содержание	ұстау, қызмет көрсету, ғимаратты күтіп ұстау, мазмұн, мөлшер, құрам	1. Ұстау, қызмет көрсету, ғимаратты күтіп ұстау, мазмұн, мөлшер, құрам (ағыл. «intension» - «мазмұн») – 1. Баяндаудың негізгі мәні, 2. Бөлімдердің тізбесі, тараулар; 2) Асырау, ұстау, бағу; 3) Жалақы, нәпақы. 2. Әзербайжан: məzmun 3. Қырғыз: ыраазы 4. Өзбек: tarkib 5. Түрік: içerik 6. Ағылшын: content 7. Испан: contenido 8. Неміс: Inhalt 9. Француз: contenu
1866.	полоса отвода	бөлу жолағы	1. Бөлу жолақтары (белдеулері); оқшауланған белдеу; бөлу белдеулері – су бұру құрылғылары бар жер төсемі, орман қорғау екпелері, тұрақты қардан қорғау қоршаулары, байланыс желілері, энергиямен жабдықтау және басқа да темір жол құрылыстары орналастырылатын жер учаскесі. 2. Әзербайжан: ayırma zolağı 3. Қырғыз: бөлүү тилкеси 4. Өзбек: chiziq chizig'i 5. Түрік: saptırma şeridi 6. Ағылшын: right of way 7. Испан: derecho de paso 8. Неміс: Streifen des Rückzugs 9. Француз: emprise
1867.	подзона	кіші аймақ	1. Шағын аймақ; кіші аймақ; аймақша; зонашық; белдемше; қосымша аймақ – ірі аймақ құрамындағы шағын аумақ. 2. Әзербайжан: şəhərim 3. Қырғыз: ыраакы чыгыш 4. Өзбек: kichik hudud

			<p>5. Түрік: alt bölge 6. Ағылшын: subzone 7. Испан: subtítulo 8. Неміс: Nebenband 9. Француз: sous-bande</p>
1868.	помещение	үй-жай	<p>1. Орынжай; үй-жай; үймерет; имарат; бөлме (ағыл. «premises» - «ғимарат») – жылжымалы мүлік кешенінің бірлігі: тұрғын үйдің бір бөлігі, жылжымалы мүліктің тұрғын үй үйлерінен байланысқан өзге объектісі, тұрғын үй, тұратын үй мәртебесіне арналған үй, жай, бөлме, ғимарат, қора-қопсы. 2. Әзербайжан: otaq 3. Қырғыз: бөлмө 4. Өзбек: хона 5. Түрік: konut 6. Ағылшын: premises 7. Испан: alojamiento 8. Неміс: Raum 9. Француз: placement</p>
1869.	фидерная линия	фидерлік желі	<p>1. Фидерлік желі (фидер – ағыл. feeder – «асыраушы», «тамақ беретін жер»; «қоректендірші»; линия – лат. linea «жіп», «бау», «сызық») – тіркелген спутниктік қызмет болып табылмайтын ғарыш радиобайланыс қызметі үшін ақпарат беретін, белгілі бір жерде орналасқан жер стансасынан ғарыш стансасына дейін немесе кері радиожелі. 2. Әзербайжан: yem xətti 3. Қырғыз: фидерлик жели 4. Өзбек: oziqlantiruvchi chiziq 5. Түрік: besleyici hattı 6. Ағылшын: feeder line 7. Испан: línea de alimentación 8. Неміс: Feeder Linie 9. Француз: ligne d'alimentation</p>
1870.	сверхширокополосная связь	жоғары кең жолақты байланыс	<p>1. Жоғары кең жолақты байланыс; аса кең жолақты байланыс – UWB (ағылш. «Ultra-WideBand» - «жоғары кең жолақ») – өте аз қуат спектрлік тығыздығы бар тасымалдаушы ретінде ультра-кең жолақты сигналдарды пайдаланатын төмен энергия тұтынумен қысқа қашықтықта сымсыз байланыс технологиясы. 2. Әзербайжан: ultra genişzolaqlı rabitə 3. Қырғыз: ашкере тилкелүү байланыш</p>

			<p>4. Өзбек: Ultra keng tarmoqli aloqa</p> <p>5. Түрік: ultra geniş bant</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: ultra-wideband communications</p> <p>7. Испан: banda ultra ancha</p> <p>8. Неміс: Ultra-Breitband</p> <p>9. Француз: communication ultra-large bande</p>
1871.	наземная станция	жерүсті станциясы	<p>1. Жердегі станса (станция – лат. <i>statio</i> «тұру, тұрған жері», <i>stāre</i> «тұру») – метрополитен стансаларының бірнеше түрлерінің жалпылама атауы, олардың ерекшелігі жердің астында емес, үстінде орналасуында. Жердегі стансаларының екі түрі бар: ашық және жабық.</p> <p>2. Әзербайжан: yeraltı stansiya</p> <p>3. Қырғыз: жер участкасы</p> <p>4. Өзбек: er osti stansiyasi</p> <p>5. Түрік: yer istasyonu</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: ground station</p> <p>7. Испан: estación de tierra</p> <p>8. Неміс: Bodenstation</p> <p>9. Француз: station terrestre</p>
1872.	земная станция	жердегі станция	<p>1. Жер стансасы (станция – лат. <i>statio</i> «тұру, тұрған жері», <i>stāre</i> «тұру») – жер бетінде не жер атмосферасының негізгі бөлігінде орналасқан бір немесе бірнеше ғарыш стансаларымен немесе оған ұқсас бір немесе бірнеше стансалармен ғарыштағы кез келген объектілердің көмегімен байланыс орнататын станса.</p> <p>2. Әзербайжан: yer istasyonu</p> <p>3. Қырғыз: жер бекети</p> <p>4. Өзбек: tuproq stantsiyasi</p> <p>5. Түрік: yer istasyonu</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: earth station</p> <p>7. Испан: estación terrena</p> <p>8. Неміс: Bodenstation</p> <p>9. Француз: station terrienne</p>
1873.	«галле» стекло	«галле» шынысы	<p>1. Галле шынысы. Эмиль Галле (1846-1904) атты француз дизайнерінің есімімен байланысты безендендірілген, әдемі суреттер салынған шыны түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: Şüşə Galle</p> <p>3. Қырғыз: Галле айнеги</p> <p>4. Өзбек: Galle shisha</p> <p>5. Түрік: Halle cam</p>

			<p>6. АҒЫЛШЫН: Galle Glass 7. Испан: Cristal De Galle 8. Неміс: Galle Glas 9. Француз: Galle Glass</p>
1874.	«галльский дух»	галл рухы	<p>1. Галлдық жан 2. Әзербайжан: Gal ruhu 3. Қырғыз: Галл руху 4. Өзбек: Gali ruh 5. Түрік: Gali ruhu 6. АҒЫЛШЫН: Gali spirit 7. Испан: Espíritu de Gali 8. Неміс: Gali Geist 9. Француз: Gali esprit</p>
1875.	гамма Римского-Корсакова	Римский-Корсаков гаммасы	<p>1. Римский-Корсаков гаммасы. Николай Андреевич Римский-Корсаков (1844-1908) Ресей композиторы, дирижер. Римский-Корсаковтың есімімен байланысты гамма, – ретімен орналасқан музыка әуендерінің қатары, тон-жартылай тон. 2. Әзербайжан: Rimski-Korsakovun qammasi 3. Қырғыз: Римский-корсаков гаммасы 4. Өзбек: Rim-Korsakov gammasi 5. Түрік: Rimsky-Korsakov gamasi 6. АҒЫЛШЫН: Rimsky-Korsakov scale 7. Испан: Escala de Rimsky-Korsakov 8. Неміс: Rimsky-Korsakov-Skala 9. Француз: Échelle de Rimsky-Korsakov</p>
1876.	«гамма черномора»	«черномор гаммасы»	<p>1. Черномор гаммасы. Музыкалық термин. Баспалдақтары тұтас тондардың бірізділігін құрайтын дыбыс, гамма. Кейде «целотондық гамма» деп аталады. 2. Әзербайжан: Çernomor qammasi 3. Қырғыз: Черномиор гаммасы 4. Өзбек: Chernomor gammasi 5. Түрік: Tüm ton ölçegi 6. АҒЫЛШЫН: Whole tone scale 7. Испан: Escala de tono completa 8. Неміс: Ganze Tonskala 9. Француз: Toute l'échelle de ton</p>
1877.	Гардский мост	Гард көпірі	<p>1. Гард көпірі – негізгі атауы «Пон-дю-Гар» (фр. Pont du Gard, – «Гар арқылы көпір») - ең жақсы сақталған ежелгі Рим акведуктары. Францияның Гар деген жерінде орналасқан, көпір Гардон (бұрынғы Гар) өзені арқылы өтеді. Ұзындығы 275 метр, биіктігі 47 метр.</p>

			<p>1985 жылдан бастап ЮНЕСКО-ның дүниежүзілік мұрасы болып саналады.</p> <p>2. Әзербайжан: Qard körpüsü</p> <p>3. Қырғыз: Гард көпүрө</p> <p>4. Өзбек: Gard ko'prigi</p> <p>5. Түрік: Pont du Gard</p> <p>6. Ағылшын: Pont du Gard</p> <p>7. Испан: Puente del Gard</p> <p>8. Неміс: Pont du Gard</p> <p>9. Француз: Pont du Gard</p>
1878.	Гауди стиль	Гауди стилі	<p>1. Гауди стилі – Каталон сәулетшісі (Испания) Антони Пласид Гильем Гауди-и-Корнеттің (1852-1926) қалыптастырған сәулет стилі.</p> <p>2. Әзербайжан: Gaudi Stil</p> <p>3. Қырғыз: Гауди Стили</p> <p>4. Өзбек: Gaudi Uslubi</p> <p>5. Түрік: Gaudi Tarzi</p> <p>6. Ағылшын: Gaudi Style</p> <p>7. Испан: Gaudí Estilo</p> <p>8. Неміс: Gaudi-Stil</p> <p>9. Француз: Le Style De Gaudi</p>
1879.	Гвельфов сокровища	Гвельфтер қазынасы»	<p>1. Гвельфтер қазынасы (неміс: Welfenschatz) – ортағасырлық шіркеу өнерінің коллекциясы. Бастапқы кезде Германияның Брауншвейге қаласының соборында орналастырылған еді. Көптеген нысан XVII ғасырда собордан алынып, 1930 жылдары әр жаққа таратылып кетті.</p> <p>2. Әзербайжан: Guelfa Xəzinəsi</p> <p>3. Қырғыз: Гвельфтер қазынасы</p> <p>4. Өзбек: Guelph Xazina</p> <p>5. Түрік: Guelph Hazine</p> <p>6. Ағылшын: Guelph Treasure</p> <p>7. Испан: El Tesoro De Guelph</p> <p>8. Неміс: Welfenschatz</p> <p>9. Француз: Le Trésor De Guelph</p>
1880.	Гебальский стиль	Гебаль стилі	<p>1. Гебаль стилі (Библ, Гебал (Губл) (финик. gebal; грек. Βύβλος, Byblos) – Ежелгі Финикий қаласы. Жерорта теңізінің жағалауында орналасқан. Ливанның қазіргі астанасы Бейруттан 32 км қашықтықта болған ежелші қала атауы. Қазіргі уақытта ежелгі Гебал/Библ орнында Джебейль (Джубейль) қаласы орналасқан. Гебаль стилі «ежелгі Гебаль қаласының стилі» дегенді аңғартады.</p>

			<p>2. Өзбайжан: Qəbələ stili</p> <p>3. Қырғыз: Гебаль стили</p> <p>4. Өзбек: Gebalik uslubi</p> <p>5. Түрік: Gebal tarzı</p> <p>6. Ағылшын: Gebal style</p> <p>7. Испан: Estilo Gebal</p> <p>8. Неміс: Gebali Stil</p> <p>9. Француз: Style gebal</p>
1881.	«гелиопольска я эннеада» богов	«гелиопольдық тоғыздық» құдайлары	<p>1. Гелиопольдық тоғыздық құдайлары – Эннеада (грек. Ἐννεάς – «тоғыздық»), сондай-ақ Ұлы эннеада немесе Гелиополь пантеоны деп аталып жүр. Ежелгі Мысырдағы ең басты тоғыз құдай. Бастапқыда Гелиополь қаласында пайда болған.</p> <p>2. Өзбайжан: Enneada tanrıları</p> <p>3. Қырғыз: Эннеада</p> <p>4. Өзбек: Enneada</p> <p>5. Түрік: Enneada</p> <p>6. Ағылшын: Ennead</p> <p>7. Испан: Enéada</p> <p>8. Неміс: Neunheit von Heliopolis</p> <p>9. Француз: Ennéade</p>
1882.	Генуи звезда	Генуя жұлдызы	<p>1. Генуи жұлдызы (Генуя (итал. Genova – Италиядағы қала, Лигурия әкімшілік аймағына қарасты Генуя провинциясында орналасқан) – жылы жерде өсетін, жылдам пісетін жасыл түсті райхан (базилик) сорты.</p> <p>2. Өзбайжан: Genuya ulduz</p> <p>3. Қырғыз: Генуи жылдызы</p> <p>4. Өзбек: Genuya yulduz</p> <p>5. Түрік: Cenova yıldız</p> <p>6. Ағылшын: Genoa star</p> <p>7. Испан: Estrella de Génova</p> <p>8. Неміс: Genua Stern</p> <p>9. Француз: Gênes étoiles</p>
1883.	Геракловы столбы	Геракл ұстындары	<p>1. Гераклдер ұстындары (Геркулестер бағаны), (лат. Columnae Herculis) – Гибралтар бұғазына кіруді шектейтін биіктіктерді белгілеу үшін қолданылған антикалық атау. Солтүстік жартас (Еуропа жағынан) – Гибралтар жартасы (Ұлыбритания иелігінде орналасқан Гибралтар), ал оңтүстік баған ретінде (Солтүстік Африка жағынан) Мароккодағы Джебель-Муса тауы немесе Сеутаның жанында орналасқан Абила тауы.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: Heracles sütunları</p> <p>3. Қырғыз: Геракл устуну</p> <p>4. Өзбек: Herkul ustunlari</p> <p>5. Түрік: Herkül sütünleri</p> <p>6. Ағылшын: Pillars of Hercules</p> <p>7. Испан: Columnas de Hércules</p> <p>8. Неміс: Säulen des Herakles</p> <p>9. Француз: Colonne d'Hercule</p>
1884.	горлица	горлица	<p>1. Горлица (лат. Streptopelia, көне грек. στρεπτο- +πέλεια «әшекей тағынған көгершін») – көгершін тектес құс түрі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Qurqur</p> <p>3. Қырғыз: Бактектер</p> <p>4. Өзбек: G'urraqlar</p> <p>5. Түрік: Karlumbağa güvercin</p> <p>6. Ағылшын: Streptopelia</p> <p>7. Испан: Streptopelia</p> <p>8. Неміс: Turteltauben</p> <p>9. Француз: Streptopelia</p>
1885.	габа, габардин	габа, габардин	<p>1. Габардин (исп.gabardina) – су өткізбейтін пальто мен костюм тігуге арналған арналған мата түрі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Qabardin</p> <p>3. Қырғыз: Габардин</p> <p>4. Өзбек: Gabardin</p> <p>5. Түрік: Gabardin</p> <p>6. Ағылшын: Gabardine</p> <p>7. Испан: Gabardina (tejido)</p> <p>8. Неміс: Gabardine</p> <p>9. Француз: Gabardine</p>
1886.	габийский камень	габион тасы	<p>1. Габийон тасы немесе габийон (фр. Gabion, итал. gabbione – «үлкен тор») – өзен, теңіз жағаларында болатын табиғи тастар; темір торға салынған орташа келген немесе ұсақ табиғи тастар, бұдан үйдің сыртына арналған қоршаулар жасалады.</p> <p>2. Өзөрбайжан: gabian daş</p> <p>3. Қырғыз: габий таш</p> <p>4. Өзбек: gabian tosh</p> <p>5. Түрік: gabian taşı/ışıklı taş</p> <p>6. Ағылшын: gabian stone</p> <p>7. Испан: piedra de Gabán</p> <p>8. Неміс: gabian Stein</p> <p>9. Француз: gabian pierre</p>
1887.	габион	габион	<p>1. Габийон (фр. Gabion, итал. gabbione –</p>

			<p>«үлкен тор») – өзен, теңіз жағаларында болатын табиғи тастар; темір торға салынған орташа келген немесе ұсақ табиғи тастар, бұдан қоршаулар, қабырғалар жасалады.</p> <p>2. Әзербайжан: Qabion</p> <p>3. Қырғыз: Габион</p> <p>4. Өзбек: Gabion</p> <p>5. Түрік: İstihkâm duvarı</p> <p>6. Ағылшын: Gabion</p> <p>7. Испан: Gavión</p> <p>8. Неміс: Gabione</p> <p>9. Француз: Gabion</p>
1888.	габль, габель	габль, габель	<p>1. Габель (фр. gabelle, латын gabulum «салық») – 1790 жылға дейін Франциядағы тұз салығы. Францияда габель бастапқыда барлық шикізат тауарларына салынатын салықтарға қолданылған, бірақ бірте-бірте тек тұзға салынатын салық атауы ретінде өзгерген.</p> <p>2. Әзербайжан: Qabel</p> <p>3. Қырғыз: Габель</p> <p>4. Өзбек: Gabel</p> <p>5. Түрік: Gabel</p> <p>6. Ағылшын: Gabelle</p> <p>7. Испан: Gabela</p> <p>8. Неміс: Gabelle</p> <p>9. Француз: Gabelle du sel</p>
1889.	Габриэль стиль	Габриэль стилі	<p>1. Габриэль стилі – (Габриэль Бонер (Коко) Шанель (фр. Gabrielle Bonheur «Coco» Chanel; 1883-1971, Париж) «Chanel» сән үйін құрған және XX ғасырдың еуропалық сәніне елеулі әсер еткен Француз модельерінен қалған киім стилі.</p> <p>2. Әзербайжан: Gabriel stil</p> <p>3. Қырғыз: Габриэль стиль</p> <p>4. Өзбек: Gabriel uslubi</p> <p>5. Түрік: Gabrielle tarzı</p> <p>6. Ағылшын: Gabriel style</p> <p>7. Испан: estilo Gabriel</p> <p>8. Неміс: Gabelle</p> <p>9. Француз: Gabelle du sel</p>
1890.	Гавайская гитара	Гавай гитарасы	<p>1. Гавай гитарасы – тізеге немесе тірекке көлденең орналастырып ойнайтын пернесі жоқ электрогитара. Гавай аралдарына тиесілі гитара.</p> <p>2. Әзербайжан: Havay gitara</p>

			<p>3. Қырғыз: Гавай гитарасы 4. Өзбек: Gavayi gitarasi 5. Түрік: Lap steel gitar 6. Ағылшын: Lap steel guitar 7. Испан: Lap steel Guitar 8. Неміс: Lap-steel-Gitarre 9. Француз: Lap steel guitar</p>
1891.	гавал	гавал	<p>1. Гавал (Qaval), (азерб. dəf, парсы. دف, араб. دف) – Әзірбайжанда, Арменияда, Иракта, Иранда, Иранда, Тәжікстанда, Сирияда, Түркияда, Өзбекстанда және Таяу Шығыс елдерінде танымал және классикалық музыкада қолданылатын бубна түріндегі ұрмалы музыкалық аспап. Дөңгелек ағаш шкивтің бір немесе екі жағынан қаптаманы өткізу жолымен жасалған және саусақпен ұрып ойнайтын музыкалық аспап. Бүгінгі күнге дейін өзінің бастапқы пішінін сақтап қалған сирек музыкалық аспаптардың бірі. 2. Әзербайжан: Qaval 3. Қырғыз: Дойра 4. Өзбек: Doira (cholg‘u asbobi) 5. Түрік: Def 6. Ағылшын: Dayereh 7. Испан: Dayereh 8. Неміс: Daira (Trommel) 9. Француз: Doure</p>
1892.	Гаваон	Гаваон	<p>1. Гаваон (Гибеон) – Інжілде аталған ежелгі Ханаан қаласы (Иерусалимнен солтүстік-батысқа қарай 10 км). Гибеон – Намибиядағы қала. Гибеон – 400 000 жыл бұрын жерге түскен метеорит. 2. Әзербайжан: Gavaon 3. Қырғыз: Гаваон 4. Өзбек: Havaon 5. Түрік: Havaon 6. Ағылшын: Gibeon (ancient city) 7. Испан: Gabaón 8. Неміс: Gibeon 9. Француз: Gibeon</p>
1893.	гавит	гавит	<p>1. Гавит. (арм. գավիթ «аула»). Орта ғасырларда шіркеулерге, армян архитектурасындағы шіркеу түріндегі ғимараттарға, тұрғын-үй емес құрылыстарға</p>

			<p>гавит делінген. Жаматун деген басқа атауы да бар.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Qavit 3. Қырғыз: Гавит 4. Өзбек: Gavit 5. Түрік: Gavit 6. Ағылшын: Gavit 7. Испан: Gavit 8. Неміс: Gawit 9. Француз: Gavit
1894.	гавот	гавот	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гавот. (фр. gavotte – француз халық биі). Француз халық биі. Музыка өлшемі 4/4 немесе 2/г. XVI ғасырда пайда болған. XVII-XVIII ғасырларда патша сарайында, ақсүйектердің той-думандарында осы биді билеген, композиторлар Ж.Б. Люл-ли, И.С. Йоганн Себастиан Бах, Г.Ф. Гендель, П.И. Чайковский Гавотты өздерінің балет, опера, сюита сияқты күрделі шығармаларында пайдаланған. 2. Әзербайжан: Havot 3. Қырғыз: Гавот 4. Өзбек: Gavot 5. Түрік: Gavot dansı 6. Ағылшын: Gavotte 7. Испан: Gavota 8. Неміс: Gavotte 9. Француз: Gavotte (danse)
1895.	Гавриил	Жәбірейіл	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жәбірейіл – діни термин, періштенің аты. Иудей дінінде Гавриил (ивр. גַּבְרִיֵּל), христиан дінінде Архангель Гавриил (греч. Αρχάγγελος Γαβριήλ), ислам дінінде джабраил (жәбірейіл). Барлық тілдегі мағынасы «күш, қуат». 2. Әзербайжан: Cəbrayıl 3. Қырғыз: Sebrayıl 4. Өзбек: Sebrayıl 5. Түрік: Cebrâil 6. Ағылшын: Gabriel 7. Испан: Gabriel 8. Неміс: Gabriel 9. Француз: Gabriel
1896.	гадань	гадань	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гадань (итал. Guadagni, Gadagni, фр. Gadagne) – XIV-XVI ғасырлардағы Лион банкирлері әулеті. 2. Әзербайжан: Gadagne 3. Қырғыз: Gadagne

			<p>4. Өзбек: folbin 5. Түрік: Gadagne 6. АҒЫЛШЫН: Gadagne 7. Испан: Gadagne 8. Неміс: Gadagne 9. Француз: Gadagne</p>
1897.	гадес	гадес	<p>1. Гадес – көне грек құдайы. «Аид» деп те аталады. Ежелгі грек мифологиясында жер асты өлілер патшалығының құдайы. Өлілер патшалығының жалпы атауы. 2. Әзербайжан: Aid 3. Қырғыз: 4. Өзбек: Aid 5. Түрік: Hades 6. АҒЫЛШЫН: Hades 7. Испан: Hades 8. Неміс: Hades 9. Француз: Hadès</p>
1898.	гадулка	гадулка	<p>1. Гадулка (болг. гьдулка, гаг. кауш) – би немесе әндерді сүйемелдеу үшін пайдаланылатын және ерекше жұмсақ дыбысқа ие болгар халқының ұлттық аспабы. 2. Әзербайжан: Gadulka 3. Қырғыз: Гадулка 4. Өзбек: Gadulka 5. Түрік: Gadulka 6. АҒЫЛШЫН: Gadulka 7. Испан: Gadulka 8. Неміс: Gadulka 9. Француз: Gadoulka</p>
1899.	гаер	гаер	<p>1. Гаер (нем. Geiger - скрипкашы) – орыс тіліндегі архаизм, «сайқымазақ, сарай сайқымазағы, қалжыңбас; қуақы; қылжакбас» дегенді білдіреді. 2. Әзербайжан: gaer 3. Қырғыз: ичип-андрей 4. Өзбек: gaer 5. Түрік: merry-andrew 6. АҒЫЛШЫН: gaer 7. Испан: gaer 8. Неміс: gaer 9. Француз: gaer</p>
1900.	гаерничать	қуақылану	<p>1. Қуақылану – орыс тіліндегі гаерничать етістігінің қазақша аудармасы. Орыс тіліндегі гаерничать етістігі «сайқымазақ, сарай</p>

			<p>сайқымазағы, қалжыңбас; қуақы; қылжақбас» мағынасындағы «гаер» сөзінен жасалған.</p> <p>2. Әзербайжан:</p> <p>3. Қырғыз: gaernichat</p> <p>4. Өзбек: garaj</p> <p>5. Түрік: gaernichat</p> <p>6. Ағылшын: garate</p> <p>7. Испан: garate</p> <p>8. Неміс: garate</p> <p>9. Француз: garate</p>
1901.	газахы	газах	<p>1. Газахы – Әзірбайжан халқының ұлттық ерлер биі. Әзірбайжанның батысында орналасқан Qazah қаласында туған би түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: Gazahı</p> <p>3. Қырғыз: Gazakhi</p> <p>4. Өзбек: G'azo</p> <p>5. Түрік: Gazakhi</p> <p>6. Ағылшын: gaza</p> <p>7. Испан: gaza</p> <p>8. Неміс: Gaza</p> <p>9. Француз: Gaza</p>
1902.	газелла	ғазал	<p>1. Ғазал – (غزل «иру»). Газаль немесе газелла деп аталатын араб өлеңінің ерекше түрі. Араб поэзиясынан алынған орыс тіліндегі филологиялық термин. Өлеңнің алғашқы шумағындағы бірінші жол соңғы жолда қайталанатын өлең формасы. Әдетте бұл өлеңдер бес шумақ пен тоғыз шумақ арасында болады. Қазақ тілінде «ғазал» деп те аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: Qazel</p> <p>3. Қырғыз: Gazella</p> <p>4. Өзбек: gazella</p> <p>5. Түрік: Gazel</p> <p>6. Ағылшын: gazelle</p> <p>7. Испан: gazella</p> <p>8. Неміс: Gazella</p> <p>9. Француз: gazella</p>
1903.	газель	ғазал	<p>1. Ғазал (арабша) – кемі үш, көбі 12 бәйіттен түзілетін бірыңғай ұйқасы бар өлең. Парсы-тәжіктің классикалық поэзиясында Хафизден бастап кеңінен тараған. Негізгі мазмұны махаббат сезімін жырлау болып келеді. Сәтті, сәтсіз махаббат күйі шертіледі. Түркі тілдес әдебиетте ғазалдың айтулы шебері Әлішер Науаи болған. Шығыс поэзиясының әсерімен</p>

			<p>лирикалық ғазал түріндегі өлеңдер батыс әдебиетінде де пайда болды.</p> <p>2. Әзербайжан: Qazel</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: g'azal</p> <p>5. Түрік: Gazel</p> <p>6. Ағылшын: Gazelle</p> <p>7. Испан: gacela</p> <p>8. Неміс: Gazelle</p> <p>9. Француз: gazelle</p>
1904.	газета	газет	<p>1. Газет (венец. Gazeta – ескі Венециандық монетаның атауы, ол монетамен газет сатып алынатын) – мерзімді, уақытша не бір рет қана шығатын басылым. Ежелгі Шығыс қалаларында көпшілік орындарға ілінетін хан жарлықтарынан бастау алады. Газет ең алғаш рет XVI ғасырдың ортасында Венецияда шығарылған.</p> <p>2. Әзербайжан: Qəzet</p> <p>3. Қырғыз: Гезит</p> <p>4. Өзбек: Gazeta</p> <p>5. Түрік: Gazete</p> <p>6. Ағылшын: Newspaper</p> <p>7. Испан: Periódico</p> <p>8. Неміс: Zeitung</p> <p>9. Француз: Journal</p>
1905.	газон	көгал	<p>1. Көгал – орыс тіліндегі газон сөзінің қазақша баламасы, (фр. gazon – гүл алаңы) – біркелкі етіп, тегіс жерге өсірілген, шөбі қысқа, шырпылған көп жылдық өсімдіктер алаңы.</p> <p>2. Әзербайжан: Qazon</p> <p>3. Қырғыз: Газон</p> <p>4. Өзбек: Gazon</p> <p>5. Түрік: Çimen</p> <p>6. Ағылшын: Lawn</p> <p>7. Испан: Césped</p> <p>8. Неміс: Rasen</p> <p>9. Француз: Gazon</p>
1906.	гайда	гайда	<p>1. Гайда (ағыл. hide, ағылшын-сакс.: hid немесе hiwisc; лат. carrucate) – англосаксондық Британиядағы жер учаскелері өлшемінің бірлігі. Бір гайда жердің өлшемі 40 акрдан 120 акрға дейін жетеді.</p> <p>2. Әзербайжан: bələdçi</p> <p>3. Қырғыз: Hude анын</p>

			<p>4. Өзбек: qo'llanma</p> <p>5. Түрік: Hyde adlı</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Hide (unit)</p> <p>7. Испан: Hide</p> <p>8. Неміс: Hide (Einheit)</p> <p>9. Француз: Hide (unité)</p>
1907.	гайдамак	гайдамак	<p>1. Гайдамак (түрік. haudamak - қуу, айдау. рум. haidamac қаңғыбас, тур. hajdamak - тонаушы) - левенцтер, дейнектер, XVIII ғасырда Украина аумағындағы көтеріліске қатысушылар мен қарулы отрядтардың мүшелері, қарақшылар.</p> <p>2. Әзербайжан: haidamak</p> <p>3. Қырғыз: Gaydamak</p> <p>4. Өзбек: haudamak</p> <p>5. Түрік: Gaydamak</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Haidamaka</p> <p>7. Испан: Jaidamaka</p> <p>8. Неміс: Hajdamaken</p> <p>9. Француз: Haïdamak</p>
1908.	Гайон замок	Гайон замогі	<p>1. Гайон замогі (фр. Château de Gaillon) – қайта өрлеу дәуірінің сарайы. Қайта өрлеу стиліндегі Франциядағы бірінші сарай. Француз төңкерісінен кейін құлып пенитенциарлық мекеме ретінде толығымен қайта жаңартылған. Нысан Францияның ұлттық тарихи ескерткіші болып есептеледі.</p> <p>2. Әзербайжан: Qayon qəsri</p> <p>3. Қырғыз: анын падышасын сепили</p> <p>4. Өзбек: yigit qal'asi</p> <p>5. Түрік: Gaion lalesi</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Château de Gaillon</p> <p>7. Испан: Castillo de Gaillon</p> <p>8. Неміс: Schloss Gaillon</p> <p>9. Француз: Château de Gaillon</p>
1909.	гала-концерт	гала-концерт	<p>1. Гала-концерт (фр. gala «салтанат, мереке»). Гала – бұл көріністің жоғары, жарқын, мерекелік, салтанатты, сәнді сипаттарын білдіретін сөздердің құрамдас бөлігі және өзгермейтін сын есім. Гала + Концерт (лат . concerto-жарысу; музыкалық, балет және эстрада нөмірлерін көпшілік алдында орындау) – үлкен мерекелік, салтанатты концерт.</p> <p>2. Әзербайжан: Gala konsert</p>

			<p>3. Қырғыз: Гала-концерт 4. Өзбек: Gala-konsert 5. Түрік: Konser 6. Ағылшын: Gala Concert 7. Испан: gala Concierto 8. Неміс: Konzert 9. Француз: Gala Concert</p>
1910.	галактотрофуса	галактотрофуса	<p>1. Галактотрофуса (грек. Γαλακτοτροφούσα «сүтпен қоректендіруші») – иконографияда Исаны емізіп жатқандығы бейнеленген құдай-ана. 2. Әзербайжан: qalaktotrof 3. Қырғыз: galaktotrofusa 4. Өзбек: galaktotrof 5. Түрік: galaktotrofusa 6. Ағылшын: Nursing Madonna 7. Испан: Galactotrofusa 8. Неміс: Galaktotrophousa 9. Француз: Galaktotrophousa.</p>
1911.	галалит	галалит	<p>1. Галалит – (грек. γάλα (сүт) және λίθος (тас) – казеинді формальдегидпен өңдеу кезінде алынатын казеиннен жасалған пластмасса, казеин-формальдегид шайыры. Коммерциялық атауы галалит. Галалит – иіссіз, суда ерімейтін, биологиялық ыдырайтын, аллергиясыз, антистатикалық және іс жүзінде жанбайтын зат. 2. Әзербайжан: Galalit 3. Қырғыз: Галалит 4. Өзбек: Galalit 5. Түрік: Galalit 6. Ағылшын: Galalith 7. Испан: Galatita 8. Неміс: Galalith 9. Француз: Galalithe</p>
1912.	галантность	сырбаздық	<p>1. Сырбаздық – галантность (франц. galant «сыпайы») сөзінің қазақша аударылған нұсқасы. Сыпайылық – адамдарды сыйлау, қарым-қатынас пен өзара қатынастың күнделікті нормасы мен ережесіне айналған, айналадағылармен қарым-қатынас жасаудың әдетті тәсілі болып табылатын тұлғаның адамгершіліктік-психологиялық қасиеті, мінезі. 2. Әзербайжан: Galantlıq</p>

			<p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: Xushmuomalalik, odoblilik</p> <p>5. Түрік: Nezaket</p> <p>6. Ағылшын: Gallantry</p> <p>7. Испан: Galantería</p> <p>8. Неміс: Galant</p> <p>9. Француз: galamment</p>
1913.	галантный стиль	сырбаздық стилі	<p>1. Галантты стиль/сырбаздық стилі (фр. style galant, есепке алынған/таңдаулы стиль) - XVII ғасырдың соңы мен XVIII ғасырдың бірінші жартысындағы батыстық еуропалық музыкадағы классикалық және ерте-класстық ағымтар сипатталатын музыкалық термин. Қазіргі кезде сырбаздық ұғымымен байланысты қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: Galant stil</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: Galant uslubi</p> <p>5. Түрік: Galant tarzı</p> <p>6. Ағылшын: Galant style</p> <p>7. Испан: estilo galante</p> <p>8. Неміс: Galante Stil</p> <p>9. Француз: Style galant</p>
1914.	гала-спектакль	гала-спектакль	<p>1. Гала-спектакль. Салтанатты театр қойылымы. Гала (фр. gala «салтанат, мереке») – бұл көріністің жоғары, жарқын, мерекелік, салтанатты, сәнді сипаттарын білдіретін сөздердің құрамдас бөлігі және өзгермейтін сын есім. + Спектакль (фр. spectacle, лат. spectaculum – ойын-сауық) – театр өнерінің туындысы.</p> <p>2. Әзербайжан: qala-tamaşa</p> <p>3. Қырғыз: гала-спектакль</p> <p>4. Өзбек: Pyesa, gala-spektakl'</p> <p>5. Түрік: Piyes</p> <p>6. Ағылшын: Play (theatre)</p> <p>7. Испан: Obra de teatro</p> <p>8. Неміс: Gala Bühnenwerk</p> <p>9. Француз: Spectacle de gala</p>
1915.	галатяя	галатяя	<p>1. Галатяя (көне грек. Γαλάτεια) – әйел есімі.</p> <p>2. Галатяя – мүсінші Пигмалион жасаған және оның дұға-тілегімен Афродита тарапынан жанданған әдемі мүсін</p> <p>3. Галатяя – 1989 жылы "Вояджера-2" суреті бойынша ашылған Нептунның табиғи серігі.</p>

			<p>4. Галатея – 1862 жылы Эрнст Темпельмен тарапынан ашылған астероидтардың басты белдігінің астероиды.</p> <p>5. Галатея – астероидтағы кратер.</p> <p>2. Өзбайжан: Qalateya</p> <p>3. Қырғыз: галатея</p> <p>4. Өзбек: Galatea</p> <p>5. Түрік: Galatea</p> <p>6. Ағылшын: Galatea</p> <p>7. Испан: Galatea (desambiguación)</p> <p>8. Неміс: Galatea</p> <p>9. Француз: Galatée</p>
1916.	галаты	галаттар	<p>1. Галаттар (грек. Γαλάται, лат. Galatae) – Балқан түбегіне және б.з.д. 279-277 жылдары Кіші Азияға басып кірген кельт тайпаларының одағы.</p> <p>2. Өзбайжан: Galatlar</p> <p>3. Қырғыз: Галатлар</p> <p>4. Өзбек: Galatlar</p> <p>5. Түрік: Galatlar</p> <p>6. Ағылшын: Galatians (people)</p> <p>7. Испан: Gálatas</p> <p>8. Неміс: Galater</p> <p>9. Француз: Galates</p>
1917.	галенит	галенит	<p>1. Галенит (қорғасын жылтыры) – сульфид класындағы минерал. Хим. формуласы PbS. Кубтық сингонияда кристалданып, тұтас масса, түйіршік агрегаттар түрінде кездеседі.</p> <p>2. Өзбайжан: Qalenit</p> <p>3. Қырғыз: Галенит</p> <p>4. Өзбек: Galenit</p> <p>5. Түрік: Galenit</p> <p>6. Ағылшын: Galena</p> <p>7. Испан: Galena</p> <p>8. Неміс: Galenit</p> <p>9. Француз: Galène</p>
1918.	галентур	галентур	<p>1. Галентур «жібек матасының түрі»; галентурник «мерекелік әйелдер киімі».</p> <p>2. Өзбайжан: qalentur</p> <p>3. Қырғыз: galentur</p> <p>4. Өзбек: галентур</p> <p>5. Түрік: galentur</p> <p>6. Ағылшын: galentur</p> <p>7. Испан: Galentur</p> <p>8. Неміс: galentur</p>

			9. Француз: galentur
1919.	галера	галера	<p>1. Галера [итал. galera] – XVIII ғасырдың аяғына дейін әртүрлі флоттарда пайдаланылған үстіне дұшпанның кемесін тесуге, жаруға арналған сайман орналастырылған үшкір тұмсықты ескі желкенді әскери кеме.</p> <p>2. Әзербайжан: Galera</p> <p>3. Қырғыз: Галера</p> <p>4. Өзбек: Galera</p> <p>5. Түрік: Kadirga</p> <p>6. Ағылшын: Galley</p> <p>7. Испан: Galera</p> <p>8. Неміс: Galeere</p> <p>9. Француз: Galère (navire)</p>
1920.	галерейная гробница	галерейлік мазар	<p>1. Галерейлік мазар (ағыл. gallery grave, франц. allée couverte немесе galerie couverte, нем. Galeriegrab) – кіру дәлізі мен камераның арасында айқын айырмашылығы жоқ камералық қабірдің нысаны. Сондықтан оның конструкциясы ұзын үйіндінің астындағы мегалитикалық дәлізге ұқсайды. Бұл мазардың түрі негізінен Еуропада Неолит дәуірінде салынған. Оның төрт негізгі түрі бар (күрделі, трансептелген, сегменттелген және сына тәріздісі). Бұлар жер обасымен (қорған) немесе жартас обасымен (пирамида тәрістер) жабылуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: məzar qalereyası</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: galereya qabr</p> <p>5. Түрік: galeri mezar</p> <p>6. Ағылшын: gallery grave</p> <p>7. Испан: galería tumba</p> <p>8. Неміс: galeriegrab</p> <p>9. Француз: allée couverte/galerie couverte</p>
1921.	галерея Аполлона	Аполлон галереясы	<p>1. Аполлон галереясы – бұл безендірілген әшекейлері бар және жоғары күмбезді төбелерімен танымал Лувр мұражайының бөлігі. Бастапқыда бұл бөлме Луврдың «кішкентай галереясы» деп аталған еді.</p> <p>2. Әзербайжан: Apollon Qalereyası</p> <p>3. Қырғыз: Галерея Аполлон</p> <p>4. Өзбек: Apollon galereyasi</p> <p>5. Түрік: Apollo Galerisi</p> <p>6. Ағылшын: Galerie d'Apollon</p>

			<p>7. Испан: Galería de Apolo</p> <p>8. Неміс: Galeriegrab</p> <p>9. Француз: Galerie d'Apollon</p>
1922.	галерея Бюргезе	Бюргезе галереясы	<p>1. Бюргезе галерея (итал. Galleria Borghese) – Бюргезе Вилла аумағында орналасқан князьдік отбасының көркем галереясы.</p> <p>2. Әзербайжан: Borgeze qalereyası</p> <p>3. Қырғыз: Галерея Бюргезе</p> <p>4. Өзбек: Borgeze galereyasi</p> <p>5. Түрік: Borgeze galerisi</p> <p>6. Ағылшын: Galleria Borghese</p> <p>7. Испан: Galería Borghese</p> <p>8. Неміс: Galleria Borghese</p> <p>9. Француз: Galerie Borghèse</p>
1923.	галерея венецианской академии	венециялық академия галереясы	<p>1. Венециялық академия галереясы (мұражай) (итал. Gallerie dell ' Accademia) – XIV-XVIII ғасырлардағы Венеция кескіндемесінің ең үлкен коллекциясы сақталған көркем мұражай.</p> <p>2. Әзербайжан: Venesiya Akademiyasının qalereyası</p> <p>3. Қырғыз: Венеция академиясының галереясы</p> <p>4. Өзбек: Venetsiya akademiyasi galereyasi</p> <p>5. Түрік: Accademia Sanat Galerisi</p> <p>6. Ағылшын: Accademia di Belle Arti di Venezia/Gallerie dell'Accademia</p> <p>7. Испан: Galería de la Academia de Venecia</p> <p>8. Неміс: Accademia (Venedig)</p> <p>9. Француз: Gallerie dell'Accademia de Venise</p>
1924.	галерея картинная	сурет галереясы	<p>1. Сурет галереясы – бейнелеу, сурет өнерін көрсетуге арналған кеңістік, галерея. Ұсынылған жұмыстар жиі сатуға ұсынылады. Сонымен қатар, көркем галерея немесе көркем мұражай деп аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: Şəkil qalereyası</p> <p>3. Қырғыз: Сүрөт галереясы</p> <p>4. Өзбек: Rasm galereyasi</p> <p>5. Түрік: Resim Galerisi</p> <p>6. Ағылшын: Picture Gallery</p> <p>7. Испан: Galería de arte/Picture Gallery</p> <p>8. Неміс: Galerie/Picture Gallery</p> <p>9. Француз: Galerie d'art/Picture Gallery</p>
1925.	галерея королей	карольдер галереясы	<p>1. Карольдер галереясы (фр. La galerie des Rois) – ортағасырлық Францияның готикалық соборларындағы пайғамбарлар суреттерінің</p>

			<p>катары. Соборлардағы Инжіл патшалары мен пайғамбарлардың мүсіндері. Қазіргі кезде 28 Инжіл патшаларының мүсіні сақталған. Әрбір мүсіннің биіктігі 3,5 метрге тең.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Kralların qalereyası 3. Қырғыз: Падышалардын галереясы 4. Өзбек: Shohlar galereyasi 5. Түрік: Kralların Galerisi 6. Ағылшын: The gallery of the Kings 7. Испан: La galería de los Reyes 8. Неміс: Die galerie der Könige 9. Француз: La galerie des Rois
1926.	галерея Медичи	Медичи галереясы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Медичи галереясы – 1622 жылы фламанд суретшісі Рубенске патшайымның өзі Париждегі оның Люксембург сарайын безендіру үшін тапсырыс берген Францияның регент-патшайымы Мария Медичаның өмірін сипаттайтын кескіндемелік маталардың сериясы. 2. Әзербайжан: Medici Qalereyası 3. Қырғыз: Медичи галереясы 4. Өзбек: Medici Galereyasi 5. Түрік: Medici Galerisi 6. Ағылшын: Marie de' Medici cycle 7. Испан: Ciclo de María de Médici 8. Неміс: Medici-Galerie 9. Француз: Cycle de Marie de Médicis
1927.	галерея современного искусства в Венеции	Венециядағы заманауи өнер галереясы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Венециядағы заманауи өнер галереясы (итал. Galleria internazionale d'arte moderna (Venezia)) Италиядағы Са Пезаро аймағы, Санта-Кроче ауданындағы Сан Стае алаңына жақын жерде орналасқан өнер галереясы. 2. Әзербайжан: Müasir incəsənət qalereyası (Venesiya) 3. Қырғыз: Азыркы искусство галереясы (Венеция) 4. Өзбек: Zamonaviy san'at galereyasi (Venetsiya) 5. Түрік: Modern Sanat Galerisi (Venedik) 6. Ағылшын: Gallery of Modern Art (Venice) 7. Испан: Galería de Arte Moderno (Venecia) 8. Неміс: Galerie d ' arte moderna (Venedig) 9. Француз: Galerie D'Art Moderne (Venise)
1928.	галерея уффици	уффици галереясы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уффици галереясы (итал. Galleria degli Uffizi «кеңсенің галереясы») – 1581 жылы ашылған Флоренциядағы мұражай. Еуропадағы

			<p>ең ескі мұражайлардың бірі. Жылына екі миллионға жуық турист келетін мәдениет ошағы.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Uffitsi qalereyası 3. Қырғыз: Уффици Галереясы 4. Өзбек: Uffi Galereyasi 5. Түрік: Uffizi Galerisi 6. Ағылшын: The Uffizi Gallery 7. Испан: La Galería Uffizi 8. Неміс: Uffizien 9. Француз: Galerie des Offices
1929.	Галикарнас	Галикарнас	<ol style="list-style-type: none"> 1. Галикарнас (көне грек.: Ἀλικαρνᾶσσός немесе Ἀλικαρνασσός Аликарнассос; түр. Halikarnas) – байырғы заманда б.з.б. IV ғ.. Кіші Азияның оңтүстік батысында, Жерорта теңізі жағалауында Кариядағы ірі сауда және мәдениет орталығы болған қала. Қазіргі заманда қаланың қираған үйінділерінде Түркияның шипажай қаласы – Бодрум орналасқан. 2. Әзербайжан: Halikarnas 3. Қырғыз: Галикарнас 4. Өзбек: Halicarnassus 5. Түрік: Halikarnas 6. Ағылшын: Halicarnassus 7. Испан: Halicarnaso 8. Неміс: Halikarnassos 9. Француз: Halicarnasse
1930.	галилея	галилея	<ol style="list-style-type: none"> 1. Галилея (ағылш. Galilea) – «С» спектралды классқа жататын басты белдеудің астероиді. 1910 жылдың 14 ақпанында Гейдельберг обсерваториясында американдық астроном Джозеф Хелфричем ашты және итальяндық физика, механика, астроном, философ және математика Галилео Галилеяның құрметіне атады. Атауын галилеев жерсеріктерінің ашылуының 300 жылдық мерейтойымен байланысты қойды. 2. Әзербайжан: Qalileya 3. Қырғыз: Галилея 4. Өзбек: Galilea 5. Түрік: Galilea 6. Ағылшын: Galilea 7. Испан: Galilea 8. Неміс: Galilea

			9. Француз: Galilea
1931.	галипота	галипот	<p>1. Галипот (фр. galipot) – қылқан жапырақты ағашқа зақым келген кезде одан шығатын шайыр. Құрамында скипидар, канифоль және су бар; тазартылған галипот канифольға ұқсас, бірақ құрамында эфир мен қышқыл көбірек. Галипоттан лак пен шайыр дайындауға болады.</p> <p>2. Әзербайжан: Galipot</p> <p>3. Қырғыз: Галипот</p> <p>4. Өзбек: Galipot</p> <p>5. Түрік: Galipot</p> <p>6. Ағылшын: Galipot</p> <p>7. Испан: Galipot</p> <p>8. Неміс: Galipot</p> <p>9. Француз: Galipot</p>
1932.	галисия	галисия	<p>1. Галисия (исп. Galicia) – Пиреней түбегінің солтүстік-батысындағы тарихи аймақ және Испанияның автономды бірлестігі. 1981 жылы құрылған, халқының саны үш миллионға жақын. Астансы – Сантьяго-де-Компостела.</p> <p>2. Әзербайжан: Qalisiya</p> <p>3. Қырғыз: Галисия</p> <p>4. Өзбек: Galisiya</p> <p>5. Түрік: Galiçya, İspanya</p> <p>6. Ағылшын: Galicia (Spain)</p> <p>7. Испан: Galicia</p> <p>8. Неміс: Galicien</p> <p>9. Француз: Galice</p>
1933.	галия	Галия	<p>1. Галия (др.-греч. Ἀλία) – грек мифологиясының родостік кейіпкері, тельхиндердің әпкесі, теңіз құдай-анасы Талассаның қызы, Посейдонның әйелі.</p> <p>2. Әзербайжан: Galia</p> <p>3. Қырғыз: Галия</p> <p>4. Өзбек: Galia</p> <p>5. Түрік: Galia</p> <p>6. Ағылшын: Halia</p> <p>7. Испан: Halia</p> <p>8. Неміс: Halia (Mythologie)</p> <p>9. Француз: Halia</p>
1934.	галл, галлунус, галлус	галл, галлунус, галлус	<p>1. Галл (лат. Gallus қораз). Ежелгі Римдегі ер есімі. «Гала» қыз есімі болып ауысқан. Латын тіліндегі «галл» жалпы атауы Галл тайпаларының және қазіргі Францияның символына айналған «этеш» дегенді білдіреді.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: Gallus</p> <p>3. Қырғыз: Галл</p> <p>4. Өзбек: Gallus</p> <p>5. Түрік: Gallus</p> <p>6. Ағылшын: Gallus</p> <p>7. Испан: Gallus</p> <p>8. Неміс: Gallus</p> <p>9. Француз: Gallus</p>
1935.	галлон	Галлон	<p>1. Галлон (ағыл. gallon – 3,79 литрден 4,55 литрге дейін (пайдалану еліне байланысты) – ағылшын жүйесіндегі көлем өлшемі. Әдетте сұйықтықтар үшін қолданылады. Америкалық галлон 3,78 литрге тең.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Gallon</p> <p>3. Қырғыз: Галлон</p> <p>4. Өзбек: Gallon</p> <p>5. Түрік: Galon</p> <p>6. Ағылшын: Gallon</p> <p>7. Испан: Galón</p> <p>8. Неміс: Gallone</p> <p>9. Француз: Gallon</p>
1936.	Галлы	Галлдар	<p>1. Галл – Галлия аумағында (қазіргі Франция, Бельгия, Швейцария, Германия және Солтүстік Италия) б.з.б. V ғасырдың басынан бастап Рим кезеңіне дейін өмір сүрген кельт тобының тайпалары. Олар құрлықтық кельт тілдерінің бірінде – галл тілінде сөйлескен. Француз тарихнамасының бір бөлігі галлдарды қазіргі француздардың ата-бабалары деп санайды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Gallar</p> <p>3. Қырғыз: Галлдар</p> <p>4. Өзбек: Gallar</p> <p>5. Түрік: Galyalılar</p> <p>6. Ағылшын: Gauls</p> <p>7. Испан: Pueblos galos</p> <p>8. Неміс: Gallier</p> <p>9. Француз: Gaulois (peuples)</p>
1937.	галлы плацидии мавзолей	Галла Плацидия кесенесі	<p>1. Галла Плацидия кесенесі (итал. Mausoleo di Galla Placidia) – Италияның Равенне қаласындағы Сан-Витале базиликасының жанында орналасқан крест түріндегі ғимарат, құрылыс. Мавзолей V ғасырдың шамамен екінші жартысында салынған және равенн мозаикаларының ең көне әшекейлерімен әшекейленген.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: Qalla Plasidii Türbəsi</p> <p>3. Қырғыз: Галла Плацидии Мавзолейи</p> <p>4. Өзбек: Galli Placidia Maqbarasi Gallar</p> <p>5. Түрік: Galla Placidia Türbesi</p> <p>6. Ағылшын: Mausoleum of Galla Placidia</p> <p>7. Испан: Mausoleo de Gala Placidia</p> <p>8. Неміс: Mausoleum der Galla Placidia</p> <p>9. Француз: Mausolée de Galla Placidia</p>
1938.	галмей	галмей	<p>1. Галмей - (грек. kadmeia, kadmia, лат. cadmia). Кремнезем, мырыш тотығы мен судан тұратын кен. Кадмей аты бойынша аталған. Одан мырыш өндіріледі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: galmey</p> <p>3. Қырғыз: Galmoy</p> <p>4. Өзбек: galmey</p> <p>5. Түрік: Galmoy</p> <p>6. Ағылшын: galmey</p> <p>7. Испан: galmey</p> <p>8. Неміс: galmey</p> <p>9. Француз: galmey</p>
1939.	Галоп	Галоп	<p>1. Галоп¹ – жылқының жүгіру қарқыны, үш тактілі жүгіруі, жүгіргенде үш немесе төрт аяғын қатар лақтыруы.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Dördayaq (qaçış)</p> <p>3. Қырғыз: сааттын ичинде</p> <p>4. Өзбек: Gallop</p> <p>5. Түрік: dörtnal</p> <p>6. Ағылшын: Horse gait</p> <p>7. Испан: Aire (equitación)</p> <p>8. Неміс: Pferdegangart</p> <p>9. Француз: Allure (équitation)</p>
1940.	Галоп ²	Галоп ²	<p>1. Галоп² (нем. Galopp, фр. Galop) – XIX ғасырдың бірінші жартысына танымал еуропалық би. Революцияға дейінгі дереккөздерде «галопад» деп аталған.</p> <p>2. Өзөрбайжан: qalop</p> <p>3. Қырғыз: галоп</p> <p>4. Өзбек: gallop</p> <p>5. Түрік: dörtnal</p> <p>6. Ағылшын: Galop</p> <p>7. Испан: Galop</p> <p>8. Неміс: Galopp (Tanz)</p> <p>9. Француз: Galop (danse)</p>
1941.	галун	галун	<p>1. Галун (франц. galon «галун, жапсырма») – алтынмен, күміспен, түсті мишурамен тігілген</p>

			<p>тоқыма бау; нысанды киімге осындай матадан тігілген жапсырма.</p> <p>2. Әзербайжан: qalun</p> <p>3. Қырғыз: галун</p> <p>4. Өзбек: galun</p> <p>5. Түрік: sırmalı şerit</p> <p>6. Ағылшын: galloon</p> <p>7. Испан: Galón (tejido)</p> <p>8. Неміс: Tresse</p> <p>9. Француз: Galon</p>
1942.	гальб	гальб	<p>1. Гальб (фр. galbe) – пішін, кескін, иін, иілім; иіліс. Ортағасырлық бұйымдарда «сақина, шеңбер».</p> <p>2. Әзербайжан: galb</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: galb</p> <p>5. Түрік: galba</p> <p>6. Ағылшын: galbe</p> <p>7. Испан: galbe</p> <p>8. Неміс: galbe</p> <p>9. Француз: galbe</p>
1943.	гальванокаустика	гальванокаустика	<p>1. Гальванокаустика (грек. kaustikós-күйдіру) – электр тогымен шындалған платина сымның көмегімен маталарды күйдіру, бұзу және ажырату. Сондай-ақ гальванотермия, термокаустика, электрокаустика; гальванодан деп аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: Qalvanokaustika</p> <p>3. Қырғыз: Гальванокаустика</p> <p>4. Өзбек: Galvanokaustika</p> <p>5. Түрік: Galvanokaustika</p> <p>6. Ағылшын: Electroplating galbe</p> <p>7. Испан: Galvanoplastia</p> <p>8. Неміс: Galvanik</p> <p>9. Француз: galbe</p>
1944.	гальванопластика	гальванопластика	<p>1. Гальванопластика – матрицадағы электр тогының әсерінен ерітіндіден (балқымадан) тұндыру арқылы түсті металдан жасалған пішін қалыбы. Гальванотехниканың бір бөлімі. Электролиз әдісімен заттардың металл көшірмелерін алу үшін қолданылады. Бұл термин гальванопластика әдісімен алынған металл заттардың атауы ретінде де пайдаланылуы мүмкін. Гальванопластика кезінде жағылатын металл шөгінділерінің</p>

			<p>калыңдығы 0.25-2 мм кұрайды.</p> <p>2. Өзербайжан: Qalvanoplastika</p> <p>3. Қырғыз: Гальванопластика</p> <p>4. Өзбек: Galvanoplastika</p> <p>5. Түрік: Elektrokaplama</p> <p>6. Ағылшын: Electroplating</p> <p>7. Испан: Galvanoplastia</p> <p>8. Неміс: Galvanoplastik</p> <p>9. Француз: Galvanoplastie</p>
1945.	гальштатт	гальштатт	<p>1. Гальштат (нем. Hallstatt) – Аустриядағы коммуна. Жоғарғы Аустрия федералды жеріне қарасты Гмунден округінің құрамына енеді. Қаланың тұрақты тұрғындарының саны 923 адамды құрайды. Алып жатқан жер аумағы 59,8 км² шамасында.</p> <p>2. Өзербайжан: Qalstat</p> <p>3. Қырғыз: Гальштат</p> <p>4. Өзбек: Hallstatt</p> <p>5. Түрік: Hallstatt</p> <p>6. Ағылшын: Hallstatt</p> <p>7. Испан: Hallstatt</p> <p>8. Неміс: Hallstatt</p> <p>9. Француз: Hallstatt</p>
1946.	гальярда	гальярда	<p>1. Гальярда (итал. gagliarda, фр. gaillarde – «көңілді», «ширақ») – XV-XVII ғғ.аяғында Еуропада таралған итальяндық көне би, сондай-ақ осы биге арналған музыка.</p> <p>2. Өзербайжан: Qalyarda</p> <p>3. Қырғыз: Гальярда</p> <p>4. Өзбек: Galliard</p> <p>5. Түрік: Galiarda</p> <p>6. Ағылшын: Galliard</p> <p>7. Испан: Gallarda</p> <p>8. Неміс: Gaillarde</p> <p>9. Француз: Gaillarde</p>
1947.	гамадриады	гамадриадтар	<p>1. Гамадриадтар (көне-грек. Αμαδρυάδες) – грек мифологиясында нимф ағаштарының түрі.</p> <p>2. Өзербайжан: Hamadriada</p> <p>3. Қырғыз: Гамадриада</p> <p>4. Өзбек: Galliard</p> <p>5. Түрік: Hamadryadalar</p> <p>6. Ағылшын: Hamadryad</p> <p>7. Испан: Hamadriade</p> <p>8. Неміс: Hamadryad</p> <p>9. Француз: Hamadryades</p>

1948.	гамаюн	Гамаюн, Құмайқұс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамаюн – орыс мәдениетінде мифтік жұмақ құсы. Бейненің қайнар көзі Иран фольклорынан шыққан Құмай мифтік құсы болып табылады. 2. Әзербайжан: Намаюн 3. Қырғыз: Гамаюн 4. Өзбек: Gamaюн 5. Түрік: Gamaюн 6. Ағылшын: Gamaюн 7. Испан: Gamaюн 8. Неміс: Gamaюн 9. Француз: Gamaïoun
1949.	гамба	гамба	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамба (итал. gamba – сөзбе-сөз аяқ) – тенорлық, қылмен ойналатын музыкалық аспап. 2. Әзербайжан: Namba 3. Қырғыз: Гамба 4. Өзбек: Gamba 5. Түрік: Gamba 6. Ағылшын: Gamba 7. Испан: Gamba 8. Неміс: Gamba 9. Француз: Gamba
1950.	гамбанг	гамбанг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамбанг – Индонезиялық ұрмалы музыкалық аспап. Ағаш (гамбанг қайю) немесе металл (гамбанг гангза) пластинкалардан тұрады, ағаш тұғырықта көлденең қалыпта бекітілген, әшекейлермен және оюмен безендірілген. 2. Әзербайжан: gambang 3. Қырғыз: gambang 4. Өзбек: gambang 5. Түрік: Gambang 6. Ағылшын: gambang 7. Испан: gambang 8. Неміс: Gambang 9. Француз: gambang
1951.	гамбист	гамбашы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамбашы – Гамба аспабында ойнайтын адам. Гамба (итал. gamba – сөзбе-сөз аяқ) – тенорлық, қылмен ойналатын музыкалық аспап. 2. Әзербайжан: qambist 3. Қырғыз: gambist 4. Өзбек: qimorboz 5. Түрік: gambist 6. Ағылшын: gambist

			<p>7. Испан: jugador 8. Неміс: Gambist 9. Француз: gambiste</p>
1952.	гамбринус	гамбринус	<p>1. Гамбринус (лат. Gambrinus) – сыра қайнатуды ойлап тапқан өнертапқыш, аты аңызға айналған сыра королі. Батыс Еуропадағы Белгияның Брюгге қаласында өмір сүрген сыра қайнатуды ойлап тапқан Фламандиялық ертегі кейіпкері. Брюгге сөзінің өзі «сыра қайнату» деген мағынаны береді. 2. Әзербайжан: Hambrinus 3. Қырғыз: Гамбринус 4. Өзбек: Gambrinus 5. Түрік: Gambrinus 6. Ағылшын: Gambrinus 7. Испан: Gambrinus 8. Неміс: Gambrinus (Person) 9. Француз: Gambrinus</p>
1953.	гамбсова мебель	гамбстық жиһаз	<p>1. Гамбстық жиһаз – XVIII-XIX ғасырлардағы патшалық Ресейдегі қымбат жиһаз түрі. Бұл жиһаз атақты Гамбс жиһаз шеберханасында жасалған. Генрих Гамбс оның негізін қалап, кейін өзінің ұлдары Петр және Эрнестке мұра қылып қалдырған. Шеберхана Санкт-Петербуркте болды және бұйымдардың жоғары сапасы мен көркем деңгейімен танымал болды, императорлық отбасы және бай азаматтар үшін, сондай-ақ орта класс және провинциялық дворяндар қалалықтары үшін арнайы тапсырыспен жасалды. Гамбс жиһазының ерекше ерекшелігі – «күпиялардың»: жасырын бөлімшелердің, жасырын механизмдердің, трансформация элементтерінің болуы. 2. Әзербайжан: gams mebeli 3. Қырғыз: gambsova эмерек 4. Өзбек: gams mebellari 5. Түрік: oyun mobilyalari 6. Ағылшын: gams furniture 7. Испан: gams furniture 8. Неміс: gams möbel 9. Француз: meubles de jeux</p>
1954.	Гамбург	Гамбург	<p>1. Гамбург/Гамбург қаласы (нем. Hamburg) – қала-мемлекет, Германияның екінші ірі қаласы және Еуропалық Одақтағы ең тығыз қоныстанған астана емес қаласы. Гамбург</p>

			<p>Еуропадағы ең ірі порт қалаларының бірі болып табылады.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Hamburg 3. Қырғыз: Гамбург 4. Өзбек: Gamburg 5. Түрік: Hamburg 6. Ағылшын: Hamburg 7. Испан: Hamburgo 8. Неміс: Hamburg 9. Француз: Hambourg
1955.	гамбургский музей искусства и художественных ремесел	гамбург өнер және (көркем) қолөнер мұражайы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамбург өнер және (көркем) қолөнер мұражайы (нем. Museum für Kunst und Gewerbe Hamburg) – Гамбург қаласындағы бейнелеу, қолданбалы және сәндік қолөнер мұражайы. Мұражай 1874 жылы Лондондағы Виктория мен Альберт мұражайының, Венадағы Angewandte өнер мұражайының және Берлиндегі Kunstgewerbemuseum өнер мұражайының үлгілерімен құрылған. 2. Әзербайжан: Hamburg İncəsənət və sənətkarlıq Muzeyi 3. Қырғыз: Көркөм өнер жана кол өнерчүлүк Гамбургга музейи 4. Өзбек: San'at va dizayn Gamburg muzeyi 5. Түрік: Hamburg Sanat ve Tasarım Müzesi 6. Ағылшын: Museum of Art and Design Hamburg 7. Испан: Museo de arte e industria de Hamburgo 8. Неміс: Museum für Kunst und Gewerbe Hamburg 9. Француз: Musée des Arts et Métiers de Hambourg
1956.	гамелан	гамелан	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамелан (яв. gamel түрту, тоқылдату, соғу) – дәстүрлі индонезиялық оркестрі, аспаптық музицирлеудің түрі. Ява аралында пайда болған соң, Бали, Суматра және Малай архипелагының басқа да аралдарына тарады. 2. Әзербайжан: Hamelan 3. Қырғыз: Гамелан 4. Өзбек: Gamelan 5. Түрік: Gamelan 6. Ағылшын: Gamelan 7. Испан: Gamelán 8. Неміс: Gamelan 9. Француз: Gamelan

1957.	гамма	гамма	<p>1. Гамма (грек. gamma) – 1) грек алфавитінің үшінші әрпі; 2) қандай да бір заттың бір күйдегі атауы; 3) жаңа терминнің гамма-сәулемен байланысын білдіретін сөз бөлігі; 4) грамның миллиондық үлесі; 5) эрстедтің жүз мыңдық үлесі.</p> <p>2. Әзербайжан: Qamma</p> <p>3. Қырғыз: Гамма</p> <p>4. Өзбек: Gamma</p> <p>5. Түрік: Gama</p> <p>6. Ағылшын: Gamma</p> <p>7. Испан: Gamma</p> <p>8. Неміс: Gamma</p> <p>9. Француз: Gamma</p>
1958.	Гамма	Гамма	<p>1. Гамма [нем. gamme < фр. gamme] – 1) белгілі бір музыкалық интервал (октава) шегіндегі дыбыстардың бірізділігі; 2) өнер туындыларын жасағанда пайдаланылатын әртүрлі түстер реңктерінің бірізді қатары.</p> <p>2. Әзербайжан: Qamma</p> <p>3. Қырғыз: Гамма</p> <p>4. Өзбек: Gamma</p> <p>5. Түрік: Gam</p> <p>6. Ағылшын: Scale (music)</p> <p>7. Испан: Escala musical</p> <p>8. Неміс: Tonleiter</p> <p>9. Француз: Gamme musicale</p>
1959.	гамма венгерская	мажар гаммасы	<p>1. Мажар гаммасы сондай-ақ цыган гаммасы деп аталады. Октавалық дыбыс жүйесі. Бұл атау шартты түрде қолданылады. Өйткені сипатталған дыбыс тәртіптері Еуропа мен Азияның көптеген халықтарында әртүрлі аталады.</p> <p>2. Әзербайжан: qamma asılan</p> <p>3. Қырғыз: гамма-Hungarian</p> <p>4. Өзбек: gamma osilgan</p> <p>5. Түрік: gamma macaristan</p> <p>6. Ағылшын: Gypsy scale</p> <p>7. Испан: gamma macaristan</p> <p>8. Неміс: Zigeunertonleiter</p> <p>9. Француз: gamma hongrois</p>
1960.	гамма диатоническая	диатоникал ық гамма	<p>1. Диатоникалық гамма (грек. dia – арқылы, phone (ton) – дыбыс, гамма) – диэз және бемолсіз, бес бүтін тоннан және екі жартылай тоннан тұратын кәдімгі 7 ноталы гамма.</p>

			<p>2. Өзөрдбайжан: Diatonikalıq qamma</p> <p>3. Қыргыз: Диатоникалык гамма</p> <p>4. Өзбек: Diatonika</p> <p>5. Түрік: Diatonik gam</p> <p>6. Ағылшын: Diatonic scale</p> <p>7. Испан: Escala diatónica</p> <p>8. Неміс: Diatonik</p> <p>9. Француз: Échelle diatonique</p>
1961.	гамма мажорная	мажорлық гамма	<p>1. Мажорлық гамма (фр. majeur, итал. maggiore < лат. māior үлкен, гамма) – Гамма-белгілі бір тәртіпте орналасқан дыбыстар тізбегі (дыбыс). Минорға қарама-қарсы қуанышты көңіл-күймен ерекшеленеді. Гамманың ішіндегі үлкен топ мажорлық гаммалар болып табылады. Мажорлық гамма жеті сатыдан тұрады және келесі аралықтар бойынша құрылады: Тон-Тон-Жартылай тон-Тон-Тон-Тон-жартылай тон.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: Major qamma</p> <p>3. Қыргыз: Мажор</p> <p>4. Өзбек: Asosiy gamma</p> <p>5. Түрік: Majör gam</p> <p>6. Ағылшын: Major scale</p> <p>7. Испан: Modo mayor</p> <p>8. Неміс: Dur</p> <p>9. Француз: Mode majeur</p>
1962.	гамма минорная	минорлық гамма	<p>1. Минорлық гамма (итал. minore, лат. minor – кіші, кішкене, гамма) – үш дыбыстық аккордқа және оның өзіндік мәнеріне негізделген үйлесім; мұнды күйдің қалпын беретін музыкалық перне, гамма (муз.).</p> <p>2. Өзөрдбайжан: Кішік qamma</p> <p>3. Қыргыз: Минор</p> <p>4. Өзбек: Kichik gamma</p> <p>5. Түрік: Minör gam</p> <p>6. Ағылшын: Minor scale</p> <p>7. Испан: Modo menor</p> <p>8. Неміс: Moll</p> <p>9. Француз: Mode mineur</p>
1963.	гамма хроматическая	хроматикалық гамма	<p>1. Хроматикалық гамма (фр. chromatique, нем., chromatisch < грек chroma түс, гамма) – әдетте мажорлық немесе минорлық гамма негізінде құрылған жартылай тондар бойынша өрлемелі немесе төмен түсетін әуенді қозғалыс. Кейде ладтық гамма деп түсіндіріледі.</p>

			<ol style="list-style-type: none"> 2. Өзбайжан: Хроматик гамма 3. Қырғыз: Хроматикалык гамма 4. Өзбек: Kromatik gamma 5. Түрік: Hromatik gam 6. Ағылшын: Chromaticism 7. Испан: Cromatismo (música) 8. Неміс: Chromatik 9. Француз: Mode mineur
1964.	гамма целатонная	целатондық гамма	<ol style="list-style-type: none"> 1. Целотондық гамма/лад - модальді үлгідегі ең көп таралған симметриялы гамма. Жүйенің орталық элементі ұлғайтылған үш дыбыстан тұрады. Сол себепті кейде «ұлғайтылған гамма» деп аталады. 2. Өзбайжан: gamma celatonik 3. Қырғыз: гамма tselatonnaya 4. Өзбек: gamma selatonik 5. Түрік: gamma selatonik 6. Ағылшын: Whole tone scale 7. Испан: Escala de tonos enteros 8. Неміс: Ganztonleiter 9. Француз: Gamme par tons
1965.	гаммадион	гаммадион	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гаммадион – свастиканың грекше атауы, яғни грек гаммасына (Г) және крест формасына (+) негізделген термин. Свастика – тең ұшты тік бұрышпен иілген крест түріндегі солярлы белгі, ежелгі үнді мәдениетінің діни белгілерінің бірі, әлемдегі ең көне және ең көп танылған графикалық символдардың бірі. Өткен ғасырдың ортасына дейін свастика нацистік Германия мен нацизмнің символына айналды. Ал 1945 жылы Германияның жеңілісінен кейін көптеген елдерде «Г» символы қолданылмайтын болды. 2. Өзбайжан: Svastika 3. Қырғыз: Гаммадион 4. Өзбек: 5. Түрік: Svastika 6. Ағылшын: Swastika 7. Испан: Escala de tonos enteros 8. Неміс: Swastika 9. Француз: Svastika
1966.	гамматический крест	гамматикалық айқыш	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамматикалық айқыш – свастиканың басқаша атауы. Тең ұшты тік бұрышпен иілген крест түріндегі солярлы белгі, ежелгі үнді

			<p>мәдениетінің діни белгілерінің бірі, әлемдегі ең көне ең көп көп танылған графикалық символдардың бірі. Өткен ғасырдың ортасына дейін гамматикалық айқыш нацистік Германия мен нацизмнің символына айналды. Ал 1945 жылы Германияның жеңілісінен кейін көптеген елдерде «卐» символы қолданылмайтын болды.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Svastika 3. Қырғыз: Гаммадион 4. Өзбек: 5. Түрік: Svastika 6. Ағылшын: Swastika 7. Испан: Escala de tonos enteros 8. Неміс: Swastika 9. Француз: Svastika
1967.	Ганапати	Ганапати	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ганапати (санскрит गणेश) – индуистік пантеондағы құдайлардың бірі, индуизмде даналық пен әл-ауқат құдайы. Екінші бір атауы «Ганеша». 2. Әзербайжан: Qaneşa 3. Қырғыз: Ганапати 4. Өзбек: Ganesha 5. Түрік: Ganeşa 6. Ағылшын: Ganesha 7. Испан: Ganesha 8. Неміс: Ganesha 9. Француз: Ganesh
1968.	Ганг	Ганг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ганг (хинди गङ्गा – 'gəŋga) – негізгі бөлігі Үндістанда ағатын әлемде суы мол өзендерінің бірі. Амазонка мен Конгодан кейін және әлемнің ең суы мол үшінші өзені. Оңтүстік азиядағы ең ұзын өзен (ұзындығы – 2700 км). Өзен Батыс Гималайдан басталады, одан ары солтүстік-шығыста Инд-Ганг ойпатына ағады және Бенгал шығанағына құяды. Өзеннің бассейн ауданы – 1 060 000 км². 2. Әзербайжан: Qanq 3. Қырғыз: Ганг 4. Өзбек: Gang 5. Түрік: Ganj Nehri 6. Ағылшын: Ganges 7. Испан: Ganesha 8. Неміс: Ganges 9. Француз: Gange

1969.	Гангарилья	Гангарилья	<p>1. Гангарилья (исп.Gangarilla) – XVI ғасырда көшелер мен аулаларда сахналық қойылым қойған 5-6 адамнан тұратын қаңғыбастар театры.</p> <p>2. Әзербайжан: Gangarilla</p> <p>3. Қырғыз: Gangarilya</p> <p>4. Өзбек: Gangarilla</p> <p>5. Түрік: Gangarilya</p> <p>6. Ағылшын: Gangarilla</p> <p>7. Испан: Gangarilla</p> <p>8. Неміс: Gangarilla</p> <p>9. Француз: Gangarilla</p>
1970.	гангетикон, ганглий, ганлион	гангетикон, ганглий, ганлион	<p>1. Гангетикон, ганглий, ганлион (көне грекше: γανγλιον - түйін, буын) – жүйке жасушаларының, жүйке талшықтарының және олардың глиа деп аталатын серіктерінің түйіні. Ганглий көптеген омыртқасыздардан бастап адамға дейінгі организмдердің барлығында болады. Ганглийдің соматикалық және вегетациялық деп аталатын екі бөлімі бар, соматикалық ганглийге сезімталдық рецептордың жасушалары, вегетациялық ганглийге қимыл жасушалары жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: Qanqli</p> <p>3. Қырғыз: Ганглий</p> <p>4. Өзбек: Ganglion</p> <p>5. Түрік: Gangliyon</p> <p>6. Ағылшын: Ganglion</p> <p>7. Испан: Ganglio nervioso</p> <p>8. Неміс: Ganglion (Nervensystem)</p> <p>9. Француз: Ganglion nerveux</p>
1971.	ганджур	ганджур	<p>1. Ганджур (басқаша-Ганьчжур, Канчжур (тиб. བཀའ་འགྲུབ་), – Тибет будда канонының бірінші бөлігі. Санскриттен, пракриттерден, Қытай және басқа да тілдерден аударылған Шакьямуни Буддына жататын будда мәтіндерінің жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: qancur, ganchur</p> <p>3. Қырғыз: Gandzhur, ganchur</p> <p>4. Өзбек: ganjur, ganchur</p> <p>5. Түрік: Ganjur, Ganchur</p> <p>6. Ағылшын: Kangyur</p> <p>7. Испан: Kanjur</p> <p>8. Неміс: Ganjur, Ganchur</p>

			9. Француз: Kangyour
1972.	Гандикап	Гандикап	<p>1. Гандикап (ағылш. handicap) – жалпы мағынада тең емес мүмкіндіктер/шарттар. Бұл термин әртүрлі салада қолданылады. Мысалы, гандикап спортта старт кезінде көшбасшылықты көрсету тәсілі, «фора» сөзінің синонимі.</p> <p>2. Әзербайжан: Handikap</p> <p>3. Қырғыз: Гандикап</p> <p>4. Өзбек: Handikap</p> <p>5. Түрік: handicap</p> <p>6. Ағылшын: Handicap</p> <p>7. Испан: Handicap</p> <p>8. Неміс: Handicap</p> <p>9. Француз: Handicap</p>
1973.	гандхара	гандхара	<p>Гандхара (сондай-ақ, Гандара, Гхандара, Чандахара, Гангхар, санскрит тіл. पुरुषपुर немесе गंधार – Гхандара немесе Пурушапура, пушту گندهارا) – Үндістанның Солтүстік-батыс облысы және Пәкістаннан Шығыс Иран провинцияларына дейін созылған ежелгі патшалықтың атауы.</p> <p>2. Әзербайжан: Gandhara</p> <p>3. Қырғыз: Ганхара</p> <p>4. Өзбек: Gandhara</p> <p>5. Түрік: Gandhara</p> <p>6. Ағылшын: Gandhara</p> <p>7. Испан: Gandhara</p> <p>8. Неміс: Gandhara</p> <p>9. Француз: Gandhara</p>
1974.	гандарва	гандарва	<p>Гандхарва/гандарва – ерлер мен әйелдердің өзара келісуіне негізделген, рәсімсіз, куәгерлерсіз және отбасының қатысуынсыз өтетін Үндістандағы неке қиюдың тарихи дәстүрі.</p> <p>2. Әзербайжан: qandarva</p> <p>3. Қырғыз: gandarva</p> <p>4. Өзбек: gandarva</p> <p>5. Түрік: gandarva</p> <p>6. Ағылшын: Gandharva marriage</p> <p>7. Испан: Gandharva</p> <p>8. Неміс: Gandharva</p> <p>9. Француз: Gandharva</p>
1975.	Гандхарвый	Гандархв	Гандхárв (санскр. गन्धर्व, gandharva «хош

			<p>иісті») – индуизмде жартылай құдайлар. Гандхарвалар көне үнді шығармаларында қыздардың көңілін табатын сүйікті күйеу, әнші немесе музыкант ретінде сипатталады.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: qandharva 3. Қырғыз: жолдор тоому. 4. Өзбек: gandharva 5. Түрік: gandharva 6. Ағылшын: gandharva 7. Испан: gandharva 8. Неміс: Gandharva 9. Француз: gandharva
1976.	ганеша	ганеша	<p>Ганеша (санскрит गणेश) – индуистік пантеондағы құдайлардың бірі, индуизмде даналық пен әл-ауқат құдайы.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Qaneşa 3. Қырғыз: Ганапати 4. Өзбек: Ganesha 5. Түрік: Ganeşa 6. Ағылшын: Ganesha 7. Испан: Ganesha 8. Неміс: Ganesha 9. Француз: Ganesh
1977.	ганимед	ганимед	<p>Ганимед – (көне грек. Γανυμήδης, лат. Ganymedes, Catamitus) – грек мифологиясына сәйкес, троян патшасы тростың ұлы. Сұлулықтың символы, оған сондай-ақ мәңгілік жастық пен мәңгілік өмір сыйланды.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Qanimed 3. Қырғыз: Ганимед 4. Өзбек: Ganymed 5. Түрік: Ganimesdes (mitoloji) 6. Ағылшын: Ganymede (mythology) 7. Испан: Ganimesdes (mitología) 8. Неміс: Ganymed (Mythologie) 9. Француз: Ganymède
1978.	ганимеда	ганимеда	<p>Ганимед (көне грекше: Γανυμήδης) – Юпитердің галилейлік серіктер ішіндегі және Күн жүйесіндегі ең үлкен серігі. Ол тіпті Меркурийден де үлкен. Ганимедтің бетін кратерлер, жоталар және ойыстар алып жатыр. Оның ядросы металдан, мантиясы мұз бен әктастан және қыртысты су мұзының қалың қабатынан тұрады. Онда оттегіден тұратын</p>

			<p>жұқа атмосфера және күшті магнит өрісі бар.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Qanimed (reyk) 3. Қырғыз: Ганимед 4. Өзбек: Ganymede 5. Түрік: Ganymede (uydu) 6. Ағылшын: Ganymede (moon) 7. Испан: Ganimedes (satélite) 8. Неміс: Ganymed (Mond) 9. Француз: Ganymède (lune)
1979.	Ганновер	Ганновер	<p>Ганновер (нем. Hannover) – Германия Федеративтік Республикасының Төменгі Саксония жерінде орналасқан муниципалитет.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Hannover 3. Қырғыз: Ганновер 4. Өзбек: Hannover 5. Түрік: Hannover 6. Ағылшын: Hanover 7. Испан: Hannover 8. Неміс: Hannover 9. Француз: Hanovre
1980.	ганосис	ганосис	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ганосис (гр. ganosis) – Антикалық дәуірде мүсіндер мен қабырғаларды суға қайнатылған балауызбен жылтыратуды білдіретін атау. 2. Әзербайжан: Qanoz 3. Қырғыз: Ганосис 4. Өзбек: Ganoz 5. Түрік: Ganosis 6. Ағылшын: Ganosis 7. Испан: Ganosis 8. Неміс: Ganosis 9. Француз: Ganose
1981.	гансвурст	гансвурст	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гансвурст (нем. Ganswurst). Неміс халқының комедияларындағы сайқымазақ адам. 2. Әзербайжан: Hanswurst 3. Қырғыз: Гансвурст 4. Өзбек: Ganswurst 5. Түрік: Hanswurst 6. Ағылшын: Hanswurst 7. Испан: Hanswurst 8. Неміс: Hanswurst 9. Француз: Hanswurst
1982.	галалит	галалит	<ol style="list-style-type: none"> 1. Галалит – казеинді формальдегидпен өңдеу арқылы алынған пластмасса, казеин-формальдегид шайыр.

			<p>2. Өзөрбайжан: Galalit</p> <p>3. Қырғыз: Галалит</p> <p>4. Өзбек: Galalit</p> <p>5. Түрік: Galalit</p> <p>6. Ағылшын: Galalith</p> <p>7. Испан: Galatita</p> <p>8. Неміс: Galalith</p> <p>9. Француз: Galalithe</p>
1983.	ганьцзюй	ганьцзюй	<p>1. Ганьцзюй – Қытайдың музыкалық драмасының бір түрі. Цзянси провинциясында 4 ғасыр бұрын пайда болған.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Gəncju</p> <p>3. Қырғыз: Ганьцзюй</p> <p>4. Өзбек: Ganju</p> <p>5. Түрік: Gantszyuy</p> <p>6. Ағылшын: Ganju</p> <p>7. Испан: Ganju</p> <p>8. Неміс: Ganju</p> <p>9. Француз: Ganju</p>
1984.	гаоцян	гаоцян	<p>1. Гаоцян – Қытайдың классикалық театрындағы типтік музыкалық стилдердің бірі. XII-XIII ғасырларда пайда болған. Негізгі ерекшелігі вокальдық партиялар музыкалық аспаптардың сүйемелдеуінсіз айтылады (жекелеген жағдайларда, шарықтау шегінде барабан қосылуы мүмкін). Арияның соңында солистпен бірге сахнаның сыртындағы хор қосыла шырқайды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Gaoqiang</p> <p>3. Қырғыз: Гаоцян</p> <p>4. Өзбек: Gaoqiang</p> <p>5. Түрік: Gaotsyan</p> <p>6. Ағылшын: Gaoqiang</p> <p>7. Испан: Gaoqiang</p> <p>8. Неміс: Gaoqiang</p> <p>9. Француз: Gaoqiang</p>
1985.	гапит	гапит	<p>1. Гапит – (яван. - таяқша) – қуыршақтар театрында қуыршақтарды басқарып, қозғалтуға арналған құрал. Гапит Индонезиядағы театрда пайда болған, таяқшадан жасалған қуыршақтардың басын қозғалту үшін қолданылған.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Harit</p> <p>3. Қырғыз: Гапит</p> <p>4. Өзбек: Harit</p>

			<p>5. Түрік: Garit</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Harit</p> <p>7. Испан: Harit</p> <p>8. Неміс: Harit</p> <p>9. Француз: Harit</p>
1986.	Гарама	Гарама	<p>1. Гарама – Ливияның ішкі жағында тұратын бербер халқының бас қаласы.</p> <p>2. Әзербайжан: Qarama</p> <p>3. Қырғыз: Гарама</p> <p>4. Өзбек: Garama</p> <p>5. Түрік: Garama</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Garama</p> <p>7. Испан: Garama</p> <p>8. Неміс: Garama</p> <p>9. Француз: Garama</p>
1987.	гарамантикус	гарамантик ус	<p>1. Гарамантикус – зергерлік тас, гранат минералының көне атауы.</p> <p>2. Әзербайжан: Qaramantik</p> <p>3. Қырғыз: Гарамантикус</p> <p>4. Өзбек: Garamantik</p> <p>5. Түрік: Garamantikus</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Garamanticus</p> <p>7. Испан: Garamanticus</p> <p>8. Неміс: Garamanticus</p> <p>9. Француз: Garamanticus</p>
1988.	гарамон	гарамон	<p>1. Гарамон – XVI ғасырда өмір сүрген француз топографтары Клод Гарамон мен Жан Жаннонның суреттеріне негізделген гарнитура түрлерінің атауы.</p> <p>2. Әзербайжан: Haramon</p> <p>3. Қырғыз: Гарамон</p> <p>4. Өзбек: Haramon</p> <p>5. Түрік: Garamon</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Garamond</p> <p>7. Испан: Garamond</p> <p>8. Неміс: Garamond</p> <p>9. Француз: Garamont</p>
1989.	гарба	гарба	<p>1. Гарба (фин. harva) – ақсеркені аулауға арналған ау.</p> <p>2. Әзербайжан: qarba</p> <p>3. Қырғыз: Гарба</p> <p>4. Өзбек: Garba</p> <p>5. Түрік: Garba</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Garba</p> <p>7. Испан: Garba</p>

			<p>8. Неміс: Garba</p> <p>9. Француз: Garba</p>
1990.	гарбха	гарбха	<p>1. Гарбха (санс. іш, қуыс) – жарық пен нұрға толы бос кеңістік, жарық көзі.</p> <p>2. Әзербайжан: Garbha</p> <p>3. Қырғыз: Гарбха</p> <p>4. Өзбек: Garbha</p> <p>5. Түрік: Garbha</p> <p>6. Ағылшын: Garbha</p> <p>7. Испан: Garbha</p> <p>8. Неміс: Garbha</p> <p>9. Француз: Garbha</p>
1991.	гаргуйль	гаргуйль	<p>1. Гаргуйль (фр. Gargouille) – готикалық архитектуралық элемент. Көбінесе жан-жануардың басы немесе мифтік кейіпкердің түрінде шатырдан салбырап тұратын мүсін. Ортағасырлық батыс қалаларында қатты дамыған декоративтік безендіру тәсілі.</p> <p>2. Әзербайжан: Qarqoyul</p> <p>3. Қырғыз: Гаргуйль</p> <p>4. Өзбек: Гаргуйль</p> <p>5. Түрік: Gargoyle</p> <p>6. Ағылшын: Gargoyle</p> <p>7. Испан: Gárgola</p> <p>8. Неміс: Wasserspeier</p> <p>9. Француз: Gargouille</p>
1992.	Гард	Гард көпірі	<p>1. Гард (фр. Pont du Gard, «Гар арқылы көпір») – сақталып қалған ең биік көне римдік акведук. Бұрын Гар деп аталған Гардон өзенінің үстінде орналасқан. Ұзындығы 275 метр, биіктігі 47 метр. ЮНЕСКО-ның әлемдік мұрасына жатқызылған ескерткіш.</p> <p>2. Әзербайжан: Gard köprü</p> <p>3. Қырғыз: Гард көпүрө</p> <p>4. Өзбек: Gard ko'prigi</p> <p>5. Түрік: Pont du Gard</p> <p>6. Ағылшын: Pont du Gard</p> <p>7. Испан: Puente del Gard</p> <p>8. Неміс: Pont du Gard</p> <p>9. Француз: Pont du Gard</p>
1993.	Гарда	Гарда	<p>1. Гарда (итал. және вен. Garda) – Италияның Верона провинциясында, Гарда көлінің шығыс жағалауында орналасқан коммуна. Климаттық курорт.</p> <p>2. Әзербайжан: Qarda</p>

			<p>3. Қырғыз: Гарда</p> <p>4. Өзбек: Garda</p> <p>5. Түрік: Garda</p> <p>6. Ағылшын: Garda</p> <p>7. Испан: Garda</p> <p>8. Неміс: Garda</p> <p>9. Француз: Garde</p>
1994.	Гарда озеро	Гарда көлі	<p>1. Гарда көлі (итал. Lago di Garda) – Италиядағы ең үлкен көл, Альп тауларының оңтүстік бөктерінде орналасқан. Ауданы – 370 км², тереңдігі – 346 м. Көлден Минчо өзені бастау алады.</p> <p>2. Әзербайжан: Qarda (göl)</p> <p>3. Қырғыз: Гарда</p> <p>4. Өзбек: Garda</p> <p>5. Түрік: Garda Gölü</p> <p>6. Ағылшын: Lake Garda</p> <p>7. Испан: Lago de Garda</p> <p>8. Неміс: Gardasee</p> <p>9. Француз: Lac de Garde</p>
1995.	гарделло	гарделло	<p>1. Гарделло (итал. guardello, guardare – қарау). Италиялық архитектураға тән қарауыл мұнарасы.</p> <p>2. Әзербайжан: Gardello</p> <p>3. Қырғыз: Гарделло</p> <p>4. Өзбек: Gardello</p> <p>5. Түрік: Gardel</p> <p>6. Ағылшын: Gardello</p> <p>7. Испан: Lago de Garda</p> <p>8. Неміс: Gardello</p> <p>9. Француз: Gardello</p>
1996.	гардения	гардения	<p>1. Гардения (лат. Gardénia) – Тропикалық өсімдік түрінің атауы. Американдық натуралист, дәрігер Александр Гарденнің (1730-1791) құрметіне аталған.</p> <p>2. Әзербайжан: Qardeniya</p> <p>3. Қырғыз: Гардения</p> <p>4. Өзбек: Gardeniya</p> <p>5. Түрік: Gardenya</p> <p>6. Ағылшын: Gardenia</p> <p>7. Испан: Gardenia</p> <p>8. Неміс: Gardenien</p> <p>9. Француз: Gardenia</p>
1997.	гардероб фильма,	фильм, телебағдарл	<p>1. Фильм, телебағдарлама киім-кешегі – түсірілімге қажетті киім-кешек.</p>

	телепередачи	ама киім-кешегі	<p>2. Өзербайжан: TV film qarderobu</p> <p>3. Қырғыз: Кино, теле-шоу үчүн кийим</p> <p>4. Өзбек: Television film shkafi</p> <p>5. Түрік: TV filmi gardırop</p> <p>6. Ағылшын: TV movie wardrobe</p> <p>7. Испан: Armario de películas de TV</p> <p>8. Неміс: Kleiderschrank für Fernsehfilme</p> <p>9. Француз: Armoire de film de télévision</p>
1998.	гардина	ілігіш, гардина	<p>1. Гардина (нем. Gardine) – үлкен шымылдық, перде.</p> <p>2. Өзербайжан: Pərdə</p> <p>3. Қырғыз: Гардина</p> <p>4. Өзбек: Parda</p> <p>5. Түрік: Perdeler</p> <p>6. Ағылшын: Curtain</p> <p>7. Испан: Cortina</p> <p>8. Неміс: Gardine</p> <p>9. Француз: Rideau</p>
1999.	гарднера фарфор	гарднера фарфоры	<p>1. Гарднера фарфоры – Мәскеу түбіндегі Вербилки елді мекенінде Франц Яковлевич Гарднер негізін қалаған фарфор зауытынан шыққан фарфор өнімдері.</p> <p>2. Өзербайжан: Gardner çini</p> <p>3. Қырғыз: Гарднер фарфор</p> <p>4. Өзбек: Gardner chinni</p> <p>5. Түрік: Gardner porselenleri</p> <p>6. Ағылшын: Gardners porcelain</p> <p>7. Испан: Porcelana Gardner</p> <p>8. Неміс: Gardner Porzellan</p> <p>9. Француз: Porcelaine Gardner</p>
2000.	гарем	гарем	<p>1. Гарем – (ар. harīm – қасиетті) орта ғасырларда мұсылмандардың әйелдері тұтатын сарайдың немесе үйдің жабық әрі күзетілетін бөлігі. Гаремге тек сарай қожайыны не оның жақын туыстарының ғана кіруге құқығы болған.</p> <p>2. Өзербайжан: Нәгәм</p> <p>3. Қырғыз: Гарем</p> <p>4. Өзбек: Haram</p> <p>5. Түрік: Harem</p> <p>6. Ағылшын: Harem</p> <p>7. Испан: Harén</p> <p>8. Неміс: Harem</p> <p>9. Француз: Harem</p>
2001.	гаризенда	гаризенда	<p>1. Гаризенда – Италияның Болонья</p>

			<p>каласындағы әйгілі мұнара. XIII ғасырда бой түзеген мұнараның биіктігі 48 метр. Гаризенда мұнарасының атауы Данте Алигьеридің «Құдіретті комедиясында» кездеседі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: Qarisenda 3. Қырғыз: Гаризенда 4. Өзбек: Garisenda 5. Түрік: Garizenda 6. Ағылшын: Garisenda 7. Испан: Garisenda 8. Неміс: Garisenda 9. Француз: Garisenda
2002.	гармоника губная	ерін сырнайы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ерін сырнайы – сырнай тобына жататын музыкалық аспап. Қапталында көп тесіктері бар шағын төртбұрышты құрал, сазды әуен ерін мен тілдің тесіктерге тиюінен және дем алған кездегі ауаның қозғалысына сәйкес шығады. 2. Әзербайжан: Harmonica 3. Қырғыз: Эрин гармоникасы 4. Өзбек: Harmonika 5. Түрік: Armonika 6. Ағылшын: Harmonica 7. Испан: Armónica 8. Неміс: Mundharmonika 9. Француз: Harmonica
2003.	гармониум	гармониум	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гармониум – сырнай тобына жататын музыкалық аспап. Фортепиано пернелерінің болуымен ерекшеленеді, еденге немесе үстелге қоюға болады. 2. Әзербайжан: Harmonium 3. Қырғыз: Гармониум 4. Өзбек: Harmonium 5. Түрік: Harmonyum 6. Ағылшын: Pump organ 7. Испан: Armonio 8. Неміс: Harmonium 9. Француз: Harmonium
2004.	гармоническа я школа	үйлесімділі к мектеп (мектебі)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Үйлесімділік мектеп (мектебі) – 2. Әзербайжан: Uyğun Məktəb 3. Қырғыз: 4. Өзбек: Uyg'unlik maktabi 5. Түрік: Uyumlu okul 6. Ағылшын: Harmonious School 7. Испан: Escuela armoniosa 8. Неміс: Harmonische Schule

			9. Француз: École harmonieuse
2005.	гармоническая функция	үйлесімді қызмет үйлесімді функция	1. Үйлесімді қызмет – Евклидтік кеңістікте анықталған және екі есе дифференциаланатын заттық функция. 2. Әзербайжан: Harmonik funksiya 3. Қырғыз: Гармоникалық функция 4. Өзбек: Garmonik funktsiya 5. Түрік: Harmonik fonksiyon 6. Ағылшын: Harmonic function 7. Испан: Función armónica 8. Неміс: Harmonische Funktion 9. Француз: Fonction harmonique
2006.	гармонический призвук	үйлесімді дыбыстар	1. Үйлесімді дыбыстар – қандай да бір дыбыс шығаратын дененің (муз. аспаптың шегі, ауа бағандары және т.б.) толық көлемде, сондай-ақ жартылай, үштен бір, ширек тербелісінен бір мезетте шығатын әр түрлі биіктіктегі дыбыстар. 2. Әзербайжан: Harmonik səslər 3. Қырғыз: Гармоникалық соулз 4. Өзбек: Garmonik tovushlar 5. Түрік: Harmonik sesler 6. Ағылшын: By-tone 7. Испан: Sonidos armónicos 8. Неміс: Harmonische Klänge 9. Француз: Sons harmoniques
2007.	гармонический	үйлесімді	1. Үйлесімді (гр. harmonia - үндесім, үйлесім) – гармония заңдарына сәйкес келетін үйлесімділік. 2. Әзербайжан: Harmonik səslər 3. Қырғыз: Гармоникалық 4. Өзбек: Garmonik 5. Түрік: Harmonik 6. Ағылшын: Harmonic 7. Испан: Harmónico 8. Неміс: Harmonisch 9. Француз: Harmonique
2008.	гармонический звукоряд	дыбыстардың үйлесімді қатары	1. Дыбыстардың үйлесімді қатары – негізгі тоннан және оның үйлесімді обертоңдарынан тұратын дыбыстар қатары. 2. Әзербайжан: Harmonik miqyaslı 3. Қырғыз: Гармоникалық шкала 4. Өзбек: Harmonik o'lchov 5. Түрік: Harmonik ölçeği 6. Ағылшын: Harmonic series (music)

			<p>7. Испан: Serie armónica (música)</p> <p>8. Неміс: Naturtonreihe</p> <p>9. Француз: Gamme harmonique</p>
2009.	гармонический интервал	үйлесімді аралық	<p>1. Үйлесімді аралық – қос музыкалық дыбыстың олардың жоғарлығы бойынша арақатынасы.</p> <p>2. Әзербайжан: Harmonik miqyaslı</p> <p>3. Қырғыз: Гармоникалық шкала</p> <p>4. Өзбек: Harmonik o'lchov</p> <p>5. Түрік: Harmonik ölçegi</p> <p>6. Ағылшын: Harmonic series (music)</p> <p>7. Испан: Serie armónica (música)</p> <p>8. Неміс: Naturtonreihe</p> <p>9. Француз: Gamme harmonique</p>
2010.	гармонический мажор	үйлесімді мажор	<p>1. Үйлесімді мажор – мажорлық ладтың дыбыс қатарының бір түрі. Оның натуралды мажордан басты ерекшелігі төмен 6 сатысының болуында.</p> <p>2. Әзербайжан: Harmonik əsas</p> <p>3. Қырғыз: Гармоникалық мажор</p> <p>4. Өзбек: Garmonik major</p> <p>5. Түрік: Harmonik ölçegi</p> <p>6. Ағылшын: Harmonic major scale</p> <p>7. Испан: Mayor armónico</p> <p>8. Неміс: Harmonisch Dur</p> <p>9. Француз: Gamme harmonique</p>
2011.	гармонический резонанс	үйлесімді резонанс	<p>1. Үйлесімді резонанс – толқын көзінің жиілігіне тең резонанстық толқындардың пайда болуы.</p> <p>2. Әзербайжан: Harmonik rezonans</p> <p>3. Қырғыз: Гармоникалық резонанс</p> <p>4. Өзбек: Garmonik rezonans</p> <p>5. Түрік: Harmonik rezonans</p> <p>6. Ағылшын: Harmonic resonance</p> <p>7. Испан: Resonancia armónica</p> <p>8. Неміс: Harmonische Resonanz</p> <p>9. Француз: Résonance harmonique</p>
2012.	гармонический ритм	үйлесімді ырғақ	<p>1. Үйлесімді ырғақ – аккордтар бір-бірін алмастыратын жылдамдық.</p> <p>2. Әзербайжан: Harmonik ritm</p> <p>3. Қырғыз: Гармоникалық ритм</p> <p>4. Өзбек: Harmonik ritm</p> <p>5. Түрік: Harmonik ritim</p> <p>6. Ағылшын: Harmonic rhythm</p> <p>7. Испан: Ritmo armónico</p>

			<p>8. Неміс: Harmonischer Rhythmus</p> <p>9. Француз: Rythme harmonique</p>
2013.	гармонический ряд	үйлесімді қатар	<p>1. Үйлесімді қатар – натуралды қатардағы сандарға кері шексіз мүшелерден құрылған сандар жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: Harmonik sıra</p> <p>3. Қырғыз: Гормоналдык сериясы</p> <p>4. Өзбек: Garmonik qator</p> <p>5. Түрік: Harmonik seriler</p> <p>6. Ағылшын: Harmonic series (mathematics)</p> <p>7. Испан: Serie armónica (matemática)</p> <p>8. Неміс: Harmonische Reihe</p> <p>9. Француз: Série harmonique</p>
2014.	гармонический слух	үйлесімді есту	<p>1. Үйлесімді есту – бір мезетте дыбысталған ноталарды (үйлесімді аралықты, аккордтарды) тұтастай қабылдау, сондай-ақ бір мезетте дыбысталған ноталарды бір дауыспен айту немесе қандай да бір музыкалық аспапта ойнау қабілеті.</p> <p>2. Әзербайжан: Harmonik eşitmə</p> <p>3. Қырғыз: Гармоникалык ритм</p> <p>4. Өзбек: Garmonik eshitish</p> <p>5. Түрік: Harmonik işitme</p> <p>6. Ағылшын: Harmonic hearing</p> <p>7. Испан: Audiencia armónica</p> <p>8. Неміс: Harmonisches Hören</p> <p>9. Француз: Audition harmonique</p>
2015.	гармония гласных	дауыстылар үндестігі	<p>1. Дауыстылар үндестігі – сөздің бастапқы буынындағы ерін дауыстыларының әсерімен соңғы буындарындағы езулік дауыстыларының еріндікке айналуы.</p> <p>2. Әзербайжан: Ahəng qanunu</p> <p>3. Қырғыз: Сингармонизм</p> <p>4. Өзбек: Singarmonizm</p> <p>5. Түрік: Büyük ünlü uyumu</p> <p>6. Ағылшын: Vowel harmony</p> <p>7. Испан: Armonía vocálica</p> <p>8. Неміс: Vokalharmonie</p> <p>9. Француз: Harmonie vocalique</p>
2016.	гармонь	гармонь, сырнай	<p>1. Гармонь, сырнай – түймелері бар екі жартылай бөліктен тұратын гармоника тобына жататын, орыс халқының фольклорымен тығыз байланысты музыкалық аспап.</p> <p>2. Әзербайжан: Akkordeon</p> <p>3. Қырғыз: Гармошка</p>

			<p>4. Өзбек: Akkordeon 5. Түрік: Garmon 6. АҒЫЛШЫН: Squeezebox 7. Испан: Armonía vocálica 8. Неміс: Handzuginstrument 9. Француз: Accordéon</p>
2017.	гарнача	гарнача	<p>1. Гарнача – (фр. Grenache) – қызыл жүзімнің сорты. 2. Әзербайжан: Qrenaş 3. Қырғыз: Гарнача 4. Өзбек: Garnacha 5. Түрік: Garmon 6. АҒЫЛШЫН: Grenache 7. Испан: Garnacha (uva) 8. Неміс: Grenache 9. Француз: Grenache</p>
2018.	гарни	гарни	<p>1. Гарни – Марс планетасында су көзі табылған кратер. 2. Әзербайжан: Garni 3. Қырғыз: Гарни 4. Өзбек: Garni 5. Түрік: Garni 6. АҒЫЛШЫН: Garni (crater) 7. Испан: Garni 8. Неміс: Garni 9. Француз: Garni</p>
2019.	гарнировка	әспеттеу	<p>1. Әспеттеу – безендіру, тағамды сәндеу. 2. Әзербайжан: qarnirovkası 3. Қырғыз: кооздоп 4. Өзбек: bezak 5. Түрік: süsleme 6. АҒЫЛШЫН: Garnishing 7. Испан: Garnieren 8. Неміс: Garnieren 9. Француз: Garnieren</p>
2020.	гарнитур	гарнитур	<p>1. Гарнитур – қандай да бір заттардың бірыңғай стильде жасалған жиынтығы. Көбінесе жиһаз немесе киім-кешекке қатысты қолданылады. 2. Әзербайжан: Qulaqlıq 3. Қырғыз: Гарнитур 4. Өзбек: Garnitura 5. Түрік: Set 6. АҒЫЛШЫН: Headset 7. Испан: Auriculares</p>

			<p>8. Неміс: Headset</p> <p>9. Француз: Casque</p>
2021.	гарнитура шрифта	қаріп белгісі	<p>1. Қаріп белгісі – сұлбасы, стилі және рәсімделуі бірдей әр түрлі түрдегі және кегельдегі қаріптер тобы.</p> <p>2. Әзербайжан: Yazı tipi</p> <p>3. Қырғыз: Тамгалар</p> <p>4. Өзбек: Garnitura</p> <p>5. Түрік: Harf karakteri</p> <p>6. Ағылшын: Typeface</p> <p>7. Испан: Tipo de letra</p> <p>8. Неміс: Schriftart</p> <p>9. Француз: Police d'écriture</p>
2022.	гарпиус	шайыр	<p>1. Шайыр – қаттылау және мөлдір түсті қалқанжапырақты ағаштарда болатын қаттылау және мөлдір не сарғыш түсті зат.</p> <p>2. Әзербайжан: Harpius</p> <p>3. Қырғыз: Гарпиус</p> <p>4. Өзбек: Harpius</p> <p>5. Түрік: Garpius</p> <p>6. Ағылшын: Colophony</p> <p>7. Испан: Colofonia</p> <p>8. Неміс: Harpius</p> <p>9. Француз: Colophane</p>
2023.	гастербайтер	гастербайтер	<p>1. Гастербайтер (нем. gastarbeiter сөзбе-сөз: қонақ-қызметкер) – шақырылған жұмысшы, шетелдік жұмысшы, уақытша жалдау бойынша жұмыс істейтін басқа мемлекеттің тұрғыны, жұмысшы-иммигрант.</p> <p>2. Әзербайжан: Qastarbayter</p> <p>3. Қырғыз: Гастербайтер</p> <p>4. Өзбек: Gastarbayter</p> <p>5. Түрік: Gastarbeiter</p> <p>6. Ағылшын: Gastarbeiter</p> <p>7. Испан: Gastarbeiter</p> <p>8. Неміс: Gastarbeiter</p> <p>9. Француз: gasterbeiter</p>
2024.	гастролер	гастрольші	<p>1. Гастрольші [нем. <i>gastrolle</i> < <i>gast</i> – қонақ + <i>Rolle</i> – рөл + <i>ші</i>] – гастрольге келген немесе шыққан әртіс.</p> <p>2. Әзербайжан: Qastroler</p> <p>3. Қырғыз: Гастролёр.</p> <p>4. Өзбек: Gastrolyor (gastroldagi artist)</p> <p>5. Түрік: Turnedeki artist</p> <p>6. Ағылшын: Guest performer</p>

			<p>7. Испан: Artista invitado</p> <p>8. Неміс: Barnstormer</p> <p>9. Француз: Artiste invité</p>
2025.	гастрольная пауза	гастрольдік кідіріс	<p>1. Гастрольдік кідіріс – әртістің гастрольдік сапарларға кідіріс жасауы, гастрольдік сапарлардан бастартуы, өзіне демалыс жариялауы.</p> <p>2. Әзербайжан: Qastrol pauzası</p> <p>3. Қырғыз: Гастроль паузасы</p> <p>4. Өзбек: Gastrolnş to'xtatib turish</p> <p>5. Түрік: Turne duraklaması</p> <p>6. Ағылшын: Tour pause</p> <p>7. Испан: Pausa de gira</p> <p>8. Неміс: Tour-Pause</p> <p>9. Француз: Pause tournée</p>
2026.	гаттамелата	гаттамелата	<p>1. Гаттамелата (итал. Gattamelata). Эразмо да Нарни 1370-1443 атты атақты италияндық кондотьердің лақап аты. Донателлоның «Гаттамелата» атты туындысы. Мүсінші Донателло Гаттамеланың бас мүсінін жасап, оны әлемге мәшһүр етті.</p> <p>2. Әзербайжан: Gattamelata</p> <p>3. Қырғыз: Гаттамелата</p> <p>4. Өзбек: Gattamelata</p> <p>5. Түрік: Gattamelata</p> <p>6. Ағылшын: Gattamelata</p> <p>7. Испан: Gattamelata</p> <p>8. Неміс: Gattamelata</p> <p>9. Француз: Gattamelata</p>
2027.	гаудеамус	гаудеамус	<p>1. Гаудеамус/Гаудеамус игитур (лат. gaudeamus igitur – қуанамыз, көңілді боламыз) - латын тіліндегі студенттік ән, студенттер гимні.</p> <p>2. Әзербайжан: gaudeamus</p> <p>3. Қырғыз: Gaudeamus</p> <p>4. Өзбек: gaudeamus</p> <p>5. Түрік: Gaudeamus</p> <p>6. Ағылшын: Gaudeamus igitur</p> <p>7. Испан: Gaudeamus igitur</p> <p>8. Неміс: Gaudeamus igitur</p> <p>9. Француз: Gaudeamus igitur</p>
2028.	Бриллиант	Бриллиант	<p>1. Бриллиант [пар. гауһәр گوهر] – бағалы асыл тас (бриллиант).</p> <p>2. Әзербайжан: Brilliant</p> <p>3. Қырғыз: Бриллиант</p>

			<p>4. Өзбек: Brilliant</p> <p>5. Түрік: Cevher, pırlanta</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Brilliant (diamond cut)</p> <p>7. Испан: Brillante (joyería)</p> <p>8. Неміс: Brillant</p> <p>9. Француз: Diamant</p>
2029.	гаучо-театр	гаучо-театр	<p>1. Гаучо-театр – аргентиналық музыкалық театрдың жанры. Өз атауы гаучо атты аргентиналық шаруалардың әндерінен алынған.</p> <p>2. Әзербайжан: gaucho teatri</p> <p>3. Қырғыз: Гаучо театр</p> <p>4. Өзбек: gaucho teatri</p> <p>5. Түрік: Gaucho Tiyatrosu</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: gaucho theate</p> <p>7. Испан: teatro gaucho</p> <p>8. Неміс: Gaucho-Theater</p> <p>9. Француз: héâtre gaucho</p>
2030.	гафний	гафний	<p>1. Гафний (лат. Hafnium) Hf – элементтердің периодтық жүйесінің IV тобындағы химиялық элемент. Менделеев элементтерінің периодтық жүйесіндегі 72-элемент. Гафнийдің құрылысын, валенттігін, цирконийге ұқсастығын 1921 ж. дат физигі Н. Бор жорамалдаған. Оны 1922 ж. венгр химигі Д. Хевеши мен голланд физигі Д. Костер цирконий минералын рентгенспектрлік талдау әдісі арқылы ашқан. Аты ашылған орны – Копенгаген қаласына (лат. Hafnia) байланысты қойылған.</p> <p>2. Әзербайжан: Hafnium</p> <p>3. Қырғыз: Гафний</p> <p>4. Өзбек: Gafniy</p> <p>5. Түрік: Hafniyum</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: Hafnium</p> <p>7. Испан: Hafnio</p> <p>8. Неміс: Hafnium</p> <p>9. Француз: Hafnium</p>
2031.	гвельфский крест	Гвельф кресі	<p>1. Гвельф кресі/Гвельф ордені (ағыл. The Royal Guelphic Order, нем. Guelphen-Orden) – 1815 жылы Георг ханзада тарапынан бекітілген крест түріндегі рыцарлық ордені. Орден Гвельфтер әулетінің құрметіне аталды.</p> <p>2. Әзербайжан: celtic хаç</p> <p>3. Қырғыз: селт кайчылаш</p> <p>4. Өзбек: keltlar xochi</p>

			<p>5. Түрік: Kelt haçı</p> <p>6. Ағылшын: Royal Guelphic Order</p> <p>7. Испан: Orden Real Güélfica</p> <p>8. Неміс: Guelphen-Orden</p> <p>9. Француз: Ordre royal des Guelfes</p>
2032.	гвозди декоративные	сәндік шегелер	<p>1. Сәндік шегелер – жиһаздарды сәндеуге арналған басы үлкендеу өзі кішкентай шеге түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: Dekorativ dırnaqları</p> <p>3. Қырғыз: кооздук тиштери</p> <p>4. Өзбек: yillik tirnoqlar</p> <p>5. Түрік: Dekoratif çivisi</p> <p>6. Ағылшын: Royal Guelphic Order</p> <p>7. Испан: Orden Real Güélfica</p> <p>8. Неміс: Guelphen-Orden</p> <p>9. Француз: Ordre royal des Guelfes</p>
2033.	гебановый	гебандық	<p>1. Гебандық – эбен (қара) ағашынан жасалған зат.</p> <p>2. Әзербайжан: heban</p> <p>3. Қырғыз: gebanovy</p> <p>4. Өзбек: gaban</p> <p>5. Түрік: gebanovy</p> <p>6. Ағылшын: heban</p> <p>7. Испан: heban</p> <p>8. Неміс: heban</p> <p>9. Француз: heban</p>
2034.	Гегемонизм	Гегемонизм	<p>1. Гегемонизм (грек, hegemonia – үстемдік, біріншілік) – бір мемлекеттің немесе мемлекеттер одағының саяси жүйеде, дінде бүкіл әлемге немесе белгілі бір аймаққа үстемдік жүргізу идеологиясы және саясаты.</p> <p>2. Әзербайжан: Hegemoniya</p> <p>3. Қырғыз: Гегемонизм</p> <p>4. Өзбек: Gegemonizm</p> <p>5. Түрік: Hegemonya</p> <p>6. Ағылшын: Hegemony</p> <p>7. Испан: Hegemonía</p> <p>8. Неміс: Hegemonie</p> <p>9. Француз: Hégémonie</p>
2035.	гедонизм	гедонизм	<p>1. Гедонизм [грек. hēdonē – рақат + -изм жұрн.] – «Өмірдің мақсаты – рақат алу, ендеше, жақсы іс рақат сыйлайды, ал қастандық жапа шектіреді» деген пастулатқа негізделген көне грек философиялық мектебі ілімдерінің бірі (IV ғ. б.з.д.).</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: Hedonizm</p> <p>3. Қырғыз: Гедонизм</p> <p>4. Өзбек: Gedonizm</p> <p>5. Түрік: Hazcılık</p> <p>6. Ағылшын: Hedonism</p> <p>7. Испан: Hedonismo</p> <p>8. Неміс: Hedonismus</p> <p>9. Француз: Hédonisme</p>
2036.	геенна огненная	тозақ оты, жәһаннам	<p>1. Геенна (ивр. גהנום, גהנום, грек. γέεννα) – иудаизм мен христиандықтарда Ақырет күнінің символы, исламда «тозақ» сөзінің синонимі, ал православие ілімінде тозақ орнына келетін тозақ түрі. Құрандағы «Геенна» сөзі арабтың جهنم, Gahannam, Джаханнам сөзінің синонимы болып табылады. Жаханнам, гаханна, геена варианттары семит тілдеріндегі түбірлес сөздер.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Сәһәппәт</p> <p>3. Қырғыз: Геена</p> <p>4. Өзбек: Jahannam</p> <p>5. Түрік: Cehennem</p> <p>6. Ағылшын: Gehenna</p> <p>7. Испан: Gehena</p> <p>8. Неміс: Gehinnom</p> <p>9. Француз: Géhenne</p>
2037.	гезамткунстве рг	Гезамткунс тверг, біртұтас өнер туындысы	<p>1. Гезамткунстверг, біртұтас өнер туындысы – (нем. Gesamtkunstwerk) – біртұтас көркем нысан аясында өнердің түрлі түрлерін біріктіретін жан-жақты (әмбебап) өнер туындысы. Гезамткунстверк термині үшін «біртұтас өнер туындысы», «өнердің әмбебап туындысы», «өнердің мінсіз туындысы», «өнердің біртұтас туындысы», «өнердің синтетикалық туындысы» сияқты ұғымдар қолданылады.</p> <p>2. Өзөрбайжан: gözәlkunstruk</p> <p>3. Қырғыз: Шаумбург районуна кирет.</p> <p>4. Өзбек: gezamtkunstverk</p> <p>5. Түрік: gesamtkunstverk</p> <p>6. Ағылшын: Gesamtkunstwerk/total work of art</p> <p>7. Испан: Obra de arte total</p> <p>8. Неміс: Gesamtkunstwerk</p> <p>9. Француз: Œuvre d'art totale</p>
2038.	Гейдельбергск ая школа	Гейдельбер г мектебі	<p>1. Гейдельберг мектебі (ағылш. Heidelberg School) – XIX ғасырдың аяғындағы</p>

			<p>австралиялық көркем өнер, суретшілер мектебі, кейінірек «Австралиялық импрессионизм» деген атпен сипатталған.</p> <p>2. Әзербайжан: Heidelberg məktəbi</p> <p>3. Қырғыз: Гейдельберг мектеби</p> <p>4. Өзбек: Heidelberg maktabi</p> <p>5. Түрік: Heidelberg ekolu</p> <p>6. Ағылшын: Heidelberg School</p> <p>7. Испан: Escuela de Heidelberg</p> <p>8. Неміс: Heidelberger Schule</p> <p>9. Француз: Heidelberg School</p>
2039.	гейша	гейша	<p>1. Гейша (яп. 芸者 гэйся «өнер» және «адам».) – өз клиенттерін (қонақтарын, келушілерін) жапон биімен, ән айтумен, шай рәсімін жүргізумен, кез келген тақырыпқа әңгімелеумен көңілін көтеретін кимоно киген, дәстүрлі макияж және шаш үлгісін жасаған ару қыз.</p> <p>2. Әзербайжан: Geuşa</p> <p>3. Қырғыз: Гейша</p> <p>4. Өзбек: Geisha</p> <p>5. Түрік: Geuşa</p> <p>6. Ағылшын: Geisha</p> <p>7. Испан: Geisha</p> <p>8. Неміс: Geisha</p> <p>9. Француз: Geisha</p>
2040.	гекатонхейры	гекатонхейрлер	<p>1. Гекатонхейрлер (көне грек. ἑκατοῦχέιρες, – грек. ἑκατόν, «жүз» + χεῖρ, «қол») – ежелгі грек мифологиясы бойынша жүз қолы, елу басы бар дәулер. Аспан және жер құдайлары Уран мен Геидің «Бриарей (Эгеон), Котт және Гиес» атты ұлдары.</p> <p>2. Әзербайжан: Hekatonxeurlər</p> <p>3. Қырғыз: Гекатонхейрлер</p> <p>4. Өзбек: Hekatonxeuralar</p> <p>5. Түрік: Hekatonkheirler</p> <p>6. Ағылшын: Hecatoncheires</p> <p>7. Испан: Hecatónquiros</p> <p>8. Неміс: Hekatoncheiren</p> <p>9. Француз: Hécatonchires</p>
2041.	геккельфон	геккельфон	<p>1. Геккельфон – ауызбен үрлеп тартылатын музыкалық аспаптың бір түрі. 1904 жылы Wilhelm Neckel GmbH неміс фирмасымен жасалған үрмелі ағаш аспабы.</p>

			<p>2. Өзөрдбайжан: Hekel'fon</p> <p>3. Қыргыз: геккельфон</p> <p>4. Өзбек: Gekkel'fon</p> <p>5. Түрік: Hekelfon</p> <p>6. Ағылшын: Heckelphone</p> <p>7. Испан: Heckelfón</p> <p>8. Неміс: Heckelphon</p> <p>9. Француз: Heckelphone</p>
2042.	гексаграмма	гексаграмма	<p>1. Гексаграмма (көне грек. ἑξ – алты; ὑραμμή – сызық) – алты бұрышты жұлдыз, символ. Ол бір-біріне қарама-қарсы қойылған екі бірдей үшбұрыштан тұрады.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: Altı köşeli yıldız</p> <p>3. Қыргыз: гексаграмма</p> <p>4. Өзбек: Hexagram</p> <p>5. Түрік: Heksagram</p> <p>6. Ағылшын: Hexagram</p> <p>7. Испан: Hexagrama</p> <p>8. Неміс: Hexagramm</p> <p>9. Француз: Hexagramme</p>
2043.	гексамерон (шестоднев)	гексамерон (алты күндік)	<p>1. Гексамерон (грек., hex – алты, meros – бөлік) – 1) Құдайдың әлемді алты күнде жаратуы туралы киелі кітап әңгімелері; 2) алты музыкалық пьесадан тұратын құрылым.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: hexameron</p> <p>3. Қыргыз: Geksameron</p> <p>4. Өзбек: hexameron</p> <p>5. Түрік: hexameron</p> <p>6. Ағылшын: Hexameron/A period of six days</p> <p>7. Испан: hexameron</p> <p>8. Неміс: Hexameron</p> <p>9. Француз: hexamère</p>
2044.	гексаптерон	гексаптерон , алты қанатты періште	<p>1. Гексаптерон (грек. hexapteron «алты қанатты») – Серафим атауының грекше атауы. Иудей және христиан дәстүрінде Құдайға ең жақын періште, жоғары шенге ие періште.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: hexapteron</p> <p>3. Қыргыз: geksapteron</p> <p>4. Өзбек: hexapteron</p> <p>5. Түрік: geksapteron</p> <p>6. Ағылшын: Seraph</p> <p>7. Испан: Serafín</p> <p>8. Неміс: Seraph</p> <p>9. Француз: Séraphin</p>
2045.	гексастильны	гексастильд	<p>1. Гексастильді периптер – (грек. hex – алты,</p>

	й периптер	i периптер	<p>stylos – бағана, peripter – бағаналармен қоршалған) – бас және артқы беттерінде алты бағаны бар Периптер атты ежелгі храм. Архаика және классика дәуіріндегі ежелгі грек храмының негізгі түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: heksastil peripter</p> <p>3. Қырғыз: абсцесс болгон жекелик</p> <p>4. Өзбек: hexastil peripter</p> <p>5. Түрік: heksastil peripter</p> <p>6. Ағылшын: Peripteros</p> <p>7. Испан: Períptero</p> <p>8. Неміс: Peripteros</p> <p>9. Француз: Périptère</p>
2046.	гексастильный храм	гексастильді і шіркеу	<p>1. Гексастильді шіркеу (лат. hexastylos, грек. hex – алты және stylos – баған, тірек) – Антикалық сәулетте барлық жағынан колонналармен қоршалған, алдыңғы және артқы беттерінде алты баған бар храм, периптер.</p> <p>2. Әзербайжан: heksastil məbədi</p> <p>3. Қырғыз: hexastyle ибадатканасы</p> <p>4. Өзбек: hexastil ibodatxonasi</p> <p>5. Түрік: hexastile Tapınağı</p> <p>6. Ағылшын: exactily temple</p> <p>7. Испан: templo hexastílico</p> <p>8. Неміс: hexastile Tempel</p> <p>9. Француз: temple hexastile</p>
2047.	гексахорд	гексахорд	<p>1. Гексахорд (лат. hexachordum – алты ішекті, көне грек. ἕξ – алты және χορδή – ішек) – секста диапазонындағы алты қатарлы дыбыс әуені.</p> <p>2. Әзербайжан: hexachord</p> <p>3. Қырғыз: гексахорд</p> <p>4. Өзбек: gekсахord</p> <p>5. Түрік: Hexachord</p> <p>6. Ағылшын: Hexachord</p> <p>7. Испан: Hexacordo</p> <p>8. Неміс: Hexachord</p> <p>9. Француз: hexacorde</p>
2048.	геликон	геликон	<p>1. Геликон [грек. Helikon, Ἑλίξ – бұрмалы, иілген] – 1) Грекиядағы тау, көне грек мифологиясы бойынша бұл жерде Аполлон мен музалар өмір сүрген; 2) төмен дыбысты, саксофон тектес үрмелі аспап 3) ішекті көне грек музыкалық аспабы</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: Helikon</p> <p>3. Қырғыз: Геликон</p> <p>4. Өзбек: Helikon</p> <p>5. Түрік: Helikon</p> <p>6. Ағылшын: Helicon</p> <p>7. Испан: Helicón</p> <p>8. Неміс: Helikontuba</p> <p>9. Француз: Hélicon</p>
2049.	гелиография	гелиография	<p>1. Гелиография (грек. ήλιος – күн, фр. gravure – баспа таңба) – жартылай тондық бейнелерді терең басып шығару үшін баспаханалық клише алуға мүмкіндік беретін фотомеханикалық процесс. Сондай-ақ фотография деп аталады.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Heliogravür</p> <p>3. Қырғыз: Гелиография</p> <p>4. Өзбек: Heliogravyur</p> <p>5. Түрік: Heliogravür</p> <p>6. Ағылшын: Photogravure/Photoengraving</p> <p>7. Испан: Heliogravura</p> <p>8. Неміс: Heliogravüre</p> <p>9. Француз: Photogravure</p>
2050.	гелиолит	гелиолит	<p>1. Гелиолит (грек гелиос – күн, және литос – тас) – бұл ерекше тасқа күн сәулесі түскен кезде қызғылт, қызыл, сары және т.б. реңктер береді. Гелиолит кен орындары Мадагаскарда, Ресейдің Ильмен тауларында, Норвегияда, Шри-Ланкада және Швейцарияда анықталды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Günəş daşı</p> <p>3. Қырғыз: Гелиолит</p> <p>4. Өзбек: Quyosh toshi</p> <p>5. Түрік: Heliolit/Güneş taşı</p> <p>6. Ағылшын: Sunstone</p> <p>7. Испан: Heliolita</p> <p>8. Неміс: Heliolit</p> <p>9. Француз: Héliolite</p>
2051.	гелиополь	күнқала	<p>1. Гелиополь (грек. Ἡλιούπολις – күн қаласы) – Қазіргі Каирден солтүстік-шығысқа қарай орналасқан ежелгі Мысырдағы ең көне және маңызды қалалардың бірі. Гелиополь күннің жоғарғы құдайына (Атума-Ра) және онымен байланысты құдайлар циклына табынудың бас орталығы болды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Heliopol</p> <p>3. Қырғыз: Гелиополь</p>

			<p>4. Өзбек: Geliopol 5. Түрік: Heliopolis 6. АҒЫЛШЫН: Heliopolis 7. Испан: Heliópolis 8. Неміс: Heliopolis 9. Француз: Héliopolis</p>
2052.	гематрия	гематрия	<p>1. Гематрия (ивр. גִּימַטְרִיָּה) нотарикон және темура сияқты әріптердің сандық мәндері негізінде сөздер мен фразалардың мағынасын талдау әдістерінің бірі. 2. Әзербайжан: Hematria 3. Қырғыз: Гематрия 4. Өзбек: Gematria 5. Түрік: Gematria 6. АҒЫЛШЫН: Gematria 7. Испан: Gematría 8. Неміс: Gematrie 9. Француз: Gematria</p>
2053.	Гемиола	гемиола	<p>1. Гемиола (көне грек. ἡμιόλιος – бір жарымдық мөлшерде, лат. sesquialtera – бір жарым) – музыкадағы ырғақ түрі. 2. Әзербайжан: Hemiola 3. Қырғыз: Гемиола 4. Өзбек: Gemiola 5. Түрік: Hemiola 6. АҒЫЛШЫН: Hemiola 7. Испан: Hemiola 8. Неміс: Hemiöle 9. Француз: Hémiöle</p>
2054.	Гемма	гемма	<p>1. Гемма (лат. gemma – асыл тас) – әдетте кескінделген бейнелері бар дөңгелек немесе сопақ пішінді глиптика туындысы, зергерлік тас. 2. Әзербайжан: Hemma 3. Қырғыз: Гемма 4. Өзбек: Gemma 5. Түрік: Hemma 6. АҒЫЛШЫН: Engraved gem 7. Испан: Joya grabada 8. Неміс: Gemme 9. Француз: Gemma</p>
2055.	Генданг	Генданг	<p>1. Генданг – дәстүрлі Индонезиялық гамелан оркестрінің барабаны. Барабанның бір жағы жоғары, бір жағы төмен дауыс береді. Орындаушы, әдетте, жерде отырып, қолмен</p>

			<p>ұрып ойнайды.</p> <p>2. Әзербайжан: Hendang</p> <p>3. Қырғыз: Генданг</p> <p>4. Өзбек: Gendang</p> <p>5. Түрік: Hendang</p> <p>6. Ағылшын: Kendang</p> <p>7. Испан: Kendang</p> <p>8. Неміс: Kendang</p> <p>9. Француз: Kendang</p>
2056.	генеология	генеология, тектану	<p>1. Генеология, тектану – адамның шығу тегін зерттейтін ілім, шежіре.</p> <p>2. Әзербайжан: Şəсəгə</p> <p>3. Қырғыз: Санжырасы</p> <p>4. Өзбек: Genealogiya</p> <p>5. Түрік: Şecere</p> <p>6. Ағылшын: Genealogy</p> <p>7. Испан: Genealogia</p> <p>8. Неміс: Genealogie</p> <p>9. Француз: Généalogie</p>
2057.	генерал-бас	генерал-бас	<p>1. Бірыңғай бас (нем. Generalbaß – «жалпы бас») – Көп дауысты музыкалық шығармадағы аралықтар мен аккордтарды білдіретін цифрлары бар бас дауыс.</p> <p>2. Әзербайжан: Ümumi bas</p> <p>3. Қырғыз: Генерал бас</p> <p>4. Өзбек: Umumiy bosh</p> <p>5. Түрік: Genel bas</p> <p>6. Ағылшын: Figured bass</p> <p>7. Испан: Bajo cifrado</p> <p>8. Неміс: Bezifferung</p> <p>9. Француз: Basse chiffrée</p>
2058.	генеральная пауза	ұзақ кідіріс	<p>1. Ұзақ кідіріс (лат. Generalis – «жалпы, негізгі») – музыкалық шығарманы орындауға қатысатын барлық вокалдық дауыстар мен музыкалық аспаптардың бір мезетте бір тактан кем емес кідіріс жасауы. Ұзақ кідіріс бірнеше аспап қатысатын, әсіресе оркестрмен шырқалатын шығармаларда қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: Ümumi fasilə</p> <p>3. Қырғыз: Жалпы тыныгуу</p> <p>4. Өзбек: Umumiy pauza</p> <p>5. Түрік: Genel duraklama</p> <p>6. Ағылшын: Figured bass</p> <p>7. Испан: Bajo cifrado</p> <p>8. Неміс: Bezifferung</p>

			9. Француз: Basse chiffrée
2059.	генеральная репетиция	қорытынды репетиция	<p>1. Қорытынды репетиция – спектакль немесе концерт алдындағы ең соңғы дайындық.</p> <p>2. Әзербайжан: Son məşq</p> <p>3. Қырғыз: Акыркы кайталоо</p> <p>4. Өзбек: Oxirgi mashg'ulot</p> <p>5. Түрік: Son prova</p> <p>6. Ағылшын: Full rehearsal</p> <p>7. Испан: Ensalivaryo General</p> <p>8. Неміс: Generalprobe</p> <p>9. Француз: Répétition Générale</p>
2060.	генеральная совокупность	басжиынтық, басты жиынтық	<p>1. Басжиынтық, басты жиынтық – (лат. generis – жалпы, негізгі) – нақты тапсырманы зерделеу кезінде қорытындысы шығарылатын барлық объектілердің (бірліктердің) жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: Ümumi əhali</p> <p>3. Қырғыз: Негизги топтому</p> <p>4. Өзбек: Umumiy aholi</p> <p>5. Түрік: İstatistiksel yığın</p> <p>6. Ағылшын: Statistical population</p> <p>7. Испан: Población estadística</p> <p>8. Неміс: Grundgesamtheit</p> <p>9. Француз: Population générale</p>
2061.	гениальность	данышпандық	<p>1. Данышпандық – (лат. genius – «рух») – тұлғаның интеллектуалдық, рухани немесе шығармашылық деңгейінің жоғарғы өлшемі.</p> <p>2. Әзербайжан: Dahi</p> <p>3. Қырғыз: Даанышмандык</p> <p>4. Өзбек: Daho</p> <p>5. Түрік: Deha</p> <p>6. Ағылшын: Greatness</p> <p>7. Испан: Genialidad</p> <p>8. Неміс: Genialität</p> <p>9. Француз: Génialité</p>
2062.	гений	данышпан	<p>1. Данышпан – бірігей дарын мен ақылға ие, қандай да бір салада, қызметте айрықша нәтижелерге қол жеткізген адам.</p> <p>2. Әзербайжан: Dahi</p> <p>3. Қырғыз: Даанышман</p> <p>4. Өзбек: Daho</p> <p>5. Түрік: Deha</p> <p>6. Ағылшын: Genius</p> <p>7. Испан: Genio</p> <p>8. Неміс: Geistesgröße</p> <p>9. Француз: Génie</p>

2063.	гентский алтарь	гент алтары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гент алтары – Бельгияның Гент қаласындағы Әулие Бавон католик кафедральдық шіркеудегі алтарь. 2. Әзербайжан: Genetik qurbangah 3. Қырғыз: Гент курмандық чалынуучу жай 4. Өзбек: Genetik qurbongoh 5. Түрік: Genetik sunak 6. Ағылшын: Ghent Altarpiece 7. Испан: Altar genético 8. Неміс: Genter Altar 9. Француз: Autel génétique
2064.	генуэзская школа	генуя мектебі	<ol style="list-style-type: none"> 1. Генуя мектебі – Италияда XVII ғасырда пайда болған көркем өнер мектебі. XVI ғ. венециандық кескіндеу өнерінің, сондай-ақ П.Рубенс пен А.Ван Дейктың ықпалымен құрылған. 2. Әзербайжан: Genoez maktabi 3. Қырғыз: Генуялық мектеп 4. Өзбек: Genoez maktabi 5. Түрік: Ceneviz okulu 6. Ағылшын: Genoese school 7. Испан: Escuela genovesa 8. Неміс: Genoez maktabi 9. Француз: École génoise
2065.	генуэзский бархат	генуя барқыты	<ol style="list-style-type: none"> 1. Генуя барқыты – Апенин түбегінің солтүстік батысындағы Лигуриядағы тәуелсіз мемлекет болған, тарихы Генуя дербес қала-коммуна болған XI ғасырдан бастау алатын Генуия елінде өндірілген барқыт. 2. Әзербайжан: Genoez maktabi 3. Қырғыз: Генуя барқыт 4. Өзбек: Genoez bahmal 5. Түрік: Genoese velvet 6. Ағылшын: Genoese velvet 7. Испан: Terciopelo genovés 8. Неміс: Genueser Samt 9. Француз: Velours génois
2066.	география искусства	өнер географиясы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Өнер географиясы – өнер туындыларындағы кеңістік концептісі. 2. Әзербайжан: Sənət coğrafiyası 3. Қырғыз: Өнер географиясы 4. Өзбек: San'at geografiyasi 5. Түрік: Sanat coğrafyası 6. Ағылшын: Geography of art 7. Испан Geografía del arte

			<p>8. Неміс: Geographie der Kunst</p> <p>9. Француз: La géographie de l'art</p>
2067.	геомантия	геомантия	<p>1. Геомантия – (гр. Γεωμαντεία – жер және мантеία – сәуегейлік) – араб елдерінде танымал болған жер арқылы бал ашудың бір тәсілі.</p> <p>2. Әзербайжан: Geomansiya</p> <p>3. Қырғыз: Геомантия</p> <p>4. Өзбек: Geomansiya</p> <p>5. Түрік: Toprak falı</p> <p>6. Ағылшын: Geomancy</p> <p>7. Испан Geomancia</p> <p>8. Неміс: Geomantie</p> <p>9. Француз: Géomancie</p>
2068.	геометризация	геометриялау	<p>1. Геометриялау – пайдалы қазбаның құрылымы мен сапалық ерекшеліктері туралы деректерді жинау, жүйелеу, математикалық өңдеу және графикалық бейнелеу бойынша жұмыстар кешені.</p> <p>2. Әзербайжан: Həndəsə</p> <p>3. Қырғыз: Геометризация</p> <p>4. Өзбек: Geometrization</p> <p>5. Түрік: Geometrikleştirme</p> <p>6. Ағылшын: Geometrization;</p> <p>7. Испан Geometrización</p> <p>8. Неміс: Geometrisierung</p> <p>9. Француз: Géométrisation</p>
2069.	геометрические искажения	геометриялық ауытқу	<p>1. Геометриялық ауытқу – тік және көлденең жазықтықтың қисаюынан көрінетін координаттық ауытқулар. Көбінесе кең радиусты фотообъектив қолданған кезде орын алатын құбылыс.</p> <p>2. Әзербайжан: Həndəsi təhrif</p> <p>3. Қырғыз: Геометриялық бурмалоо</p> <p>4. Өзбек: Geometrik buzilish</p> <p>5. Түрік: Geometrik bozulma</p> <p>6. Ағылшын: Geometrization;</p> <p>7. Испан Distorsión geométrica</p> <p>8. Неміс: Geometrische Verzerrung</p> <p>9. Француз: Distorsion géométrique</p>
2070.	геометрический орнамент	геометриялық ою-өрнек	<p>1. Геометриялық ою-өрнек – (лат. ornamentum – әшекей) – элементтері қайталанып келетін өрнек. Өр түрлі заттарды (қару-жарақ, жиһаз, кітап және т.б.) әбзелдеуге пайдаланылады.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: Həndəsi bəzək</p> <p>3. Қырғыз: Геометриялық оймо</p> <p>4. Өзбек: Geometrik bezak</p> <p>5. Түрік: Geometrik süsleme</p> <p>6. Ағылшын: Geometric ornament;</p> <p>7. Испан: Ornamento geométrico</p> <p>8. Неміс: Geometrische Verzierung</p> <p>9. Француз: Ornement géométrique</p>
2071.	геометрический стиль	геометриялық стиль	<p>1. Геометриялық стиль – (геометрика деп те аталады) б.з.д. 900-700 жылдары гректердің құмыра сыртына жазба, кескін салу өнеріне тән стиль. Бұл стиль Афинадан тарап, кейін Эгей теңізінің жағасындағы сауда қалаларына жайылды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Həndəsi üslub</p> <p>3. Қырғыз: Геометриялық стили</p> <p>4. Өзбек: Geometrik uslub</p> <p>5. Түрік: Geometrik tarz</p> <p>6. Ағылшын: Geometric art;</p> <p>7. Испан Estilo geométrico</p> <p>8. Неміс: Geometrischer Stil</p> <p>9. Француз: Style géométrique</p>
2072.	Георгианский стиль	Георгиандық стиль	<p>1. Георгиандық стиль –Қайта өрлеу дәуірінің соңғы кезеңдеріндегі ағылшындық сәулет өнеріне тән бағыттың жалпы атауы.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Gürcü üslubu</p> <p>3. Қырғыз: Георгианнын стили</p> <p>4. Өзбек: Georgiya uslubi</p> <p>5. Түрік: Gürcü tarzı</p> <p>6. Ағылшын: Georgian style;</p> <p>7. Испан Estilo georgiano</p> <p>8. Неміс: Georgianischen Stil</p> <p>9. Француз: Style géorgien</p>
2073.	гептахорд	гептахорд	<p>1. Гептахорд (гр. <i>ἑπτάχορδον</i> – жеті ішекті, көне гр. <i>ἑπτά</i> – жеті және көне гр. <i>χορδή</i> – ішек) – қос бердей тетракордтан пайда болған жеті сатылы дыбыс қатары. Көне Грекияның музыкалық шығармаларында қолданылған.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Heptachord</p> <p>3. Қырғыз: Гептахорд</p> <p>4. Өзбек: Heptachord</p> <p>5. Түрік: Geptahord</p> <p>6. Ағылшын: Heptachord;</p> <p>7. Испан Heptachord</p> <p>8. Неміс: Heptachord</p>

			9. Француз: Heptachord
2074.	геральдически е изображения	елтаңбалық (геральдика лық) бейнелер	1. Елтаңбалық (геральдикалық) бейнелер – әртүрлі елтаңбаларда бейнеленген кескін суреттер, бейнелер. 2. Әзербайжан: Heraldic şəkilləri 3. Қырғыз: Канады сүрөтү 4. Өзбек: Geraldalik rasmlar 5. Түрік: Hanedan görüntüleri 6. Ағылшын: Heraldic images; 7. Испан Imágenes heráldicas 8. Неміс: Heraldische bilder 9. Француз: Images héraldiques
2075.	гераномахия	гераномахи я	1. Гераномахия – Грек мифологиясында пигмэй деп аталған – ойдан шығарылған ергежейлер халқы. «Илиада» шығармасында олардың тырналармен соғысы туралы баяндалады. 2. Әзербайжан: Geranomachia 3. Қырғыз: Гераномахия 4. Өзбек: Geranomachia 5. Түрік: Geranomahiya 6. Ағылшын: Geranomachia 7. Испан Geranomachia 8. Неміс: Geranomachie 9. Француз: Geranomachia
2076.	геркулес	геркулес	1. Геркулес (лат. Herculēs, Геркулэс) – Көне грек мифтерінің қаһарманы Гераклдың көне римдік аты. 2. Әзербайжан: Hercules 3. Қырғыз: Геркулес 4. Өзбек: Hujayralar 5. Түрік: Herkül 6. Ағылшын: Hercules 7. Испан Hércules 8. Неміс: Herkules 9. Француз: Hercules
2077.	герметическое искусство	герметизм өнері	1. Герметизм өнері (ағыл. Hermeticism) – мистикалық-философиялық, алхимиялық, астрологиялық, магиялық ілімдер мен мәтіндерді қамтитын Батыстың эзотериялық дәстүрлерінің конгломераты. 2. Әзербайжан: Hermetik sənət 3. Қырғыз: Герметик өнөрі 4. Өзбек: Germetik san'at 5. Түрік: Hermetik sanat 6. Ағылшын: Hermetic art

			<p>7. Испан Arte hermético</p> <p>8. Неміс: Hermetische Kunst</p> <p>9. Француз: Art hermétique</p>
2078.	герой	қаһарман, ер	<p>1. Қаһарман, ер (көне гр. ἥρως – айбынды ер, жолбасшы) – аса ержүрек, айбынды адам немесе әдеби шығармадағы, кино, спектакльдегі басты рөлдегі кейіпкер.</p> <p>2. Әзербайжан: Qəhrəman</p> <p>3. Қырғыз: Баатырдык</p> <p>4. Өзбек: Qahramon</p> <p>5. Түрік: Kahraman</p> <p>6. Ағылшын: Hero</p> <p>7. Испан Héroe</p> <p>8. Неміс: Held</p> <p>9. Француз: Héros</p>
2079.	герой телепередачи	телебағдарла ма кейіпкері	<p>1. Телебағдарлама кейіпкері – телеарналардан көрсетілетін бағдарламаға қатысқан адам.</p> <p>2. Әзербайжан: TV qəhrəmanı</p> <p>3. Қырғыз: Теле катышуучусу</p> <p>4. Өзбек: TV qahramoni</p> <p>5. Түрік: TV Kahramanı</p> <p>6. Ағылшын: TV Hero</p> <p>7. Испан Héroe de la televisión</p> <p>8. Неміс: Fernsehshow-Held</p> <p>9. Француз: Héros télé</p>
2080.	герой фильма	фильм кейіпкері	<p>1. Фильм кейіпкері – фильмге түскен, сол фильмде рөл ойнаған адам.</p> <p>2. Әзербайжан: Film qəhrəmanı</p> <p>3. Қырғыз: Каармандар</p> <p>4. Өзбек: Film qahramoni</p> <p>5. Түрік: Film kahramanı</p> <p>6. Ағылшын: Movie hero</p> <p>7. Испан Héroe de la película</p> <p>8. Неміс: Filmheld</p> <p>9. Француз: Héros de film</p>
2081.	героизм	қаһарманды қ	<p>1. Қаһармандық – қаһарманға тән айбынды рух, іс-әрекет.</p> <p>2. Әзербайжан: Qəhrəmanlıq</p> <p>3. Қырғыз: Баатырдык</p> <p>4. Өзбек: Qahramonlik</p> <p>5. Түрік: Kahramanlık</p> <p>6. Ағылшын: Heroism</p> <p>7. Испан Heroísmo</p> <p>8. Неміс: Heldenmut</p> <p>9. Француз: Héroïsme</p>

2082.	гетеросексуальность в искусстве	өнердегі кәдуілгі жеңсікшілдік	<p>1. Өнердегі кәдуілгі жеңсікшілдік – өнер, көркем шығармалардағы адамның өз жынысынан бөлек жыныс иесіне елігуі мен құштарлығының сипатталып, бейнеленуі.</p> <p>2. Өзербайжан: Sənətdə heteroseksuallıq</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: San'atdagi heteroseksuallik</p> <p>5. Түрік: Sanatta heteroseksüellik</p> <p>6. Ағылшын: Heterosexuality in art</p> <p>7. Испан: Heterosexualidad en el arte</p> <p>8. Неміс: Heterosexualität in der Kunst</p> <p>9. Француз: L'hétérosexualité dans l'art</p>
2083.	гетерофония	гетерофония	<p>1. Гетерофония (көне гр. ἕτερος «өзге» және φωνή «дыбыс») музыка теориясында – бірнеше дауыстың немесе музыкалық аспаптың бірігуі.</p> <p>2. Өзербайжан: Heterofoniya</p> <p>3. Қырғыз: Гетерофония</p> <p>4. Өзбек: Heterofoniya</p> <p>5. Түрік: Heterofonik</p> <p>6. Ағылшын: Heterophony</p> <p>7. Испан: Heterofonía</p> <p>8. Неміс: Heterophonie</p> <p>9. Француз: Hétérophonie</p>
2084.	гжельская керамика	гжель керамикасы	<p>1. Гжель керамикасы – орыс халқының қолөнерінің дәстүрлі керамика жасау әдісі. Ресейде бұл өнер «гжель» деп те аталады. Гжель бұйымдарының бояуы көк (көк сияға ұқсас түсте) және ақ түсті болады. Гжель бұйымдары көбіне өсімдік өрнектерімен әшекейленеді.</p> <p>2. Өзербайжан: Gzhel</p> <p>3. Қырғыз: Гжель</p> <p>4. Өзбек: Gzhel</p> <p>5. Түрік: Gjel seramikası</p> <p>6. Ағылшын: Gzhel</p> <p>7. Испан: Gzhel</p> <p>8. Неміс: Keramik aus Gschel</p> <p>9. Француз: Céramique de Gjel</p>
2085.	гибридная сеть	гибридті желі	<p>1. Гибридті (желі) – әртүрлі компьютерлерді және бағдарламалық қамтамасыз етуді біріктіретін жергілікті есептеу желісі.</p> <p>2. Өзербайжан: Hibrid şəbəkə</p> <p>3. Қырғыз: Гибрид тармагы</p> <p>4. Өзбек: Gibrid tarmoq</p> <p>5. Түрік: Karma ağ</p>

			<p>6. Ағылшын: Hybrid network</p> <p>7. Испан: Red híbrida</p> <p>8. Неміс: Hybridnetz</p> <p>9. Француз: Réseau hybride</p>
2086.	гигиена голоса	дауыс күтімі	<p>1. Дауыс күтімі – әнші, актер, диктор, жалпы өнер адамдырының өз дауыстарын сақтау үшін жасайтын гигиенасы, күтімі.</p> <p>2. Әзербайжан: Səs gigiyenası</p> <p>3. Қырғыз: Гибрид тармагы</p> <p>4. Өзбек: Ovoz gigienasi</p> <p>5. Түрік: Ses hijyeni</p> <p>6. Ағылшын: Hygiene of the voice</p> <p>7. Испан: Higiene de la voz</p> <p>8. Неміс: Stimmpflege</p> <p>9. Француз: Hygiène de voix</p>
2087.	гиджак	ғижжақ	<p>1. Ғижжақ (парс. غيزك, тадж. ғижжак, ғиччак; узб. g`ijjak) – Орта Азия халықтарының (тәжік, түркмен, өзбек, ұйғыр) ішекті қиғаш аспабы, парсы кеманшасына ұқсайды. Аспаптың корпусы шар тәрізді. Аспап асқабақтан, ірі жаңғақтан, ағаштан терімен созып жасалады. Гиджак көбінесе үш ішекті болып келеді.</p> <p>2. Әзербайжан: Gidjak</p> <p>3. Қырғыз: Гижак</p> <p>4. Өзбек: G`ijjak</p> <p>5. Түрік: Gıcak</p> <p>6. Ағылшын: Ghijak</p> <p>7. Испан: Ghijak</p> <p>8. Неміс: Ghijak</p> <p>9. Француз: Ghijak</p>
2088.	гидравлос	гидравлос, су органы	<p>1. Гидравлос – су органы, қазіргі заманғы су органының алғашқы түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: Hidravlik</p> <p>3. Қырғыз: Гидравлос</p> <p>4. Өзбек: Hidravlos</p> <p>5. Түрік: Su organı</p> <p>6. Ағылшын: Water organ</p> <p>7. Испан: Hidraulis</p> <p>8. Неміс: Hydraulis</p> <p>9. Француз: Orgue hydraulique</p>
2089.	гильдия	гильдия	<p>1. Гильдия [нем. Gilde] – 1) Орта ғасырда Батыс Еуропада өз мүшелерінің мүдделерін қорғауға ұмтылған көпестер мен қолөнершілердің бірлестігі; 2) 1917 жылға</p>

			<p>дейін Ресейде: көпестер бірлестігі; 3) 10-15 шақты бірдей немесе ұқсас кәсіптегі адамдардан тұратын бірлестік.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>gildiya</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>гильдия</i></p> <p>4. Өзбек: <i>gildiya</i></p> <p>5. Түрік: <i>lonca</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>Guild</i></p> <p>7. Испан: <i>Guilda</i></p> <p>8. Неміс: <i>Gilde</i></p> <p>9. Француз: <i>Guilde</i></p>
2090.	гимнастика воздушная	әуе гимнастика сы	<p>1. Әуе гимнастикасы – циркте пайда болған және ұзақ уақыт бойы осы ортаға тиесілі жанр. Әуе гимнастикасына тікелей ауада, манеж үстінде орындалатын барлық нөмірлер жатады.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>Hava gimnastikasi</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>Аба гимнастикасы</i></p> <p>4. Өзбек: <i>Havo gimnastikasi</i></p> <p>5. Түрік: <i>Hava jimnastiği</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>Aerial gymnastics</i></p> <p>7. Испан: <i>Gimnasia aérea</i></p> <p>8. Неміс: <i>Luftgymnastik</i></p> <p>9. Француз: <i>Aérienne de gymnastique</i></p>
2091.	гимнасты воздушные	әуе гимнастары	<p>1. Әуе гимнастары – циркте тікелей ауада, манеж үстінде орындалатын барлық нөмірлерді жасайтын гимнасшы.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>Hava gimnastları</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>Аба гимнастлары</i></p> <p>4. Өзбек: <i>Havo gimnastikachilari</i></p> <p>5. Түрік: <i>Hava jimnastikçileri</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>Trapeze artist</i></p> <p>7. Испан: <i>Gimnastas aéreos</i></p> <p>8. Неміс: <i>Akrobat</i></p> <p>9. Француз: <i>Aérienne de gymnastique</i></p>
2092.	гипербола	гипербола/ә сірелеу	<p>1. Гипербола (грек. <i>hyperbole</i> – шектен тысқарылық, артық) – стилистикалық сөз тәріздес бейнелік әсірелеу. Гипербола деп нәрсенің жеке сипаттары, белгілері әсірелеп көрсетілуін айтады.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>Mübaligə</i></p> <p>3. Қырғыз: <i>Гипербола</i></p> <p>4. Өзбек: <i>Mubolag‘a</i></p> <p>5. Түрік: <i>Abartıcılık</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>Hyperbole</i></p> <p>7. Испан: <i>Hiperbole</i></p>

			<p>8. Неміс: Hyperbel</p> <p>9. Француз: Hyperbole</p>
2093.	гиппократ	гиппократ	<p>1. Гиппократ (грек. Ἱπποκράτης лат. Hippocrates) – 1) атақты желгі грек дәрігері, емшісі, философ, көне медицина реформаторы. Тарихқа «медицинаның әкесі» деген атпен кірді</p> <p>2) Гиппократ – дәріханалар желісі.</p> <p>2. Әзербайжан: Hippokrat</p> <p>3. Қырғыз: Гиппократ</p> <p>4. Өзбек: Hippokrat</p> <p>5. Түрік: Hippokrat</p> <p>6. Ағылшын: Hippocrates</p> <p>7. Испан: Hipócrates</p> <p>8. Неміс: Hippokrates von Kos</p> <p>9. Француз: Hippocrate</p>
2094.	главная тональность	негізгі тоналдік негізгі үндестік	<p>1. Тоналдік (грек. τόνος – тон) – музыкалық лад дыбыстарының биіктігі. Ол негізгі тонның (тониканың) музыка жүйесіндегі дыбыс қатары баспалдақтарының біріне орналасуымен анықталады. Музыкада, негізінен, мажорлы, минорлы тоналдіктер қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: Əsas tonalite</p> <p>3. Қырғыз: Негизги тональность</p> <p>4. Өзбек: Asosiy tonallik</p> <p>5. Түрік: Ana tonalite</p> <p>6. Ағылшын: Main tonality</p> <p>7. Испан: Tonalidad principal</p> <p>8. Неміс: Startseite Tonart</p> <p>9. Француз: Tonalité principale</p>
2095.	гладиатор	гладиатор	<p>1. Гладиатор (лат. gladiator – «қылыштасушы», gladius – «қылыш», «гладиус») – ежелгі Римдегі жауынгер, ол арнайы ареналарда көрермендерді қызықтыру үшін өзі сияқты мықтылармен шайқасатын.</p> <p>2. Әзербайжан: Qladiator</p> <p>3. Қырғыз: Гладиаторлор</p> <p>4. Өзбек: Gladiator</p> <p>5. Түрік: Gladyatör</p> <p>6. Ағылшын: Gladiator</p> <p>7. Испан: Gimnasia</p> <p>8. Неміс: Gladiator</p> <p>9. Француз: Gladiateur</p>
2096.	глаз и камера	көз камерасы	<p>1. Көз камерасы – көздің бетіндегі мөлдір сұйықтықпен толтырылған көз кеңістігі, екі жағынан мөлдір қабықпен шектелген. Көз</p>

			<p>камерасы көздің иммундық жүйесінде ерекше рөл атқарады, көзді зиянды нәрселерден қорғайды.</p> <p>2. Әзербайжан: Gözün ön kamerası</p> <p>3. Қырғыз: Көздүн алдыңқы камерасы</p> <p>4. Өзбек: Ko'z kamerasi</p> <p>5. Түрік: Göz kamerası</p> <p>6. Ағылшын: Anterior chamber of eyeball</p> <p>7. Испан: Cámara anterior</p> <p>8. Неміс: Vorderkammer des Augapfels</p> <p>9. Француз: Chambre antérieure de l'œil</p>
2097.	голос	дауыс	<p>1. Дауыс (көне түрк. табыш/тауыш/дабыс) – адамның және өкпемен дем алатын жануарлардың дыбыстау мүшелері арқылы шығаратын үні, дыбысы. Адам дауыс арқылы ой-пікірін сезімін, көңіл-күйін әрқалай (сөйлеу, тілдесу, өлең айту, күлу, айқайлау, т.б.) білдіреді.</p> <p>2. Әзербайжан: Səs</p> <p>3. Қырғыз: Үн</p> <p>4. Өзбек: Ovoz</p> <p>5. Түрік: Ses</p> <p>6. Ағылшын: Voice</p> <p>7. Испан: Voz</p> <p>8. Неміс: Stimme</p> <p>9. Француз: Voix</p>
2098.	глашатай	жар салушы	<p>1. Глашатай/Герольд/жаршы (лат. heraldus, орыс. глашатай, нем. «Herald») – жаршы, жар салушы, хабар беруші, патшалар, ірі феодалдар аулаларындағы рәсімдердің жетекшісі, жүргізушісі; салтанаттардың, рыцарлық турнирлердің басқарушы, төрешісі. Орыс тілінде глашатай (историзм) – бүкілхалықтық жарлықтарды, өкімдерді жариялайтын тұлға.</p> <p>2. Әзербайжан: Haberci/Vestnik</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: Jarchi, udaychi, xabarchi</p> <p>5. Түрік: Haberci</p> <p>6. Ағылшын: Herald</p> <p>7. Испан: Herald</p> <p>8. Неміс: Herold</p> <p>9. Француз: Héraut</p>
2099.	глобализация мира	әлемдік жаһандану	<p>1. Әлемнің жаһандануы – (ағылш. global – «әлемдік», «дүниежүзілік», «жалпы») – жаңа жалпыәлемдік саяси, экономикалық, мәдени</p>

			<p>және ақпараттық тұтастық құрылуының үрдісі.</p> <p>2. Өзербайжан: Dünyanın qloballaşması</p> <p>3. Қырғыз: Ааламдашуу дүйнөсү</p> <p>4. Өзбек: Dunyo globalizatsiyasi</p> <p>5. Түрік: Dünyanın küreselleşmesi</p> <p>6. Ағылшын: Globalization of the world</p> <p>7. Испан: Globalización del mundo</p> <p>8. Неміс: Globalisierung der Welt</p> <p>9. Француз: Mondialisation du monde</p>
2100.	глобальное потепление	жаһандық жылыну	<p>1. Жаһандық жылыну – жер бетіндегі орташа температураның артуы.</p> <p>2. Өзербайжан: Qlobal istiləşmə</p> <p>3. Қырғыз: Глобалдык жылуулук</p> <p>4. Өзбек: Global isish</p> <p>5. Түрік: Küresel ısınma</p> <p>6. Ағылшын: Global warming</p> <p>7. Испан: Calentamiento global</p> <p>8. Неміс: Globale Erwärmung</p> <p>9. Француз: Réchauffement climatique</p>
2101.	глобальное телевидение	жаһандық TV	<p>2. Өзербайжан: Qlobal televiziya</p> <p>3. Қырғыз: Глобалдык телекөрсөтүү</p> <p>4. Өзбек: Global Televizion</p> <p>5. Түрік: Küresel Televizyon</p> <p>6. Ағылшын: Global Television</p> <p>7. Испан: La Televisión Mundial</p> <p>8. Неміс: Globales Fernsehen</p> <p>9. Француз: Mondiale De La Télévision</p>
2102.	глокеншпиль	глокеншпиль, қоңыраулы аспап	<p>1. Глокеншпиль (нем. glockenspiel «қоңыраудың зыңылы») – балғамен ұрып ойнайтын металл пластинкалар, қоңыраушалардың жиынтығы түріндегі оркестрлік ұрмалы музыкалық аспап. Орыс тілінде колокольчики, италянша campanelli, французша jeu de timbres, немісше Glockenspiel деп аталып жүр.</p> <p>2. Өзербайжан: glockenspiel</p> <p>3. Қырғыз: glockenspiel</p> <p>4. Өзбек: glockenspiel</p> <p>5. Түрік: Glockenspiel</p> <p>6. Ағылшын: Glockenspiel</p> <p>7. Испан: Glockenspiel</p> <p>8. Неміс: Glockenspiel (Musikinstrument)</p> <p>9. Француз: Jeu de timbres</p>
2103.	глория	глория	<p>1. Глория (лат. gloria – әшекей; ореол, сәуле жиек) – бұлғтағы оптикалық құбылыс Жарық</p>

			<p>көзіне қарама-қарсы орналасқан бұлттарда байқалады. Бақылаушы тауда немесе ауада, ал жарық көзі (күн немесе ай) оның артынан тұруы тиіс.</p> <p>2. Әзербайжан: Qloriya (atmosfer hadisəsi)</p> <p>3. Қырғыз: Глория</p> <p>4. Өзбек: Gloria</p> <p>5. Түрік: Gloria</p> <p>6. Ағылшын: Glory</p> <p>7. Испан: Gloria</p> <p>8. Неміс: Glorie</p> <p>9. Француз: Gloire</p>
2104.	глубина кадра	кадр тереңдігі	<p>1. Кадр тереңдігі – оптикалық жүйе бейнеленген кеңістіктегі нүктелер арасындағы оптикалық осьтің бойымен өлшенген ең үлкен қашықтық.</p> <p>2. Әзербайжан: Çərçivə dərinliyi</p> <p>3. Қырғыз: Кадр тереңдиги</p> <p>4. Өзбек: Kvadrat chuqurligi</p> <p>5. Түрік: Çerçeve derinliği</p> <p>6. Ағылшын: The depth of the frame</p> <p>7. Испан: Profundidad del marco</p> <p>8. Неміс: Tiefe des Rahmens</p> <p>9. Француз: Profondeur de trame</p>
2105.	глубокая печать	ойма қалып, интальо	<p>1. Ойма қалып, интальо (итал. intaglio – тасты кесу, ою) – ойылып салынған нақышы бар оюлы тас. Инталия техникасы көбінесе дөңес көрінетін мөрлерді жасау үшін қолданылады. Сондықтан көптеген сақина шығаратын цехтар мөр үшін инталия техникасының пайдаланады.</p> <p>2. Әзербайжан: intaglio çar</p> <p>3. Қырғыз: intaglio printing</p> <p>4. Өзбек: intaglio bosib chiqarish</p> <p>5. Түрік: çukur baskı</p> <p>6. Ағылшын: Intaglio</p> <p>7. Испан: Intaglio</p> <p>8. Неміс: Intaglio</p> <p>9. Француз: Intaille</p>
2106.	глубокая философия материала	материалдың терең философиясы	<p>2. Әзербайжан: Materiakın sərin fəlsəfəsi</p> <p>3. Қырғыз: Материалдын терең философиясы</p> <p>4. Өзбек: Materialning chuqur falsafasi</p> <p>5. Түрік: Malzemenin derin felsefesi</p> <p>6. Ағылшын: Deep material philosophy</p> <p>7. Испан: Filosofia profunda del material</p>

			<p>8. Неміс: Tiefe Philosophie des Materials</p> <p>9. Француз: La philosophie profonde du matériau</p>
2107.	глубокий смысл фильма	фильмнің терең мағынасы	<p>2. Өзербайжан: Filmin dərın mənası</p> <p>3. Қырғыз: Тасманын терең мааниси</p> <p>4. Өзбек: Filmning chuqur ma'nosi</p> <p>5. Түрік: Filmin derin anlamı</p> <p>6. Ағылшын: Deep meaning of the film</p> <p>7. Испан: Significado profundo de la película</p> <p>8. Неміс: Die Tiefe Bedeutung des Films</p> <p>9. Француз: Le sens profond du film</p>
2108.	глубокое понимание зрителем	көрерменнің терең түсінуі	<p>2. Өзербайжан: Tamaşacının dərın anlaşması</p> <p>3. Қырғыз: Көрүүчүнүн терең түшүнүгү</p> <p>4. Өзбек: Tomoshabin tomonidan chuqur tushunish</p> <p>5. Түрік: İzleyici tarafından derin bir anlayış</p> <p>6. Ағылшын: A deep understanding of the audience</p> <p>7. Испан: Comprensión profunda del espectador</p> <p>8. Неміс: Tiefes Verständnis für den Betrachter</p> <p>9. Француз: Compréhension profonde par le spectateur</p>
2109.	глум	келемеждеу, келеке ету	<p>1. Глум – 1) күлкімен мазақ ету, әзілмен келемеждеу, келеке ету, мысқылдап күлу; 2) адамның әзілге әзілмен, күлкімен жауап беру қабілеті, бейімділігі.</p> <p>2. Өзербайжан: Lağ</p> <p>3. Қырғыз: Тамаша</p> <p>4. Өзбек: Masxara qilish</p> <p>5. Түрік: Alayla gülümsemek</p> <p>6. Ағылшын: Sneer</p> <p>7. Испан: Burla</p> <p>8. Неміс: Niesen</p> <p>9. Француз: Ricanement</p>
2110.	гнутье	ию, бүгу, майыстыру	<p>2. Өзербайжан: Bükmək</p> <p>3. Қырғыз: Уктоо</p> <p>4. Өзбек: Egilib</p> <p>5. Түрік: Bükmek</p> <p>6. Ағылшын: Bending</p> <p>7. Испан: Doblez</p> <p>8. Неміс: Biegen</p> <p>9. Француз: Courbure</p>
2111.	гобелен	гобелен	<p>1. Гобелен [фр. gobelin] – 1) қолдан тоқылған кестесі бар әшекей мата (тоқылған сурет, жиһаз қабы, перделеу т.б.); 2) машинамен тігілген өрнектері бар әшекей мата.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: Qobelen</p> <p>3. Қырғыз: Гобелен</p> <p>4. Өзбек: Gobelen</p> <p>5. Түрік: Kanaviçe</p> <p>6. Ағылшын: Tapestry</p> <p>7. Испан: Tapiz</p> <p>8. Неміс: Bildwirkerei</p> <p>9. Француз: Tapisserie</p>
2112.	гобой	гобой	<p>1. Гобой (фр. hautbois – биік ағаш) – үрмелі музыкалық аспап. Бас жағы керней тәрізді кеңейтілген қысқа түтікке жалғанған, ұзындығы 59-61 см ағаш түтікшеден жасалады. Гобой тәріздес аспаптар (свирель, сырнай, сыбызғы, т.б.) көптеген халықтардың музыкалық өнерінде ерте замандардан бастап қолданылып келеді.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Qoboy</p> <p>3. Қырғыз: Гобой</p> <p>4. Өзбек: Goboy</p> <p>5. Түрік: Obua</p> <p>6. Ағылшын: Oboe</p> <p>7. Испан: Oboe</p> <p>8. Неміс: Oboe</p> <p>9. Француз: Hautbois</p>
2113.	говорить взволнованно	қобалжып сөйлеу	<p>2. Өзөрбайжан: Нәуэсанла данырмақ</p> <p>3. Қырғыз: Толкундануу сүйлөшү</p> <p>4. Өзбек: Науајон билан гапіріш</p> <p>5. Түрік: Невесanlı конушмак</p> <p>6. Ағылшын: Talking excitedly</p> <p>7. Испан: Hablar emocionado</p> <p>8. Неміс: Aufgeregt reden</p> <p>9. Француз: Parler avec enthousiasme</p>
2114.	говорливость	сөзшендік	<p>1. Сөзуарлық – көп сөйлегіштік, боссөзділік.</p> <p>2. Өзөрбайжан: Данырқ</p> <p>3. Қырғыз: Сүйлөшүү</p> <p>4. Өзбек: Гапіріш</p> <p>5. Түрік: Конушканlık</p> <p>6. Ағылшын: Garrulity</p> <p>7. Испан: Locuacidad</p> <p>8. Неміс: Zungenfertigkeit</p> <p>9. Француз: Loquacit�</p>
2115.	говорной	ауызекі тіл, ауызекі сөйлеу	<p>1. Ауызекі тіл – адамдардың алдын ала дайындықсыз, тікелей қарым-қатынас жасау барысында туатын сөйлеу тілі. Мұнда тіл мәдениетін қатаң сақтауға талап етіле бермейді.</p>

			<p>Негізгі мақсаты тікелей және тез хабар беріп, хабар алу болғандықтан ауызекі тілде әдеби тілдің нормасынан тыс сөздер мен сөз тіркестері — варваризмдер, кәсіби сөздер, жаргондар, диалектілер т.б. кездесуі әбден мүмкін. Бұл ауызекі тілдің заңдылығын бұзу болып есептелінбейді.</p> <p>2. Өзербайжан: Danışiq dili</p> <p>3. Қырғыз: Оозеки тил</p> <p>4. Өзбек: Og'zaki til</p> <p>5. Түрік: Konuşma dili</p> <p>6. Ағылшын: Spoken language</p> <p>7. Испан: Lengua hablada</p> <p>8. Неміс: Gesprochene Sprache</p> <p>9. Француз: Langage parlé</p>
2116.	гокет	гокет	<p>1. Гокет – (лат. hoquetus, hoketus, ochetus, hochetus және фр. hoquet – икота) – XII-XIV ғасырлардағы музыкадағы көпжолақты композиция техникасы.</p> <p>2. Өзербайжан: Göket</p> <p>3. Қырғыз: Гокет</p> <p>4. Өзбек: Goket</p> <p>5. Түрік: Göket</p> <p>6. Ағылшын: Hocket</p> <p>7. Испан: Hoquetus</p> <p>8. Неміс: Hoquetus</p> <p>9. Француз: Hoquet (musique)</p>
2117.	голливуд	голливуд	<p>1. Голливуд (ағыл. Hollywood: holly – емен ағашының түрі, wood – орман) – геогр. Калифорния штаты, Лос-Анджелес қаласының маңында орналасқан америкалық кинематография орталығы.</p> <p>2. Өзербайжан: Hollivud</p> <p>3. Қырғыз: Голливуд</p> <p>4. Өзбек: Hollivud</p> <p>5. Түрік: Hollywood</p> <p>6. Ағылшын: Hollywood</p> <p>7. Испан: Hollywood</p> <p>8. Неміс: Hollywood</p> <p>9. Француз: Hollywood</p>
2118.	голос второй	екінші дауыс	<p>1. Екінші дауыс – ән айтқанда негізгі дауысты сүйемелдеуші екінші дауыс.</p> <p>2. Өзербайжан: İkinci səs</p> <p>3. Қырғыз: Экинчи добуш</p> <p>4. Өзбек: İkkinchi ovoz</p>

			<p>5. Түрік: İkinci ses</p> <p>6. Ағылшын: Second</p> <p>7. Испан: Segunda voz</p> <p>8. Неміс: Gegenstimme</p> <p>9. Француз: Deuxième voix</p>
2119.	голос закадровый	кадр сыртындағы дауыс	<p>1. Кадр сыртындағы дауыс (англ. voice-over сырттағы дауыс) – қосымша сөйлеу фонограммасын жасауды көздейтін дыбыстаудың бір түрі, негізгі кадрдан тыс дауыс.</p> <p>2. Әзербайжан: Dublajlı səs</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: Ovoz ovozi</p> <p>5. Түрік: Seslendirme</p> <p>6. Ағылшын: Voiceover</p> <p>7. Испан: Voz en off</p> <p>8. Неміс: Voiceover</p> <p>9. Француз: Voix off</p>
2120.	голос певческий	әншілік дауыс	<p>1. Әншілік дауыс – бұл адамның ән айту қабілетіне байланысты ұғым. Сөйлеуден айырмашылығы әнші дауысының дыбыстары ұзын әрі созылмалы болады. Онымен адам музыкалық есту және дауыс аппаратының дамуына қарай бала кезінен бастап пайдалана бастайды. Балалардың әншілік дауысы өзінің толық көлеміне (жарты октава), әдетте, 13 жаста жетеді. Әншілік дауыстың негізгі сипаты – тембрдің әдемілігі әрі дауысты ұзақ ұстап тұру қабілеттілігі.</p> <p>2. Әзербайжан: Müğənni səsi</p> <p>3. Қырғыз: Ырчы добуш</p> <p>4. Өзбек: Ashula ovozi</p> <p>5. Түрік: Şarkı sesi</p> <p>6. Ағылшын: Singing voice</p> <p>7. Испан: Voz cantante</p> <p>8. Неміс: Singstimme</p> <p>9. Француз: Le chant de la voix</p>
2121.	голосовой аппарат	дауыс аппараты	<p>1. Дауыс аппараты – сөйлеуге, дауыс шығаруға қатысатын органдардың жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: Səs aparatı</p> <p>3. Қырғыз: Үн аппараты</p> <p>4. Өзбек: Ovoz apparatı</p> <p>5. Түрік: Ses aparatı</p> <p>6. Ағылшын: Glottis</p> <p>7. Испан: Aparato fónico</p>

			<p>8. Неміс: Glottis</p> <p>9. Француз: Appareil phonateur</p>
2122.	голосовые средства	дауыстық құралдар	<p>2. Әзербайжан: Səs vasitələri</p> <p>3. Қырғыз: Үн байламталары</p> <p>4. Өзбек: Ovoz vositalari</p> <p>5. Түрік: Ses araçları</p> <p>6. Ағылшын: Voice tools</p> <p>7. Испан: Medios de voz</p> <p>8. Неміс: Sprachhilfe</p> <p>9. Француз: Corde vocale</p>
2123.	голосовые упражнения	дауыстық жаттығу	<p>2. Әзербайжан: Səs hərəkətləri</p> <p>3. Қырғыз: Үн көнүгүүлөрү</p> <p>4. Өзбек: Ovoz mashqlari</p> <p>5. Түрік: Ses egzersizleri</p> <p>6. Ағылшын: Voice exercises</p> <p>7. Испан: Ejercicios de voz</p> <p>8. Неміс: Sprachübungen</p> <p>9. Француз: Exercices vocaux</p>
2124.	голубая роза	көгілдір раушан	<p>1. Көгілдір раушан – 1907 жылы өткен көркемөнер көрмесінен кейін өз атауын алған көркемөнер бірлестігі.</p> <p>2. Әзербайжан: Mavi gül</p> <p>3. Қырғыз: Көгүлтүр роза</p> <p>4. Өзбек: Moviy gul</p> <p>5. Түрік: Mavi gül</p> <p>6. Ағылшын: Blue Rose (art group)</p> <p>7. Испан: Rosa azul</p> <p>8. Неміс: Blaue Rose</p> <p>9. Француз: Rose bleue (groupe d'artistes)</p>
2125.	голые факты	жалаң факті	<p>1. Жалаң факті – дәлелсіз, негізсіз, құрғақ деректер, шындыққа жанаспайтын фактілер.</p> <p>2. Әзербайжан: Quru faktlar</p> <p>3. Қырғыз: Кургак фактылар</p> <p>4. Өзбек: Gladiator</p> <p>5. Түрік: Boş veriler</p> <p>6. Ағылшын: Dry facts</p> <p>7. Испан: Hechos secos</p> <p>8. Неміс: Trockene Fakten</p> <p>9. Француз: faits bruts</p>
2126.	гомофония	көп дауыстылық	<p>1. Гомофония (көне грек. ὁμοφωνία — «бірдей дыбысталу», «дыбыс сияқты»; көне грек. ὁμός «бірдей», «қайталанатын» және көне грек. φωνή «дыбыс»; ағыл. homophony, нем. homophonie) – XVII-XIX ғғ. Еуропаның композиторлық музыкасына тән</p>

			<p>көпдауыстылық.</p> <p>2. Өзербайжан: Homofoniya</p> <p>3. Қырғыз: Гомофония</p> <p>4. Өзбек: Homophoniya</p> <p>5. Түрік: Homofonik</p> <p>6. Ағылшын: Homophony</p> <p>7. Испан: Homofonía (música)</p> <p>8. Неміс: Homophonie (Musik)</p> <p>9. Француз: L'homophonie</p>
2127.	гонг	гонг	<p>1. Гонг - дәстүрлі ежелгі қытай музыкалық аспабы. Аспаптың соққыдан кейін ұзақ дірілдеуші дыбыс беретін күші бар, бірнеше рет дыбыс толқындарын беріп, осылайша үлкен дыбыс массасының әсерін жасайды. Қазіргі кезде гонг аспабын көбінесе бокста қолданылады. Гонгты соғу раунд басталды деген белгіні береді.</p> <p>2. Өзербайжан: Gong</p> <p>3. Қырғыз: Гонг</p> <p>4. Өзбек: Gong</p> <p>5. Түрік: Gong</p> <p>6. Ағылшын: Gong</p> <p>7. Испан: Gong</p> <p>8. Неміс: Gong</p> <p>9. Француз: Gong</p>
2128.	гончар	көзеші	<p>1. Көзеші – күйдірілген саз-топырақтан құмыра, көзе сияқты ыдыс бұйымдарын дайындайтын ұста, құмырашы.</p> <p>2. Өзербайжан: Dulusçu</p> <p>3. Қырғыз: Идишчи</p> <p>4. Өзбек: Kulol</p> <p>5. Түрік: Çömlekçi</p> <p>6. Ағылшын: Potter</p> <p>7. Испан: Alfarero</p> <p>8. Неміс: Potter</p> <p>9. Француз: Potter</p>
2129.	гончарня	көзехана	<p>1. Көзехана – көзе дайындалатын орын, шеберхана.</p> <p>2. Өзербайжан: Dulusçuluq emalatxanası</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: Kulolchilik ustaxonasi</p> <p>5. Түрік: Çömlek atölyesi</p> <p>6. Ағылшын: Pottery workshop</p> <p>7. Испан: Taller de cerámica</p> <p>8. Неміс: Töpferwerkstatt</p>

			9. Француз: L'atelier de poterie
2130.	гопак	гопак	<p>1. Гопак – украин халық биі. Негізінде ер адамдар билейді. Гопактың музыкалық формасы операда (Мусоргскийдің Сорочин Жәрмеңкесі, Чайковскийдің Мазепасы, Римский-Корсаковтың Май түтіні және т.б), балетте, симфониялық шығармаларда, камералық және вокальдық музыкада кеңінен қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: Gopak</p> <p>3. Қырғыз: Гопак</p> <p>4. Өзбек: Gopak</p> <p>5. Түрік: Horak</p> <p>6. Ағылшын: Horak</p> <p>7. Испан: Jorak</p> <p>8. Неміс: Horak</p> <p>9. Француз: Gopak</p>
2131.	гордость	мақтаныш	<p>1. Мақтаныш – өзін-өзі бағалауды көрсететін оң эмоция; өзін-өзі құрметтеу, өзіндік қадір-қасиетінің, өзіндік құндылығының болу сезімі. «Мақтаныш» ауыспалы мағынада мақтауға лайықты, талапты, мықты дегенді білдіреді. Мысалы, «бұл жігіт халқымыздың мақтанышы» деп қолданылады.</p> <p>2. Әзербайжан: Qürur</p> <p>3. Қырғыз: Сыймык</p> <p>4. Өзбек: Mag'rurlik</p> <p>5. Түрік: Gurur</p> <p>6. Ағылшын: Pride</p> <p>7. Испан: Orgullo</p> <p>8. Неміс: Stolz</p> <p>9. Француз: La fierté</p>
2132.	горе	қайғы	<p>1. Қайғы – қасірет, адамның азалы жан сезімі мен қапалы көңіл-күйінің белгісі.</p> <p>2. Әзербайжан: vay</p> <p>3. Қырғыз: Муң</p> <p>4. Өзбек: Voy</p> <p>5. Түрік: Acı</p> <p>6. Ағылшын: Grief</p> <p>7. Испан: Ay de</p> <p>8. Неміс: Stolz</p> <p>9. Француз: Chagrin</p>
2133.	горельеф	биік бедер, горельеф	<p>1. Горельеф (фр. haut-relief – биік бедер) – мүсін өнерінің бір түрі. Сәулет ғимараттарын әшекейлеудің кең тараған түрі; қабырғада көп</p>

			<p>фигуралық көріністер мен пейзаждар бейнеленетін өнер туындысы.</p> <p>2. Әзербайжан: Relyef</p> <p>3. Қырғыз: Горельёф</p> <p>4. Өзбек: Relyef (haykaltaroshlik)</p> <p>5. Түрік: Kabartma</p> <p>6. Ағылшын: Relief</p> <p>7. Испан: Relieve</p> <p>8. Неміс: Relief</p> <p>9. Француз: Haut-relief</p>
2134.	горн	керней	<p>1. Керней – мыстан жасалатын үрмелі музыкалық аспап. Кернейді әскери жорықтарда атой шақыру, хабар беру ретінде, сондай-ақ, хандар мен әскербасыларын күтіп алу салтанаты кезінде қолданған.</p> <p>2. Әзербайжан: Karnay</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: Karnay</p> <p>5. Түрік:</p> <p>6. Ағылшын: Clarion</p> <p>7. Испан: Clarín</p> <p>8. Неміс: Clarion</p> <p>9. Француз: Clairon</p>
ПЕДИАТРИЯ САЛАСЫНЫҢ ТЕРМИНДЕРІ			
2135.	актин-связывающие белки	актин-байланыстырушы нәруыздар;	<p>1. Актин-байланыстырушы нәруыздар (грек. aktis «нәруыз») – актин филаменттеріне суббірліктердің қосылуы деңгейін реттеуді қамтамасыз ететін нәруыздар.</p> <p>2. Әзербайжан: actin-məcburi zülallar</p> <p>3. Қырғыз: керкира-байлаган белоктор</p> <p>4. Өзбек: aktin-majburiy oqsillar</p> <p>5. Түрік: aktin bağlama proteinleri</p> <p>6. Ағылшын: actin-binding proteins</p> <p>7. Испан: actina-proteínas de unión</p> <p>8. Неміс: Actin-bindende Proteine</p> <p>9. Француз: actine-protéines de liaison</p>
2136.	альфа-фетопротеин (АФП)	альфа-фетопротеин (АФП)	<p>1. Альфа-фетопротеин (альфа – лат. alpha «өзі» + фето – лат. feto «ұрық» + протеин лат. – protein «алғашқы») – ұрықтың, нәрестенің, жүкті әйелдің қанынан, сондай-ақ амниотикалық сұйықтықтан алынатын эмбрионалды нәруыз. Ұрықтың бауыры мен сары қапшығында синтезделеді және шығарылады. Жасушаның саралау процесін ынталандырады. АФП мазмұны ананың қан</p>

			<p>анализіне талдама жасағанда анықталуы мүмкін, ол жүктіліктің 16-шы және 18-ші апталары арасында ұрықтың кейбір ықтимал ауытқуларын пренаталдық диагностикалау үшін жасалады.</p> <p>2. Әзербайжан: alfa-fetoprotein (AFP)</p> <p>3. Қырғыз: альфа-фетопротеин (АФП)</p> <p>4. Өзбек: alpha-fetoprotein (AFP)</p> <p>5. Түрік: alpha-fetoprotein (AFP)</p> <p>6. Ағылшын: alpha phetoprotein (AFP)</p> <p>7. Испан: alfafetoproteína (AFP)</p> <p>8. Неміс: Alpha-Fetoprotein (AFP)</p> <p>9. Француз: l'alpha-fœtoprotéine (AFP)</p>
2137.	аномалии	аномалиялар	<p>1. Аномалия (грек. – anomalía «теңсіздік») – туылған соң бірден анықталатын, туылғанға дейін пайда болған құрылысы мен қызметі бұзылуымен жүретін мүшенің тұрақты морфологиялық өзгерістері.</p> <p>2. Әзербайжан: anomalıya</p> <p>3. Қырғыз: аномалия</p> <p>4. Өзбек: anomalıya</p> <p>5. Түрік: anomaliler</p> <p>6. Ағылшын: anomalies</p> <p>7. Испан: anomalía</p> <p>8. Неміс: Anomalie</p> <p>9. Француз: anomalie</p>
2138.	ангиогенез	ангиогенез	<p>1. Ангиогенез (ангион – грек. angion – «тамыр»; генез – грек. genesis «шығу тегі», «пайда болу») – эмбриогенезде, тіндердің репарация және зиянды ісіктердің пайда болуы кезіндегі жаңа қан тамырларын қалыптастыру процесі.</p> <p>2. Әзербайжан: angiogenez</p> <p>3. Қырғыз: ангиогенез</p> <p>4. Өзбек: angiogenez</p> <p>5. Түрік: anjiyogenez</p> <p>6. Ағылшын: angiogenesis</p> <p>7. Испан: angiogénesis</p> <p>8. Неміс: Angiogenese</p> <p>9. Француз: l'angiogenèse</p>
2139.	аутокринный механизм	аутокриндік механизм; аутокриндік әсер ету	<p>1. Аутокриндік механизм (ауто – грек. autos «өзі» + крин – грек. krino «бөлу»; механизм – грек. μηχανή «құрылғы») – жасушааралық ортаға бөлініп шыққан сигнальды молекуласы</p>

			<p>(гистогормон) өзін өндiрген жасуша мембранасының рецепторларымен байланысып өзіне әсер етеді.</p> <p>2. Әзербайжан: autokrin mexanizmi</p> <p>3. Қырғыз: аутокриндик механизм</p> <p>4. Өзбек: avtokrin mexanizmi</p> <p>5. Түрік: otokrin mekanizması</p> <p>6. Ағылшын: the autocrine mechanism</p> <p>7. Испан: el mecanismo autocrino</p> <p>8. Неміс: Der autokrine Mechanismus</p> <p>9. Француз: le mécanisme autocrinal</p>
2140.	аутосома	аутосома	<p>1. Аутосома (ауто – грек. autós – «өзі» + сома – грек. soma – «дене») – жыныстық хромосомадағы басқа кез келген ядролық хромосома.</p> <p>2. Әзербайжан: autosome</p> <p>3. Қырғыз: аутосома</p> <p>4. Өзбек: autosome</p> <p>5. Түрік: otozomlar</p> <p>6. Ағылшын: autosome</p> <p>7. Испан: autosoma</p> <p>8. Неміс: Autosom</p> <p>9. Француз: euchromosome</p>
2141.	аутофагия	аутофагия	<p>1. Аутофагия (ауто – грек. autós «өзі»; фагия – грек. phagein «жою») – жасушаішілік органеллалардың сіңіру және жою құбылысы.</p> <p>2. Әзербайжан: autophagy</p> <p>3. Қырғыз: аутофагия</p> <p>4. Өзбек: avtofagiya</p> <p>5. Түрік: otofaji</p> <p>6. Ағылшын: autophagy</p> <p>7. Испан: autofagia</p> <p>8. Неміс: Autophagie</p> <p>9. Француз: l'autophagie</p>
2142.	АФП α -фетопротеин	АФП α -фетопротеин, ұрық гликопротеиді	<p>1. АФП α-фетопротеин (альфа – лат. alpha «өзі» + фето – лат. feto «ұрық» + протеин – лат. protein «алғашқы») – ұрық гликопротеиді, ол бауырда өндіріліп, нәресте қанына түседі де, бүйрек арқылы несеппен бірге амнион сұйығына шығады.</p> <p>2. Әзербайжан: alfa-fetoprotein (AFP)</p> <p>3. Қырғыз: альфа-фетопротеин (АФП)</p> <p>4. Өзбек: alpha-fetoprotein (afp)</p> <p>5. Түрік: alpha-fetoprotein (afp)</p>

			<p>6. Ағылшын: alpha phetoprotein 7. Испан: alfafetoproteína (AFP) 8. Неміс: Alpha-Fetoprotein 9. Француз: l'alpha-fœtoprotéine (AFP)</p>
2143.	бластоциста	бластоциста	<p>1. Бластоциста (бласт – грек. vlastós «ұрық», «дән»; циста – грек. cysta «қапшық») – эмбриогенездің ерте кезеңі, ұрықтанған жұмыртқа жасушасынан пайда болатын жасушалардың бастапқы «шары» сұйық бөліп шығарады да ішкі кеңістікті толтырады, оның ішінде бір топ жасушалар пайда болады, оны ішкі жасушалық масса дейді. 2. Әзербайжан: blastozist 3. Қырғыз: бластоциста 4. Өзбек: blastocyst 5. Түрік: blastosist 6. Ағылшын: blastocyst 7. Испан: blastocisto 8. Неміс: Blastozysten 9. Француз: blastocyste</p>
2144.	выраженность генетического кода	генетикалық кодтың айқындығы	<p>1. Генетикалық кодтың айқындылығы (генетика – грек. genētikos «тууға, пайда болуға қатысты»; франц. code – «код», «шифр»; ағыл. genetic code «генетикалық код») – генетикалық кодтың әмбебаптылығы, яғни барлық организмдерде белгілі бір 3 нуклеотид (<i>триплет</i>) белгілі бір амин қышқылдарын «жазады» (кодтайды). Бір амин қышқылы бірнеше триплетпен «жазылуы» (кодталуы) мүмкін. 2. Әзербайжан: genetik kodun mənşəyi 3. Қырғыз: генетикалық коддун төрөлүшү 4. Өзбек: genetik kod degeneratsiyasi 5. Түрік: genetik kod dejenerasyonu 6. Ағылшын: genetic code degeneration 7. Испан: degeneración del código genético 8. Неміс: genetische Code-Degeneration 9. Француз: dégénérescence du code génétique</p>
2145.	гемизиготный	гемизиготалы	<p>1. Гемизиготалы (геми – грек. hemi «жарты»; грек – зигот – zygotós «бірге», «байланысқан») – бір ғана хромосомасы немесе хромосома сегменті бар адам. 2. Әзербайжан: hemizygous 3. Қырғыз: гемизиготалу 4. Өзбек: hemizygous</p>

			<p>5. Түрік: hemizygous</p> <p>6. Ағылшын: hemizygous</p> <p>7. Испан: emizigotico</p> <p>8. Неміс: Hemizygous</p> <p>9. Француз: hémizygote</p>
2146.	ген регуляторный	реттеуші ген	<p>1. Реттеуші ген (регулятор – грек. regula «реттеу» + ген – грек. genos «шыққан тегі», «туылу», «босану») – оператор генмен әрекеттесу арқылы супрессоп ген түзілуіне ықпал ететін ген.</p> <p>2. Әзербайжан: gen-tənzimləyici</p> <p>3. Қырғыз: жөнгө салуучу ген</p> <p>4. Өзбек: regulator gen</p> <p>5. Түрік: regülatör geni</p> <p>6. Ағылшын: regulator gene</p> <p>7. Испан: gen regulador</p> <p>8. Неміс: Regulator-Gens</p> <p>9. Француз: gène régulateur de la</p>
2147.	ген-модификатор	түрлендіргіш ген; модификатор-ген	<p>1. Түрлендіргіш ген (модификатор – лат. modifier «қадағалаушы», «өлшеуші», «шамалас», + ген – грек. genos «жынысы», «шығу тегі») – фенотипті өзгертетін ген.</p> <p>2. Әзербайжан: gen modifikator</p> <p>3. Қырғыз: ген-модификатор</p> <p>4. Өзбек: modifier gen</p> <p>5. Түрік: değıştirici gen</p> <p>6. Ағылшын: modifier gene</p> <p>7. Испан: gen modificador</p> <p>8. Неміс: Modifikator-Gen</p> <p>9. Француз: gène modificateur</p>
2148.	генетическая карта	генетикалық карта	<p>1. Генетикалық карта (генетика – грек. gennitikos «тууға, шығу тегіне қатысты» + карта – грек. χάρτης «папирус парағы») – құрылымдық гендер мен реттеуші элементтердің хромосомада орналасу сұлбасы.</p> <p>2. Әзербайжан: genetik xəritəsi</p> <p>3. Қырғыз: генетикалық карта</p> <p>4. Өзбек: genetik xarita</p> <p>5. Түрік: genetik harita</p> <p>6. Ағылшын: genetic map</p> <p>7. Испан: mapa genético</p> <p>8. Неміс: Chromosomenkarte</p> <p>9. Француз: carte génétique</p>
2149.	генетический код	генетикалық код	<p>1. Генетикалық код (генетика – грек. gennitikos «тууға, шығу тегіне қатысты» +</p>

			<p>код – грек. code «код», «шифр») – ДНК (немесе РНК) және нәруыз аминқышқылдарының арасындағы сәйкестік.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>genetik kod</i></p> <p>3. Қырғыз: генетикалық коду</p> <p>4. Өзбек: <i>genetik kod</i></p> <p>5. Түрік: <i>genetik kod</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>genetic code</i></p> <p>7. Испан: <i>código genético</i></p> <p>8. Неміс: <i>genetischer Code</i></p> <p>9. Француз: <i>code génétique</i></p>
2150.	геномика	геномика	<p>1. Геномика (ген – грек. genos «туу», «тұқым», «шығу тегі» + омик – грек. omics «толық», «бүтін», «бүтін») – геномды құрылыстық және қызметтік тұрғыдан зерттейтін генетиканың бір саласы.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>genomlar</i></p> <p>3. Қырғыз: геномика</p> <p>4. Өзбек: <i>genomics</i></p> <p>5. Түрік: <i>genomik</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>genomics</i></p> <p>7. Испан: <i>genómica</i></p> <p>8. Неміс: <i>Genomik</i></p> <p>9. Француз: <i>génomique</i></p>
2151.	генетическая гетерогенность	генетикалық гетерогендік	<p>1. Генетикалық гетерогендік (генетика – грек. gennitikos «тууға, шығу тегіне қатысты» + гетеро – грек. éteros «әр текті») – әртүрлі генетикалық механизмдердегі бірдей, немесе ұқсас фенотиптердің пайда болуы.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>genetik heterogenlik</i></p> <p>3. Қырғыз: генетикалық гетерогендүүлүк</p> <p>4. Өзбек: <i>genetik heterogeneity</i></p> <p>5. Түрік: <i>genetik heterojenlik</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>genetic heterogeneity</i></p> <p>7. Испан: <i>heterogeneidad genética</i></p> <p>8. Неміс: <i>genetische Heterogenität</i></p> <p>9. Француз: <i>hétérogénéité génétique</i></p>
2152.	генетический скрининг	генетикалық скрининг	<p>1. Генетикалық скрининг (генетика – грек. gennitikos «тууға, шығу тегіне қатысты» + скрининг – ағыл. screen «елеу», «сұрыптау») – ерекше аурулардың таралуы немесе болу қауіптілігін анықтау үшін популяция адамдарын тестілеу.</p> <p>2. Әзербайжан: <i>genetik skrining</i></p> <p>3. Қырғыз: генетикалық скрининг</p>

			<p>4. Өзбек: genetik skринing</p> <p>5. Түрік: genetik tarama</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: genetic screening</p> <p>7. Испан: exámenes de detección genética</p> <p>8. Неміс: das genetische Screening</p> <p>9. Француз: le dépistage génétique</p>
2153.	гетероморфизм	гетероморфизм	<p>1. Гетероморфизм (гетеро – грек. heteros «өзге», «әртүрлі» + морф – грек. morphe «түрі», «формасы») – құрылысы немесе хромосомалардың түсі бойынша қалыпты нұсқа.</p> <p>2. Әзербайжан: heteromorfizm</p> <p>3. Қырғыз: гетероморфизм</p> <p>4. Өзбек: heteromorphism</p> <p>5. Түрік: heteromorfizm</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: heteromorphism</p> <p>7. Испан: heteromorfismo</p> <p>8. Неміс: Heteromorphismus</p> <p>9. Француз: hétéromorphisme</p>
2154.	гетероплазия	гетероплазия	<p>1. Гетероплазия (гетеро – грек. heteros «өзге», «әртүрлі» + плазо – грек. plasso «жасаймын») – бір адамның митохондрияларында митохондриялық ДНҚ-нің бірнеше типінің болуы.</p> <p>2. Әзербайжан: heteroplaziya</p> <p>3. Қырғыз: гетероплазия</p> <p>4. Өзбек: heteroplasia</p> <p>5. Түрік: heteroplazi</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: heteroplasia</p> <p>7. Испан: heteroplasia</p> <p>8. Неміс: Heteroplasie</p> <p>9. Француз: heteroplasia</p>
2155.	дисморфия	дисморфия	<p>1. Дисморфия (диз – грек. δυσ «ақау» + морф – грек. μορφή «тұлға», «сырт келбет») – көптеген генетикалық синдромдарда немесе ұрықта қоршаған ортадағы факторлардың әсеретуінен байқалатын дамудың морфологиялық ақаулары.</p> <p>2. Әзербайжан: dysmorphie</p> <p>3. Қырғыз: дисморфия</p> <p>4. Өзбек: dysmorphie</p> <p>5. Түрік: dysmorphie</p> <p>6. АҒЫЛШЫН: dismorphic</p> <p>7. Испан: dysmorphie</p>

			<p>8. Неміс: Dysmorphie</p> <p>9. Француз: dysmorphie</p>
2156.	дисрупция	дисрупция	<p>1. Дисрупция (лат. disruptus «жарылған») – қалыпты даму процесін бұзатын сыртқы факторлардың әсері салдарынан ағзаның немесе тіннің аномальды құрылымының пайда болуы. Тіннің өлуінен дамиды туа біткен ақау.</p> <p>2. Әзербайжан: disrupts</p> <p>3. Қырғыз: дисрупция</p> <p>4. Өзбек: disrupts</p> <p>5. Түрік: disrupts</p> <p>6. Ағылшын: disrupts</p> <p>7. Испан: disrupts</p> <p>8. Неміс: Disrupts</p> <p>9. Француз: disrupts</p>
2157.	синдром Дрейфуса	Дрейфус синдромы	<p>1. Дрейфус синдромы (J.R.Dreyfus – француз педиатрі; синдром – грек. syndromē «ағын, жинақталу») – жайылмалы патиспондилия байқалатын бала жүре бастаған кезде бел аймағы бұлшық еттерінің ауруы және әлсіздігімен, кейін аяқ-қолдың ұзын болуына қарамастан, омыртқа жотасының қысқа болуымен, шамадан тыс кифоз және лордозбен сипатталатын диастоз.</p> <p>2. Әзербайжан: Dreyfus sindromu</p> <p>3. Қырғыз: Дрейфус синдромы</p> <p>4. Өзбек: Dreyfus sindromi</p> <p>5. Түрік: Dreyfus sendromu</p> <p>6. Ағылшын: syndrome Dreyfus</p> <p>7. Испан: síndrome de Dreyfus</p> <p>8. Неміс: Syndrom Dreyfus</p> <p>9. Француз: syndrome de Dreyfus</p>
2158.	изохромосома	изохромосома	<p>1. Изохромосома (изо – грек. iso – «тең», «бірдей» + хоромо – грек. chroma – «түс» + сома – грек. soma – «дене») – центрамераның мейоз кезінде көлденең (ұзынына емес) бөлінуінен туындайтын хромосома, бір иықтың орнына екі иығы болады.</p> <p>2. Әзербайжан: isochromosom</p> <p>3. Қырғыз: изохромосома</p> <p>4. Өзбек: isochromosome</p> <p>5. Түрік: izokromozom</p> <p>6. Ағылшын: isochromosome</p> <p>7. Испан: isocromosoma</p> <p>8. Неміс: Isochromosom</p>

			9. Француз: isochromosome
2159.	инактивация X-хромосомы	X-хромосоманың инактивтенуі, X-хромосоманың активсізденуі	<p>1. X-хромосоманың инактивтенуі (хромо – грек. <i>chroma</i> – «түс» + сома – грек. <i>soma</i> – «дене»; ин- лат. -сыз-сіз + актив – грек. <i>activus</i> «әрекетті») – биологиялық белсенді заттың толық немесе жартылай белсенділігін жоюы.</p> <p>2. Әзербайжан: x xromosomun inaktivasiyası</p> <p>3. Қырғыз: хромосомаларды инактивациялоо</p> <p>4. Өзбек: x xromosomasining inaktivatsiyasi</p> <p>5. Түрік: kromofor destekli ışık inaktivasyonu</p> <p>6. Ағылшын: chromophore-assisted light inactivation</p> <p>7. Испан: inactivación de la luz asistida por cromóforos</p> <p>8. Неміс: Chromophore-assisted light Inactivation</p> <p>9. Француз: inactivation de la lumière assistée par chromophore</p>
2160.	интерлейкины	интерлейкиндер	<p>1. Интерлейкиндер (интер – лат. <i>inter</i> «арасында» + лейкос – грек. <i>leukos</i> «ақ» + ин – лат. <i>-in</i> (e) – «үқсас») – организмнің әртүрлі жасушаларын ерітетін нәруыз молекулаларының тобы.</p> <p>2. Әзербайжан: interleukins</p> <p>3. Қырғыз: интерлейкин</p> <p>4. Өзбек: interleukins</p> <p>5. Түрік: interlökin</p> <p>6. Ағылшын: interleukins</p> <p>7. Испан: las interleucinas</p> <p>8. Неміс: Interleukine</p> <p>9. Француз: interleukine</p>
2161.	клетка стволовая эмбриональн я	эмбриондық бағаналы жасуша	<p>1. Эмбриондық бағаналы жасуша (эмбрион – грек. <i>ουτογένεση</i>: <i>ου</i> «өмір», «тіршілік»; <i>γένεση</i> «шығу тегі»; клетка – лат. «цкллюла», грек. «цитос») – мезенхимадан пайда болатын бағаналық қан жасау жасушасы.</p> <p>2. Әзербайжан: kök qəfəs, embrional</p> <p>3. Қырғыз: эмбрионалдык клетка</p> <p>4. Өзбек: embrional ildiz hujayra</p> <p>5. Түрік: hücre kök embriyonik</p> <p>6. Ағылшын: embryonic stem cell</p> <p>7. Испан: célula embrionaria del vástago</p> <p>8. Неміс: Käfig Stamm embryonale</p> <p>9. Француз: cellule souche embryonnaire</p>
2162.	кодирующая	кодтайтын	1. Кодтаушы жіп (ағыл. <i>coding chain (strand)</i> ,

	нить	жіпше	<p>sense chain (strand) – кодтаушы тізбек немесе жіпше, франц. code – «код», «шифр») – ДНК-нің екі иіріміндегі жіпшедегідей маңызы бар жіпше.</p> <p>2. Өзербайжан: kodlayıcı mövzu</p> <p>3. Қырғыз: коддоочу жип</p> <p>4. Өзбек: kodlash strand</p> <p>5. Түрік: iplikçik kodlama</p> <p>6. Ағылшын: coding strand</p> <p>7. Испан: cadena de codificación</p> <p>8. Неміс: Codierung Strang</p> <p>9. Француз: brin codant</p>
2163.	кодминирование	кодминанттау	<p>1. Кодминанттау (ком – лат. co (cum) «бірге» + доминат – лат. dominare «үстемдік», «билік ету») – гетерозиготалық күйдегі екі бірдей аллельдің экспрессиясы.</p> <p>2. Өзербайжан: codominance</p> <p>3. Қырғыз: кодминатоо</p> <p>4. Өзбек: codominance</p> <p>5. Түрік: eşdeğer</p> <p>6. Ағылшын: codominance</p> <p>7. Испан: codominancia</p> <p>8. Неміс: Kodominanz</p> <p>9. Француз: codominance</p>
2164.	кордоцентез	кордоцентез	<p>1. Кордоцентез (корд – франц. corde «жіп», «арқан» + грек. –centesis «пункцияның немесе перфорацияның жүзеге асырылуын білдіретін қосымша) – пренаталдық анықтауда қолданылатын процедура, тікелей нәресте кіндігінен қан үлгісін алу.</p> <p>2. Өзербайжан: qonsunun arvadini</p> <p>3. Қырғыз: кордоцентез</p> <p>4. Өзбек: korodosentez</p> <p>5. Түрік: korodosentez</p> <p>6. Ағылшын: cordocentis</p> <p>7. Испан: corodocentesis</p> <p>8. Неміс: Cordocentis</p> <p>9. Француз: cordocentis</p>
2165.	лигирование	лигирлеу	<p>1. Лигирлеу (лат. лат. ligare «байланыстыру») – ДНК лигаза ферментін пайдаланып фосфодиэфирлі байланыстың арқасында ДНК-ның рекомбинантты молекуласын құрастыру үшін, ДНК-ның екі еселенген молекуласын қосатын молекулалық биологияның үдерісі.</p>

			<p>2. Өзөрдбайжан: <i>ligature</i></p> <p>3. Қырғыз: лигирование</p> <p>4. Өзбек: <i>tomirni</i></p> <p>5. Түрік: <i>ligasyon</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>ligation</i></p> <p>7. Испан: <i>ligadura</i></p> <p>8. Неміс: <i>Ligation</i></p> <p>9. Француз: <i>ligature</i></p>
2166.	митоз стимулирующий	қуаттандырушы митоз	<p>1. Митоз (грек. <i>mitos</i> «жіп») – бастапқы шыққан жасушаға генетикалық ұқсастығы бар екі жасушаның пайда болуымен аяқталатын әдеттегі жасушаның бөліну үдерісі. Қуаттандырушы митоз – (стимулдаушы фактор), бұл фактор G2-кезеңдегі жасушаның митозға енуін қуаттандырады.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: <i>stimullaşdırıcı mitoz</i></p> <p>3. Қырғыз: сигнал берүүчү</p> <p>4. Өзбек: <i>mitoz oghlantiruvchi</i></p> <p>5. Түрік: <i>mitoz uyarıcı</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>mitosis stimulating</i></p> <p>7. Испан: <i>mitosis estimulante</i></p> <p>8. Неміс: <i>Mitose stimulierend</i></p> <p>9. Француз: <i>la mitose stimulant</i></p>
2167.	митохондриальное наследование	митохондриальдық тұқым қуалау	<p>1. Митохондриялық тұқым қуалау (<i>mitochondria</i>; грек. <i>mitos</i> «жіп» + хондрия – грек. <i>chondrion</i> «дән») – митохондрия геномындағы белгілердің тұқым қуалауы.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: <i>mitokondrial miras</i></p> <p>3. Қырғыз: митохондриялық мурас</p> <p>4. Өзбек: <i>mitokondriyal meros</i></p> <p>5. Түрік: <i>mitokondriyal miras</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>mitochondrial inheritance</i></p> <p>7. Испан: <i>herencia mitocondrial</i></p> <p>8. Неміс: <i>mitochondriale Vererbung</i></p> <p>9. Француз: <i>mitochondrique l'héritage</i></p>
2168.	мозаик	мозаик	<p>1. Мозаик (франц. <i>mosaïque</i>; син.: химера) – генетикада: мутация нәтижесінде кейбір жасушалары генетикалық тұрғыдан басқа жасушалардан өзгеше болатын организм.</p> <p>2. Өзөрдбайжан: <i>mozaika</i></p> <p>3. Қырғыз: мозаикалук</p> <p>4. Өзбек: <i>mosaic</i></p> <p>5. Түрік: <i>mozaik</i></p> <p>6. Ағылшын: <i>mosaic</i></p> <p>7. Испан: <i>mosaico</i></p>

			<p>8. Неміс: Mosaik</p> <p>9. Француз: mosaïque</p>
2169.	моносомия	моносомия	<p>1. Моносомия (моно – грек. monos «бір», «жалғыз» + сомо – грек. soma «дене») – диплоидтық жиынтықта бір хромосоманың болмауы.</p> <p>2. Әзербайжан: monosomiya</p> <p>3. Қырғыз: моносомия</p> <p>4. Өзбек: monosomiya</p> <p>5. Түрік: monosomi</p> <p>6. Ағылшын: monosomy</p> <p>7. Испан: monosomía</p> <p>8. Неміс: Monosomie</p> <p>9. Француз: monosomie</p>
2170.	мультиплексные заболевания	мультиплексті аурулар;	<p>1. Мультиплексті аурулар (мультиплекс – лат. multiplex «күрделі», «көп дүркін») – нақтылы аурудың бірден артық саны.</p> <p>2. Әзербайжан: multipleks xəstəliklər</p> <p>3. Қырғыз: мультиплекс оорулары</p> <p>4. Өзбек: multipleks kasalliklari</p> <p>5. Түрік: multipleks hastalığı</p> <p>6. Ағылшын: multiplex disease</p> <p>7. Испан: sistema multiplexado</p> <p>8. Неміс: Multiplex-Krankheit</p> <p>9. Француз: maladies multiplex</p>
2171.	мутация с новой функцией	жаңа функциялы мутация	<p>1. Жаңа функциялы мутация (мутация – лат. mutacio «өзгеріс»; функция – лат. functio – «орындау») – тіршіліктің барлық түрінің эволюциясы мен селекциясының негізіне жататын, генетикалық ақпараттың күрт өзгеруімен сипатталатын, тірі организмдерге тән қасиет.</p> <p>2. Әзербайжан: yeni funksiyası ilə mutasiya</p> <p>3. Қырғыз: жаңы өзгөчөлүгү менен мутация</p> <p>4. Өзбек: yangi funksiya bilan mutatsiya</p> <p>5. Түрік: yeni özellik ile mutasyon</p> <p>6. Ағылшын: the mutation with the new feature</p> <p>7. Испан: mutación con nueva función</p> <p>8. Неміс: Mutation mit neuer Funktion</p> <p>9. Француз: mutation avec la nouvelle fonction</p>
2172.	наследование комплексное	кешенді тұқым қуалауы	<p>1. Кешенді тұқым қуалау (комплекс – ағыл. complex <лат. complexus «кешен») – жиналып тұқым қуалаушылықтың мендельдік емес типі, қоршаған орта факторларының әрекеттерімен бірге әсер ететін бір локустағыдан артық</p>

			<p>аллельдер әсерінен дамитын, жинақталып тұқым қуалайтын белгі.</p> <p>2. Әзербайжан: miras kompleks</p> <p>3. Қырғыз: комплекстүү мурастоо</p> <p>4. Өзбек: meros keng qamrovli</p> <p>5. Түрік: miras karmaşık</p> <p>6. Ағылшын: inheritance of complex</p> <p>7. Испан: herencia integral</p> <p>8. Неміс: Vererbung Komplex</p> <p>9. Француз: héritage complexe</p>
2173.	новообразован ие	жаңа өскіндер, жаңа ісіктер, жаңа өспелер	<p>1. Жаңа өскіндер, жаңа ісіктер, жаңа өспелер (ағыл. neoplasm «ісік») – ауытқып өсу қалыпты пролиферация мен қалыпты жасушалардың өлуінің арасындағы тепе-теңдіктің бұзылуынан дамитын өсудің ауытқуы. Қатерлі немесе қатерлі емес болуы мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: neoplazma</p> <p>3. Қырғыз: шишик</p> <p>4. Өзбек: neoplazma</p> <p>5. Түрік: neoplazma</p> <p>6. Ағылшын: neoplasm</p> <p>7. Испан: neologismo</p> <p>8. Неміс: Neubildung</p> <p>9. Француз: néoformation</p>
2174.	облегченная диффузия	жеңілдетілг ен диффузия	<p>1. Жеңілдетілген диффузия (диффузия – лат. diffusio «таралу», «сорғылау») – әдісте заттар өздерінің концентрация градиенті бағытында мембрана арқылы өтеді және де ерекше тасымалдау ақуызы көмегімен жүреді (энергия жұмсауды қажет емес).</p> <p>2. Әзербайжан: yüngül diffuziya</p> <p>3. Қырғыз: жеңил диффузия</p> <p>4. Өзбек: engil diffuziya</p> <p>5. Түрік: hafif difüzyon</p> <p>6. Ағылшын: light diffusion</p> <p>7. Испан: difusión ligera</p> <p>8. Неміс: leichte Diffusion</p> <p>9. Француз: diffusion facilitée</p>
2175.	оплодотворен ие in vitro	in vitro ұрықтану	<p>1. In vitro ұрықтану (лат. in vitro «пробиркада») – репродуктивтік технология. Петри табақшасында жұмыртқа жасушасын сперматозоидпен ұрықтандырады, кейін ұрықтанған жұмыртқа жасушасын жатырға енгізеді.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: in vitro mayalanma</p> <p>3. Қырғыз: in vitro уруктары</p> <p>4. Өзбек: in vitro urug'lantirish</p> <p>5. Түрік: in vitro fertilizasyon</p> <p>6. Ағылшын: in vitro fertilization</p> <p>7. Испан: fertilización in vitro</p> <p>8. Неміс: Befruchtung in vitro</p> <p>9. Француз: fertilisation in vitro</p>
2176.	палиндром	палиндром	<p>1. Палиндром (палин – грек. palin «қайтадан» + домос – грек. dromos «жүгіру») – ДНҚ сегментінің бір жіпшесіндегі 5'-тан 3' бағытында бірдей орналасқан молекулалық биологиядағы нуклеотидтер реттілігі.</p> <p>2. Өзөрбайжан: palindrom</p> <p>3. Қырғыз: палиндром</p> <p>4. Өзбек: palindrom</p> <p>5. Түрік: palindrom</p> <p>6. Ағылшын: palindrome</p> <p>7. Испан: palindrom</p> <p>8. Неміс: Palindrom</p> <p>9. Француз: palindrome</p>
2177.	пероксисомы	пероксисомалар	<p>1. Пероксисомалар (пероксис – лат. perioxydum «асқын тотық» + сома – грек. soma «дене»; син.; микроденешік) – құрамында катализдік және гидролиздік фермент бар сүтқоректілердің бауыр және бүйрегінің эртьейлік жасушасының органоиды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: peroksisomlar</p> <p>3. Қырғыз: пероксисомалар</p> <p>4. Өзбек: peroksisom</p> <p>5. Түрік: peroksisomlar</p> <p>6. Ағылшын: peroxisomes</p> <p>7. Испан: peroxisomas</p> <p>8. Неміс: Peroxisomen</p> <p>9. Француз: peroxysomes</p>
2178.	плазмиды	плазмидтер	<p>1. Плазмидтер (ағыл. plasmids) – бактериялар мен ашытқы саңырауқұлақтар ДНҚ-ның хромосомадан тыс өз бетімен көбейген циклдық молекулалары</p> <p>2. Өзөрбайжан: agladan</p> <p>3. Қырғыз: плазма этаптары</p> <p>4. Өзбек: plazmidlar</p> <p>5. Түрік: plazmid</p> <p>6. Ағылшын: plasmids</p>

			<p>7. Испан: plásmidos</p> <p>8. Неміс: Plasmide</p> <p>9. Француз: plasmides</p>
2179.	плейотропия	плейотропия	<p>1. Плейотропия (плейон – грек. pleion «үлкен» + тропос – грек. троп «бұру бағыты») – бір геннің бірнеше белгіні дамыту қасиеті.</p> <p>2. Әзербайжан: playotropiya</p> <p>3. Қырғыз: плейотропия</p> <p>4. Өзбек: pleiotropiya</p> <p>5. Түрік: playotropi</p> <p>6. Ағылшын: pleiotropy</p> <p>7. Испан: pleotropía</p> <p>8. Неміс: Pleiotropy</p> <p>9. Француз: pleiotropy</p>
2180.	плюрипотентный	плюрипотентті	<p>1. Плюрипотентті (лат. plus, pluris «артық» + ағыл. porentiote «күшейту») – жағдайына қарай және қоршаған орта факторларына байланысты әртүрлі ұлпалар эмбриональдық жасушалардың сипаттамасы.</p> <p>2. Әзербайжан: pluripotent</p> <p>3. Қырғыз: плюрипотентти</p> <p>4. Өзбек: pluripotent</p> <p>5. Түрік: pluripotent</p> <p>6. Ағылшын: pluripotent</p> <p>7. Испан: pluripotente</p> <p>8. Неміс: Pluripotent</p> <p>9. Француз: pluripotente</p>
2181.	полимеразная цепная реакция (ПЦР)	полимеразды тізбектік реакция (ПТР)	<p>1. Полимеразды тізбектік реакция (ПТР) (реация – лат. reactio «кері әрекет», reagere «ден қою») – екі флангалық олигонуклеотидтерді немесе ДНҚ полимеразаның көмегімен ДНҚ синтезінің қайталанатын циклдарында қолданылатын праймерлерді ендіру арқылы ДНҚ-ның немесе РНҚ-ның қысқа реттілігінің көшірмелерін молекулалық техника арқылы көп есе көбейту (амплификациялау).</p> <p>2. Әзербайжан: polimeraz zəncirvari reaksiya (PCR)</p> <p>3. Қырғыз: полимераздык туташ реакция (ПЦР)</p> <p>4. Өзбек: polimeraza zanjiri reaksiyasi (PCR)</p> <p>5. Түрік: polimeraz zincir reaksiyonu (PCR)</p> <p>6. Ағылшын: polymerase chain reaction (PCR)</p> <p>7. Испан: reacción en cadena polimerasa (PCR)</p>

			<p>8. Неміс: Polymerase-Kettenreaktion (PCR)</p> <p>9. Француз: réaction en chaîne de polymère (PCR)</p>
2182.	потеря гетерозиготности	гетерозигот алықты жоғалту	<p>1. Гетерозиготалықты жоғалту (гетеро – грек. Heteros «басқа», «өзге»; зигота – грек. zygotos «құрама», «бірге») – гомологты хромосомада ақауы бар аллельдің клиникалық көрінуіне душар қылатын хромосома жұбының біреуіндегі қалыпты аллельдің жоғалуы.</p> <p>2. Әзербайжан: heterozigotluq itkisi</p> <p>3. Қырғыз: гетерозиготалыгын жоготуу</p> <p>4. Өзбек: heterozigotlikning yo'qolishi</p> <p>5. Түрік: heterozigotite kaybı</p> <p>6. Ағылшын: loss of heterozygosity</p> <p>7. Испан: pérdida de heterocigotencia</p> <p>8. Неміс: Verlust der heterosigotenz</p> <p>9. Француз: perte d'hétérozygote</p>
2183.	праймер	праймер	<p>1. Праймер (ағыл. primer) – қысқа олигонуклеотид, ол бір жіпшелі ДНҚ гибридизациясына қатынасады, ДНҚ-ның бос ұшын қамтамасыз етеді, оған ДНҚ полимераза негізді қосады және үлгіге комплементарлы ДНҚ-ны синтездейді.</p> <p>2. Әзербайжан: praimer</p> <p>3. Қырғыз: праймер</p> <p>4. Өзбек: primer</p> <p>5. Түрік: primer</p> <p>6. Ағылшын: primer</p> <p>7. Испан: imprimación</p> <p>8. Неміс: Primer</p> <p>9. Француз: primer</p>
2184.	пробанд	пробанд	<p>1. Пробанд (нем. Proband) – генеологиялық талдауда шежіре басындағы бірінші адам. Пробанд – адамның (отбасы мүшесінің), шежіресі осы пробандадан бастап құрастырылады.</p> <p>2. Әзербайжан: proband</p> <p>3. Қырғыз: пробанд</p> <p>4. Өзбек: proband</p> <p>5. Түрік: proband</p> <p>6. Ағылшын: proband</p> <p>7. Испан: proband</p> <p>8. Неміс: Proband</p> <p>9. Француз: proband</p>
2185.	простая диффузия	жай диффузия	<p>1. Жай диффузия (диффузия – лат. diffusio «тарату», «ағу») – заттардың өздігінен, ешбір</p>

			<p>көмексіз, концентрация градиенті бағытында (жоғары концентрациядан төменгі концентрацияға) мембрана арқылы өтуі.</p> <p>2. Әзербайжан: sadə diffuziya</p> <p>3. Қырғыз: жөнөкөй диффузия</p> <p>4. Өзбек: oddiy diffuziya</p> <p>5. Түрік: basit difüzyon</p> <p>6. Ағылшын: Simple diffusion</p> <p>7. Испан: difusión simple</p> <p>8. Неміс: einfache Diffusion</p> <p>9. Француз: simple diffusion</p>
2186.	протоонкоген	протоонкоген	<p>1. Протоонкоген (протос – грек. protos «бірінші» + онкос – грек. onkos «ісу», «кебу» + генос – genos «тегі», «шығу тегі») – жасушалардың бірқатар бөліну пролиферациясына қатынасатын қалыпты ген, мутация нәтижесінде, немесе басқа механизмдерден онкогенге айналады. Протоонкоген – жасушалардың бөлінуіне немесе пролиферациясына қатысатын және мутация немесе басқа да механизмдер нәтижесінде онкогенге айналатын қалыпты ген.</p> <p>2. Әзербайжан: protoonkogen</p> <p>3. Қырғыз: протоонкоген</p> <p>4. Өзбек: protonkogen</p> <p>5. Түрік: protonkogen</p> <p>6. Ағылшын: protooncogene</p> <p>7. Испан: protonkogen</p> <p>8. Неміс: Protonkogen</p> <p>9. Француз: protonkogen</p>
2187.	протеом	протеом	<p>1. Протеом (грек. protos «алғашқы» + лат. - in(e)- ұқсас мағынасын беретін суффикс, лат. -om(a)- жиынтық мағынасын үстейтін суффикс) – нақтылы бір уақытта жасушада, ұлпада немесе организмде пайда болатын барлық нәруыздар жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: proteom</p> <p>3. Қырғыз: протеом</p> <p>4. Өзбек: proteom</p> <p>5. Түрік: proteom</p> <p>6. Ағылшын: proteome</p> <p>7. Испан: proteome</p> <p>8. Неміс: Proteome</p> <p>9. Француз: proteome</p>
2188.	расхождение	хромосомал	<p>1. Хромосомалардың ажырауы (хромато –</p>

	хромосом	ардың ажырауы	<p>грек. χρῶμα «тері, терінің түсі; бояу, түс» + сома – грек. soma – «дене») – жасуша бөліну барысында әрбір жасуша бірдей хромосомалар санын алып отырып, хромосомалар немесе хроматидалардың дұрыс бөлінуін қамтамасыз етеді.</p> <p>2. Әзербайжан: xromosomların ayrılıǵı</p> <p>3. Қырғыз: хромосомалардын айырма</p> <p>4. Өзбек: xromosomalarning farqlanishi</p> <p>5. Түрік: kromozom tutarsızlıǵı</p> <p>6. Ағылшын: chromosome disjunction</p> <p>7. Испан: divergencia de cromosomas</p> <p>8. Неміс: Chromosom-Divergenz</p> <p>9. Француз: la divergence des chromosomes</p>
2189.	репликация	репликация	<p>1. Репликация (ағыл. replication «көшіру», «өндіру») – ДНҚ молекуласының өздігінен екі еселенуі (немесе ДНҚ синтезі).</p> <p>2. Әзербайжан: replikatsiya</p> <p>3. Қырғыз: репликация</p> <p>4. Өзбек: replikatsiya</p> <p>5. Түрік: replikatsiya</p> <p>6. Ағылшын: replication</p> <p>7. Испан: replication</p> <p>8. Неміс: replication</p> <p>9. Француз: replication</p>
2190.	репликативная вилка	репликациялық айырша	<p>1. Репликациялық айырша (ағыл. replication «көшіру», «өндіру») – репликация кезіндегі ДНҚ ширатылған тізбектері тарқатылып пайда болған ДНҚ -ның Y-тәрізді арнайы кішкене бөлігі (учаскесі).</p> <p>2. Әзербайжан: replikativ çəngəl</p> <p>3. Қырғыз: кыймылдуу айры</p> <p>4. Өзбек: replikativ vilkalar</p> <p>5. Түрік: çoǵaltma çatalı</p> <p>6. Ағылшын: replication fork</p> <p>7. Испан: enchufe replicante</p> <p>8. Неміс: replikative Gabel</p> <p>9. Француз: fiche réplivative</p>
2191.	рибосома	рибосома	<p>1. Рибосома (рибосома – «рибо» – рибоз моносахариді + сома – грек. soma «дене») – РНҚ негізінде полипептидтерді түзетін рибосомалық РНҚ мен ақуыздардан құралған органелла.</p> <p>2. Әзербайжан: ribosoma</p> <p>3. Қырғыз: рибосома</p>

			<p>4. Өзбек: ribosoma 5. Түрік: ribosoma 6. Ағылшын: ribosome 7. Испан: ribosome 8. Неміс: Ribosome 9. Француз: ribosome</p>
2192.	РНК (рибонуклеин овая кислота)	РНҚ (рибонукле ин қышқылы)	<p>1. РНҚ (рибонуклеин қышқылы) (рибосома – «рибо» – рибоз моносахариді + лат. nucleus «өзек», «ядро») – құрамында рибоза бар моноклеотидтерден тұратын биополимерлер. 2. Әзербайжан: RNT (ribonuklein turşusu) 3. Қырғыз: РНК рибонуклеин кислотасы 4. Өзбек: RNK (ribonuklein kislotasi) 5. Түрік: RNA (рибонуклеиновая asit) 6. Ағылшын: ribonucleic acid 7. Испан: ribonucleic acid 8. Неміс: Ribonucleic Acid 9. Француз: ribonucleic acid</p>
2193.	риск эмпирический	эмпирикалық қауіп	<p>1. Эмпирикалық қауіп (эмпирия – грек. emperia «тәжірибе»; риск – франц. risque «қауіп») – медицинада өкілдері теорияны менсінбей, іс-әрекетте тек аңыз бен ауру адамдарды бақылағанда өздері көрген мәліметтерге сүйенген медицинадағы бағыт; б.ғ. дейін III ғасырда Грекияда пайда болған бағыт. 2. Әзербайжан: empirik risk 3. Қырғыз: эмпирикалық тобокелдик 4. Өзбек: ampirik xavf 5. Түрік: risk ampirik 6. Ағылшын: the empirical risk 7. Испан: riesgo empirico 8. Неміс: risiko Empirisch 9. Француз: le risque empirique</p>
2194.	скрининг неонатальный сывороточный	неонаталдық сарысулық скрининг;	<p>1. Неонаталдық сарысулық скринингі (скрининг – ағыл. screen «сүзу», «сараптау», «тазалау» неонаталь – лат. neonatalis- neo «жаңа» + natalis «туылу», ағыл. serum «маңызды») – жиі кездесетін туа біткен және тұқым қуалайтын ауруларды анықтау мақсатында жүргізілетін жаңа туылған нәрестелерді жаппай тексеру. 2. Әзербайжан: neonatal skrining zardab 3. Қырғыз: скрининг-неонаталдық кан 4. Өзбек: neonatal sarum tekshiruvi</p>

			<p>5. Түрік: neonatal serum tarama</p> <p>6. Ағылшын: screening of neonatal serum</p> <p>7. Испан: detección de suero neonatal</p> <p>8. Неміс: screening Neonatales Serum</p> <p>9. Француз: le dépistage néonatal de lactosérum</p>
2195.	тельце Барра	Барр денешігі	<p>1. Барр денешігі (M.L. Barr, 1908 ж.т., канадалық гистолог) – белсенді емес Х-хромосома, аналық соматикалық жасушаларда болатын жыныстық хроматин.</p> <p>2. Әзербайжан: Виға Барра</p> <p>3. Қырғыз: Барра денеші</p> <p>4. Өзбек: Barr tanasi</p> <p>5. Түрік: telce Barra</p> <p>6. Ағылшын: Barr's body</p> <p>7. Испан: Tauro barra</p> <p>8. Неміс: Barr-Körperchen</p> <p>9. Француз: corpuscule de Barr</p>
2196.	центромера	центромера	<p>1. Центромера (centromeres: лат. centrum «шеңбер ортасы» + мерос – грек. meros «бөлік»; син. кинетохор, киномера) – хромосоманың алғашқы тартпасы аймағындағы оның ұршық жіпшелерімен байланысатын бөлігі.</p> <p>2. Әзербайжан: mərkəzölçənlər</p> <p>3. Қырғыз: центромера</p> <p>4. Өзбек: centromer</p> <p>5. Түрік: centromer</p> <p>6. Ағылшын: centromere</p> <p>7. Испан: centromer</p> <p>8. Неміс: Centromer</p> <p>9. Француз: zentromer</p>
2197.	центросома	центросома	<p>1. Центросома (лат. centrum «шеңбер ортасы» + сома – лат. soma «дене»; син.: орташа денешік, центросфера) – центриольді қоршап тұрған цитоплазма бөлігі, онымен қосылып жасушалық орталық құрады.</p> <p>2. Әзербайжан: centrosoma</p> <p>3. Қырғыз: центросома</p> <p>4. Өзбек: centrosoma</p> <p>5. Түрік: centrosoma</p> <p>6. Ағылшын: centrosome</p> <p>7. Испан: centrosomo</p> <p>8. Неміс: Zentrosom</p> <p>9. Француз: centrosome</p>

2198.	цис-положение	цис қалпы	<p>1. Цис қалпы (лат. cis «осы жаққа қарай»; лат. configuratio «өзара орналасуы») – бір хромосоманың «бір жағындағы» екі реттіліктердің арасындағы қатынасты білдіреді.</p> <p>2. Әзербайжан: cis-vəziyyət</p> <p>3. Қырғыз: цис қалпуу</p> <p>4. Өзбек: ssis holati</p> <p>5. Түрік: sis pozisyonu</p> <p>6. Ағылшын: cis-position</p> <p>7. Испан: cis-posición</p> <p>8. Неміс: Cis-Stellung</p> <p>9. Француз: cis-position</p>
2199.	цитокинез	цитокинез	<p>1. Цитокинез (цито – грек. cytus «жасуша», кинез – грек. kinesis «қозғалыс») – жасуша экваторында орналасқан актомиозин сақинасы бірте-бірте тарылып нәтижесінде бір жасушаның екі жаңа жасушаға бөлінуі процесі.</p> <p>2. Әзербайжан: sitokinez</p> <p>3. Қырғыз: цитокинез</p> <p>4. Өзбек: sitokinez</p> <p>5. Түрік: sitokinez</p> <p>6. Ағылшын: cytokinesis</p> <p>7. Испан: citoquinesis</p> <p>8. Неміс: cytokinesis</p> <p>9. Француз: citoquinesis</p>
2200.	цитоскелет клетки	жасуша цитоқанқасы	<p>1. Жасуша цитоқанқасы (цитос – грек. cytus «жасуша»; скелет – грек. kytos «қаңқа», грек. skeletos «кептірілген») – жасушаның негізі цитоархитектурасын қалыптастыратын нәруыздар жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: cytoskelet hüceyrələri</p> <p>3. Қырғыз: клетканын цитоплечеси</p> <p>4. Өзбек: hujayra sitoskelet</p> <p>5. Түрік: hücre sitoskelet</p> <p>6. Ағылшын: the cell cytoskeleton</p> <p>7. Испан: citoesqueleto de la célula</p> <p>8. Неміс: zytoskelet Zellen</p> <p>9. Француз: cytosquelette de cellules</p>
2201.	щелевые контакты (нексусы)	нексустар	<p>1. Нексустар (ағыл. gap «junctions») – көршілес жасушалар плазмалеммалары 2-4 нм ара қашықтыққа дейін бір-біріне жақындасып бөлінген кішкене бөліктері (учаскелері).</p> <p>2. Әзербайжан: qələvi əlaqə (neksuslar)</p> <p>3. Қырғыз: шакар байланыштар (аныкталған)</p> <p>4. Өзбек: yivli aloqa (neksuslar)</p>

			<p>5. Түрік: oluklu kontaklar (Nexus)</p> <p>6. Ағылшын: gap junctions (nexus)</p> <p>7. Испан: contactos ranurados (Nexus)</p> <p>8. Неміс: geschlitzte Kontakte (dunkel Nexus)</p> <p>9. Француз: contacts fendus (Nexus)</p>
2202.	экзон	экзон	<p>1. Экзон (грек. ехо «сыртта») – эукариттардың құрылымдық гендерінің транскрипцияланатын учаскелері.</p> <p>2. Әзербайжан: exon</p> <p>3. Қырғыз: экзон</p> <p>4. Өзбек: exon</p> <p>5. Түрік: exon</p> <p>6. Ағылшын: exon</p> <p>7. Испан: exón</p> <p>8. Неміс: Exon</p> <p>9. Француз: exon</p>
2203.	экспрессивность (дефекта)	экспрессивтілік (бейнелене алуы)	<p>1. Экспрессивтілік (бейнелене алуы) (лат. expressus «айқын») – нақтылы бір ген бақылайтын белгінің даму дәрежесі.</p> <p>2. Әзербайжан: ekspressivlik (qüsür)</p> <p>3. Қырғыз: бөдөнө (кемчилик)</p> <p>4. Өзбек: ifoda (nuqson)</p> <p>5. Түрік: ifade (kusur)</p> <p>6. Ағылшын: expressiveness (defect)</p> <p>7. Испан: expresividad (defecto)</p> <p>8. Неміс: expressiveness (defect)</p> <p>9. Француз: expressiveness (defect)</p>
2204.	экзоцитоз	экзоцитоз	<p>1. Экзоцитоз (экзо – грек. ἔξω «тыс. сыртында» + цитоз – грек. κύτος «жасуша») – түйіршіктердің және ірі молекулалы қосылыстардың жасушадан шығарылуы.</p> <p>2. Әзербайжан: ekzositoz</p> <p>3. Қырғыз: экзоцитоз</p> <p>4. Өзбек: ekzositoz</p> <p>5. Түрік: ekzositoz</p> <p>6. Ағылшын: exocytosis</p> <p>7. Испан: exocytosis</p> <p>8. Неміс: Exocytosis</p> <p>9. Француз: exocytosis</p>
2205.	эндоцитоз	эндоцитоз	<p>1. Эндоцитоз (эндо – грек. ἔνδον «ішінде», «іш» + цитоз – грек. κύτος «жасуша») – заттардың сыртқы ортадан жасушаға енуі.</p> <p>2. Әзербайжан: endositoz</p> <p>3. Қырғыз: эндоцитоз</p> <p>4. Өзбек: endositoz</p>

			<p>5. Түрік: endositoz</p> <p>6. Ағылшын: endocytosis</p> <p>7. Испан: endocytosis</p> <p>8. Неміс: Endocytosis</p> <p>9. Француз: endocytosis</p>
2206.	энхансер	энхансер	<p>1. Энхансер (ағыл. Enhancer «күшейту», «үлкейту») – геннің транскрипция жылдамдығын арттыратын цис-қалыпта орналасқан ДНҚ нуклеидтердің реттілігі.</p> <p>2. Әзербайжан: enhancer</p> <p>3. Қырғыз: энхансер</p> <p>4. Өзбек: enhancer</p> <p>5. Түрік: enhancer</p> <p>6. Ағылшын: enhancer</p> <p>7. Испан: enhancer</p> <p>8. Неміс: Enhancer</p> <p>9. Француз: enhancer</p>
2207.	эпигенетический	эпигенетикалық	<p>1. Эпигенетикалық – (эпи – грек. <i>επί</i> «үстінде», «жоғары», «сыртқы» + генетика – грек. <i>genētikos</i> «тууға, пайда болуға қатысты») – генотипті өзгертпей, ген қызметіне әсер ететін кез келген факторды белгілейтін термин.</p> <p>2. Әзербайжан: epigenetik</p> <p>3. Қырғыз: эпигенетикалық</p> <p>4. Өзбек: epigenetik</p> <p>5. Түрік: epigenetik</p> <p>6. Ағылшын: epigenetic</p> <p>7. Испан: epigenetic</p> <p>8. Неміс: epigenetic</p> <p>9. Француз: epigenetic</p>
2208.	эухроматин	эухроматин	<p>1. Эухроматин (эу – грек. <i>eu</i> «жақсы», «толық» + хроматин – грек. <i>χρόματα</i> «түстер, бояулар») – хроматиннің негізгі компоненті.</p> <p>2. Әзербайжан: euhromatin</p> <p>3. Қырғыз: эухроматин</p> <p>4. Өзбек: euhromatin</p> <p>5. Түрік: euhromatin</p> <p>6. Ағылшын: euchromatin</p> <p>7. Испан: euchromatin</p> <p>8. Неміс: Euchromatin</p> <p>9. Француз: euchromatin</p>
2209.	инструментальная	құрал-жабдықтық	<p>1. Құралдық диагностика (грек. <i>diagnostikos</i> «ажыратуға қабілетті») – арнайы медициналық</p>

	диагностика	диагностика , аспаптық диагностика ; құралдық диагностика	мақсатта пайдаланылатын құрал-жабдықтар, аспаптар көмегімен диагностика жүргізу. 2. Әзербайжан: instrumental diagnostika 3. Қырғыз: аспаптық диагностика 4. Өзбек: instrumental diagnostika 5. Түрік: instrumental diagnostika 6. Ағылшын: instrumental diagnostics 7. Испан: diagnóstico de herramientas 8. Неміс: Instrumentaldiagnostik 9. Француз: tableau de diagnostic
2210.	спазм	спазм; тарылу, түйілу	1. Спазм, тарылу, түйілу (грек. spasma «түйілу») – көлденең жолақты бұлшықет пен бірыңғай салалы еттердің еріксіз жиырылып, кенеттен босаңсымауы. 2. Әзербайжан: spazm 3. Қырғыз: спазм 4. Өзбек: spazm 5. Түрік: spazm 6. Ағылшын: spasm 7. Испан: espasmo 8. Неміс: Spasm 9. Француз: spasme
2211.	молниеносная форма	аса жедел түрі	1. Аса жедел түрі (ағыл. fulminans) – аурулардың қарқынды дамуын білдіреді. 2. Әзербайжан: ildırım sürətli forma 3. Қырғыз: чағылтуу түрү 4. Өзбек: yildirim shakli 5. Түрік: yıldırım hızlı şekli 6. Ағылшын: lightning form 7. Испан: forma de rayo 8. Неміс: blitzschnelle Form 9. Француз: forme ultra-rapide
2212.	бронхиальная астма у детей	балалар бронх демікпесі	1. Балалар бронхылық демікпесі (грек. asthma «кеудеге қысым»; bronchos «тыныс алу жолы», «трахея») – балалардың ендікпе ұстамасымен білінетін аллергиялық ауруы. 2. Әзербайжан: uşaqlarda bronxial astma 3. Қырғыз: балдардын бронхтук астма 4. Өзбек: bolalarda bronxial astma 5. Түрік: çocuklarda bronşiyal astım 6. Ағылшын: bronchial asthma in children 7. Испан: asma bronquial en niños 8. Неміс: Bronchialasthma bei Kindern 9. Француз: asthme bronchique chez les enfants
2213.	экссудативно-	экссудативт	1. Экссудативті-катаральды диатез (диатез –

	катаральный диатез	i- катаральды диатез	<p>грек. diáthesis «бейімділік», катаральды – грек. katarrhoos «ісіну», «аяқталу», экссудативті – грек. exsudativa «жырттылу») – балаларда байқалатын конституция ақауларының бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: eksudativ-kataral diatez</p> <p>3. Қырғыз: экссудативдик-катаралдык диатез</p> <p>4. Өзбек: ekssudativ-kataral diatez</p> <p>5. Түрік: eksüdatif-kataral diyatez</p> <p>6. Ағылшын: exudative-catarrhal diathesis</p> <p>7. Испан: diátesis exudativa y catarata</p> <p>8. Неміс: Exsuda Diathèse exsudative-catarrhale</p> <p>9. Француз: diathèse catarrhale exsudative</p>
2214.	нервно-артритический диатез	жүйке-артрит диатезі	<p>1. Жүйке-артрит диатезі (диатез – грек. diáthesis «бейімділік», артрит – грек. arthron «мүше»; нерв – лат. nervus «сіңір») – балаларда байқалатын конституция ақауларының бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: sinir-artritik diatez</p> <p>3. Қырғыз: нерв-артрит диатез</p> <p>4. Өзбек: nerv-artritik diatez</p> <p>5. Түрік: nöro-artrit diyatezi</p> <p>6. Ағылшын: neuro-arthritic diathesis</p> <p>7. Испан: diátesis neuromuscular</p> <p>8. Неміс: Neuro-Arthritis-Diathese</p> <p>9. Француз: diathèse neuro-arthrite</p>
2215.	синдром внезапной смерти	кенеттен өлу синдромы	<p>1. Кенеттен өлу синдромы (синдром – грек. syndrome «жиналу») – бүкіл әлемде байқалатын себепсіз өлімнің бірі.</p> <p>2. Әзербайжан: ani ölüm sindromu</p> <p>3. Қырғыз: капыстан өлүм синдрому</p> <p>4. Өзбек: to'satdan o'lim sindromi</p> <p>5. Түрік: ani ölüm sendromu</p> <p>6. Ағылшын: sudden infant death syndrome</p> <p>7. Испан: síndrome de muerte súbita</p> <p>8. Неміс: Syndrom des plötzlichen Todes</p> <p>9. Француз: syndrome de mort subite</p>
2216.	запор у детей	балалар ішқатпасы	<p>1. Балалар ішқатпасы – әсіресе ерте жастағы балаларда байқалатын ішек-қарын жолдарының функциялық бұзылыстарының бір көрінісі.</p> <p>2. Әзербайжан: uşaqlarda qəbizlik</p> <p>3. Қырғыз: запор балдарда</p> <p>4. Өзбек: bolalarda ich qotishi</p> <p>5. Түрік: çocuklarda kabızlık</p> <p>6. Ағылшын: constipation in children</p>

			<p>7. Испан: estreñimiento en niños</p> <p>8. Неміс: Verstopfung bei Kindern</p> <p>9. Француз: constipation chez les enfants</p>
2217.	внутриутробная гипотрофия	құрсақішілік гипотрофия	<p>1. Құрсақішілік гипотрофия (гипотрофия – грек. υποτροφια; гипо – грек. υπό- «нормаға қатысты деңгейдің төмендеуі (астында, төмен) + трофос – грек. trophy «организмнің тамақтануын, дамуын немесе өсуін білдіретін суффикс») – балалар байқалатын қоректену деңгейінің созылмалы бұзылысының (дистрофия) туа біткен түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: intrauterin hipotrofiya</p> <p>3. Қырғыз: түйүлдүктүн начар</p> <p>4. Өзбек: intrauterin hipotrofiya</p> <p>5. Түрік: intrauterin hipotrofi</p> <p>6. Ағылшын: intrauterine hypotrophy</p> <p>7. Испан: hipotrofia intrauterina</p> <p>8. Неміс: intrauterine Hypotrophie</p> <p>9. Француз: l'hypotrophie fœtale</p>
2218.	фебрильные судороги	фебрильді құрысу	<p>1. Фебрильді құрысу (фебрил – лат. febris «қызба», судрога – грек. σπασμός, σπῶω – «созу») – қызбаға байланысты, дене қызуының жоғары болуына қатысты құрысу ұстамасы.</p> <p>2. Әзербайжан: alabalık kramplar</p> <p>3. Қырғыз: температуралуу, шайым ооду</p> <p>4. Өзбек: febril kramplar</p> <p>5. Түрік: febril krampları</p> <p>6. Ағылшын: febrile convulsion</p> <p>7. Испан: calambres febriles</p> <p>8. Неміс: Fieberkrampf</p> <p>9. Француз: les convulsions fébriles</p>
2219.	обструктивный бронхит	обструкциялық бронхит, бітелген бронхит	<p>1. Обструкциялық бронхит (обструкция – лат. obturatio «бітелу», «кедергі»; бронхит – лат. bronchitis «қабыну») – балалар бронхитінің обструкциялық белгімен дамуы.</p> <p>2. Әзербайжан: obstrüktif bronxit</p> <p>3. Қырғыз: тоскоолдуктарды бронхит</p> <p>4. Өзбек: obstruktiv bronxit</p> <p>5. Түрік: obstrüktif bronşit</p> <p>6. Ағылшын: obstructive bronchitis</p> <p>7. Испан: bronquitis obstructiva</p> <p>8. Неміс: obstruktive Bronchitis</p> <p>9. Француз: bronchite obstructive</p>
2220.	стенозирующий бронхит	тарылтушы бронхит;	<p>1. Тарылтушы бронхит, стеноздаушы бронхит (стеноз – грек. stenosis «тар»; син.:</p>

		стеноздаушы бронхит	<p>тарылу; бронхит – лат. bronchitis «қабыну») – балалар бронхитінің тарылу көріністерімен байқалуы.</p> <p>2. Әзербайжан: stenozaşdırıcı bronxit</p> <p>3. Қырғыз: стенозду бронхит</p> <p>4. Өзбек: bronxitni stenzlash</p> <p>5. Түрік: stenzan bronşit</p> <p>6. Ағылшын: constrictive bronchitis</p> <p>7. Испан: bronquitis estenosa</p> <p>8. Неміс: gende Bronchitis</p> <p>9. Француз: constrictive bronchite</p>
2221.	острый облитерирующий бронхит	жедел бітегіш бронхит; жіті облитерлеуші бронхит, жіті облитерациялаушы бронхит	<p>1. Жедел бітегіш бронхит, жіті облитерлеуші бронхит, жіті облитерациялаушы бронхит (облитерация – лат. oblitteratio «кетіру», «тегістеу»); бронхит – лат. bronchitis «қабыну») – балалар жедел бронхитінің бронх саңалауының бітелу белгілерімен білінуі.</p> <p>2. Әзербайжан: kəskin obliterasiya edən bronxit</p> <p>3. Қырғыз: кармаган бронхит өчүргүлө</p> <p>4. Өзбек: o'tkir obliterans bronxit</p> <p>5. Түрік: akut obliterasyon bronşit</p> <p>6. Ағылшын: acute obliterating bronchitis</p> <p>7. Испан: bronquitis obliterante aguda</p> <p>8. Неміс: akute obliterative Bronchitis</p> <p>9. Француз: aiguë thrombo-bronchite</p>
2222.	рецидивирующий бронхит	қайталамалы бронхит, қайталама бронхит	<p>1. Қайталама бронхит (бронхит – лат. bronchitis «қабыну»; рецидив – лат. recidere «қайталау»)) – балалар бронхиттерінің қайталап дамыған түрлері.</p> <p>2. Әзербайжан: təkrarlayan bronxit</p> <p>3. Қырғыз: нече бронхит</p> <p>4. Өзбек: takroriy bronxit</p> <p>5. Түрік: tekrarlayan bronşit</p> <p>6. Ағылшын: recurrent bronchitis</p> <p>7. Испан: bronquitis recurrente</p> <p>8. Неміс: wiederkehrende Bronchitis</p> <p>9. Француз: récidence de la bronchite</p>
2223.	рецидивирующий обструктивный бронхит	қайталамалы обструктивті бронхит,	<p>1. Қайталама обструктивті бронхит (бронхит – лат. bronchitis «қабыну»; рецидив – лат. recidere «қайталау»; обструкция – лат. odturatio «бітелу», «кедергі»)) – балалар обструктивті бронхитінің қайталап байқалуы.</p> <p>2. Әзербайжан: təkrarlanan obstrüktif bronxit</p> <p>3. Қырғыз: нече тоскоолдуктарды бронхит</p> <p>4. Өзбек: takroriy obstruktiv bronxit</p>

			<p>5. Түрік: tekrarlayan obstrüktif bronşit</p> <p>6. Ағылшын: recurrent obstructive bronchitis</p> <p>7. Испан: bronquitis obstructiva recurrente</p> <p>8. Неміс: wiederkehrende obstruktive Bronchitis</p> <p>9. Француз: récidence de la bronchite obstructive</p>
2224.	очагово-сливные пневмонии	ошақты-қосылған пневмониялар	<p>1. Ошақты-қосылған пневмониялар (пневмония – грек. pneumon «өкпе») – балалар пневмониясының ошақты-қосылған түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: ocaq-gavalı pnevmoniyası</p> <p>3. Қырғыз: кээмэйэ-төгүүчү өпкөгө суук тийүү</p> <p>4. Өзбек: fokov-drenaj pnevmoniyasi</p> <p>5. Түрік: fokal-erik pnömoni</p> <p>6. Ағылшын: focal-drain pneumonia</p> <p>7. Испан: neumonía de drenaje focal</p> <p>8. Неміс: brennende Pneumonie</p> <p>9. Француз: pneumonie focale-vidange</p>
2225.	затяжные пневмонии	созылыңқы пневмониялар	<p>1. Созылыңқы пневмониялар (pneumonia; грек. pneumon «өкпе») – балалар пневмониясының жеделдеу түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: uzunsov sətəlcəm</p> <p>3. Қырғыз: узак өпкөгө суук тийүү</p> <p>4. Өзбек: uzoq muddatli pnevmoniya</p> <p>5. Түрік: uzun süreli pnömoni</p> <p>6. Ағылшын: prolonged pneumonia</p> <p>7. Испан: neumonía prolongada</p> <p>8. Неміс: verlängerte Lungenentzündung</p> <p>9. Француз: pneumonie prolongée</p>
2226.	неспецифический язвенный колит	өзіндік ерекшеліксіз ойық жаралы колит	<p>1. өзіндік ерекшеліксіз ойық жаралы колит (специфика – лат. specificus «ерекше»; колит – грек. kólon «тоқ ішек»; язва – ulcus «жара») – тоқ ішектің ойық жаралы колиті.</p> <p>2. Әзербайжан: nonspesifik ülseratif kolit</p> <p>3. Қырғыз: спецификалык эмес жара колити</p> <p>4. Өзбек: nonspesifik ülseratif kolit</p> <p>5. Түрік: spesifik olmayan ülseratif kolit</p> <p>6. Ағылшын: ulcerative colitis</p> <p>7. Испан: colitis ulcerosa no específica</p> <p>8. Неміс: colitis ulcerosa</p> <p>9. Француз: colite ulcéreuse non spécifique</p>
2227.	некротический энтероколит	некроздық энтероколит; некротикалық (өлі	<p>1. Некроздық (өлі еттелген) энтероколит (энтероколит – enteritis; грек. enteron «ішек»; некроз – грек. νέκρoς «өлі») – нәрестелерде байқалатын өлі еттенген колит.</p> <p>2. Әзербайжан: nekrotik enterokolit</p>

		еттелген) энтероколит	3. Қырғыз: некролизи (энтероколит) 4. Өзбек: nekrotik enterokolit 5. Түрік: nekrotik enterokolit 6. Ағылшын: necrotizing enterocolitis 7. Испан: enterocolitis necrótica 8. Неміс: necrotizing Enterocolitis 9. Француз: necrotizing enterocolitis
Ұлттық экономика министрлігі ұсынған терминдер			
2228.	Бонитировани е	Бонитеттеу, сапалы бағалау	1. Жеке табиғи ресурстарды, олардың аумақтық үйлесімділіктерін немесе жиынтықтарын немесе жеке шаруашылық құндылықтарды сапалы бағалау 2. Әзербайжан: Bonit 3. Қырғыз: Bonitirovanie 4. Өзбек: Bonitirovanie 5. Түрік: Bonitirovanie 6. Ағылшын: Boniting 7. Испан: Boniting 8. Неміс: Boniting 9. Француз: Boniting
2229.	Ненотариальн ые сделки	нотариатты қтан тыс мәмілелер, нотариатты қ емес мәмілелер	1. Нотариаттыққа керісінше 2. Әзербайжан: Notarial əməliyyatlar 3. Қырғыз: Nenotarialnye бүтүмдөр 4. Өзбек: Notarial bitimlar 5. Түрік: Noter İşlemleri 6. Ағылшын: Notarial Transactions 7. Испан: Transacciones notariales 8. Неміс: Notarielle Geschäfte 9. Француз: Transactions notariales
2230.	Приборизация	аспаптарме н жабдықтау	1. Қызмет көрсету көлемін есептеу үшін өлшеу аспаптарымен жабдықтау 2. Әзербайжан: Prioritetləşdirmə 3. Қырғыз: Priborizatsiya 4. Өзбек: Ustuvorlik 5. Түрік: Priborizatsiya 6. Ағылшын: Instrumentation 7. Испан: Instrumentación 8. Неміс: Priorisierung 9. Француз: Instrumentation
2231.	Размытие доли	акционерле р үлесінің	1. Бір мезгілде оның номиналдық құнын сақтай отырып, ұйымның ұлғайған жарғылық

	акционероv	шайылуы	<p>капиталына қатысты немесе жарғылық капиталды ұлғайтуға қатысты үлестің номианалдық құны тепе-тең ұлғайтылмаған кезде үлесті азайту</p> <p>2. Өзербайжан: Seyreltmeyi paylaşın</p> <p>3. Қырғыз: юштуруучулардын үлүшүн бүдөмүк</p> <p>4. Өзбек: Suyultirishni ulashing</p> <p>5. Түрік: Dilüsyon paylaş</p> <p>6. Ағылшын: Share dilution</p> <p>7. Испан: Compartir dilución</p> <p>8. Неміс: Aktienverdünnung</p> <p>9. Француз: Partager dilution</p>
2232.	Слепой метод аукциона	соқыр әдісті аукцион	<p>1. Бастапқы деректерді алуға және өңдеуге қатысатын сыналатын субъектілер мен зерттеушілер оларға іс жүзінде қолданылатыны туралы хабарланбайтын сынау рәсімдерін білдіреді</p> <p>2. Өзербайжан: Kor auksion metodu</p> <p>3. Қырғыз: Сокур аукцион ыкмасы</p> <p>4. Өзбек: Ko'r kim oshdi savdosi usuli</p> <p>5. Түрік: Kör ihale yöntemi</p> <p>6. Ағылшын: Blind auction method</p> <p>7. Испан: Método de subasta ciega</p> <p>8. Неміс: Blinde Auktionsmethode</p> <p>9. Француз: Méthode de vente aux enchères à l'aveugle</p>
2233.	Математическое округление	математикалық дөңгелектеу	<p>1. Белгілі бір дәлдікпен санды жақын мәнімен ауыстыру есебінен сандағы белгілер санын азайтуға мүмкіндік беретін математикалық операция</p> <p>2. Өзербайжан: Riyazi yuvarlaqlaşdırma</p> <p>3. Қырғыз: математикалық тегеректөө</p> <p>4. Өзбек: Matematik yaxlitlash</p> <p>5. Түрік: Matematiksel yuvarlama</p> <p>6. Ағылшын: Mathematical rounding</p> <p>7. Испан: Redondeo matemático</p> <p>8. Неміс: Mathematische Rundung</p> <p>9. Француз: Arrondi mathématique</p>
2234.	Монетизировать	монеталау	<p>1. Жеңілдіктерді ақшалай өтемақымен ауыстыру. 2. Қандай да бір өнімнен табыс табуға бағытталған қызметті жүзеге асыру; 3.</p>

			<p>Бірдеңеден пайда табу деген ұғымды білдіреді</p> <p>2. Әзербайжан: Pul qazan</p> <p>3. Қырғыз: акча табуу</p> <p>4. Өзбек: Pul ishlash</p> <p>5. Түрік: para kazanma</p> <p>6. Ағылшын: Monetize</p> <p>7. Испан: Monetizar</p> <p>8. Неміс: Geld verdienen</p> <p>9. Француз: Monétiser</p>
2235.	Лесоустроительные работы (лесоустройство)	орман баптау жұмыстары	<p>1. Ормандардың жай-күйін бағалауды, сондай-ақ олардың ұтымды пайдаланылуына, орман өсіруге, күзету мен қорғауға, олардың өнімділігі мен орнықтылығын арттыруға бағытталған іс-шараларды жобалауды қамтамасыз ететін орман шаруашылығы қызметінің мамандандырылған түрі</p> <p>2. Әзербайжан: Meşə inventarlaşdırması</p> <p>3. Қырғыз: токой күтүү токой иштери</p> <p>4. Өзбек: O'rmonlarni inventarizatsiya qilish</p> <p>5. Түрік: Orman envanteri</p> <p>6. Ағылшын: Forest inventory</p> <p>7. Испан: Inventario forestal</p> <p>8. Неміс: Waldinventar</p> <p>9. Француз: Inventaire forestier</p>
2236.	Субсуверенные риски	қосалқы, кіші егемен тәуекелдер	<p>1. Суб-, кіші- белгілі бір салалардағы кішігірім тәуекелдерді білдіреді</p> <p>2. Әзербайжан: Subso girov riskləri</p> <p>3. Қырғыз: суб-эгемендүү тобокелдиктер</p> <p>4. Өзбек: Quyi davlatning xatarlari</p> <p>5. Түрік: Alt Ülke Riskleri</p> <p>6. Ағылшын: Subsovereign Risks</p> <p>7. Испан: Riesgos subsoberanos</p> <p>8. Неміс: Subsoveraigne Risiken</p> <p>9. Француз: Risques sous-souverains</p>
2237.	Поле	шеткі жол, жиекжол	<p>1. Кітапта, дәптерде, қолжазбада парақтың жиегіндегі таза жолақ</p> <p>2. Әзербайжан: Sahə</p> <p>3. Қырғыз: талаа</p> <p>4. Өзбек: Maydon</p> <p>5. Түрік: Alan</p>

			6. АҒЫЛШЫН: Field
			7. Испан: El campo
			8. Неміс: Das Feld
			9. Француз: Le champ
2238.	Координационный штаб внедрения	енгізуді үйлестіру штабы	1. Қандай да бір зерттеудің, тәжірибенің нәтижелерін өндірісте, практикада пайдалану, енгізіп, нығайту
			2. Әзербайжан: İcra Koordinasiya Qərargahı
			3. Қырғыз: Штабдын жаатын тескеп
			4. Өзбек: Amalga oshirishni muvofiqlashtirish shtab-kvartirasi
			5. Түрік: Uygulama Koordinasyon Merkezi
			6. АҒЫЛШЫН: Implementation Coordination Headquarters
			7. Испан: Sede de Coordinación de Implementación
			8. Неміс: Hauptsitz der Implementierungskoordination
			9. Француз: Quartier général de la coordination de la mise en œuvre
2239.	Генерировать	жандандыру, серпіліс беру	1. Генератор – қандай да бір өнім, энергия өндіретін немесе энергияның бір түрін екіншісіне қайта өзгертетін құрылғылардың, машиналардың жалпы атауы, экономикада-жандандыру, серпіліс беру
			2. Әзербайжан: Yarat
			3. Қырғыз: чыгаруу
			4. Өзбек: Yarating
			5. Түрік: üretmek
			6. АҒЫЛШЫН: To generate
			7. Испан: Generar
			8. Неміс: Generieren
			9. Француз: Générer
2240.	Искушенность покупателей	сатып алушылардың кәнігілігі	1. Бір нәрсені жақсы білу, тәжірибелі болу
			2. Әзербайжан: Dükənçi incəliyi
			3. Қырғыз: кардар туюгу
			4. Өзбек: Do'kon sotuvchisi
			5. Түрік: Müşteri karmaşıklığı
			6. АҒЫЛШЫН: Shopper sophistication
			7. Испан: Sofisticación del comprador

			8. Неміс: Raffinesse des Käufers
			9. Француз: Sophistication Shopper
2241.	Принцип исчерпания исключительного права	айрықша құқықтың аяқталуы, тоқтатылуы қағидаты	1. Қандай да бір объектіге, тауарға және т.б. қатысты айрықша құқықтың аяқталуы, тоқтатылуы 2. Әзербайжан: İstisna prinsipi 3. Қырғыз: Өзгөчө укуктун исчерпания принцип 4. Өзбек: Istisno tamoyili 5. Түрік: Dışlama ilkesi 6. Ағылшын: Exclusion principle 7. Испан: Principio de exclusión 8. Неміс: Ausschlussprinzip 9. Француз: Principe d'exclusion
2242.	Перспективный	перспективалық	1. Перспектива - бұл өз ісінде үлкен жетістікке жету үшін қабілеттері мен мүмкіндіктері бар адам деп аталады. 2. Әзербайжан: Vəd edir 3. Қырғыз: келечек 4. Өзбек: Istiqbolli 5. Түрік: perspektif 6. Ағылшын: Perspective 7. Испан: Prometedor 8. Неміс: Vielversprechend 9. Француз: Prometteur
2243.	Протекционистский	протекционистік, қолдампаздық	1. Ұлттық экономиканы шетелдік бәсекелестіктен қорғауға бағытталған мемлекеттің экономикалық саясаты. 2. Әзербайжан: Mühafizəçi 3. Қырғыз: коргонуу 4. Өзбек: Protektsionist 5. Түрік: korumacı 6. Ағылшын: Protectionist 7. Испан: Proteccionista 8. Неміс: Protektionist 9. Француз: Protectionniste
2244.	Классификатор товаров	тауарлар сыныптауышы, жіктеуші	1. Тауарлардың жіктелуі (номенклатуралық заттар, өнімдер) - логистиканы, қорларды, өндіріс, сату және жеткізуді басқаруда шешілетін міндеттерге сәйкес жіктеу.

			<p>Ең жиі қолданылатын өнімдердің жіктелімдері:</p> <p>ABC жіктемесі - тұтыну көлемі бойынша (пайдалылық);</p> <p>HML классификациясы - бірлігінің құны бойынша (Жоғары - Орташа - Төмен);</p> <p>XYZ классификациясы - сұраныс ырғағына сәйкес</p> <p>2. Әзербайжан: Məhsul təsnifatı</p> <p>3. Қырғыз: жүктер Classification</p> <p>4. Өзбек: Mahsulot tasnifi</p> <p>5. Түрік: Ürün sınıflandırıcısı</p> <p>6. Ағылшын: Product classifier</p> <p>7. Испан: Clasificador de producto</p> <p>8. Неміс: Produktklassifizierer</p> <p>9. Француз: Produit classificateur</p>
2245.	Непосредственная закупка	тікелей сатып алу	<p>1. Тікелей сатып алу - тауарды импорттаушының дамып келе жатқан елдегі кәсіпкерлік субъектісі ретінде белгіленген тәртіппен тіркелген адамнан тарифтік преференция режиміне жататын тікелей сатып алуы.</p> <p>2. Әзербайжан: Birbaşa alış</p> <p>3. Қырғыз: дароо сатып алуу</p> <p>4. Өзбек: To'g'ridan-to'g'ri sotib olish</p> <p>5. Түрік: Doğrudan satın alma</p> <p>6. Ағылшын: Direct purchase</p> <p>7. Испан: Compra directa</p> <p>8. Неміс: Direktkauf</p> <p>9. Француз: Achat direct</p>
2246.	Нивелировать	болдырмау, жою	<p>1. Нивелирлеу (француз нивелментінен немесе француз тілінен алынған - «теңестіру», француз тілінен - «деңгей», «деңгей») - жер бетінің екі немесе одан да көп нүктелерінің биіктігі айырмашылығын, яғни асып кетуді анықтау.</p> <p>2. Әзербайжан: Səviyyə</p> <p>3. Қырғыз: деңгээл</p> <p>4. Өзбек: Darajaga</p> <p>5. Түрік: Seviyeye</p> <p>6. Ағылшын: Level out</p> <p>7. Испан: Para nivelar</p>

			8. Неміс: Nivellieren Sie aus
			9. Француз: À niveau
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қызметкерлері күнделікті жұмыста қолданатын сөздер мен сөз тіркестері			
2247.	государство-реципиент	реципиент мемлекет, алушы мемлекет	<p>1. (лат. <i>recipiens</i>, ілік септігінде <i>recipientis</i>) - алушы, қабылдаушы төлемдерді, кірісті алушы мемлекет, реципиент деп шет елден инвестиция алушы мемлекетті де атайды</p> <p>2. Әзербайжан: alıcı dövlət</p> <p>3. Қырғыз: Алуучу өлкө</p> <p>4. Өзбек: oluvchi holati</p> <p>5. Түрік: alıcı durumu</p> <p>6. Ағылшын: recipient state</p> <p>7. Испан: estado del destinatario</p> <p>8. Неміс: Empfängerstatus</p> <p>9. Француз: état destinataire</p>
2248.	процикличность регулируются	реттеудің кезеңділігі, реттеудің циклдығы	<p>1. грек. <i>cyklos</i> - шеңбер реттеудің циклдығы орталық банк немесе өзге қаржылық қадағалау органының экономиканың циклдық әсерін ескерместен, реттеу стандарттарын әзірлеуді білдіреді</p> <p>2. Әзербайжан: tənzimləmə dövriliyi</p> <p>3. Қырғыз: жөнгө салуу procyclicality</p> <p>4. Өзбек: tartibga solish davriyligi</p> <p>5. Түрік: düzenleyici döngüsellik</p> <p>6. Ағылшын: regulatory cyclicality</p> <p>7. Испан: ciclicidad regulatoria</p> <p>8. Неміс: regulatorische Zyklizität</p> <p>9. Француз: cyclicalité réglementaire</p>
2249.	ковариация	ковариация	<p>1. (лат. <i>co(n)</i> - бірге + <i>variare</i> өзгерту, түрін өзгерту) Экономикалық процестің бір және одан көп белгілерінің өзара тәуелді бола отырып бірге өзгеруі</p> <p>2. Әзербайжан: kovarianlıq</p> <p>3. Қырғыз: covariance</p> <p>4. Өзбек: kovoriylik</p> <p>5. Түрік: kovaryans</p> <p>6. Ағылшын: covariance</p> <p>7. Испан: covarianza</p> <p>8. Неміс: Kovarianz</p> <p>9. Француз: covariance</p>

2250.	сегрегация	сегрегациялау, бөлу	<p>1. лат. <i>segregatio</i> -бөліну клиент пен брокердің, түрлі клиенттердің қаражаты мен операцияларын бөлу</p> <p>2. Әзербайжан: bölmə</p> <p>3. Қырғыз: бөлүштүрүү</p> <p>4. Өзбек: ajratish</p> <p>5. Түрік: aygım</p> <p>6. Ағылшын: segregation</p> <p>7. Испан: segregación</p> <p>8. Неміс: Segregation</p> <p>9. Француз: la ségrégation</p>
2251.	жилищное сбережение	тұрғын үй жинақ ақшасы	<p>1. салымшылардың тұрғын үй жағдайын жақсарту жөніндегі іс-шараларды жүргізу мақсатында салым бойынша сыйақы мөлшерлемесі мен мемлекеттің сыйлықақысы есептелген тұрғын үй заемін алу үшін тұрғын үй жинақ банктерінде жинақтаған ақшасы</p> <p>2. Әзербайжан: mənzil əmanəti</p> <p>3. Қырғыз: турак жай-аманат</p> <p>4. Өзбек: uy-joy tejash</p> <p>5. Түрік: konut tasarrufu</p> <p>6. Ағылшын: housing savings</p> <p>7. Испан: ahorro de vivienda</p> <p>8. Неміс: Wohnungersparnis</p> <p>9. Француз: épargne logement</p>
2252.	всплеск инфляции	инфляцияның өршуі	<p>1. лат. <i>inflatio</i> - кебу тауарлар мен көрсетілетін қызметтер бағасының жалпы деңгейінің қысқа мерзімде бірден өсуі</p> <p>2. Әзербайжан: inflyasiyanın artması</p> <p>3. Қырғыз: баанын жайылышы</p> <p>4. Өзбек: inflyatsiyaning o'sishi</p> <p>5. Түрік: enflasyondaki artış</p> <p>6. Ағылшын: surge in inflation</p> <p>7. Испан: aumento de la inflación</p> <p>8. Неміс: Anstieg der Inflation</p> <p>9. Француз: hausse de l'inflation</p>
Қазақстан Республикасы Әділет министрлігі ұсынған терминдер			
2253.	интерфейс	интерфейс	<p>1. «Интерфейс» екі функционалды объектінің арасындағы жалпы шекара, оған қойылатын талаптар</p> <p>2. Әзербайжан: interfeysi</p>

			3. Қырғыз: Interface
			4. Өзбек: interfeysi
			5. Түрік: arayüz
			6. Ағылшын: interface
			7. Испан: la interfaz
			8. Неміс: die Schnittstelle
			9. Француз: l'interface
2254.	Стандарт	Стандарт	1. Стандарт - өлшем, үлгі, өлшегіш.
			2. Әзербайжан: standart
			3. Қырғыз: стандартты
			4. Өзбек: standart
			5. Түрік: standart
			6. Ағылшын: standard
			7. Испан: estándar
			8. Неміс: standard
			9. Француз: standard
2255.	административная ответственность	әкімшілік жауаптылық, әкімшілік жауапкершілік	1. Әкімшілік жауапкершілік - әкімшілік құқық бұзушылық жасағаны үшін мемлекеттік-билік сипатынан айырылуға жататын субъектінің міндеттерін айқындайтын құқықтық жауапкершіліктің бір түрі.
			2. Әзербайжан: inzibati məsuliyyət
			3. Қырғыз: башкаруучулук жоопкерчилиги
			4. Өзбек: ma'muriy javobgarlik
			5. Түрік: idari sorumluluk
			6. Ағылшын: administrative responsibility
			7. Испан: responsabilidad administrativa
			8. Неміс: administrative Verantwortung
			9. Француз: responsabilité administrative
2256.	Квазигосударственный	Квази-мемлекеттік	-(<i>лат. quasi</i>) квазимемлекеттік - табиғаты мен мақсаты бойынша көпшілікке белгілі емес, бірақ капиталды толықтырудың үлкен артықшылықтарын қамтамасыз ететін тауарлар немесе қызметтер, мемлекет қаржы ресурстарының жетіспеушілігін болдырмау үшін оларды өндіруді ынталандырады.
			2. Әзербайжан: Kvazi dövləti
			3. Қырғыз: Kvazigosudarstvennyy
			4. Өзбек: Kvaziy davlat
			5. Түрік: Kvazigosudarstvennyy
			6. Ағылшын: Quasi-state

			7. Испан: Cuasi-estado
			8. Неміс: Quasi-Staat
			9. Француз: Quasi-état
Әлеуметтік-еңбек саласында қолданылатын терминдер			
2257.	авария производствен ная	өндірістегі авария	<p>1. Өндірістік авария - бұл кәсіпорында жоспардан тыс тоқтау немесе өндірістік процесті бұзу, мүліктің бүлінуіне, материалдық шығынға және адам өмірін жоғалтуға әкеледі. Қауіпті өндірістік авария ғимараттардың бұзылуына, жабдықтар мен көлік құралдарының істен шығуына және табиғи ортаға зиян келтіруі мүмкін.</p> <p>2. Әзербайжан: sənaye qəzası</p> <p>3. Қырғыз: өнөр жай кырсыгы</p> <p>4. Өзбек: ishlab chiqarishdagi baxtsiz hodisa</p> <p>5. Түрік: endüstriyel kaza</p> <p>6. Ағылшын: industrial accident</p> <p>7. Испан: accidente industrial</p> <p>8. Неміс: Arbeitsunfall</p> <p>9. Француз: accident de travail</p>
2258.	анкета	анкета	<p>1. Сауалнама (фр. Enquête «тергеу; анықтама»; салыстыру: ағылшынша сұрау) - үкіметтің сұранысы бойынша білімді адамдар берген әлеуметтік немесе экономикалық мәселелер туралы ақпарат.</p> <p>2. Әзербайжан: profil</p> <p>3. Қырғыз: анкета</p> <p>4. Өзбек: profil</p> <p>5. Түрік: anket</p> <p>6. Ағылшын: profile</p> <p>7. Испан: perfil</p> <p>8. Неміс: profil</p> <p>9. Француз: profil</p>
2259.	аноним	аноним	<p>1. Аноним (басқа грек тілінен μνοσ - аты-жөні жоқ, белгісіз) - өзін көрсетпеген, қолы жоқ, белгісіз автор.</p> <p>2. Әзербайжан: anonim</p> <p>3. Қырғыз: аты белгисиз</p> <p>4. Өзбек: anonim</p> <p>5. Түрік: anonim</p> <p>6. Ағылшын: anonymous</p>

			7. Испан: anónimo
			8. Неміс: anonym
			9. Француз: anonyme
2260.	инвентаризация	инвентаризациялау	1. Түгендеу дегеніміз - нақты деректерді есепке алу деректерімен салыстыру арқылы белгілі бір күнге ұйымның меншігінің және оның қаржылық міндеттемелерінің жай-күйін тексеру. Бұл мүліктік құндылықтар мен активтердің сақталуын нақты бақылаудың негізгі әдісі.
			2. Әзербайжан: inventar
			3. Қырғыз: жолу
			4. Өзбек: inventarizatsiya qilish
			5. Түрік: envanter
			6. Ағылшын: inventory
			7. Испан: inventario
			8. Неміс: Inventar
			9. Француз: inventaire
2261.	малообеспеченные граждане	күнкөрісі төмен азаматтар	1. Күнделікті тірлік, өмір сүру үшін жасалатын іс-әрекет. Бұл ең төменгі тұтыну себетінің құнына тең келетін, бір адамға қажетті ең төмен ақшалай кіріс. Біреу аңға серілікпен шығады, біреу оны күнкөрісіне жамау-жасқау етеді (Ғ.Мүсірепов). Жас болғанмен тіршіліктің әрбір жүйесіне Асқардың өз көзқарасы бар (С.Мұқанов).
			2. Әзербайжан: aztəminatlı vətəndaşlar
			3. Қырғыз: аз камсыз болгон жарандар az kamsız bolgon jarandar
			4. Өзбек: kam daromadli fuqarolar
			5. Түрік: düşük gelirli vatandaşlar
			6. Ағылшын: low-income citizens
			7. Испан: ciudadanos de bajos ingresos
			8. Неміс: einkommenschwache Bürger
			9. Француз: citoyens à faible revenu
2262.	мигрант	мигрант	1. - (латынша migratio – қоныс аудару) – тұрғылықты мекенін өзгерту мақсатында мемлекеттік шекараларды кесіп өтетін тұлға (қар. Көші-қон, Этностық көші-қон). Адамдардың аумақтарда орын ауыстыру үдеріс - зат.кіт. Көшінді . Жамбыл ауданының ішкі істер бөлімінің бастығының айтуынша,

			<p>қыркүйек айында басталған мигрант операциясына барлық полиция қызметкерлерінің 70 пайызы жұмылдырылған («Егемен Қазақст.»)</p> <p>2. Әзербайжан: miqrant</p> <p>3. Қырғыз: мигрант</p> <p>4. Өзбек: muhojir</p> <p>5. Түрік: göçmen</p> <p>6. Ағылшын: migrant</p> <p>7. Испан: migrante</p> <p>8. Неміс: migrant</p> <p>9. Француз: migrant</p>
2263.	неформальны й	бейресми	<p>1 с ы н. Мемлекеттік, лауазымдық ресми ережелерге, заңдарға сай емес, олардан тыс, тәуелсіз, еркін. Осының бәріне, ең соңғы пікір келіп түскен күннен есептегенде, он күн жетеді. Авторефератқа берілген бейресми пікірлер қадағалау және аттестаттау комитетіне жолданады («Егемен Қазақстан»).</p> <p>Бейресми мәслихат осылай қызу аяқталды (Дала дауылпаз.).</p> <p>Әр елдің алдағы уақытта бағыт-бағдарын айқындауға көп мүмкіндік беретін бұл бейресми саммитке Әзірбайжан президенті Г.Алиев де нсаулығына байланысты келе алмады («Жас Алаш»).</p> <p>2. Әзербайжан: qeygi-rəsmi</p> <p>3. Қырғыз: расмий</p> <p>4. Өзбек: norasmiy</p> <p>5. Түрік: resmi olmayan</p> <p>6. Ағылшын: informal</p> <p>7. Испан: informal</p> <p>8. Неміс: informell</p> <p>9. Француз: informel</p>
2264.	Батальный жанр	батальды жанр, шайқасты жанр	<p>1. Батальды жанр (франц. bataille – «шайқас») – соғыс пен әскери өмір тақырыбына арналған бейнелеу өнерінің жанры. Батальды жанрда қазіргі уақыттағы әрі өткен шақтағы шайқас көріністері (сонымен қоса теңіздегі шайқастар) мен әскери жорықтар басты мәнге ие.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: döyüş janrı</p> <p>3. Қырғыз: батальды жанросу</p> <p>4. Өзбек: jang janrı</p> <p>5. Түрік: savař tarzı</p> <p>6. Ағылшын: battle genre</p> <p>7. Испан: género de batalla</p> <p>8. Неміс: Kampfgenre</p> <p>9. Француз: genre de bataille</p>
2265.	Спортивная машина	спорттық мәшине	<p>1. (грек. autos— «өздігінен» және лат. Machina + ағыл. Sport) — анағұрлым жоғары жылдамдық сапалары, тиісінше, моторының қуаты жоғары (меншікті қуаты, моторлану) және шанағы төмен (жол саңылауы, клиренс) екі, кейде төрт орындық жеңіл автокөліктің ауқымды санатының шартты-жинақталған атауы. Ұшқыр автокөліктерге қарағанда, спорттық автокөліктер жалпы пайдалануға берілген жолдармен жүруге арналған (сондықтан да мемлекеттік тіркеуден өткізіледі, жарық аспаптарының толық жиынтығы мен нөмір белгілері болуы тиіс). Спорткарларды (мысалы, Porsche GT3 RS сияқты) Рингтул деп те атайды (жарыс тасжолында өзін сенімді сезінуге мүмкіндік беретін опциялар жиынтығы). Қарапайым Рингтул спорттық және анағұрлым қатты салпыншақты, спорттық тежеуіш жүйесі мен дәнекерленетін қауіпсіздік қаңқасын қамтиды.</p> <p>2. Өзөрбайжан: idman mařını</p> <p>3. Қырғыз: спорт</p> <p>4. Өзбек: sport mashinasi</p> <p>5. Түрік: spor araba</p> <p>6. Ағылшын: sports car</p> <p>7. Испан: coche deportivo</p> <p>8. Неміс: Sportwagen</p> <p>9. Француз: voiture de sport</p>
2266.	«двурукий боксер»	«оң-солды боксшы»	<p>1. оң-солды боксшы - екі қолмен бірдей күшпен соққы беретін спортшы. Мұндай лақап ат алу үшін жаттығу кезінде соққыларыңыздың күші мен қуатын білуіңіз керек. Әлсіз қолдың соққысы оны күштіге айналдырады. Бұған жетудің ең оңай жолы - солшыл боксшыларға арналған. Бұл қоғамның тұтастай алғанда оңшыл адамдарға арналғанына байланысты. Екі қолмен жұмыс істейтін спортшылар, әсіресе</p>

			<p>жекпе-жектерде және позициясын өзгерткен сәтте өзін жақсы көрсетеді. Сөренің өзгеруі кезеңінде боксшы екі соққымен бірдей күш пен күшке бірдей соққы бере алады. Бірақ сонымен бірге, алыс қашықтықта жұмыс істеген кезде әлсіз қолмен соққылар көп жағдайда барлау немесе қоршау үшін де қолданылады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: iki əlli boksçu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: эки-тараптуу боксер</p> <p>4. Өзбек тілінде: ikki qo'lli bokschi</p> <p>5. Түрік тілінде: iki elli boksör</p> <p>6. Ағылшын тілінде: two-handed boxer</p> <p>7. Испан тілінде: boxeador a dos manos</p> <p>8. Неміс тілінде: Zweihand-Boxer</p> <p>9. Француз тілінде: boxeur à deux mains</p>
2267.	двигательная активность	қимыл белсенділігі	<p>1. Қозғалыс белсенділігі - бұл адамның күн, апта, ай ішінде жасайтын қозғалыстарының саны. Мотор белсенділігі - тірі ағзалардың биологиялық қажеттілігі, тамақ, суға, ұйқыға деген қажеттіліктен кем емес. Моторлық белсенділіктің шектелуі немесе болмауы жас жеткіншектердің дамуына және жетілген ағзалардың жұмысына теріс әсер етеді; аурулардың әртүрі дамиды, қартаю процесі белсендіріледі және жеделдетіледі. Кезінде Аристотель денені әлсірететін және бұзатын ештеңе жоқ екенін атап өтті. Сондықтан оңтайлы физикалық белсенділік - бұл салауатты өмір салтының негізін құрайтын маңызды факторлардың бірі. Бірқатар зерттеу белсенді өмір сүру және үнемі жоғары жұмыс қабілеттілігін сақтау үшін адам күніне кемінде бір сағат белсенді қозғалыстарға, дене шынықтырумен айналысуға тура келетінін анықтады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: fiziki faaliyyät</p> <p>3. Қырғыз тілінде: физикалық иш-аракеттери</p> <p>4. Өзбек тілінде: jismoniy faoliyat</p> <p>5. Түрік тілінде: fiziksel aktivite</p> <p>6. Ағылшын тілінде: physical activity</p> <p>7. Испан тілінде: actividad fisica</p> <p>8. Неміс тілінде: körperliche Aktivität</p> <p>9. Француз тілінде: activité physique</p>
2268.	двигательная память	қимыл жады	<p>1. Әртүрлі қозғалысты жаттау, сақтау және көбейту. Сонымен қатар, олардың механикасы</p>

			<p>ғана жазылмайды, сонымен бірге олардың қалай орындалғаны - амплитудасы, ұзақтығы, жылдамдығы және қай бағыттаекені де есте сақталады. Кейде дәлдік өте маңызды және кез келген ауытқу қауіпті салдарға әкелуі мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: motor yaddaşı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: мотор эс</p> <p>4. Өзбек тілінде: vosita хотirasi</p> <p>5. Түрік тілінде: motor belleği</p> <p>6. Ағылшын тілінде: motor memory</p> <p>7. Испан тілінде: memoria motora</p> <p>8. Неміс тілінде: Motorspeicher</p> <p>9. Француз тілінде: mémoire motrice</p>
2269.	двигательное действие	қимыл әрекеті	<p>1. Белгілі бір мақсат үшін орындалатын бұл қозғалыс (дененің қозғалысы және оның байланыстары). Жаңа қозғалтқыш әрекетін жасау әдістемесі келесі әдістемелік ережеге негізделген. Жалпы педагогикадан: «қарапайымнан күрделіге», «белгісізден белгіліге дейін», «игерілгеннен дамытылмағанға» қарай қозғалу әрекеті белгілі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: motor hərəkəti</p> <p>3. Қырғыз тілінде: қиймыл-аракеттери</p> <p>4. Өзбек тілінде: vosita harakati</p> <p>5. Түрік тілінде: motor eylem</p> <p>6. Ағылшын тілінде: motor action</p> <p>7. Испан тілінде: acci6n motora</p> <p>8. Неміс тілінде: Motorik</p> <p>9. Француз тілінде: action motrice</p>
2270.	движение пловца	жүзуші қимылы	<p>1. Қозғалыстардың кинематикалық сипаттамалары бұл қозғалысты анықтайтын күштерге қарамай уақыт пен оның туындыларын (жылдамдық, үдеу) ескере отырып, кеңістіктегі материалдық денелердің геометриялық тұрғыдан қозғалысын білдіреді. «Кинематика» сөзі қозғалысты білдіретін грек сөзінен шыққан «кино» сөзінен шыққан. Қимылдарды талдау үшін дененің жеке бөліктерінің кеңістіктегі қозғалыстарының траекториясы ерекше қызығушылық тудырады. Бұл жағдайда дененің қозғалмалы бөліктерінің қозғалысының кинематикалық сипаттамалары қиялдағы осьтер мен жазықтықтарда болжанады. Спорттық жүзу кезінде жүзушінің денесі суда көлденең күйде болады, сондықтан</p>

			<p>осьтер мен жазықтықтардың атаулары адам анатомиясында қабылданғаннан өзгеше болады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: üzgüçü hərəkət</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Маапка кыймылы</p> <p>4. Өзбек тілінде: suzuvchi harakati</p> <p>5. Түрік тілінде: yüzücü hareketi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: swimmer movement</p> <p>7. Испан тілінде: movimiento nadador</p> <p>8. Неміс тілінде: Bewegung des Schwimmers</p> <p>9. Француз тілінде: mouvement de nageur</p>
2271.	движение постепенное	біртіндей қозғалыс	<p>1. Бірте-бірте жақсырақ күйге қарай қозғалу тез нашарлауына әкеледі. Біртіндеп жақсырақ күйге өту кезінде нашарлау жылдамдығы артады. Дірілсізгі түйіршіктердің көлбеу жазықтық бойымен секірісімен біртіндеп қозғалысын қамтамасыз етеді. Олар қозғалған кезде түйіршіктер судан босатылып, кептіріледі. Екінші жағдайда түйіршіктер ауа ағынымен циклонға тасымалданады. Қазіргі басқару жүйесін бағалау және талдау нақты күйден концептуалды модельге біртіндеп көшу арқылы жүзеге асырылады. Бұл жағдайда менеджмент жүйесін жетілдірудің даму бағыттары мен шарттары анықталады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: tədricən hərəkət</p> <p>3. Қырғыз тілінде: прогрессивдүү кыймылы</p> <p>4. Өзбек тілінде: asta-sekin harakat</p> <p>5. Түрік тілінде: kademeli hareket</p> <p>6. Ағылшын тілінде: gradual movement</p> <p>7. Испан тілінде: movimiento gradual</p> <p>8. Неміс тілінде: allmähliche Bewegung</p> <p>9. Француз тілінде: mouvement progressif</p>
2272.	движение поступательно	үдемелі қозғалыс	<p>1. Дененің кез-келген екі нүктесін жалғайтын түзу кесіндісі, қозғалыс кезінде пішіні мен өлшемдері өзгермейтін нүктелер жүйесінің (мүлдем қатты) механикалық қозғалысы уақыттың кез келген алдыңғы нүктесінде өзінің орнына параллель қалады. Трансляциялық қозғалыс кезінде дененің барлық нүктелері бірдей траекторияны сипаттайды (кеңістіктегі тұрақты ығысуға дейін) және кез-келген уақытта дененің барлық нүктесі үшін синхрондық түрде өзгеретін бағытта жылдамдық пен үдеу векторлары және</p>

			<p>абсолютті мәні бар. Жалпы жағдайда, трансляциялық қозғалыс үш өлшемді кеңістікте жүреді, бірақ оның басты ерекшелігі - кез-келген кесіндінің параллельдігін сақтау өз күшінде қалады. Математикалық прогрессивтік қозғалыс оның соңғы нәтижесінде параллель ауысуға тең. Алайда, физикалық процесс ретінде қарастырсақ, бұл үш өлшемді кеңістіктегі дөңгелек қозғалыстың нұсқасы.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: <i>tərcümə hərəkəti</i> 3. Қырғыз тілінде: <i>прогрессивдүү кыймылы</i> 4. Өзбек тілінде: <i>oldinga siljish</i> 5. Түрік тілінде: <i>ileri hareket</i> 6. Ағылшын тілінде: <i>translational movement</i> 7. Испан тілінде: <i>movimiento traslacional</i> 8. Неміс тілінде: <i>Vorwärtsbewegung</i> 9. Француз тілінде: <i>mouvement de translation</i>
2273.	движение разноименное	эртекті қозғалыс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аяқ-қолдың бүйіріне қарама-қарсы қозғалысы: оң қол солға немесе сол қол оңға қарай (оңнан солға немесе солдан оңға). 2. Әзірбайжан тілінде: <i>əks hərəkət</i> 3. Қырғыз тілінде: <i>карама-каршы кыймыл</i> 4. Өзбек тілінде: <i>qarama-qarshi harakat</i> 5. Түрік тілінде: <i>zit hareket</i> 6. Ағылшын тілінде: <i>opposite movement</i> 7. Испан тілінде: <i>movimiento opuesto</i> 8. Неміс тілінде: <i>entgegengesetzte Bewegung</i> 9. Француз тілінде: <i>mouvement opposé</i>
2274.	движение ритмичное	ырғақты қозғалыс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Біреуді, бір нәрсені кез келген бағытта жылжыту; дененің, қолдың, аяқтың және т.б. жағдайының өзгеруі. 2. Әзірбайжан тілінде: <i>ritmik hərəkət</i> 3. Қырғыз тілінде: <i>ритмикалық кыймылы</i> 4. Өзбек тілінде: <i>ritmik harakat</i> 5. Түрік тілінде: <i>ritmik hareket</i> 6. Ағылшын тілінде: <i>rhythmic movement</i> 7. Испан тілінде: <i>movimiento rítmico</i> 8. Неміс тілінде: <i>rhythmische Bewegung</i> 9. Француз тілінде: <i>mouvement rythmique</i>
2275.	движение спортивное	спорттық қозғалыс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спорттық қозғалыс қоғамдық өмірдің элеуметтік және мәдени саласының маңызды бөлігі болып табылады. Бұл келесі өлшемдерді қамтуы мүмкін: а) географиялық - жаһандық және аймақтық; ә) мүшелік сипаты бойынша, ұжымдық және жеке; б) кәсіптік мүшелігі

			<p>бойынша - спорт бойынша; в) діни сенімдер үшін - ерекше және жалпыға бірдей. Берілген жіктеуге осы ұйымдарды уақытша және тұрақты қызмет түріне жатқызуға болатындығын қосу қажет. Уақытша категорияға халықаралық конгресс, симпозиум, конференция кіреді. Мысалы, спорттық үкіметтік емес ұйымдар, мысалы, Халықаралық спорт федерацияларының бас ассоциациясы. Бұдан шығатыны, спорттық ұйымдардың мүшелері ұлттық және халықаралық спорт ұйымдары, сонымен қатар жеке тұлғалар болып табылады. Сонымен қатар, жалпы сипаттағы қоғамдар бар, олардың қызметі әртүрлі; арнайы - спорт түрлері бойынша (халықаралық спорт федерациялары); білім және қызмет салалары бойынша; кәсіби негізде; діни және басқа бірлестіктер.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: idman hərəketi 3. Қырғыз тілінде: спорт кыймылы 4. Өзбек тілінде: sport harakati 5. Түрік тілінде: spor hareketi 6. Ағылшын тілінде: sports movement 7. Испан тілінде: movimiento deportivo 8. Неміс тілінде: Sportbewegung 9. Француз тілінде: mouvement sportif
2276.	движение тела	дене қимылы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Адамдар ерте кезден қозғалатын заттар әлемінде өмір сүретіндерін байқаған - ағаштар қозғалады, құстар ұшады, кемелер жүзеді, садақтан атылған оқтар ұшады. Осындай жұмбақ құбылыстардың себептері сол кезде ежелгі және ортағасырлық ғалымдардың ой-пікірлерінде болды. 1638 жылы Галилео Галилей былай деп жазды: <i>«Табиғатта қозғалудан басқа ежелгі ештеңе жоқ. Философтар бұл туралы көлемді және маңызды деректер жазды»</i>. Ежелгі және әсіресе орта ғасырлар мен қайта өрлеу дәуірінің ғалымдары (Леонардо да Винчи, Н.Коперник, Г.Галилео, И.Кеплер, Р.Декарт және басқалары) қозғалыс мәселелерін қазірдің өзінде дұрыс түсіндірген, алайда, Галилео заманында қозғалыс заңдары туралы нақты түсінік болмады. Денелер қозғалысының ілімі алдымен Евклид геометриясы сияқты қатаң, дәйекті

			<p>ғылым ретінде пайда болады, Исаак Ньютонның 1687 жылы жарық көрген «Табиғи философияның математикалық принциптері» атты іргелі еңбегі дәлелдеуді (аксиомаларды) қажет етпейтін ақиқаттарға негізделген. Ғылымға қосқан үлесін бағалауда ұлы Ньютон: «Егер біз басқалардан гөрі көріпкел болсақ, алпауыттардың иығында болғанымыздың дәлелі болмақ», - деді. Жалпы ешқандай қозғалыс жоқ, ештеңеге қарамастан ешқандай қозғалыс болмайды және ол да болмайды. Денелердің қозғалысы басқа денелер мен байланысты кеңістіктерге қатысты ғана болуы мүмкін. Сондықтан, Ньютон өзінің жұмысының басында кеңістік туралы түбегейлі маңызды мәселені шешеді, соған байланысты денелердің қозғалысы зерттеледі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Өзірбайжан тілінде: bədən hərəkəti 3. Қырғыз тілінде: дене кыймылы 4. Өзбек тілінде: tana harakati 5. Түрік тілінде: vücut hareketi 6. Ағылшын тілінде: body movement 7. Испан тілінде: movimiento corporal 8. Неміс тілінде: Körperbewegung 9. Француз тілінде: mouvement du corps
2277.	движение умеренное	біркелкі қозғалыс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Біркелкі қозғалыс - бұл болу тәсілі. Қозғалыста болу, өзгерту, әлемдегі өзгермейтін заттар, қасиеттер және қатынастар жоқ. Әлем құрылады және ыдырайды, ол ешқашан толық емес. Жүйе тұтастай алғанда тозған кезде, бұл оның барлық элементі ыдырайды дегенді білдірмейді. Регрессия - бұл қайшы процесс: бүкілі ыдырайды, ал жеке элементтер дами алады. 2. Өзірбайжан тілінде: mülayim hərəkət 3. Қырғыз тілінде: поборники кыймылы 4. Өзбек тілінде: o'rtacha harakat 5. Түрік тілінде: ılımlı hareket 6. Ағылшын тілінде: moderate movement 7. Испан тілінде: movimiento moderado 8. Неміс тілінде: moderate Bewegung 9. Француз тілінде: mouvement modéré
2278.	движение физкультурное	дене шынықтыру қозғалысы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Елімізде дене шынықтыру мен спорттың дамуын бейнелейтін әлеуметтік құбылыс. Ол қазан төңкерісінен кейін бірден пайда болды.

			<p>Азаматтық соғыс және шетелдік араласу кезінде дене шынықтыру қозғалысы Қызыл Армия жауынгерлерінің дене дайындығын жақсартуға, өскелең ұрпақтың дене тәрбиесін ұйымдастыруға бағытталды. Кеңес өкіметінің алғашқы жылдарында көрнекті әскери және революциялық қайраткерлер дене шынықтыру қозғалысының дамуына үлкен үлес қосты: Н.И.Подвоиский, Н.А.Семашко, М.В.Фрунзе, К.Е.Ворошилов. Кеңес өкіметінің алғашқы жылдарында Отанды қорғау үшін міндетті әскери білім енгізіліп, Жалпы әскери білімнің бас басқармасы ұйымдастырылды.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: fiziki hərəkət</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дене тарбиянын кыймылы</p> <p>4. Өзбек тілінде: jismoniy harakat</p> <p>5. Түрік тілінде: fiziksel hareket</p> <p>6. Ағылшын тілінде: physical movement</p> <p>7. Испан тілінде: movimiento fisico</p> <p>8. Неміс тілінде: körperliche Bewegung</p> <p>9. Француз тілінде: mouvement physique</p>
2279.	движение художественное	мәнерлі қимыл	<p>1. Физикалық жаттығулар жүйесі, негізінен, биырғағымен, серпімділігімен, экспрессивтілігімен және қимылдардың нақтылығымен сипатталады. Көркем қимыл музыкамен тығыз байланысты.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: sənət hərəkatı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: көркөм кыймылы</p> <p>4. Өзбек тілінде: san'at harakati</p> <p>5. Түрік тілінде: sanat hareketi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: art movement</p> <p>7. Испан тілінде: movimiento de arte</p> <p>8. Неміс тілінде: Kunstbewegung</p> <p>9. Француз тілінде: mouvement artistique</p>
2280.	движения качательные	тербелмелі қозғалыстар	<p>1. Ілінісу және осьтік фрезерлік бастардың серпімді қозғалысы білікке бекітілген К1 және К2 камераларынан жүзеге асырылады. Тербелмелі қозғалыс көбінесе тік ішекті өзара қимылмен ауыстырылады. Мұндай бункерлерді пышақ қобдишалары деп атайды. Тепетендіктің тербелмелі қозғалысы білікке орнатылған диск камерасымен байланысады. Құрал ұстағыштар калибр тіректерінің қоймасында орналастырылған. Ұстағыштағы кескіштер бұрандалармен бекітіледі.</p>

			<p>Кескіштерді дайындаманың ортасында кесу тереңдігіне дейін және ось бойымен орнату бұрандалармен жасалады. Алмаз 24 байлау механизмінің тербелмелі қозғалысы 25 цилиндр мен кабель арқылы байланысады. Ашу кезінде саусақ шеңберінің бойымен қозғалатын қозғалыс бүгінде бүкіл әлемде қолданылады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: yelləncək hərəkətləri</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жабылуучу кыймылы</p> <p>4. Өзбек тілінде: suzuvchi harakatlar</p> <p>5. Түрік тілінде: sallanan hareketler</p> <p>6. Ағылшын тілінде: swinging movements</p> <p>7. Испан тілінде: movimientos oscilantes</p> <p>8. Неміс тілінде: schwingende Bewegungen</p> <p>9. Француз тілінде: mouvements oscillants</p>
2281.	движения метательные	лақтыру қимылдары	<p>1. Лақтыру қимылдары снарядтарға максималды жылдамдық беруге бағытталған. Шапшаңдық пен лақтырудағы соңғы күш үшін лақтырушының денесі жылдамдықты арттыруға ықпал ететін алдын-ала қозғалыстар бар.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: atma hərəkətləri</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ырғытуу кыймыл</p> <p>4. Өзбек тілінде: otish harakatlari</p> <p>5. Түрік тілінде: fırlatma hareketleri</p> <p>6. Ағылшын тілінде: throwing movements</p> <p>7. Испан тілінде: movimientos de lanzamiento</p> <p>8. Неміс тілінде: Wurfbewegungen</p> <p>9. Француз тілінде: mouvements de projection</p>
2282.	двоеборье горнолыжное	таушаңғысы қоссайысы	<p>1. Бағдарламада шаңғы трамплині мен шаңғы жарысын біріктіретін олимпиадалық спорт түрі. Тағы бір атау - солтүстік комбинациясы.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: biatlon xizək sürmə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: нордик аралашкан лыжа тебүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: biatlon chang'isi</p> <p>5. Түрік тілінде: biatlon kayağı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: Nordic Combined; biathlon skiing</p> <p>7. Испан тілінде: esquí de biatlón</p> <p>8. Неміс тілінде: Biathlon-Skifahren</p> <p>9. Француз тілінде: ski de biathlon</p>
2283.	двоеборье зимнее	қысқы қоссайыс	<p>1. Олимпиадалық спорт, сондықтан оның жетістіктері спортшылар ойындардағы жеңістері мысалында жақсы көрінеді.</p>

			<p>Бастапқыда барлығы 30 спортшы бақ сынасты, олар 9 елдің намысын қорғады. Жеңімпаз екі элемент бойынша жалпы ұпай саны бойынша - 18 шақырымға жүгіру және 70 метрден секіру бойынша таңдалды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qış biatlonu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: биатлон қыш</p> <p>4. Өзбек тілінде: qishki biatlon</p> <p>5. Түрік тілінде: kış biatlonu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: winter biathlon</p> <p>7. Испан тілінде: biatlón de invierno</p> <p>8. Неміс тілінде: Winter-Biathlon</p> <p>9. Француз тілінде: biathlon d'hiver</p>
2284.	двойная опора	қостірек	<p>1. Ақылды тіректер деп аталатын екі жақты тіректер сізге «ақылды» көше жарықтарын жобалау үшін әдемі, дәл, қауіпсіз және сол стильде жасауға мүмкіндік береді. Бұл драйверді жедел режимде ауыстыруға және жөндеуге мүмкіндік береді, бұл өте маңызды, өйткені оның әмбебап мүмкіндіктеріне қарамастан, қос мақсатты қолдаудың маңызды міндеті - аумақты сапалы жарықтандыру.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ikiqat dəstək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кош колдоо</p> <p>4. Өзбек тілінде: ikki tomonlama qo'llab-quvvatlash</p> <p>5. Түрік тілінде: çift destek</p> <p>6. Ағылшын тілінде: double support</p> <p>7. Испан тілінде: doble soporte</p> <p>8. Неміс тілінде: doppelte Unterstützung</p> <p>9. Француз тілінде: double support</p>
2285.	двойной захват	қос қармау	<p>1. Спортшының қолымен, қарсыластың денесімен немесе оның дене бөліктерімен техниканы немесе қорғанысты орындау үшін берік байланысын қамтамасыз ету мақсатында жасаған қос қармау әрекеті.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ikiqat tutuş</p> <p>3. Қырғыз тілінде: эки ыкмасы</p> <p>4. Өзбек тілінде: er-xotin tutish</p> <p>5. Түрік тілінде: çift kavrama</p> <p>6. Ағылшын тілінде: double grip</p> <p>7. Испан тілінде: doble agarre</p> <p>8. Неміс тілінде: doppelter Griff</p> <p>9. Француз тілінде: double prise</p>
2286.	двуручная	қосқолдап	1. Теннисте кез-келген соққыларда

	хватка	ұстау	<p>қолданылатын ракетканы ұстау әдісі. Ол бас бармақ пен сұқ саусақтан пайда болған бұрыштың ұшы ракетка тұтқасының жоғарғы ортаңғы шетінде болатындығымен сипатталады. Бұл соққыны күшейту және серпінді бақылау үшін ракетканың екі қолымен ұстау. Әдетте, бұл ұстау опциясы сол жақтағы ереуілдің сапасын жақсарту үшін қолданылады (оң қол үшін). Оң қол ракетканың соңына, ал сол жағы - басына жақын орналасқан. Жаңадан бастаушыларға немесе балаларға ыңғайсыз болғандықтан ойнау қиын.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: iki əlli tutuş 3. Қырғыз тілінде: эки кол кысуу 4. Өзбек тілінде: ikki qo'lli tutqich 5. Түрік тілінде: iki elli tutma 6. Ағылшын тілінде: two-handed grip 7. Испан тілінде: agarre a dos manos 8. Неміс тілінде: Zweihandgriff 9. Француз тілінде: prise à deux mains
2287.	двустволка	қосауыз	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екі параллель орналасқан ауызы бар мылтықтың түрі, бұл атысушыға екі рет жылдам атуға мүмкіндік береді. Мұндай алғашқы мылтықты 1738 жылы француз Леклер ойлап тапқан. Қос баррель мылтықтар негізінен аңшылық мылтықтар ретінде пайдаланылады, олар қарапайым армияда қолданылмаған. 2. Әзірбайжан тілінде: ov tufəngi 3. Қырғыз тілінде: кош атарлары курал 4. Өзбек тілінде: to'rponcha 5. Түрік тілінде: Çift namlulu tüfek 6. Ағылшын тілінде: shotgun; double-barreled gun 7. Испан тілінде: escopeta 8. Неміс тілінде: Schrotflinte 9. Француз тілінде: fusil de chasse; fusil à deux coups.
2288.	двухфазная тренировка	қоссатылы жаттығу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спортшыны дайындаудың ажырамас бөлігі. Жаттығулар жүйесі негізінде құрылған және спортшының жоғары нәтижеге жетуге дайындығын анықтайтын белгілі бір қабілеттерді тәрбиелеуге және жетілдіруге бағытталған мамандандырылған педагогикалық процесс. Вадердің айтуынша, бодибилдингте

			<p>жаттығу процесінің 3 кезеңі бар, олар арқылы барлық бодибилдер айналысады. Вадер өзінің пікірін өзінің 45 жылдық коучингтік жұмысында жүргізген эксперименттерге негіздейді. Вадердің айтуынша, бұл фазалардың келесі ерекшеліктері бар: 1-кезең - салмақты көтеруге арналған жаттығулар. Бодибилдингті енді бастаған адамдар үшін бірінші кезең бір жылдан үш жылға дейін созылуы мүмкін.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: iki fazalı təlim</p> <p>3. Қырғыз тілінде: эки этап окутуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: ikki fazali mashg'ulot</p> <p>5. Түрік тілінде: iki aşamalı eğitim</p> <p>6. Ағылшын тілінде: two-phase training</p> <p>7. Испан тілінде: entrenamiento en dos fases</p> <p>8. Неміс тілінде: Zwei-Phasen-Training</p> <p>9. Француз тілінде: formation en deux phases</p>
2289.	двухшереножный строй	қосқатарлы сап	<p>1. Бір дәрежедегі сарбаздар басқа сатыдағы солдаттың басының артқы жағында бір сатыға қашықтықта орналасқан (созылған қол, алақан тұрған солдаттың алдына иыққа салынған). Рангтар бірінші және екінші деп аталады. Жолды бұру кезінде қатарлардың аттары өзгермейді. Сап - бастың артқы жағында бір-біріне қарама-қарсы тұрған екі әскери қызметі.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: iki növbəli sistem</p> <p>3. Қырғыз тілінде: dvuhsherenozhny системасы</p> <p>4. Өзбек тілінде: ikki smenali tizim</p> <p>5. Түрік тілінде: iki vardiya sistemi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: two-shift system</p> <p>7. Испан тілінде: sistema de dos turnos</p> <p>8. Неміс тілінде: Zwei-Schicht-System</p> <p>9. Француз тілінде: système à deux équipes</p>
2290.	действие тактическое	тактикалық әрекет	<p>1. Қоршау жарыстарының ережелеріне сәйкес бір мезгілде соққымен жекпе-жектерде артықшылыққа ие болатын шабуыл, жауап, қарсы жауап, тіке шабуыл.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: taktiki hərəkət</p> <p>3. Қырғыз тілінде: тактикалык аракет</p> <p>4. Өзбек тілінде: taktik harakat</p> <p>5. Түрік тілінде: taktiksel eylem</p> <p>6. Ағылшын тілінде: tactical action</p> <p>7. Испан тілінде: acción táctica</p> <p>8. Неміс тілінде: taktische Aktion</p>

			9. Француз тілінде: action tactique
2291.	действие ударов	соққы әсері	<p>1. Жауынгерлік өнерде бұл импульсивтік бағыттағы қозғалыс; оның физикалық жағдайын өзгерту мақсатында объектіні немесе затты жеңілістен тұратын әрекет. Ереуіл дегеніміз - бұл адам денесінің не басының аяқ-қолымен жасай алатын соққы сипатындағы қорлау әрекеттерінің жиынтығы. Семсершінің әрекеті - қарсыласына шаншу (соққы) беру тактикалық әрекеті.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: təsir hərəkəti</p> <p>3. Қырғыз тілінде: аракет кагыш</p> <p>4. Өзбек тілінде: ta'sir qilish harakati</p> <p>5. Түрік тілінде: etki eylemi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: impact action</p> <p>7. Испан тілінде: acción de impacto</p> <p>8. Неміс тілінде: Auswirkung Aktion</p> <p>9. Француз тілінде: action d'impact</p>
2292.	дельфолина	дельфолина	<p>1. Конькимен сырғанау бойынша олимпиадалық спорт, оның негізгі идеясы - спортшыны немесе жұп спортшыны конькимен сырғанау және арнайы элементтерді орындау.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: delfin</p> <p>3. Қырғыз тілінде: delfolina</p> <p>4. Өзбек тілінде: delfolina</p> <p>5. Түрік тілінде: delfolina</p> <p>6. Ағылшын тілінде: dolphin</p> <p>7. Испан тілінде: delfin</p> <p>8. Неміс тілінде: Delphin</p> <p>9. Француз тілінде: dauphin</p>
2293.	дерево расчета	шахматтық есептеу	<p>1. Шахматтың нақты жағдайын талдауда ескерілуі керек параметрлер жиынтығы. Опцияларды есептеу - бұл олардың мүмкін болатын қимылдары мен қарсыластың ойынның жақын сегментіне жауаптары. Опцияларды есептеу кезінде кейде тіпті мықты шахматшылар да қателіктер жібереді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hesablama aғасı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дарак эсептөө</p> <p>4. Өзбек тілінде: hisoblash daraxti</p> <p>5. Түрік тілінде: hesaplama aғасı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: calculation tree</p> <p>7. Испан тілінде: árbol de cálculo</p> <p>8. Неміс тілінде: Berechnungsbaum</p> <p>9. Француз тілінде: arbre de calcul</p>

2294.	держание игрока	ойыншыны ұстап тұру	<p>1. Спорттық ойындарда - жекелеген спорттық ойындарда (футбол, хоккей, баскетбол және т.б.) жекелеген қарсыластардың ойнауына жол бермеу үшін жеке қорғаныс әрекеттерін қабылдау. Ойыншы қатты ұсталған кезде қорғаушының басты міндеті - ол ұстап тұрған ойыншыдан доптың (шұңқырдың) алдын алу. Бұл жағдайда қорғаушы қарсыласқа мүмкіндігінше жақын болуға немесе допты ойыншы мен олардың арасында орналасуға және допты мүмкіндігінше тез ұстап алуға тырысады. Шабуылшы допқа ие болғанда (штрих), оған қамқор болған қорғаушы оның алға басуын тоқтатуға тырысады, мүмкін болса допты иеленіп алады (допты) немесе допты қарсыластың арасынан қағып алады. Ойыншыны ұстап тұру қорғаушыларға сәттілік әкеледі немесе осы әдісті барлық шабуылдаушы қарсыластарға қарсы ұстағанда. Бұл жағдайда доптың иесі қарсылас оны беруде қиындықтарға тап болады, өйткені барлық серіктес жабық.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oyunçu tutma</p> <p>3. Қырғыз тілінде: өткөрүү оюнчу</p> <p>4. Өзбек тілінде: pleerni ushlab turish</p> <p>5. Түрік тілінде: tutan oyuncu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: player holding</p> <p>7. Испан тілінде: jugador sosteniendo</p> <p>8. Неміс тілінде: Spieler halten; die Manndeckung</p> <p>9. Француз тілінде: joueur tenant</p>
2295.	держание клюшки	сырғытпа таяқты қармау	<p>1. Клуб пен шұңқырға иелік ету ойын әрекеті кезінде келесі тәсілдерді техникалық дұрыс орындау және ұтымды пайдалану қабілетінен тұрады: лақтыру және ату, берілістер мен аялдамалар, соққылар, таңғыштар және таңдау. Техникалық тұрғыдан дұрыс орындау үшін хоккейші белгілі бір позицияны алады, сол үшін оған ойын техникасын орындау және айналаны көру ыңғайлы. Клубты ұстау әдісі өте маңызды. Клуб екі қолмен ұсталады: бір қолмен («жоғарғы») тұтқаның жоғарғы жағында, ал екінші жағында («төменгі») - клуб түбінің үштен бір бөлігінен ұстап тұрады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: klub holdinqi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: таяк кармап</p>

			<p>4. Өзбек тілінде: klub xoldingi</p> <p>5. Түрік тілінде: kulüp tutma</p> <p>6. Ағылшын тілінде: club holding</p> <p>7. Испан тілінде: celebración del club</p> <p>8. Неміс тілінде: Verein halten</p> <p>9. Француз тілінде: club holding</p>
2296.	десятиборец	онсайысшы	<p>1. Жеңіл атлетиканың 10 түрі бойынша жарыстарды қоса алғанда, жеңіл атлетика пәнінің өкілі. Жарыстар екі күн қатарынан өткізіледі (күніне 5 түр). Әр қатысушының нәтижесі оның нәтижелерінің жекелеген нысандардағы жиынтығымен анықталады. Әр формада ұпай жинау жүйесі бар (бұл алынған нәтижені емес, нәтижені ескереді). Содан кейін бұл нәтижелер қорытынды нәтижеге жету үшін қосылады. Ерлер арасында декатлон жарыстары, әйелдер гепатлоннан жарысады. Декатлон жазғы стадиондарда өткізіліп, жеңіл атлетикадан 1912 жылдан бері келе жатыр.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: deathlete</p> <p>3. Қырғыз тілінде: атлет</p> <p>4. Өзбек тілінде: dekatletchi</p> <p>5. Түрік тілінде: dekatloncu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: decathlete</p> <p>7. Испан тілінде: decatlete</p> <p>8. Неміс тілінде: Zehnkämpfer</p> <p>9. Француз тілінде: décathlonien</p>
2297.	детеорация высокогорная	биіктаулы детеорация	<p>1. Тауларда пайда болатын, деммен жұтылатын ауадағы оттегінің парциалды қысымының төмендеуіне байланысты, сондай-ақ ауа қысымы қалыпты атмосфералық қысымға жақын немесе шамалы төмен ауа өткізбейтін кабинамен жабдықталмаған ұшақтарда ұшу кезінде оттегінің аштығымен байланысты ауыр жағдай, мұхиттардың деңгейінен 2000 метрден жоғары. Биіктік ауруы - бұл тау ауруы, оның пайда болуында оттегінің жетіспеушілігімен бірге физикалық шаршау, салқындату, дегидратация, ультракүлгін сәуле, ауа-райының ауыр шарттары (мысалы, жиі жауады) және күндіз температураның кенеттен өзгеруі сияқты факторлар да әсер етеді (күндіз +30°C-тан түнде -20°C дейін) және т.б. Бірақ таулы аурудың негізгі патологиялық факторы - гипоксия. Адам биік гипоксияға бейімделе</p>

			<p>алады, спортшылар спорттық жетістіктерін арттыру үшін бейімделу қабілетін арнайы дайындайды. Гипоксияға ұзақ уақыттық бейімделу үшін өте мүмкін (сағат - ондаған сағат) шамамен 10 000 метр биіктік саналады.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: alp aşkarlanması 3. Қырғыз тілінде: бийик тоолуу 4. Өзбек тілінде: alpni aniqlash 5. Түрік тілінде: Alp algılama 6. Ағылшын тілінде: alpine detection 7. Испан тілінде: detección alpina 8. Неміс тілінде: alpine Erkennung 9. Француз тілінде: détection alpine
2298.	дефлимпийск ие игры	дефлимпиял ық ойындар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Саңыраулар (Deaflympiada) (ағылшынша «саңырау» сөзінен) - есту қабілеті бұзылған адамдарға арналған спорттық жарыстар («саңыраудың әлемдік ойындары»). Жазылған қазақша атауы - саңырау-олимпиялық ойындар. Саңыраулардың алғашқы дүниежүзілік ойындары 1924 жылы Парижде өтті және осы уақыттан бастап қазіргі уақытқа дейін олар төрт жылда бір рет, екінші дүниежүзілік соғыс кезеңін қоспағанда өткізіледі. Алғашқы ойындардың спортшылары жеңіл атлетика, велосипед, футбол, ату және жүзу жарыстарына катысты. 2001 жылдан бастап Дүниежүзілік саңырау ойындары Дефлимпика деп аталды. Дефлимпиялық (деафлимпиялық) ойындар төрт жазда 25 жазғы және 7 қысқы спорт түрлері үшін сау спортшылар үшін қабылданған тиісті халықаралық спорт федерацияларының (FIFA, FILA, FIVB және т.б.) бірыңғай ережелеріне сәйкес өткізіледі. Төрт жыл сайын саңырақтарға арналған әлем чемпионаты (CISS) әлем чемпионатын, ал саңырау Еуропалық спорт ұйымы үшін Еуропа чемпионатын (EDSO) өткізеді. 2. Әзірбайжан тілінде: pre-olimpiya oyunlari 3. Қырғыз тілінде: дефолимпиялык оюндар 4. Өзбек тілінде: olimpiadadan oldingi o'yinlar 5. Түрік тілінде: olimpiyat öncesi oyunlar 6. Ағылшын тілінде: pre-olympic games 7. Испан тілінде: juegos preolímpicos 8. Неміс тілінде: Vorolympische Spiele 9. Француз тілінде: jeux pré-olympiques

2299.	диск	диск; табақша	<p>1. (грек. Δίσκος (Дискос) — «дөңгелек ыдыс») - шеңбер (төмен цилиндр) немесе шеңбер түрінде объект. Диск сөзі келесі мағынаны білдіруі мүмкін. Ағашты, пластикті немесе белгілі бір пішінді және салмақты металл лақтыруға арналған табақша. Ол дөңгелек жиектері бар екі бүктелген жалпақ табақша тәрізді. Ерлер дискісінің массасы - 2 кг, әйелдер - 1 кг, жастар - 600-ден 1500 г-ға дейін - резеңке диск. Ағаш немесе металл лақтыруға арналған табақша, үстіне резеңке жабылған. Ол үйде және төселген алаңдарда жаттығу үшін қолданылады. - жаттығу дискісі. Жаттығу кезінде лақтыруға арналған диск салмағы мен өлшемі бойынша стандартты емес. - салмақты диск. Қуаттылық қасиеттерін дамыту үшін лақтыру дискісі жарыс ережелерінде көрсетілгеннен үлкенірек. Ортаға қалыңдатылған металл шеңбер түрінде лақтыруға арналған спорттық жабдық, бір жеңіл атлетика; Диск (топология); Автокөлік дөңгелегі орнатылған доңғалақты шеңбер (жиекпен). Велосипед дискісі - велосипед доңғалағының шеңбері. Өңделетін материалмен кесуге, тегістеуге және басқа да әрекеттерге арналған бұрыштық тегістеуіш немесе дөңгелек ара үшін алмастырылатын элемент. Қанатты диск ежелгі мифологиялық символ; Диск - дөңгелек (цилиндрлік) пішінді кішкентай қару-жарақтарға арналған дүкеннің ауызша атауы (әскер жаргоны); Омыртқааралық диск; Бірлескен диск.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sürmәk</p> <p>3. Қырғыз тілінде: диск</p> <p>4. Өзбек тілінде: haydash</p> <p>5. Түрік тілінде: disk</p> <p>6. Ағылшын тілінде: disk</p> <p>7. Испан тілінде: conducir</p> <p>8. Неміс тілінде: fahren</p> <p>9. Француз тілінде: conduire</p>
2300.	диск алюминиевый	алюминий табақша	<p>1. Олар балқытылған металды қалыпқа құйып, содан кейін отырғыш беттерін тегістеп, дайын құюдың қажетті тесіктерін бұрғылау арқылы жасалады. Құйылған табақшаның артықшылықтары: коррозияға жоғары</p>

			<p>төзімділік.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: alüminium disk</p> <p>3. Қырғыз тілінде: алюминий диск</p> <p>4. Өзбек тілінде: alyuminiy disk</p> <p>5. Түрік тілінде: alüminyum disk</p> <p>6. Ағылшын тілінде: aluminum disc</p> <p>7. Испан тілінде: disco de aluminio</p> <p>8. Неміс тілінде: Aluminiumscheibe</p> <p>9. Француз тілінде: disque en aluminium</p>
2301.	диск гантели	батпантас табақшасы	<p>1. Салыстырмалы түрде аз орын алатын және еркін қозғалыс ауқымы кішкентай снарядтар оларды әмбебап етеді. Гантельдермен сіз көптеген жаттығу жасай аласыз және олар барбеллмен жұмыс жасаудан әлдеқайда қауіпсіз. Олар тек окшауланған жаттығуларға ғана емес, мысалы, гантельді бицепске көтеру, қолды бастың артындағы трицепске дейін созу сияқты жаттығуларға қатыса алады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: dumbbell disk</p> <p>3. Қырғыз тілінде: гантел диск</p> <p>4. Өзбек тілінде: dumbbell disk</p> <p>5. Түрік тілінде: dambıl diskі</p> <p>6. Ағылшын тілінде: dumbbell disc</p> <p>7. Испан тілінде: disco con mancuernas</p> <p>8. Неміс тілінде: Hantelscheibe</p> <p>9. Француз тілінде: disque d'haltères</p>
2302.	диск деревянный	ағаш табақша	<p>1. Сегіз футтық ағаш диск ақ қағазға қапталған; оның бетіне ені 0,07 дюйм болатын жұқа көк сызық тартылды. Дискідегі сызық горизонталь сызықтың үстінде орналасқан сыммен бірдей бұрыш жасайды. Диск арқанға ілінген, бір ұшында обсерватория күмбезінің жоғарғы жағына, ал екіншісі оңтүстік-батыстағы қарағайға байланған.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: taxta disk</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жыгач диск</p> <p>4. Өзбек тілінде: yog'och disk</p> <p>5. Түрік тілінде: tahta disk</p> <p>6. Ағылшын тілінде: wooden disc</p> <p>7. Испан тілінде: disco de madera</p> <p>8. Неміс тілінде: Holzscheibe</p> <p>9. Француз тілінде: disque en bois</p>
2303.	диск нормальный	қалыпты табақша	<p>1. Жиектердің түрлері мен параметрлері. Доңғалақ - бұл автомобиль доңғалағының құрамдас элементтерінің бірі. Бұл шинаны</p>

			<p>орнатуға, сондай-ақ оған моментті жетек біліктерінен беру үшін негіз болады. Технологияға және қолданылатын материалға байланысты дөңгелек дискілерінің бірнеше түрі ерекшеленеді, олардың әрқайсысының артықшылықтары да, кемшіліктері де бар.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: normal sürücü 3. Қырғыз тілінде: кадимки диск 4. Өзбек тілінде: normal haydovchi 5. Түрік тілінде: normal sürüş 6. Ағылшын тілінде: normal drive 7. Испан тілінде: unidad normal 8. Неміс тілінде: normales Laufwerk 9. Француз тілінде: lecteur normal
2304.	диск облегченный	жеңілдетілген табақша	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ағашты, пластикті немесе белгілі бір пішінді және салмақты металл лақтыруға арналған табақша. Ол дөңгелек жиектері бар екі бүктелген жалпақ табақша тәрізді. Ерлер дискісінің салмағы - 2 кг, әйелдер - 1 кг, жастар - 600-ден 1500 г-ға дейін. - резеңке табақша; ағаш немесе металл лақтыруға арналған табақша, үстіне резеңке жабылған. Ол үйде және төселген алаңдарда жаттығу үшін қолданылады; - жаттығу табақшасы. Жаттығу кезінде лақтыруға арналған диск салмағы мен өлшемі бойынша стандартты емес; - салмақты табақша. Қуаттылық қасиеттерін дамыту үшін лақтыру дискісі жарыс ережелерінде көрсетілгеннен үлкенірек. 2. Әзірбайжан тілінде: yüngül sürücü 3. Қырғыз тілінде: диски жарык 4. Өзбек тілінде: engil haydovchi 5. Түрік тілінде: hafif tahrik 6. Ағылшын тілінде: lightweight drive 7. Испан тілінде: unidad ligera 8. Неміс тілінде: leichtes Laufwerk 9. Француз тілінде: entraînement léger
2305.	диск резиновый	резеңке табақша	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ағаш немесе металл лақтыруға арналған табақша, үстіне резеңке жабылған. 2. Әзірбайжан тілінде: rezin disk 3. Қырғыз тілінде: каучук диск 4. Өзбек тілінде: rezina disk 5. Түрік тілінде: lastik disk 6. Ағылшын тілінде: rubber disc 7. Испан тілінде: disco de goma

			<p>8. Неміс тілінде: Gummischeibe</p> <p>9. Француз тілінде: disque en caoutchouc</p>
2306.	диск штанги	зілтемір табақшасы	<p>1. (неміс. <i>Stange</i> — «діңгек, шыбық») - ауыр атлетика мен пауэрлифтингке арналған гір көтеретін жабдық. Тасаланатын шыбықтың мойнында жүкті қамтамасыз ету үшін жеңнің ұштарында әртүрлі салмақ пен құлыптың дискілерінен (табақша) тұрады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: bum disk</p> <p>3. Қырғыз тілінде: таяк диск</p> <p>4. Өзбек тілінде: bum disk</p> <p>5. Түрік тілінде: bom disk</p> <p>6. Ағылшын тілінде: boom disc</p> <p>7. Испан тілінде: disco boom</p> <p>8. Неміс тілінде: Boom-Scheibe</p> <p>9. Француз тілінде: disque de boum</p>
2307.	отстранение	шеттету	<p>1. Спортшыдан немесе командадан жарысқа қатысу құқығынан айыру, жарыс ережелерін, этикалық нормаларды елеулі түрде бұзғаны үшін спортшының немесе команданың нәтижесінің жойылуы. Дәл сол себептермен жаттықтырушыдан айыру немесе өз міндеттерін орындау. Белсенді әрекеттерді үнемі және айқын болдырмауға байланысты боксшыны жеңіліспен марапаттау. - допинг қабылдағаны үшін шеттету. Нәтижені жою және спортшыны допингке қарсы бақылау комиссиясы өнімділігін жасанды түрде арттыратын зиянды, тыйым салынған дәрілерді қабылдағаны үшін жазалайды. - шартты шеттеу. Ойыншыға немесе командаға, егер олар жарыс ережелері мен ережелерін бірнеше рет бұзса, жарамсыз шеттеуден өтетіні туралы ескерту.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: diskvalifikasiya</p> <p>3. Қырғыз тілінде: укугунан ажыратуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: diskvalifikatsiya</p> <p>5. Түрік тілінде: diskalifiye</p> <p>6. Ағылшын тілінде: disqualification</p> <p>7. Испан тілінде: descalificación</p> <p>8. Неміс тілінде: Disqualifikation</p> <p>9. Француз тілінде: disqualification</p>
2308.	дистанциометр	қашықтық өлшеуіш	<p>1. Бәсекелестік қашықтықты өлшеуге арналған құрылғы. Ол велосипед, шаңғы, автомобиль, мотоцикл және басқа спорт түрлерінде</p>

			<p>колданылады. Шаңғымен қашықтықты өлшеуге арналған құрылғы. Өлшеу дөңгелек шаңғышының көмегімен велосипедке немесе механикалық есептегіштің басқа түріне қосылған жолдың алдында домаланады. Қашықтан басқару құралы ағаш немесе металл таяқшамен жіберіледі. Доңғалақ өте мұқият дайындалған, диаметрі дәл анықталған, оның өлшемі метрге немесе бірнеше есеге көбейе түсетін етіп есептеледі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: məsafə sayğacı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дистанциометр</p> <p>4. Өзбек тілінде: masofa o'lchagich</p> <p>5. Түрік тілінде: mesafe ölçer</p> <p>6. Ағылшын тілінде: distance meter</p> <p>7. Испан тілінде: medidor de distancia</p> <p>8. Неміс тілінде: Entfernungsmesser</p> <p>9. Француз тілінде: mètre de distance</p>
2309.	дистанция	арақашықтық	<p>1. (1). Спорттық іс-шара мен циклдік спорт түрлерімен айналысатын сайт. Қашықтықтардың мөлшері мен сипаты белгілі бір спорт түрлеріндегі жарыс ережелерімен анықталады. - тосқауыл қашықтығы. Бір-бірінен белгілі бір қашықтықта арнайы кедергілер орнатылған, жүгірушілер жеңетін 100, 110, 200, 400 м қашықтық. - кедергілермен жүгіру қашықтығы. Стадион бойымен 2000 немесе 3000 м қашықтықта жасанды кедергілер (биіктігі 91,4 см, су шұңқырлары) жүгірушілерді еңсерді. - тегіс қашықтық. Жүгіру жолында немесе тас жолда жүгірушілермен жабылған қашықтық (30-дан 30000 м-ге дейін) (кедергілерден және кедергілермен жүгіру қашықтығынан айырмашылығы). - классикалық қашықтық. Олимпиада ойындарына, әлем чемпионаттарына және Еуропа бағдарламасына енгізілген қашықтық. - қашықтық. Крестпен қапталған қашықтық. Ол орман, саябақ, далада қатаң жерлерде орналасқан. Қашықтықтың ұзындығы әртүрлі болуы мүмкін, ол жарыстар туралы ережемен реттеледі. - марафон қашықтығы. Алыс қашықтыққа жүгірушілер - ерлер мен әйелдер жеңеді. 42 км 195 метрге тең. - Олимпиадалық қашықтық. Олимпиада</p>

ойындарының бағдарламасына енгізілген қашықтық. - қосымша қашықтық. Жаяу жүру, жүгіру, шаңғымен сырғанау, конькимен жүгіру және басқа спорт түрлеріндегі классикалық қашықтықтардан ұзын қашықтық. - жүру қашықтығы. Қашықтық (әдетте 3-тен 50 км-ге дейін), жаяу жүріп өтеді. - ауланың қашықтығы. Аулада өлшенген қашықтық (880 ярдқа дейін). Аула қашықтықтары АҚШ, Ұлыбритания және басқа да ағылшын тілді елдердегі байқау бағдарламасына енгізілген. 1 аула 91 см 44 мм-ге тең. (2). Қарсылас спортшылар арасындағы қашықтық, сонымен қатар спортшылар мен әртүрлі нысан арасындағы қашықтық. - жақын аралық. 1. Жаудың денесін қолдарымен (қолдарымен) ұстап, бірақ бір-біріне денемен тигізбейтін позициядағы палуандардың салыстырмалы позициясы. 2. Қарсыласқа тек қарулы қолыңызбен ғана әрекет ете отырып, қарсыластарыңызға тигізе алатын қашықтық. - күрес қашықтығы. Жекпе-жектің палуандардың салыстырмалы позициясы. Бес қашықтық бар: басып алудан тыс, ұзақ, орта, жақын қашықтықта және жақын. - басып алуға дейінгі қашықтық. Дене мүшелері жанаспаған кезде күрескерлердің салыстырмалы позициясы. - қашықтық жақын. Палуандардың денесі мен қарсыласының денесі арасында байланыс болатын тіреудегі балуандардың жағдайы. - алыс қашықтық. 1. Балуандардың қарсыластардың білектері мен білектерін ұстағандағы позициясы. Сонымен бірге олардың денелері бір-бірінен едәуір алыс орналасқан. 2. Дұшпанға оқпен (соққымен) соққы бере алатын семсерлесушілердің арасындағы қашықтық, тек алдын-ала қадам жасап, лақтыру (немесе стрелка). - қосымша қашықтық. Секіргіштердің арасындағы қашықтық, секіру және люкс (немесе стрелка) арқылы шабуылдың ұзындығынан асып түседі. - орташа қашықтық. 1. Жауынгерлерді сөреге өзара орналастыру, олар қарсыласты иықтарынан ұстап алады. 2. Дұшпанға лақтырумен (соққымен) соққы бере алатын

			<p>семсерлесушілер арасындағы қашықтық. - ату қашықтығы. От сызығынан нысана сызығына дейінгі қашықтық: 10, 25, 50, 100, 300 м оқпен ату, 15 м (траншея тірегі), 1-18 м (дөңгелек тіреу), оқтан ату 18, 25, 30, 50, 60, 70, 90 м.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: məsafə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: masofa</p> <p>5. Түрік тілінде: mesafe</p> <p>6. Ағылшын тілінде: distance</p> <p>7. Испан тілінде: distancia</p> <p>8. Неміс тілінде: Entfernung</p> <p>9. Француз тілінде: distance</p>
2310.	дистанция бега	жүгіру қашықтығы	<p>1. Олимпиадалық ойындар мен жеңіл атлетика бойынша әлем чемпионаттарына енгізілген танымал қашықтыққа жүгіру спорт түрлері 5000 және 10000 метрді құрайды. Жарыс стадионның ішінде өтетін қашықтық әдетте метрмен өлшенетінін ескеріңіз. Сонымен қатар, мұндай ашық жүгіру километрмен өлшенеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qaçış məsafəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: чуркоо аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: yugurish masofasi</p> <p>5. Түрік тілінде: koşu mesafesi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: running distance</p> <p>7. Испан тілінде: distancia de carrera</p> <p>8. Неміс тілінде: Laufstrecke</p> <p>9. Француз тілінде: distance de course</p>
2311.	дистанция боевая	ұрыс арақашықтығы	<p>1. Ұрыс қашықтығы - бұл екі күрескердің жылдамдығына, қозғалғыштығына және темпераментіне байланысты үнемі өзгеретін өзара келісім. Бұл позицияны жылдам үздіксіз өзгерту, жақындасудың ең аз мүмкіндігін іздеу, жауды жеңу мүмкіндігін біршама арттырады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: döyüş məsafəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: согуш аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: jangovar masofa</p> <p>5. Түрік тілінде: savaş mesafesi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: combat distance</p> <p>7. Испан тілінде: distancia de combate</p> <p>8. Неміс тілінде: Kampfentfernung</p> <p>9. Француз тілінде: distance de combat</p>
2312.	дистанция в спорте	спорттағы қашықтық	<p>1. (лат. distantia, dis. және stare - тұру). 1) жалпы қашықтық, алшақтық; 2) әскери істерде: бір бөліктің басынан екінші бөлігінің басына</p>

			<p>дейін өлшенген әскерлердің екі бөлігі арасындағы қашықтық; 3) инженерлер үшін - бір адамның жақын орналасқан мекемесінде немесе жұмыс жасалатын жол немесе өзен учаскесінде орналасқан жер немесе су байланысының белгілі бір ұзындығы.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: idman məsafəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Спорттогу аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: sportdagi masofa</p> <p>5. Түрік тілінде: sporda mesafe</p> <p>6. Ағылшын тілінде: distance in sport</p> <p>7. Испан тілінде: distancia en el deporte</p> <p>8. Неміс тілінде: Distanz im Sport</p> <p>9. Француз тілінде: distance dans le sport</p>
2313.	дистанция короткая	қысқа қашықтық	<p>1. Қарсылас спортшылар арасындағы қашықтық, сонымен қатар спортшылар мен әртүрлі нысан арасындағы қашықтық. - жақын аралық. 1. Жаудың денесін қолдарымен (қолдарымен) ұстап, бірақ бір-біріне денемен тигізбейтін позициядағы палуандардың салыстырмалы позициясы. 2. Қарсыласқа тек қарулы қолыңызбен ғана әрекет ете отырып, қарсыластарыңызға тигізе алатын қашықтық. - күрес қашықтығы. Жекпе-жектің палуандардың салыстырмалы позициясы. Бес қашықтық бар: басып алудан тыс, ұзақ, орта, жақын қашықтықта және жақын. - басып алуға дейінгі қашықтық. Дене мүшелері жанаспаған кезде күрескерлердің салыстырмалы позициясы. - қашықтық жақын. Палуандардың денесі мен қарсыласының денесі арасында байланыс болатын тіреудегі балуандардың жағдайы. - алыс қашықтық. 1. Балуандардың қарсыластардың білектері мен білектерін ұстағандағы позициясы. Сонымен бірге олардың денелері бір-бірінен едәуір алыс орналасқан. 2. Дұшпанға оқпен (соққымен) соққы бере алатын семсерлесушілердің арасындағы қашықтық, тек алдын-ала қадам жасап, лақтыру. - қосымша қашықтық. Секіргіштердің арасындағы қашықтық, секіру және люкс (немесе стрелка) арқылы шабуылдың ұзындығынан асып түседі. - орташа қашықтық. 1. Жауынгерлерді сөреге өзара орналастыру, олар қарсыласты</p>

			<p>иықтарынан ұстап алады. 2. Дүшпанға лақтырумен (соққымен) соққы бере алатын семсерлесушілер арасындағы қашықтық. - ату қашықтығы. От сызығынан нысана сызығына дейінгі қашықтық: 10, 25, 50, 100, 300 м оқпен ату, 15 м (траншея тірегі), 1-18 м (дөңгелек тіреу), оқтан ату 18, 25, 30, 50, 60, 70, 90 м.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qısa məsafə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кыска аралыктагы</p> <p>4. Өзбек тілінде: qisqa masofa</p> <p>5. Түрік тілінде: kısa mesafe</p> <p>6. Ағылшын тілінде: short distance</p> <p>7. Испан тілінде: corta distancia</p> <p>8. Неміс тілінде: kurze Strecke</p> <p>9. Француз тілінде: courte distance</p>
2314.	дистанция олимпийская	олимпиялық арақашықтық	<p>1. Олимпиада ойындарының бағдарламасына енгізілген қашықтық. Триатлондағы жаттығу процесін жоспарлау. Жалпы жоспарлау схемасы. Триатлонға қатысатын әр адам, жалпы спорт сияқты, белгілі бір мақсаттарға ұмтылады. Кейде мақсат - жаттығу процесінің өзі. Мұндай адамдарда «процедуралық» сипаттама бар, ал жарыстарда соңғы нәтиже олар үшін маңызды емес. Олар үшін әлдеқайда маңызды - жаттығулардың өздері.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: Olimpiya məsafəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Олимпиада аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: Olimpiya masofasi</p> <p>5. Түрік тілінде: Olimpiyat mesafesi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: Olympic distance</p> <p>7. Испан тілінде: Distancia olímpica</p> <p>8. Неміс тілінде: Olympische Distanz</p> <p>9. Француз тілінде: Distance olympique</p>
2315.	дистанция плавания	жүзу арақашықтығы	<p>1. Спорттық немесе спорттық тәртіптің мәні, ең аз уақытты әртүрлі қашықтықта жүзуді жеңуден тұрады. Сонымен қатар, су асты жағдайында, қолданыстағы ережелерге сәйкес, басталғаннан немесе бұрылғаннан кейін 15 м-ден аспайтын шомылуға рұқсат етіледі (кеудеде жүзу кезінде бұл шектеу басқаша тұжырымдалған); жоғары жылдамдықты дайвинг суда жүзуге емес, сүңгуірлерге қатысты.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: üzmə məsafəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: сүзүү аралык</p>

			<p>4. Өзбек тiлiнде: suzish masofasi</p> <p>5. Түрiк тiлiнде: yüzme mesafesi</p> <p>6. Ағылшын тiлiнде: swimming distance</p> <p>7. Испан тiлiнде: distancia de natación</p> <p>8. Немiс тiлiнде: Schwimmdistanz</p> <p>9. Француз тiлiнде: distance de nage</p>
2316.	дистанция полета	ұшу арақашықтығы	<p>1. Ұшу қашықтығын есептеу. Дененің максималды көтеру биіктігі. Физикадағы механикалық қозғалысты зерттегенде, содан кейін нысандардың бірқалыпты және біркелкі үдемелі қозғалысымен танысқаннан кейін олар дененің көлденең бұрышта қозғалысын қарастыруға көшеді. Ұшу қашықтығынан басқа, денеге көтеріле алатын биіктікті табу пайдалы.</p> <p>2. Әзірбайжан тiлiнде: uçuş məsafəsi</p> <p>3. Қырғыз тiлiнде: ушуу аралык</p> <p>4. Өзбек тiлiнде: parvoz masofasi</p> <p>5. Түрiк тiлiнде: uçuş mesafesi</p> <p>6. Ағылшын тiлiнде: flight distance</p> <p>7. Испан тiлiнде: distancia de vuelo</p> <p>8. Немiс тiлiнде: Flugentfernung</p> <p>9. Француз тiлiнде: distance de vol</p>
2317.	дистанция сверхдлинная	аса ұзақ арақашықтық	<p>1. Жаяу жүру, жүгіру, шаңғымен сырғанау, конькимен жүгіру және басқа спорт түрлеріндегі классикалық қашықтықтардан ұзын қашықтық. Супер қашықтыққа 20 000 метрден асатын барлық қашықтық кіреді. Ал классикалық қашықтық - марафон жүгіру - 42,195 м (26.2 миль). Марафоннан ұзын қашықтықтар әдетте ультрамарафон деп аталады. Алғашқы заманауи ойындардан бастап Олимпиадалық ойындар бағдарламасына енгізілген марафоннан басқа, көптеген қашықтықтың ішінде Әлемдік және Еуропалық чемпионаттар өтетін қашықтықтарды бөліп көрсету керек: жартылай марафон - 21 097,5 м (13,1 миль) және ультрамарафондар - 100 км жүгіру және күнделікті жүгіру. Өзге жарыстарға әртүрлі жас тобының көптеген қатысушысын басқа спорт түрі тарта алмайды. Мәселен, соңғы жылдары Нью-Йорктегі марафонға әртүрлі жастағы 30 мыңнан астам жүгіруші кірісті.</p> <p>2. Әзірбайжан тiлiнде: əlavə uzun məsafə</p>

			<p>3. Қырғыз тілінде: супер-аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: qo'shimcha masofa</p> <p>5. Түрік тілінде: Ekstra uzun mesafe</p> <p>6. Ағылшын тілінде: extra long distance</p> <p>7. Испан тілінде: distancia extra larga</p> <p>8. Неміс тілінде: extra lange Strecke</p> <p>9. Француз тілінде: très longue distance</p>
2318.	дистанция сложная	күрделі арақашықтық	<p>1. Ең қиын үшеуі - 400 м тегіс, 400 м - кедергілер және 110 м - кедергілер. 200 және 400 м ара қашықтықтар мүлдем өзгеше, 400 және 800-ге ұқсас. 1500 - 800 м-мен қатар жүруге болмайды, өйткені әр қашықтықтың өзіндік ерекшелігі бар. Әдетте жеңіл атлетика мамандандыруға жаттығу әдіскерінен келеді, ол ең жақсы не істейтінін тәжірибелік әдіспен шешеді.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: çətin məsafə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: татаал аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: qiyin masofa</p> <p>5. Түрік тілінде: zor mesafe</p> <p>6. Ағылшын тілінде: difficult distance</p> <p>7. Испан тілінде: distancia difícil</p> <p>8. Неміс тілінде: schwierige Entfernung</p> <p>9. Француз тілінде: distance difficile</p>
2319.	дистанция спринтерская	спринтші арақашықтығы	<p>1. Спортшылар стадионда қысқа қашықтыққа (спринт) қашықтыққа жарысатын жеңіл атлетика пәндерінің жиынтығы спринт қашықтық деп аталады. Спринттер 400 метрге дейінгі қашықтық болып саналады. Олимпиада ойындарының бағдарламасында ерлер мен әйелдер үшін 100, 200 және 400 метрге жүгіру, ерлер мен әйелдер үшін 4 × 100 және 4 × 400 метр эстафеталар кіреді.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: sprinting məsafəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: спринт аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: yugurish masofasi</p> <p>5. Түрік тілінде: Sprint mesafesi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: sprinting distance</p> <p>7. Испан тілінде: distancia de carrera</p> <p>8. Неміс тілінде: Sprintstrecke</p> <p>9. Француз тілінде: distance de sprint</p>
2320.	дистанция средняя	орта арақашықтық	<p>1. Қашықтықтарды біріктіретін жеңіл атлетиканың жүгіріс түрлерінің жиынтығы спринттерге қарағанда ұзағырақ, бірақ ұзаққа қарағанда қысқа. Көп жағдайда орташа</p>

			<p>кашықтыққа 600 м, 800 м, 1000 м, 1500 м, 1 миль, 2000 м, 3000 м, 3000 м кедергілер жатады (степежазы). Олимпиаданың ең беделдісі - 800 м, 1500 м және 3000 м қашықтықтар. 880 ярд немесе жарты миль жүгіру 800 метрге жүгірудің түп негізі болып табылады және 1830 жылдары Ұлыбританиядағы жарыстарда негізі бар. 1500 м жүгіру - 500 метрлік стадионның үш айналымы, бұл ХХ ғасырда континенталдық Еуропада жиі кездесетін жағдай болды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: orta məsafə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: орточо аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'rtacha masofa</p> <p>5. Түрік тілінде: ortalama mesafe</p> <p>6. Ағылшын тілінде: average distance</p> <p>7. Испан тілінде: distancia media</p> <p>8. Неміс тілінде: durchschnittliche Entfernung</p> <p>9. Француз тілінде: distance moyenne</p>
2321.	дистанция ударная	соққы арақашықтығы	<p>1. Бұл қашықтық бокста жеңуге ыңғайлы. Ұсынылған қашықтық боксшыға барынша күшті және мақсатты соққылар жасауға мүмкіндік береді. Әр боксшының өзіне ыңғайлы соққы қашықтығы бар. Сонымен қатар, соққылардың әрқайсысы үшін бөлек қашықтық қажет.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: şok məsafəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: каларлык аралык</p> <p>4. Өзбек тілінде: zarba masofasi</p> <p>5. Түрік тілінде: şok mesafesi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: shock distance</p> <p>7. Испан тілінде: distancia de choque</p> <p>8. Неміс тілінде: Stoßdistanz</p> <p>9. Француз тілінде: distance de choc</p>
2322.	дистресс	қоскүйзеліс	<p>1. (ағыл. distress - қайғы, қасірет, терең күйзеліс, жүдеу, жадау) - денеге теріс әсер ететін стресс, белсенділік пен мінез-құлыққа бейтараптандырушы әсер. Ағзаға теріс әсер ететін күйзеліс.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sıxıntı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: азап</p> <p>4. Өзбек тілінде: xafagarchilik</p> <p>5. Түрік тілінде: sıkıntı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: distress</p> <p>7. Испан тілінде: angustia</p>

			<p>8. Неміс тілінде: Not</p> <p>9. Француз тілінде: détresse</p>
2323.	дисциплина боя	шайқас тәртібі	<p>1. Олимпиадалық хартияға сәйкес, бұл бір спорт федерациясының бақылауындағы спорттың ажырамас бөлігі, ол бәсекелік қызметтің нысаны немесе мазмұны бойынша басқа құрама пәндерден ерекшеленеді. Мысалы, жеңіл атлетикада: жүгіру, жүру, секіру, лақтыру; күрестен: грек-рим және еркін күрес. Ол жарыстардың түрлерінен тұрады (жеке қашықтықтағы жарыстар, жеке салмақ категориялары және т.б.).</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: döyüş intizami</p> <p>3. Қырғыз тілінде: майдан тартип</p> <p>4. Өзбек тілінде: jang intizomi</p> <p>5. Түрік тілінде: savař disiplini</p> <p>6. Ағылшын тілінде: battle discipline</p> <p>7. Испан тілінде: disciplina de batalla</p> <p>8. Неміс тілінде: Kampfdisziplin</p> <p>9. Француз тілінде: Kampfdisziplin</p>
2324.	дисциплина игровая	ойын тәртібі	<p>1. Ойын барысында спортшы немесе бүкіл команданың жарыстың алдын-ала дайындалған бас жоспарын орындау, жаттықтырушы мен команда капитанының жекелеген тапсырмалары мен нұсқаулары. Қоғамда қалыптасқан құқық пен мораль нормаларына, сондай-ақ белгілі бір ұйымның талаптарына сәйкес келетін адам мінез-құлқының белгілі бір тәртібі. Көрініс салаларына сәйкес оны мемлекеттік, өндірістік, әлеуметтік, техникалық және т.б. майданда бәрі әр жауынгердің еңбекқорлығына, қатал тәртіпке, әр міндетін нақты және уақтылы орындауға негізделеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oyun intizami</p> <p>3. Қырғыз тілінде: акыл-оюн</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yin intizomi</p> <p>5. Түрік тілінде: oyun disiplini</p> <p>6. Ағылшын тілінде: game discipline</p> <p>7. Испан тілінде: disciplina de juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Spieldisziplin</p> <p>9. Француз тілінде: discipline de jeu</p>
2325.	дисциплина спортивная	спорттық тәртіп	<p>1. Жеке спорт түрі, жекелеген спорт түрлеріне арналған жаттығу немесе жиынтық (кейбір жағдайда спорттың әртүрі). Спорт пәндерінің</p>

			<p>мысалдары. - жеке жаттыгу ретінде: гимнастика және көркем гимнастикадағы әр жаттыгу бойынша жеке біріншілік, жеңіл атлетикада 100 метр қашықтықта ерлер мен әйелдер, теннистен аралас жұптық жарыстар және т.б..</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: idman intizamı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: спорт тартип</p> <p>4. Өзбек тілінде: sport intizomi</p> <p>5. Түрік тілінде: spor disiplini</p> <p>6. Ағылшын тілінде: sports discipline</p> <p>7. Испан тілінде: disciplina deportiva</p> <p>8. Неміс тілінде: Sportdisziplin</p> <p>9. Француз тілінде: discipline sportive</p>
2326.	дневник спортсмена	спортшы күнделігі	<p>1. Спортшының күнделігін қолдана отырып, жалпы әл-ауқатыңыздағы өзгерісті анық байқай аласыз, ол белгілі бір проблемаларды көрсетіп, бір нәрсені өзгерту қажеттілігін көрсетеді. Мысалы, көбірек демалу. Медициналық бақылау және өзін-өзі бақылау спортшының денсаулығын, дене шынықтыру деңгейін дұрыс анықтау, ауыр жүктемелерден кейін денені қалпына келтіру процесін бақылау үшін қажет. Спортшының денсаулығының субъективтік көрсеткіштері дәрігер мен жаттықтырушының назарынан тыс қалуы мүмкін. Сондықтан тыңдаушы өзін жүйелі түрде басқаруы керек. Өзін-өзі бақылау медициналық бақылауды алмастырмайды, бірақ дәрігер мен жаттықтырушыға спортшының денсаулығын объективтік бағалауға, ағзадағы қажетсіз өзгерістерді байқауға және оларды уақтылы жою үшін қажетті шараларды қабылдауға көмектеседі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: idmançının gündəliyi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: атлеттин күндөлүгү</p> <p>4. Өзбек тілінде: sportchining kundaligi</p> <p>5. Түрік тілінде: sporcunun günlüğü</p> <p>6. Ағылшын тілінде: athlete's diary</p> <p>7. Испан тілінде: diario del atleta</p> <p>8. Неміс тілінде: Sportler-Tagebuch</p> <p>9. Француз тілінде: journal de l'athlète</p>
2327.	дневник тренировки	жаттыгу күнделігі	<p>1. Өзінің физиологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, ең тиімді әдіснаманы құрастыру мақсатында өткізілетін спортшының жаттыгу</p>

			<p>бағдарламасының жазбалары. Күнделіктің негізгі міндеттері: жүктемелердің ілгерілеуін бақылау, бұлшықеттің өсуі, бейімделу (жылдамдық, шыдамдылық және басқа да қасиеттер).</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: məşq gündəliyi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: көнүтүү күндөлүгү</p> <p>4. Өзбек тілінде: mashg'ulot kundaligi</p> <p>5. Түрік тілінде: egzersiz günlüğü</p> <p>6. Ағылшын тілінде: workout diary</p> <p>7. Испан тілінде: diario de entrenamiento</p> <p>8. Неміс тілінде: Trainingstagebuch</p> <p>9. Француз тілінде: journal d'entraînement</p>
2328.	дневник туристически й	туристік күнделік	<p>1. Саяхат күнделігі - бұл сапар кезінде осы адамға не болғанын жазатын дәптер.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: səyahət gündəliyi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: саякат блог</p> <p>4. Өзбек тілінде: sayohat kundaligi</p> <p>5. Түрік тілінде: seyahat günlüğü</p> <p>6. Ағылшын тілінде: travel diary</p> <p>7. Испан тілінде: diario de viaje</p> <p>8. Неміс тілінде: Reisetagebuch</p> <p>9. Француз тілінде: carnet de voyage</p>
2329.	добивание	аяғына дейін соққылау	<p>1. Бокста әртүрлі соққы бар, бірақ іс жүзінде олардың барлығы қарсыласты жеңу мақсатында соққыны аяғына жеткізу жолы.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: bitirmə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: баш тартуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: tugatish</p> <p>5. Түрік тілінде: bitirme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: finishing off</p> <p>7. Испан тілінде: terminando</p> <p>8. Неміс тілінде: Schluss machen</p> <p>9. Француз тілінде: en terminant</p>
2330.	довесок	үстеме салмақ	<p>1. Салмақты қажетті салмаққа толықтыратын бөлік. Егер оның салмағы аттың алдағы жарыста немесе басқа жарыста өткізетін салмағынан гөрі, ер-тоқымнан гөрі, оған джокей немесе спортшы алып жүретін жүктеме (әдетте қорғасын плиткасы). Жетекші қорғасын таспасы түріндегі жарысты егер ол жарыс туралы ережеде белгіленген салмаққа ие болмаса қабылдайды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: əlavələr</p> <p>3. Қырғыз тілінде: makeweight</p>

			<p>4. Өзбек тілінде: ilova</p> <p>5. Түрік тілінде: fasulyeden oyuncu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: appendage</p> <p>7. Испан тілінде: apéndice</p> <p>8. Неміс тілінде: Anhang</p> <p>9. Француз тілінде: appendice</p>
2331.	догоняющий	куып жетуші	<p>1. Көптеген әлеуметтік бастама, оның ішінде халықты әлеуметтік жүйеде қорғау. Тілде жиі қолданылатын синонимдер: түсіну, саналы, жету, жету, аяқтау. Сирек қолданылатын синонимдерге: жүргізу, басып озу, ұстап алу, ішу, кесу жатады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: tutmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кармоо</p> <p>4. Өзбек тілінде: qo'lga olish</p> <p>5. Түрік тілінде: yakalamak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: catching up</p> <p>7. Испан тілінде: ponerse al día</p> <p>8. Неміс тілінде: aufholen</p> <p>9. Француз тілінде: rattraper</p>
2332.	дожим	жаныштау	<p>1. Қарсыласты қауіпті жағдайға денесін кілемге тигізуге мәжбүр ететін күрескердің әрекеті. Мұндай әрекеттің нәтижесі; жаудың кілемге жауырынын тигізуіне мәжбүр ететін күрескердің әрекеті. Штанганы көтеруді аяқтау (ауыр атлетика).</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: көрәк</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жакшыртууда</p> <p>4. Өзбек тілінде: it</p> <p>5. Түрік тілінде: artırılması</p> <p>6. Ағылшын тілінде: dozhd</p> <p>7. Испан тілінде: perro</p> <p>8. Неміс тілінде: dozhd</p> <p>9. Француз тілінде: chien</p>
2333.	доза	мөлшер	<p>1. (ежелгі грек. δόσις — өлшем, қабылдау, мөлшер) - екі мағыналы термин. Затты бір немесе толық қабылдаудың мәні (медицинадағы дәрілер, токсикологиядағы улы заттар).</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: doza</p> <p>3. Қырғыз тілінде: орду</p> <p>4. Өзбек тілінде: doza</p> <p>5. Түрік тілінде: doz</p> <p>6. Ағылшын тілінде: dose</p> <p>7. Испан тілінде: dosis</p>

			<p>8. Неміс тілінде: Dosis</p> <p>9. Француз тілінде: dose</p>
2334.	дозаявка	қосымша өтінім	<p>1. Спорттық жарыстарға қатысуға қосымша өтініш.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: təkrrar tətbiq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: үтүнүм</p> <p>4. Өзбек тілінде: qayta murojaat qilish</p> <p>5. Түрік тілінде: dozayavki</p> <p>6. Ағылшын тілінде: reapplication</p> <p>7. Испан тілінде: reaplicación</p> <p>8. Неміс тілінде: erneute Anwendung</p> <p>9. Француз тілінде: réapplication</p>
2335.	доигривание	аяғына дейін ойнау	<p>1. Шахматта және дойбыда - негізгі уақытта аяқталмаған ойынның аяқталуы. Бұл арнайы қысқартылған ойын (теннис (ойын), волейбол (қысқа жиынтық) және басқа спорт түрлері, бұл жеңімпазды жеребе арқылы анықтауға мүмкіндік береді.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: oyunu bitir</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ойун бүтүрбүк</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yin tugatish</p> <p>5. Түрік тілінде: oyun bitirmek</p> <p>6. Ағылшын тілінде: finish play</p> <p>7. Испан тілінде: terminar el juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Spiel beenden</p> <p>9. Француз тілінде: terminer le jeu</p>
2336.	доигривание партии	партияны аяғына дейін ойнау	<p>1. Арнайы қысқартылған ойын (теннис (ойын), волейбол (қысқа жиынтық) және басқа спорт түрлері, бұл жеңімпазды жеребе арқылы анықтауға мүмкіндік береді.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: oyun oynayıp</p> <p>3. Қырғыз тілінде: doigrivanie партия</p> <p>4. Өзбек тілінде: partiya o'yinlari</p> <p>5. Түрік тілінде: parti oyunu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: party play</p> <p>7. Испан тілінде: jugando el juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Party spielen</p> <p>9. Француз тілінде: jeu de fête</p>
2337.	доктрина фехтовальщик а	семсерлесуші доктринасы	<p>1. Спортшылардың жекпе-жектің, ұрыстың, жарыстың нақты міндеттерін шешуге деген көзқарасын бейнелейтін тұжырымдама.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: qılinc ustası doktrinası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Рапира окуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: qilichbozlik doktrinası</p> <p>5. Түрік тілінде: kılıç ustası doktrin</p>

			<p>6. Ағылшын тілінде: swordsman doctrine</p> <p>7. Испан тілінде: doctrina del espadachín</p> <p>8. Неміс тілінде: Schwertkämpfer-Lehre</p> <p>9. Француз тілінде: doctrine de l'épéiste</p>
2338.	документация судейская	төреші құжаттамасы	<p>1. Бүкілқазақстандық санатқа жатқызу үшін құжаттарды Қазақстан Республикасы субъектісінің атқарушы органы, мемлекеттік орган немесе мемлекеттік органның уәкілетті бөлімшесі біліктілік талаптары орындалған күннен бастап 9 ай ішінде Министрлікке жолдайды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hakim sənədləri</p> <p>3. Қырғыз тілінде: сот жазуулар</p> <p>4. Өзбек тілінде: adli belgeler</p> <p>5. Түрік тілінде: hakamlik hujjatlari</p> <p>6. Ағылшын тілінде: refereeing documentation</p> <p>7. Испан тілінде: documentación judicial</p> <p>8. Неміс тілінде: Schiedsrichter Dokumentation</p> <p>9. Француз тілінде: documentation d'arbitrage</p>
2339.	доплыть	жүзіп жету	<p>1.1. Жүзіп бара жатып, бір жерге жету. 2. Дыбыстар туралы, иісі баяу, біртіндеп тарала бастайды, біреудің естуіне, иісіне жетеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: üzmək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: сүзүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: suzmoq</p> <p>5. Түрік тілінде: yüzmek</p> <p>6. Ағылшын тілінде: to swim</p> <p>7. Испан тілінде: nadar</p> <p>8. Неміс тілінде: schwimmen</p> <p>9. Француз тілінде: nager; atteindre à la nage</p>
2340.	дополнительная игровая площадка	қосалқы ойын алаңы	<p>1. Қосымша ойын алаңдары кез-келген қалада инфрақұрылымды дамытудың кешенді бағдарламаларына белсенді қатысады. Ойын алаңын ұйымдастырған кезде, әрдайым балаларға жақын бола бермейтінін есте ұстаған жөн, сәйкесінше, ойын алаңы жабдықтары балалар өздігінен дұға ете алатындай етіп ойластырылуы керек.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: əlavə oyun meydançası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: More Playground</p> <p>4. Өзбек тілінде: qo'shimcha o'yin maydonchasi</p> <p>5. Түрік тілінде: ek oyun alanı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: additional playground</p> <p>7. Испан тілінде: patio adicional</p> <p>8. Неміс тілінде: zusätzlicher Spielplatz</p>

			9. Француз тілінде: aire de jeux supplémentaire
2341.	дорожка	кіші жол	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кішкене (тар) жол. 2. Әзірбайжан тілінде: track 3. Қырғыз тілінде: жол 4. Өзбек тілінде: trek 5. Түрік тілінде: yol 6. Ағылшын тілінде: track 7. Испан тілінде: rastrear 8. Неміс тілінде: verfolgen 9. Француз тілінде: suivre
2342.	дорожка беговая	жүгіру жолы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спорттық аэробтық тренажер жүгіруге немесе үй ішінде жүруге арналған трассаны даярлайды. Кәсіби спортшылар үшін сағатына 45 км жылдамдыққа жететін жолдар бар. 2. Әзірбайжан тілінде: qaçış yolu 3. Қырғыз тілінде: чуркоо 4. Өзбек тілінде: yugurish yo‘lakchasi 5. Түрік тілінде: Koşu parkuru 6. Ағылшын тілінде: treadmill 7. Испан тілінде: cinta de correr 8. Неміс тілінде: Laufband 9. Француз тілінде: tapis roulant
2343.	дорожка гаревая	таптама жол	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жүгіру жолы, әдетте стадионның айналасында, спорттық серуендеуге және жүгіруге арналған арнайы жабыны бар. Егер стандартты футбол алаңы болса (105x70), жолдың ұзындығы 400 метрді құрайды. Спорттық велосипедтермен жүруге арналған жолдар бірдей жылдамдыққа ие. 2. Әзірбайжан тілінде: cinder track 3. Қырғыз тілінде: шлактуу жол 4. Өзбек тілінде: shlakli trek 5. Түрік тілінде: kül izini 6. Ағылшын тілінде: cinder track 7. Испан тілінде: pista de ceniza 8. Неміс тілінде: Schlackenspur 9. Француз тілінде: piste de cendre
2344.	дорожка круговая; объезд	айналма жол	<ol style="list-style-type: none"> 1. Айнала жүретін жер. 2. Әзірбайжан тілінде: dairəvi yol; çevrilmə 3. Қырғыз тілінде: тегерек жол; бурулуш жол 4. Өзбек тілінде: dumaloq yo'l; aylanma yo'l 5. Түрік тілінде: dairesel parça; sapak 6. Ағылшын тілінде: circular track; detour 7. Испан тілінде: pista circular desvío 8. Неміс тілінде: Kreisbahn; Umweg

			9. Француз тілінде: piste circulaire; détour
2345.	дорожка легкоатлетическая	жеңіл атлетикалық жол	<p>1. Жеңіл атлетикада жүгіруді және серуендеуді үйретуге арналған спорттық ғимарат. Жеңіл атлетиканың жүгіру жолы әдетте стадиондарда, көлденең деңгейде жабдықталған. Жүгіру жолының жиектері биіктігі 3 см-ге дейін болатын дөңгелек соққылармен жабдықталған, жолдың жабындысы жеткілікті көтергіштігі мен жоғары төсеніш қасиеттеріне ие болуы керек.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: trek və sahə treki</p> <p>3. Қырғыз тілінде: тректи атлетика</p> <p>4. Өзбек тілінде: yengil atletika</p> <p>5. Түрік тілінде: atletizm atletizm</p> <p>6. Ағылшын тілінде: track and field track</p> <p>7. Испан тілінде: pista de atletismo</p> <p>8. Неміс тілінде: Leichtathletik</p> <p>9. Француз тілінде: piste d'athlétisme</p>
2346.	дорожка ледяная	мұз жолы	<p>1. Мұзды жол. Ұзындығы 400 немесе 333.33 м жабық қос дөңгелек, әрқайсысы 180 градусқа екі бұрылыспен, мұнда кіші бұрылыстың радиусы 25-тен кем емес және 26 м-ден аспайды, үлкен - 29-дан кем емес және 31 м-ден аспайтын өтпелі сызық 111.98 трек үшін м 400 м және трассасы үшін 78.62 м 333.33 м жылдам конькимен сырғанаудың сыртқы және ішкі жиектері арасындағы қашықтық 5м құрайды. Коньки трассасы жасанды. Салқындатқыш қондырғы және трассаның ұзындығы бойымен бетон қабатының астына салынған құбыр жүйесінің әсерінен жылы ауа-райында мұз қату пайда болатын стандартты мұз трек.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: buz paqçası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: муз тректи</p> <p>4. Өзбек тілінде: muz trek</p> <p>5. Түрік тілінде: buz pisti</p> <p>6. Ағылшын тілінде: ice track</p> <p>7. Испан тілінде: pista de hielo</p> <p>8. Неміс тілінде: Eisspur</p> <p>9. Француз тілінде: piste de glace</p>
2347.	дорожка наклонная	еңіс жол	<p>1. Көлбеу трассада жаттығулар әртүрлі, баяу болып шығады. Екінші жағынан, жүктеме объективтік түрде артады; уақыт бірлігіне көп калория жұмсайды. Тренингтің қуат элементі қосылған.</p>

			<ol style="list-style-type: none"> 2. Өзбейбайжан тїлїнде: meyl 3. Қыргыз тїлїнде: жакын тректи 4. Өзбек тїлїнде: nishab 5. Түрїк тїлїнде: eđimli iz 6. Ағылшын тїлїнде: track inclined 7. Испан тїлїнде: pista inclinada 8. Немїс тїлїнде: Gleis geneigt 9. Француз тїлїнде: piste inclinée
2348.	дорожка нейтральная	бейтарап жол	<ol style="list-style-type: none"> 1. Велосипед жолындағы бейтарап жол - бақылау өлшеу сызығының сол жағындағы кенептегі жол. 2. Өзбейбайжан тїлїнде: neytral iz 3. Қыргыз тїлїнде: нейтралдуу жол 4. Өзбек тїлїнде: neytral iz 5. Түрїк тїлїнде: tarafsız parça 6. Ағылшын тїлїнде: neutral track 7. Испан тїлїнде: pista neutral 8. Немїс тїлїнде: neutrale Strecke 9. Француз тїлїнде: piste neutre
2349.	дорожка обкладная	төсеме жол	<ol style="list-style-type: none"> 1. Күрес матрасының периметрі бойынша жұмсақ жол. Шетелде кілем түсіп немесе жарысқа қатысушыларды көгеруден қорғау үшін жасалған. Қауіпсіздік аймағына енгізілген. 2. Өзбейбайжан тїлїнде: track track 3. Қыргыз тїлїнде: тректи жол 4. Өзбек тїлїнде: trek 5. Түрїк тїлїнде: obkladnaya izlemek 6. Ағылшын тїлїнде: track 7. Испан тїлїнде: rastrear 8. Немїс тїлїнде: verfolgen 9. Француз тїлїнде: piste piste
2350.	дорожка плавательная	жүзу жолы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бассейндегі ваннаның бөлігі жүзу белгілерін қою және сөндірумен шектелген. Ұзындығы 25 немесе 50 м, ені 2,5 м, жүзгіштерді бағыттау үшін бассейн түбінде қарама-қарсы түстердің орта сызығы бар. Бассейнде барлығы 6, 8 (ең көп таралған нұсқа) немесе 10 жол. 2. Өзбейбайжан тїлїнде: üzmә zolađı 3. Қыргыз тїлїнде: тар сүзүү 4. Өзбек тїлїнде: suzuvchi qator 5. Түрїк тїлїнде: yüzme şeridi 6. Ағылшын тїлїнде: swimming lane 7. Испан тїлїнде: carril de natación 8. Немїс тїлїнде: Schwimmbahn

			9. Француз тілінде: couloir de natation
2351.	дорожка разгона	қарқын алу жолы	<p>1. Спортшы көтеріліп жатқан ауа ағынының әсерінен жерге түседі. Бұл әсерді тиімді пайдалану үшін спортшы ауа ағынының өсетін ауданын және трамплинге қатысты ағынның жылдамдығын, демек оның көтеру күшін арттырады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sürətləndirmə yolu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ылдамдануу переулок</p> <p>4. Өзбек тілінде: tezlashtirish trek</p> <p>5. Түрік тілінде: hızlanma pisti</p> <p>6. Ағылшын тілінде: acceleration track</p> <p>7. Испан тілінде: pista de aceleración</p> <p>8. Неміс тілінде: Beschleunigungsspur</p> <p>9. Француз тілінде: piste d'accélération</p>
2352.	дорожка скаковая	атжарыс жолы	<p>1. Ат спорты бойынша ат спорты түрлеріндегі жаттығулар мен сынауларға арналған жол. Олар жарыс дөңгелегін құрғақ, тегіс жерге орналастырады, көбінесе дөңгелек бұрылыстар арқылы жалғанған екі параллель түзулер түрінде болады. Жарыс доңғалағының шетінде сыртқы және ішкі жиектер қоршауды шектейді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: yarış yolu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бир ипподромдун</p> <p>4. Өзбек тілінде: roygа treklari</p> <p>5. Түрік тілінде: yarış pisti</p> <p>6. Ағылшын тілінде: race track</p> <p>7. Испан тілінде: pista de carreras</p> <p>8. Неміс тілінде: Rennstrecke</p> <p>9. Француз тілінде: piste de course</p>
2353.	дорожка шагов	адымдау жолы	<p>1. Мәнерлеп сырғанаудағы қадамдар бағдарламаның барлық элементін біртұтас етіп біріктіреді. Бұл соққылар, доғалар, үштіктер, кронштейндер, ілгектер, ілмектер мен ілмектердің комбинациясы, олар конькимен алаңда қозғалады. Аралас түрде орындалатын дененің әртүрлі қадамы мен бұрылысы «адымжол» деп аталады, бұл конькимен жүгірушілердің бағдарламасында таптырмайтын элемент.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: addım izi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жолуна кадам</p> <p>4. Өзбек тілінде: qadam trek</p> <p>5. Түрік тілінде: adım iz</p> <p>6. Ағылшын тілінде: step track</p>

			<p>7. Испан тілінде: pista de paso</p> <p>8. Неміс тілінде: Schritt verfolgen</p> <p>9. Француз тілінде: pas à pas</p>
2354.	доска подкидная	серіппелі тақтай	<p>1. Спорттық жабдықтар. Көктемгі көлбеу тақтай. Акробатика мен гимнастикада секірудің биіктігін арттыру үшін қолданылады. Акробатика секірістеріндегі қабық; ұзындығы 2-3 м ұзындықты серпімді шайбалардан жасалған тақтай, ортасында 40-50 см биіктіктегі металл тіреуішке орнатылып, оған еркін серпіліп отырады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: flip board</p> <p>3. Қырғыз тілінде: селкинчегинде кароо</p> <p>4. Өзбек тілінде: qiya taxt</p> <p>5. Түрік тілінде: yazı tahtası</p> <p>6. Ағылшын тілінде: flip board</p> <p>7. Испан тілінде: flip board</p> <p>8. Неміс тілінде: Flip Board</p> <p>9. Француз тілінде: flip board</p>
2355.	доска стоклеточная	жүз шаршылы тақта	<p>1. Дойбы ойнаудың нұсқаларының бірі. Нидерландыда, Бельгияда, Польшада, Францияда, Израильде, Ресейде және бұрынғы КСРО-ның басқа елдерінде, Африка, Монғолия, Қытай, Суринамда таралған. Ойын ережелері ресейлік дойбы ережелеріне ұқсас, айырмашылықтар тақтаның көлемінде, бастапқы позициядағы дойбы саны, жекпе-жектің кейбір ережелері және аяқталған жеребе ретінде танылады. Ойынның мақсаты - барлық дұшпанды жою немесе оларды қозғалу мүмкіндігінен айыру («кұлыптау»).</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hücrə lövhəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кароо stokletochnaya</p> <p>4. Өзбек тілінде: hujayra taxtasi</p> <p>5. Түрік тілінде: hücre kartı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: cell board</p> <p>7. Испан тілінде: tablero stokletochny</p> <p>8. Неміс тілінде: Zellbrett</p> <p>9. Француз тілінде: panneau de cellule</p>
2356.	доска шашечная	дойбы тақтасы	<p>1. Дойбы ойынына арналған ойын алаңы. Бұл квадрат тор түрінде бір-бірінің қасында орналасқан квадрат (ұяшықтар) жиынтығы. Жасушалар екі түсті болады: дәстүр бойынша олар қара және ақ түстер, бірақ кез келген басқа болуы мүмкін. Өрістегі орналасуына</p>

			<p>байланысты әр ұяшық екі жағынан басқа, 2, 3 немесе 4 ұяшыққа бір-біріне қарама-қарсы орналасқан. Шобалар ойын түріне байланысты әртүрлі мөлшерде болуы мүмкін. Ең көп таралған өлшемдер: шахмат тақтасына ұқсас 64 ұяшықты (8×8) тақта және халықаралық дойбы үшін қолданылатын 100 ұяшықтан (10 × 10). Тікелей сызықтағы ұяшықтар қатар түзеді. Жолдар көлденең, тік және диагональ болады. Тақта төменгі сол жақтан бұрыштық өріс қара болатындай етіп орналастырылған.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: dama lövhəsi 3. Қырғыз тілінде: кароо Текшерүүчү 4. Өзбек тілінде: shashka taxtasi 5. Түрік тілінде: tahta dama tahtasi 6. Ағылшын тілінде: checkerboard 7. Испан тілінде: tablero de damas 8. Неміс тілінде: Schachbrett 9. Француз тілінде: damier
2357.	досрочная победа	мерзімнен бұрын жеңу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Боксшы мен кикбоксшының қарсыласына дәл және күшті соққы мен салдарынан ерте жеңіске жету, нәтижесінде қарсылас жекпе-жекте жалғастыра алмайды. Спортшыны шеттетуге, тұншығу немесе ауырсыну, сондай-ақ нокаут немесе техникалық нокаут. 2. Әзірбайжан тілінде: erkən qələbə 3. Қырғыз тілінде: женил женис 4. Өзбек тілінде: erta g'alaba 5. Түрік тілінде: erken zafer 6. Ағылшын тілінде: early victory 7. Испан тілінде: victoria temprana 8. Неміс тілінде: früher Sieg 9. Француз тілінде: victoire rapide
2358.	достижение преимущества	басымдыққа жету	<ol style="list-style-type: none"> 1. Армрестлинг - қарсыластың техникалық күшімен үстелдің бетіне қатысты 45 бұрышқа шығару. Бәсекелестік артықшылықтарға қол жеткізу стратегиясы бәсекелестік ортадағы мінез-құлық стратегияларын да қамтуы мүмкін бәсекеге қабілетті стратегиялардың тобына жатады. Осы стратегиялардың әрқайсысы нақты бәсекелестік артықшылыққа жету қажеттілігіне негізделген. Бәсекелестік артықшылықтар әдетте бизнес-құрылымның стратегиялық деңгейінде жүзеге асырылады. 2. Әзірбайжан тілінде: üstünlük əldə etmək

			<p>3. Қырғыз тілінде: жөлөкпулдардын жетишүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: ustunlikka erishish</p> <p>5. Түрік тілінде: avantajın sağlanması</p> <p>6. Ағылшын тілінде: achievement of advantage</p> <p>7. Испан тілінде: logro de ventaja</p> <p>8. Неміс тілінде: Erreichung des Vorteils</p> <p>9. Француз тілінде: réalisation d'avantage</p>
2359.	достижение спортивное	спорттық жетістік	<p>1. 1. Альпілік конькимен сырғанау. Классикалық қашықтықта конькимен жүгіруден немесе теңіз деңгейінен 500 м биіктікте орналасқан конькимен жүгіру алаңдарының ең жоғары нәтижесі. 2. Жазық конькимен сырғанау. Классикалық қашықтықта конькимен жүгіруден немесе теңіз деңгейінен 500 м биіктікте орналасқан конькимен жүгіру алаңдарының көпшілігінде көрсетілген ең жоғары нәтиже. 3. Шанаға бобслей трекіне барудың ең аз уақыты, ондағы жарыстың барлық жылдарында көрсетілген. Спорттық жетістік, әдетте, қарсыласты жеңумен сипатталады, ұпайлармен, голдармен, ұпайлармен бағаланады; уақыт, қашықтық, масса, нысанаға тигізудің дәлдігі, күрделі құрамды қозғалтқыштардың құрамын бағалаумен жақсы нәтиже көрсету және т.б. Бұл кезеңде спорттық жетістіктер төмен немесе жоғары емес.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: idman nailiyuəti</p> <p>3. Қырғыз тілінде: спорттук жетишкендиктери</p> <p>4. Өзбек тілінде: sport yutug'i</p> <p>5. Түрік тілінде: spor başarısi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: sporting achievement</p> <p>7. Испан тілінде: logro deportivo</p> <p>8. Неміс тілінде: sportliche Leistung</p> <p>9. Француз тілінде: réalisation sportive</p>
2360.	дострел	қосымша атыс	<p>1. Техникалық ақаулар немесе басқа да себептер болған кезде төрешілер алқасы (қосымша атудан спорттың барлық түрінде) қосымша тағайындау.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sərxoş oldu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кошумча аралык тештирүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: tushdi</p> <p>5. Түрік тілінде: ek aralıkları perforasyon</p> <p>6. Ағылшын тілінде: drifted</p> <p>7. Испан тілінде: se emborrachó</p>

			<p>8. Неміс тілінде: trieb</p> <p>9. Француз тілінде: dérive</p>
2361.	дрейфовать	ығыстыру	<p>1. 1. Желдің немесе тоқтың әсерінен жолдан аулақ болу.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sürüşmək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: айдалуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: siljish</p> <p>5. Түрік тілінде: sürüklenme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: to drift</p> <p>7. Испан тілінде: deriva</p> <p>8. Неміс тілінде: treiben</p> <p>9. Француз тілінде: dériver</p>
2362.	дробь	бытыра	<p>1. Патрондар тегіс ұңғылы қарумен жабдықталған зақымдайтын элементтердің түрі. Мамандандырылған аң аулау әдебиеттерінде ату ұғымы оның ең жалпы формасында былайша енгізілген: «атыс - бұл көптеген бөлікке бөлінетін снарядтың ажырамас бөлігі, олардың әрқайсысының ең үлкен мөлшері 5 мм-ден аспайды». Егер зақымдайтын элементтердің мөлшері 5 мм-ден асып кетсе, бірақ баррель диаметрінің жартысынан аспайды. Әдетте, әртүрлі қоспамен қорғасын (мысалы, құю процесін жеңілдету үшін күшті сурьма немесе мышьяк) суретке түсіру үшін негізгі материал болып табылады. Кейде мылтық текшелер немесе диск тәрізді тәрелкелер түрінде жасалады, оны өндіру үшін темір, болат, шойын, полиэтилен және т.б. пайдаланылуы мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: fraksiya</p> <p>3. Қырғыз тілінде: атылуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: kasr</p> <p>5. Түрік тілінде: atış</p> <p>6. Ағылшын тілінде: fraction</p> <p>7. Испан тілінде: fracción</p> <p>8. Неміс тілінде: Fraktion</p> <p>9. Француз тілінде: fraction</p>
2363.	дублет	қатарлап ату	<p>1. [Франц. doublet] 1. Заттың екінші данасы. Кітап дублеті. Сол ғимаратта галереялардан алыс емес жердегі арнайы бөлімі; басып шығарулар мен принтердің барлық қосымша көшірмелері осында келеді. 2. Аңшы. Аңшы мылтығының екі санынан бір уақыттағы оғы.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ikiqat</p>

			<p>3. Қырғыз тілінде: эки эсе көп</p> <p>4. Өзбек тілінде: dubl</p> <p>5. Түрік тілінде: çift</p> <p>6. Ағылшын тілінде: doublet</p> <p>7. Испан тілінде: doblete</p> <p>8. Неміс тілінде: Wams</p> <p>9. Француз тілінде: doublet</p>
2364.	дублирующий состав	қосалқы құрам	<p>1. Турнир 2001 жылы құрылды, ол кезде Премьер-Лиганы әлі де Жоғарғы дивизион иеленді. 2002 жылы Премьер-лигаға ауысып, 2008 жылы жастар чемпионатына ауыстырылды. Әдеттегідей, резервтік турнирдің ойын күнтізбесі RFPL күнтізбесімен байланыстырылды: матчтар чемпионаттағы негізгі командалардың ойындарынан бір күн бұрын өткізілді. Тиісінше, ойындардың схемасы Премьер-Лигадағыдай болды: 15 ойыннан тұратын екі айналым.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: publikat tərkiби</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кайталоочу түзүмү</p> <p>4. Өзбек тілінде: takrorlanadigan kompozitsiya</p> <p>5. Түрік тілінде: yinelenen kompozisyon</p> <p>6. Ағылшын тілінде: duplicate composition</p> <p>7. Испан тілінде: composición duplicada</p> <p>8. Неміс тілінде: doppelte Komposition</p> <p>9. Француз тілінде: composition en double</p>
2365.	дуга	доға	<p>1. Конькимен сырғанаушы сызған шеңбердің немесе басқа қисық сызықтың бөлігі. - ішкі доға. Конькимен сырғанаушының ішкі жиегімен сызылған шеңбердің бөлігі. Конькимен сырғанаушының тірек аяғының ішкі немесе сыртқы жотасымен сызылған шеңбердің бөлігі, ал бос аяғы серпіліс жасайды. - сыртқы доға. Конькимен сырғанаушының сыртқы жиегімен сызылған шеңбердің бөлігі. - бастапқы доға. Конькимен сырғанаушының ішкі немесе сыртқы жиегімен сызылған шеңбердің бөлігі. - итеру доғасы. Конькимен сырғанаушы жотаның ішкі немесе сыртқы шеңберімен секірген кезде мұзда қалған қисық сызықтың немесе шеңбердің бөлігі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qövslər</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жаалары</p> <p>4. Өзбек тілінде: yoular</p> <p>5. Түрік тілінде: yaular</p>

			<p>6. Ағылшын тілінде: arcs</p> <p>7. Испан тілінде: arcos</p> <p>8. Неміс тілінде: Bögen</p> <p>9. Француз тілінде: les arcs</p>
2366.	дыхательный коэффициент	тыныс алу коэффициенті	<p>1. Тыныс алу кезінде белгілі бір уақыт ішінде организмнен шығарылған көмірқышқыл газының көлемінің сол уақытта сіңірілген оттегі көлеміне қатынасы. Зат алмасудың маңызды көрсеткіші.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: tənəffüs dərəcəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дем алдыргыч катышы</p> <p>4. Өзбек тілінде: nafas olish tezligi</p> <p>5. Түрік тілінде: solunum hızı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: respiratory rate</p> <p>7. Испан тілінде: frecuencia respiratoria</p> <p>8. Неміс тілінде: Atemfrequenz</p> <p>9. Француз тілінде: Atemfrequenz</p>
2367.	дыхательный объем	тыныс алу көлемі	<p>1. Көмірқышқыл газының сіңірілген оттегіне қатынасы. Тыныс алу коэффициенті факторлардың жиынтығына байланысты өте күрделі көрсеткіш: тыныс алу, метаболикалық және гомеостатикалық болады. Оның өзгеру себептері мен формалары көбінесе арнайы зерттеулердің объектісі болып табылады. Әдетте бұлшықет демалысы кезінде бұл көрсеткіш шамамен 0,8 құрайды. Кез-келген циклдік физикалық белсенділік басталғаннан кейін 1-13 минуттан кейін тұрақты орташа қуатта ол азаяды және суретте көрсетілгендей 0,7 мәніне жетуі мүмкін, немесе одан да төмен. Тыныс алу коэффициентінің төмендеуі жаттығудың басында өкпе тініндегі желдету-перфузия қатынастарының қайта құрылуымен байланысты және демалыстан жұмысқа ауысу процесінің нақты көрсеткіші болып табылады. Дәл сол ауысу процесі, бірақ қарама-қарсы белгісі бар, жұмыс соңында орын алады - бұл жерде тыныс алу коэффициенті көбінесе 1,0-ден жоғары болады. Өтпелі кезеңдегі тыныс алу коэффициентінің бұл бұзылыстары субстраттың өзгеруімен және энергиямен қамтамасыз етумен байланысты емес.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: gelgit həcmi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дем алуу жөндөмдүүлүгү</p> <p>4. Өзбек тілінде: gelmint hajmi</p>

			<p>5. Түрік тілінде: gelgit hacmi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: tidal volume</p> <p>7. Испан тілінде: volumen corriente</p> <p>8. Неміс тілінде: Atemvolumen</p> <p>9. Француз тілінде: volume courant</p>
2368.	езда верховая	салт атпен жүру	<p>1. Адамның (шабандоздың) артқы жағында (әдетте жылқы, есек, түйе, піл және т.б.) тасымалдау әдісі. Тар мағынада - әуесқой спорт немесе демалыс түрлерінің бірі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: at sürmək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ат минүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: ot minish</p> <p>5. Түрік тілінде: binicilik</p> <p>6. Ағылшын тілінде: horse riding</p> <p>7. Испан тілінде: montar a caballo</p> <p>8. Неміс тілінде: Reiten`</p> <p>9. Француз тілінде: équitation</p>
2369.	езда манежная	манеждік жүріс	<p>1. Бастауыштың негізгі әдісі, атқа міну сабақтары. Аренада, әсіресе жабық, жылқылардың іс-әрекеті еркін, шектеулі факторлар жоқ, бұл жаңа шабандозды дайындауға мүмкіндік береді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: minmək arenası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: минүү ат таптоо</p> <p>4. Өзбек тілінде: minish maydonchasi</p> <p>5. Түрік тілінде: arena sürme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: riding arena</p> <p>7. Испан тілінде: arena de equitación</p> <p>8. Неміс тілінде: Reithalle</p> <p>9. Француз тілінде: manège</p>
2370.	езда на велосипеде	велосипед тебу	<p>1. Велосипедте демалу, спортпен шұғылдану немесе спортпен айналысу, сондай-ақ адамдарды немесе жүктерді тасымалдау құралы ретінде пайдалану. Велосипедпен жүру сонымен қатар велосипедке ұқсас бір техниканы - бір, екі, үш немесе одан да көп дөңгелекті велосипедтер, тандемдер, жылдам велосипедтер, жұптастырылған велосипедтер және адамның күш-жігерімен басқарылатын басқа құрылғыларды да қосады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: velosiped</p> <p>3. Қырғыз тілінде: велосипед тебүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: velosipedda</p> <p>5. Түрік тілінде: bisiklete binme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: bicycle riding</p>

			<p>7. Испан тілінде: ciclismo 8. Неміс тілінде: Fahrrad fahren 9. Француз тілінде: le cyclisme</p>
2371.	езда; ходьба	жүру	<p>1. Атпен жүру. Атқа міну. Оны қолдану аясы өте үлкен: адамның еңбек әрекетіндегі қозғалыс, ат туризмі, терапевтикалық саяхат. Ат спортының барлық түрінің негізі. - бөлек жүру. Аттарды басқаруда тәуелсіздікті дамыту үшін, шабандоздар бір-бірінен ерекшеленеді. - ауысыммен жүру. Тәжірибелі басшының артында жаттықтырушылар алдында. Жаттығу сапарында көптеген түсініктеме жасауға мүмкіндік береді. - ат аренасы. Ат спорты оқиғасының бір бөлігі. Бағдарлама киюге қарағанда күрделірек, бірақ оған дұрыс және еркін жүруді, аттың міну сызбасын орындау кезінде шабандоздың бақылауына бағынуын талап етеді. Манеж 20x60 м. - жеңіл тротуарға міну. Шабандоз ер-тоқымның үстінен көтеріліп келе жатқанда атқа мініп, үзеңгілерге қарсы тұру. Ол ұзақ қашықтыққа жүру үшін қолданылады және ер-тоқымға отыру кезінде жаттығу трамвайымен жүру өте қиын жерлерде қолданылады. - далаға міну. Шаңғы шабандоздары (түсу, өрмелеу, су бөгеттері). Ол оқу топтарында оқудың бірінші жылының соңында қолданылады. - жаттығу жорығы. Жаттықтырушылар тобында, жаттықтырушының басшылығымен барлық шабандоздар. - қиялдағы міну. Музыканың белгілі бір бағдарламасы бойынша шабандоздарды көрсету. Шабандоздар бірдей киінуі керек.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: Binicilik gəzinti 3. Қырғыз тілінде: ат; басып 4. Өзбек тілінде: Minish yurish 5. Түрік тілінде: sürme; yürüyen 6. Ағылшын тілінде: Riding walking 7. Испан тілінде: A caballo caminar 8. Неміс тілінде: Reiten gehen 9. Француз тілінде: Reiten gehen</p>
2372.	ездовой спорт	көліктік спорт	<p>1. (ағылшын. Sleddogs sports) – «Ит шана жарысы» - бұл бір немесе бірнеше иттің көмегімен спортшылар әртүрлі қашықтықта бәсекелесетін пәндерді біріктіретін</p>

			<p>кинологиялық спорт түрі.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: idman idman növü</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Итараба</p> <p>4. Өзбек тілінде: minish sporti</p> <p>5. Түрік тілінде: binicilik sporu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: Sleddogs sports</p> <p>7. Испан тілінде: deporte de equitación</p> <p>8. Неміс тілінде: reitsport</p> <p>9. Француз тілінде: sport d'équitation</p>
2373.	естественная техника двоеборца	қоссайысшының табиғи техникасы	<p>1. Секіру техникасына және өрескел рельефтен қалай өтуге қатысты барлық мәселе, сонымен қатар оқуды салу мен жоспарлаудың жалпы ережелері оқулықтың тиісті бөлімдерінде сипатталған. Қос сайысты оқыту және тәрбиелеу. Егер биатлоншылар жарыс және секіру техникасын игеруде бірдей сәтті болса, онда сабақтар ырғақты өтеді.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: təbii cüt döşlü texnika</p> <p>3. Қырғыз тілінде: табиғый техника combinator</p> <p>4. Өзбек тілінде: tabiiy juft ko'krakli texnik</p> <p>5. Түрік тілінде: doğa1 kruvaze tekniđi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: natural double-breasted technique</p> <p>7. Испан тілінде: técnica natural de doble botonadura</p> <p>8. Неміс тілінде: natürliche Zweireiher-Technik</p> <p>9. Француз тілінде: technique naturelle à double boutonage</p>
2374.	естественное качение	табиғи тербеліс	<p>1. Доптың үстелдің ойын бетінде сырғып кетпестен қозғалысы. Роликті шар дөңгелегі айналмалы қозғалысты табиғи жоғарғы айналуымен үйлестіреді. Табиғи илемде матамен жанасу нүктесінің жылдамдығы нөлге тең, сондықтан сызықтық (перифериялық) айналу жылдамдығы аудармалы қозғалыс жылдамдығына дәл келеді.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: təbii yauma</p> <p>3. Қырғыз тілінде: табиғый туруучу</p> <p>4. Өзбек тілінде: tabiiy prokat</p> <p>5. Түрік тілінде: doğa1 haddeleme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: natural rolling</p> <p>7. Испан тілінде: laminado natural</p> <p>8. Неміс тілінде: natürliches Rollen</p> <p>9. Француз тілінде: roulement naturel</p>
2375.	естественное	табиғи	<p>1. Табиғи кедергілер (жартастар, төбелер)</p>

	препятствие	кедергі	<p>құйылған немесе бұралған квадраттардың көмегімен қоршалған. Құбырлар жүйесіндегі көп шығынды шығыршық қысқыштарды қолдана отырып, диаметрі 127x9 мм құбырлардан посттарға бекітіледі. Жартастар, бұлақтар, өзендер, ашық арналар түріндегі табиғи кедергілерді тек қана басқарушылар ғана емес, сонымен бірге газ құбырларының ауа өтуі де жеңіп шығады. Соңғы жылдары газ құбырын кесіп өту кеңінен таралды, өйткені олар дукерлерге қарағанда сенімді және олармен салыстырғанда әлдеқайда арзан. Табиғи кедергілердің ұзындығы бірнеше ондаған метрден бірнеше шақырымға жетуі мүмкін. Сондықтан кедергілердің жалпы санын ғана емес, сонымен қатар жеке кедергілердің ұзындықтарының таралуын да білу керек. Табиғи кедергілерге су тосқауылдары (өзендер, ағындар, каналдар), маршруттың су басқан учаскелері (батпақтар және өзеннің мезгіл-мезгіл су басатын сулары), күрт өзгеретін рельефі бар құрғақ учаскелер - шатқалдар жатады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: təbii maneə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: табиғый тоскоолдук</p> <p>4. Өзбек тілінде: tabiiy to'siq</p> <p>5. Түрік тілінде: doğal engel</p> <p>6. Ағылшын тілінде: natural obstacle</p> <p>7. Испан тілінде: obstáculo natural</p> <p>8. Неміс тілінде: natürliches Hindernis</p> <p>9. Француз тілінде: obstacle naturel</p>
2376.	естественный шаг	табиғи адым	<p>1. Адамның ең табиғи қозғалысы; Аяқ-қолдың қаңқа бұлшық еттерінің күрделі үйлестірілген әрекеті нәтижесінде пайда болатын автоматтандырылған қозғалтқыш актісі. Бұл физикалық белсенділіктің ең қол жетімді түрі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: təbii addım</p> <p>3. Қырғыз тілінде: табиғый кадам</p> <p>4. Өзбек тілінде: tabiiy qadam</p> <p>5. Түрік тілінде: doğal adım</p> <p>6. Ағылшын тілінде: natural step</p> <p>7. Испан тілінде: paso natural</p> <p>8. Неміс тілінде: natürlicher Schritt</p> <p>9. Француз тілінде: marche naturelle</p>
2377.	жгут	резіңке	1. Ерекше, әдетте резеңке бунақ - бұл спорт

	резиновый	жгут	<p>жаттығуларында қолданылатын спорттық тренажер, бұл спортшының денесінің әртүрлі бұлшықетінің күші, жылдамдығы мен төзімділігін дамытуға көмектеседі. Спорттық атлетикамен жаттығу өте тиімді, сондықтан спортшылар оларды қыздыру және арнайы жаттығулар үшін кеңінен қолданады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: rezin turniket</p> <p>3. Қырғыз тілінде: каучук соолуп</p> <p>4. Өзбек тілінде: kauchuk turniket</p> <p>5. Түрік тілінде: kauçuk turnike</p> <p>6. Ағылшын тілінде: rubber tourniquet</p> <p>7. Испан тілінде: torniquete de goma</p> <p>8. Неміс тілінде: Tourniquet aus Gummi</p> <p>9. Француз тілінде: garrot en caoutchouc</p>
2378.	жеребьевка	жеребе тарту	<p>1. Жеребені пайдалану арқылы мәселені шешу тәртібі - әртүрлі ұқсас элементтің кездейсоқ таңдалған шартты элементі. Қазіргі кезде бұл термин негізінен спортта қолданылады, онда белгілі бір жарыстарға қатысушылар жеребе тастау арқылы анықталады. Футбол ұтыс ойындары ең әйгілі, мұнда мөлдір контейнердегі доптар жеребе болып саналады. Ұтыс бірнеше алдын-ала келісілген шарттарға сәйкес өткізілуі мүмкін (алдын-ала «егу» үшін «рейтинг» ұтыс) немесе ол «соқыр» («соқыр» жеребе) болуы мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: silkələmək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: тартуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: silkitmoq</p> <p>5. Түрік тілінде: çizmek</p> <p>6. Ағылшын тілінде: toss</p> <p>7. Испан тілінде: tirar</p> <p>8. Неміс тілінде: werfen</p> <p>9. Француз тілінде: lancer</p>
2379.	жеребьевка в двоеборье	қоссайыстағы жеребе салу	<p>1. Бұл термин көптеген спорт түрінде қатысушы командалар тізімінен бірінші, екінші және т.б. бәсекеге түсетін басымдықты анықтау үшін қолданылады. Сондай-ақ жеребе қай команданың кіммен жарысатынын анықтайды. Бұл термин спорт көптеген түрінде қатысушы командалар тізімінен бірінші, екінші және т.б. бәсекеге түсетін басымдықты анықтау үшін қолданылады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: biatlon atmaq</p>

			<p>3. Қырғыз тілінде: жулкуп тартуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: biatlon otish</p> <p>5. Түрік тілінде: biatlon atmak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: biathlon toss</p> <p>7. Испан тілінде: lanzamiento de biatlón</p> <p>8. Неміс тілінде: Biathlon werfen</p> <p>9. Француз тілінде: lancer du biathlon</p>
2380.	жертва коня	атты құрбан ету	<p>1. Балама емес айырбастау, шешуші немесе позициялық артықшылыққа ие болу үшін, матаны жариялау немесе ойынды ойнау үшін кез-келген материалды (мәтке, бірнеше бөлік) береді. Жәбірленуші сонымен қатар бастаманы тартып алуды немесе басып алуды, орталықты немесе негізгі өрістерді бақылау түрінде өтемақы алуды мақсат етуі мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: at qurbanlığı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: баатыр курмандыгы</p> <p>4. Өзбек тілінде: ot qurbonligi</p> <p>5. Түрік тілінде: at fedakarlığı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: horse sacrifice</p> <p>7. Испан тілінде: sacrificio de caballo</p> <p>8. Неміс тілінде: Pferdeopfer</p> <p>9. Француз тілінде: Pferdeopfer</p>
2381.	жертва пешки	пешкіні құрбан ету	<p>1. Шахмат және дойбы ойындарында - кез-келген артықшылыққа қол жеткізу үшін қарсыласты материалдық артықшылықпен ерікті түрде қамтамасыз ету, сондай-ақ біріктіру кезінде қарсыластың дойбысын беру. Егер толық құрбандық шалса, меншікті сандардың саны мен қарсыластар санының арасындағы айырмашылық әрдайым азаяды, ал жартылай құрбан болғандармен бірге ол көбейе алады. Өлшемдегі құрбандықтың белгілі бір түрі - бұл сапалы құрбандық.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: girov qurbanı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: пешка курмандыгы</p> <p>4. Өзбек тілінде: garov qurbonligi</p> <p>5. Түрік тілінде: rehin fedakarlığı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: pawn sacrifice</p> <p>7. Испан тілінде: sacrificio de peón</p> <p>8. Неміс тілінде: Bauernopfer</p> <p>9. Француз тілінде: sacrifice pion</p>
2382.	жертва позиционная	позициялық құрбандық	<p>1. Шахмат және дойбы ойындарында - кез-келген артықшылыққа қол жеткізу үшін қарсыласты материалдық артықшылықпен</p>

			<p>ерікті түрде қамтамасыз ету, сондай-ақ біріктіру кезінде қарсыластың дойбысын беру. Әдетте позициялық құрбандықты шахмат материалдарын ерікті түрде (немесе, көбінесе, қолда бар материалдық баланстың ерікті түрде нашарлауы), оны өз ресурстарын пайдалану және қалған бөліктердің әлеуетін жүзеге асыру үшін жағдай жасау үшін жағдайды өзгерту үшін қайтару деп атаймыз. Әрине, мұндай анықтама өте жалпы, сондықтан оны ашу үшін позициялық құрбандықтың екі негізгі факторын - объективті және субъективті қарастыру қажет.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: vəzifəli qurban</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жабырлануучу турумдук</p> <p>4. Өзбек тілінде: lavozimli jabrlanuvchi</p> <p>5. Түрік тілінде: konumsal kurban</p> <p>6. Ағылшын тілінде: positional victim</p> <p>7. Испан тілінде: víctima posicional</p> <p>8. Неміс тілінде: Positionsoffer</p> <p>9. Француз тілінде: victime positionnelle</p>
2383.	жертва слона	пілді құрбан ету	<p>1. Шахмат және дойбы ойындарында - кез-келген артықшылыққа қол жеткізу үшін қарсыласты материалдық артықшылықпен ерікті түрде қамтамасыз ету, сондай-ақ біріктіру кезінде қарсыластың дойбысын беру. Бұл комбинация классикалық піл құрбандығы ретінде басталады, бірақ содан кейін екінші піл жау патшасының мұқабасын толығымен жою үшін құрбан болады. Екі пілді құрбандыққа шалудың осындай комбинациясы Ласкердің құрбандықтары деп те аталады, өйткені ол бұл идеяны алғаш рет 1889 жылы Амстердамда ойнаған Иоганн Бауэрге қарсы әйгілі ойында көрсетті.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: fil qurbanlığı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: пил жабырлануучу</p> <p>4. Өзбек тілінде: fil qurbonligi</p> <p>5. Түрік тілінде: fil kurban etme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: elephant sacrifice</p> <p>7. Испан тілінде: elephant sacrifice</p> <p>8. Неміс тілінде: Elefantenopfer</p> <p>9. Француз тілінде: sacrifice d'éléphant</p>
2384.	жертва ферзь	ферзіні құрбан ету	<p>1. Шахмат және дойбы ойындарында - кез-келген артықшылыққа қол жеткізу үшін</p>

			<p>қарсыласты материалдық артықшылықпен ерікті түрде қамтамасыз ету, сондай-ақ біріктіру кезінде қарсыластың дойбысын беру. Патшайымның құрбаны, тексеру үшін, өте әсерлі көрінеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: kraliça qurban</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ханыша курмандығы</p> <p>4. Өзбек тілінде: malika qurbonligi</p> <p>5. Түрік тілінде: kraliçe fedakarlığı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: queen sacrifice</p> <p>7. Испан тілінде: sacrificio de reina</p> <p>8. Неміс тілінде: Königin Opfer</p> <p>9. Француз тілінде: sacrifice de reine</p>
2385.	жесткий интервал	қатаң аралық	<p>1. Қатты - жүктеменің келесі бөлігі дененің шешілмеген күйіне келетін уақыт аралығы. Бұл демалу аралығы әртүрлі төзімділік түрін дамытуда қолданылады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sərt aralıq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: катуу аралығы</p> <p>4. Өзбек тілінде: qattiq interval</p> <p>5. Түрік тілінде: zor aralık</p> <p>6. Ағылшын тілінде: hard interval</p> <p>7. Испан тілінде: intervalo duro</p> <p>8. Неміс тілінде: hartes Intervall</p> <p>9. Француз тілінде: intervalle difficile</p>
2386.	жесты судей	төрешілер ишараты	<p>1. Жарыс ережелерімен қарастырылған (бір немесе екі қолмен) судья спорттық ойындар мен жекпе-жектер саласындағы қазіргі спорттық жағдайды немесе спортшының жіберген қатесін сипаттайтын белгілер. Командалық спорт ережелерімен реттеледі. 1 Осы Ережеде келтірілген қимылдар тек ресми ымдау. Оларды барлық төрешілер барлық ойында қолдануы керек. А.2 Үстелде отырған төрешілердің де бұл қимылдармен танысқаны маңызды. I - доп санау. 1 Бір ұпай.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hakim jestləri</p> <p>3. Қырғыз тілінде: соттор кадам</p> <p>4. Өзбек тілінде: hakamlar imo-ishoralari</p> <p>5. Түрік тілінде: hakimler jestleri</p> <p>6. Ағылшын тілінде: judges gestures</p> <p>7. Испан тілінде: jueces gestos</p> <p>8. Неміс тілінде: beurteilt Gesten</p> <p>9. Француз тілінде: les gestes des juges</p>
2387.	жилет	қыртысты	<p>1. 1. Шанамен сырғанау - белбеу немесе</p>

	балластный	көкірекше	<p>көкірекше түріндегі қосымша салмақ (ерлер - 10 кг-нан, әйелдер - 8 кг-нан аспайды), оларды шанаға шыққан спортшылар кие алады. Салмағы аз спортшылар үшін жылдамдықты дамытуға тең жағдай жасау үшін қосымша салмақ қарастырылған. 2. Ескек есу - есу бойынша жарыстар ережелерінде қарастырылған қосымша ауыртпалық, егер рульдің салмағы белгіленген деңгейден төмен болса. Ереже экипаждарға тең жағдай жасау үшін енгізілді. Костюм - ерлер мен әйелдердің жеңсіз сыртқы киімдері. Классикалық нұсқада, пиджак астында киілген. Классикалық ерлер костюмінің ажырамас бөлігі - «үш». Бұл сөз XVIII ғасырда алынған. француз тілінен. «жилет» сөзінің пайда болуының бірнеше нұсқасы бар.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: balast yelek</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жилет жыйнады</p> <p>4. Өзбек тілінде: balast yelek</p> <p>5. Түрік тілінде: balast yelegi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: ballast vest</p> <p>7. Испан тілінде: chaleco de lastre</p> <p>8. Неміс тілінде: Ballastweste</p> <p>9. Француз тілінде: gilet de ballast</p>
2388.	жим	сығымдау	<p>1. Еркін салмақпен негізгі жаттығу. Жаттығуды орындайтын адам орындықта жатып, штанганы кеудеге тигізгенше төмендетіп, шынтақ буынына дейін созылғанша көтереді. Бодибилдингте үлкен және ұсақ пекторлы бұлшықеттерді, трицепс пен дельтоидты бұлшықеттің алдыңғы буындарын дамытуға арналған жаттығу ретінде қолданылады. Бұл пауэрлифтингтегі негізгі пәндердің бірі (қолмен және фортлифтермен бірге), бодибилдингтен ерекшеленетін техниканы қолданады: трицепс, делтоидты бұлшықеттердің алдыңғы байламдары және латиссимус дорси салмақты көтеруге тырысады; пекторлық бұлшықеттердің рөлі айтарлықтай төмендейді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: dəzɡah mətbuatı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: басма сөз</p> <p>4. Өзбек тілінде: dastgoh press</p> <p>5. Түрік тілінде: Bench Press</p>

			<p>6. Ағылшын тілінде: bench press</p> <p>7. Испан тілінде: press de banca</p> <p>8. Неміс тілінде: Bankdrücken</p> <p>9. Француз тілінде: presse de banc</p>
2389.	жим двумя руками	қос қолмен сығымдау	<p>1. Орындықты басу иық пен шынтақ буындары жұмыс жасайтын дельталарды акцентті зерттеу үшін негізгі жаттығу (көп буынды) немесе тек шынтақ буындары жұмыс істейтін трицепстерді акцентті зерттеу үшін оқшаулағыш (бір буын) ретінде жасалуы мүмкін - бұл «француздық орындық пресс» деп аталатын ерекше жағдай.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: iki əlli mətbuat</p> <p>3. Қырғыз тілінде: эки колу менен слесардык</p> <p>4. Өзбек тілінде: ikki qo'lli matbuot</p> <p>5. Түрік тілінде: iki elle baskı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: two-handed press</p> <p>7. Испан тілінде: prensa a dos manos</p> <p>8. Неміс тілінде: Zweihandpresse</p> <p>9. Француз тілінде: presse à deux mains</p>
2390.	жим одной рукой	бір қолмен сығымдау	<p>1. Бір қолмен басу ең жақсы, өйткені ол келесі өлшемдерге сәйкес келеді: 1. Қауіпсіз басталу және аяқталу жағдайы. 2. Қауіпсіз қозғалыс үлгісі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: bir əlli mətbuat</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бир колу менен слесардык басма сөз</p> <p>4. Өзбек тілінде: bir qo'lli matbuot</p> <p>5. Түрік тілінде: tek elle basma</p> <p>6. Ағылшын тілінде: one-hand press</p> <p>7. Испан тілінде: prensa con una mano</p> <p>8. Неміс тілінде: Einhandpresse</p> <p>9. Француз тілінде: presse à une main</p>
2391.	жим снаряда	снарядты сығымдау	<p>1. Орындықты басу иық пен шынтақ буындары жұмыс жасайтын дельталарды акцентті зерттеу үшін негізгі жаттығу (көп буынды) немесе тек шынтақ буындары жұмыс істейтін трицепстерді акцентті зерттеу үшін оқшаулағыш (бір буын) ретінде жасалуы мүмкін. Жаттығудың әртүрлі нұсқасын ескере отырып, бұлшықеттер әртүрлі дәрежеде жұмысқа тартылуы мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qabıq presi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: снаряддын слесардык</p> <p>4. Өзбек тілінде: qobıq pressi</p>

			<p>5. Түрік тілінде: kabuk presi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: shell press</p> <p>7. Испан тілінде: prensa de conchas</p> <p>8. Неміс тілінде: Schalenpresse</p> <p>9. Француз тілінде: presse à coquille</p>
2392.	жимовой хват	сығымдай ұстау	<p>1. Орындықты басу иық пен шынтақ буындары жұмыс жасайтын дельталарды акцентті зерттеу үшін негізгі жаттығу (көп буынды) немесе тек шынтақ буындары жұмыс істейтін трицепстерді акцентті зерттеу үшін оқшаулағыш (бір буын) ретінде жасалуы мүмкін - бұл «француздық орындық пресс» деп аталатын ерекше жағдай. Арнайы раманың көмегімен отыру немесе тұру. Жаттығудың әртүрлі нұсқасын ескере отырып, бұлшықеттер әртүрлі дәрежеде жұмысқа тартылуы мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: dəzɡah mətbuatı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: отургуч кысуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: dastgoh press</p> <p>5. Түрік тілінде: Bench Press</p> <p>6. Ағылшын тілінде: bench press</p> <p>7. Испан тілінде: press de banca</p> <p>8. Неміс тілінде: Bankdrücken</p> <p>9. Француз тілінде: presse de banc</p>
2393.	жмурки (игра)	Соқыртеке (ойын)	<p>1. (<i>фантомас, соқыр марғау</i>) - Балалардың ойыны, оған қатысушылардың біреуі басқаларын ұстап алады. Ойыншылардың қимылдары мен есту қабілетін дамытады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: Zhmurki (oyun)</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Сокур кишинин Bluff (оюн)</p> <p>4. Өзбек тілінде: Jmurki (o'yin)</p> <p>5. Түрік тілінде: Zhmurki (oyun)</p> <p>6. Ағылшын тілінде: Zhmurki (game)</p> <p>7. Испан тілінде: Zhmurki (juego)</p> <p>8. Неміс тілінде: Zhmurki (Spiel)</p> <p>9. Француз тілінде: Zhmurki (jeu)</p>
2394.	жокей	жокей, атсейіс	<p>1. (ағылшын. Jockey) - жарыс жолында жұмыс істейтін кәсіби ат, жарыс үстінде атпен жүретін атбегі. Арнайы фермаларда жылқыларды ертоқымға байлауды жүзеге асырады, жас жануарлардың жаттығулары мен сынақтарына, жарыстар, сынақтар мен жылқыларды ұйымдастыруға және өткізуге қатысады. Аукциондарда жылқыларды көрсетеді. Жылқыларды тамақтандыруды, күтіп ұстауды,</p>

			<p>күтіп ұстауды, олардың жасалуын қадағалайды. Егер жокей аттың иесі болмаса, онда секіргені үшін алынатын сыйлық сомасының пайызына қосымша алдын ала белгіленеді.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: jokey 3. Қырғыз тілінде: жокей 4. Өзбек тілінде: jokey 5. Түрік тілінде: jokey 6. Ағылшын тілінде: jockey 7. Испан тілінде: jockey 8. Неміс тілінде: Jockey 9. Француз тілінде: jockey
2395.	жребий	жеребе	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кез-келген дау, конкурс, бөлімде және бір нәрсеге құқықтарды белгілеуде кездейсоқтықтан алынған шартты тақырып. (көне) бөлісу, тағдыр, мақсат. 2. Әзірбайжан тілінде: çəkmək 3. Қырғыз тілінде: жеребе 4. Өзбек тілінде: chizish 5. Түрік тілінде: çok 6. Ағылшын тілінде: lot 7. Испан тілінде: dibujar 8. Неміс тілінде: zeichnen 9. Француз тілінде: dessiner
2396.	забег	жүгіріс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жарыс бірнеше мағынаға ие: Жеке жарыс. Иттер жарысы. Жарыс жолындағы жалпы жарыс. 2. Әзірбайжан тілінде: yarışları 3. Қырғыз тілінде: улуту 4. Өзбек тілінде: irqlar 5. Түрік тілінде: ırklar 6. Ағылшын тілінде: races 7. Испан тілінде: razas 8. Неміс тілінде: Rennen 9. Француз тілінде: courses
2397.	забитый гол	соғылған гол	<ol style="list-style-type: none"> 1. Допты қарсыластар қақпасына енгізу. Спорттық термин. Ойын нысанын (доп) гол сызығынан өткізіп, хоккейде, футболда, полода ұпай жинау. 2. Әзірбайжан тілінде: qol vurdu 3. Қырғыз тілінде: гол киргизди 4. Өзбек тілінде: gol urildi 5. Түрік тілінде: gol attı 6. Ағылшын тілінде: goal scored 7. Испан тілінде: gol anotado

			8. Неміс тілінде: Tor geschossen 9. Француз тілінде: but marqué
2398.	зависание лопасти весла	ескек қалағының ілініп қалуы	1. Соққы басталған кезде есу кезіндегі техникалық қателік. Дайындау кезінде де, есу кезінде де арқан үзіліссіз қозғалуы керек. Кез-келген аялдама есу режимін бұзады және қайықтың жылдамдығын айтарлықтай төмендетеді. 2. Әзірбайжан тілінде: avar bıçağı hovering 3. Қырғыз тілінде: калдык калак Shifters 4. Өзбек тілінде: avariya pichog'i 5. Түрік тілінде: kanatlı bıçak gezinip 6. Ағылшын тілінде: paddle blade hovering 7. Испан тілінде: pala de paleta flotando 8. Неміс тілінде: Paddelblatt schwebt 9. Француз тілінде: pagaie en vol stationnaire
2399.	завладеть	қолға түсіру	1. Қарсыластар, күрес нәтижесінде күш алу. Тағайындаңыз, оны меншікке айналдыру. 2. Әзірбайжан тілінде: sahib olmaq 3. Қырғыз тілінде: алып өткөрөт 4. Өзбек тілінде: egalik qilmoq 5. Түрік тілінде: sahip olmak 6. Ағылшын тілінде: take possession of 7. Испан тілінде: tomar posesión de 8. Неміс тілінде: in Besitz nehmen von 9. Француз тілінде: prendre possession de
2400.	завладеть инициативой	бастамаға ие болу	1. Басқа біреудің жеке басын анықтау емес. Қызығушылықты алға жылжыту үшін бастама алуға тырысу, ал сіз оның алдын алуға және сіздің қызығушылықты алға жылжыту үшін бастамаңызды өз бақылауыңызда ұстауға тырысу. Сіздің бастамаңыз болған кезде бәрі сіздің сценарийіңізге сәйкес жүреді. Сонымен қатар, қарсы тарап бақытты болады, өйткені оның мүдделері ескеріледі, бірақ сіз одан да көп пайда көру. 2. Әзірбайжан тілінде: təşəbbüsü ələ keçirin 3. Қырғыз тілінде: демилгени колго алууга 4. Өзбек тілінде: tashabbusni qo'llang 5. Түрік тілінде: inisiyatifi ele geçirmek 6. Ағылшын тілінде: seize the initiative 7. Испан тілінде: aprovechar la iniciativa 8. Неміс тілінде: Ergreifen Sie die Initiative 9. Француз тілінде: saisir l'initiative
2401.	завоевание	жеңіп алу	1. Жеңілген мемлекеттің немесе оның

			<p>аумағының бір бөлігінің соғыс жеңімпазы болып қалған мемлекетке қосылуы. Қатаң мағынада жаулап алуды немесе бейбіт трактаттағы аумақты жаулап алу мен бөлуді ажырату.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: fəth</p> <p>3. Қырғыз тілінде: утуп алуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: fath</p> <p>5. Түрік тілінде: fetih</p> <p>6. Ағылшын тілінде: conquest</p> <p>7. Испан тілінде: conquista</p> <p>8. Неміс тілінде: Eroberung</p> <p>9. Француз тілінде: conquête</p>
2402.	завязанье ноги	аяқ байлау	<p>1. (кит. дәстүрлі 纏足, қарапайым. 缠足, пиньинь: chánzú, тура мағынасы: «байланған аяқ»). Қытайда әдет-ғұрып (әсіресе ақсүйектер жағдайында) 10-ғасырдың басынан 20-ғасырдың басына дейін. Қыздардың аяқтарына бас бармақтарынан басқа матаның белбеуі байланған және олар кішкентай аяқ киіммен жүруге мәжбүр болды, бұл аяқтардың айтарлықтай өзгеруіне әкеліп соқтырды, кейде болашақта жүруге мүмкіндік бермейді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ip bağlamaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жип zavyazane</p> <p>4. Өзбек тілінде: arqon bog'lash</p> <p>5. Түрік тілінде: ip bağlamak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: tying a rope</p> <p>7. Испан тілінде: atar una cuerda</p> <p>8. Неміс тілінде: ein Seil binden</p> <p>9. Француз тілінде: attacher une corde</p>
2403.	задача соревнований	жарыс міндеті	<p>1. Студенттерді спортпен шұғылдануға тарту, олардың бос уақытын ұйымдастыру; - жас ұрпақты оқыту мен тәрбиелеудің, олардың салауатты өмір салтын қалыптастырудың маңызды құралы ретінде спортты насихаттау.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: rəqabət çağırışı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: атаандаштык тапшырма</p> <p>4. Өзбек тілінде: raqobat muammosi</p> <p>5. Түрік тілінде: rekabet mücadelesi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: competition challenge</p> <p>7. Испан тілінде: desafio de la competencia</p> <p>8. Неміс тілінде: Wettbewerb Herausforderung</p>

			9. Француз тілінде: défi de la concurrence
2404.	задача спортсмена	спортшы міндеті	<p>1. Дайындықтың әртүрлі аспектісімен байланысты сапалар, қабілеттер мен дағдыларды, жинақталған білім мен тәжірибені біртұтас тұтастыққа біріктіру. Жаттығу кезінде, әсіресе бәсекеге қабілетті қызмет барысында бұл жақтардың ешқайсысы оқшауланбайды; олар ең жоғары спорттық көрсеткіштерге жетуге бағытталған кешенді жиынтыққа біріктірілген.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: idmançının vәzifәsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: атлет чакырык</p> <p>4. Өзбек тілінде: sportchining vazifasi</p> <p>5. Түрік тілінде: sporcunun görevi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: athlete's task</p> <p>7. Испан тілінде: tarea del atleta</p> <p>8. Неміс тілінде: Aufgabe des Athleten</p> <p>9. Француз тілінде: la tâche de l'athlète</p>
2405.	задача четырех ходов	төрт жүрістің есебі	<p>1. Шахмат ойынының бастапқы позициясында 20 қозғалыс бар (16 жүріс пен 4 рыцарьмен). Бірінші қадамнан кейін қарсыластың нұсқалары бірдей. Алғашқы қозғалыстардан кейін көбірек нұсқалар бар (өйткені патшайым, раковиналар мен епископтар ойнайды), бірақ қарапайымдылық үшін біз өзімізді 20 қимылмен шектейміз.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: dörd hәрәkәt vәzifәsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: төрт соккулары милдети</p> <p>4. Өзбек тілінде: to'rtta harakatning vazifasi</p> <p>5. Түрік тілінде: dört hamle görevi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: task of four moves</p> <p>7. Испан тілінде: tarea de cuatro movimientos</p> <p>8. Неміс тілінде: Aufgabe von vier Zügen</p> <p>9. Француз тілінде: tâche de quatre mouvements</p>
2406.	задержка дыхания	дем алу кідірісі	<p>1. Адам әртүрлі жағдайда тыныс алуды бақылауы керек. Сонымен, спортпен шұғылдану кезінде, соның ішінде артық салмақпен, жүзу, жүгіру және тағы басқалармен жұмыс істеу кезінде пайдалы шеберлік қажет болуы мүмкін. Кешігу әдістерін, сондай-ақ демді тындырудың пайдасы мен зияны қандай екенін білуге, қарсы көрсетілімдер мен осы жаттығуға дайындалу ережелерін білуге тұрарлық. Тыныс алу жылдамдығы және адамның мүмкіндіктері.</p>

			<p>2. Өзбәйбайжан тәлінде: nəfəs tutma</p> <p>3. Қырғыз тәлінде: дем холдинг</p> <p>4. Өзбек тәлінде: nafasni ushlab turish</p> <p>5. Түрік тәлінде: nefes tutma</p> <p>6. Ағылшын тәлінде: breath holding</p> <p>7. Испан тәлінде: contener la respiración</p> <p>8. Неміс тәлінде: Atem anhalten</p> <p>9. Француз тәлінде: retenir le souffle</p>
2407.	задержка мяча	допты кідірту	<p>1. Команданың барлық волейболшысы ұтымдылық пен дәлдікті сақтай отырып, ұсыныстарды қабылдай алады. Доптың кідіруі немесе қабылдау кезінде қолдың дұрыс орналаспауы қарсылас топтың ұпай алуына себеп болуы мүмкін. Тек төменнен қолмен ұстағанда бірінші тию ережесін енгізуге әрекет жасалды. Алайда бұл ұсыныс түбірін алмады.</p> <p>2. Өзбәйбайжан тәлінде: top gecikməsi</p> <p>3. Қырғыз тәлінде: саммити убакыт</p> <p>4. Өзбек тәлінде: to'pni kechiktirish</p> <p>5. Түрік тәлінде: top gecikmesi</p> <p>6. Ағылшын тәлінде: ball delay</p> <p>7. Испан тәлінде: retraso de la pelota</p> <p>8. Неміс тәлінде: Ballverzögerung</p> <p>9. Француз тәлінде: retard de la balle</p>
2408.	задиране лопасти весла	ескек қалағын көтеру	<p>1. Ескекпен есу басындағы техникалық қателік. Қалақ дайындық кезінде көлденеңінен өтуі керек. Дайындық аяқталғаннан кейін дененің және қолдардың қате қимылдауы кезінде – ескек есу басталған кезде, қайықтың сабы төмен түседі, ал қалақ табиғи түрде «көтеріледі».</p> <p>2. Өзбәйбайжан тәлінде: avar bıçaqları çəkmək</p> <p>3. Қырғыз тәлінде: Буудай калағын жетишип</p> <p>4. Өзбек тәлінде: yostiқ pichoqlarini yirtish</p> <p>5. Түрік тәлінде: kürek bıçaklarını yukarı çekmek</p> <p>6. Ағылшын тәлінде: tearing up paddle blades</p> <p>7. Испан тәлінде: rasgando las palas de paleta</p> <p>8. Неміс тәлінде: Paddelblätter aufreißen</p> <p>9. Француз тәлінде: déchirer les pales</p>
2409.	заднее крепление	артқы бекітпе	<p>1. Артқы қабырғаларды бекіту. Артқы қабырғалар корпустың жиһаз бұйымдарын артқы жағынан шектеуге арналған, олар жұмыс кезінде бұйым корпусының беріктігі мен тұрақтылығын қамтамасыз етеді. Соңғысы құрылымдық элементтері қармау көмегімен</p>

			<p>жалғану үшін ерекше маңызды.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: arxa dayaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: арткы тиркеме</p> <p>4. Өзбек тілінде: orqa o'rnatish</p> <p>5. Түрік тілінде: arka montaj</p> <p>6. Ағылшын тілінде: rear mount</p> <p>7. Испан тілінде: montaje trasero</p> <p>8. Неміс тілінде: hintere Halterung</p> <p>9. Француз тілінде: montage arrière</p>
2410.	задний толчок	артқы түрткі	<p>1. Артқы итеру денені алға және жоғары итеру сәтінде, аяқтың белсенді бүгілуіне байланысты пайда болатын қос қадамның екінші жартысында жүзеге асырылады. Бұл кернеу, реакция күші, алдыңғы импульс жағдайында, адамның денесінің массасынан гөрі, тізе буынында бүгілуден тұрады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: arxa təkan</p> <p>3. Қырғыз тілінде: арткы түртүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: orqaga surish</p> <p>5. Түрік тілінде: geri itme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: back push</p> <p>7. Испан тілінде: empuje hacia atrás</p> <p>8. Неміс тілінде: zurückschieben</p> <p>9. Француз тілінде: poussée en arrière</p>
2411.	задняя зона	артқы аймақ	<p>1. Алдыңғы сызықтың алдындағы учаскенің бөлігі. Алдыңғы қатарда екінші, үшінші және төртінші ойын алаңдары орналасқан. Артқы аймақ - көптеген шара өтетін волейбол кортының маңызды бөлігі. Мұнда көптеген шабуыл ойнатылады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: arxa zona</p> <p>3. Қырғыз тілінде: арткы зонасы</p> <p>4. Өзбек тілінде: orqa zonasi</p> <p>5. Түрік тілінде: geri bölge</p> <p>6. Ағылшын тілінде: back zone</p> <p>7. Испан тілінде: zona trasera</p> <p>8. Неміс тілінде: hintere Zone</p> <p>9. Француз тілінде: zone arrière</p>
2412.	задняя линия	артқы сызық	<p>1. Артқы сызық - алдыңғы сызықтың артында орналасқан ойын алаңының бөлігі. Артқы қатарда әрқашан үш ойыншы болады. Бұл либеро, қорғаушы және қызмет көрсету, ол тапсыру үшін алдыңғы қатардан шығып, содан кейін ойынға кіру үшін алаңға оралады. Артқы қатардағы ойыншылар допты алып, оны</p>

			<p>шабуылшыларға тапсырудың өте маңызды жұмысын атқарады. Егер допты қосушы ойыншы қабылдаса, ралли екі тиюде болуы мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: arxa xətt</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кайра сап</p> <p>4. Өзбек тілінде: orqa chiziq</p> <p>5. Түрік тілінде: arka çizgi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: back line</p> <p>7. Испан тілінде: línea de fondo</p> <p>8. Неміс тілінде: hintere Linie</p> <p>9. Француз тілінде: ligne arrière</p>
2413.	заезд лошадей	аттар шабысы	<p>1. Ат оны үйреткен кезде оны әртүрлі мінуге дайын деп санауға болады. Көбінесе адамдар осы маңызды ережеден тартынып, атты үйретуге қамшы мен соққымен жетуге болады деп ойлайды. Жас жылқыны жаттықтырудағы ең бастысы - шабандозды дұрыс ұстау, сабырлы ұстау, жұмсақ дауыс, сылап-сипау.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: at yarışı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ат чабыш</p> <p>4. Өзбек тілінде: ot poygasi</p> <p>5. Түрік тілінде: at yarışı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: horse race</p> <p>7. Испан тілінде: carrera de caballos</p> <p>8. Неміс тілінде: Pferderennen</p> <p>9. Француз тілінде: course de chevaux</p>
2414.	заезды предварительные	алдын-ала жарыс	<p>1. Іріктеу жарысы. Мәре сызығындағы позициялар үшін күрес тартыс/жарыстары; жарыс нәтижесі бойынша жеңімпаздар келесі кезеңге өтеді, ал жеңілгендер шығып қалады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ilkin yarışlar</p> <p>3. Қырғыз тілінде: алдын ала расалар</p> <p>4. Өзбек тілінде: dastlabki poygalar</p> <p>5. Түрік тілінде: ön yarışlar</p> <p>6. Ағылшын тілінде: preliminary races</p> <p>7. Испан тілінде: carreras preliminares</p> <p>8. Неміс тілінде: vorläufige Rennen</p> <p>9. Француз тілінде: courses préliminaires</p>
2415.	закаленный организм	шыныққан ағза	<p>1. Физиотерапия әдісі адам ағзасына әртүрлі табиғи фактордың әсерінен: ауа, су, күн, төмен және жоғары температура (дене температурасына қатысты) және төмен атмосфералық қысым, дененің функционалдық резервтерін және оның осы факторлардың</p>

			<p>қолайсыз әсеріне тұрақтылығын арттыру үшін. Қаттылықты адамның өмір сүру қабілетін табиғи өмірге жақындату, дененің туа біткен бейімделу қабілетін жоғалтуға жол бермеу әрекеті деп қарастырған жөн. Қоршаған орта факторларының әсерінен ағзада жеке физиологиялық реакциялар кешені пайда болады, оған жеке мүшелер қатыспайды, бірақ белгілі бір дәрежеде тұрақты дене температурасын ұстап тұруға бағытталған ұйымдастырылған және байланысты функционалдық жүйелер келеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: bərkimiş bədən</p> <p>3. Қырғыз тілінде: таш орган</p> <p>4. Өзбек тілінде: qotib qolgan tanasi</p> <p>5. Түрік тілінде: sertleştirilmiş gövde</p> <p>6. Ағылшын тілінде: hardened body</p> <p>7. Испан тілінде: cuerpo endurecido</p> <p>8. Неміс тілінде: gehärteter Körper</p> <p>9. Француз тілінде: corps durci</p>
2416.	закончить бой	ұрысты аяқтау	<p>1. Жекпе-жектің аяқталуы: бокс терминдерінің сөздігі, лексика, түсіндіру. Ұрыс бес түрлі оқиға болған кезде аяқталады. Біріншіден, боксшылардың бірінің нокаутының нәтижесінде. Екіншіден, жеңіс айқын басымдықтың арқасында беріледі. Үшіншіден, бір немесе екі боксшы ойыннан шығарылуы мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: mübarizəni bitir</p> <p>3. Қырғыз тілінде: күрөшүүнү аягына</p> <p>4. Өзбек тілінде: kurashni tugating</p> <p>5. Түрік тілінде: kavgaуı bitir</p> <p>6. Ағылшын тілінде: end the fight</p> <p>7. Испан тілінде: terminar la pelea</p> <p>8. Неміс тілінде: Beende den Kampf</p> <p>9. Француз тілінде: mettre fin au combat</p>
2417.	закрывание противника	қарсыласты жабу	<p>1. Қарсыласты ұстап, ұрып-соғу, лақтырып тастау, «ашу» және «жабу» - бұл тәуелсіз тактика. «Ашу» - бұл өз командасының ойыншысында орналасқан ыңғайлы қабылдау орны. Жауды «жауып тастау» - бұл басқа команда ойыншыларының әрекеттеріне кедергі болатын орынды таңдауды білдіреді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: bir düşməni bağlamaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: душман жабуу</p>

			<p>4. Өзбек тілінде: dushmanni yopish</p> <p>5. Түрік тілінде: rakibi karatmak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: closing an adversary</p> <p>7. Испан тілінде: cerrando a un adversario</p> <p>8. Неміс тілінде: einen Gegner schließen</p> <p>9. Француз тілінде: fermer un adversaire</p>
2418.	закрытая позиция	жабық орынды иелену	<p>1. Әріптестер бір-біріне қарама-қарсы тұрған кезде мәнерлеп сырғанау мен мұз билеріндегі позиция. Бір серіктес асыға күтеді, екіншісі артына қарайды. Серіктестің оң қолы серіктестің артында, скапула деңгейінде, шынтак көтерілген. Серіктестің сол қолы серіктестің иығында. Серіктестің сол қолы мен серіктестің оң қолы иық деңгейінде сәл созылған. Олардың иықтары параллель қалады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qaralı mövqe</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жабық орду</p> <p>4. Өзбек тілінде: yoriq holat</p> <p>5. Түрік тілінде: karalı pozisyon</p> <p>6. Ағылшын тілінде: closed position</p> <p>7. Испан тілінде: posición cerrada</p> <p>8. Неміс тілінде: geschlossene Position</p> <p>9. Француз тілінде: geschlossene Position</p>
2419.	зал батутный	кermесеріппе залы	<p>1. Батут - бұл спорттық жабдықтың бір түрі. Сондай-ақ, олар резеңке мен металдан жасалған серіппелерді қолдана отырып, металл жақтаумен созылған ерекше күшті тор тәрізді секіргішті қарастырады. Осы түгендеуді жасау кезінде икемділікпен сипатталатын материалды пайдалану әдеттегі емес - бұған бүкіл торда орналасқан серіппелер қол жеткізеді. Трамполин өзінің қолданысын демалу, сауықтыру, белсенді демалыста, акробатикалық трюктарды сноубордшылармен, шаңғышылармен, гимнасттармен, цирк әртістерімен жаттығу кезінде тапты.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: trampolin zalı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: зал ылдыйга</p> <p>4. Өзбек тілінде: trampolin zali</p> <p>5. Түрік тілінде: trampolin salonu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: trampoline hall</p> <p>7. Испан тілінде: sala de trampolin</p> <p>8. Неміс тілінде: Trampolinhalle</p> <p>9. Француз тілінде: salle de trampoline</p>
2420.	замах	лақтырушы	<p>1. Снарядты (ядро, диск, найза) лақтырмас</p>

	метателя	ның сермеуі	<p>бұрын спортшының қолын артқа немесе артқа қарай ұрлау - қару-жарақты. Қылышпен соққының бағытына қарама-қарсы бағытта кең қимылдау. - Тізерлеп серпілу. Төсектегі үстелден жүзгіштің басында жаттығу. Жүзушілердің міндеті - денені қысқа мерзімде итеруді бастауға қолайлы жағдайға келтіру. – Соққы беру теннисші. Теннисшіні ракеткамен ұруға дайындық кезеңі бір уақытта денені торға бұрып, ракетканы қайтадан алуы.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: atıcı yelləncək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Селкинчек жиберчү</p> <p>4. Өзбек тілінде: otishni o'rganish</p> <p>5. Түрік тілінде: atıcı salıncak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: thrower swing</p> <p>7. Испан тілінде: swing lanzador</p> <p>8. Неміс тілінде: Werferschaukel</p> <p>9. Француз тілінде: balançoire lanceur</p>
2421.	замах подседом	с отырып сермеу	<p>1. Теннисшінің ұруға дайындық кезеңі - бір уақытта денені торға бұрып, ракетканы қайта алу. Кейбір классикалық жаттығудың басталу кезеңі. Бұл спорттық аппараттар жарылғаннан кейін жүзеге асырылады және спортшының денесін жылжыту және оны штанга астында тамақтандыру болып табылады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: arxasızlıq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бадалга менен секире</p> <p>4. Өзбек тілінде: teskari</p> <p>5. Түрік тілінде: çalılar ile salıncak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: backswing</p> <p>7. Испан тілінде: backswing</p> <p>8. Неміс тілінде: Rückschwung</p> <p>9. Француз тілінде: backswing</p>
2422.	замах теннисиста	теннисшіні ң сермеуі	<p>1. Теннисшінің ұруға дайындық кезеңі - бір уақытта денені торға бұрып, ракетканы қайта алады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: bir tennis oyunçusunun yellənməsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Селкинчек теннис</p> <p>4. Өзбек тілінде: tennischining belanchagi</p> <p>5. Түрік тілінде: tenisçi salıncak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: swing of a tennis player</p> <p>7. Испан тілінде: swing de un tenista</p> <p>8. Неміс тілінде: Schaukel eines Tennisspielers</p> <p>9. Француз тілінде: swing d'un joueur de tennis</p>

2423.	замена летучая	ойын үстінде алмасу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ойын барысында футзалдағы ойыншыларды тоқтатпастан ауыстыру. 2. Әзірбайжан тілінде: uçucu əvəzetmə 3. Қырғыз тілінде: алмаштыруу чымын 4. Өзбек тілінде: uchuvchi almashtirish 5. Түрік тілінде: uçucu deđiřtirme 6. Ағылшын тілінде: volatile replacement 7. Испан тілінде: reemplazo volátil 8. Неміс тілінде: flüchtiger Ersatz 9. Француз тілінде: remplacement volatil
2424.	замок штанги	зілтемір құлпысы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ең сенімдісі - олимпиадалық штангалар. Бұл олардың ауыр жүктемелерге арналған және жоғары сапалы материалдардан жасалған серіппелер көмегімен жасалғанына байланысты. 2. Әзірбайжан тілінде: bar kilidi 3. Қырғыз тілінде: чыбык кулпу 4. Өзбек тілінде: bar qulfi 5. Түрік тілінде: çubuk kilidi 6. Ағылшын тілінде: bar lock 7. Испан тілінде: barra de bloqueo 8. Неміс тілінде: Stangenschloss 9. Француз тілінде: serrure de bar
2425.	запасной игрок	қосалқы ойыншы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ойыншы матчқа қатыспайтын, бірақ алаңдағы ойыншылардың бірін алмастыра алатын командаға мәлімдеу. 2. Әзірбайжан тілінде: ehtiyat oyunçu 3. Қырғыз тілінде: так оюнчу 4. Өзбек тілінде: zahira o'yinchisi 5. Түрік тілінде: yedek oyuncu 6. Ағылшын тілінде: reserve player, benchwarmer, odd player 7. Испан тілінде: sustituto 8. Неміс тілінде: Ersatz, derErsatzmann, dieAuswechselfpieler, dieErsatzspieler 9. Француз тілінде: joueur de réserve
2426.	запирание фигур	ойын тастарын қамау	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шахматтың тақырыптары - амбиция жасау, негізгі күштерді шығару, бөліктерді құлыптау және босату сияқты әдістер, бірақ олардың белгілі бір комбинациясы қолайлы тапсырма береді. Мені алдау міндеттері қызықтырды, алдамшы нәзіктікке баулып, гротескімен шектесетін өзіндік болмыс. 2. Әзірбайжан тілінде: kilidlətmə rəqəmləri 3. Қырғыз тілінде: акыркы маалыматтар

			<p>4. Өзбек тілінде: qulflangan raqamlar</p> <p>5. Түрік тілінде: kilitleme rakamları</p> <p>6. Ағылшын тілінде: locking figures</p> <p>7. Испан тілінде: figuras de bloqueo</p> <p>8. Неміс тілінде: Sperrfiguren</p> <p>9. Француз тілінде: chiffres de verrouillage</p>
2427.	запирание шашек	дойбы тастарын қамау	<p>1. Қабылдау, мақсаты қарсыластың тексерушісін қозғалу мүмкіндігінен айыру болып табылады. Ілгерілеу (халықаралық жобалар) - бортта үш жазба бар жалғыз басты ханымды ұстауға арналған арнайы әдіс.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: kilidləmə dama</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кулпулоо блокторун</p> <p>4. Өзбек тілінде: qulflash dama</p> <p>5. Түрік тілінде: kilitleme dama</p> <p>6. Ағылшын тілінде: locking checkers</p> <p>7. Испан тілінде: damas de bloqueo</p> <p>8. Неміс тілінде: Sperren von Checkern</p> <p>9. Француз тілінде: vérificateur de verrouillage</p>
2428.	запись партии	партияның жазбасы	<p>1. Шахмат (латынша notatio – жазу, белгілеу) - шахмат ойынын немесе шахмат тақтасындағы бөліктердің орнын жазу үшін қолданылатын таңбалар жүйесі. Көптеген ел алгебралық белгіні қабылдады. Ол алғаш рет 1616 жылы неміс герцогы Август Кенженің (шахмат немесе патшалық ойын) композициясында ұсынылған (бүркеншік аты - Густавус Селенус). Келесі ғасырда оны Филипп Стамма ойлап тапты, сайып келгенде, қазіргі түрінде ол Германияда 1784 жылы Хиршель шығарған кітапта пайда болды.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: partiya qeyd</p> <p>3. Қырғыз тілінде: партия жазуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: partiyani ro'uxatga olish</p> <p>5. Түрік тілінде: parti kaydı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: party recording</p> <p>7. Испан тілінде: grabación de fiesta</p> <p>8. Неміс тілінде: Party-Aufnahme</p> <p>9. Француз тілінде: enregistrement de fête</p>
2429.	запись-протокол	жазба-хаттама	<p>1. Байқауға қатысушы дайвинг бойынша жеке толтырады, хаттаманың қай түрінде суға түсетіні (кесте нөмірі, қай позицияда) және қандай ретпен орындалатындығы көрсетіледі. Ол төрешілер алқасына жарыс басталғанға дейін 24 сағаттан кешіктірілмей ұсынылады.</p>

			<p>Байқау кезінде хатшы ақпарат беруші судья белгілеген судьялардың жеке бағаларын жазбаша түрде дәйекті түрде жазып алып, қорытындылайды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qeyd qeydləri</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Record протоколу</p> <p>4. Өзбек тілінде: jurnal yozuvi</p> <p>5. Түрік тілінде: günlük kaydı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: log record</p> <p>7. Испан тілінде: registro de registro</p> <p>8. Неміс тілінде: Protokollaufzeichnung</p> <p>9. Француз тілінде: enregistrement du journal</p>
2430.	заплыв марафонский	марафонды қ жүзу	<p>1. Спортшының денесін ерекше талап ететін ең қиын спорт түрлерінің бірі. Ғалымдар 25 шақырымдық марафонмен жүзу бойынша ел чемпионының жүрегі Қара теңізде рекордтық жүзу кезінде бір стақан қан шамамен бір сағат ішінде 840 литр немесе шамамен 7560 литр қан кететінін анықтады. Бұл жүрек қуатының теңдессіз көрсеткіші.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: marafon yarişı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: сүзүү номер</p> <p>4. Өзбек тілінде: marafon poygasi</p> <p>5. Түрік тілінде: maraton yarişı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: marathon race</p> <p>7. Испан тілінде: carrera de maratón</p> <p>8. Неміс тілінде: Marathonlauf</p> <p>9. Француз тілінде: marathon</p>
2431.	засека; наметка; разметка	белгі салу, белгі қою	<p>1. Бұталардан немесе талды ағашымен толтырылған ағаштан жасалған ат спорты жарыстарындағы табиғи немесе жасанды кедергі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: notch; basmaq; işarələmə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: abatis; жолы; белги</p> <p>4. Өзбек тілінде: belgi; urish; belgilash</p> <p>5. Түрік тілінде: barikat; teyel; işaretleme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: spotting; basting; markup</p> <p>7. Испан тілінде: muesca; rociando; marcado</p> <p>8. Неміс тілінде: Spek; Heften; Markup</p> <p>9. Француз тілінде: repérer; arroser; balisage</p>
2432.	заслон	жапқыш	<p>1. Команданың 2-3 ойыншысының бірқатар спорттық ойында тактикалық өзара әрекеті, бұл қарсыластардың қорғаушысын қамқор ойнаушының ең қысқа жолын қоршау және оны шабуыл әрекеттері үшін босатудан тұрады.</p>

			<p>2. Өзбейбайжан тїлїнде: ekranlařtırma</p> <p>3. Қырғыз тїлїнде: жабуу</p> <p>4. Өзбек тїлїнде: skrining</p> <p>5. Түрїк тїлїнде: ekran</p> <p>6. Ағылшын тїлїнде: screening</p> <p>7. Испан тїлїнде: cribado</p> <p>8. Немїс тїлїнде: Screening</p> <p>9. Француз тїлїнде: dєpistage</p>
2433.	Заслуженный мастер спорта (ЗМС)	Еңбек сїңїрген спорт шебер (ЕССШ)	<p>1. Спорттық анықтамалықтардағы стандартты аббревиатура. «Еңбек сїңїрген спорт шеберї» атағы 1934 жылы КСРО-да белгїлендї (1983 жылдан бастап ресми атауы «КСРО-ның еңбек сїңїрген спорт шеберї»). Осындай дєрежелер Болгарияда, Монғолияда, Польшада (қазір бар), Германия Демократиялық Республикасында, Румынияда, Чехословакияда болды. КСРО ыдырағаннан кейін Біріккен құрамадағы жетїстіктерї үшін 1992 жылы «КСРО еңбегї сїңген спорт шеберї» атағы берїлдї. 1992 жылдан бастап КСРО құрамына кірген бірқатар мемлекеттерде «Құрметтї спорт шеберї» атағы (кейбіреулерге құрметтї атақ ретїнде) белгїлендї.</p> <p>2. Өзбейбайжан тїлїнде: Өмәкdar idman ustası</p> <p>3. Қырғыз тїлїнде: Спорт Ардактуу Master</p> <p>4. Өзбек тїлїнде: Xizmat ko'rsatgan sport ustasi</p> <p>5. Түрїк тїлїнде: Onurlu Spor Ustası</p> <p>6. Ағылшын тїлїнде: Honored Master of Sports</p> <p>7. Испан тїлїнде: Honrado Maestro de Deportes</p> <p>8. Немїс тїлїнде: Verdienter Meister des Sports</p> <p>9. Француз тїлїнде: Honoré Maître des Sports</p>
2434.	заступ ковер за	кїлемнен шығып кету	<p>1. Ұзын секїргїш пен штанганы үш аяғымен итеру үшін, ал лақтырушы - шеңбер немесе секїрудї лақтыратын шеңбер немесе сызықпен кесїп өту. Үзілістїң нәтижесїнде әрекет саналмайды.</p> <p>2. Өзбейбайжан тїлїнде: halça boşluđu</p> <p>3. Қырғыз тїлїнде: килем үчүн арачылык</p> <p>4. Өзбек тїлїнде: gilam oralig'i</p> <p>5. Түрїк тїлїнде: halı aralıđı</p> <p>6. Ағылшын тїлїнде: carpet spacing</p> <p>7. Испан тїлїнде: espacio entre alfombras</p> <p>8. Немїс тїлїнде: Teppichabstand</p> <p>9. Француз тїлїнде: espacement des tapis</p>
2435.	затягивание	ойынды	1. Командалар немесе спортшылар арасындағы

	игры	созу	<p>ойынның әртүрлі себебі бойынша қайталау, көбінесе бірдей нәтиже болған жағдайда чемпионатты анықтау қажет (мысалы, бірдей ұпайлармен жүлделер үшін күресте). 2. Төрешінің қателігі, техникалық кедергілер немесе басқа себептер болған жағдайда матч барысында ойын эпизодын қайталау.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: oyunu bərkitmək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Оюнду кечигип</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yinni kuchaytirish</p> <p>5. Түрік тілінде: oyunu sıkma</p> <p>6. Ағылшын тілінде: tightening the game</p> <p>7. Испан тілінде: apretando el juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Verschärfung des Spiels</p> <p>9. Француз тілінде: resserrer le jeu</p>
2436.	захват ключом	айқастыра қапсыру	<p>1. (ағыл. Nelson hold) - күрестегі қимыл-әрекет. Бұл қолды жаудың білектерінен итеріп, қолды бастың мойны мен артына басу арқылы жүзеге асырылады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: асар әлә кеçirmә</p> <p>3. Қырғыз тілінде: негизги кысуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: kalitlarni ushlash</p> <p>5. Түрік тілінде: kalitlarni ushlash</p> <p>6. Ағылшын тілінде: key capture</p> <p>7. Испан тілінде: captura de clave</p> <p>8. Неміс тілінде: Schlüsselerfassung</p> <p>9. Француз тілінде: capture de clé</p>
2437.	захват пространства	кеңістікті басып алу	<p>1. Аттың алдыңғы аяқтардың іздерінің артқы аяқтарымен өтуі. Нөмір неғұрлым кең болса, кеңістікті басып шығару соғұрлым үлкен болады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: мәкані әлә кеçirmәк</p> <p>3. Қырғыз тілінде: мейкиндик тартуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: makonni bosib olish</p> <p>5. Түрік тілінде: yer yakalama</p> <p>6. Ағылшын тілінде: capture of space</p> <p>7. Испан тілінде: captura de espacio</p> <p>8. Неміс тілінде: Raumerfassung</p> <p>9. Француз тілінде: capture de l'espace</p>
2438.	зацеливание	нысанаға алу	<p>1. Мергенді нысанаға алу кезінде шамадан тыс уақыт жұмсайды, бұл әдетте көздің шаршауына және сапасыз түсірілімге әкеледі.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: һәдәфә</p> <p>3. Қырғыз тілінде: нысан алуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: nishonga olish</p>

			<p>5. Түрік тілінде: zatselivanie</p> <p>6. Ағылшын тілінде: targeting</p> <p>7. Испан тілінде: focalización</p> <p>8. Неміс тілінде: Targeting</p> <p>9. Француз тілінде: ciblage</p>
2439.	защитник задний	артқы шептегі қорғаушы	<p>1. Команданың ойыншысы, негізінен өз қақпаларының қорғанысында болмақ.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: arxa qoruyucu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кайра коргоочу</p> <p>4. Өзбек тілінде: orqa himoya</p> <p>5. Түрік тілінде: geri koruyucu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: back protector</p> <p>7. Испан тілінде: protector de espalda</p> <p>8. Неміс тілінде: Rückenprotektor</p> <p>9. Француз тілінде: protecteur dorsal</p>
2440.	защитник крайний	шеткі қорғаушы	<p>1. Команданың ойыншысы, негізінен өз қақпаларының қапталдарында ойнайды.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: müdafiəçi həddindən artıq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: канаты артка</p> <p>4. Өзбек тілінде: haddan tashqari himoyachi</p> <p>5. Түрік тілінде: aşırı savunma</p> <p>6. Ағылшын тілінде: defender extreme</p> <p>7. Испан тілінде: defensor extremo</p> <p>8. Неміс тілінде: Verteidiger extrem</p> <p>9. Француз тілінде: défenseur extrême</p>
2441.	звуколидер	дыбысбелгі	<p>1. Спортшыға белгілі бір уақыт аралығында жасалған дыбыстарға назар аудара отырып, жаттығу уақытын басқаруға мүмкіндік беретін құрылғы.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: səs lideri</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дыбыш озуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: ovoz rahbari</p> <p>5. Түрік тілінде: ses lideri</p> <p>6. Ағылшын тілінде: sound leader</p> <p>7. Испан тілінде: líder de sonido</p> <p>8. Неміс тілінде: Sound Leader</p> <p>9. Француз тілінде: chef de son</p>
2442.	звуколидирование	дыбысты озу	<p>1. Кезеңді (белгілі бір уақыт аралығында) дыбыстық сигналдардың көмегімен спортшыны жетелеу.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: səs çıxarma</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дыбыштан озууу</p> <p>4. Өзбек тілінде: ovoz chiqarib tashlash</p> <p>5. Түрік тілінде: ses kesinti</p> <p>6. Ағылшын тілінде: sound deduction</p>

			<p>7. Испан тілінде: deducción de sonido</p> <p>8. Неміс тілінде: Sound Abzug</p> <p>9. Француз тілінде: déduction sonore</p>
2443.	зеркальная пара	айналық жұптасу	<p>1. Тексерушінің позициясын тақтаның сол жағынан оңға немесе керісінше ауыстыру арқылы барлық тексерушінің орнын ауыстыру.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: güzgü cütü</p> <p>3. Қырғыз тілінде: күзгү жуп</p> <p>4. Өзбек тілінде: оуна juftligi</p> <p>5. Түрік тілінде: ayna çifti</p> <p>6. Ағылшын тілінде: mirror pair</p> <p>7. Испан тілінде: par espejo</p> <p>8. Неміс тілінде: Spiegelpaar</p> <p>9. Француз тілінде: paire de miroirs</p>
2444.	зеркальный показ	айналы көрсету	<p>1. Тексерушінің позициясын тақтаның сол жағынан оңға немесе керісінше ауыстыру арқылы барлық тексерушінің орнын ауыстыру.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: güzgü</p> <p>3. Қырғыз тілінде: күзгү дисплей</p> <p>4. Өзбек тілінде: aks ettirish</p> <p>5. Түрік тілінде: ayna ekran</p> <p>6. Ағылшын тілінде: mirroring</p> <p>7. Испан тілінде: reflejo</p> <p>8. Неміс тілінде: Spiegeln</p> <p>9. Француз тілінде: en miroir</p>
2445.	зигзагообразный прием	бұраландаған тәсіл	<p>1. Зигзаг формасындағы қабылдау.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ziqzaq texnikası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: чалынбай қабыл алуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: zigzag texnikasi</p> <p>5. Түрік тілінде: zikzak tekniği</p> <p>6. Ағылшын тілінде: zigzag technique</p> <p>7. Испан тілінде: técnica de zigzag</p> <p>8. Неміс тілінде: Zick-Zack-Technik</p> <p>9. Француз тілінде: technique en zigzag</p>
2446.	зимнее многоборье	қысқы көпсайыс	<p>1. «Жұмыс пен қорғанысқа дайын» (ГТО) кешенінің құрамына кіретін спорт түрі 10 жастан 60 жасқа дейінгі әртүрлі жастағы адамдарға арналған қыста өткізілетін шараларды қамтиды. Көпсайысқа: шаңғымен сырғанау (1 км-ден 5 км-ге дейін), ату, тірек үстінде тарту кіреді. Спорт санаттары ұпайлардың жалпы санына сәйкес тағайындалады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qış hər tərəf</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кыш-айланасында</p>

			<p>4. Өзбек тілінде: har qishda</p> <p>5. Түрік тілінде: kış her yerinde</p> <p>6. Ағылшын тілінде: winter all-around</p> <p>7. Испан тілінде: invierno todo</p> <p>8. Неміс тілінде: Winter rundum</p> <p>9. Француз тілінде: hiver tout autour</p>
2447.	знамя спортобществ а	спорт қоғамының жалауы	<p>1. Кез-келген белгімен, көбінесе өндірістік қызметпен, дене шынықтыру және спорт үшін біріктірілген ұйымдардың жалаушасы.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: idman pankartı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: спорт қоғам жалауу</p> <p>4. Өзбек тілінде: sport banner</p> <p>5. Түрік тілінде: spor başlığı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: sport banner</p> <p>7. Испан тілінде: bandera deportiva</p> <p>8. Неміс тілінде: Sport-Banner</p> <p>9. Француз тілінде: bannière de sport</p>
2448.	значки олимпийские	олимпияық төсбелгілер	<p>1. Ресми - ХОК және ҰОК мүшелері үшін, ұйымдастырушылар, спортшылар, төрешілер, қызметкерлер, демеушілер. Кәдесый - әртүрлі елдің коммерциялық мақсаттары үшін, бірақ Ойындардың ұйымдастыру комитетінің мақұлдауымен жаппай айналымға шығарылды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: olimpiya nişanları</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Олимпиада белгилери</p> <p>4. Өзбек тілінде: olimpiya nishonlari</p> <p>5. Түрік тілінде: olimpiyat rozetleri</p> <p>6. Ағылшын тілінде: olympic badges</p> <p>7. Испан тілінде: insignias olímpicas</p> <p>8. Неміс тілінде: Olympische Abzeichen</p> <p>9. Француз тілінде: insignes olympiques</p>
2449.	значок судейский	төреші төсбелгісі	<p>1. Спорт төрешілерінің төсбелгісі азаматтарға 3, 2, 1, республикалық немесе бүкілодақтық санаттардағы спорт судьясы атағымен қатар беріледі. Осы немесе басқа санаттағы спорт төрешісінің төсбелгісін спорт төрешісіне ұйым тағайындайды, осы категориядағы төрешілерді тағайындау құқығы беріледі. КСРО Министрлер Кеңесі жанындағы Дене шынықтыру және спорт комитеті 1950 жылы бүкілодақтық санаттағы судьяларға, 25 жылдық белсенді және мінсіз сот жұмысына ие болған құрметті белгісін ұсынды. Бұл белгіні марапаттау КСРО спорттық қоғамдары мен ұйымдары Одағы Орталық Кеңесінің</p>

			<p>шешімімен 1950 жылдан 1 қаңтарға дейін жүзеге асырылады. 1960 ж. Құрметті төреші белгісі 402 спорт төрешісіне берілді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hakim nişanı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: сот сөлөкөтү</p> <p>4. Өзбек тілінде: hakim belgisi</p> <p>5. Түрік тілінде: hakem rozeti</p> <p>6. Ағылшын тілінде: referee badge</p> <p>7. Испан тілінде: insignia de árbitro</p> <p>8. Неміс тілінде: Schiedsrichter Abzeichen</p> <p>9. Француз тілінде: insigne d'arbitre</p>
2450.	зона оборонительная	қорғаныс аймағы	<p>1. Спорт алаңдары мен алаңдарындағы кез-келген шекара арасындағы орын, жарыс ережелерімен анықталады және осы аймақта спортшылар орындайтын нақты функциялардың арқасында. Спорттық ойындарда, белгілі бір аймаққа кіргенде немесе онда болғанда, ойыншылар ойын ережелерінің тиісті тармақтарын сақтау керек. Мысалы, волейболда - қорғаныс аймағында әрекет ететін ойыншы шабуыл аймағынан шабуыл жасауға құқылы емес; хоккейде - шабуылды тікелей қорғаныс аймағынан шабуыл аймағына жіберуге болмайды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: müdafiə zonası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: коргонуу зонасы</p> <p>4. Өзбек тілінде: mudofaa zonası</p> <p>5. Түрік тілінде: savunma bölgesi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: defensive zone</p> <p>7. Испан тілінде: zona defensiva</p> <p>8. Неміс тілінде: Verteidigungszone</p> <p>9. Француз тілінде: zone défensive</p>
2451.	зоны педалированыя	тебу аймағы	<p>1. 4 негізгі және 4 аралық аймақтан тұратын бір педаль циклінің бөліктері, күш қолдану мен белгілі бір бұлшықет топтарының жұмысының әртүрлі бағытымен сипатталады. Педаль циклі келесі аймақтардан тұрады: I негізгі (алдыңғы) - төмен күш, I аралық, II негізгі (төменгі) - артқы күш, II аралық, III негізгі (артқы) - жоғары күш, III аралық, IV негізгі (жоғарғы) - күш алға, IV аралық.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: zona pedaliyası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ашырганы зонасы</p> <p>4. Өзбек тілінде: zonali pedal</p> <p>5. Түрік тілінде: bölge pedal çevirme</p>

			<p>6. Ағылшын тілінде: zone pedaling</p> <p>7. Испан тілінде: zona de pedaleo</p> <p>8. Неміс тілінде: Zonentreten</p> <p>9. Француз тілінде: pédalage de zone</p>
2452.	зрелище спортивное	спорттық ойын-сауық	<p>1. Біздің заманымыздың өте жаппай құбылыстарының бірі - көбінесе әлеуметтік қатынасты көрсетеді. Ол белгілі бір рухани құндылықтарды, оның ішінде қоғамның гуманитарлық мәдени әлеуетімен байланысты құндылықтарды қалыптастыруға қабілетті. Сондықтан, спорттың жалпы құрамы және спорттық спектакль, оның маңызды құрамдас бөліктерінің бірі ретінде жалпыадамзаттық мәдениеттің маңызды элементтерінің бірі ретінде қарастырылуы заңдылық. Спорттық спектакльдің негізгі әлеуметтік маңызды функциялары қатарына бос уақытты өткізу және адамдармен қарым-қатынас, тәрбиелік, танымдық және идеялық кіреді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: idman tamaşası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: спорттук тамаша</p> <p>4. Өзбек тілінде: sport tomoshasi</p> <p>5. Түрік тілінде: sportif gözlük</p> <p>6. Ағылшын тілінде: sporting spectacle</p> <p>7. Испан тілінде: espectáculo deportivo</p> <p>8. Неміс тілінде: Sportliches Spektakel</p> <p>9. Француз тілінде: spectacle sportif</p>
2453.	зрелый зубцовый прыжок	толыққан азулы секіріс	<p>1. Мәнерлеп сырғанау термині үш секіруді білдіреді, оның барысында тістер қолданылады. Лутц, флип және тулуп - бұл тіс секіру, өйткені секіру кезінде спортшы жотаның пышағының тісімен мұзға түседі. 1. Қандай да бір тіреу нүктесінен итеріп, денені тез қозғалту арқылы кеңістікті жеңудің жолы. Бұл қозғалыс әрекеті келесі фазалардан тұрады: серпіліс, ұшу және қону. 2. Гимнастикада - бір немесе екі аяғымен итергеннен кейін бір немесе екі қолмен қосымша ұшу немесе ұшу кезінде кеңістікті жеңу.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: yetkin cagged atlama</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жетилген тиш менен секирүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: etuk jagged sakrash</p> <p>5. Түрік тілінде: olgun pürüzlü atlama</p> <p>6. Ағылшын тілінде: mature jagged jump</p> <p>7. Испан тілінде: salto dentado maduro</p>

			<p>8. Неміс тілінде: reifen gezackten Sprung</p> <p>9. Француз тілінде: saut mature mature</p>
2454.	зубцовые прыжки	тісшелермен секіріс	<p>1. Мәнерлеп сырғанау термині үш секіруді білдіреді, оның барысында тістер қолданылады. Лутц, флип және тулуп - бұл тіс секіру, өйткені секіру кезінде спортшы жотаның пышағының тісімен мұздан шығады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: cog atlama</p> <p>3. Қырғыз тілінде: тиш-келемиштерди</p> <p>4. Өзбек тілінде: jog sakrash</p> <p>5. Түрік тілінде: dişli atlama</p> <p>6. Ағылшын тілінде: cog jumping</p> <p>7. Испан тілінде: salto de cremallera</p> <p>8. Неміс тілінде: Zahnspringen</p> <p>9. Француз тілінде: cog jump</p>
2455.	зубцовый прыжок назад	азулы кері секіріс	<p>1. Мәнерлеп сырғанау термині үш секіруді білдіреді, оның барысында тістер қолданылады. Лутц, флип және тулуп - бұл тіс секіру, өйткені секіру кезінде спортшы жотаның пышағының тісімен мұздан шығады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: geri diş atmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кайра тиш секирүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: orqaga tish sakrash</p> <p>5. Түрік тілінде: diş geri atlama</p> <p>6. Ағылшын тілінде: tooth jump back</p> <p>7. Испан тілінде: diente saltar hacia atrás</p> <p>8. Неміс тілінде: Zahn springt zurück</p> <p>9. Француз тілінде: dent sauter en arrière</p>
2456.	зубцы конька	сырғы тісшелері	<p>1. Мәнерлеп сырғанаудың саусағында орналасқан бөлік, конькимен сырғанаудың жекелеген элементтерінің орындалуын жеңілдететін қызмет.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: silsiləsinin dişləri</p> <p>3. Қырғыз тілінде: тиштер тоо кыркасы</p> <p>4. Өзбек тілінде: tizmasining tishlari</p> <p>5. Түрік тілінде: sırtın dişleri</p> <p>6. Ағылшын тілінде: teeth of the ridge</p> <p>7. Испан тілінде: dientes de la cresta</p> <p>8. Неміс тілінде: Zähne des Kamms</p> <p>9. Француз тілінде: dents de la crête</p>
2457.	игра аттракционная	аттракциондық ойын	<p>1. Көрнекті ойындар. Жолбарысты аулау. Бұл ойынға нысана қажет - кішкентай фанера қалқаны, онда жолбарыстың басы боялған және аузында дөңгелек тесік кесілген. Сізде бес теннис (резеңке) шар немесе кішкентай құм</p>

			<p>дорба болуы керек. Нысанадағы тесіктің диаметрі доптың диаметрінен екі есе көп болуы керек. Қалқан тіректерге бекітілген. Ойынды ойыншыларды спорттың орнына бас лиганың футбол командаларының, спорттық жабдықтардың және т.б. атауға, шақыру арқылы өзгертуге болады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oyun cazibəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: оюн-зоок, оюн</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yin jalb qilish</p> <p>5. Түрік тілінде: oyun atraksiyonu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: game attraction</p> <p>7. Испан тілінде: atracción del juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Spielattraktion</p> <p>9. Француз тілінде: attraction de jeu</p>
2458.	игра бессистемная	жүйесіз ойын	<p>1. Тарихи тұрғыдан пайда болған, қоршаған ортадағы шындықты тану және кәсіби белсенділікті арттыру мақсатында адамдар арасындағы қарым-қатынасты модельдей отырып, ересектердің іс-әрекеттерін балалардың репродукциялауынан тұратын адам қызметінің түрі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hafazard oyunu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: системасыз оюн</p> <p>4. Өзбек тілінде: afsonaviy o'yin</p> <p>5. Түрік тілінде: afsonaviy o'yin</p> <p>6. Ағылшын тілінде: haphazard game</p> <p>7. Испан тілінде: juego fortuito</p> <p>8. Неміс тілінде: zufälliges Spiel</p> <p>9. Француз тілінде: jeu au hasard</p>
2459.	игра малоподвижна я	азқимылды ойын	<p>1. Азқимылды ойындар мектепке дейінгі білім беру мекемесінде дене тәрбиесі бойынша дербес жұмыс түрі ретінде кеңінен қолданылады, бірақ тәжірибе көрсеткендей, отырықшы ойындар мен ойын жаттығуларын таңдау аз, олардың аздығына байланысты қазіргі уақытта шектеулі. Бұл ойындарды таңдау тәрбиешілер мен дене шынықтыру нұсқаушыларына мектеп жасына дейінгі балалардың іс-әрекеттері мен ойын әрекеттерін қызықты әрі жемісті етуге көмектеседі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oturaq oyun</p> <p>3. Қырғыз тілінде: оюн жигердүү эмес</p> <p>4. Өзбек тілінде: sedentary o'yin</p> <p>5. Түрік тілінде: sedanter oyun</p>

			<p>6. Ағылшын тілінде: sedentary game</p> <p>7. Испан тілінде: juego sedentario</p> <p>8. Неміс тілінде: sitzendes Spiel</p> <p>9. Француз тілінде: jeu sédentaire</p>
2460.	игра массовая	бұқаралық ойын	<p>1. Жабық бөлмеде де, ашық ауада да қолдануға болады. Мұндай ойындарды ұйымдастыру және өткізу барысында адамгершілік-еріктік қасиеттер қалыптасады, ұйымдастырушылық қабілеттері дамиды. Жаппай ойындарды ұйымдастырушының басты міндеті - балаларға қиялын барынша пайдалануға үйрету. Қиялдың жұмысы ойынды ынталандырады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: kütləvi oyun</p> <p>3. Қырғыз тілінде: массалык оюн</p> <p>4. Өзбек тілінде: ommaviy o'yin</p> <p>5. Түрік тілінде: büyük oyun</p> <p>6. Ағылшын тілінде: massive game</p> <p>7. Испан тілінде: juego masivo</p> <p>8. Неміс тілінде: massives Spiel</p> <p>9. Француз тілінде: jeu massif</p>
2461.	игра молниеносная	шапшаң ойын	<p>1. Шахмат пен дойбы ойыны, қозғалыс туралы ойлануға уақыты өте шектеулі. Бес минут ең кең таралды, әр партияға бүкіл партия үшін 5 минут уақыт берілді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ıldırım sürətli oyun</p> <p>3. Қырғыз тілінде: оюн чагылган</p> <p>4. Өзбек тілінде: chaqmoq tez o'yin</p> <p>5. Түрік тілінде: hızlı yıldırım oyunu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: lightning fast game</p> <p>7. Испан тілінде: juego rápido como un rayo</p> <p>8. Неміс тілінде: blitzschnelles Spiel</p> <p>9. Француз тілінде: jeu rapide comme l'éclair</p>
2462.	игра на внимание	зейіндік ойын	<p>1. Қойылған міндеттерге назар аудару және барынша назар аудару қабілеті кез-келген жастағы адамдар үшін өте маңызды. Алдымен жаттығу үшін ақыл қажет, содан кейін жұмыс істеу керек. Ия, және күнделікті істерде онсыз мүмкін емес. Өкінішке орай, объектіні, проблеманы немесе тапсырманы ұзақ уақыт назарда ұстау әркімге берілмейді, бірақ кез-келген талантты дамыту оңай. Бұған ақыл ойындары көмектеседі. Назар аударатын ойындар - бұл балаларға да, ересектерге де ұнайтын логикалық және ойын-сауықтың керемет таңдауы. «Ұқыпты» ойындар санатына</p>

			<p>мыналар кіреді: Квест - белгіленген өлшемдерге сәйкес деңгейлерден өту әр ойыншыдан зияткерлік қабілеттер мен шоғырлануды талап етеді. Естелік - ұшатын карталар есте сақтау қабілеті мен ойлау жылдамдығын дамытады. Маджонг - ағымдағы карталарды тез талдап, жұпталған суреттерді уақытша таңдауға үйреніңіз. Элементтерді іздеу - бұл тізімдегі белгілі бір заттарды табуға бағытталған ойындардың ең қызықты блогы. Пазлдар - түрлі-түсті бөліктердің шатасқан санынан суреттер жинау. Фокусты үйрететін ойындар табандылықты қажет етеді, бірақ олар скучно емес. Олар ойыншының жеке дамуы үшін керемет мүмкіндіктер ұсынады және оған барлық маңызды дағдылар мен ұқыптылықты жетілдіруге көмектеседі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: diqqət oyunu 3. Қырғыз тілінде: оюн эсеби 4. Өзбек тілінде: diqqat o'yini 5. Түрік тілінде: dikkat oyunu 6. Ағылшын тілінде: attention game 7. Испан тілінде: juego de atención 8. Неміс тілінде: Aufmerksamkeitsspiel 9. Француз тілінде: jeu d'attention
2463.	игра на местности	жергілікті ойындар	<ol style="list-style-type: none"> 1. Команда орналасқан алаңдағы ойынға қатысуы, жаттығулар және ойындар. 2. Әзірбайжан тілінде: yerdə oyun 3. Қырғыз тілінде: жерге оюн 4. Өзбек тілінде: erdagi o'yin 5. Түрік тілінде: yere oyun 6. Ағылшын тілінде: game on the ground 7. Испан тілінде: juego en el suelo 8. Неміс тілінде: Spiel auf dem Boden 9. Француз тілінде: jeu sur le terrain
2464.	игровая зона	ойын аймағы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Доп тігілетін немесе ол орналасқан үстел теннисі үстелінің бөлігі. 2. Әзірбайжан тілінде: oyun sahəsi 3. Қырғыз тілінде: ойноо аянты 4. Өзбек тілінде: o'yin maydoni 5. Түрік тілінде: oyun alanı 6. Ағылшын тілінде: game Zone 7. Испан тілінде: área de juego 8. Неміс тілінде: Spielbereich 9. Француз тілінде: aire de jeux

2465.	игровая ситуация	ойын жағдаяты	<p>1. Спорттық ойындардағы жекелеген техникалық және тактикалық техниканы, ойын жағдайларын, жарыстар ережелерін бұзуды және т.с.с. бір терминді ойын. Бірнеше спорт ойындарында топ немесе спортшының өзара әрекеттесу қағидасы доп немесе шұңқыр ұзаққа созылмаса, тоқтамайды, одан әрі өнделмейді және дереу серіктеске жіберіледі. - сандық азшылықтағы ойын (көпшілік). Ойын барысында бір немесе бірнеше ойыншы өз тобында (қарсылас командада) алаңнан шығарылған кезде туындаған жағдайлар.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oyun vəziyyəti</p> <p>3. Қырғыз тілінде: оюн кырдаал</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yin holati</p> <p>5. Түрік тілінде: oyun durumu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: game situation</p> <p>7. Испан тілінде: situación del juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Spielsituation</p> <p>9. Француз тілінде: situation de jeu</p>
2466.	игровой метод тренировки	жаттығудың ойын әдісі	<p>1. Жаттықтырушы мен спортшы жұмысының тәсілдерінің жиынтығы, оның көмегімен спорттық дайындық деңгейін жоғарылатудың нақты міндеттері шешіледі: қажетті қасиеттер тәрбиеленеді, дағдылар игеріледі, спорттық жаттығулардың заңдылықтары білінеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oyun təlim metodu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: окутуу оюн ыкмасы</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yinlarni o'qitish usuli</p> <p>5. Түрік тілінде: oyun eğitimi yöntemi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: game training method</p> <p>7. Испан тілінде: método de entrenamiento del juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Spieltrainingsmethode</p> <p>9. Француз тілінде: méthode de formation de jeu</p>
2467.	игровой подход	ойын амалы	<p>1. Гимнастика, пауэрлифтинг және ауыр атлетикадан аяқталған немесе аяқталмаған жарыс жаттығуы (егер штанга тізеден жоғары көтерілсе). Уақыт (90 с) бұл әдіс деп саналады, оның барысында спортшы жарыс хатшысы шақырғаннан кейін алаңға шықпады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oyun yanaşması</p> <p>3. Қырғыз тілінде: оюн мамиле</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yin yondashuvi</p> <p>5. Түрік тілінде: oyun yaklaşımı</p>

			<p>6. Ағылшын тілінде: game approach</p> <p>7. Испан тілінде: enfoque del juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Spiel Ansatz</p> <p>9. Француз тілінде: approche du jeu</p>
2468.	игры доброй воли	ізгі ниет ойындары	<p>1. (ағыл. <i>Goodwill Games</i>) - Олимпиадалық ойындарға ұқсас халықаралық ойындар қатарына кіреді және Ойындарға бойкот кезінде олардың баламасы болып саналады. Спорттық ұйымдардың, іскер топтардың және Америка Құрама Штаттары мен қатысушы елдердің қоғамдастықтарының бастамасымен 4 жылда бір рет өткізіледі. Кейіннен ізгі ниет ойындарын олардың негізін қалаушы Тед Тернер Тайм Уорнер сатты. Ойындардың ұраны: «Спорттағы достықтан - әлемдегі бейбітшілікке!».</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: xoşməramlı oyunlar</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Демөөрчүлүк оюндары</p> <p>4. Өзбек тілінде: yaxshi niyat o'yinlari</p> <p>5. Түрік тілінде: şerefiye oyunları</p> <p>6. Ағылшын тілінде: goodwill games</p> <p>7. Испан тілінде: juegos de buena voluntad</p> <p>8. Неміс тілінде: Goodwill-Spiele</p> <p>9. Француз тілінде: jeux de bonne volonté</p>
2469.	игры зимние	қысқы ойындар	<p>1. Халықаралық олимпиадалық комитеттің қолдауымен 4 жылда бір рет өткізілетін ең ірі халықаралық қысқы спорт жарысы. Қысқы Олимпиада 1924 жылы жазғы ойындарға қосымша ретінде басталды. Кейбір қысқы спорт түрлері жазғы Олимпиада ойындарына 1908 және 1920 жылдары енгізілді. 1924 жылдан 1992 жылға дейін қысқы Олимпиадалар жазғы жылдар сияқты өтті. 1994 жылдан бастап Қысқы Олимпиада ойындары жазғы Олимпиада ойындарына қатысты 2 жыл ауысыммен өтті.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qış oyunları</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кышкы оюндар</p> <p>4. Өзбек тілінде: qish o'yinlari</p> <p>5. Түрік тілінде: kış oyunları</p> <p>6. Ағылшын тілінде: winter games</p> <p>7. Испан тілінде: juegos de invierno</p> <p>8. Неміс тілінде: Winterspiele</p> <p>9. Француз тілінде: jeux d'hiver</p>
2470.	игры конно-	ат-спорты	<p>1. Ат үстіндегі спорттық ойындар. Ежелгі</p>

	спортивные	ойындары	<p>заманнан бері жылқы шаруашылығымен айналысатын халықтардың мерекелері мен мерекелерінің ажырамас бөлігі; спортшылар-ат спортшыларын дайындаудың тиімді құралы (ептілік, анықтық, ұтқырлық, көзді өлшеу қабілеттерін дамыту). Ат спорты ұлттық ойындары ұлттық салт-дәстүрлерге негізделген. Ат үстінде доппен, пышақпен, жекпе-жекпен шыққан ат ойындары бар.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: at oyunları</p> <p>3. Қырғыз тілінде: оюндар ат</p> <p>4. Өзбек тілінде: ot sporti o'yinlari</p> <p>5. Түрік тілінде: binicilik oyunları</p> <p>6. Ағылшын тілінде: equestrian games</p> <p>7. Испан тілінде: juegos ecuestres</p> <p>8. Неміс тілінде: Pferdespiele</p> <p>9. Француз тілінде: jeux équestres</p>
2471.	игры конные	ат ойындары	<p>1. Ат үстіндегі спорттық ойындар. Ежелгі заманнан бері жылқы шаруашылығымен айналысатын халықтардың мерекелері мен мерекелерінің ажырамас бөлігі; спортшылар-ат спортшыларын дайындаудың тиімді құралы. Ат спорты ұлттық ойындары ұлттық салт-дәстүрлерге негізделген. Ат үстінде доппен, пышақпен, жекпе-жекпен шыққан ат ойындары бар.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: at oyunları</p> <p>3. Қырғыз тілінде: оюндар ат</p> <p>4. Өзбек тілінде: ot o'yinlari</p> <p>5. Түрік тілінде: at oyunları</p> <p>6. Ағылшын тілінде: horse games</p> <p>7. Испан тілінде: juegos de caballos</p> <p>8. Неміс тілінде: Pferdespiele</p> <p>9. Француз тілінде: jeux de chevaux</p>
2472.	игры на воде	судағы ойындар	<p>1. Су ойындары бірқатар педагогикалық мәселелерді шешуге көмектеседі. Ойын баланың бойындағы ерік-жігерді, ұжымшылдық сезімдерін тәрбиелейді. Денені дамытып, нығайтады, ол жүзу дағдыларын нығайтады және жетілдіреді. Сабақтың эмоционалдығын арттыру, ойын демалу және ойын-сауық ретінде қолданылады. Балаларды жүзуді үйрету үшін сабақтарға су іс-әрекеттерін қосу керек. Олар баланың табиғатын түсінуге көмектеседі, оны</p>

			<p>тәуелсіздікке, бастамаға, өзара көмекке, серіктестікке дағдыландырады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: su oyunlari</p> <p>3. Қырғыз тілінде: суу оюндар</p> <p>4. Өзбек тілінде: suv o'yinlari</p> <p>5. Түрік тілінде: su oyunlari</p> <p>6. Ағылшын тілінде: water games</p> <p>7. Испан тілінде: juegos de agua</p> <p>8. Неміс тілінде: Wasserspiele</p> <p>9. Француз тілінде: jeux d'eau</p>
2473.	извлечение короля	корольді түсіру	<p>1. Тактикалық шахмат құрылғысы, оның мақсаты қарсыластың патшасын шабуыл жасау үшін ломбарттың артында қауіпсіз жерден кетуге мәжбүр ету.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: şah hasilati</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Кинг казып алуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: shoh qazib olish</p> <p>5. Түрік тілінде: kral çikarma</p> <p>6. Ағылшын тілінде: king extraction</p> <p>7. Испан тілінде: extracción de rey</p> <p>8. Неміс тілінде: König Extraktion</p> <p>9. Француз тілінде: extraction roi</p>
2474.	изгиб лопасти весла	ескек қалағының бүгілісі	<p>1. Суда қозғалатын кезде үлкен қарсылықты қамтамасыз ету үшін қалақ пышағының жұмыс бетінің дәлдігі. Пышақтың артқы жағы иілген.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: avar bıçağı əyilmək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бүктөгөндөн калак көпкө</p> <p>4. Өзбек тілінде: qalpoq pichog'i egilishi</p> <p>5. Түрік тілінде: kanatlı bıçak bükme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: paddle blade bending</p> <p>7. Испан тілінде: flexión de la pala de paleta</p> <p>8. Неміс тілінде: Schaufelblatt biegen</p> <p>9. Француз тілінде: pliage des pales</p>
2475.	изменение тактики игры	ойын тактикасын ың өзгеруі	<p>1. Спорттық ойындардың мәні - әрқайсысы қарсыласынан асып түсуге, белсенді қарсыластығын жеңуге және ережелерге сәйкес ойынның алдын-ала белгіленген мақсатына жетуде артықшылыққа қол жеткізуге тырысатын екі тараптың қарама-қайшылығы. Ойын жағдайындағы кейінгі өзгеріс жаңа талдау мен шешімді қажет етеді. Бұл тактикалық әрекеттің мазмұнын құрайтын сенсоримоторлық процестердің циклін жабады. Тактика күрестің жалпы теориясының бөлімдерінің бірі болып табылады, ол бәсекелік</p>

			<p>кызметті оңтайландыру және нақты спорттық матч өткізу мәселелерін қарастырады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oyun taktikasi dəyişir</p> <p>3. Қырғыз тілінде: өзгөртүү тактика оюн</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yin taktikasi o'zgaradi</p> <p>5. Түрік тілінде: oyun taktikleri deęişikligi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: game tactics change</p> <p>7. Испан тілінде: cambio de tácticas de juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Spieltaktiken ändern sich</p> <p>9. Француз тілінде: changement de tactique de jeu</p>
2476.	изменение фронта скольжения	сырғанау беталысының өзгеруі	<p>1. Конькимен жүгірушінің алға қарай сырғанауға және керісінше өтуі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ön dəyişiklik</p> <p>3. Қырғыз тілінде: сылай жээк өзгөртүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: oldingi o'zgarish</p> <p>5. Түрік тілінде: ön deęişim</p> <p>6. Ағылшын тілінде: front change</p> <p>7. Испан тілінде: cambio delantero</p> <p>8. Неміс тілінде: Frontwechsel</p> <p>9. Француз тілінде: changement avant</p>
2477.	именной борец	нар балуан	<p>1. Күрес техникасын жүргізуге нақты әрекет жасайтын, оның ұсталуы мен күрес тәсілін талап ететін және қарсыласымен жақындасуға бағытталған балуан.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ad döyüşçüsü</p> <p>3. Қырғыз тілінде: номиналдык балбан</p> <p>4. Өзбек тілінде: ism jangchi</p> <p>5. Түрік тілінде: isim savaşıcı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: name fighter</p> <p>7. Испан тілінде: nombre de luchador</p> <p>8. Неміс тілінде: Name Kämpfer</p> <p>9. Француз тілінде: nom combattant</p>
2478.	имитационные упражнения	имитациялық жаттығулар	<p>1. Тек кез-келген бәсекелестік қозғалыстар немесе үйренген жаттығу техникасының жекелеген элементтері түрінде ғана пайда болатын жаттығу, бірақ қажетті динамикалық күш-жігерсіз.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: simulyasiya məşqləri</p> <p>3. Қырғыз тілінде: анткорлук көнүгүүлөр</p> <p>4. Өзбек тілінде: simulyatsiya mashqlari</p> <p>5. Түрік тілінде: simülasyon çalışmaları</p> <p>6. Ағылшын тілінде: simulation exercises</p> <p>7. Испан тілінде: ejercicios de simulación</p> <p>8. Неміс тілінде: Simulationsübungen</p> <p>9. Француз тілінде: exercices de simulation</p>

2479.	импровизация игровая	ойындық тапқырлық	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ойыншылар өткір бәсекелестік жағдайда алдын-ала дайындалған және дайындалмаған түрлі тактикалық әдіс пен тәсілдерді қолдану. 2. Әзірбайжан тілінде: oyun doğaçlama 3. Қырғыз тілінде: Жылайды оюндар 4. Өзбек тілінде: o'yin improvizatsiyasi 5. Түрік тілінде: oyun doğaçlama 6. Ағылшын тілінде: game improvisation 7. Испан тілінде: improvisación del juego 8. Неміс тілінде: Spielimprovisation 9. Француз тілінде: jeu d'improvisation
2480.	инструкция гоночная	жарыс нұсқаулығы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Желкенді жарыстар ережелерін толықтыратын және ережелер күші бар құжат. 2. Әзірбайжан тілінде: yarış təlimatı 3. Қырғыз тілінде: нускама жарыш 4. Өзбек тілінде: royga bo'yicha ko'rsatma 5. Түрік тілінде: yarış talimatı 6. Ағылшын тілінде: racing instruction 7. Испан тілінде: instrucción de carreras 8. Неміс тілінде: Rennunterricht 9. Француз тілінде: instruction de course
2481.	интеллект тренера	жаттықтыру шы зияты	<ol style="list-style-type: none"> 1. Спорттық жаттығулар мен жарыстарда өнер көрсету мәселелерін шешуге мүмкіндік беретін ақыл-ой дамуының және ақыл-ой қабілеттерінің жалпы деңгейі. 2. Әзірбайжан тілінде: məşqçi zəkası 3. Қырғыз тілінде: машыктыруучу чалгындоо 4. Өзбек тілінде: murabbiy aql 5. Түрік тілінде: eğitimci zekası 6. Ағылшын тілінде: trainer intelligence 7. Испан тілінде: entrenador de inteligencia 8. Неміс тілінде: Trainer Intelligenz 9. Француз тілінде: intelligence de formateur
2482.	интенсивное упражнение	қарқынды жаттығу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жоғары қарқынды жүктемелердің айтарлықтай үлесімен өткізілетін жаттығулар. Спортшыны дайындаудың ажырамас бөлігі. Жаттығулар жүйесі негізінде құрылған және спортшының жоғары нәтижеге жетуге дайындығын анықтайтын белгілі бір қабілеттерді тәрбиелеуге және жетілдіруге бағытталған мамандандырылған процесс. 2. Әзірбайжан тілінде: gərgin idman 3. Қырғыз тілінде: катуулугу машыгуу 4. Өзбек тілінде: intensiv mashqlar 5. Түрік тілінде: yoğun egzersiz

			<p>6. Ағылшын тілінде: intense exercise</p> <p>7. Испан тілінде: ejercicio intenso</p> <p>8. Неміс тілінде: intensive Übung</p> <p>9. Француз тілінде: exercice intense</p>
2483.	интервал отдыха	тынығу аралығы	<p>1. Жаттығулар, әрекеттер, тәсілдер арасындағы демалыс уақыты. - тынығу аралығы. Ұзақтығы жұмыс қабілеттілігін бастапқы деңгейге қалпына келтіру үшін жеткіліксіз демалу аралығы. - қалған аралықты барынша көбейту. Қайталанатын жүктеме бастапқы деңгейден асатын жұмыс қабілеттілігін қалпына келтіру кезеңінде орнатылатын тынығу аралығы. - толық емес демалыс аралығы. Демалу аралығы, оның барысында жұмыс қалпына келтірілмегенімен, жұмыс деңгейіне жақын. - толық демалу аралығы. Жұмыс қабілетін бастапқы қалпына келтіруге және қайталанатын жүктемені төмендетпеуге жеткілікті демалыс аралығы. - ұзартылған демалыс аралығы. Толық аралықпен салыстырғанда ұзақтығы 1,5-2 есе артқан демалыс аралығы.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: istirahət interval</p> <p>3. Қырғыз тілінде: калган аралыгы</p> <p>4. Өзбек тілінде: dam olish oralig'i</p> <p>5. Түрік тілінде: dinlenme aralıǵı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: rest interval</p> <p>7. Испан тілінде: intervalo de descanso</p> <p>8. Неміс тілінде: Ruhepause</p> <p>9. Француз тілінде: intervalle de repos</p>
2484.	интервал стройка	сап аралығы	<p>1. Алдыңғы қатарда тұру арасындағы қашықтық. Жеңіл автомобильдер (мотоциклдер) арасындағы жарыс басталған кезде немесе келесі старттардың арасындағы уақыт аралығы. Адамдардың бірлескен іс-әрекеттерін алдын-ала жоспарлау.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: tikinti interval</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ката аралыгы</p> <p>4. Өзбек тілінде: qurilish oralig'i</p> <p>5. Түрік тілінде: bina aralıǵı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: building interval</p> <p>7. Испан тілінде: intervalo de construcción</p> <p>8. Неміс тілінде: Bauintervall</p> <p>9. Француз тілінде: intervalle de construction</p>
2485.	интервальность	бөлікті	<p>1. Алдыңғы қатарда тұру арасындағы</p>

	Б	аралықтық	<p>қашықтық. Жарыс басталған кезде автомобильдер (мотоциклдер) арасындағы қашықтық немесе келесі старттардың арасындағы уақыт аралығы.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: aralıq 3. Қырғыз тілінде: аралық 4. Өзбек тілінде: oraliq 5. Түрік тілінде: aralık 6. Ағылшын тілінде: interval 7. Испан тілінде: intervalo 8. Неміс тілінде: Intervall 9. Француз тілінде: intervalle
2486.	интервальный метод	аралық әдіс	<p>1. Интервал әдісі екі түрлі принципке ие: үздіксіздік (интервалдық оқыту) және интервалдық принцип (аралық жұмыс). Екі әдіс те спортшының денесіне түбегейлі өзгеше әсер етеді. Үздіксіздік принципі (аралық жаттығу). Неміс ғалымы Х.Рейнделлдің зерттеулері дәл осы әдіспен негізгі жаттығу әсері жүктеме кезеңінде емес, оны азайту кезінде, яғни қысқа демалыста болатындығын дәлелдеді. Бұл тренинг метаболикалық процестерді, жүрек-тамыр және тыныс алу жүйелерінің функцияларын жақсартуға бағытталған. Мұны көптеген ғалымдар айтқандай «жүрек жаттығулары». Шаңғы спортында ол ерекше төзімділікті дамыту үшін қолданылады. Интервал принципі (аралық жұмыс) жүктеме өзі арқылы спортшының денесіне әсер етеді. Бұл әдіс жылдамдық пен жылдамдық қасиеттерін жақсарту үшін қолданылады. Жаттығудың қарқындылығы максимумның 80-90 пайызына жетуі мүмкін. Аралық қағидатқа төрт негізгі элемент кіреді: уақыт (қашықтықтың ұзындығы, көлемі), қарқыны (жүктеме қарқындылығы), интервалдар (демалу үзілістері) және қайталанулар саны. Осы элементтердің әрқайсысында үш мүмкін нұсқа бар.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзірбайжан тілінде: interval metodu 3. Қырғыз тілінде: аралығы ыкмасы 4. Өзбек тілінде: interval usuli 5. Түрік тілінде: aralık yöntemi 6. Ағылшын тілінде: interval method 7. Испан тілінде: método de intervalo

			<p>8. Неміс тілінде: Intervallmethode</p> <p>9. Француз тілінде: méthode d'intervalle</p>
2487.	интуиция игровая	ойын түйсігі	<p>1. Спортшының ойын түсіну және жарыс кезіндегі жағдайдың дамуын болжай білу.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: oyun intuisiyası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: туюп билүү ойнотуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: o'yin sezgi</p> <p>5. Түрік тілінде: oyun sezgisi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: game intuition</p> <p>7. Испан тілінде: intuición del juego</p> <p>8. Неміс тілінде: Spiel Intuition</p> <p>9. Француз тілінде: intuition de jeu</p>
2488.	ипподром	ипподром	<p>1. Ат жарысы, ат жарысы өтетін орын. Кейде ипподром ат спорты жарыстарында қолданылады. Ипподромдарда, әдетте, кемінде төрт жол болады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hippodrom</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Racecourse</p> <p>4. Өзбек тілінде: hippodrom</p> <p>5. Түрік тілінде: yarış pisti</p> <p>6. Ағылшын тілінде: hippodrome</p> <p>7. Испан тілінде: hipódromo</p> <p>8. Неміс тілінде: Hippodrom</p> <p>9. Француз тілінде: hippodrome</p>
2489.	истощение	қалжырау	<p>1. Тым қарқынды және ұзақ белсенділіктің, күшті тітіркендіргіштердің әсерінен, созылмалы аурудың, ұзақ тамақтанудың немесе алынған тамақтың жеткіліксіз ассимиляциясы салдарынан жеке органдардың, жүйелердің немесе тұтастай алғанда организмнің айтарлықтай төмендеуімен сипатталатын патологиялық жағдай.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: tükənmə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: алсыроо</p> <p>4. Өзбек тілінде: charchoq</p> <p>5. Түрік тілінде: tükenme</p> <p>6. Ағылшын тілінде: exhaustion</p> <p>7. Испан тілінде: agotamiento</p> <p>8. Неміс тілінде: Erschöpfung</p> <p>9. Француз тілінде: épuisement</p>
2490.	исходное положение	бастапқы күй, бастапқы қалып	<p>1. Қимыл, қимыл немесе спорттық жаттығу басталғанға дейін алдын-ала келісілген қол, аяқ, мойынның орналасуы.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: başlangıç mövqeyi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: үй орду</p>

			<p>4. Өзбек тілінде: boshlang'ich pozitsiyasi</p> <p>5. Түрік тілінде: başlangıç pozisyonu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: initial position</p> <p>7. Испан тілінде: posición inicial</p> <p>8. Неміс тілінде: Ausgangsposition</p> <p>9. Француз тілінде: position de départ</p>
2491.	итерполятор	итерполято р	<p>1. Сүңгу сайысының хатшысы пайдаланған цифрлық есептеу құралы сүңгуірдің қорытынды бағасын оның коэффициенттерін ескере отырып жылдам анықтайды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: interpolator</p> <p>3. Қырғыз тілінде: iterpolyator</p> <p>4. Өзбек тілінде: iterpolyator</p> <p>5. Түрік тілінде: iterpolyator</p> <p>6. Ағылшын тілінде: interpolator</p> <p>7. Испан тілінде: interpolador</p> <p>8. Неміс тілінде: Interpolator</p> <p>9. Француз тілінде: interpolateur</p>
2492.	уздечка	жүген	<p>1. Жылқының жүгені. Ол щеткамен және бастың артқы жағымен жұмыс жасайтын белбеу, сонымен қатар мұрынға шелекпен тұрады. Бұл аттың аузын көп ашуға мүмкіндік бермейді, бақылауды жеңілдетеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: kapsul; kürək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: капсула; ооздук</p> <p>4. Өзбек тілінде: kapsula; jilov</p> <p>5. Түрік тілінде: kapsül; dizgin</p> <p>6. Ағылшын тілінде: capsule; bridle</p> <p>7. Испан тілінде: cápsula brida</p> <p>8. Неміс тілінде: Kapsel; Zaumzeug</p> <p>9. Француз тілінде: capsule; bride</p>
2493.	каскад прыжков	дүркін-дүркін секіру	<p>1. Бір мәнерлеп сырғанаудың бастапқы бағдарламасының элементі, онда секірулердің біреуі алдыңғыға тікелей жалғасады және бірінші айналымның шығу доғасынан қосымша бұрылыстардың аяқтарын өзгертпестен орындалады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: atlayan kaskad</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дүркүүн хоп</p> <p>4. Өзбек тілінде: sakrash kaskadi</p> <p>5. Түрік тілінде: atlama çağlayan</p> <p>6. Ағылшын тілінде: jumping cascade</p> <p>7. Испан тілінде: cascada de salto</p> <p>8. Неміс тілінде: springende Kaskade</p> <p>9. Француз тілінде: saut en cascade</p>

2494.	кислородное голодание	оттектік тапшылық	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дене жеткілікті мөлшерде оттегімен қамтамасыз етілмеген және (немесе) белгілі бір органдар мен тіндер бұзылған кезде пайда болатын оттегі аштық жағдайы. 2. Өзірбайжан тілінде: oksigen açlığı 3. Қырғыз тілінде: anoxaemia 4. Өзбек тілінде: kislorod ochligi 5. Түрік тілінде: oksijen açlığı 6. Ағылшын тілінде: oxygen starvation 7. Испан тілінде: falta de oxígeno 8. Неміс тілінде: Sauerstoffmangel 9. Француз тілінде: manque d'oxygène
2495.	кислородный запрос	оттектік сұраныс	<ol style="list-style-type: none"> 1. Қарқынды бұлшықетпен жұмыс жасау кезінде ағзаға қажеттілікке қатысты тұтынылатын оттегінің шамадан тыс мөлшері. Бұлшықет тінінде және қанда оксидсіз метаболикалық өнімдердің жинақталуымен бірге жүреді. 2. Өзірбайжан тілінде: oksigen tələbi 3. Қырғыз тілінде: кычкылтек талабы 4. Өзбек тілінде: kislorod talab 5. Түрік тілінде: oksijen talebi 6. Ағылшын тілінде: oxygen request 7. Испан тілінде: solicitud de oxígeno 8. Неміс тілінде: Sauerstoffanforderung 9. Француз тілінде: demande d'oxygène
2496.	кистевой упор	білезікпен тіреу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гимнастикалық элемент. Иықтар пломбаның үстінде орналасқан позиция. Акробатикада оқушының тік немесе көлденең позициясы қолында және иықтар фулкулумнан жоғары орналасқан. Токтатудың түрлері: бұрыш, жоғары бұрыш, шынтақта («қолтырауын»), көлденең екпіндеу және т.б. Топтық акробатикада серпін - жоғарғы жақтары жоғары деңгейдегі серіктес ұстанымы қолдайды және күш жұмсауға бағытталған. 2. Өзірбайжан тілінде: carpal vurğu 3. Қырғыз тілінде: Подчашинский басым 4. Өзбек тілінде: karpal urg'u 5. Түрік тілінде: karpal vurgu 6. Ағылшын тілінде: carpal emphasis 7. Испан тілінде: énfasis carpiano 8. Неміс тілінде: Handwurzel Betonung 9. Француз тілінде: accent de carpe
2497.	козел	гимнастика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гимнастикалық көмекші аппарат. Жылқыны

	гимнастическ ий	лық төрттаған	серуендеуге және серуендеуге үйрету үшін қысқартылған ат (ұзындығы 60 см). 2. Әзірбайжан тілінде: gimnastika keçisi 3. Қырғыз тілінде: гимнастикалық теке 4. Өзбек тілінде: gimnastik echki 5. Түрік тілінде: jimnastik keçisi 6. Ағылшын тілінде: gymnastic goat 7. Испан тілінде: cabra gimnástica 8. Неміс тілінде: Turnziege 9. Француз тілінде: chèvre de gymnastique
2498.	козырек безопасности	қауіпсіздік күнқағары	1. Қозғалыстың негізгі жолынан ауытқу кезінде шана мен бұршақтың жұмсақ оралуын қамтамасыз ететін бұрылыстың жоғарғы бөлігі. 2. Әзірбайжан тілінде: təhlükəsizlik qonaqlığı 3. Қырғыз тілінде: коопсуздук калт 4. Өзбек тілінде: xavfsizlik visori 5. Түрік тілінде: güvenlik vizörü 6. Ағылшын тілінде: safety visor 7. Испан тілінде: visera de seguridad 8. Неміс тілінде: Sicherheitsvisier 9. Француз тілінде: visière de sécurité
2499.	колодец (городки)	құдық (спорттық ойын)	1. Орыс халықтық спорт ойыны. Бұл ойында белгілі бір қашықтықтан «қаланың» бөліктерін - «қала» немесе «руфф» деп аталатын бес ағаш цилиндрінің (соққылардың) әртүрлі жолмен жасалған бөліктерін «шығару» керек. 2. Әзірбайжан тілінде: yaxşı (qəsəbələr) idman oyunu 3. Қырғыз тілінде: ошондой эле (шаар) спорттук оюн 4. Өзбек тілінде: yaxshi (shaharlar) sport o'yini 5. Түрік тілінде: iyi (kasaba) spor oyunu 6. Ағылшын тілінде: well (towns) sports game 7. Испан тілінде: juego deportivo bien (pueblos) 8. Неміс тілінде: gut (Städte) Sportspiel 9. Француз тілінде: bien (jeu de sport)
2500.	колодки стартовые	сәретірек	1. Басында жүгірушіні итеруге арналған құрылғылар. Олар спортшының күш-жігерін толығымен пайдалану үшін қолданылады және оң және сол аяқтың арасындағы қашықтықты орнатуға мүмкіндік береді. 2. Әзірбайжан тілінде: başlangıç blokları 3. Қырғыз тілінде: учурулгандан 4. Өзбек тілінде: boshlang'ich bloklari 5. Түрік тілінде: başlangıç blokları

			<p>6. Ағылшын тілінде: starting blocks</p> <p>7. Испан тілінде: bloques de partida</p> <p>8. Неміс тілінде: Startblöcke</p> <p>9. Француз тілінде: blocs de départ</p>
2501.	колокол судейский	төреші қоңырауы	<p>1. Дыбыстық сигнал жарыстардың белгілі бір жағдайында, басталу, аяқтау кезінде кейбір спортта қолданылады. Мысалы, ат спорты түрлерінде бұл бастама старт алуға рұқсат береді және стартер төреші алға жылжу үшін жалауды көтереді. Қоңырау спортшыны тоқтату туралы, егер сіз кедергіні қалпына келтіру керек болса және спортшыны жарыстан шеттету туралы ескертеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: mühakimə zəng</p> <p>3. Қырғыз тілінде: коңгуроо соттор</p> <p>4. Өзбек тілінде: hukm qo'ng'iroq</p> <p>5. Түрік тілінде: yargı çanı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: judging bell</p> <p>7. Испан тілінде: campana de juzgar</p> <p>8. Неміс тілінде: Glocke richten</p> <p>9. Француз тілінде: juger la cloche</p>
2502.	кольцевые гонки	айналмалы жарыс	<p>1. Жабық орамдағы жолдағы жарыс.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: dövrə yarışı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: райондук расалар</p> <p>4. Өзбек тілінде: elektron poyma</p> <p>5. Түрік тілінде: devre yarışları</p> <p>6. Ағылшын тілінде: circuit racing</p> <p>7. Испан тілінде: circuito de carreras</p> <p>8. Неміс тілінде: Rennstrecke</p> <p>9. Француз тілінде: course de circuit</p>
2503.	комбинирован ное движение	құрамдас қимыл	<p>1. Физикалық жаттығуларды орындау кезінде - мотор қозғалысының бөлігі; адам ағзасының тұтастай алғанда оның айналасына (қоршаған ортаға, тірек, физикалық денелерге) немесе басқаларына қатысты оның кейбір бөлігіне, сондай-ақ спорттық жабдықтардың механикалық қозғалысына қатысты. Адамның қозғалысы - әлемдегі ең күрделі құбылыстардың бірі. Мұны биологиялық және механикалық заңдылықтардың ажырамас байланысын зерттеу негізінде ғана түсінуге болады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: birləşdirilmiş hərəkət</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бириккен кыймылы</p> <p>4. Өзбек тілінде: qo'shma harakat</p>

			<p>5. Түрік тілінде: kombine hareket</p> <p>6. Ағылшын тілінде: combined movement</p> <p>7. Испан тілінде: movimiento combinado</p> <p>8. Неміс тілінде: kombinierte Bewegung</p> <p>9. Француз тілінде: mouvement combiné</p>
2504.	комбинированный метод	құрамдас әдіс	<p>1. Әдістер көбінесе әртүрлі комбинацияда ұсынылған. Мұндай жағдайларда оларды біріктірілген деп атауға болады. Жаттығудың әртүрлі әдісінің ерекшеліктерін біріктіру, мысалы, көптеген жағдайларда олардың мазмұнын оқыту әдістеріне толығымен сәйкестікті қамтамасыз етуге, жүктеме мен демалысты икемді реттеуге, белгілі бір қасиеттерге, қабілеттерге нақтырақ әсер етеді, сондықтан олардың қалыптасуы мен дамуын бақылауға кеңес береді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: birləşdirilmiş metod</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бириккен ыкмасы</p> <p>4. Өзбек тілінде: estrodiol usul</p> <p>5. Түрік тілінде: kombine yöntem</p> <p>6. Ағылшын тілінде: combined method</p> <p>7. Испан тілінде: método combinado</p> <p>8. Неміс тілінде: kombinierte Methode</p> <p>9. Француз тілінде: méthode combinée</p>
2505.	конституция тела	дене бітімі	<p>1. Қоршаған ортаның әсерінен мұрагерлікке ие болған және организмнің морфологиялық және функционалдық сипаттамаларының тұтастығы. Организмнің салыстырмалы тұрақты сипаттамасы. Дене ерекшеліктері дененің көлемімен, оның пропорцияларымен, дене салмағының құрамымен анықталады. Тұқым қуалайтын және сатып алынған қасиеттеріне байланысты организмнің салыстырмалы тұрақты функционалдық және морфологиялық сипаттамалары.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: bədən konstitusiyası</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дене конституция</p> <p>4. Өзбек тілінде: tananing konstitutsiyasi</p> <p>5. Түрік тілінде: vücut anayasası</p> <p>6. Ағылшын тілінде: body constitution</p> <p>7. Испан тілінде: constitución corporal</p> <p>8. Неміс тілінде: Körperkonstitution</p> <p>9. Француз тілінде: constitution du corps</p>
2506.	конструкция лыжи, палок	шаңғының, таяқтың	<p>1. Шаңғышыларды итеру үшін пайдаланылатын спорттық жабдық, шаңғышылар бұрылыс</p>

		құрылымы	<p>кезінде қозғалыстарды үйлестіру. Бамбук, металл, қамыс, графит, пластиктен жасалған. Таяқ бағанадан, екпінге арналған штангадан, қарға түсіп кетпес үшін сақинадан, иілу кезінде қолды ұстап тұратын ілмектерден тұрады. Шаңғы тіректерінің мөлшері шаңғышының биіктігіне, тасымалдау түріне (классикалық немесе коньки) байланысты болады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: xizək və çubuq tikintisi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: лыжа жана шырғыйлар дизайн</p> <p>4. Өзбек тілінде: tosh va tayoq qurilishi</p> <p>5. Түрік тілінде: kayak ve çubuk inşaati</p> <p>6. Ағылшын тілінде: ski and stick construction</p> <p>7. Испан тілінде: construcción de esquís y palos</p> <p>8. Неміс тілінде: Ski- und Stockbau</p> <p>9. Француз тілінде: construction de ski et de bâton</p>
2507.	контрзахват	қарсықапсыру	<p>1. Спортшының әрекеті қарсылас туралы, қазіргі жағдай туралы ақпарат алу үшін қолданылады. Тактикалық шешім қабылдаудың алғышарты.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sayğac tutmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: kontrzahvat</p> <p>4. Өзбек тілінде: hisoblagich tortish</p> <p>5. Түрік тілінде: karşı kapmak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: counter grab</p> <p>7. Испан тілінде: contraataque</p> <p>8. Неміс тілінде: Gegengriff</p> <p>9. Француз тілінде: contre grab</p>
2508.	контролер трассы	күрежол бақылаушысы	<p>1. Өз сайтында бобслей трегінің күйін қадағалайтын, сонымен қатар курс қатысушыларының дұрыстығын қадағалайтын судья.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: track nəzarətçisi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: тректи инспектору</p> <p>4. Өзбек тілінде: trekni boshqarish moslamasi</p> <p>5. Түрік тілінде: parça denetleyicisi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: track controller</p> <p>7. Испан тілінде: controlador de pista</p> <p>8. Неміс тілінде: Track-Controller</p> <p>9. Француз тілінде: contrôleur de piste</p>
2509.	концевая линия	ақырғы сызық	<p>1. Спорттық ойындарға арналған алаңды (алаңды) белгілеу сызығы: жарыс ережелеріне сәйкес алаңның (ауданның) сыртқы шекарасын</p>

			<p>немесе оның ішіндегі жекелеген аймақтардың шекараларын белгілеу. Команда ойыншыларының спорт алаңында (алаңда) орналасуы шамамен бірдей қатарда, олар бірдей функцияларды орындаумен байланысты немесе ойын ережелерінде қарастырылған (мысалы, шабуыл сызығы, қорғаныс, жартылай қорғаушы; алдыңғы, ортаңғы, артқы сызық және т.б.).</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: son xətt</p> <p>3. Қырғыз тілінде: аягы сап</p> <p>4. Өзбек тілінде: oxirgi qator</p> <p>5. Түрік тілінде: bitiş çizgisi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: end line</p> <p>7. Испан тілінде: línea final</p> <p>8. Неміс тілінде: Endzeile</p> <p>9. Француз тілінде: ligne de fond</p>
2510.	координация движений	қимыл-қозғалысты үйлестіру	<p>1. Спортшы денесінің жекелеген бөліктерінің қозғалыстарының дәйектілігі мен реттілігі, жаттығулар нәтижесінде қол жеткізілген қозғалыстарды жаңа жағдайларға сәйкес жылдам өзгерту мүмкіндігі. Бұл белгілі бір моториканың құрылымына сәйкес кеңістіктік, уақытша және динамикалық сипаттамаларға сәйкес қозғалыс жұмысын қамтамасыз ететін бұлшықет топтарын неғұрлым ұтымды қосу арқылы қол жеткізіледі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hərəkətlərin əlaqələndirilməsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: агымдардын макулдашуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: harakatlarni muvofiqlashtirish</p> <p>5. Түрік тілінде: hareketlerin koordinasyonu</p> <p>6. Ағылшын тілінде: coordination of movements</p> <p>7. Испан тілінде: coordinación de movimientos</p> <p>8. Неміс тілінде: Koordination der Bewegungen</p> <p>9. Француз тілінде: coordination des mouvements</p>
2511.	копить силы	күш жинау	<p>1. Механикада басқа дене немесе өріспен материалдық денеге механикалық әсердің өлшемі; дененің нүктелерінің жылдамдығының өзгеруін немесе оның деформациясын тудырады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: gücləndirmək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бийлигин сактап калуу үчүн</p> <p>4. Өзбек тілінде: kuchaytirish</p> <p>5. Түрік тілінде: dayanma gücü</p>

			<p>6. Ағылшын тілінде: build up strength</p> <p>7. Испан тілінде: acumular fuerza</p> <p>8. Неміс тілінде: stärke aufbauen</p> <p>9. Француз тілінде: renforcer la force</p>
2512.	копьеметатель	найза лақтырушы	<p>1. Спорттық снарядты лақтыратын адам ағаштан (металл ұшы бар) немесе металдан жасалған. Сымның орамасы бар. Салмағы 600 г (әйел мен жас найза) немесе 800 г (ер найза). Балалар үшін масса аз болуы мүмкін.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: cirit atıcı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: найзасы жиберчү</p> <p>4. Өзбек тілінде: nayza otuvchi</p> <p>5. Түрік тілінде: cirit atıcısı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: javelin thrower</p> <p>7. Испан тілінде: lanzador de jabalina</p> <p>8. Неміс тілінде: Speerwerfer</p> <p>9. Француз тілінде: lanceur de javelot</p>
2513.	круг двумя с поворотами	қос аяқты бұра айналдыру	<p>1. Еденде гимнастикалық жаттығу. Екпіннен оңға (солға) айналдыра отырып, шеңберді айналдырып, қолдарды дәйектілікпен артта ұстау. 2. Атпен жаттығу. Аялдамадан бастап шеңбер артқа қарай қолдар тізбектелген күйде айналады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: növbə ilə iki dairə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: чөйрө эки кезектешип менен</p> <p>4. Өзбек тілінде: burilishlar bilan ikkitasini aylantiring</p> <p>5. Түрік тілінде: dönüslü iki daire</p> <p>6. Ағылшын тілінде: circle two with turns</p> <p>7. Испан тілінде: circule dos con vueltas</p> <p>8. Неміс тілінде: Kreis zwei mit Wendungen</p> <p>9. Француз тілінде: cercle deux avec tours</p>
2514.	крутой удар	тегеурінді соққы	<p>1. Боксшы өзінің жеке шеберлігін сипаттайтын шабуыл мен қарсы шабуылды жиі және тиімді пайдаланды. Теннис пен үстел теннисіндегі соққы, допты ұшу бағыты бойынша көлденең оське айналдыру.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sərt vurdu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: салкын хит</p> <p>4. Өзбек тілінде: qattiq zarba</p> <p>5. Түрік тілінде: sert vuruş</p> <p>6. Ағылшын тілінде: hard hit</p> <p>7. Испан тілінде: golpe fuerte</p> <p>8. Неміс тілінде: hart getroffen</p> <p>9. Француз тілінде: durement frappé</p>

2515.	крутящий момент	айналу сәті	<p>1. Механикада - денеде массалардың таралуын сипаттайтын және айналмалы қозғалыс кезінде оның инерттілігінің өлшемін көрсететін шама. Спорттың күрделі үйлестіру түрінде (акробатика, гимнастика, дайвинг, батут спорты және т.б.) ұшу кезінде айналатын спортшының маңызды физикалық сипаттамасы - дене. Инерция моменті айналу осінен дененің жекелеген бөліктері яғни спортшы айналған позадан қаншалықты алыс орналасқанына байланысты. Күрделі үйлестіру спортында секіру кезінде тығыз топтастыру жағдайында, көлденең оське қатысты инерция моменті түзетілген позицияға қарағанда төрт есе аз, қарулану, сондықтан бірінші жағдайда айналу төрт есе жылдам болады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: fırlanma anı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: иш таштоо</p> <p>4. Өзбек тілінде: moment</p> <p>5. Түрік тілінде: dönme momenti</p> <p>6. Ағылшын тілінде: torque</p> <p>7. Испан тілінде: par</p> <p>8. Неміс тілінде: Drehmoment</p> <p>9. Француз тілінде: couple; moment de torsion; couple torque</p>
2516.	крученный удар	жанай соғу	<p>1. Теннис пен үстел теннисіндегі соққы, допты ұшу бағыты бойынша көлденең өске айналдыру.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: bükülmə yumrusu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: чыйратылган кагыш</p> <p>4. Өзбек тілінде: burama musht</p> <p>5. Түрік тілінде: büküm punch</p> <p>6. Ағылшын тілінде: twist punch</p> <p>7. Испан тілінде: golpe de giro</p> <p>8. Неміс тілінде: Twist Punch</p> <p>9. Француз тілінде: twist punch</p>
2517.	крытая арена	жабық арена	<p>1. 1) спорттық іс-шаралар өткізу үшін арнайы жабдықталған орын. Бұл спорттық ойындар мен бұқаралық ойындар алаңы (волейбол, баскетбол, секіру, лақтыру секцияларымен футбол алаңы, жүгіру жолымен қоршалған, спорт алаңы, спорттық өзек, жарыс шеңбері, аренаның бір немесе бірнеше жағындағы көрермендерге арналған стенд). Жабық арена әдетте стадионның ажырамас бөлігі болып</p>

			<p>табылады. Ол ашық немесе үй ішінде болуы мүмкін (спорт ғимараты, Спорт сарайы). Қазіргі заманғы ауылдар, әсіресе жабық ауылдар, ең алдымен, әмбебап мақсатқа ие (спорттық жарыстар мен спорттық-ойын-сауық шаралары үшін). Спорттың бір түріне арналған жабық арена. Бетінде тұрақты жамылғы төсеп, стационарлық жабдықтар орнатыңыз. Әмбебап ареналарда алынбалы едендер мен жабдықтар жиі қолданылады 2) Жеңіл атлетикаға арналған үш-төрт секторы бар дамыған спорттық өзек. Жабық арена оның ұзындығы 400 м сақиналы трассамен қыста құюға мүмкіндік беретін өлшемдері бар.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: örtülü arena 3. Қырғыз тілінде: мини-арена 4. Өзбек тілінде: yoriq maydon 5. Түрік тілінде: kapalı arena 6. Ағылшын тілінде: covered arena 7. Испан тілінде: arena cubierta 8. Неміс тілінде: überdachte Arena 9. Француз тілінде: arène couverte</p>
2518.	крытый стадион	жабық стадион	<p>1. Спорт алаңы (футбол алаңы, жүгіру алаңдары, секіру және лақтыру орындары), көрермендерге арналған стендтермен қоршалған, спорттық ойындарға арналған ойын алаңдары және басқа да нысандар (соның ішінде жабық) спорт кешенін қамтитын кешенді спорт нысаны. - қысқы стадион. Суық мезгілде кейбір санитарлық және техникалық қолдауы бар спорттық (әдетте жеңіл атлетика және спорт) арналған қабырғалары мен шатыры бар біріктірілген спорттық ғимарат. - шаңғы стадионы. Шаңғышылардың басталуы мен аяқталуы үшін тегістелген алаңы, өлшемі кемінде 150x250 м болатын спорт алаңы. Онда төмендегілер салынуда: басталу және аяқталу қақпалары; судьялар алқасы, баспасөз, диктор, медициналық пункт үшін ғимарат. Іске қосу тақтасында электрлік дисплей болуы керек. Платформаның екі жағында көрермендерге арналған стендтер орнатылған. - Олимпиадалық стадион. Ең танымал спорт түрлеріне арналған ашылу, жабылу және жарыстар рәсімдері өтетін Олимпиаданың</p>

			<p>негізгі стадионы.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: qaralı stadion</p> <p>3. Қырғыз тілінде: мини стадион</p> <p>4. Өзбек тілінде: yoriq stadion</p> <p>5. Түрік тілінде: kapalı stadyum</p> <p>6. Ағылшын тілінде: indoor stadium</p> <p>7. Испан тілінде: estadio cubierto</p> <p>8. Неміс тілінде: Indoor-Stadion</p> <p>9. Француз тілінде: stade couvert</p>
2519.	крюка затыльника	ілмек ұстауыш	<p>1. Мылтықтың бөксесін иықтың жебесіне қатысты реттеуге арналған құрал.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: butt boşqab</p> <p>3. Қырғыз тілінде: backplate кайырмак</p> <p>4. Өзбек тілінде: dumba plitasi</p> <p>5. Түрік тілінде: poro pedi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: butt pad</p> <p>7. Испан тілінде: almohadilla para el trasero</p> <p>8. Неміс тілінде: Hintern Platte</p> <p>9. Француз тілінде: patin</p>
2520.	кувырок боком	бүйірге аунап түсу	<p>1. Акробатикалық және гимнастикалық жаттығулар. Қолды еденге немесе қабыққа сүйеніп, дененің жекелеген бөліктерін ұстай отырып, бас арқылы дененің айналмалы қозғалысы. Алға, артқа, бүйірден орындауға болады; 2. Маневр түрі, палуанның кілем үстіндегі қозғалысы, дененің көлденең осі бойынша артта жүру.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: yan tərəfə çevirin</p> <p>3. Қырғыз тілінде: капталы Somersault</p> <p>4. Өзбек тілінде: yon tomonga siljitish</p> <p>5. Түрік тілінде: yana doğru çevir</p> <p>6. Ағылшын тілінде: flip sideways</p> <p>7. Испан тілінде: voltear hacia los lados</p> <p>8. Неміс тілінде: zur Seite drehen</p> <p>9. Француз тілінде: retourner sur le côté</p>
2521.	кувырок вперед	алға аунап түсу	<p>1. Еден және бөренеді жаттығу. Топтастыруда екпіннен икемді жағдайға немесе фокустың серпілуіне ауысыңыз.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: irəliləmək</p> <p>3. Қырғыз тілінде: алдыға ролл</p> <p>4. Өзбек тілінде: oldinga siljish</p> <p>5. Түрік тілінде: takla atmak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: forward somersault</p> <p>7. Испан тілінде: salto mortal hacia adelante</p> <p>8. Неміс тілінде: Salto weiterleiten</p>

			9. Француз тілінде: somersault avant
2522.	кувырок разбега	с екпіндеп аунап түсу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Еденге және бөренедегі жаттығу. Бір немесе екі аяғымен итеріп, қолмен тірекке қарай бұрылып, алға қарай итерілу. 2. Әзірбайжан тілінде: flip çalısan 3. Қырғыз тілінде: бир чуркап Somersault 4. Өзбек тілінде: yugurib o'tish 5. Түрік тілінде: çalısan flip 6. Ағылшын тілінде: running flip 7. Испан тілінде: voltear corriendo 8. Неміс тілінде: flip laufen 9. Француз тілінде: courir flip
2523.	кувырок согнувшись	алға аунап түсу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Біркелкі емес жолақтарда жаттығу. Жиырылған күйден алға немесе иілген күйде алға қарай итерілу. 2. Әзірбайжан тілінде: yellənmək 3. Қырғыз тілінде: Somersault ийилген 4. Өзбек тілінде: qoqilib ketdi 5. Түрік тілінде: ters çevirmek 6. Ағылшын тілінде: flipping over 7. Испан тілінде: voltearse 8. Неміс тілінде: umdrehen 9. Француз тілінде: renversant
2524.	кулачный бой	жұдырықта су	<ol style="list-style-type: none"> 1. Күресу өнерін дамытудың нысаны, сонымен бірге басқа жарыспен қатар көпшіліктің көңілін көтеру түрі. Бұл ұйымдасқан, бәсекеге қабілетті формада, кем дегенде ежелгі Египеттің кездерінен бастап фистуфтар мен оларды оқытудың әдістері бар мектептер бар, бірақ ежелгі әлемдегі жұтқыншақ құбылыстарын толық көрсететін көптеген тарихи ескерткіштер Ежелгі Грециядағы Гомер заманына жатады, және біздің дәуіріміздің 688 ж. е. жұдырықтасу ежелгі Олимпиада ойындарының құрамына кірді. 2. Әзірбайжан тілінде: yumruq döyüşü 3. Қырғыз тілінде: pugilism 4. Өзбек тілінде: mushtli jang 5. Түрік тілінде: yumruk dövüşü 6. Ағылшын тілінде: fist fight 7. Испан тілінде: pelea a puñetazos 8. Неміс тілінде: Faustkampf 9. Француз тілінде: combat au poing
2525.	купольная акробатика	күмбезді акробатика	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бұл парашют түрлерінің бірі, түпкі мақсаты - парашюттердің ашық шатырынан ауада әртүрлі

			<p>фигураларды салу. Бұл бағыт парашюттегі топтың қалған акробатикасынан айтарлықтай ерекшеленеді. Спортшылар ұшақтан секіргеннен кейін бірден парашютті ашады, ал парашюттің басқа түрлері алдымен акробатикалық элементтерді, ал содан кейін - парашют ашуды ұсынады. Күмбез акробатикасы секіруге тек қанатты парашюттерді пайдаланады.</p> <p>2. Өзбек тілінде: gumbazli akrobatika</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Сапору түзүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: gumbazli akrobatika</p> <p>5. Түрік тілінде: kubbe akrobasi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: dome acrobatics</p> <p>7. Испан тілінде: acrobacia de cúpula</p> <p>8. Неміс тілінде: Kuppelakrobatik</p> <p>9. Француз тілінде: acrobatie du dôme</p>
2526.	курс начальной лыжной подготовки	бастапқы шаңғы дайындығының бағыты	<p>1. Алғашқы шаңғы жаттығулары өте маңызды: бұл уақытта шаңғымен сырғанау технологиясының негіздері зерттелуде, ал мектептегі барлық шаңғы жаттығуларының жетістігі оқу процесінің қалай құрылатындығына байланысты. Бастапқы курста бұл сабақтар аптасына 2 рет 45 минуттан тұрады, оларды екі есе көбейту ұсынылмайды.</p> <p>2. Өзбек тілінде: ilkin xizak təhsili</p> <p>3. Қырғыз тілінде: баштапқы оқуу курсун лыжа</p> <p>4. Өзбек тілінде: chang'i bo'yicha boshlang'ich mashg'ulot</p> <p>5. Түрік тілінде: ilk kayak eğitimi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: initial ski training</p> <p>7. Испан тілінде: entrenamiento inicial de esquí</p> <p>8. Неміс тілінде: Anfängliches Skitraining</p> <p>9. Француз тілінде: formation initiale de ski</p>
2527.	курс полный	толық курс	<p>1. Кеменің диаметрлік жазықтығының меридианға қатысты бағыты. - шынайы бағыт. Шынайы меридианның солтүстік бөлігі мен бағыт сызығының арасындағы компастың ортасындағы бұрыш. Ол солтүстіктен сағат тілімен 0-ден 360 градусқа дейін есептеледі. - компас курсы. Компас меридианының солтүстігінен кеменің диаметрлік жазықтығына сағат тілімен өлшенген бұрыш. - магниттік бағыт. Магниттік меридианның солтүстігінен</p>

			<p>сағаттың бағытымен кемеңің диаметрлі жазықтығына дейінгі бұрыш - дұрыс бағыт. Желкенді жарыстарды өткізу ережелері. «Старт ашық» сигналынан кейін яхтаның кез-келген курсы мәреге дейінгі қашықтыққа мүмкіндігінше тез өтуге мүмкіндік береді, егер басқа яхта немесе яхта болмаса, оның қозғалысына әсер етеді. - желге қатысты яхта курсы. Желдің бағыты мен яхтаның қозғалыс бағыты арасындағы бұрыш, яхтаның садақынан есептеледі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: tam kurs 3. Қырғыз тілінде: Толук курс 4. Өзбек тілінде: to'liq kurs 5. Түрік тілінде: tam kurs 6. Ағылшын тілінде: full course 7. Испан тілінде: curso completo 8. Неміс тілінде: voller Kurs 9. Француз тілінде: cours complet</p>
2528.	кучность попадания	тигізу тоғысы	<p>1. Нысанадағы тесіктердің жиынтығы, олардың бір-бірінен ең аз қашықтықта сипатталады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: vuruşun dəqiqliyi 3. Қырғыз тілінде: калыптандырылышынын хит 4. Өзбек тілінде: urish aniqligi 5. Түрік тілінде: isabet doğruluğu 6. Ағылшын тілінде: accuracy of hit 7. Испан тілінде: precisión del golpe 8. Неміс тілінде: Treffgenauigkeit 9. Француз тілінде: exactitude du coup</p>
2529.	лабильность	тұрақсыздық	<p>1. (латын. labilis «сырғушы, тұрақсыз») физиологияда - функционалды қозғалғыштығы, жүйке және бұлшықет тіндеріндегі элементар қозу циклдерінің жылдамдығы. «Лабильность» түсінігін орыс физиологы Н.В.Введенский (1886) енгізді, ол лабильділік өлшемін ырғақты түрлендіруге көбейтетін тіндердің тітіркенуінің ең жоғары жиілігі деп есептеді. Лабильділік келесі қозу циклынан кейін тіннің жұмыс қабілетін қалпына келтіретін уақытты көрсетеді. Жүйке жасушаларының процестері - 1 с ішінде 500-1000 импульстарды көбейтуге қабілетті аксондар; орталық және перифериялық байланыс нүктелері аз лабильді - синапстар (мысалы, мотор нервiнiң аяқталуы қаңқа бұлшықетiне 1 с-қа 100-150 қозуды бере</p>

			<p>алады). Тіндер мен жасушалардың өмірлік маңызды функцияларын тежеу (мысалы, суық тию, есірткі арқылы) икемділікті төмендетеді, өйткені бұл қалпына келу процесін баяулатады және сыну кезеңін ұзартады. Лабильділік - өзгермелі шама. Сонымен, жүректе жиі тітіркендіргіштердің әсерінен рефрактерлік кезең қысқарады, сондықтан жеңілдік жоғарылайды. Бұл құбылыс деп аталатынның негізінде жатыр. ырғақты игеру. Лабильділікті зерттеу жүйке қызметінің механизмдерін, жүйке орталықтары мен анализаторлардың жұмысын қалыпты және әртүрлі ауыр ауытқулар үшін түсіну үшін маңызды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qabiliyyatsızlık</p> <p>3. Қырғыз тілінде: lability</p> <p>4. Өзбек тілінде: qobiliyat</p> <p>5. Түрік тілінде: oynaklığı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: lability</p> <p>7. Испан тілінде: labilidad</p> <p>8. Неміс тілінде: Labilität</p> <p>9. Француз тілінде: labilité</p>
2530.	лавина снежная	қар көшкіні	<p>1. Қардың ауырлығы мен оның түбіне жабысуы арасындағы тепе-теңсіздік нәтижесінде тау шыңдары мен беткейлерден қардың үлкен массасы түседі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qar uçqunu</p> <p>3. Қырғыз тілінде: қар көчкү</p> <p>4. Өзбек тілінде: qar ko'chkisi</p> <p>5. Түрік тілінде: kar çığ</p> <p>6. Ағылшын тілінде: snow avalanche</p> <p>7. Испан тілінде: avalancha de nieve</p> <p>8. Неміс тілінде: Schneelawine</p> <p>9. Француз тілінде: avalanche de neige</p>
2531.	лавинное снаряжение	көшкін жабдықтар ы	<p>1. Сақтандыру үшін қолданылатын альпинистік жабдықтың әр түрі: тартқыштар, керуендер, негізгі арқан, тежегіштер және амортизаторлар, ілгектер, бетбелгілер, ілмектер, мұз балта және т.б.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: uçqun avadanlığı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: көчкү тиштүү</p> <p>4. Өзбек тілінде: ko'chki uskunalari</p> <p>5. Түрік тілінде: çığ ekipmanları</p> <p>6. Ағылшын тілінде: avalanche equipment</p> <p>7. Испан тілінде: equipo de avalancha</p>

			<p>8. Неміс тілінде: Lawinenausrüstung</p> <p>9. Француз тілінде: équipement d'avalanche</p>
2532.	лавировать; увильнуть	жалтару	<p>1. Желкенді кемеде: желге қарсы сынған сызық бойынша алға, сосын оңға немесе солға бұрылу, б.з. оң жақтан, содан кейін сол жақтан жел соғуы (мор.) транс Жалпы жүріңіз, кедергілерді болдырмай, түзу, зигзагта жүру. Кедергі мен қиындықтардан аулақ болу, жағдайға бейімделу; бірдеңе жасыру, бірденеден бас тарту.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: manevr; dodge</p> <p>3. Қырғыз тілінде: эте; кетүүгө чыгып</p> <p>4. Өзбек тілінде: manevr; dodge</p> <p>5. Түрік тілінде: manevra; sıyılmak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: maneuver; dodge</p> <p>7. Испан тілінде: maniobra; esquivar</p> <p>8. Неміс тілінде: Manöver; ausweichen</p> <p>9. Француз тілінде: manoeuvre; esquiver</p>
2533.	лавировка	бұраңдау	<p>1. Желкенді кемеңің жел соғып жатқан жаққа және бір соққымен жетуге болмайтын нысанаға қарай жылжуы. Бұл жағдайда яхта оң және сол жақ белдіктермен кезектесіп жүреді, ілгекті ауыстырған кезде аударылып кетеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: toxunma</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Коско</p> <p>4. Өзбек тілінде: mixlash</p> <p>5. Түрік тілінде: teyel</p> <p>6. Ағылшын тілінде: tacking</p> <p>7. Испан тілінде: virar</p> <p>8. Неміс тілінде: Heften</p> <p>9. Француз тілінде: virer de bord</p>
2534.	лагерь походный	жорық лагері	<p>1. Альпинистерді жаттықтыруға және спорттық шеберліктерін жақсартуға арналған альпілік аймақтарда уақытша тұрақ. Оның құрамына тұрғын үйлер (немесе шатырлар), инвентарь бөлмелері, жабдықтар, медициналық көмек пункттері және т.б. кіреді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: düşərgə düşərgəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: барат лагері</p> <p>4. Өзбек тілінде: lager lageri</p> <p>5. Түрік тілінде: kamp kampı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: camp camp</p> <p>7. Испан тілінде: campamento campamento</p> <p>8. Неміс тілінде: Lager Lager</p> <p>9. Француз тілінде: camp camp</p>

2535.	ладони внутрь	алақанды ішке	<p>1. (латын. palma manus), приматтар денесінің аймағы (соның ішінде адамдар), білектің ішкі жағынан (артқы жағынан қарағанда) саусақтарға дейін (саусақтардың өздерін қоспағанда) приматтар саусақтарының алақандары мен алақандары шашпен жабылмаған. Саусақ іздері тұлғаны анықтау (анықтау) үшін саусақ іздерінде қолданылады. Адамның жеке ерекшеліктері, оның өмірі мен болашақ тағдыры туралы пальмистика туралы ежелгі білудің жүйелері терінің бедерін түсіндіруге негізделген алақан, папилляр және флексор сызықтары.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: xurta içəriyə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: алақаныма ички</p> <p>4. Өзбек тілінде: ichkariga kaftlar</p> <p>5. Түрік тілінде: avuç içi içe</p> <p>6. Ағылшын тілінде: palms inward</p> <p>7. Испан тілінде: palmas hacia adentro</p> <p>8. Неміс тілінде: Handflächen nach innen</p> <p>9. Француз тілінде: paumes vers l'intérieur</p>
2536.	ладони кверху	алақан жоғары	<p>1. (лат. palma manus), саусақ іздерімен қатар алақан сызықтарының саусақ іздері адамды анықтау үшін саусақ іздерінде қолданылады. Адамның жеке ерекшеліктері, оның тәжірибесі және оның болашақ тағдыры туралы пальмистика туралы ежелгі білудің жүйелерінің бірі алақанның терісі рельефін, папиллярлық және флексорлық сызықтарды, сондай-ақ алақандағы төбелерді түсіндіруге негізделген.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: xurta uxaŋıya</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Башына курма</p> <p>4. Өзбек тілінде: kaftlarni uqoriga</p> <p>5. Түрік тілінде: avuç içi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: palms up</p> <p>7. Испан тілінде: palmas arriba</p> <p>8. Неміс тілінде: Handflächen hoch</p> <p>9. Француз тілінде: paumes vers le haut</p>
2537.	ладони к низу	алақан төмен	<p>1. (лат. palma manus), саусақ іздерімен қатар алақан сызықтарының саусақ іздері адамды анықтау үшін саусақ іздерінде қолданылады. Адамның жеке ерекшеліктері, оның тәжірибесі және оның болашақ тағдыры туралы пальмистика туралы ежелгі білудің</p>

			<p>жүйелерінің бірі алақанның терісі рельефін, папиллярлық және флексорлық сызықтарды, сондай-ақ алақандағы төбелерді түсіндіруге негізделген.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: xurma dibinə</p> <p>3. Қырғыз тілінде: түбүнө курма</p> <p>4. Өзбек тілінде: palmalar pastga</p> <p>5. Түрік тілінде: avuç içi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: palms down</p> <p>7. Испан тілінде: palmas hacia abajo</p> <p>8. Неміс тілінде: Handflächen nach unten</p> <p>9. Француз тілінде: paumes vers le bas</p>
2538.	ладони наружу	алақан сыртқа	<p>1. (лат. palma manus), саусақ іздерімен қатар алақан сызықтарының саусақ іздері адамды анықтау үшін саусақ іздерінде қолданылады. Адамның жеке ерекшеліктері, оның тәжірибесі және оның болашақ тағдыры туралы пальмистика туралы ежелгі білудің жүйелерінің бірі алақанның терісі рельефін, папиллярлық және флексорлық сызықтарды, сондай-ақ алақандағы төбелерді түсіндіруге негізделген.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: xurma çıxar</p> <p>3. Қырғыз тілінде: курма сыртқы</p> <p>4. Өзбек тілінде: palmalar chiqib ketadi</p> <p>5. Түрік тілінде: avuç içi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: palms out</p> <p>7. Испан тілінде: palmas</p> <p>8. Неміс тілінде: Handflächen raus</p> <p>9. Француз тілінде: paumes dehors</p>
2539.	ладьи атакованные	шабуылданған ладьялар	<p>1. Шахматтың бір бөлігі. Жаяу серуендейді, сонымен қатар барлық бағытта және оған қол жетімді қашықтықта қарсыластың бөлігін көлденең және тігінен ұрады. Бұл күштің күші жеңіл бөлікке тең, оған қоса бір жарымнан екі табанға тең. Кез-келген өрістерді көлденең немесе тігінен жылжыта алады, егер оның жолында ешқандай кесектер болмаса. Ойын басында ақ шоқтар a1 және h1, қара - a8 және h8 өрістерін алады. Ашулар қатыспаса да, олар кастингке қатыса алады, содан кейін олар орта ойындағы позициялық күресте тік жақтарды басқарады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: hücum qarmaqlar</p> <p>3. Қырғыз тілінде: кайык кол</p>

			<p>4. Өзбек тілінде: hujumga uchragan qoziqlar</p> <p>5. Түрік тілінде: saldırıya uğramış kaleler</p> <p>6. Ағылшын тілінде: attacked rooks</p> <p>7. Испан тілінде: torres atacadas</p> <p>8. Неміс тілінде: angegriffene Türme</p> <p>9. Француз тілінде: tourelles attaquées</p>
2540.	ладья против легкой фигуры	жеңіл тасқа қарсы ладья	<p>1. Эндшпиль, шахматшының тек біреуі бар, ал оның қарсыласында піл немесе ат бар. Пілге немесе атқа тиісті қорғанысы бар артықшылықты түсіну мүмкін емес қарапайым аяқтау. Патшаны тақтаның шетіне итеру қауіпі қауіпті емес; дегенмен, ат патшадан тым алыс болмауы керек. Ал піл жағдайында пілді тексеруден пілден қорғану үшін пілдің түсіне қарама-қарсы бұрышқа шегінуге кеңес беріледі.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: yüngül bir parça qarşı çırıldı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жашы жетпеген бөлүгү каршы Rook</p> <p>4. Өзбек тілінде: engil qismga qarshi qo'zg'aldi</p> <p>5. Түрік тілінде: hafif bir parça karşı kale</p> <p>6. Ағылшын тілінде: rook against a light piece</p> <p>7. Испан тілінде: estafado contra una pieza ligera</p> <p>8. Неміс тілінде: Turm gegen ein leichtes Stück</p> <p>9. Француз тілінде: tour contre un morceau léger</p>
2541.	лазание в два приема	екі тәсілмен өрмелеу	<p>1. Қол мен аяқ көмегімен арнайы гимнастикалық аппаратта екі қадаммен жүру. Екі сатыда арқанға көтерілудің екі нұсқасы бар. Негізгі әдістермен қатар, сіз қабырғаға сүйеніп, арқанға өрмелеуді, екі арқанға өрмелеуді қолдануа болады.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: ikiqat qalxmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: гуу эки түшүшү</p> <p>4. Өзбек тілінде: ikki toqqa chiqish</p> <p>5. Түрік тілінде: İki alıcı tırmanma</p> <p>6. Ағылшын тілінде: double-climbing</p> <p>7. Испан тілінде: doble escalada</p> <p>8. Неміс тілінде: doppelt klettern</p> <p>9. Француз тілінде: double escalade</p>
2542.	лазание в три приема	үш тәсілмен өрмелеу	<p>1. Тік арқанмен өрмелеуді үйрету. Кроссфит жаттығуларында жаттығу ережелері. Бұл алғашқы рет б.д.д. бірінші ғасырдан басталатын спорттық тәртіп туралы емес (ол 16 ғасырда Еуропада кеңінен қолданыла бастады), бірақ біздің ғасырлар бойы ұқсас пайдаланған</p>

			<p>ата-бабамызды көшіру жолы туралы қозғалыстар, табиғаттағы түрлі кедергілерді жеңу.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: üç pillə qalxmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: үч кадам менен Lasagna</p> <p>4. Өзбек тілінде: uch bosqichga ko'tarilish</p> <p>5. Түрік тілінде: üç adımda tırmanma</p> <p>6. Ағылшын тілінде: climbing in three steps</p> <p>7. Испан тілінде: escalando en tres pasos</p> <p>8. Неміс тілінде: Klettern in drei Schritten</p> <p>9. Француз тілінде: grimper en trois étapes</p>
2543.	лазание канате	на арқанмен өрмелеу	<p>1. Көне дене жаттығуларының бірі. Көптеген ережеге енгізілген. Бұл спорт қолдың бұлшық еттерін және ептілікті күшейтеді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ip dırmaşmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: арқан менен өсүүдө</p> <p>4. Өзбек тілінде: arqon ko'tarilish</p> <p>5. Түрік тілінде: ip tırmanışı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: rope climbing</p> <p>7. Испан тілінде: escalada en cuerda</p> <p>8. Неміс тілінде: Seilklettern</p> <p>9. Француз тілінде: escalade sur corde</p>
2544.	лазание шесте	на сырыққа өрмелеу	<p>1. Көтеруге арналған гимнастикалық жабдық - төбеден бір аяғына ілінген дөңгелек қиманың ағаш штангасы. Ұзын тірек түріндегі спорттық жабдық, ол секіруді тірек ретінде орындау кезінде қолданылады. Динамикалық жүктеменің әсерінен секірудің бастапқы кезеңінде полюс бүгіліп, келесі фазаларда түзетіледі, бұл секіргішке штанганы сәтті жеңуге көмектеседі. Сырықтар бамбук, болат, дуралиннен жасалған. Заманауи тіректер арнайы синтетикалық талшықты материалдардан жасалған және жақсы секірту қасиеттеріне ие.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: dirəuə dırmaşmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бир устун өсүүдө</p> <p>4. Өзбек тілінде: qutbga ko'tarilish</p> <p>5. Түрік тілінде: direk tırmanışı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: pole climbing</p> <p>7. Испан тілінде: escalada en poste</p> <p>8. Неміс тілінде: Stangenklettern</p> <p>9. Француз тілінде: montée sur poteau</p>
2545.	лазание горам	по тауға өрмелеу	<p>1. Тауға өрмелеу (ағыл. rock climbing) - табиғи және жасанды альпинизмге өрмелеуден</p>

			<p>тұратын спорт және ашық спорт түрі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: dağlara dırmaşmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: тоолордо өсүүдө</p> <p>4. Өзбек тілінде: tog'larga ko'tarilish</p> <p>5. Түрік тілінде: dağ tırmanışı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: climbing mountains</p> <p>7. Испан тілінде: escalas montañas</p> <p>8. Неміс тілінде: Berge besteigen</p> <p>9. Француз тілінде: escalader des montagnes</p>
2546.	лазание по дереву	ағашқа өрмелеу	<p>1. Бұл балалар үшін әдеттегі іс-шара, сіз жазда ыстық кеште көршілеріңізбен зиратта елес ойнап, қар қорғанын тұрғыза аласыз. Балалар ағаштарға аз өрмелейтін сияқты. Тіпті өсіп-өнген ата-аналары, бұтақтардан бұтаққа ауысып, балаларының солай істейтінін көргенде, бұған жол бермейді.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ağac dırmaşmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: ағаш чыгуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: yog'ochga ko'tarilish</p> <p>5. Түрік тілінде: ahşap tırmanışı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: wood climbing</p> <p>7. Испан тілінде: escalada en madera</p> <p>8. Неміс тілінде: Holzklettern</p> <p>9. Француз тілінде: escalade en bois</p>
2547.	лазание скалам	жартасқа өрмелеу	<p>1. (ағыл. rock climbing) - табиғи және жасанды альпинизмге өрмелеуден тұратын спорт және ашық спорт түрі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qayaaya dırmaşmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: Аскадагы өсүүдө</p> <p>4. Өзбек тілінде: toqqa chiqish</p> <p>5. Түрік тілінде: kaya tırmanışı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: rock climbing</p> <p>7. Испан тілінде: escalada en roca</p> <p>8. Неміс тілінде: Klettern</p> <p>9. Француз тілінде: escalade</p>
2548.	лазание столбу	бағанға өрмелеу	<p>1. Спорт түрлерінің бірі - өрмелеу жарысы болып саналды. Бұл байқау негізінен ұлттық мерекелерде өтті. Жерге қалың баған қазылып, тегіс жоспарланып, үстіне бекон төселген. Бағандардың жоғарғы жағына түрлі заттар салынған себет салынған. Олардың айтуынша, ең білгір қатысушылар қалталарына құм мен күлді жинап (кейде тіпті кеудесіне) салып, қолдарымен және қолдарымен сүртіп, себетке отырып, ішіндегісін өздері алды.</p>

			<p>2. Өзірбайжан тілінде: bir dirəyə dırmaşmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: бир устун өсүүдө</p> <p>4. Өзбек тілінде: ustunga ko'tarilish</p> <p>5. Түрік тілінде: sütun tırmanma</p> <p>6. Ағылшын тілінде: climbing a pillar</p> <p>7. Испан тілінде: escalar un pilar</p> <p>8. Неміс тілінде: eine Säule klettern</p> <p>9. Француз тілінде: monter un pilier</p>
2549.	лазание по тумбе	төмпешікке өрмелеу	<p>1. Дененің тік тұрған позициясы. Жұптық және топтық жаттығулардағы стендтердің түрлері: аяғымен тұру, аяғы серіктестің иығында, иықта, тізе бүгілуімен, қолдарымен, бастарымен, қолдарымен жалаушамен және т.б.. Жұптық жаттығуларда тіректерді жасау әдістері: серпіліс, итеру, күш, доңғалақ, бұзу және т.б..</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: bir kürsüyə qalxmaq</p> <p>3. Қырғыз тілінде: артыкчылык чыгуу</p> <p>4. Өзбек тілінде: piyoda ko'tarilish</p> <p>5. Түрік тілінде: bir kaide tırmanışı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: climbing a pedestal</p> <p>7. Испан тілінде: subir a un pedestal</p> <p>8. Неміс тілінде: auf einen Sockel klettern</p> <p>9. Француз тілінде: monter sur un piédestal</p>
2550.	лапа боксерская	бокшы алақаншасы	<p>1. Соққы күшін жұмсартатын жұмсақ төселген арнайы дөңгелек пішінді, ортасында дөңгелек нысана бар. Ол щетканың таралған саусақтарына қойылады. Негізінен, табан бокшының екпінді және дәл соққыларын өңдеуге, сондай-ақ жаттықтырушы табан соққыларына еліктеген кезде әртүрлі қорғаныс әрекеттерін жақсартуға арналған.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: boks pəncəsi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: аюудан Бокс</p> <p>4. Өзбек тілінде: boks panjasi</p> <p>5. Түрік тілінде: boks pençesi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: boxing paw</p> <p>7. Испан тілінде: pata de boxeo</p> <p>8. Неміс тілінде: Boxpfote</p> <p>9. Француз тілінде: patte de boxe</p>
2551.	левша в боксе	бокстағы солақайлық	<p>1. Үлкен мидың оң жарты шарында сол аяқтың қозғалыс орталықтары, сол жақта - оң аяқтың орталықтары орналасқандығы белгілі. Әр адамда жарты шардың бірі басым деп саналады. Көптеген жағдайларда лефтандер оң</p>

			<p>қолмен алға қарай жылжиды, аяқтың ұшымен жүреді, аяқтың саусақтарында, қозғалмалы, ұзақ қашықтықта жүруге тырысады, оң қолдың сол иығынан оңға қарай жүреді және сол сияқты «оңға бұралады», оң қолмен ұруды қиындатады.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: boksa cənub tərəfi</p> <p>3. Қырғыз тілінде: сологой бокс</p> <p>4. Өзбек тілінде: boksa janubraw</p> <p>5. Түрік тілінде: boksta southraw</p> <p>6. Ағылшын тілінде: southraw in boxing</p> <p>7. Испан тілінде: zurdo en el boxeo</p> <p>8. Неміс тілінде: Südpfote im Boxen</p> <p>9. Француз тілінде: gaucher en boxe</p>
2552.	левый край поля	алаңның сол қапталы	<p>1. Жүйенің оң немесе сол жағы. 2. Ойын алаңының (платформаның) бүйір сызығына жақын орналасқан бөлігі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sahənin sol kənarı</p> <p>3. Қырғыз тілінде: талаа сол жээк</p> <p>4. Өзбек тілінде: maydonning chap qirrası</p> <p>5. Түрік тілінде: alanın sol kenarı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: left edge of the field</p> <p>7. Испан тілінде: borde izquierdo del campo</p> <p>8. Неміс тілінде: linker Rand des Feldes</p> <p>9. Француз тілінде: bord gauche du champ</p>
2553.	левый фигурист	сол жақ мәнерлеп сырғанаушы	<p>1. Сағат тіліне қарсы айналу үшін олардың көпшілігі ыңғайлы конькимен сырғанаушы.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: sol skater</p> <p>3. Қырғыз тілінде: сол муз</p> <p>4. Өзбек тілінде: chap konkida uchish</p> <p>5. Түрік тілінде: sol patenci</p> <p>6. Ағылшын тілінде: left skater</p> <p>7. Испан тілінде: patinador izquierdo</p> <p>8. Неміс тілінде: linker Skater</p> <p>9. Француз тілінде: patineur gauche</p>
2554.	лестница веревочная	арқансаты	<p>1. Арқаннан жасалған баспалдақ. Арқан баспалдақтарында төсектер әрқашан арқан болады, ал қадамдар, жағдайларға байланысты, арқан немесе ағаштан тұрады. Мұндай баспалдақтардың басты ыңғайлылығы - олардың жеңілдігі мен ықшамдылығы; қолайсыздық - биіктікке тірене алмау, оларды үстіне бекіту қажеттілігі.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: ip nərdivan</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жип Шаты</p>

			<p>4. Өзбек тiлiнде: arqon narvon</p> <p>5. Түрiк тiлiнде: halat merdiveni</p> <p>6. Ағылшын тiлiнде: rope ladder</p> <p>7. Испан тiлiнде: escalera de cuerda</p> <p>8. Немiс тiлiнде: Strickleiter</p> <p>9. Француз тiлiнде: échelle de corde</p>
2555.	лестница гимнастическая	гимнастикалық саты	<p>1. Көтеруге, iлулi жаттығулар мен екпiнге арналған гимнастикалық аппарат. Көлденең дөңгелек немесе сопақ шеңберлермен бекiтiлген екi параллель сәулелер. Ол тiк және көлбеу болуы мүмкiн.</p> <p>2. Әзiрбайжан тiлiнде: gimnastika pilläkәnlәri</p> <p>3. Қырғыз тiлiнде: гимнастикалық тепкич</p> <p>4. Өзбек тiлiнде: gimnastika zinapoyalari</p> <p>5. Түрiк тiлiнде: jimnastik merdivenleri</p> <p>6. Ағылшын тiлiнде: gymnastic stairs</p> <p>7. Испан тiлiнде: escaleras gimnásticas</p> <p>8. Немiс тiлiнде: Gymnastiktreppe</p> <p>9. Француз тiлiнде: escaliers de gymnastique</p>
2556.	лестница деревянная	ағаш саты	<p>1. Төмен көтерiлуге және түсуге арналған қадамдар түрiндегi құрылыс.</p> <p>2. Әзiрбайжан тiлiнде: taxta pilläkәn</p> <p>3. Қырғыз тiлiнде: жыгач-чийме менен</p> <p>4. Өзбек тiлiнде: yog'och narvon</p> <p>5. Түрiк тiлiнде: ahşap merdiven</p> <p>6. Ағылшын тiлiнде: wooden staircase</p> <p>7. Испан тiлiнде: escalera de madera</p> <p>8. Немiс тiлiнде: Holztreppe</p> <p>9. Француз тiлiнде: escalier en bois</p>
2557.	лестница наклонная	көлбеу саты	<p>1. Көлденеңiнен көлденеңге қарай 60-тан 75° дейiн баспалдақтар.</p> <p>2. Әзiрбайжан тiлiнде: meylli pilläkәn</p> <p>3. Қырғыз тiлiнде: жакын тепкич</p> <p>4. Өзбек тiлiнде: moyil narvon</p> <p>5. Түрiк тiлiнде: eğik merdiven</p> <p>6. Ағылшын тiлiнде: inclined staircase</p> <p>7. Испан тiлiнде: escalera inclinada</p> <p>8. Немiс тiлiнде: schräge Treppe</p> <p>9. Француз тiлiнде: escalier incliné</p>
2558.	лестница решетчатая	керегетор саты	<p>1. саты (трап) - негiзгi гимнастикамен айналысуға арналған өрмелеу аппараттары; еңi 9,5 см және қалыңдығы 4,5 см тiк қадамдардан тұрады және олардың арасындағы 52 см қашықтықта бекiтiлген қадамдар (айқыштар). Саты төбеге, ал түбiне еденге бекiтiлген. Саты</p>

			<p>арқан немесе аралас болуы мүмкін (ағаш арқандармен арқан).</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: trellised pilləkən</p> <p>3. Қырғыз тілінде: тор-чийме менен</p> <p>4. Өзбек тілінде: zinaroʻya zinaroʻyasi</p> <p>5. Түрік тілінде: kafes merdiven</p> <p>6. Ағылшын тілінде: trellised staircase</p> <p>7. Испан тілінде: escalera enrejada</p> <p>8. Неміс тілінде: vergitterte Treppe</p> <p>9. Француз тілінде: escalier à treillis</p>
2559.	летательные аппараты	ұшу аппараттары	<p>1. Жасанды ұшатын объект алдын-ала белгіленген жағдайда (атмосфералық, ғарыштық немесе екі орта - аэроғарыштық) мақсатты басқарылатын ұшуды орындауға арналған.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: tәuуarә</p> <p>3. Қырғыз тілінде: самолет</p> <p>4. Өзбек тілінде: samolyotlar</p> <p>5. Түрік тілінде: uçak</p> <p>6. Ағылшын тілінде: aircrafts</p> <p>7. Испан тілінде: aeronave</p> <p>8. Неміс тілінде: Flugzeuge</p> <p>9. Француз тілінде: avion</p>
2560.	лечебная гимнастика	емдік гимнастика	<p>1. Дене тәрбиесі әдістерін қолдана отырып ауруларды емдеу мен алдын-алуды зерттейтін (әдетте физиотерапиялық процедуралар мен массаж үйлесімінде) медицина саласы. Негізгі терапевтік әдіс - терапиялық гимнастика (арнайы таңдалған жаттығулар). Алдын алу мақсатында гигиеналық гимнастика, спорттық жаттығу, ойынды қолдану.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: tibbi gimnastika</p> <p>3. Қырғыз тілінде: дене тарбия</p> <p>4. Өзбек тілінде: tibbiy gimnastika</p> <p>5. Түрік тілінде: tibbi jimnastik</p> <p>6. Ағылшын тілінде: physiotherapy</p> <p>7. Испан тілінде: gimnasia médica</p> <p>8. Неміс тілінде: Medizinische Gymnastik</p> <p>9. Француз тілінде: gymnastique médicale</p>
2561.	лечебный массаж	емдік массаж	<p>1. Адамның тіндері мен мүшелеріне аппараттар немесе қолдар арқылы жасалатын арнайы әдістермен механикалық әсер ету. Дәрігер бірқатар ауруларға тағайындаған терапевтік мақсаттарда жүргізілетін массаж.</p> <p>2. Өзірбайжан тілінде: terapevtik masaj</p>

			<p>3. Қырғыз тілінде: massotherapy</p> <p>4. Өзбек тілінде: terapevtik massaj</p> <p>5. Түрік тілінде: terapötik masaj</p> <p>6. Ағылшын тілінде: massotherapy</p> <p>7. Испан тілінде: masaje terapéutico</p> <p>8. Неміс тілінде: therapeutische Massage</p> <p>9. Француз тілінде: massage thérapeutique</p>
2562.	линия плавания	жүзу сызығы	<p>1. Мақсаты - қысқа уақыт ішінде әртүрлі қашықтықта әртүрлі тәсілмен жүзу. 50-ден 1500 м-ге дейінгі қашықтықтардың артқы жағында еркін жүзуді қамтиды.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: üzme xətti</p> <p>3. Қырғыз тілінде: жел сап</p> <p>4. Өзбек тілінде: suzish liniyasi</p> <p>5. Түрік тілінде: yüzme hattı</p> <p>6. Ағылшын тілінде: swimming line</p> <p>7. Испан тілінде: línea de natación</p> <p>8. Неміс тілінде: Schwimmleine</p> <p>9. Француз тілінде: ligne de natation</p>
2563.	линия площади ворот	қақпа алаңының сызығы	<p>1. Тік бұрышты спорт алаңының ұзын жолдары (ойын алаңы). Теннис алаңында ішкі және сыртқы бүйір сызықтар белгіленген. Қиғаш ішкі сызықтар бір ойын алаңын, дубль ойыны үшін бүйірлік сыртқы сызықтарды шектейді. Бірқатар спорт ойынында әртүрлі өлшемдегі және формадағы алаңның, голдар сызығына жақын орналасқан және тікелей алдында орналасқан. Осы бағытта әрекет етіп, қақпашы ойын ережелерінде қарастырылған белгілі бір артықшылықтарға ие.</p> <p>2. Әзірбайжан тілінде: qol sahəsi xətti</p> <p>3. Қырғыз тілінде: көбөйтүү сап</p> <p>4. Өзбек тілінде: maqsad maydoni chizig'i</p> <p>5. Түрік тілінде: hedef alanı çizgisi</p> <p>6. Ағылшын тілінде: goal area line</p> <p>7. Испан тілінде: línea de área de portería</p> <p>8. Неміс тілінде: Torraumlinie</p> <p>9. Француз тілінде: ligne de surface de but</p>
2564.	линия площадки вратаря	қақпашы алаңының сызығы	<p>1. Қақпашының алаңын шектейтін гандбол алаңы. Тік бұрышты спорт алаңының ұзын жолдары (ойын алаңы). Теннис алаңында ішкі және сыртқы бүйір сызықтар белгіленген. Қиғаш ішкі сызықтар бір ойын алаңын, дубль ойыны үшін бүйірлік сыртқы сызықтарды шектейді.</p>

			<p>2. Өзбәйбайжан тәләнде: qarıçı bölgəsi xətti</p> <p>3. Қырғыз тәләнде: дарбазачы аянты сап</p> <p>4. Өзбек тәләнде: darvozabon maydoni chizig'i</p> <p>5. Түрік тәләнде: kaleci alan çizgisi</p> <p>6. Ағылшын тәләнде: goalie area line</p> <p>7. Испан тәләнде: línea de área de portero</p> <p>8. Неміс тәләнде: Torwart-Bereichslinie</p> <p>9. Француз тәләнде: ligne de gardien de but</p>
2565.	линия полузащиты	жартылай қорғаныс шебі	<p>1. Тікбұрышты спорт алаңының (алаңның) ұзын сызықтары спортшы командалық спорттық ойындарда, қорғаныс және шабуыл сызықтары арасындағы қорғаныс та, шабуылдау әрекеттерінде де тікелей қатысады. Қорғаныста да, шабуылда да қатысатын және қорғаныс пен шабуыл сызықтарының арасында алаңның ортасында әрекет ететін командалық спорттық ойындарда спортшы.</p> <p>2. Өзбәйбайжан тәләнде: orta xətt</p> <p>3. Қырғыз тәләнде: Ортодо сап</p> <p>4. Өзбек тәләнде: yarim himoya chizig'i</p> <p>5. Түрік тәләнде: orta saha çizgisi</p> <p>6. Ағылшын тәләнде: midfield line</p> <p>7. Испан тәләнде: línea del medio campo</p> <p>8. Неміс тәләнде: Mittelfeldlinie</p> <p>9. Француз тәләнде: milieu de terrain</p>
2566.	линия предупреждения	ескерту сызығы	<p>1. Семсер, қылышпен семсерлесушілер жолының артқы шекарасынан 1 м, қылыштасу мен қылыштардағы семсерлесу кезінде қоршау жолының артқы шекарасынан 2 м қашықтықта орналасқан.</p> <p>2. Өзбәйбайжан тәләнде: xəbərdarlıq xətti</p> <p>3. Қырғыз тәләнде: эскертүү сап</p> <p>4. Өзбек тәләнде: ogohlantirish chizig'i</p> <p>5. Түрік тәләнде: uyarı hattı</p> <p>6. Ағылшын тәләнде: warning line</p> <p>7. Испан тәләнде: línea de advertencia</p> <p>8. Неміс тәләнде: Warnzeile</p> <p>9. Француз тәләнде: ligne d'avertissement</p>
2567.	линия прицеливания	нысанаға алу сызығы	<p>1. Көрікті жерлерді анықтайтын параметрлерге сәйкес келетін көрікті жерлерді көру нүктелерінен өтетін түзу сызық. Тікелей жебе көзден ойықтың ортасы арқылы немесе көру биіктігі деңгейінде немесе диоптердің ортасы арқылы және үстіңгі жағынан өтетін түзу сызық.</p>

			<p>2. Өзбейбайжан тїлїнде: hədəf xətti</p> <p>3. Қырғыз тїлїнде: boresight</p> <p>4. Өзбек тїлїнде: maqsad chizig'i</p> <p>5. Түрік тїлїнде: amaç çizgisi</p> <p>6. Ағылшын тїлїнде: aim line</p> <p>7. Испан тїлїнде: línea de puntería</p> <p>8. Неміс тїлїнде: Ziellinie</p> <p>9. Француз тїлїнде: ligne de visée</p>
2568.	линия середины поля	алаңның орта сызығы	<p>1. 1. Алаңда спорттық ойындарға (футбол, хоккей, допты хоккей, допты хоккей, волейбол, гандбол) арналған алаңда сызық салынып, оны екіге бөледі. Футбол алаңының, хоккейдің, доппен хоккей ойнаудың ортаңғы сызығында алаңның ортасын көрсететін белгі қойылады. 2. Теннис кортында - корттың көлденең осінен алаң сызығына бүйір сызықтардан тен қашықтықта өтетін бойлық сызық.</p> <p>2. Өзбейбайжан тїлїнде: orta xətt</p> <p>3. Қырғыз тїлїнде: орта алаң сызығы</p> <p>4. Өзбек тїлїнде: yarim himoya chizig'i</p> <p>5. Түрік тїлїнде: orta saha çizgisi</p> <p>6. Ағылшын тїлїнде: midfield line</p> <p>7. Испан тїлїнде: línea del medio campo</p> <p>8. Неміс тїлїнде: Mittelfeldlinie</p> <p>9. Француз тїлїнде: milieu de terrain.</p>
Туризм саласы терминдері			
2569.	абсолютная сила	абсолюттік күш	<p>1. Абсолюттік күш – спортшының, не туристің динамикалық немесе статистикалық режимдегі мүмдік күшінің көрсеткіші.</p> <p>2. Өзбейбайжан: mütləq güc</p> <p>3. Қырғыз: абсолюттук күч</p> <p>4. Өзбек: mutlaq kuch</p> <p>5. Түрік: mutlak güç</p> <p>6. Ағылшын: absolute strength</p> <p>7. Испан: fuerza absoluta</p> <p>8. Неміс: absolute Stärke</p> <p>9. Француз: force absolue</p>
2570.	автомототуризм	автомототуризм	<p>1. Автомототуризм – туризм түрі, көлік жолдарында автомобиль және мотоцикл көліктерімен белгіленген тәртіп бойынша саяхаттық туристік қозғалысы.</p> <p>2. Өзбейбайжан: avtourourism</p> <p>3. Қырғыз: авомототуризм</p> <p>4. Өзбек: avtomototurizm</p> <p>5. Түрік: avtomototurizm</p>

			<p>6. Ағылшын: avtomototurizm</p> <p>7. Испан: autoturismo</p> <p>8. Неміс: Autotourismus</p> <p>9. Француз: autotourisme</p>
2571.	акватория	су аумақ, акватория	<p>1. Су аумағы (лат. aqua — су, territorium — аумақ) — су бетінің табиғи немесе шартты шекаралары шектелген учаске.</p> <p>2. Әзербайжан: su sahəsi</p> <p>3. Қырғыз: суу аймагы</p> <p>4. Өзбек: suv maydoni</p> <p>5. Түрік: su alanı</p> <p>6. Ағылшын: water area</p> <p>7. Испан: area de agua</p> <p>8. Неміс: Wasserfläche</p> <p>9. Француз: zone d'eau</p>
2572.	альпинистский клуб	алпинистер клубы	<p>Альпинистер клубы - кәсіби және әуесқой альпинизммен шұғылданатындардың жұмысын ұйымдастыратын және үйлестіретін клуб.</p> <p>2. Әзербайжан: alpinizm</p> <p>3. Қырғыз: тоолук</p> <p>4. Өзбек: alpinizm</p> <p>5. Түрік: dağcılık</p> <p>6. Ағылшын: mountaineering</p> <p>7. Испан: montañismo</p> <p>8. Неміс: Bergsteigen</p> <p>9. Француз: alpinisme</p>
2573.	альпинистский лагерь	альпинистік лагерь	<p>Альпинистік лагерь – альпинизм және туристік альпинизммен айналысушылар шеберлігін шыңдайтын, үйрететін, оқу – жаттығу жұмыстарын жүргізетін орын.</p> <p>2. Әзербайжан: alpinizm</p> <p>3. Қырғыз: тоолук</p> <p>4. Өзбек: alpinizm</p> <p>5. Түрік: dağcılık</p> <p>6. Ағылшын: mountaineering</p> <p>7. Испан: montañismo</p> <p>8. Неміс: Bergsteigen</p> <p>9. Француз: alpinisme</p>
2574.	американский план	американдық жоспар	<p>1. Американдық жоспар - қонақ үйінде орналасу баға құнын есептеу әдісі, бұл әдіс бойынша баға құнына қонақ үйінің бөлмесі мен екі рет тамақтану (таңғы ас пен түскі ас немесе таңғы ас пен кешкі ас) кіреді.</p> <p>2. Әзербайжан: amerikan planı</p> <p>3. Қырғыз: Америка планы</p>

			<p>4. Өзбек: Amerika rejasi 5. Түрік: amerikan planı 6. АҒЫЛШЫН: american plan 7. Испан: plan americano 8. Неміс: amerikanischer Plan 9. Француз: plan américain</p>
2575.	английский завтрак	ағылшындық таңғы ас	<p>1. АҒЫЛШЫНДЫҚ таңғы ас – дәстүрлі ағылшын таңғы ас тағамдарының жиынтығы. А.таңғы ас құрамына міндетті түрде жұмыртқа, бекон, бұқтырылған үрмебұршақ кіреді, қосымша саңырауқұлақ және қызанақ туристерге ұсынылады.</p> <p>2. Әзербайжан: ingilis kahvaltısı 3. Қырғыз: эртең мененки тамак 4. Өзбек: ingliz kahvaltısı 5. Түрік: ingiliz kahvaltısı 6. АҒЫЛШЫН: English breakfast 7. Испан: desayuno inglés 8. Неміс: englisches Frühstück 9. Француз: petit-déjeuner anglais</p>
2576.	апарт - отель	апарт – отель	<p>1. Апарт – отель (ағыл. <i>apart(ment)-hotel</i> <апарт-бөлек+hotel–қонақ үй) – қонақ үйінің түрі, бұндай қонақ үйлерде туристер бөлек пәтермен және тамақ әзірлейтін асүймен жабдықталған қонақ үйі.</p> <p>2. Әзербайжан: apart otel 3. Қырғыз: Hotel 4. Өзбек: apart-mehmonxona 5. Түрік: Apart - Otel 6. АҒЫЛШЫН: apart-hotel 7. Испан: apart-hotel 8. Неміс: Apart-Hotel 9. Француз: appart-hotel</p>
2577.	апартаменты	апартаменттер	<p>1. Апартаменттер (фр. <i>appartement</i> – үй, итал. <i>Appartamento</i> – пәтер) – бөлме немесе үйдің ішінде жайғасатын бөлек орын.</p> <p>2. Әзербайжан: mənzillər 3. Қырғыз: батирлер 4. Өзбек: kvartira 5. Түрік: daireler 6. АҒЫЛШЫН: apartments 7. Испан: apartamentos 8. Неміс: Wohnungen 9. Француз: appartements</p>
2578.	агентские	агенттік	<p>1. Агенттік шарттар – бұл шарт бойынша агент</p>

	договоры	шарттар	<p>– сыйақы алу үшін бірінші жақтың тапсырмасы бойынша бірінші жақтың атынан немесе өзінің атынан заңды және басқа да әрекеттерді жүзеге асыруды міндетке алады.</p> <p>2. Өзербайжан: agentlik müqavilələri</p> <p>3. Қырғыз: агенттик келишимдерди</p> <p>4. Өзбек: agentlik shartnomalari</p> <p>5. Түрік: acenta sözleşmeleri</p> <p>6. Ағылшын: agency contracts</p> <p>7. Испан: contratos de agencia</p> <p>8. Неміс: Agenturverträge</p> <p>9. Француз: contrats d'agence</p>
2579.	активный туризм	белсенді туризм	<p>1. Белсенді туризм – жаяу жүру, шаңғы, велосипед тебу мен ат үстіндегі туризм түрлері арқылы белсенді демалу немесе белсенді туризм дейді.</p> <p>2. Өзербайжан: aktiv turizm</p> <p>3. Қырғыз: активдүү туризм</p> <p>4. Өзбек: faol turizm</p> <p>5. Түрік: aktif turizm</p> <p>6. Ағылшын: active tourism</p> <p>7. Испан: turismo activo</p> <p>8. Неміс: aktiver Tourismus</p> <p>9. Француз: tourisme actif</p>
2580.	аннуляция	аннуляция	<p>1. Аннуляция - туристік сапардың күшін жою, тоқтату</p> <p>2. Өзербайжан: ləğv</p> <p>3. Қырғыз: жокко чыгаруу</p> <p>4. Өзбек: bekor qilish</p> <p>5. Түрік: iptal</p> <p>6. Ағылшын: cancellation</p> <p>7. Испан: cancelación</p> <p>8. Неміс: Stornierung</p> <p>9. Француз: annulation</p>
2581.	аннуляционные сроки	аннуляциялық мерзімдер	<p>1. Аннуляциялық мерзімдер - турист келгенге дейінгі календарлық күндердің саны, олар сақталған жағдайда аннуляция уақытында жасалды деп саналады. Белгіленген мерзімдер төмендетілген кезде аннуляция кешіктірілді деп танылады.</p> <p>2. Өзербайжан: ləğv şərtləri</p> <p>3. Қырғыз: annulyatsionnye күндөр</p> <p>4. Өзбек: Bekor qilish shartlari</p> <p>5. Түрік: iptal şartlari</p> <p>6. Ағылшын: cancellation terms</p>

			<p>7. Испан: <i>términos de cancelación</i> 8. Неміс: <i>Stornierungs bedingungen</i> 9. Француз: <i>conditions d'annulation</i></p>
2582.	аннуляциянны е штрафы	аннуляциялық айыппұлдар	<p>1. Аннуляциялық айыппұлдар - аннуляциялық мерзімдер (келмей қалу немесе кейін келу) бұзылған кезде туроператорларға төлеу үшін орналастырылатын қаражат соммасы 2. Әзербайжан: <i>ləğv haqqı</i> 3. Қырғыз: <i>аннуляцияоо айып</i> 4. Өзбек: <i>bekor to'lovlari</i> 5. Түрік: <i>iptal ücretleri</i> 6. Ағылшын: <i>cancellation fees</i> 7. Испан: <i>gastos de cancelación</i> 8. Неміс: <i>Stornierungsgebühren</i> 9. Француз: <i>frais d'annulation</i></p>
2583.	аннуляция заказа	тапсырыс аннуляциясы	<p>1. Тапсырыс аннуляциясы - туроператордың тапсырыстан немесе оның қандай болмасын бір бөлігінен бас тартуы. Аннуляциялау келмей қалу немесе кейін келу болып бөлінеді. 2. Әзербайжан: <i>bir sifarişin ləğvi</i> 3. Қырғыз: <i>жокко чыгаруу саясаты</i> 4. Өзбек: <i>Buyurtmani bekor qilish</i> 5. Түрік: <i>siparişin iptali</i> 6. Ағылшын: <i>cancellation of an order</i> 7. Испан: <i>cancelación de un pedido</i> 8. Неміс: <i>Stornierung einer Bestellung</i> 9. Француз: <i>annulation d'une commande</i></p>
2584.	апгрейд	апгрейд	<p>1. Апгрейд (ағылш. <i>upgrade</i> көтеру, жақсарту, жаңғырту) туристен қосымша төлемақы дәрежесін көтеру арқылы қызмет (номер) көрсету. 2. Әзербайжан: <i>yenilətmə</i> 3. Қырғыз: <i>жогорулатуу</i> 4. Өзбек: <i>yangilash</i> 5. Түрік: <i>yükseltmek</i> 6. Ағылшын: <i>upgrade</i> 7. Испан: <i>actualizar</i> 8. Неміс: <i>aktualisieren</i> 9. Француз: <i>mise à niveau</i></p>
2585.	аламан байга	аламан бәйгі	<p>1. Аламан бәйгі – ат жарысы. Қазақтың ертеден келе жатқан ұлттық ойыны. Аламан бәйгеге 20-60, кейде одан да көп сәйгүлік қосылады. Ат 25-100 шақырым қашықтыққа шабады. 2. Әзербайжан: <i>Alaman Baiga</i></p>

			<p>3. Қырғыз: Аламан Байга</p> <p>4. Өзбек: Alaman Baiga</p> <p>5. Түрік: Alaman Baiga</p> <p>6. Ағылшын: Alaman Baiga</p> <p>7. Испан: Alaman Baiga</p> <p>8. Неміс: Alaman Baiga</p> <p>9. Француз: Alaman Baiga</p>
2586.	база туристическая	туристік база	<p>1. Туристтік база (қысқаша. турбаза) – туристер мен экскурсанттар, тұрғындардың демалыстары мен ойын - сауықтарын, мәдени – тұрмыстық уақытын өткізу, олардың тамақтану орындарын орналастыру үшін салынған ғимараттар, құрылыстар немесе құрылыс кешендері, спорт базасының бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: turizm bazası</p> <p>3. Қырғыз: туристтик жайлар</p> <p>4. Өзбек: sayuohlik bazasi</p> <p>5. Түрік: turist üssü</p> <p>6. Ағылшын: tourist base</p> <p>7. Испан: base turistica</p> <p>8. Неміс: touristische Basis</p> <p>9. Француз: base touristique</p>
2587.	базовый лагерь	базалық лагерь	<p>1. Базалық лагерь - оқу жаттығу және жаттықтыруларға арналған, туристік маршруттардың жеңіл және техникалық жағынан қиын өткелдері арасындағы асу пункті.</p> <p>2. Әзербайжан: əsas düşərgə</p> <p>3. Қырғыз: базалык лагерьи</p> <p>4. Өзбек: asosiy lager</p> <p>5. Түрік: ana kamp</p> <p>6. Ағылшын: base camp</p> <p>7. Испан: ana kamp</p> <p>8. Неміс: Basislager</p> <p>9. Француз: camp de base</p>
2588.	гонка яхт	яхталар жарысы	<p>1. Яхталар жарысы - желкенді яхталардың жарысы</p> <p>2. Әзербайжан: yat yarışları</p> <p>3. Қырғыз: кайык атаандаштык</p> <p>4. Өзбек: qayiq tanlovla</p> <p>5. Түрік: yat yarışmaları</p> <p>6. Ағылшын: yacht competitions</p> <p>7. Испан: competiciones de Yates</p> <p>8. Неміс: Yachtwettbewerb</p> <p>9. Француз: compétitions de yacht</p>

2589.	байдарка парусная	желкенді қылқайық, байдарка	<ol style="list-style-type: none"> 1. Желкенді қылқайық, байдарка – еспелі қайықтан өзгеше жеңіл қайық, орнықты желкенмен және үлкен жылдамдықпен (яхтадан жылдамырақ) жүзуге мүмкіндік беретін шверттік қондырғымен жабдықталған. 2. Әзербайжан: yelkənli kayak 3. Қырғыз: байдарка жел 4. Өзбек: yelken qayig'i 5. Түрік: yelkenli kayak 6. Ағылшын: sailing kayak 7. Испан: kayak de vela 8. Неміс: Kajak fahren 9. Француз: voile de kayak
2590.	байдарка туристская	туристік байдарка, қылқайық	<ol style="list-style-type: none"> 1. Туристік байдарка, қылқайық – екі жағы жалпақ ескепен алға қарап отырып, есетін турист отырған жерден басқа үсті жабық ұзынша елген жеңіл қайық, жиналмалы болады, қаңқасы ағаштан, пластмассадан, металдан жасалып, сырты су өткізбейтін материалмен қапталады. 2. Әзербайжан: turistik kayak 3. Қырғыз: каяк туризм 4. Өзбек: turistik kayak 5. Түрік: turist kayak 6. Ағылшын: tourist kayak 7. Испан: kayak turistico 8. Неміс: Touristenkajak 9. Француз: kayak touristique
2591.	байдарка - одиночка	жалғыз кісілік байдарка (қылқайық)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жалғыз кісілік байдарка – жалғыз кісі отырып есетін қылқайық 2. Әзербайжан: kayak loner 3. Қырғыз: каяк бир 4. Өзбек: qayiq yolg'iz 5. Түрік: kayak yalnız 6. Ағылшын: kayak loner 7. Испан: kayak solitario 8. Неміс: Kajak-Einzelgänger 9. Француз: solitaire de kayak
2592.	бодрость	сергектік	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сергектік – адамның белгілі бір іс-әрекеті жүзеге асыру жағдайындағы жүйке жүйесі белсенділігінің не функциялық күйінің мінез-құлықтық көрінісі. Сергектік мезгіл-мезгіл ұйқымен орын ауыстырып, сергектік-ұйқы циклін құрайды. Сергектіктің мынадай деңгейлері сараланады: ширығудың шекті

			<p>деңгейі, белсенді сергектік, байсалды сергектік. Сергектіктің әрбір деңгейі вегетациялық, моторлық және электроэнцефалографиялық көрсеткіштер кешенімен ажыратылады.</p> <p>2. Өзербайжан: şənlіk</p> <p>3. Қырғыз: жайдары</p> <p>4. Өзбек: qıvnoqlіk</p> <p>5. Түрік: neşe</p> <p>6. Ағылшын: cheerfulness</p> <p>7. Испан: alegría</p> <p>8. Неміс: Fröhlichkeit</p> <p>9. Француз: gaieté</p>
2593.	бухта	айлақ	<p>1. Айлақ - кемелер мен құрылымдар жүгінін өңделуін немесе сапарға жөнелтуді күтіп тұратын, сондай-ақ қажетті амалдар орындалатын кемежайға және рейдтер құрылғысына кемелердің келуі мен онда тұруы үшін қызмет ететін су бетінің шектеулі телімі.</p> <p>2. Өзербайжан: körfəz</p> <p>3. Қырғыз: Байт</p> <p>4. Өзбек: janob</p> <p>5. Түрік: bay</p> <p>6. Ағылшын: bay</p> <p>7. Испан: la bahia</p> <p>8. Неміс: die Bucht</p> <p>9. Француз: la baie</p>
2594.	багажная квитанция	жүк квитанциясы	<p>1. Жүк квитанциясы - жүк тасымалдаушының қайсыбір құндылықты тасымалдауға қабылдағаны туралы құжат болып табылады.</p> <p>2. Өзербайжан: baqaj yoxlaması</p> <p>3. Қырғыз: багаж</p> <p>4. Өзбек: yuklarni tekshirish</p> <p>5. Түрік: bagaj kontrolü</p> <p>6. Ағылшын: baggage check</p> <p>7. Испан: chequeo de equipaje</p> <p>8. Неміс: Gepäckkontrolle</p> <p>9. Француз: enregistrement des bagages</p>
2595.	бассейн	хауыз, бассейн	<p>Хауыз – жүзуден, суға секіруден, су добын ойнаудан, қайық есуден жаттығулар, жарыстар өткізуге арналған табиғи немесе қолдан жасалған су қоймасы</p> <p>2. Өзербайжан: hovuz</p> <p>3. Қырғыз: бассейн</p> <p>4. Өзбек: hovuz</p> <p>5. Түрік: havuz</p>

			<p>6. Ағылшын: pool</p> <p>7. Испан: la piscina</p> <p>8. Неміс: Schwimmbad</p> <p>9. Француз: la piscine</p>
2596.	береговое обслуживание	жағалау қызметі	<p>1. Жағалау қызметі – круиздік кемелің порттарды тоқтаған кезінде круиз туристеріне көрсетілетін (экскурсиялар, театрлық көрсетілімдер және тағы басқа) қызмет көрсету жиынтығы.</p> <p>2. Әзербайжан: sahil xidməti</p> <p>3. Қырғыз: жээк қызматы</p> <p>4. Өзбек: qirg'oq xizmati</p> <p>5. Түрік: sahil servisi</p> <p>6. Ағылшын: shore service</p> <p>7. Испан: servicio en tierra</p> <p>8. Неміс: Landdienst</p> <p>9. Француз: service à terre</p>
2597.	безпошлинный ввоз	бажсыз әкелу	<p>1. Бажсыз әкелу – мемлекет органдардың азаматтардан, мекемелерден және ұйымдардан баж салығынсыз әкелуге рұқсаттар.</p> <p>2. Әзербайжан: gümrüksiz idxal</p> <p>3. Қырғыз: алымсыз импорт</p> <p>4. Өзбек: boj olinmaydigan import</p> <p>5. Түрік: gümrüksüz ithalat</p> <p>6. Ағылшын: duty-free importation</p> <p>7. Испан: importación libre de impuestos</p> <p>8. Неміс: zollfreie Einfuhr</p> <p>9. Француз: pas de palette</p>
2598.	блок - чартер	блок-чартер	<p>1. Блок–чартер - әуе көлігі рейстерін түгел немесе тұрақты бірнеше рейстерінің белгілі бір бөлігін жалға алу.</p> <p>2. Әзербайжан: blok-nizamnamə</p> <p>3. Қырғыз: блок-чартер</p> <p>4. Өзбек: blok-charter</p> <p>5. Түрік: charter ünite</p> <p>6. Ағылшын: block-charter</p> <p>7. Испан: carta de bloque</p> <p>8. Неміс: Blockcharter</p> <p>9. Француз: charte de bloc</p>
2599.	бронирование	брондау	<p>1. Брондау – қонақ үй бөлмелеріне және демалыс орындары, ресторан, кафелердің үстелдеріне алдын-ала тапсырыс беру.</p> <p>2. Әзербайжан: rezervasyon</p> <p>3. Қырғыз: отели</p>

			<p>4. Өзбек: rezervasyon 5. Түрік: rezervasyon 6. АҒЫЛШЫН: booking 7. Испан: reserva 8. Неміс: buchen 9. Француз: réservation</p>
2600.	бунгало	бунгало	<p>1. Бунгало (хинди बंगला <i>banglā</i> – бенгаль стилінде; айтылуы – бунгáло) – жалпақ төбелі және кең дәлізді бір отбасына арналған бірқабатты үй 2. Әзербайжан: bungalov 3. Қырғыз: бунгало 4. Өзбек: bungalov 5. Түрік: bungalov 6. АҒЫЛШЫН: bungalow 7. Испан: bungalow 8. Неміс: Bungalow 9. Француз: bungalow</p>
2601.	бюро обслуживания	қызмет көрсету бюросы	<p>1. Қызмет көрсету бюросы – қонақүйінде ақпараттық сервис, валюта – қаржылық операциялар мен қонақтарды көлік билеттері және мәдени-сауықтыру іс шараларына қатысуын қамтамасыз етумен, сондай-ақ қажет болған кезде медициналық көмек көрсету жөніндегі қонақ үй бюросы болып саналады. 2. Әзербайжан: xidmət bürosu 3. Қырғыз: тейлөө бөлүмү 4. Өзбек: xizmat ko'rsatish byurosi 5. Түрік: servis bürosu 6. АҒЫЛШЫН: service bureau 7. Испан: oficina de servicios 8. Неміс: Servicebüro 9. Француз: bureau de service</p>
2602.	басбой	басбой	<p>1. Басбой – ресторанның, бардың (су құю, столдарды, күлсауыттарды жинау, сүрту және тағы басқа) жұмыстарды атқаратын кіші қызметші 2. Әзербайжан: bas 3. Қырғыз: Басби 4. Өзбек: bosh 5. Түрік: kürk başlık 6. АҒЫЛШЫН: bass 7. Испан: bajo 8. Неміс: vass</p>

			9. Француз: basse
2603.	беллмэн	беллмэн	<p>1. Беллмэн – жүк таситын не жеткізетін және қонақтардың тапсырмаларын орындайтын отель қызметшісі.</p> <p>2. Әзербайжан: bellman</p> <p>3. Қырғыз: -</p> <p>4. Өзбек: bellman</p> <p>5. Түрік: bellmen</p> <p>6. Ағылшын: bellman</p> <p>7. Испан: botones</p> <p>8. Неміс: Glöckchen</p> <p>9. Француз: chasseur</p>
2604.	бизнес тур	бизнес тур	<p>1. Бизнес тур – компания/ ұйымдар өкілдері іскерлік (коммерциялық) мақсатта немесе корпоративтік ішараларды ұйымдастыру мақсатында жүргізілетін туризмнің түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: işgüzar səfər</p> <p>3. Қырғыз: бизнес-тур</p> <p>4. Өзбек: ish safari</p> <p>5. Түрік: iş turu</p> <p>6. Ағылшын: business tour</p> <p>7. Испан: tour de negocios</p> <p>8. Неміс: Geschäftsreise</p> <p>9. Француз: tour d'affaires</p>
2605.	ботель	ботель	<p>1. Ботель – кемеде тиісінше жабдықталып туристерге ұсынылатын жүзгіш қонақ үй; туристерге ыңғайлы нөмір-каюталар ұсынылады, белсенді демалыс қызметтер көрсетіледі, келісімдермен қамтамасыз етіледі.</p> <p>2. Әзербайжан: hotel</p> <p>3. Қырғыз: -</p> <p>4. Өзбек: hotel</p> <p>5. Түрік: Hotel</p> <p>6. Ағылшын: hotel</p> <p>7. Испан: hote</p> <p>8. Неміс: hotel</p> <p>9. Француз: hotel</p>
2606.	бранч	бранч	<p>1. Бранч – кешіктірілген таңғы ас, ағыл. «breakfast» - таңғы ас, «lunch» – ланч, сәскеден шаңқай түске дейін ішілетін ас, бұл таңғы ас пен түскі астың қосындысы, әдетінде бұндай тамақты сағат 10.00 нан 14.00 дейін береді, бұған әрдайым ішімдік сусындары қоса ұсынылады.</p> <p>2. Әзербайжан: brunch</p>

			<p>3. Қырғыз: кечирээк</p> <p>4. Өзбек: brunch</p> <p>5. Түрік: Brunch</p> <p>6. Ағылшын: brunch</p> <p>7. Испан: brunch</p> <p>8. Неміс: Brunch</p> <p>9. Француз: brunch</p>
2607.	бутик-отели	бутик-отелдер	<p>1. Бутик-отель (ағыл. boutique hotel) – қонақ үйінің түрі, бастапқы да Солтүстік Америкада және Ұлыбританияда пайда болды, әдетте бұндай қонақ үйлері 10- нан 100-ге дейінгі шағын отель номерлерінен тұрады, олардың әрқайсысы ерекше безендіріледі.</p> <p>2. Әзербайжан: butik otel</p> <p>3. Қырғыз: бутик отель</p> <p>4. Өзбек: butik mehmonxona</p> <p>5. Түрік: butik otel</p> <p>6. Ағылшын: boutique hotel</p> <p>7. Испан: hotel boutique</p> <p>8. Неміс: hotel boutique</p> <p>9. Француз: hôtel de charme</p>
2608.	велопробег	веложорық	<p>1. Веложорық - туристердің велосипедпен саяхат жорығы немесе әуесқой велосипедшілер жарысы.</p> <p>2. Әзербайжан: bisiklete binmek</p> <p>3. Қырғыз: велосипед тебүү</p> <p>4. Өзбек: velosipedda chiqish</p> <p>5. Түрік: bisiklete binmek</p> <p>6. Ағылшын: bike ride</p> <p>7. Испан: paseo en bicicleta</p> <p>8. Неміс: Radtour</p> <p>9. Француз: balade à vélo</p>
2609.	велопутешествие	велосаяхат	<p>1. Велосаяхат – велосипедпен саяхаттау, серуендеу және демалу түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: velosiped gəzintisi</p> <p>3. Қырғыз: Өрүктү</p> <p>4. Өзбек: velosiped safari</p> <p>5. Түрік: bisiklet gezisi</p> <p>6. Ағылшын: bike trip</p> <p>7. Испан: viaje en bicicleta</p> <p>8. Неміс: Radtour</p> <p>9. Француз: voyage à vélo</p>
2610.	верховые лошади	мініс аттары	<p>1. Жүрдек аттар - күші мығым салт жүріске және туристік серуенге жарамды жылқылар.</p>

			<p>2. Өзбайжан: atları sürmә</p> <p>3. Қыргыз: ата минип</p> <p>4. Өзбек: otlarni otish</p> <p>5. Түрік: binicilik</p> <p>6. Ағылшын: riding horses</p> <p>7. Испан: montando caballos</p> <p>8. Неміс: Reitpferde</p> <p>9. Француз: équitation</p>
2611.	взрослая группа	ересек топ	<p>1. Ересек топ - ересек (18-50 жас аралығы) адамдардан құралған туристік топ.</p> <p>2. Өзбайжан: admin qrupu</p> <p>3. Қыргыз:взрослый тобу</p> <p>4. Өзбек: boshqaruv guruhi</p> <p>5. Түрік: yönetici grubu</p> <p>6. Ағылшын: admin group</p> <p>7. Испан: grupo de administración</p> <p>8. Неміс: Admin-Gruppe</p> <p>9. Француз: groupe admin</p>
2612.	воднолыжная группа	су шаңғышылар тобы	<p>1. Су шаңғышылар тобы - су шаңғы спортшылары немесе әуесқойларының тобы.</p> <p>Өзбайжан: su xizak qrupu</p> <p>3. Қыргыз: Суу-тобуу</p> <p>4. Өзбек: suv kayagı guruhi</p> <p>5. Түрік: su kayagı grubu</p> <p>6. Ағылшын: water ski group</p> <p>7. Испан: grupo de esquí acuático</p> <p>8. Неміс: Wasserski-Gruppe</p> <p>9. Француз: groupe de ski nautique</p>
2613.	высота абсолютная	абсолюттік биіктік	<p>1. Абсолюттік биіктік – жердің негізгі үстіртінен жоғары саналатын биіктік.</p> <p>2. Өзбайжан: mütlәq yüksәklik</p> <p>3. Қыргыз: бийиктик</p> <p>4. Өзбек: mutlaq balandlik</p> <p>5. Түрік: mutlak yükseklik</p> <p>6. Ағылшын: absolute height</p> <p>7. Испан: altura absoluta</p> <p>8. Неміс: absolute Höhe</p> <p>9. Француз: hauteur absolue</p>
2614.	высотная болезнь	биіктік ауруы	<p>1. Биіктік ауруы, тау ауруы – биік тауға шықанда не ұшақпен жоғары көтерілген кезде ауада оттегінің үлестік қысымының күрт төмендеп кетуінен болатын сырқат. Адамның басы ауырады, басы айналады, қатты енгігеді, әлсіздік, т.б. аурудың көптеген белгілері пайда болады. Дем алатын ауада оттегінің тым аз</p>

			<p>болуынан қан қысымы азайып, мидың жұмысы бұзылады, құлағы шыңылдап, құсады. Бұл өзгерістер негізінен 3000-4000 м-ден астам биіктікке көтерілгенде байқалады.</p> <p>2. Өзербайжан: hündürlük хәстәлиyi</p> <p>3. Қырғыз: тоолуу оору</p> <p>4. Өзбек: balandlik kasalligi</p> <p>5. Түрік: irtifa hastalığı</p> <p>6. Ағылшын: altitude sickness</p> <p>7. Испан: mal de altura</p> <p>8. Неміс: Höhen krankheit</p> <p>9. Француз: Höhen krankheit</p>
2615.	вышка стартовая	сөре мұнарасы	<p>1. Сөре мұнарасы - әртүрлі мақсатта пайдаланатын үстінде шағын алаңы бар, бір орынан екінші орынға оңай көтеріп қозғауға болатын мұнара, әртүрлі спорттық және туристік жарыстарда қолданылады.</p> <p>2. Өзербайжан: qüllә başlayır</p> <p>3. Қырғыз: баштапкы мунара</p> <p>4. Өзбек: minoradan boshlash</p> <p>5. Түрік: başlangıç kulesi</p> <p>6. Ағылшын: starting tower</p> <p>7. Испан: torre de salida</p> <p>8. Неміс: Startturm</p> <p>9. Француз: tour de départ</p>
2616.	все включено (all inclusive)	бәрі қамтылған (all inclusive)	<p>1. «Бәрі қамтылған (ағылш. all inclusive) – қонақ үйлеріндегі қызмет көрсету жүйесі, бұл кезде тамақтану, сусындар (көбіне жергілікті өнімдер) және тағы басқа да қызметтер қонақ үйінде тұру кезінде тұру құнының ішіне кіреді. «Бәрі ішіне кіреді» қағидасы фрнацуздар Club Med клубтық демалыс сауығы жүйесі енгізді.</p> <p>2. Өзербайжан: hәр şey daxildir</p> <p>3. Қырғыз: баарын эске алуу менен</p> <p>4. Өзбек: hamma narsa</p> <p>5. Түрік: herşey dahil</p> <p>6. Ағылшын: all inclusive</p> <p>7. Испан: todo incluido</p> <p>8. Неміс: All-Inclusive</p> <p>9. Француз: tout compris</p>
2617.	встречи и проводы	қарсы алу-шығарып салу	<p>1. Қарсы алу-шығарып салу – туристерді темір жол вокзалынан, аэропорттан немесе теңіз портынан туристерді қарсы алу және шығарып салу (аудармашы көмегі, жүктерін көтеріп алу автокөлік жалдау және тағы басқа) қызмет</p>

			<p>көрсету түрлері.</p> <p>2. Өзербайжан: görüşlər və görüşlər keçirir</p> <p>3. Қырғыз: жолугушуу жана көрүп</p> <p>4. Өзбек: uchrashuvlar va ko'rishlar</p> <p>5. Түрік: toplantılar ve görme</p> <p>6. Ағылшын: meetings and seeing</p> <p>7. Испан: reuniones y viendo</p> <p>8. Неміс: Treffen und Sehen</p> <p>9. Француз: réunions et voir</p>
2618.	вилла	вилла	<p>1. Вилла (лат. Villa - мекенжай, қоныс) – қала сыртында арнайы салынатын бау-бақшалы үй.</p> <p>2. Өзербайжан: villa</p> <p>3. Қырғыз:</p> <p>4. Өзбек: villa</p> <p>5. Түрік: villa</p> <p>6. Ағылшын: villa</p> <p>7. Испан: la villa</p> <p>8. Неміс: die Villa</p> <p>9. Француз: la villa</p>
2619.	внутренний туризм	ішкі туризм	<p>1. Ішкі туризм – бір мемлекет аумағында азаматтардың және оның аумағында тұрақты тұратын адамдардың ел ішіндегі саяхаттары.</p> <p>2. Өзербайжан: daxili turizm</p> <p>3. Қырғыз: ички туризмди</p> <p>4. Өзбек: ichki turizm</p> <p>5. Түрік: iç turizm</p> <p>6. Ағылшын: domestic tourism</p> <p>7. Испан: turismo interno</p> <p>8. Неміс: Inlandstourismus</p> <p>9. Француз: tourisme interne</p>
2620.	водный туризм	су туризмі	<p>1. Су туризмі - спорт туризмінің түрі, су үсті маршруттар арқылы өту болып табылады, су туризмінің бірнеше түрлері бар: өзен арықыл сырғу, рафтинг, желкенді туризм, немесе яхтинг, теңіз каякуингі.</p> <p>2. Өзербайжан: su turizmi</p> <p>3. Қырғыз: суу туризм</p> <p>4. Өзбек: suv turizmi</p> <p>5. Түрік: su turizmi</p> <p>6. Ағылшын: water tourism</p> <p>7. Испан: turismo acuático</p> <p>8. Неміс: Wassertourismus</p> <p>9. Француз: tourisme nautique</p>
2621.	возвратное квота	қайтарылма лы квота	<p>1. Қайтарылмалы квота – туристерді орналастыру үшін белгілі бір уақытқа</p>

			<p>(квоталау кезені) туроперторға сату үшін қаржылай орналастыруға беру.</p> <p>2. Әзербайжан: qaytarılma kotası</p> <p>3. Қырғыз: кайра чектөө</p> <p>4. Өзбек: qaytish kvotasi</p> <p>5. Түрік: iade kotasi</p> <p>6. Ағылшын: return quota</p> <p>7. Испан: cuota de retorno</p> <p>8. Неміс: Rücklaufquote</p> <p>9. Француз: quota de retour</p>
2622.	высокий сезон	жоғары маусым	<p>1. Жоғары маусым – демалыс орындарының бос болмайтын және тапшы кезеңі. Бұл кезеңде демалу бағалары да едәуір жоғары болады.</p> <p>2. Әзербайжан: yüksək mövsüm</p> <p>3. Қырғыз: мезгил</p> <p>4. Өзбек: yuqori mavsumda</p> <p>5. Түрік: yüksek sezon</p> <p>6. Ағылшын: high season</p> <p>7. Испан: temporada alta</p> <p>8. Неміс: Hochsaison</p> <p>9. Француз: haute saison</p>
2623.	газон	газон	<p>1. Газон (фр. gazon – ыртқыс, көгал шөп) бақтағы, саябақтағы көк шөп егілген алаң, жасанды көгал.</p> <p>2. Әзербайжан: qazon</p> <p>3. Қырғыз: газон</p> <p>4. Өзбек: maysa</p> <p>5. Түрік: çim</p> <p>6. Ағылшын: lawn</p> <p>7. Испан: el césped</p> <p>8. Неміс: der Rasen</p> <p>9. Француз: la pelouse</p>
2624.	горный туризм	тау туризмі	<p>1. Тау туризмі - таулы жерлермен жаяу аралайтын туристік мақсаттармен жасалатын туризмнің түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: dağ turizmi</p> <p>3. Қырғыз: тоолук</p> <p>4. Өзбек: tog 'turizmi</p> <p>5. Түрік: dağ turizmi</p> <p>6. Ағылшын: mountain tourism</p> <p>7. Испан: turismo de montaña</p> <p>8. Неміс: Bergtourismus</p> <p>9. Француз: tourisme de montagne</p>
2625.	городки	городки	<p>1. Қалашық ойыны – орыстың байырғы халық ойыны.</p>

			<p>2. Өзөрбайжан: şəhərlər</p> <p>3. Қырғыз: городки</p> <p>4. Өзбек: shaharlari</p> <p>5. Түрік: Gorodki</p> <p>6. Ағылшын: towns</p> <p>7. Испан: pueblos</p> <p>8. Неміс: Städte</p> <p>9. Француз: les villes</p>
2626.	группа туристическая	туристік топ	<p>1.Туристік топ – туристік саяхатқа шыққан адамдар тобы.</p> <p>2. Өзөрбайжан: turist qrupu</p> <p>3. Қырғыз: тур тобу</p> <p>4. Өзбек: turistik guruh</p> <p>5. Түрік: turistik guruh</p> <p>6. Ағылшын: tourist group</p> <p>7. Испан: grupo turístico</p> <p>8. Неміс: Touristengruppe</p> <p>9. Француз: groupe touristique</p>
2627.	гид	гид	<p>1. Гид – экскурсия жүргізуші, туристерді немесе экскурсанттарды алып жүруші және оларға көрікті жерлерді көрсетіп түсіндіретін адам.</p> <p>2. Өзөрбайжан: rəhbər dirijor</p> <p>3. Қырғыз: алып баруучу жол</p> <p>4. Өзбек: hidoyat o'tkazgich</p> <p>5. Түрік: kılavuz iletken</p> <p>6. Ағылшын: guide conductor</p> <p>7. Испан: conductor guía</p> <p>8. Неміс: Führungsleiter</p> <p>9. Француз: guide guide</p>
2628.	группа туристов	туристер тобы	<p>1. Туристер тобы – бірге саяхаттайтын, біруақытта демалуға келіп және демалыс саяхатынан кететін турагентті және қонақ үй үшін бірдей жағдайда турист саналатан адамдар тобы Туристер тобына қонақ үй қызметі (орналастыру және тамақтандыру) жеңілдіктер жасалады: арнаулы бағалар бойынша, туристер тобына барлығына бір есеп шот ұсынылады. Туристер тобы халықаралық норма бойынша – 15 адам, бірақта 7-10 адамда туристік топ болып саналады.</p> <p>2. Өзөрбайжан: turist qrupu</p> <p>3. Қырғыз: туристтердин тобу</p> <p>4. Өзбек: sayuohlar guruhi</p> <p>5. Түрік: turist grubu</p>

			<p>6. Ағылшын: group of tourists 7. Испан: grupo de turistas 8. Неміс: Gruppe von Touristen 9. Француз: groupe de touristes</p>
2629.	групповой инклюзивный тур	топтық инклюзивтік тур	<p>1. Топтық инклюзивтік тур - кем дегенде 15 адамнан тұратын әуе және құрлықта саяхаттау тобына кіретін туристік тур. 2. Әзербайжан: qrup daxildir 3. Қырғыз: топ эске тур 4. Өзбек: guruhni qamrab oladi 5. Түрік: grup dahil tur 6. Ағылшын: group inclusive tour 7. Испан: tour de grupo incluido 8. Неміс: Gruppen inklusive Tour 9. Француз: groupe inclusif</p>
2630.	групповой туризм	ұжымдық туризм	<p>1. Ұжымдық туризм – саяхатқа қатысушылардың ортақ мүдделері негізінде жасалатын саяхат. Ұ.т. археологиялық, өнертанушылық, тарихи тақырыпқа құрылуы, ұжымдық саяхат, не болмаса шаңғы саяхаты әуесқойлары немесе сафари, өндірістік мақсаттағы саяхат түрінде және тағы басқа мақсаттарда ұйымдастырылады. 2. Әзербайжан: qrup turizmi 3. Қырғыз: топ туризм 4. Өзбек: guruh turizmi 5. Түрік: grup turizmi 6. Ағылшын: group tourism 7. Испан: turismo grupal 8. Неміс: Gruppen tourismus 9. Француз: tourisme de groupe</p>
2631.	дальний заплыв	қашыққа жүзу	<p>1. Қашыққа жүзу – ашық су айдынында алыс және аса ұзақ ара қашықтыққа жүзу. 2. Әзербайжан: uzaq swims 3. Қырғыз: Ыраакы сүзүү 4. Өзбек: uzoqqa suzish 5. Түрік: uzak yüzme 6. Ағылшын: distant swimming 7. Испан: natación distante 8. Неміс: entfernt schwimmen 9. Француз: natation lointaine</p>
2632.	дьюти –фри (duty free)	дьюти –фри (duty free)	<p>1. Дьюти Фри (Duty-free) шетелдіктер қатынасатын аэропорттарда, ұшақ борттарында, теңіз кемелері мен паромдарда және басқа да көлік құралдарының ішінде</p>

			<p>және арнаулы орындарында, Д.ф дүкендерінде тиімді бағамен танымал бренд тауарларын, парфюм мен ішімдіктердің алуан түрін, косметикалық бұйымдарды сатып алу.</p> <p>2.Әзербайжан: Duty pulsuz</p> <p>3. Қырғыз: Дьюти –фри</p> <p>4. Өзбек: Duty-free</p> <p>5. Түрік: Görev - ücretsiz</p> <p>6. Ағылшын: Duty free</p> <p>7. Испан: Duty –free</p> <p>8. Неміс: Zollfrei</p> <p>9. Француз: Duty-free</p>
2633.	дата снятия брони	бронды алып тастау күні	<p>1. Бронды (қонақ үй) алып тастау күні – брон жасалып қажет болмай қалған нөмердің негізгі сатылымға қоятын күн.</p> <p>2.Әзербайжан: rezervasyon tarihi</p> <p>3. Қырғыз: чакыртып алуу жөнүндө эскертме датасы</p> <p>4. Өзбек: rezervasyon tarihi</p> <p>5. Түрік: rezervasyon tarihi</p> <p>6. Ағылшын: reservation date</p> <p>7. Испан: fecha de reserva</p> <p>8. Неміс: Reservierungs datum</p> <p>9. Француз: date de réservation</p>
2634.	день заезда	келу күні	<p>1. Келу күні - туристің орналасу орнына келетін күні.</p> <p>2.Әзербайжан: gəliş günü</p> <p>3. Қырғыз: келген күнү</p> <p>4. Өзбек: borar kuni</p> <p>5. Түрік: varış günü</p> <p>6. Ағылшын: varış günü</p> <p>7. Испан: dia de llegada</p> <p>8. Неміс: Tag der Ankunft</p> <p>9. Француз: Tag der Ankunft</p>
2635.	загар	күнге кую	<p>1.Күнге кую - ультаркүлгін және қысқа жарық сәулелерінің әсерінен терінің жоғары қабатының (эпидермис) тіндеріне ерекше пигмент – меланинаның көп бөлінуінің нәтижесінде терінің қоңыр тартуы.</p> <p>2.Әзербайжан: tan</p> <p>3. Қырғыз: күнгө күйүү</p> <p>4. Өзбек: tan</p> <p>5. Түрік: taba rengi</p> <p>6. Ағылшын: a tan</p> <p>7. Испан: bronceado</p>

			<p>8. Неміс: tan</p> <p>9. Француз: bronzer</p>
2636.	закаливание	шынығу	<p>1. Шынығу - әртүрлі қолайсыз факторлардың - суықтың, ыстықтың жоғарылытылған күн сәулесі радиациясының әсеріне адам ағзасының бірте-бірте үйренісіп бейімделуі.</p> <p>2.Әзербайжан: sertləşdirmək</p> <p>3. Қырғыз: мүнөзү</p> <p>4. Өзбек: qattiqlashadi</p> <p>5. Түрік: sertleştirmek</p> <p>6. Ағылшын: to harden</p> <p>7. Испан: endurecer</p> <p>8. Неміс: aushärten</p> <p>9. Француз: durcir</p>
2637.	закаленный	шыныққан	<p>1.Шыныққан -мінезі қатты, айбатты өмірде кездесетін қиыншылықтарды қасқайып қарсы алатын, шыныққан табанды адам.</p> <p>2.Әзербайжан: bərkimiş</p> <p>3. Қырғыз: машыккан</p> <p>4. Өзбек: qattiqlashdi</p> <p>5. Түрік: terbiyeli</p> <p>6. Ағылшын: tempered</p> <p>7. Испан: endurecido</p> <p>8. Неміс: gehärtet</p> <p>9. Француз: durci</p>
2638.	заплыв	жүзу	<p>1. Жүзу - жаттығу, демалу, туристік ойын – сауық мақсатында су үстінде қайық арқылы қозғалысы немесе адамның, не кезекті спорттық жүзгіштер тобының жүзуі.</p> <p>2.Әзербайжан: üzmək</p> <p>3. Қырғыз: сүзүү боюнча</p> <p>4. Өзбек: suzish</p> <p>5. Түрік: yüzmek</p> <p>6. Ағылшын: swim</p> <p>7. Испан: nadar</p> <p>8. Неміс: schwimmen</p> <p>9. Француз: nager</p>
2639.	здоровье	денсаулық	<p>1. Денсаулық – адам организмінің қалыпты жағдайы. Адамның денсаулығын биологиялық (іштен туа біткен және жүре пайда болған сырқат белгілеріне қарап) және әлеуметтік факторларды ескере отырып, кешенді түрде анықтайды. Денсаулықты жеке адамның денсаулығы және жалпы халықтың денсаулығы деп бөледі. Жеке адамның денсаулығын, яғни</p>

			<p>оның организмiнiң клиникалық, физиологиялық және биохимиялық көрсеткiштерiнiң жиынтығын адамның жынысына, жасына, сондай-ақ климаттық және географиялық жағдайларына байланыстыра отырып анықтайды.</p> <p>2. Өзербайжан: Sağlamlıq</p> <p>3. Қырғыз: ден соолук</p> <p>4. Өзбек: sog'liqni saqlash</p> <p>5. Түрік: sađlık</p> <p>6. Ағылшын: health</p> <p>7. Испан: salud</p> <p>8. Неміс: Gesundheit</p> <p>9. Француз: la santé</p>
2640.	заказчик туристского продукта	туристік өнімге тапсырыс берушілер	<p>1. Туристік өнімге тапсырыс берушілер – туристің атынан туристік өнімдерге тасырыс беретін тұлға (турист), заңды тұлға немесе ұйымдар. Мысалы, кәмелет жасына толмаған тұлға атынан оның заңды өкілі ғана әрекет ете алады.</p> <p>2. Өзербайжан: turist məhsulunun müştəri</p> <p>3. Қырғыз: кардар туристтик продукт</p> <p>4. Өзбек: turistik mahsulotni xaridor</p> <p>5. Түрік: turist ürün müştterisi</p> <p>6. Ағылшын: customer of a tourist product</p> <p>7. Испан: cliente de un producto turistico</p> <p>8. Неміс: Kunde eines touristischen Produkts</p> <p>9. Француз: client d'un produit touristique</p>
2641.	игры на природе	табиғат аясындағы ойындар	<p>1. Табиғат аясындағы ойындар - табиғатқа серуендеуге және саяхатқа шыққан кезде отбасы, ұжымдық немесе корпоративтік демалыстарда әртүрлі жарыстық мақсаттағы және адамның демалуына, денсаулығына құрылған ойындар.</p> <p>2. Өзербайжан: асіқ оуунлар</p> <p>3. Қырғыз: Жаратылыштагы оюндар</p> <p>4. Өзбек: ochiq o'yinlar</p> <p>5. Түрік: асік hava оуунлары</p> <p>6. Ағылшын: outdoor games</p> <p>7. Испан: juegos al aire libre</p> <p>8. Неміс: Spiele im Freien</p> <p>9. Француз: jeux de plein air</p>
2642.	инструктор туризма	туризм нұсқаушысы	<p>1. Туризм нұсқаушысы – теориялық және практикалық арнаулы дайындығы бар, туристерді және туристік нұсқаушы</p>

			<p>мамандарды үйрететін адам, туристік ұжымның ұйымдастырушысы және басшысы.</p> <p>2. Өзербайжан: turizm tәlimatçısı</p> <p>3. Қырғыз: туризм окутуучу</p> <p>4. Өзбек: turizm o'qituvchisi</p> <p>5. Түрік: turizm öğretmeni</p> <p>6. Ағылшын: tourism instructor</p> <p>7. Испан: instructor de turismo</p> <p>8. Неміс: Tourismus slehrer</p> <p>9. Француз: instructeur de tourisme</p>
2643.	инвентарь туриста	туристік құрал-саймандар	<p>1. Туристік құрал саймандар – жорық барысында туристік қозғалыс және тұрмыстық қызметтерді ұйымдастыруға арналған құрал - саймандар. Т.қ-с туристің аяқ киімі, бас киімі, күн сәулесінен қорғайтын көзілдірігі, гидрокостюм, шаңғы, велосипед, палатка және тағамдық саймандар, карта, компас, құтқару жилеттері, арқандар мен басқа да құралдар кіреді. Туристің қажетті құрал-саймандармен жабдықталуына байланысты оның жорықтағы жайы, ыңғайлылығы, көңіл күйі және қауіпсіздігі тікелей байланысты.</p> <p>2. Өзербайжан: turist inventari</p> <p>3. Қырғыз: туристтик жолу</p> <p>4. Өзбек: turistik inventarizatsiyadan</p> <p>5. Түрік: turist envanteri</p> <p>6. Ағылшын: tourist inventory</p> <p>7. Испан: inventario turístico</p> <p>8. Неміс: touristisches Inventar</p> <p>9. Француз: inventaire touristique</p>
2644.	индивидуальный тур	жеке тур	<p>1. Жеке тур – саяхаттық демалыс кезінде жалғыз туристке немесе туристік топқа көрсетілетін әртүрлі туристік қызметтердің кешені. Бұндай туристік тур кезінде жеке жүргізушісімен автомобиль және жеке гид – экскурсия жүргізуші беріледі.</p> <p>2. Өзербайжан: fәrdi tur</p> <p>3. Қырғыз: жеке тур</p> <p>4. Өзбек: yakka tur</p> <p>5. Түрік: bireysel tur</p> <p>6. Ағылшын: individual tour</p> <p>7. Испан: tour individual</p> <p>8. Неміс: individuelle Tour</p> <p>9. Француз: tour individuel</p>
2645.	индивидуальный	дара туризм	1. Дара туризм – туристің жеке талаптарына

	ый туризм		<p>карай жеке туристік бағдарламалар бойынша құрамы кем дегенде бес адамнан кем болмайтын туристердің саяхат туры айтады.</p> <p>2. Әзербайжан: fərdi turizm</p> <p>3. Қырғыз: жеке туризм</p> <p>4. Өзбек: shaxsiy turizm</p> <p>5. Түрік: bireysel turizm</p> <p>6. Ағылшын: individual tourism</p> <p>7. Испан: turismo individual</p> <p>8. Неміс: individueller Tourismus</p> <p>9. Француз: tourisme individuel</p>
2646.	интер – райл	интер -райл	<p>1. Интер-райл - теміржол көлігінің туризм кезінде жүру билеттерінің жүйесі, И-р бойынша белгіленген мерзім кезінде аумақ ішінде шектеусіз жүруге мүмкіндік береді.</p> <p>2. Әзербайжан: interrail</p> <p>3. Қырғыз: аралык -rayl</p> <p>4. Өзбек: interrail</p> <p>5. Түрік: arası -rayl</p> <p>6. Ағылшын: interrail</p> <p>7. Испан: interrail</p> <p>8. Неміс: Interrail</p> <p>9. Француз: interrail</p>
2647.	интенсив туризм	қарқынды туризм	<p>1. Қарқынды туризм – бұл іскерлік туризмнің бір түрі, кәсіпорын немесе мекеме әкімшілігі өз қызметкерлеріне жеңілдіктер жағдайында немесе жоғары өндірістік көрсеткіштері үшін сыйақы ретінде туристік жолдаманы тегін ұсынады.</p> <p>2. Әзербайжан: intensiv turizm</p> <p>3. Қырғыз: интенсивдүү туризм</p> <p>4. Өзбек: jadal turizm</p> <p>5. Түрік: yoğun turizm</p> <p>6. Ағылшын: intensive tourism</p> <p>7. Испан: turismo intensivo</p> <p>8. Неміс: intensiver Tourismus</p> <p>9. Француз: tourisme intensif</p>
2648.	информационный чек	ақпараттық чек	<p>1. Ақпараттық чек – қонақтар тіркелген бөлме номерлеріне сәйкес жазылған әліпби ретімен жазылған тізім.</p> <p>2. Әзербайжан: məlumat yoxlaması</p> <p>3. Қырғыз: маалыматты текшерүү</p> <p>4. Өзбек: axborotni tekshirish</p> <p>5. Түрік: bilgi kontrolü</p> <p>6. Ағылшын: information check</p>

			<p>7. Испан: verificación de información</p> <p>8. Неміс: Informationsprüfung</p> <p>9. Француз: vérification de l'information</p>
2649.	инфраструктура туризма	туризм инфрақұрылымы	<p>1. Туризм инфрақұрылымы – туристердің демалу мақсатында демалушылардың туристік ресурстарға қолжетімділігін, сондай-ақ туризм индустриясы кәсіпорындарының қызметін қамтамасыз ету мақсатында жұмыс істейтін ғимараттар, инженерлік және коммуникациялық желілер, оның ішінде телекоммуникациялық байланыстар, жолдар, туристік индустриямен аралас кәсіпорындар.</p> <p>2. Әзербайжан: turizm infrastrukturu</p> <p>3. Қырғыз: туристтик объектилер</p> <p>4. Өзбек: turizm infratuzilmasi</p> <p>5. Түрік: turizm altyapısı</p> <p>6. Ағылшын: tourism infrastructure</p> <p>7. Испан: infraestructura turística</p> <p>8. Неміс: touristische Infrastruktur</p> <p>9. Француз: infrastructure touristique</p>
2650.	кайт	кайт, батпырауық	<p>1. Кайт (ағыл. power kite – тіркелген әуе батпырауық) – судың немесе қардың үстінде адамның әуеде самғауына арналған басқарылатын үлкен әуе батпырауық. Сонымен бірге, К. батпырауықты басқаруды және ойын сауық (әуеде самғау) үшін үйретуде айтады.</p> <p>2.Әзербайжан: uçurtma</p> <p>3. Қырғыз: айры куйрук</p> <p>4. Өзбек: uchish</p> <p>5. Түрік: uçurtma</p> <p>6. Ағылшын: kite</p> <p>7. Испан: cometa</p> <p>8. Неміс: Drachen</p> <p>9. Француз: cerf-volant</p>
2651.	кайт серфинг	кайт серфинг	<p>1. Кайт серфинг (ағыл. kite – қағаздан жасалған, serf – соқпа толқын) немесе флайсерфинг. Оның мағынасы – қайық, каяк, шаңғы, скейтборд, ролик, басқа құралдарды қолданып ұшу.</p> <p>2. Әзербайжан: kitesurfing</p> <p>3. Қырғыз: Батперек салуу</p> <p>4. Өзбек: kitesurfing</p> <p>5. Түрік: uçurtma sörfü</p> <p>6. Ағылшын: kitesurfing</p>

			<p>7. Испан: kitesurf 8. Неміс: Kitesurfen 9. Француз: kitesurf</p>
2652.	круиз	круиз	<p>1. Круи́з – (ағыл. Cruise – бастапқы теңіз саяхаты мағынасында қолданды) - теңіз үстіндегі саяхат. Қазіргі кезде туристік фирмалар теңіз, өзен және поезд жолдыр және көліктері арқылы круиздік саяхаттар ұсынады. 2. Әзербайжан: kruiz 3. Қырғыз: круиз 4. Өзбек: kruiz 5. Түрік: bir seyir 6. Ағылшын: cruise 7. Испан: un crucero 8. Неміс: eine Kreuzfahrt 9. Француз: une croisière</p>
2653.	курорт	курорт	<p>1. Курорт (лат. Sano – емдеймін, айықтырамын) – науқасты негізінен табиғи шипалы емдермен (минералды су, емдік балшық, климат), физиотерапия, диета, емдік дене шынықтырумен және режиммен емдейтін емдеу-сауықтыру мекемесі. 2. Әзербайжан: kurort 3. Қырғыз: курорт 4. Өзбек: dam olish 5. Түрік: çare 6. Ағылшын: resort 7. Испан: resort 8. Неміс: Resort 9. Француз: recours</p>
2654.	лавина	көшкін	<p>1. Көшкін – таудың құлама беткейімен төмен қарай орасан жылдамдықпен сырғитын қар немесе мұз массасы. Қар көшкіні қалың қар жаууының, қардың қарқынды еруінің, жаңбыр жаудың, тереңдік қылаудың борпылдақ түзілімі бар қар қабатының қайта кристалдануының әсерінен беткейдегі қар беріктігі бұзылғанда пайда болады. Жылжу сипаты бойынша оны жылжыма, науалық және секірмелі көшкіндер деп бөледі. 2. Әзербайжан: çığın 3. Қырғыз: мөңгү 4. Өзбек: ko'chki 5. Түрік: çığ 6. Ағылшын: avalanche</p>

			<p>7. Испан: avalancha</p> <p>8. Неміс: Lawine</p> <p>9. Француз: avalanche</p>
2655.	лавинное снаряжение	көшкін жабдықтары	<p>1. Көшкін жабдықтары – көшкіннің астында қалып жоғалған адамдарды іздеуге пайдаланатын арнайы құрал- жабдықтар. Қар көшкіні жүруі мүмкін қауіпті жерлерде жүрген туристерде, альпинистерде немесе құтқарушы топтарда көшкін бұрғысы, күректер, арқандар жән тағы басқа болу тиіс.</p> <p>2.Әзербайжан: çığ avadanlığı</p> <p>3. Қырғыз: көчкү тиштүү</p> <p>4. Өзбек: ko'chki asboblari</p> <p>5. Түрік: çığ ekipmanları</p> <p>6. Ағылшын: avalanche equipment</p> <p>7. Испан: equipo de avalancha</p> <p>8. Неміс: Lawinen ausrüstung</p> <p>9. Француз: équipement d'avalanche</p>
2656.	лагерь	лагерь	<p>1. Лагерь - ашық аспан астында орналасқан шатырлардан құрылған уақытша аялдама. Лагерлер альпинистердікі, туристердікі, жаттығу жорықтар, тауға өрмелеу, спорттық - тынығу, үйрену үшін деп іштей бөлінеді.</p> <p>2. Әзербайжан: düşərgə</p> <p>3. Қырғыз: лагерь</p> <p>4. Өзбек: lager</p> <p>5. Түрік: kamp</p> <p>6. Ағылшын: camp</p> <p>7. Испан: campamento</p> <p>8. Неміс: Lager</p> <p>9. Француз: camp</p>
2657.	лазание	өрмелеу	<p>1. Өрмелеу – дене тәрбиесі сабақтарында қолданылатын жаттығулардың бір тобы. Өрмелеудің бірнеше түрі бар: арқанмен, сырықпен, жартасқа, тауға өрмелеу, тұғырға өрмелеу, спорт құралына шығу.</p> <p>2. Әзербайжан: dırmaşma</p> <p>3. Қырғыз: чыгуу</p> <p>4. Өзбек: toqqa chiqishga</p> <p>5. Түрік: tırmanma</p> <p>6. Ағылшын: climbing</p> <p>7. Испан: escalada</p> <p>8. Неміс: klettern</p> <p>9. Француз: escalade</p>
2658.	лыжный	шаңғы	<p>1. Шаңғы туризмі – шаңғымен туристік жорық</p>

	туризм	туризмі	<p>жасау.</p> <p>2. Әзербайжан: xizək turizm</p> <p>3. Қырғыз: лыжа Туры</p> <p>4. Өзбек: tog 'turizmi</p> <p>5. Түрік: kayak turizmi</p> <p>6. Ағылшын: ski tourism</p> <p>7. Испан: turismo de esquí</p> <p>8. Неміс: Ski tourismus</p> <p>9. Француз: tourisme de ski</p>
2659.	лыжня	шаңғы жол	<p>1. Шаңғы жол - қар үстінде шаңғымен салынған із. Шаңғымен жарысу үшін қашықтықтың бір бөлігі таңдап алынады немесе айналмалы жол ретінде із салынады. Шаңғы ізі үйрену, жаттығу және жарыс өткізу үшін салынады.</p> <p>2. Әзербайжан: xizək yolu</p> <p>3. Қырғыз: лыжа жол</p> <p>4. Өзбек: tosh yo'li</p> <p>5. Түрік: kayak pisti</p> <p>6. Ағылшын: kayak pisti</p> <p>7. Испан: pista de esquí</p> <p>8. Неміс: Skipiste</p> <p>9. Француз: piste de ski</p>
2660.	мешок спальный	жатын қапшық	<p>1. Жатын қапшық - альпинистер мен туристер шатыр ішінде және таза ауада ұйықтау үшін қапқа ұқсатып тігілетін жылы көрпе.</p> <p>2. Әзербайжан: yataq çantası</p> <p>3. Қырғыз: уктоо үчүн мешок</p> <p>4. Өзбек: uyqucha yukxalta</p> <p>5. Түрік: uyku tulumu</p> <p>6. Ағылшын: sleeping bag</p> <p>7. Испан: saco de dormir</p> <p>8. Неміс: Schlafsack</p> <p>9. Француз: sac de couchage</p>
2661.	оздоровительный туризм	сауықтыру туризмі	<p>1. Сауықтыру туризмі – табиғаттың адам денсаулыққа тигізетін әсерін пайдалану, демалу арқылы саяхатқа шығу және жорықтар жасау.</p> <p>2. Әзербайжан: sağlamlıq turizmi</p> <p>3. Қырғыз: саламаттык сактоо туризмі</p> <p>4. Өзбек: sog'liqni saqlash turizmi</p> <p>5. Түрік: sağlık turizmi</p> <p>6. Ағылшын: health tourism</p> <p>7. Испан: turismo de salud</p> <p>8. Неміс: Gesundheits tourismus</p> <p>9. Француз: tourisme de santé</p>

2662.	организационный туризм	ұйымдастырылған туризм	<p>1. Ұйымдастырылған туризм – туристік ұйымдар қамтамасыз ететін маршруттары белгіленген, маршрут бойынша болатын уақыты, оның ұзақтығы белгілі туристік саяхат – сапарлар, спорттық жорықтар, жорықтар мен слеттер.</p> <p>2. Әзербайжан: təşkilati turizm</p> <p>3. Қырғыз: туризм уюштуруу</p> <p>4. Өзбек: tashkiliy turizm</p> <p>5. Түрік: örgütsel turizm</p> <p>6. Ағылшын: organizational tourism</p> <p>7. Испан: turismo organizacional</p> <p>8. Неміс: Organisations tourismus</p> <p>9. Француз: tourisme d'organisation</p>
2663.	ориентирование на местности	жергілікті жерді бағдарлау	<p>1. Жергілікті жерді бағдарлау – көкжиекпен (айналамен) салыстырғанда өзінің тұрған жерін және орнын анықтау.</p> <p>2. Әзербайжан: orienteering</p> <p>3. Қырғыз: территория багыт</p> <p>4. Өзбек: orienteering</p> <p>5. Түрік: arazi yönelimi</p> <p>6. Ағылшын: orienteering</p> <p>7. Испан: orientación</p> <p>8. Неміс: Orientierung der Ortschaft</p> <p>9. Француз: orientation de la localité</p>
2664.	отдых	тынығу	<p>1. Тынығу – жаттығудан немесе жарыстан соң спортшының күші мен жұмыс қабылетінің қалпына келуіне мүмкіндік туғызатын толық немес біршама демалыс жағдайы.</p> <p>2. Әзербайжан: istirahət</p> <p>3. Қырғыз: көңүл ачуу</p> <p>4. Өзбек: dam olish</p> <p>5. Түрік: rekreasyon</p> <p>6. Ағылшын: relaxation</p> <p>7. Испан: descansar</p> <p>8. Неміс: ruhen</p> <p>9. Француз: se reposer</p>
2665.	паром	паром	<p>1. Паром - жолаушылар мен көлік құралдарын (автомобиль, т/ж және басқа да көлік құралдарында) тасымалдау және су қоймалары арқылы (автомобиль, теміржол вагондар) арқылы өткізуге арналған қайық.</p> <p>2. Әзербайжан: bəgə</p> <p>3. Қырғыз: ташып өтүү</p> <p>4. Өзбек: feribot</p>

			<p>5. Түрік: vapur 6. Ағылшын: ferry 7. Испан: el ferry 8. Неміс: die Fähre 9. Француз: le ferry</p>
2666.	пансион	пансион	<p>1. Пансион – шағын жеке қонақ үйі (5-10 номерлік) пансионда қонақ үйінің иесі және туристік отбасы мүшелері бір үйдің үйдің ішінде тұрады. 2. Әзербайжан: internat evində 3. Қырғыз: пансион 4. Өзбек: internat uyi 5. Түрік: yatılı ev 6. Ағылшын: boarding house 7. Испан: casa de huéspedes 8. Неміс: Pension 9. Француз: pension de</p>
2667.	полный пансион	толық пансион	<p>1. Толық пансион – қонақ үйлеріндегі тамақтандыру, Т.п. кезінде қонақ үйінің тұру құнына үш немесе төрт рет тамақтану кіреді. 2. Әзербайжан: tam board 3. Қырғыз: толук кароо 4. Өзбек: to'liq pansion 5. Түрік: tam pansiyon 6. Ағылшын: full board 7. Испан: pensión completa 8. Неміс: Vollpension 9. Француз: pension complète</p>
2668.	полупансион	жартылай пансион	<p>1. Жартылай пансион - қонақ үйлерінде тамақтандырудың түрі, бұл кезде ертеңгі ас пен түскі ас қонақ үйінің бағасына кіреді. 2. Әзербайжан: yarım board 3. Қырғыз: жарым кароо 4. Өзбек: yarım pansion 5. Түрік: yarım pansiyon 6. Ағылшын: half board 7. Испан: media pensión 8. Неміс: Halb pension 9. Француз: demi-pension</p>
2669.	пешеходный туризм	жаяу туризм	<p>1. Жаяу туризм - жазық дала арқылы, ойлы – қырлы жерлермен туристік мақсатта жасалатын жорық. 2. Әзербайжан: yürüyüş 3. Қырғыз: сейилдөө 4. Өзбек: yurish</p>

			<p>5. Түрік: yürüyüş</p> <p>6. Ағылшын: hiking</p> <p>7. Испан: excursionismo</p> <p>8. Неміс: wandern</p> <p>9. Француз: randonnée</p>
2670.	перевес багажа	жүк салмағының артуы	<p>1. Жүк салмағының артуы – әуе компаниясы белгілеген жолаушылар жүгінің тасымалдау шегінен асып кеткенде жолаушылар қосымша төлейтін (салмағы және габариті) артық жүк.</p> <p>2.Әзербайжан: bagaj kilolu</p> <p>3. Қырғыз: ашыкча багаж</p> <p>4. Өзбек: bagaj kilogramm</p> <p>5. Түрік: bagaj fazla kilolu</p> <p>6. Ағылшын: baggage overweight</p> <p>7. Испан: sobrepeso de equipaje</p> <p>8. Неміс: Gepäck übergewichtig</p> <p>9. Француз: surcharge de bagages</p>
2671.	пещерный туризм	үңгір туризмі	<p>1. Үңгір туризмі – (спелеология <i>spelation</i> – үңгір және туризм) - мақсатты үңгірлерді, қуыстарды, шыңырауларды, жерасты тесіктерін зерттеу, ашу және құрау болып табылатын саяхат сапарлардың бір түрі.</p> <p>2. Әзербайжан: mağara turizmi</p> <p>3. Қырғыз: уюгуна туризм</p> <p>4. Өзбек: g'or turizmi</p> <p>5. Түрік: mağara turizmi</p> <p>6. Ағылшын: cave tourism</p> <p>7. Испан: turismo de cuevas</p> <p>8. Неміс: Höhlen tourismus</p> <p>9. Француз: tourisme rupestre</p>
2672.	плот туристский	туристер салы	<p>1. Туристер салы -тау өзендері ағыстарында саяхат жасауға арналған, бөренелерді бір – біріне байланыстырып жасаған жүзу, сырғу құралы.</p> <p>2. Әзербайжан: turist salları</p> <p>3. Қырғыз: паром туристтик</p> <p>4. Өзбек: sayuoh sallari</p> <p>5. Түрік: turist salı</p> <p>6. Ағылшын: tourist raft</p> <p>7. Испан: balsa turística</p> <p>8. Неміс: Floß für Touristen</p> <p>9. Француз: radeau touristique</p>
2673.	план -карта	жоспар-карта	<p>1. Жоспар – карта каюталарда немесе купелерде орындарға орналасу сызбасы.</p> <p>2. Әзербайжан: xəritə planı</p>

			<p>3. Қырғыз: план-карта 4. Өзбек: xarita rejasi 5. Түрік: harita planı 6. Ағылшын: map plan 7. Испан: plano del mapa 8. Неміс: Karten plan 9. Француз: plan de la carte</p>
2674.	порт захода	кіру порты	<p>1. Кіру порты – теңіз жолаушылар кемесінің жүзу маршруты бойынша аралық портқа кіруі. 2. Әзербайжан: zəng limanı 3. Қырғыз: чалуунун порту 4. Өзбек: chaqiruv porti 5. Түрік: çağrı limanı 6. Ағылшын: port of call 7. Испан: puerto de llamada 8. Неміс: Anlaufhafen 9. Француз: port d'escale</p>
2675.	портовый сбор	порт алымы	<p>1. Порт алымы - жолаушылардан қандай болмасын елге немесе қалаға теңіз, өзен порттарынан, әуе бекеттерінен өткен кезде және кеткенде төленетін алым. 2. Әзербайжан: liman haqları 3. Қырғыз: тамыр төлөм 4. Өзбек: port to'lovlari 5. Түрік: liman ücretleri 6. Ағылшын: port dues 7. Испан: cuotas portuarias 8. Неміс: Hafengebühren 9. Француз: droits de port</p>
2676.	посадочный талон	отырғызу талоны	<p>1. Отырғызу талоны - әуе және су жолдары көліктеріне жолаушы туристерді отырғызу кезінде бақылау қызметтеріне тапсыруға міндетті карточка. 2. Әзербайжан: boarding pass 3. Қырғыз: Отургузуу талону 4. Өзбек: yugurish yo'lakchasi 5. Түрік: biniş kartı 6. Ағылшын: boarding pass 7. Испан: tarjeta de embarque 8. Неміс: Bord karte 9. Француз: carte d'embarquement</p>
2677.	путевка туриста	туристік жолдама	<p>1. Туристік жолдама – туристік өнім қызметін сатып алынғанын растайтын құжат, туристік базада, лагерде, жорық кезінде, шетелдік сапар барысында туристік қызмет</p>

			<p>түрлерін сатып алынатын, туристке құқық беретін құжат.</p> <p>2. Әзербайжан: turist çeki</p> <p>3. Қырғыз: туристтик расписка</p> <p>4. Өзбек: turistik voucher</p> <p>5. Түрік: turist fişi</p> <p>6. Ағылшын: tourist voucher</p> <p>7. Испан: cupón turístico</p> <p>8. Неміс: Touristen gutschein</p> <p>9. Француз: bon touristique</p>
2678.	расчетный час	есептесу сағаты	<p>1. Есептесу сағаты - қонақ үй клиенті тәуліктің басталмастан (аяқталуы) бұрын (әдетте сағат 12.00) бұрын номерді босатуға, не келесі қонақ тәулігіне толық немесе жартылай төлеуге, не номерді бостаудың міндетті есептесу уақыты.</p> <p>2. Әзербайжан: ödəmə vaxtı</p> <p>3. Қырғыз: Бөлмөнү</p> <p>4. Өзбек: chiqish vaqti</p> <p>5. Түрік: çıkış zamanı</p> <p>6. Ағылшын: checkout time</p> <p>7. Испан: hora de salida</p> <p>8. Неміс: Checkout-Zeit</p> <p>9. Француз: heure de départ</p>
2679.	регистрационная карточка	тіркеу карточкесі	<p>1. Тіркеу карточкесі - кейбір елдерде шекара органдарының елге уақытша кірушілерге берілетін және елден кеткен кезде қайтарылатын, осы елге келушілерді тіркеуді растайтын құжат.</p> <p>2. Әзербайжан: qeydiyyat kartı</p> <p>3. Қырғыз: каттоо карточкасы</p> <p>4. Өзбек: ro'uxatga olish kartasi</p> <p>5. Түрік: kayıt kartı</p> <p>6. Ағылшын: registration card</p> <p>7. Испан: tarjeta de registro</p> <p>8. Неміс: Registrierungs karte</p> <p>9. Француз: carte d'enregistrement</p>
2680.	руководитель путешествия	саяхат басшысы	<p>1. Саяхат басшысы - саяхат сапарларын дайындайтын, тіркеуге және оның сәтті өтуіне жауап беретін туристік топты басқаратын адам.</p> <p>2. Әзербайжан: səyahət lideri</p> <p>3. Қырғыз: тур лидери</p> <p>4. Өзбек: sayohat rahbari</p> <p>5. Түрік: seyahat lideri</p>

			<p>6. Ағылшын: travel leader 7. Испан: líder de viajes 8. Неміс: Reiseleiter 9. Француз: chef de voyage</p>
2681.	рюкзак	рюкзак	<p>1. Рюкзак - мықты матадан тігілген альпинистер мен туристер заттарын (азық-түлік, киім-кешек және т.б.) салатын қоржын. 2. Әзербайжан: Sirt çantası 3. Қырғыз: рюкзак 4. Өзбек: orqa sumka 5. Түрік: sırt çantası 6. Ағылшын: backpack 7. Испан: mochila 8. Неміс: Rucksack 9. Француз: sac à dos</p>
2682.	слет туристский	туристер слеті	<p>1. Туристер слеті – табиғат аясында жазғы лагерь базасында өткізілетін туристердің жиыны. 2. Әзербайжан: turist mitinqi 3. Қырғыз: чогултуп туристтик 4. Өзбек: sayuohlik ralli 5. Түрік: turist mitingi 6. Ағылшын: tourist rally 7. Испан: rally turístico 8. Неміс: Tourist enrallye 9. Француз: rallye touristique</p>
2683.	спасательный жилет	құтқару күртешесі	<p>1. Құтқару күртешесі - су өтпейтін тығыз матадан тігілген екі қабатты жеңіл киім. Оның қабаттарының арасында және жағасындағы арнайы қалдырылған бос қуысқа суға батпайтын зат салынады. 2. Әзербайжан: həyat ceket 3. Қырғыз: сактоочу жилет 4. Өзбек: ehtiyot nimchasi 5. Түрік: can yelegi 6. Ағылшын: life vest 7. Испан: chaleco salvavidas 8. Неміс: Schwimm weste 9. Француз: gilet de sauvetage</p>
2684.	туризм	туризм	<p>1. Туризм – басқа елге немесе тарихи -мәдени орындарға мақсатты түрді жүргізетін саяхат, Т.ж. - түрі мен мазмұны, уақыт ұзақтығы жағынан негізгі қызметтен бос уақытта жасалынатын саяхат сапарлар. Туризм - елдің ішкі өнімінің тиісті пайызын құрайтын және</p>

			<p>бюджеттік түсімдерге ықпал ететін экономика саласының бірі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Әзербайжан: turizm 3. Қырғыз: туризм 4. Өзбек: turizm 5. Түрік: turizm 6. Ағылшын: tourism 7. Испан: turismo 8. Неміс: Tourismus 9. Француз: le tourisme
2685.	яхт-клуб	яхт клубы	<ol style="list-style-type: none"> 1. Яхт клубы - желкенды қайық спортшылары жаттығатын және дайындайтын спорт клубы. 2. Әзербайжан: yat klubu 3. Қырғыз: яхта-клуб 4. Өзбек: qayıq klubi 5. Түрік: yat kulübü 6. Ағылшын: yacht Club 7. Испан: club de Yates 8. Неміс: Yachtclub 9. Француз: club de yacht
2686.	ротель	ротель	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ротель – терміржол қатынасындағы поезға тіркелген қонақ үй-вагон. 2. Әзербайжан: rotel 3. Қырғыз: ротель 4. Өзбек: rotel 5. Түрік: rotel 6. Ағылшын: rotel 7. Испан: rotel 8. Неміс: rotel 9. Француз: rotel
2687.	сафари	сафари	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сафари - аңшылық туризм немесе жергілікті экзотикалық табиғат көріністеріне саяхат мақсатындағы туризм, әсіресе Орталық Африка елдеріне сафари жасалады. 2. Әзербайжан: safari 3. Қырғыз: сафари 4. Өзбек: safari 5. Түрік: safari 6. Ағылшын: safari 7. Испан: safari 8. Неміс: safari 9. Француз: safari
2688.	туроператор	туроператор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Туроператор – бұқаралық тұтыну сұраныстарына қарай туристік турларды ұйымдастырумен мен шұғылданатын, бөлшек

			<p>турагенттік жүйелер бойынша туристік жолдамаларды өткізетін және саяхаттарды жарнамалайтын көтерме туристік фирма.</p> <p>2. Өзербайжан: tur operatoru</p> <p>3. Қырғыз: тур операторлору</p> <p>4. Өзбек: turoperator</p> <p>5. Түрік: tur operatörü</p> <p>6. Ағылшын: tur operatörü</p> <p>7. Испан: operador turístico</p> <p>8. Неміс: Reiseveranstalter</p> <p>9. Француз: tour opérateur</p>
2689.	хостел	хостел	<p>1. Хостел – шағын қызмет түрілерімен қамтылған қонақ үйінің түрі.</p> <p>2. Өзербайжан: hostel</p> <p>3. Қырғыз: жатакана</p> <p>4. Өзбек: hostel</p> <p>5. Түрік: pansiyon</p> <p>6. Ағылшын: hostel</p> <p>7. Испан: albergue</p> <p>8. Неміс: Herberge</p> <p>9. Француз: auberge de jeunesse</p>
2690.	чартер	чартер	<p>1. Чартер - көлік құралы иесімен (ұшақ, кеме, автобус және тағы басқа) және жалға алушы арасындағы шарт арқылы көлік құралын бір немесе тұрақты бірнеше рейстерінің белгілі бір бөлігін жалға алу.</p> <p>2. Өзербайжан: nizamnamə</p> <p>3. Қырғыз: чартер</p> <p>4. Өзбек: charter</p> <p>5. Түрік: tüzük</p> <p>6. Ағылшын: charter</p> <p>7. Испан: chárter</p> <p>8. Неміс: Charter</p> <p>9. Француз: charte</p>
2691.	шенгенская виза	шенген визасы	<p>1. Шенген визасы – шенген тобы мемлекеттерінің (Германия, Франция, Бельгия, Голландия, Люксембург, Испания, Португалия, Италия және тағы басқа) шекарасы аумағында визада көрсетілген мерзім аралығында бөгеліссіз, үш ай мерзімге берілетін ортақ виза.</p> <p>2. Өзербайжан: Şengen vizası</p> <p>3. Қырғыз: Шенген визасы</p> <p>4. Өзбек: Shengen vizasi</p> <p>5. Түрік: Schengen vizesi</p> <p>6. Ағылшын: Schengen visa</p>

			<p>7. Испан: Visa Schengen 8. Неміс: Schengen-Visum 9. Француз: Visa Schengen</p>
2692.	посетитель	келуші	<p>1. Келуші – турагенттік офісіне қызықтыратын ақпаратты алу мақсатында келуші жеке тұлға. «Келуші» алдын –ала ақы төлегеннен кейін «Тапсырыс беруші» категориясына ауысады. 2.Әзербайжан: ziyarətçi 3. Қырғыз: келген аял 4. Өзбек: mehmon 5. Түрік: ziyaretçi 6. Ағылшын: visitor 7. Испан: el visitante 8. Неміс: der besucher 9. Француз: le visiteur</p>
2693.	турпакет	турпакет	<p>1. Турпакет – туристік қызметтерді тапсырыс жасағаны және төлегенін растайтын туристің құжаттар жиынтығы. 2. Әзербайжан: tur paketi 3. Қырғыз: тур топтом 4. Өзбек: O'tgan paket 5. Түрік: tur paketi 6. Ағылшын: tour package 7. Испан: paquete turístico 8. Неміс: Reisepaket 9. Француз: voyage organisé</p>
2694.	пик сезона	маусымның қызған шағы	<p>1. Маусымның қызған шағы - туристік қызметтер саудасы мен олардың бағасының шұғыл сатылу кезеңі. 2. Әзербайжан: zirvə mövsümü 3. Қырғыз: пик сезон 4. Өзбек: tepalik mavsumi 5. Түрік: yoğun sezon 6. Ағылшын: peak season 7. Испан: temporada alta 8. Неміс: Hauptsaison 9. Француз: haute saison</p>

2019 ЖЫЛЫ
БЕКІТІЛГЕН ТЕРМИНДЕР

Редактор

Б.Ысқак

Корректорлар

О.Мақсұт, А.Әлайдар